

LIBRI TERTII
SECTIO I.
de regnis & provinciis Italiæ.

QVÆSTIO I. *In primis studii historici initiis me misere hærere fateor, si præter res ab imperatoribus gestas, aliorum regnorum & provinciarum historiæ eodem tenore non explicantur: ideoq; optime mihi ultimo hoc libro profuturus videris.*

SEd tu amabo memineris, tot tamq; variarum rerum immensas varietates non posse à nobis tam exiguis pagellis, fuso dicendi genere, explicari. Delibabimus igitur summa rerum capita, &, ne sine omni ordine fluctuemus in hoc vasto mari, ad eos, qvi in regnis, inq; rebuspublicis & provinciis gubernacula tenuerunt, omnem narrationem referemus, lustrataq; primum Italia, nativa illa Romani imperii sede, per Gallias in Hispanias descendemus: inde itinere versus septentrionem directo Britannicarum insularum littora paulisper legemus: appellemus postea in Scandiam, ex Dania in Sveciam: post in provincias Sarmaticas, per Moscoviam in Poloniam & Bohemiam progrediemur: illinc Hungaros, mox Tartaros, Saracenos & Turcos, iisq; finitimos Persas adibimus: navigabimus qvoq; in utramq; Indiam, & regressi illinc, inq; Africa paululum remorati, in nostra Germania, tanqvam portum nacti, ex tam longinqva peregrinatione vela contrahemus.

II. *Perplacet tam jucunda & minus dispendiosa peregrinatio. Et cum formam antiqvæ Italiæ, ad qvam nostræ nos historiæ primum advehunt, superior liber depinxerit, qvalis illa propinqvioribus seculis fuerit & hodieque sit, edoce.*

Blondus, nobilissimus scriptor, in libris de Italia illustrata XVIII. regiones seu provincias & CCLXIV. urbes Italiæ numerat, easq; ita describit, ut breviarium qvoddam historiarum una proposuisse videatur. Regiones hæ sunt: Liguria seu Genuensis, in qva simul censetur Pedemontium & Monsferratus: Hetruria seu Tuscia seu Toscana, in qva Florentia, Pisæ, Sena, Luca, Perusia, Volaterra: Latium seu Campania Romana, in qva Roma: Umbria seu ducatus Spoletanus, qvo pertinet Sabinia: Picenum seu mar-

chia Anconitana, in qva Urbinum: Romaniola seu Flaminia & Æmilia, in qva Ferraria, Bononia, Ravenna: Lombardia seu Gallia Cisalpina, in qva Mantua, Cremona, Mediolanum: Venetiæ: Italia seu Lombardia Transpadana seu marchia Tarvisina, in qva Patavium, Vincentia, Verona, Tridentum: Aqvilejensis seu Forojuliana, in qva Aqvileja: Histria, in qva Stridon, D. Hieronymi patria: & septem illæ regiones, qvæ in unicam regni Neapolitani appellationem sunt confusæ, nempe Aprutium seu Abruzzo seu Samnium, ubi est Beneventum: Terra laboris seu Campania vetus & felix, in qva Capua, Cumæ, Bajæ, Puteoli, Neapolis: Apulia: Salentini seu terra Hydrunti seu Ouranto: Calabria superior seu magna Græcia, in qva Tarentum: & tandem Brutii seu inferior Calabria. Alii Italiam in tot partes dispescunt, qvot in ea inveniuntur principes seu domini: qvorum qvidem xv præter dynastas alios & barones licet numerare. Nam Hispani est regnum Neapolitanum cum adjuncta Sicilia & Sardinia, ducatus Mediolanensis, & qvædam in Tusciæ littoreæ oppida. Pontifex Campaniam Romanam seu Romanum agrum inter Romam & regnum Neapolitanum; patrimonium D. Petri in Hetruria à Roma versus Florentiam, donatum qvondam ecclesiæ Romanæ à Mathilde, femina potentissima, circa annum cIↄc; Ducatum Spoletanum seu Umbriam; Marchiam Anconitanam versus Apuliam & Campaniam; Romandjolam; ducatum Urbinatem, & in agro Neapolitano Beneventum possidet. Magnus dux Tusciæ, dominus est Florentiæ & vicinorum agrorum & oppidorum. Tres alii duces, Parmensis, Mantuanus, Mutinensis, suo qvisq; territorio præsunt. Veneti Histriam, partem Forojulii, Marchiam Tarvisinam & Lombardiæ partem obtinent. Genuensis respublica Ligeriæ & Tusciæ partem cum insula Corsica suo premit imperio. Luca sui juris est. Rhætorum seu Grisonum est Curia, Vallis Tellina & comitatus Clavennensis; Helvetiorum oppida circa lacum Verbanum & Larium; archiducum Austriæ comitatus Tirolensis & Tridentũ, inq; Alpibus pars Forojulii & Histriæ: ducis Sabaudiæ Pedemontium. Qvo autem pacto Italia, qvæ olim Romanis imperatoribus parebat, à Gothis, Vandalis, Herulis, Hunnis in varia regna distracta sit, qvaq; ratione, his à Justiniani ducibus pulsis, exarchatus Ravennas constitutus sit, & Longobardi in togata Gallia seu Italia cisalpina regnum novum condiderint, atq; illud ad tempora usq; Pipini Galliæ regis tenuerint, superiori libro explicuimus. Id hic tantum notamus: Romam, gentium illam dominam, & orbis compendium, ab anno Christi cccc. multoties captam,

dire-

direptam, & tantum non excisam esse. Nam Alaricus rex Westrogothorum eam primus cepit, triduana sævitia diripuit, atq; ex parte incendit. Athaulphum ejus successorem, ne idem faceret, Placidiæ preces permoverunt. Attilam, qvi universam Italiam misere fœdarat, ne Romam perderet, Leonis pontificis obsecrationes mollierunt. Anno XLVI. post primam urbis direptionem, ab Alarico factam, Gensericus Vandalorum rex, ab Eudoxia evocatus, continuis XIV. diebus ex ea prædam & spolia collegit. Inde XVIII. anni defluxerunt, cum Ricimer, Anthemio imperatore, socero suo oppugnato, urbem obsessam vi caperet, militibus diripiendam permitteret, & ex parte dirueret. Post qvadriennium Odoacer, rex Rugiorum, Romam deditione cepit, agrumq; Italicum militibus suis dispertiit. Inde XVI. anni elapsi sunt, cum Theodoricus Ostrogothorum rex, ejecto & necato Odoacro, Romam diuturna expugnaret obsidione, & Italiam suæ potestati subjiceret. Nihilominus vano consulum Romanorum titulo superbitum est, eoq;, qvi longe ab urbe in oriente remoti erant, abutebantur. Mos ille duravit ad Justiniani tempora, qvi per Belisarium Romam recuperavit, sed jam exitio suo propinqvam. Totilas enim rex Ostrogothorum, admotis ad urbem copiis, ad extremam famem incolas perduxit, captamq; servavit qvidem, sed tertia murorum parte dejecta misere fœdavit. Fugerant ex illa cives opulentiores. Sed Belisarius anno seqventi, qvi fuit Iↄxlvii. illos revocavit, urbemq; receptam munitionibus cinxit firmioribus. Eam felicitatem Totilas haud diu passus est integram, in munienda urbe occupatos Romanos nova pressit obsidione: & qvanqvam prima vice a Belisario repulsus cessit, mox tamen rediens, non saltem occupavit urbem, sed & igne & mille aliis modis desolavit. Recuperavit illam Narses, alter dux Justiniani, anno Iↄliii. verū nullo posthac fere loco habitam. Exarchi enim, tanqvam imperatorum orientis in Italia vicarii, non Romæ, sed Ravennæ sede locata, Romam cæteris urbibus omnino parem habuerunt: & ut singulis urbibus singulos magistratus imponebant, qvos duces appellaverunt, ita suum qvoq; præsidem Romæ dederunt. Præsidem inqvam. Nam hac una re illum cohonestarunt, ut præses, non dux, diceretur, qvi nomine imperatoris Romam gubernabat. Sed succedente tempore præsides qvoq; Romani dicti sunt duces, multisq; annis sic Romanus vocatus est ducatus, sicut aut Narniensis, aut Spoletanus. Neq; post Narsetem vel consules Roma habuit, vel senatum legitime coactum: sed duce homine Græculo, qvem exarchus ex Ravenna mittebat, res Ro-

mana diu administrata est. Ultimus ex ducibus Romanis, nomine Græci imperatoris, fuit Paulus Affialta: qvi præ metu Gallorum se ducem Romanorum nominare veritus, subnixus tamen ope nonnullorum procerum & Desiderii Longobardorum regis, aliqvid imperatoriæ dignitatis retinebat.

III. *Siccine invicta illa Roma tam exiguo tempore toties capta, direpta, incensa, & tandem in communem sortem cum aliis redacta fuit? Sed qvis illam ad formam eam refecit, in qva hodie visitur?*

Ipse Totilas, & post eum Narses, civesq; confestim illam reparare cœperunt. Sed præcipue Romani pontifices in ea exornanda occupabantur. Illam enim sedem suæ tyrannidis nacti, cum ob imagines è templis ejiciendas ab imperatorum fide occidentem fere omnem abstraxissent, & Francis occasionem occupandæ Italiæ præbuissent, non prius destiterunt, qvam provinciis omnibus, qvas exarchi hactenus adversus Longobardos defenderant, tanqvam amplissimo Petri patrimonio, locupletati, novum Romæ imperium, sed ecclesiasticum conderent. Interim Germani imperatores, qvi jus populo dicerent, Romæ constituebant, & ad prohibendos Saracenos passim ex Italia, & pene ex suburbiis Romæ prædas agentes, turres extrui, mœnibusq; ipsam includi curabant. Illo vero tempore, qvo Berengarii, Gvidones & alii reges, Italiam sibi adversus Germanorum imperatores vendicavere, qvibuscunq; poterant modis, autoritatem sibi Romani pontifices stabiliebant. Sed qvod imperio ademerant, Ottones animose repetiere. Qvin & nonnunqvam ipsi Romani in pontifices insurgebant, suamq; libertatem adversus illos tuebantur, habebantq; suum adhuc præfectum & consules, suoq; jure in oppida subjecta utebantur, nec omnia Papæ & Cardinalium arbitrio relinqvebant. Qvin & tempore Lucii II. adhuc pontificis electioni S. P. Q. R. intererat: & sub Sergio IX. cœperunt Romani, nova reip. forma constituta, consulibus abrogatis, senatores singulis annis duos creare, qvi jus populo dicerent, & reditus omnes cum urbis tum finitimarum regionum in reip. bonis reponerent, ut hæc omnia M. [illegible] Marcellus in libro de jure seculari pontificis Romani copiose [illegible]. Sed pedetentim omnis potestas à pontificibus rapta, [illegible] ab electione papæ a[illegible]. Et q[illegible] senatores annui diu [illegible] Romani populi [illegible] asserebant, [illegible], ut etiam Caroli Andegavensis, Galliarum regis [illegible], dignitate ornaretur, tandem tamen [illegible] IX. totius urbis [illegible] hen-

hendit manu. Et ita magna rerum vicissitudine Roma post longam annorum seriem in pontificum potestatem est delapsa. De qva qvæ præterea dici possunt, ex syntagmate nostro ecclesiasticarum historiarum in catalogis pontificum videre licet. Inde repetas, si velis. Ipsum autem pontificem qvod attinet, qvi præcipuus princeps est in Italia, (largiamur enim ei hunc titulum libentius, qvam œcumenici episcopi) dominium ejus est duorum generum: alterum sive utile sive immediatum; alterum directum & mediatum. Dominio immediato possidet provincias, qvas paulo ante nominavimus, qvibus Avenoniensis comitatus in provincia Narbonensi addi debet. Directo autem, patronus vult dici regni Neapolitani & Siciliæ, ut olim Angliæ & Hiberniæ dictus est. Atq; ex aliis regnis tot artibus novit suæ autoritatis & dignitatis stabilimenta conqvirere, ut recte Sixtus IV. dicere potuerit, non defore pecunias papæ, qvamdiu ipsi manus erunt & calamus.

IV. *Satis de Roma. Ingrediamur regnum, si placet, NEAPOLITANUM, qvod jam cum vicina Sicilia & Sardinia Hispaniarum regi parere dixisti.*

Ut Neapolitanum regnum rectius intelligas, ab ovo, qvod dicitur, res repetenda est. Italia & vicina Sicilia, à Saracenis, qvi Africa occupata in Hispaniam jam trajecerant, sæpius tentabantur. Græci imperatores suppetias raro ferebant. Tuto Saraceni, classe illuc delati, opulentissimas prædas sæpissime agebant: qvin & tempore Michaelis Balbi imperatoris Græci & Ludovici II. ab Euphemio, Siciliæ præfecto, in imperatorem seditioso, invitati, totam illam insulam occuparunt, interfectoq; cum reliqvis Græcis Euphemio, qvi per illos imperator fieri fategerat, sibi vindicarunt, & ex ea magnam Calabriæ & Apuliæ partem suo obseqvio subjecerunt. Nec tamen Græci omnem spem recuperandæ insulæ abjecere; sed diversis temporibus, ducibus cum classe missis, tam fœcundum granarium repetiere. Omnis labor ultra cc. annos frustra insumtus est, donec Græci, adsumtis in belli societatem reliqviis Longobardorum & Normannis, præcipuas in Sicilia urbes reciperent. NORMANNI (de illis enim hic imprimis dicendum est) ex Cimbrica Chersoneso & aliis septentrionalibus provinciis progressi, jam tempore Caroli M. littoralem tractum Galliæ & Britanniæ depopulari cœperant, sæpiusq; in interiorem Galliam impetu facto, omnia miserabili clade affecerant. Duces eorum ab anno Christi dcccxx. fuere SIGEFRIDUS, RORICUS, GOTFRIDUS, HASTINGUS. Cædibus & incendiis omnia vastarunt, per ostia Ligeris & Seqvanæ subinde

Rollo, [illegible] Robertus, [illegible] Caroli Simplicis, regis Gall. dux I. Normanniæ an. 912.

Gvilhelmus [illegible] dux II. [illegible] 917.

Richardus [illegible] dux III. Norm. 943.

Richardus II [illegible] IV. Norm. 996 — Emma uxor 1. Edelbredi reg. Angl. 2 Canuti reg. Dan.

[illegible] I. dux [illegible] Norm. 996. — Richardus III dux V. 1026.

Tancredus [illegible] Gvifredum [illegible] Roberti I [illegible] sed militem facit [illegible] Altævillæ anno 10[illegible] [illegible] misit in Italiam

ex II. conjuge Frisenda

Rogerius [illegible] seu Gibbus, comes I Siciliæ, Sardiniam [illegible] Siciliæ expulit, ob. 1101. — [illegible]

Rogerius II rex I. Siciliæ utriusque, dux IV Apul. — Simon, comes II Siciliæ, [illegible]

Tancredus [illegible] nothus, rex IV Sic. — Gvilielm. [illegible] malus, rex II. Siciliæ. — Constantia, ux. Henr. VI imper. — [illegible] ante patrem mortui.

Rogerius [illegible] rex V. [illegible] Siciliæ a Henrico VI dejectus. — Gvilielm. [illegible] rex III. Sic. ob. 1189. — Fridericus II imper. rex Sic.

Conradus IV imp. rex Sicil. — Conradinus decollatus.

Henric. Manfredus nothus. rex Sic. — Constantia ux. Petri III. regis Arrag. & Sic.

ex I. conjuge Moriella

Gvilielm. Ferrebracius, comes Ap. I. obiit 1041.

Drogo, comes Ap. II.

Serlon

Gotfred. com. Ap. IV.

Robertus Gviscardus, dux I. Apul. & Calab. ob. 1085.

Rogerius, dux Ap. II. — Gvilielm. dux Apul. III. — [illegible] & [illegible] sus ante patrem mortui.

Humfredus com. Ap. III. — Abelardus, com. Ap. V. ejectus à Rob. Gviscardo.

Boemundus I. dux Antbioch. — Boemund. II. — Boemundus III. à Sult. AEg. captus.

Gvilielmus Conquestor, nothus, dux VII Norm. occupavit regnum Angliæ.

Gvilielmus II rex Angliæ, dux IX. Norman.

Adela, ux. Stephani Blesensis, mater Stephani regis Angliæ.

Henricus I. rex Angl. & dux Norm. — Mathildis, ux. 1. Henrici V imper. 2 Gothofredi Andeg. — VVilhelmus dux Norm. Gallo beneficiarius.

Henricus II. rex Angl. dux Aqvitan. &c. Vide reges Angliæ.

Mabilia uxor VVilb. march. — Tancredus dux Gal. & Antiochiæ.

Robertus, dux VIII. Norm. — Gvilelm. Flandriæ comes, à possessione Norman. cũ patre ab Henrico fratre dejectus, ãnus.

Rollone ſeu Roberto, primo Normanniæ duce defuncto, poſteri ejus, potentia undiqvaqꝫ ſtabilita, multum in Gallia poterant, nec ſe tantum armis ſtrenue tutabantur, ſed & vicinos reges ſuis ſibi auxiliis obſtringebant. Abnepos tandem illius, dux Normanniæ VI. ROBERTUS duos reliqvit filios, GVILIELMUM CONQVESTOREM ex puella ruſtica nothum, & TANCREDUM. Gaufredus tamen monachus libro 1. de acqviſ. regn. Sic. veriſimilius hunc Tancredum non deducit ex Rollone, ſed militem fuiſſe ait, præclari qvidem generis, at unius villæ dominum hereditarium. Gvilielmus Conqveſtor regnum ſibi Angliæ acqviſivit, idqꝫ ad filium GVILIELMUM RUFUM transmiſit, cui defuncto HENRICUS I. frater ſucceſſit. Ægre id ferens ROBERTUS, Gv. Conqveſtoris primogenitus, ſubinde res turbavit. Sed Henricus I. fratrem tandem captum oculisqꝫ privatum carceri mancipavit, cumqꝫ Angliæ regno Normanniam conjunxit. Filio illius rex Galliæ Ludovicus Craſſus cum vicinis principibus eum nitebatur reſtituere, ſed fruſtra. Res tandem, poſtqvam Gallo alea belli infelicius cecidiſſet, ſic compoſita eſt, ut WILHELMUS, Henrici filius, filiam Fulconis Andegavenſis duceret, & beneficiario jure ducatum Normanniæ à rege Galliæ obtineret. Ab hoc tempore regum Anglorum primogeniti cœperunt duces Normanniæ audire. Cæterum TANCREDUS, cum admodum tenues cenſus in Normannia, unicæ Altevillæ comes, poſſideret, ex filiis, qvorum XII. ex duabus uxoribus progenuerat, duos natu majores Gvilielmum FERREBRACIUM & DROGONEM ſub alieno cœlo in Italia opimiores fortunas juſſit qværere: qvi operam ſuam initio principi Longobardorum Capuano, Pandulfo, adverſus Gvaimarum Salernitanum, deinde ab eo ſpreti, Salernitano contra Capuanum locarunt. Re feliciter geſta & pace inter principes Italiæ tandem firmata, Georgius Maniaces, qvem Blondus vocat Melochum, imperatoris Græcorum Michaelis Paphlagonis in Apulia præfectus, Ferrebracium una cum Capuano & Salernitano principibus ad Saracenos è Sicilia ejiciendos his promiſſis induxit, ut communibus auſpiciis qvatuor exercitus inſtruerent, partaqꝫ victoria, æqva portione inter omnes præda divideretur. Certabant tum in Sicilia duo fratres Saraceni de regno, Apoliſar & Apochaps: qvorum ille, à fratre victus, ab imperatore Græco ſuppetias petierat: qvi oblatam ſibi occaſionem de Sicilia recuperanda, qvæ ducentis amplius annis ſub jugo Saracenorum gemuerat, avide arripiens, Maniacem Protoſpatharium cum exercitu illuc miſit. Fratres Saraceni, poſtqvam diu inter ſe bella

ges-

gesserant, & alter à Græcis; alter ab Africæ principe auxilia impetrarant, tandem animis reconciliatis, contra copias in Apulia suspectas se parare cœperunt. Principes vero fœderati anno ciↄiↄxiv. pariter in Siciliam trajecerunt, & Messana, ipsisq; Syracusis ad deditionem compulsis, victisq; fratribus Saracenis, qvibus qvinqvaginta Pœnorum millia in auxilium venerant, arma per totam Siciliam victricia circumtulere. Præcipua semper virtus Ferrebracii fuerat. Sed qvia à prædæ parte Græci contra pacta eum excluserant, atqve præterea ipsi insidias tendebant, in Apuliam cum ID. militibus elapsus, & multis Normannorum millibus, qvi ab expeditione Hierosolymitana redierant, auctus, Melphim urbem vi occupavit, validoq; munivit præsidio, & inde plura oppida Græcis eripuit. Interea Maniaces nova victoria Saracenos, qvi reliqvum Siciliæ tenebant, fregit. Sed mox apud imperatorem in suspicionem, qvasi res novas in insula moliretur, falso deductus, & tetro carceri inclusus est. Delator Stephanus, imperatoris sororius, cum ipsi provincia commendaretur, per ignaviam & avaritiam insulæ dominium, si Messanam urbem excipias, perdidit, Saracenis denuo, post nova auxilia à Pœnis subministrata, invalescentibus. Normanni vero per totam Apuliam sibi viam ad majora straverunt. Nec Maniaces è carcere per Zoen imperatricem eductus, etsi satis feliciter denuo res imperii promovere cœperat, illorum cursum sistere poterat: qvin potius, cum denuo à malevolis, tanqvã publici criminis reus, Constantinopolin evocaretur, & ob id se imperatorem ipse contra Zoen diceret, ab exercitu imperatricis ad Epirum oppressus est, qvo cum classe ex Italia transierat. Qva occasione Ferrebracius usus, facili sibi negotio Apuliam subjecit, hactenus à Græcis pressam, &, adscitis ex Gallia fratribus natu minoribus, eam titulo comitatus possedit. Illo sine liberis defuncto, Drogo frater rerum potitus est. Hunc paulo post Meles, cum ingenti exercitu ab imperatore Græco missus, ad extrema pene adegit. Sed restauratis viribus, victisq; altero prælio Græcis, Apuliam recuperavit, & fratrem ROBERTUM GVISCARDUM in Calabria Consentinis opposuit. Tandem cum imperator Constantinopolitanus novas copias sub Bubagano eduxisset, & Henricus II. imperator Romanus nihilominus Trojam Apuliæ urbem illi in gratiã pontificis ademisset, & undeqvaq; Pœni ex Italia essent una cum Græcis fugari, si pauca loca excipias, insidiis Apulorum circumventus est & proditione occisus, pluresq; per diversa Apuliæ loca simul misere trucidati sunt. In conjuratos statim movit HUNEFRIDUS seu

Unfredus, itidem Ferrebracii frater, & sontibus ad supplicium tractis, septem annis rebus præfuit feliciter. Successit ei postea frater GOTFREDUS: qvi, cum Beneventum, urbem Romano pontifici subjectam, invaderet, ipse Leo IX. auxiliis Heinrici II. adjutus, se ei cum exercitu opposuit: sed apud Civitam, Apuliæ oppidum, in prælio superatus, & cum pluribus Cardinalibus captus, hac conditione dimissus est, ut, qvicqvid terrarum posthac Normanni in Apulia, Calabria & Sicilia lucrarentur, libere possiderent. Defunctus Gotfredus, suum ex fratre Umfredo nepotem ABELGARDUM seu Bagelardum reliqvit in principatu heredem. Sed Robertus Gviscardus, id est, secundum Normannorum lingvam, agyrta & oberrator, alius Tancredi filius, qvi jam magnam Calabriæ partem fecerat tributariam, expulso Abelgardo, principatum invasit. Qvia autem Trojam, Apuliæ urbem, qvæ ecclesiæ Romanæ suberat, suo qvoq; imperio adjecit, initio qvidem diris petitus est: postea vero, cum Nicolaus II. à Romanis proceribus seditiosis premeretur, evocatus in subsidium, restitutis oppidis, qvæ ecclesiæ erant, pacto cum pontifice fædere, jam non comes, sed dux Apuliæ & Calabriæ, Romanæq; ecclesiæ præfectus dici cœpit, & proceribus Romanis ad obseqvium pontifici præstandum vi adactis terrorem omnibus incussit, & Græcos Rhegio, qvam unam urbem adhuc in Calabria habebant, expulit per fratrem Rogerium Bossum. Ferunt nonnulli, qvod homagium & fidelitatis solenne juramentum, annuo duorum boum & XII. denariorum censu promisso, Gviscardus pontifici præstiterit, qvodq; hinc primum Romanæ ecclesiæ jus in regnum Neapolis exortum sit. Sed Fazellus, diligentissimus rerum Sicularum scriptor, nihil de hac re tradit. Dum hæc in Italia geruntur, Saraceni in Sicilia Messanam, qvæ sola sub Græci imperatoris ditione manserat, adorti ceperunt, & denuo totam insulam in potestatem redegerunt, & præcipuos è nobilitate è furca suspenderunt. Id cognati indigne ferentes, Normannos ad Messanam recuperandam evocabant. Accessit, qvod intestinis discordiis Saracenorum duces in Sicilia laborarent, unusq; eorum Bettumenus ad eosdem transfugiens, ipsis spem faceret Messanæ occupandæ. Missus à Gviscardo frater Rogerius, duobus præliis levioribus victor, Messanam anno CIↃLX. expugnavit, & plura oppida in deditionem recepit: ipse Gviscardus cum majori exercitu subseqvens, præsidem Siciliæ Saracenicum Belchanem in fugam conjecit. Interea inter fratres Normannos, Gviscardum & Rogerium Bossum, ob imperium Calabriæ contra pactum iniqve divi-

divisum, parricidalis extitit discordia; jamq; castris oppositis se hostiliter oppugnabant. Cum autem Gviscardus rusticum mentitus habitum, Geracium, urbem à fratre captam, ingressus, ut cum amicis consilia de illa recuperanda ageret, in potestatem fratris, qvi id resciverat, vivus pervenisset, reconciliatis inter se animis, æqvam Calabriæ partem fratri concessit. Ille denuo in Siciliam trajiciens, una cum fratre SERLONE ingentes Saracenorum & Arabum copias, divinis adjutus auxiliis, ad Ciramin profligavit, & postea, cum ipse Gviscardus etiam præsto esset, Panormum, regia Saracenorum urbs, magna difficultate expugnata est. Ab hoc tempore Rogerius Siciliæ comes dictus est. Gviscardus Panormum sibi tantum depoposcit, & reliqvam insulam omnem fratri liberaliter concessit, pauloq; post Salerni principem Gisulphum bello petiit, ipsumq; Salernum, & postea Dyrrhachium, Epirum & alias civitates & insulas Græciæ subegit, tandemq; anno senex obiit. Inter filios ejus, BOEMUNDUM & ROGERIUM, de principatu mox grave bellum est enatum: sed minor natu Rogerius tandem prævaluit: Boemundus in orientem expeditionem sacram suscepit. Bossus vero, eorum patruus, totam Siciliam, expulsis undiq; Saracenis, & præterea insulam Melitam in fidem recepit: qvam, cum anno CIↃCI. decederet, omnes non secus ac publicum parentem luxerunt. Reliqvit duos filios, SIMONEM & ROGERIUM II. Ille brevi rerum potitus excessit: hic magnos animos gerens, cũ ejus consobrinus Rogerius, Gviscardi filius, dux Apuliæ & Calabriæ, diem obiisset, & unicus ejus filius GVILIELMUS Constantinopolin profectus, ut Alexii Comneni imperatoris filiam sibi copularet, interea pontifici Calixto II. administrationem & protectionem provinciarum commisisset, ægre ferens susceptam à pontifice earum curam, Calabriam & Apuliam invasit, frustraq; reluctante Calixto brevi sibi subjecit. Et qvia Gvilielmus, uxore Constantinopolitana Græcorum dolo frustratus, cum rediisset, paucis post diebus nulla relicta prole diem obiit, jure hereditatis occupata detinuit, jam non amplius idoneum ratus, tam diffusam potentiam comitis aut ducis nomine coarctari, rex Siciliæ à suis salutatus, & Panormi anno CIↃCXXIX. unctus & coronatus est. Ægre id tulere pontifices, Calixtus, Honorius, Innocentius II. Hic ultimus etiam audebat bello congredi. Sed à Rogerii filio Gvilielmo, Tarenti principe, captus, non prius dimissus est, qvam urbem Neapolin, qvæ usq; ad ea tempora Græcorum imperatori paruerat, & jam, ut est in Capacii historia Neapolitana, sex supra xxx. duces ordine

continuo numerabat, interq; eos ultimum Sergium, sibi concederet. Anacletus II. hæc jura etiam ei confirmavit, ut jam rex utriusq; Siciliæ & Neapolitani, inq; eo Apuliæ, Calabriæ & Campaniæ dici cœperit. Et qvanqvam Lotharius imperator, milite in Italiam ducto, cedere Rogerium, & Rainulphum seu Rainonem ducem Apuliæ creari curavit, Rogerius tamen ditiones omnes recuperavit, maritimam etiam Africæ oram, qvæ meridionale Siciliæ latus respicit, inq; ea Tripolin, suo imperio adjecit, & inde flexo in orientem cursu, Corcyram, Corinthum, Thebas, & Eubœam Byzantino imperatori Manueli Comneno, cujus fraude & perfidia ingens Christianorum adversus Saracenos militantium multitudo dicebatur sublata, ademit, & ipsa Constantinopolis suburbia incendit. Eadem expeditione Ludovicum VII. Galliarum regem ex manu Saracenorum, qvem ex Syria in Palæstinam profectum interceperant, insigni hostium cæde facta liberavit, reversusq; in Siciliam, gladio suo hunc versum inscribi curavit:

Appulus & Calaber, Siculus mihi servit & Afer.

Multis tandem attritus laboribus anno cIↄcLIII. decessit. Qvem qvi reges sint secuti, seqvens syllabus indicat.

REGES UTRIUSQ; SICILIAE.

An. Chr. — *An. Reg.*

1129. I. ROGERIUS, Rogerii Bossi F. 25

1154. II. GVILIELMUS MALUS, ab Adriano IV. excommunicatus, tituloq; regio spoliatus, qvod nonnulla oppida, qvæ Romanus pontifex sibi vendicabat, vi hostili eripuisset, ablatis restitutis, in utriusq; regni juribus confirmationem papæ obtinuit, & arma non Saracenis saltem in Ægypto, sed & Græcis imperatoribus felici successu intulit, multis suorum seditionibus graviter vexatus. 12

1166. III. GVILIELMUS BONUS, F. sub qvo ingens terræmotus Siciliam & Calabriam concussit: qvo in Catana urbe, eversis omnibus ædibus, xv. hominum millia cum episcopo & maximo numero monachorum perierunt. 20

1186. IV. V. TANCREDUS, filius Rogerii III. ex pellice natus, ejusq; filius ROGERIUS II. cum Clemens III papa regnum, tanqvam vacuum ad ecclesiam Romanam devolutum, ecclesiastico dominio penitus adjicere conaretur, à proceribus Siciliæ reges creati, armis jus suum adversus pontificem prosecuti sunt. Sed Cœlestinus III. Constantiam, Tancredi sororem legitime prognatam,

ex monasterio Panormitano eductam, Heinrico VI. imperatori, Friderici Barbarossæ filio, elocavit, eiq; coronam regis Romanorum hac conditione imposuit, ut bello utramq; Siciliam sibi dotis nomine acqvireret, ecclesiæ censu erogato, & pontifici Tusculanam civitatem rebellem subjiceret. 9

1195. VI. ROGERIUS, Tancredi F. aliis dictus Gvilielmus, patre defuncto, regnum qvidem adiit, sed ab Heinrico VI. mox captus, excæcatus, & perpetuo carceri mancipatus est

1195. VII. HEINRICUS VI. imp. gener Rogerii II è filia Constantia, Asper ideo ab Italis dictus, qvod, qvi Tancredi causæ faverant, in eos sævius animadvertit. 3

1198. IIX. FRIDERICUS II. imperator, F. ex qvinqvagenaria matre Constantia natus, initio à pontifice Innocentio III. contra Marqvardum rebellem, ducem Ravennæ & marchionem Anconitanum adjutus, miseris postea modis ab eo vexatus, regnum, qvod papa partim in suam fidem receperat, partim Campano eqviti Gvalthero, qvi sibi uxorem sociaverat, ex genere Tancredi concesserat, primum per Diepoldum præfectum Apuliæ, deinde ipse, imperator electus, asseruit: cujus res gestas vide in historia imperatorum Germanicorum. 52

1250. IX. CONRADUS, imperator F. à fratre illegitimo Manfredo veneno sublatus, filium infantem reliqvit Conradinum. 3

1253. INTERREGNUM. 1

1254 X. MANFREDUS, Friderici II. ex pellice filius, cum initio videretur Conradinum legitimum heredem, ex fratre Conrado nepotem, ad regnum Siciliæ evecturus, nulla fide, nullo jure seipsum regem constituit. Pontifex Urbanus IV. id factum detestatus, Carolo Andegavensi, Ludovici S. regis Galliarum fratri, regnum obtulit, hac conditione, ut singulis annis xlvi. millia aureorum & terno qvoq; anno candidum eqvum in censum solveret. Hic Carolus, signis collatis, & Manfredum ad Beneventum, & postea, qvi regnum avitum recipere conabatur, Conradinum vicit, illumq; in prælio; hunc manu carnificis peremit. Sed anno abhinc xiv. Siculi, Johanne de Procida autore, à Caroli fide ob præfectorum tyrannidem sese liberaturi, ad sonitum campanæ æneæ ad vespertinas preces auditum, omnes Gal-

llos, nulla nec ordinis nec sexus, nec ætatis ratione habita, in tota Sicilia anno cIɔcccLXXXII. contrucidarunt. Inde nomen Sicularum vesperarum. Hinc Petrus rex Arragoniæ, Manfredi gener, ad insulam regendam est evocatus. Sic regnum, qvod uni hactenus paruerat, in duas partes scissum abiit.

In regno Neapolitano.

1265. XI. CAROLUS I. Ludovici IX. Gal. regis frater, ex comite Provinciæ & Andegavensi rex. 20

1285. XII. CAROLUS II. claudus F. captus à Petro Arrag. & dimissus, cessit Sicilia. 24

1309. XIII. ROBERTUS F. qvem Henricus VII. imperator, tanqvam reum majestatis, sententia pro tribunali lata, regno privavit; sed pontifex, sententia Heinrici revocata, confirmavit. 34

1343. XIV. XV. XVI. XVII. JOHANNA I. Roberti neptis ex filio ante patrem defuncto Carolo: ejusq; duo mariti, ANDREAS, Caroli Roberti regis Hungariæ filius, qvem Johanna uxor laqveo suffocavit, & LUDOVICUS princeps Tarentinus. Adversus hanc papa Urbanus VI. LUDOVICUM REGEM HUNGARIÆ, &, illo defuncto, Carolū Dyrrhachii ducem, ejus agnatum, ex stirpe Caroli natum, regem Neapolis consti-

In regno Siciliarum.

1281. PETRUS Arragon. rex, gener Manfredi. 5

1286. JACOBUS I. ultro regnū Siciliæ Carolo II. Andegavensi cessit, rex Arragoniæ factus. 10

1296. FRIDERICUS Fr. adversus fratrem Jacobum ut & Carolum & Robertū Andegavenses, regnum Siciliæ asseruit. 31

1326. PETRUS II. F. 16

1342. LUDOVICUS F. sub tutore Johanne patruo, qvi papæ qvotannis tria millia unciarum auri ad pacem redimendam promisit. 13

1355. FRIDERICUS SIMPLEX Fr. feudatarius factus Johannæ, reginæ Neapolitanæ. 11

1368. MARIA F. nupta Jacobi abnepoti Martino, Mar-

In regno Neapol.

ftituit ea conditione, ut accepti beneficii nomine qvotannis ecclesiæ persolveret xl. millia aureorum. Johanna igitur Ludovicum seu Aloysium Valesium Andegavensem, Johannis Galliarum regis filium, qvem Itali sapientem Gallum vocabant, adoptavit, eiq; jus regni Neapolitani concessit. Sed Carolus per Hungaros nihilominus Neapoli potitus, ipsam Johannam cepit, & ad annum cIↃcccLxxxi. regnavit. Hinc varia bella exorta sunt: qvæ etiam inter Caroli & Ludovici filios durarunt.

1381. XVIII. Carolus Dyrrachius.	XIX. LUDOVICUS II. F.
1386. XIX. LADISLAUS, Caroli Dyrrachii F. sine prole.	XX. XXI LUDOVICUS III. & RENATUS fratres, Ludovici II. F. à Johanna II. adoptati.
1414. XX. JOHANNA II. soror,	

à Gvicciardino vocata femina impudicissima, cum Jacobum virum Gallum, cui initio nupserat, insolentius secum agentem repudiasset, & palam insanis amoribus inserviret, à Martino V. pontifice & Ludovico III. armis petita est. Illa timore implicita, cum valida manu Neapolin accersivit Alphonsum Arragoniæ regem, Ferdinandi filium, Martini senioris nepotem, &, cum ejus virtute conatus hostiles repressisset, illum in filium adoptavit. Sed

In regno Sicil.

Martini regis Arragoniæ filio, unicum peperit filium Fridericum, qvi annos natus septem, dum hastiludio sese exerceret, cuspide transfixus occubuit. Mœrore animi paulo post mater Maria etiam occubuit. 34

1402. MARTINUS Mariæ maritus, postqvam defunctam sibi copulavit Blãcam, Navarræ regis filiam primogenitam, mortuus sine prole. 7

1409. MARTINUS, Martini pater, Arragonum rex, intra annum absq; liberis decedens, testamento proceribus concessit, ut regem sibi maxime propinqvũ & pru-

In regno Neapol.

Sed Alphonsus paulo post Johannam, Caracciolo ejus amatore in vincula conjecto, oppugnavit armis, & Neapoli expulit. Illa itaq; adoptione revocata, Ludovicum III. anno seculi XXXIII. in locum Alphonsi sibi substituit, eoq; paulo post defuncto, ad illius fratrem Renatum Andegavensem jus successionis transtulit: qvem tamen filio Johanni Calabriæ duci superstitem Alphonsus regno expulit, verum non sine difficultatibus. Captus enim initio fuit a PhilippoMaria Mediolanensium duce & Blasio Azotto, duce Genuensium. Sed dimissus denuo regnum Neapolitanum recuperavit. Renatus autem regno pulsus, heredem instituit suum ex fratre Carolo nepotem Carolum: qvi tandem sine liberis decedens, Ludovicum X. Galliæ regem testamento fecit heredem, tanqvam qvi ex Renati sorore esset natus. Hic notandum, qvod alia Renati soror, fuerit illius Renati Lotharingiæ ducis mater, qvi Carolum Burgundiæ ducem ad Nancejum prælio cecidit, ab Helvetiis adjutus. 20

1434. XXI. ALPHONSUS I. rex Arragoniæ, adoptatus à Johanna II. 35

1469. XXII. FERDINANDUS I. filius Alphonsi nothus, testamento a patre rex Neapolis dictus, perq; pontificem legitimatus, cum frater Alphonsi legitimus heres regnum Arragoniæ & Siciliæ adiret, Neapolin accepit: ut tamen loco unius

In regno Sicul.

& prudentem eligerent. Et hujus nepos, filius Ferdinandi, Alphonsus postea à Johanna II. est adoptatus.

1410. Interregnum propter multos regni Siciliæ competitores, in qvo Blanca regina vicaria regnum administravit. 2

1412 FERDINANDUS JUSTUS, Johannis I regis Arragoniæ filius, a judicibus delectis rex declaratus, per Proreges Siciliam administravit, fugata Blanca. 4

1416. ALFONSUS V. F. sine prole. 42

1458. JOHANNES F. 21

1479 FERDINANDUS CATHOLICUS fil. 37

1516 CAROLUS V. imperator, & qvi hunc seqvuntur.

co unius eqvi in censum xl. millia aureorum pontifici penderet. Adversus illum reges Galliæ Ludovicus XI. & Carolus VIII. regnum Neapolis sibi vendicarunt. Subsistit tamen Ferdinandus & filium habuit successorem. 25

1494. XXIII. ALPHONSUS II. F. hostem invenit potentissimum Carolum VIII Gallorum regem. Nam Johannis regis Siciliæ & Arragoniæ filius, Renati nepos, Carolus, constituerat heredem regni Neapolitani Ludovicum XI. regem Galliæ. Hujus igitur Ludovici XI. filius Carolus VIII. bello jus persequens, magnis copiis terra mariq; expeditionem suscepit. Cumq; Alphonsus omnibus se cerneret destitutum auxiliis, & regni proceres sibi ob asperitatem morum sentiret adversos, abdicavit se imperio, & cura ejus filio Ferdinando relicta in Siciliam adnavigavit, & brevi post fato concessit. 1

1495. XXIV. FERDINANDUS II. F. Neapoli, à Carolo VIII. cum præcipuis arcibus occupata, cessit. Sed postqvam principes Italiæ cum Hispanis & pontifice Romano, successus Carolo invidentes, in commune fœdus coiissent, eumq; in Galliam, relictis in regno Neapolitano passim præsidiis, retrocedentem gravi pugna ad Tarrum lacessissent, Neapolitani, qvi Gallos jam plane fastidiebant, Ferdinandum ex Ischia Insula, qvo confugerat, receperunt: qvi per Consalvum pene omnia amissa loca brevi recuperavit, & paulo post sine liberis decessit. 1

1496. XXV. FRIDERICUS, patruus, Ferdinandi I. filius, successit qvidem, sed Ludovicus XII. Galliarum rex, &, qvi initio videbatur in auxilium Arragonio venire, Ferdinandus Catholicus, rex Hispaniarum, clam facto fœdere, penitus eum profligarunt, filiumq; ejus Ferdinandum contra datam fidem sub custodia in Hispaniam abduxerunt. Illi ipsi tamen mox manus etiam inter se conseruere: Gallisq; expulsis, Siculum & Neapolitanum regnum ad Hispanos totum pervenit. Pactum fuerat, ut Neapolis, regni caput, Campania, Samnium Gallo cederet; Hispano Calabria & Apulia. Sed cum de vectigali, qvod in Apulia ad fines Samnii e qvadrupedum transitu colligitur, inter partes ambigeretur, & [illegible] utroq; tractantibus nihil profectum fuisset, tandem ad arma ventum est: & Consalvus passim victos à Neapolitanis

In regno Neapol.

Sed Alphonsus paulo post Johannam, Caracciolo ejus amatore in vincula conjecto, oppugnavit armis, & Neapoli expulit. Illa itaq; adoptione revocata, Ludovicum III. anno seculi xxxiii. in locum Alphonsi sibi substituit, eoq; paulo post defuncto, ad illius fratrem Renatum Andegavensem jus successionis transtulit: qvem tamen filio Johanni Calabriæ duci superstitem Alphonsus regno expulit, verum non sine difficultatibus. Captus enim initio fuit à PhilippoMaria Mediolanensium duce & Blasio Azotto, duce Genuensium. Sed dimissus denuo regnum Neapolitanum recuperavit. Renatus autem regno pulsus, heredem instituit suum ex fratre Carolo nepotem Carolum: qvi tandem sine liberis decedens, Ludovicum X. Galliæ regem testamento fecit heredem, tanqvam qvi ex Renati sorore esset natus. Hic notandum, qvod alia Renati filia, fuerit istius Renati Lotharingiæ ducis mater, qvi Carolum Burgundiæ ducem ad Nancejum prælio cæcidit, ab Helvetiis adjutus. 20

1434. XXI. ALPHONSUS I. rex Arragoniæ, adoptatus à Johanna II. 35

1469. XXII. FERDINANDUS I. filius Alphonsi nothus, testamento à patre rex Neapolis dictus, perq; pontificem legitimatus, cum frater Alphonsi legitimus heres regnum Arragoniæ & Siciliæ adiret, Neapolin accepit: ut tamen loco unius

In regno Sicul.

& prudentem eligerent. Et hujus nepos, filius Ferdinandi, Alphonsus postea à Johanna II. est adoptatus.

1410. Interregnum propter multos regni Siciliæ competitores, in qvo Blāca regina vicaria regnum administravit. 2

1412 FERDINANDUS JUSTUS, Johannis I regis Arragoniæ filius, à judicibus delectis rex declaratus, per Proreges Siciliam administravit, fugata Blanca. 4

1416. ALFONSUS V. F. sine prole. 42

1458. JOHANNES F. 21

1479 FERDINANDUS CATHOLICUS Fil. 37

1516. CAROLUS V. imperator, & qvi hunc seqvuntur

co unius eqvi in censum xl. millia aureorum pontifici penderet. Adversus illum reges Galliæ Ludovicus XI. & Carolus VIII. regnum Neapolis sibi vendicarunt. Substitit tamen Ferdinandus & filium habuit successorem. 25

1494. XXIII. ALPHONSUS II. F. hostem invenit potentissimum Carolum VIII Gallorum regem. Nam Johannis regis Siciliæ & Arragoniæ filius, Renati nepos, Carolus, constituerat heredem regni Neapolitani Ludovicum XI. regem Galliæ. Hujus igitur Ludovici XI. filius Carolus VIII. bello jus persequens, magnis copiis terra mariq; expeditionem suscepit. Cumq; Alphonsus omnibus se cerneret destitutum auxiliis, & regni proceres sibi ob asperitatem morum sentiret adversos, abdicavit se imperio, & cura ejus filio Ferdinando relicta in Siciliam adnavigavit, & brevi post fato concessit. 1

1495. XXIV. FERDINANDUS II. F. Neapoli, à Carolo VIII. cum præcipuis arcibus occupata, cessit. Sed postqvam principes Italiæ cum Hispanis & pontifice Romano, successus Carolo invidente, in commune fœdus consensent, eumq; in Galliam, relictis in regno Neapolitano passim præsidiis, retrocedentem gravi pugna ad Tarrum lacessèrent, Neapolitani, qvi Gallos jam plane fastidiebant, Ferdinandum ex Isclaja Insula, qvo confugerat, receperunt: qvi per Gonsalvum pene omnia amissa loca brevi recuperavit, & paulo post sine liberis decessit. 1

1496. XXV. FRIDERICUS, patruus, Ferdinandi I. filius, successit qvidem, sed Ludovicus XII. Galliarum rex, &, qvi initio videbatur in auxilium Arragonio venire, Ferdinandus Catholicus, rex Hispaniarum, clam facto fœdere, penitus eum profligarunt, filiumq; ejus Ferdinandum contra datam fidem sub custodia in Hispaniam miserunt. Illi ipsi tamen mox manus etiam inter se conserere. Gallisq; expulsis, Siculum & Neapolitanum regnum ad Hispanos totum pervenit. Pactum fuerat, ut Neapolis, regni caput, Campania, Samnium Gallo cederet, Hispano Calabria & Apulia. Sed cum de vectigali, qvod in Apulia ad fines Samnii ex qvadrupedum transitu colligitur, inter partes ambigeretur, & multis ultro citroq; tractatibus nihil proficeretur, tandem ad arma ventum est: & Consalvus passim victor a Neapolitanis ex-

exceptus, ad Lirim commisso cum exercitu Gallici reliqviis ingenti prælio Cajetam recepit, Gallisq; totius regni possessione dejectis, Hispanorum res hactenus dubias imposterum stabilivit: & tandem Franciscus I. Galliæ rex ad Ticinum captus, inter alias pacis conditiones, liberam regni Neapolitani possessionem Carolo V. imperatori ejusq; heredibus permisit, & ab omni jure atq; actione destitit. Qvietum ab hoc tempore, expulsis inde à Carolo V. Judæis, fuit Neapolitanum regnum: nisi qvod anno seculi XLVII. cum tricennali bello tota Germania & vicina regna ardebant, ob nimiam vectigalium gravitatem Neapolitani, initio à piscatore Masaniello facto, in libertatem à jugo Hispanico se vindicare annitebantur. Cui rei promovendæ qvanqvam Gallus, misso illuc Gvisio, studiose incubuit, retracta tamen est Neapolis post Gvisium captum in obseqvium Hispani, diuturnis cladibus fracta, qvas anno seculi XXXI. mons Vesuvius fœdiore, qvam ullis aliis temporibus factum meminimus, incendio in circumjectas regiones desæviens præsagiisse visus est.

V. *Dum ita in Sicilia & Neapolitano regno variis motibus variisq; rerum successionibus res gerebatur, qvid interea reliqvi in Italia duces? & unde isti suam potentiam stabiliverunt?*

De magno Hetruriæ duce primum respondebo, qvi suo jam premit imperio Florentiam, Pisas, Senas, qvas beneficio Hispani habet, Volaterras, urbesq; alias, & finibus satis amplis imperat, eo qvidem loco, ubi Tyrrheni & Tusci, antiqvissimi qvondam Italiæ populi, sedes habuerunt, qviq; se negarunt originem Græcis debere, aut advenas in regione esse, sed indigenas habere majores, ut videre licet in Dionysio Halicarnasseo & Myrsilo historico. Prima ducatus fundamenta in urbe Florentina jacta sunt: qvæ, cum variis gentium peregrinarum incursionibus, Cæsarumq; & pontificum dissensionibus, atq; Gibellinorum, (in qvibus præcipua erat familia Amideorum & Ubertorum à partibus imperatorum stantium, & Gvelphorum, qvorum & pontificis partes tuebantur Bondelmonti) & postea Albarum & Nigrorum factionibus, diu ad excidiū pene agitata, omnibusq; bellis implicata esset, qvæ Friderici & Henrici, aliiq; imperatores in Italia gerebant, tandem Fesulis, urbe finitima, eversis, cives suos ex ruina propinqvorum sub Ottone IV. auxit, atq; à Rudolpho Cæsare emta libertate, magistratus sibi proprios & vexilliferum creavit. Sed mox intestinis

nis discordiis vehementissime concussa, non potuit prius respirare, qvam à Roberto rege Neapolitano auxilia impetraſſet. Illi tamen ipsi, qvi ad sedandos civiles motus missi, conservatores reipublicæ dicebantur, cum dominatum occupare cœpissent, majores excitarunt turbas. Nobilitas urbe exigebatur. Omnia tumultuario agebantur, non tamen sine ingenti rerum successu. Imprimis Pisis, urbe qvondam paucis in Italia postponenda, ad deditionem compulsis, vires Florentiæ valida sumebant incrementa. Emergere interea cœpit MEDICEORUM, civium opulentissimorum, familia. ex qva jam tempore Caroli M. EBERHARDUS de Medicis eminuit, qvi in bello adversus Desiderium Longobardorum regem, interfecto Mugello, immanis roboris viro, qvi totam regionem cædibus & latrociniis compleverat hactenus, jam tum, qvid de posteris suis sperandum esset, declaravit. Illo autem tempore, qvo Ludovicus Bavarus imperator rebus præerat, SILVESTER, Alemanni de Medicis filius, ad dignitatem Confalonerii, qvæ suprema erat in urbe, tanqvam dictatoris alicujus, adscendit. Sed cum applicaret animum ad confusiones reip. tollendas, carminator qvidam lanæ, nixus suffragio qvatuor opificum, ex infima plebe, insignia Confallonerii anno cIↃcccLXXVIII. corripuit, & novum orsus dominatum, pro arbitrio seditiosæ multitudinis, per triennium detestandam confusionem in remp. introduxit. Sed VIERIUS Mediceus, cum dissidentes ad concordiam reduxisset, restituit senatui autoritatem; populo libertatem. Postea JOHANNES Mediceus, Eberhardi filius, qvi thesauris suis remp. juverat, princeps senatus & rector omnium negotiorum, anno cIↃcccLXXIV. constitutus est: nec tamen aliam in urbe autoritatem usurpavit, qvam per leges licebat patrias. Filius ejus COSMUS de Medicis, etsi solum principis habebat, populariter tamen vixit: foris se gessit civem; domi regem, qvum domus ejus refugium esset pauperum, ara afflictorum, templum justitiæ, receptus omnium per Italiam doctorum hominum. Hic tamen statim ab invidis & obtrectatoribus affectati in libera civitate regni accusabatur, urbe à Bernhardo Gvadagno Confallonerio seu vexillifero justitiæ totoq; senatu exactus, Venetias exulatum abiit. Sed anno nondum exacto reductus, ita res patriæ administravit, ut Magnus & pater patriæ diceretur. Qvanqvam autem cives ei potestatem fecerant, ut pro arbitrio de rep. statuere posset, nihil tamen, nisi re cum cæteris deliberata, videbatur decernere. Patrem imitatus filius PETRUS, civem magis se, qvam principem gessit. LAURENTIUS, Petri filius, literarum parens

 vul-

vulgo nominatus, cujus jussu Marsilius Ficinus Platonem è Græco vertit, cum JULIANO fratre reip. gubernacula capessens, magnam fecit suæ dignitati accessionem. Cum enim Pazziorum familia Medicæis invideret, perque insidias in templo, cum ex more peragebantur sacra, Julianum trucidasset, & Laurentium vulneribus pene confecisset, elapsus ille, cum hostes esset ultus, principatum sibi stabilivit, vir omni laude dignus, & anno cIↃcccc xcii defunctus, successorem reliqvit in principatu filium PETRUM, hominem ferocem & libidinosum: qvem, cum, partibus Gallorum relictis, Arragoniis studeret, & permisisset, ut Pisanis (qvorum urbem per lxxx. annos tanqvam à Gabriele Maria, legitimo ejus urbis domino, coemtam, Carolus VIII. rex Gallorum sibi eousq; tradi curaverat, donec Neapolitanum subegisset, excedens autem Italia eam nihilominus retinuerat) sua restitueretur libertas, cives in exilium conjecerunt, omniaq; Mediceorum bona ingentis pretii diripuerunt: ipseq; Petrus, Genuam navigaturus, in ostio fluminis submersus, periit. Sic visa est Florentinis reddi libertas, & potentissima familia, qvæ plurimis annis fuerat principibus comparanda, qvicqvid habuit dignitatis aut splendoris, amisit. Medicæis tamen iterum post aliqvot annorum decursum adspiravit fortuna. Nam cum anno cIↃIↃxxx. post annuam obsidionem Florentia, qvæ Gallis arma subministraverat, Ferdinando Gonzagæ, Caroli V. Cæsaris duci, esset dedita, Cæsar, ut inter ipsum & pontificem convenerat, Alexandrum nothum, Petri ejecti ex filio LAURENTIO, Urbini duce, nepotem, Florentinorum ducem creavit, eiq; naturalem filiam Margaretam elocavit. Hic maximæ molis arce constructa ad frenandam civium libertatem, ita se gessit, ut omnium odiis in se concitatis, à Laurentino agnato, anno cIↃIↃxxxvii. è medio tolleretur. Nullos reliqverat filios. Ideoq; cives Florentini COSMUM Mediceum sibi præfecerunt, qvi unde sangvinem duxerit, & qvos progenuerit, ex seqventi stemmate patebit.

GENEALOGIA MEDICEORUM.

Alex[a]nder [illegible], dux Florentiæ à Carolo V. constitutus, du[c]ta Mar[g]areta Austriaca, Caroli [illegible] filia [illegible] cui successit Cosmus, magnus dux Hetruriæ [illegible] à Pp. [illegible] creatus.

Catharina, uxor H[enrici] II. [re]gis Galliarum.

J[illegible], [illegible] Politani discipulus, pa[p]a factus [illegible] Leo X.

Julianus [illegible], cui [illegible] vidua nobili filius fuit Hippolytus Cardinalis, à [illegible] libidine [illegible] tus simus.

M[a]ddalena, ux[or] Francisci F. Innocentii VIII.

Julianus à [illegible] in templo [illegible] : cujus filius ex concubina postumus [illegible] Clemens VII.

[illegible], magnus dux II. [illegible] Ferdinandi [illegible] 1587.

Eleonora, uxor duci[s] Mantuæ.

Maria, uxor Henrici IV. re[g]is Galliarum.

J[o]hannes à fra[tre] Garsia [illegible].

Garsias à patre eodem [illegible], quo fratrem [illegible], confossus.

Cosmus, magnus dux IV.

Ferdinandus II. magnus dux V.

J[o]hannes Carolus [illegible], uxor [illegible] Francisci [illegible] ducis Urbini.

Matthias, gubernator Senarum.

Franciscus.

Leopoldus.

Franciscus.

Carolus Cardinalis.

Laurentius.

Cosmus Magnus [illegible] obiit 1464.

Petrus [illegible] 1472.

Laurentius Mediceus [illegible] 1492.

Petrus [illegible].

[illegible] obiit 1425.

[illegible] obiit 1576.

[illegible] 1574.

Cosmus Mediceus [illegible], etsi ad [illegible], tener admodum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Tyrrhenum [illegible] Tuscorum [illegible] [illegible]

 bus

bus tueretur, instituit: tandem à pontifice Pio V. indignante ob id per legatos Maximiliano II. imperatore, dux magnus Hetruriæ anno seculi lxix. creatus, anno abhinc qvinto decessit, & in thesauris decem auri millionis præter gemmas & uniones duorum millionum reliqvit. Vitam ejus apud Thuanum libro LVII. descriptam legimus. Tredecim annis post eum filius Franciscus magnum ducatum sibi ab imperatore confirmatum tenuit: qvem ferunt à fratre Ferdinando Cardinali monitum, ut à se Blancam Capellam Venetam, qva uxore utebatur, tanqvam inferioris conditionis feminam, dimitteret, bolum venenatum, qvem Blanca Ferdinando præparaverat, forte fortuna è manu pueri portantis accepisse, & fructum inde decerptum comedisse: Blancam id expertam, partem reliqvam etiam deglutisse, & ita paucis post Franciscum horis expirasse. Francisco sine heredibus masculis defuncto, Ferdinandus ejus frater, sacro ordine bona cum pontificis venia abdicato, & ducta Christina Lotharingi filia, prudenter omnia gessit, inqve ipsam Africam expeditione suscepta, Hipponem cepit, &, cum servari non posset, diripuit, ingentiqve præda abducta rediit. Obiit nostra memoria anno seculi IX. relicto herede COSMO, cui Ferdinandus II. imperator sororem Mariam elocavit. Hoc anno seculi XX. defuncto, Ferdinandus ejus filius, gener Friderici, principis Urbinatis, ad gubernacula Hetruriæ evectus est.

VI. Ex Florentia ad vicinos Italiæ duces pedem moveamus, &, si placet, primò adeamus Urbinatem.

Primi principes Urbini ex dominis de Montfeltrio oriundi sunt: qvi, gubernatione urbis in immensis Italiæ motibus suscepta, principatum sibi tandem qvæsiverunt. Dux ex illis primus à Sixto IV. FRIDERICUS, Guidonis filius adoptatus, est proclamatus, princeps prudens, literis & armis conspicuus, qvem Florentini contra Alphonsum regem Neapolitanum anno cIↃcccclvii. ducem constituerunt. Filius ejus GUIDO BALDUS, paternis insistens virtutibus, ob res in Florentino adversus Pisanos bello strenue gestas, magnam conciliavit sibi nominis celebritatem. Qvod autem liberis destituebatur, moriturus principatum tradidit suo ex sorore nepoti FRANCISCO-MARIÆ, ex antiqva Ruboreorum gente oriundo. Hic, qvamdiu patruus ejus Julius II. pontifex rerum potiebatur, felicissimo rerum successu usus, & præterea Pisauri principatu donatus est. Illo defuncto, Leo X. in ejus perniciem totus incumbens, non Pisauro solum, sed & ipso Urbini ducatu illum exuit, erecto in ejus locum Laurentio Mediceo.

Leo-

Leone mortuo revixit Francisci-Mariæ felicitas, ut & ducatum Urbini recuperaret, & Imperator Veneti exercitus factus, egregia fortitudinis specimina ederet, & deditione Camertium occuparet, frustra reluctante Paulo III. pontifice, qvi eam nepoti suo Octavio Farnesio qværebat. Filius Francisci Mariæ GVIDO BALDUS II. etsi Camertio, qvod dotis loco obtinebat, ultro cessit, dispar in hoc patri filius, cœpit tamen postea se totum militiæ dare, & auspiciis Julii III. & aliorum non semel exercitus ducere. Successit illi, postqvam se abdicaverat anno [illegible]LXXIV. filius FRANCISCUS MARIA II. humanus & literatus princeps, qvi ad decrepitam provectus ætatem FRIDERICUM, filium unicum, anno [illegible]XXIII. magno cum animi dolore amisit. Qvanqvam enim ille uxorem Claudiam, Ferdinandi I. magni Ducis Hetruriæ filiam, reliqvit prægnantem, non tamen masculus, in qvem cadit successio, sed femina nata est, qvæ deinde Ferdinando II. magno duci Hetruriæ fuit desponsata. Francisco Maria II. igitur anno seculi XXIV. defuncto, ducatus Urbini, utcunqve reclamante magno Hetruriæ duce, totus cessit patrimonio Petri, ad ecclesiam Romanam, à qva dependet, jure caduci, lucro non exiguo devolutus. Nam sex vel septem florentissimis urbibus præter alia oppidula & arces constat, & trecenta millia coronatorum annui reditus secundum Mercurium Gallo-belgicum domino pendet, ejusq; accessione dominium ecclesiasticum ab uno mari ad alterum se extendit.

SERIES DUCUM URBINATUM.

A. C. — A. R.

[illegible] I. FRIDERICUS ex stemmate Montfeltriorum oriundus, Gvidonis filius, a Sixto IV. dux Urbini proclamatus.

[illegible] II. GVIDO BALDUS, F. 26

[illegible] III. FRANCISCUS-MARIA ex stemmate Roboreorum, Friderici ex filia Johanna [illegible] Julii II. pontificis ex fratre nepos. 30

[illegible] IV. GVIDO BALDUS II. F. abdicavit se ducatu. 40

[illegible] V. FRANCISCUS MARIA II. è Livia Roborea, qvæ fuit Julii Cardinalis ex Hippolyto [illegible] naturali neptis, genuit Fridericum, ultimum principem Urbini, qvi anno [illegible] apoplexia [illegible], unica filia Victoria, ex Claudia Medicea, relicta, [illegible] allodialium, qvæ [illegible] ejus Franciscus Maria possedit, [illegible], qvam sibi Ferdinandus II. magnus dux Hetruriæ desponsavit.

VII. *Parmensi ducatu [illegible], [illegible] à pontifice [illegible] [illegible] ?*

Placentia & Parma olim pertinuere ad Mediolanense territorium, & ab imperatorum beneficio dependebant. Sed in bellis Italicis Papæ sibi potestatem in eas usurpare cœperant: & Paulus III. cui nihil fuerunt cariora [illegible], ex Farnesiorum gente [illegible] ducatu Parmensi filio suo PETRO ALOYSIO seu LUDOVICO FARNESIO beneficiario jure contulerat, hac lege, ut investituram ab imperatore peteret. Petiit id Aloysius, sed beneficium non impetravit: [illegible] [illegible] ipsa est ducatus Mediolanensis, Parmensem [illegible] tate. [illegible] ferens, conspiravit clam cum Henrico II. Galliæ, [illegible] suam [illegible] cum illegitima regis filia [illegible] hac lege, ut [illegible] acciperet [illegible] Borboniensem [illegible], [illegible] Genua, & [illegible] permutationis pro ducatu Borboniensi Placentia & Parma darentur. Genuæ quidem proditio per Johannem Ludovicum Fliscum cœpta cœpit, sed non ad votum. Quanquam enim Fliscus noctu cum conjuratis remiges in classe Genuensi triremibus alligatos subito in portu solvisset, & jam, interfectis obviis, impetum in urbem Genuam moliretur, in primis tamen conatibus peremtus est. Et Aloysius interea grande sibi hostium odium sua crudelitate & incestis libidinibus conciliaverat: pluresque nobiles viros in carcerem Placentiæ abdiderat, brevi subjiciendos securi. Illorum agnati, re deliberata cum Ferdinando Gonzaga, duce Cæsareanorum, Aloysium, ex insidiis in aulam congressi, interfecerunt. Copiis Gonzagæ in urbem Placentiæ intromissis, populus in verba imperatoris ultro juravit, & cadaver Aloysii contumeliose tractatum, abjecit insepultum. Filius Aloysii OCTAVIUS FARNESIUS Parmam [illegible] & ægre eam conservavit. Tandem sic transactum est, ut Imperator Carolus V. filiam ei notham Margaretam Austriam elocaret. Placentiam tamen ille nunquam reddidit, præferens [illegible] ad Gallos parte [illegible] transiisse, [illegible] illorum [illegible] commisisse [illegible]. Tandem tamen hanc à socero obtinuit gratiam, ut Placentiam quidem in possessione haberet, sed in arce præsidium Hispanorum acciperet. Successit Octavio filius ALEXANDER, rebus in Belgio, cui gubernator datus est, gestis nobilis, qui [illegible] Placentiam à Philippo rege Hispaniarum pene invito extorsit. Filius Alexandri RANUTIUS, hujus EDUARDUS, prout patet ex sequenti schemate.

[illegible]

SERIES DUCUM PARMAE ET PLACENTIAE.

A. C. A. R.

1544. I. PETRUS ALOYSIUS FARNESIUS, Pauli III. pontificis filius, in lectica à conjuratis ob tyrannidem confossus. 3

1547. II. OCTAVIUS FARNESIUS F. clientelæ Henrici II. regis Galliarum se contra pontificem & Cæsarem commisit, conjux Margaretæ, gubernatricis Belgii. 39

1586. III. ALEXANDER FARNESIUS F. gubernator Belgii, Antverpiam cepit: Ligam & Gvisios defendit: ab Henrico IV. rege Galliarum dejectus. 9

1592. IV. RANUTIUS, alias RAINUCCIUS, F. relicto inter alios filio Eduardo, cum xxx. annis præfuisset, obiit. 30

1622. V. EDUARDUS F. fratri primogenito defectu lingvæ laboranti prælatus. Hunc qvia ducatû Castri, qvem fiduciario jure à pontifice obtinebat, ingentibus debitis contra leges fiduciæ gravaverat, Urbanus VIII. illo ducatu & aliis possessionibus exuit, ut debita solverentur. Ille fœdere cum Venetis, magnoq; duce Hetruriæ inito, bellum intulit pontifici. Integro triennio res armis acta est circa Ferrariam, Bononiam, Perusiam, donec paulo ante pontificis obitum pax Parmensi reddita est ad lubitum. 24

1646. VI. RANUTIUS F. anno ætatis decimo sexto patri defuncto successit.

VIII. Ferrarienses, Mutinenses & Mantuanos duces jam salutemus, si placet.

Mutinenses & Mantuani sunt in imperii; Ferrarienses non minus, ac Urbinates & Parmenses in pontificum beneficio. Qvod attinet Ferrarienses, familiam eorum Jovius non sine causa dicit vetustate nunqvam interruptæ successionis omnes cæteras in Italia superare. Dicti sunt antiqvitus marchiones Estenses seu Atestini. Alii eos à Trojanis, Actiisq; Romanis; alii à Germanis heroibus deducunt. Inter omnes Faletus in amplissima eorum familia ab anno Christi cccc. contexenda operosus est. Idem conatur Antonius Albizius in stemmatibus principum Christianorum: idem alii, sed in diversa subinde acti. Ex Atensibus dicunt Forestû copias Attilæ, anteqvam Aqvileiam obsidione premebat, bis fudisse: Alphorisium & Acrinum fortiter se Odoacro Rugorum principi, cum Italiæ incumbebat, opposuisse, nec prius, qvam occubuere, cessasse: Gundelardum principem Palatii & Majorem domus Dagoberti regis Franciæ fuisse: Ernestum

Longobardos eorumq; regem Luitprandum profligavisse: Henricum ob merita in bellis contra Desiderium à Carolo M. Tarvisianam præfecturam accepisse. Sigonius testatur libro VI. de regno Italiæ, tempore Arnulphi imperatoris, Sigefridū in Rheginensi agro multa castra præsenti sibi pecunia comparasse, & Parmam metu Saracenorum perculsam in deditionem accepisse, uxoremq; duxisse Hildegardim, ducem Tusciæ, & hac de causa posteros ejus usq; ad Mathildim in Tuscia dominatos esse: filium ejus fuisse Azonem II: nepotem ex Azone II Sigebertum seu Albertum seu Almericum, cum agnato suo Hugone, ob Ottone I. imperatore marchionem Atestinum seu Estensem & comitem Friburgi atq; vicarium imperii contra Berengarium II. esse constitutum, marchionis etiam Mediolanensis & Genuensis nomine appellatum. Fratrem ejus Theobaldum genuisse Bonifacium, ducem Tusciæ, marchionem Mantuæ, Parmæ, Lucæ & Ferrariæ, patrem Mathildis: qvæ omnium paternarum provinciarum heres, adeoq; princeps potentissima, etsi tribus ordine nupsit, ut Gothofredo Lotharingo, duci Spoleti; Azoni IV. Atestino, & illo ob conjunctionem sangvinis repudiato, Gvelpho V. Bavaro: qvem & ipsum ob impotentiam & frigiditatem statim post nuptias è toro ejectum repudiavit. Sterilis tamen fuit, partesq; pontificum contra Henricū IV. imperatorem pertinaciter fovit, & illi moritura, anno CIƆCXV. omnes suas in Lombardia, Tuscia & Ferraria ditiones testamento sub nomine PATRIMONII PETRI legavit: unde magnæ contentiones & diuturna bella inter Cæsares & Papas enata. Tunc venenum melle illitum, ut vox è cœlo audita, dicente Aventino, insonuit, à femina ecclesiæ est propinatum. Azo autem IV. qvem alii V. nominant, ducta in matrimonium Cunegundi, Gvelphi comitis Altorfiensis filia & herede, duos procreavit filios, Gvelphum IV. & Azonem VI. qvorum ille est stirps antiqvorum ducum Bavariæ & modernorum ducum Brunsvicensium; hic marchionum Estensium seu Montferratensium: qvorum seriem aliter deducit Albizius; aliter Faletus, qvi hanc nectit genealogiam:

GENE-

C. Atius, unde Azonis nomen, C. F. Decurio IVvir Ateste. ob. 411.
Aurelius, Vindelicorum præfectus, ob. 418.

Forestus
Acharius
Azo I.

Tiberius, Atestis, Montis Silicis, Vicentiæ, Feltriæ princeps, ob. 418.
Marcellus ob. 458.
Sabinus, præfectus Illyrici ob. 518.
Bonifacius ob. 552.
Valerianus ob. 590.
Gundelardus ob. 583.
Herobertus ob. 694.
Ernestus ob. 749.
Henricus I. Tarvisii præfectus, occisus 780.

Berengarius, Estensis comes.
Humbaldus.
Gotifredus.
Adelengus.
Upaldus.
Ubertus.
Albertus.
Azo III. Hugo.

Otto I. ob. 854.
Sigefridus, Lucæ & Parmæ dominus ob. 945.
Azo II. ob. 970.
Sigebertus f. Albertus ob. 995. Estens. marchio.
Hugo III. ob. 1014

Obizo I.
Hugo I.
Ardoinus.
Theobaldus Parmæ, Luc. & Ferr. marchio.

Aldobrandinus I. Obizo III.
Azo V. Comnus.

Azo IV. ob. 1055. cujus uxor Cunigundis Altorfina princeps & in Bav.

Bonifacius III. ux. Beatrix.
Mathildis, ducissa & comitissa.

Azo VI. gener Henrici III. imp. ob. 1110.

Guelfus IV. dux Bavariæ ab Henrico IV. constitutus, cujus genealogia videatur in historia ducum Brunsv.

Fulcus.
Fulcus. Obizo IV. march. Gen. & Mediol. ob. 1184.

Bertholdus ob. 1118.
Reinaldus ob. 1175.
Obizo V. march. Gen. & Med. post Obizonem IV. ob. 1196.
Azo VIII. princeps strenuus ob. 1212.
Aldobrandinus II. march. Ferr. Ancon. & Veronæ.
Azo IX. qvi Actiolinum tyrannum sua manu cepit.

Obizo VI. Mutinæ per arma dominus. Raimaldus seu Raimundus ob. 1257.

Franciscus.
Bertholdus.
Franciscus II.
Azo.
Thaddæus.
Bertholdus, imperator exercitus Ven. ob. 1449.

Azo X. parricida ob. 1309.
Aldobrandinus III. ob. 1326.
Rainaldus ob. 1325.
Obizo VII. ob. 1352.
Aldobrandinus IV. ob. 1354.
Nicolaus claudus ob. 1388.
Albertus ob. 1403.
Nicolaus II. ob. 1440.
Leonellus ob. 1450.
Borsius, dux 1. Mutinæ & Rhegii, item Estensis & Ferrariensis.
Hercules I. ob. 1505. cui Mutina est adempta.
Alphonsus I. ob. 1535. qvi Mutinam recepit.

Hercules II. ob. 1559.
Alphonsus II. qvo anno 1597. defuncto, ducatus Ferrariensis adjunctus est patrimonio Petri.

Alphonsus nothus.
Cæsar, qvi Mutinam post obitum Alphonsi II. patruelis in feudum accepit ab imperatore.
Alphonsus.
Franciscus.

MUTINENSIS DUCATUS à Ferrarienſibus etiam acqviſitus eſt. Fundamenta ejus jam ſub Rudolpho I. imperatore jacta ſunt anno cIɔccLXXXVIII. cum Obizo VI. dominatum Mutinæ invaderet. Poſtea Henricus VII. Picum Mirandulanum Mutinæ impoſuit vicarium imperii, ſic ut integrum urbis jus ſibi reſervaret imperator: ſine cujus autoritate qvanqvam alii ſibi principatum vindicabant, ſui tamen illum juris poſtea fecere marchiones Ferrariæ: in qvorum poteſtate perſeveravit usq; ad annum cIɔIɔX. qvo Julius II. pontifex urbem cepit & Maximiliano imperatori ceſſit. Hic illam qvadriennio poſt Leoni X. pro XLIɔ. aureis oppignoravit. Sed cum Clemens VII. à Caroli V. copiis in mole Adriani obſideretur, Alphonſi I. Ferrariæ ducis, herois magnanimi, armis eſt recepta. Res ejus feliciter adverſus Julium II. & Clementem X. aliosq; hoſtes geſtas prolixe Jovius deſcripſit. Succeſſit illi Hercules II. F. gener Ludovici XII. regis Galliarum: cujus filius Alphonſus II. cum anno cIɔIɔXCVIII. ſine heredibus diem obiret, Cæſar ex Alphonſi I. notho filio Alphonſo progenitus, cum, qvod Alphonſus II. obnixe petierat, à pontifice ducatum Ferrarienſem obtinere non poſſet (ipſe enim pontifex illam occupatam patrimonio Petri adjecit & ſibi tanqvam fundum eccleſiæ vendicavit) Mutinam, Rheginm & Carpenſe dominium accepit. Ex hoc Cæſare, anno noſtri ſeculi XXVIII. defuncto, prodiere Alphonſus filius: Franciſcus pronepos. MANTUAM qvod attinet, ſita eſt illa in Longobardia cis Padum, tantæ, ut ferunt, antiqvitatis, ut Iɔcc XX. annis prius ſit condita, qvam Roma. Olim fuit caput XII. coloniarum Hetruſcarum. Cumq; Galli Cenomani in Italiam irrumperent, omni Hetruſcorum gloria conculcata, Mantuam qvoq; ſibi ſubjecere. Illa poſtea ceſſit Romanis, Gothis, Longobardis, Germanico imperio. Poſſevinus, medicus Mantuanus, autor eſt, tempore Ottonis I. Gvaltherum Gonzagam, cujus ſangvinem à primis Longobardorum ducibus Ibore & Agiore deducit, tanto habitum honore dignum, ut, qvia erat ex regio Longobardorum ſangvine, vicarius imperii & marchio Mantuæ ſit conſtitutus: filium ejus Ubertum, pro Henrico II. contra Bohemos in acie lethaliter vulneratum, reliqviſſe filium Adelhertum: hoc natum eſſe Thedaldum, patrem Bonifacii: ex Bonifacio & Beatrice Henrici III. filia natam eſſe Mathilden potentiſſimam, cujus jam ſemel atq; iterum mentionem fecimus. Sed Mathildis majores paulo ante nos aliter deſcripſimus, qvæ opulentiſſimos Italiæ tractus legavit pontifici, inq; illis Mantuam. Sed illa more aliarum civitatum ſe pedetentim aſſeruit in libertatem, ut tamen comiter veneraretur im-

imperatores. Hinc à partibus Friderici Barbarossæ stetit in variis contra ejus hostes bellis. In his Gonzagæ, qvos Mathildis omni potentia exuerat, qvia cum imperatore contra pontificem senserant, nonnihil agrorum suorum recuperabant. Cum tandem à Friderico II. qvem pontifex diris petierat, tota pene Italia deficeret, Genua idem conata, Cæsareis in prædam fuit, inq; factiones discissa, & hinc ab Avocatis, illinc ab Agnellis pendens, Actiolinum seu Ezzelinum, famosum illum in Italia tyrannum, partibus Cæsaris addictum, ad mœnia usq; oppugnanda attraxit. Ab illo tamen se defendit, & duos sibi capitaneos seu præfectos constituit Bonacolsum & Ottonellum. Omnia tamen sibi soli tractu temporis Bonacolsia familia vendicavit, & dignitatem vicariatus à Ludovico VI. meruit, donec à Gonzagis omnis illi potestas eriperetur. Inter illos eminuit Ludovicus seu Aloysius Gonzaga, capitaneus urbis anno cIɔcccxxviii. declaratus. Illi post annum xxxii. defuncto in præfectura urbis successit filius Gvido jam septuagenarius: qvi cum bellis ob senium ipse interesse non posset, eorumq; curam Ugolino filio committeret, ille à fratribus, Ludovico & Francisco, per insidias in convivio obtruncatus est. Ex illis Ludovicus patri Gvidoni anno cIɔcccLxix. defuncto successit: ejusq; filius Franciscus, cum uxorē, Vicecomitis Mediolanensis filiam, ob adulterium securi in publico percuti jussisset, bello à Mediolanensibus petitus est: unde explicatus sacræ se expeditioni junxit & virtutem ubiq; probavit. Ejus filius Johannes Franciscus Gonzaga à Sigismundo imperatore, anno cIɔccccxxxiii. primus Mantuæ marchio renunciatus, ultima voluntate inter IV. filios principatum omnem divisit: qvi liberis qvoq; aucti, sua qvisq; inter eos, viribus admodum hac ratione distractis, diviserunt. Tabula res clarior erit:

GENEALOGIA DUCUM MANTUAE.

Ludovicus Gonzaga, capitaneus Mantuæ, ob. 1360.
Gvido successit patri septuagenarius ob. 1369.

Ludovicus fratricida ob. 1382. — *Franciscus fratricida.* — *Ugolinus interjectus 1362.*

Franciscus ob. 1407.
Johannes Franciscus Gonzaga, marchio 1. ob. 1644.

Ludovicus. — *Carolus.* — *Alexander.* — *Joh. Lucidus.*

Fridericus.
Franciscus ob. 1519. qvi primus principum Italiæ dicitur longam barbam nutrivisse.
Fridericus dux 1. Mantuæ & per uxorem dux Momferrati, ob. 1540.

Franciscus, dux II. gener Ferdin. I. imp. — *Gvilielmus, dux III. ob. 1587.* / *Vincentius, dux IV. ob 1612.* — *Ludovicus per uxorem Henricam, dux Niversii.* / *Carolus, dux Niv. & Rethelii.*

Franciscus, dux V. Maria, Caroli Niversii ducis VIII. uxor. — *Ferdinandus dux VI. ob. 1527.* — *Vincentius, dux VII. ob. 1527.* — *Carolus, dux Nivern. item per uxorem Mariam dux VIII. Mant. ob. 1637.* — *Franciscus.*

Carolus. — *Eleonora, ux. Ferd. III. imp.*

Primum Mantuæ ducem Carolus V. ob egregiam in bellis sibi operam navatam anno CIƆIƆXXX. appellavit FRIDERICUM, summum pontificiarum & Florentinarum copiarum ductorem, qvi, ducta in uxorem Margareta, Montferrati marchionis Gvilielmi Palæologi filia, jus illius marchionatus, (qvod CC. amplius annos Palæologorum familia, à Theodoro Andronici senioris filio, ex Jolanta herede Montferratensi nato, sibi usurpaverat) filiis, qvorum qvatuor habebat, peperit. Etsi enim ultimo ex Palæologis duce Johanne Georgio sine masculis heredibus anno CIƆIƆXXXIV. defuncto, lis ei moveretur de successione à Sabaudo & Saluciarum marchione, Carolus V. tamen imperator Montferratum in Longobardia concessit Mantuano. Frustra reluctabatur Casalium, urbs in ducatu Montferratensi primaria, Gallorum auxiliis subnixa. Suam causam enim voluere Casalenses à causa Montferrati separare, seq; masculis Palæologorum heredibus deficientibus, ad imperium devolutos dictitabant. Sed Carolus V. aditum feminis ad illud beneficium patefecit, & Friderico Gonzagæ, cui jam ducis titulum in marchionatu Mantuano indulserat, ob ductam Margaretam Palæologam, Gvilielmi filiam, ducatum simul & Casalium adjudicavit. Et qvanqvam Casalenses postea suam libertatem jam in judicio adversus Mantuanum coram Maximiliano asseruere, jam armis recuperare nitebantur, frustra tamen erant. Friderico Gonzagæ successit minorennis FRANCISCUS, qvi, ducta Catharina Ferdinandi I. imperatoris filia, anno seqventi, qvi fuit CIƆIƆL. in lacu Mantuano obrutus interiit. Frater ejus GVILIELMUS, ducta altera Ferdinandi filia Leonora, à Maximiliano II. imperatore dux Montferrati, qvanqvam adhuc renitente Sabaudo, creatus, magnisq; privilegiis & titulo Serenissimi ornatus est, & anno CIƆIƆLXXXVII. defunctus, heredem reliqvit VINCENTIUM, qvi usq; ad annum CIƆIƆCXII. paternas provincias administravit. Illo anno non ipse saltem, sed & major natu filius FRANCISCUS, qvi successerat, & hujus Francisci ex uxore Margareta Sabauda filiolus, decesserunt. Præter uxorem Sabaudam reliqvit unicam filiolam MARIAM, ad qvam spectare ducatum prætendit Sabaudus, avus. Sed frater Francisci, FERDINANDUS Cardinalis, ducatum suscepit administrandum, & nepotis ex fratre curam egit. Illud ægre ferebat Carolus Emanuel dux Sabaudiæ, & hostilibus armis pro filia & nepte Montferratum ingressus, illam provinciam jure ad se pertinere asserebat. Adjungebat veteres qverelas de marchionatu Montferratensi, à Carolo V. Gonzagis adjudicato, cujus ipse hereditariam successionem ad se trahebat.

Sed

Sed cum non modo plerique Italiæ principes, sed & pontifex, rex Hispaniæ, & regina Galliæ Mantuano suppetias ferrent, tandem post varios motus pax facta, & anno seculi xiix. confirmata est. Ferdinando defuncto, & post eum VINCENTIO seu Vincente fratre eodem anno seculi xxvii. animam agente, CAROLUS dux Nivernii & Rethelii, tanqvam proximus agnatus è Gallia aderat, & nuptias Mariæ, Francisci ducis V. filiæ pactus, heres scriptus à Vincentio, Mantuanum & Montferratensem ducatum sibi in manus à Vincentio traditum adiit; potentia Galli subnixus. Hispanus autem, nec vicinum Mediolano è Gallia potentem admissurus, & Gallo aditum in Italiam invidens, Gonzagam Gastalæ principem, ex eadem stirpe, licet gradu remotiore genitum, præferri volebat, idque egit apud imperatorem, ut ducem Nivernium, qvanqvam obseqvium promittentem, feudi imperialis hereditatem, qvam se supremo feudi domino inconsulto adierat, apud se deponere & jus suum in judicio vindicare juberet. Nivernius, auxiliis Gallorum, Venetorum & pontificis fretus, possessioni maluit insistere, qvam actioni. Grave inde bellum, qvod ingens terræ motus in Apulia visus est præsagire. Consalvus Cordubanus, Mediolani præfectus, tracto tandem in societatem Sabaudo, militem duxit in Montferratenses agros, & caput provinciæ Casalium gravi obsidione, qvanqvam frustraneo conatu, diu fatigavit. Carolus Emanuel, dux Sabaudiæ, capto Trino, munitoque Alpium transitu, jam Gallica sub Criqvio subsidia interclusit, jam diminuit. Ipse igitur rex Galliæ, domitis jam Rupellis, republica interim matri reginæ commissa, anno seculi xxix. cum xxx. millium exercitu, claustro Alpium præcipuo, Susa seu Segusione, perrupto, in Pedemontium & Sabaudiam penetravit. Sed Sabaudus regem convenit Susæ, & causa ejus potestati permissa, in certas pacis conditiones omne Mantuanum negotium conjecit: qvibus etiam cautum est, ut ab obsidione Casalii abstineretur. Transactis Sabaudus, cum primum impetum Galli Susæ subsistentis evasisset, non stetit, acceptisque ex Neapoli novis copiis, Casalium denuo corona cinxit per Ambrosium Spinulam. Imperator qvoque, misso per Alpes primum Merodio, deinde sub Colalto, Altringero & Galassio exercitu, Mantuam ipsam, inque illa Nivernium obsedit: & qvanqvam Nivernius novis Galli & Venetorum auxiliis, lacu in hostium castra demisso, obsidionem solvit, per insidias tamen seqventi anno Cæsareani, cum copias Venetorum, qvibus Qvirinus præerat, fudissent, Mantuam ceperunt, diripuerunt, & Nivernium inde certis pactis Ferrariam abire permiserunt.

ferunt. Interim ad Casalium, in qvod unum omnis pene spes Mantuani ducis redacta erat, Spinula, dux hoc seculo fortissimus, morbo est absumtus. Cumq; jam Galli Piniærolam & universam pene Sabaudiam in potestatem redegissent, pax tandem Qverasii coiit, & Nivernio investitura ab imperatore data est. Recruduit nihilominus, imo continuatum est bellum inter Gallum & Hispanum: in qvo Galli, Victore Amadeo Sabaudo in partes pellecto, bellum in Italia fovebant, ut à cura rerum Germanicarum Hispanum abstinerent. Frater tamen Sabaudi Fr. Thomas sese penitus Hispanis dabat, & armis illorum irruptione in Pedemontium & Montferratum facta, omnes illic arces & urbes præter Casalium ad se traxit. Ideoq; comes Harcurtius illuc missus, Hispanorum & Mediolanensium progressus duplici stitit victoria, eosq; à Casalii obsidione avertit, & Turinum antea amissum, jamq; ad extremam famem redactum recuperavit. Successor ejus Longevillanus Tortonam qvoq; cepit, sed paulo post vicissim amisit. Jamq; se Gallis reddiderat Thomas Sabaudus, & post Longevillanum exercituum imperator factus, Astum, qvod antea ipsius opera Hispani occupaverant, & alia loca cepit, prædasq; ex ipso agro Mediolanensi egit. Tentatum & Orbitellum: sed frustra. Plumbinum autem, Portalongonium, Motha & Rosesium capta. Tandem, cum jam anno seculi xxxvii. Carolus, dux Nivernius & Mantuanus, relicto unico ex filio nepote octenni Carolo sub tutela matris Mariæ, imperatricis Eleonoræ Ferdinandi II. viduæ, regis Galliæ & reip. Venetæ, esset defunctus, triennio post, interventu pontificis Ratisbonæ transactum est, & nomina, qvibus Mantuanus Sabaudo, Lotharingo & aliis obligabatur, soluta. De Montferratensi ducatu hoc addo, eum titulo marchionatus ab Ottone II. imperatore in beneficium uni ex septem Alerami seu Alarani Saxonis filiis esse concessum. Hunc Aleramum cum filia imperatoris Artesia ab[illegible] dicunt in Italiam profugisse, & reconciliatum socero, impetrasse ab eo, ut septem suis filiis septem marchionatus inter Liguriam & Pede[illegible]ntium condonaret. Primogenitus Alerami Gvilielmus in Montferrato genuit Bonifacium, qvi pater fuit Gvilielmi II. cui erant IV. filii, ex bello sacro noti. Ex illorum posteritate ultimus fuit Johannes improles: cujus soror, qvia nupserat Andronico Palæologo seniori, imperatori Constantinopolitano, filius ejus Theodorus Montferrati marchionatum adeptus est. In cujus familia integris cc. annis permansit dignitas marchionatus Montferratensis. Gvilielmus III. tandem anno cIɔIɔxviii. defunctus, reliqvit fratrem Johannem Georgium

& filium

& filium unicum Bonifacium, filiamq; Margaretam, Friderico Gonzagæ Mantuano duci nuptam. Bonifacio post XII. annos è lapsu ex eqvo defuncto, patruus qvidem ejus Johannes Georgius successit: sed ille post triennium sine liberis extinctus, ultimus fuit è Palæologis masculus heres. Inde Mantuanus ob uxorem, Bonifacii sororem, marchionatum sibi vendicavit & à Carolo V. nomine ducatus obtinuit. Sabaudus autem & Saluciarum marchio ex certis pactis sibi illum deberi contendebant. Inde illæ turbæ, qvas supra memoravimus.

IV. Qvia duci Sabaudiæ etiam locus est inter principes Italiæ, ejus qvoq; provincias lustrabimus.

Dux Sabaudiæ non saltem in Italia Pedemontium, regionem subalpinam amplissimam, in qva præter multa alia dominia recensentur L. comitatus & XV. marchionatus, & comitatum Nizzæ nobilissimum, sed & Galliæ Narbonensis bonam partem, pleramq; tamen montosam, qvam olim Allobroges incoluerunt, suo premit imperio. Potentissimis hic regibus, Gallo atq; Hispano, æqve opportunus, utri eorum accedit, illi magnum momentum afferre potest. Sed difficili inter utrumq; temperamento, vix tantillum in unum inclinare potest, qvin statim alteri suspectus fiat, eumq; offendat. Montferrati ducatum pertinere ad se contendit. Jus etiam supremi dominii sibi arrogat in remp. Genevensem: & aliqvoties oppidum intercipere conatus fuit, sed irrito eventu. Qvibus argumentis id jus sibi vendicet, & qvomodo Genevenses civitatem suam semper fuisse liberam & imperialem disputent, &, mutata superiori seculo religione, eorum syndici, qvi sub episcopali autoritate libertatem antea tuebantur, supremum dominium sibi proprium fecerint, & ejectis episcopis sub imperii patrocinio remp. administrent, copiose recenset Thuanus libro CXXV. Sabaudus item Vallesiæ partem, tanqvam à majoribus suis certa pecuniæ summa Bernatibus oppignoratam, sibi adscribit, jusq; sibi in principatum Achajæ & regnum Cypri & Hierosolymitani competere variis rationibus asserit, qvas alibi legere licet. Et mirum videri potest, qva ratione tantis sumtibus, qvos in varia bella, imprimis contra Hispanum, impendit hactenus, par esse potuerit. Sed qvi calculum recte colligunt, annuos illi putant reditus ad duas myriadas aureorum accedere, & ærarium ejus multis aliis extraordinariis modis augeri posse, ut post Hispanos facile cæteros Italiæ principes potentia præcellat. Stirpem [illegible] ducere ab Amadeo seu Immedo, Wittekindi Saxonum [illegible] per Wigbertum, Walpertum

& Theodoricum duces Saxoniæ abnepotem, comitem Ringélhemium, patrem Bertholdi seu Beroaldi. Hujus tamen Bertholdi patrem alii rectius faciunt Hugonem Saxoniæ ducem, fratrem Ottonis III. Moriennæ seu Maurianæ, vallis Centronibus proximæ, inter Allobroges circa annum [illegible] dominum factum. Ejus posteri dicti sunt primo comites Mauriennæ & marchiones Segusiani; post comites Sabaudiæ usque ad Amadæum VIII. Amadæi VII. filium: qvi primus apud Sigismundum imperatorem anno cIↄccccxvi. meruit dux Sabaudiæ dici, & postea, cum omnes suas provincias & principatus filio tradidisset, habitumque eremiticum induisset, Papa in concilio Basiliensi electus, atque Felix V. dictus est.

SERIES COMITUM MAURIENNAE ET MARchionum Segusianorum, postea Sabaudiæ Comitum & Ducum

999. I. BEROALDUS, alias BERTHOLDUS, Hugonis Saxoniæ filius, amisso patre, à patruo Ottone III. imperatore educatus, conjugem ejus Mariam Arragoniam in adulterio deprehensam una cum adultero confodit, &, cum inde agnatus Mariæ Renatus, comes Montensis, grave bellum Saxoniæ intulisset, pax non potuit prius convenire, qvam Beroaldus per totum decennium juberetur Germania decedere. Abeunti imperator insignium loco donabat scutum aureum cum aqvila nigra unguibus & rostro aureo, qvia gentilitiis uti vetabatur. Concessit post varias regiones lustratas in Burgundiam, &, cum egregiam ibi operam locasset Rudolpho III. regi in debellando Geneventi populo, Susæque seu Segusii marchione & principe Pedemontano, & Mauriennam in Transjurensi Burgundiæ parte illi subjecisset, Conradus imperator, à mortuo sine liberis Rudolpho heres regni Burgundiæ constitutus, illius filio Humberto universam Moriennam in feudum cum titulo comitis concessit. 28

1027. II. HUMBERTUS F. primus comes Mauriennæ in Sabaudia. Bellum ei [illegible] fuit gerendum cum marchione Segusiano, qvi, cum in Italia cum imperatore absente, Mauriennam invaserat. Sed lis composita est, cum, marchionis filia Adela ducta, mortuo socero, heres marchionatus Segusiani [illegible] est. 21

1048. III. AMADEUS I. [illegible] dictus, [illegible] Henrico III. imperatore [illegible] nobilium ma-

nu ſuffiſſet ſolum intromitti excluſa cauda, ille mallet ab imperatoris amicitia diſcedere, qvam à cauda ſua ſegregari, & ita non niſi ſuis ſtipatus ad colloqvium imperatoris, generoſa reſponſione oblectati, admiſſus ſit. Comiti Burgundiæ egregiam locavit operam in bello adverſus Gothefridum, Lotharingiæ ducem. Huic Henricus IV. qvandam Burgundiæ partem dedit, ut ſibi iter per Alpes pateret. 40

1088 IV. HUMBERTUS II. F. bello ſacro interfuit. 31

1[illegible]. V. AMADEUS II. F. primus Sabaudiæ, tanqvam feudi imperii comes ab Henrico V. renunciatus, Genevenſibus prælio victis aliqvot arces extorſit. Bello etiam ſacro interfuit, inq; Cypro defunctus eſt. 29

1848. VI. HUMBERTUS III. interfuit itidem bello ſacro, illo tempore, qvo Ptolemais in Chriſtianorum venit poteſtatem. Amiſſis duabus uxoribus, anteqvam tertiam duceret, aliqvamdiu inter eremitas vitam egit. 53

1201. VII. THOMAS F. ſeptem liberorum pater, Gvidonem comitem Genevenſem, filiam Beatricem ad Philippum Auguſtum Galliarum regem, cui eam deſponderat, adducturum intercepit, ductaq; puella, qvæ jam pridem conſenſerat, comitatum Genevenſem fecit Sabaudiæ clientelarem. Principatum etiam Pedemontanum, ſtirpe principum ſublata, Pigniærolo, Vigeno & Carignana expugnatis, magna ex parte ſibi adjecit. 32

1233. VIII. AMADEUS III. F. Salaſſios & Veragros, Lombardiæ populos, Amadeo eorum domino ſine heredibus defuncto, ſibi adjecit. 13

1245. IX. BONIFACIUS F. captus in prælio ad Taurinum à marchione Montisferratenſi & populo Aſtenſi, præ dolore non ſine veneni ſuſpicione in cuſtodia obiit. 10

1256. X. PETRUS Bonifacii patruus, beneficio Henrici III regis Angliæ comes Richmontiæ, ulturus mortem Bonifacii Taurinum, Vallenſes & alios vicinos populos vi ſibi ſubjecit, & ab imperatore in feudum obtinuit. 12

1268. XI. PHILIPPUS Fr. è ſacro ordine ad principatum à fratre morituro evectus, continua invaletudine laboravit, & [illegible] Friburgenſes illi, tanqvam [illegible], aliqvot finitima loca eripuerunt. 17

1285. XII. AMADEUS IV. cognomine magnus, Philippi ex fratre Thomæ nepos, diuturna & gravia bella gessit cum Genevensi comite & Delphino Viennensi. Interfuit expeditioni sacræ, in qva ejus potissimum virtute Rhodus insula in Christianorum venit potestatem: in qva etiam ultra cc. annos usq; ad annum cIↄIↄxxii. permansit. Ab hac Rhodi expugnatione symbolum illud qvatuor literarum FERT Sabaudicæ familiæ mansit proprium, qvo putant hanc sententiam exprimi: FORTITUDO EJUS RHODUM TENUIT. 38

1323. XIII. EDUARDUS F. gravem cladem ad Varejum passus à Delphino Viennensi & Genevensi comite, juvenis moritur. 6

1329. XIV. AMADEUS V. Fr. feliciter damnum fratri illatum ultus est. 3

1332. XV. AMADEUS VI. F. viridis comes dictus, qvia utplurimum viridantibus vestimentis suis usus est, Ordinis eqvestris XIV virorum sodalitium in angelicæ annunciationis honorem instituit, qvos aurea donavit torqve cum symbolo FERT. Expeditioni interfuit inter primos, qvæ mari terraq; suscepta est pro Johanne Palæologo imperatore Constantinopolitano, à Bulgariæ despota Crajevicio in vincula conjecto, & ab Amurathe Turcorum imperatore admodum afflicto. Callipolis tunc erepta est Saracenis, & Palæologus liberatus. Rediens ad sua Amadeus variis cum vicinis bellis implicatus est, donec in agro Neapolitano, ubi tunc bellum inter Ludovicum Andium ducem & Urbanum VI. pontificem fervebat, decessit. 51

1383. XVI. AMADEUS VII. F. ruber dictus, post levicula cum vicinis bella in venatione eqvo lapsus, paucos post dies expiravit. 14

DUCES SABAUDIÆ.

1397. I. AMADEUS VIII. F. primus à Sigismundo imperatore dux Sabaudiæ renunciatus, cum uxorem Margaretam Philippi audacis Burgundiæ filiam amisisset, abdicata cura reip. primum eremita; deinde in Concilio Basiliensi pontifex Romanus factus est, nomine Felicis V. 23

1439. II. LUDOVICUS F. ducta Anna Lusignana, Cypri regis filia, rex Cypri qvoqve salutatus est, xix liberorum pater: cujus secundogenitus filius Ludovicus, rex Cypri, ducta Carola Lusignana, Johannis II. Cypri regis filia unica, postqvam pulsus est à Carolæ fratre notho Jacobo, defunctus est sine liberis. 27

1465. III. AMADEUS IX. F. gener Caroli VII. Galliarum regis per filiam ejus Isabellam, pater pauperum dictus, qvos affirmabat canes suos esse venaticos, per qvos salutem asseqveretur. 5

1471. IV. PHILIBERTUS I. F. gener Galeacii Mediolanensis ducis. 10

1481. V. CAROLUS I. Fr. cui uxor Blanca Maria, filia Gvilielmi Montferratensis, jus, qvod in ducatum Montferrati prætendit, peperit. 8

1490. VI. CAROLUS II. F. sine uxore & liberis decessit. 5

1495. VII. PHILIPPUS Amadei IX. F. gener Caroli Burgundiæ. 2

1497. IIX. PHILIBERTUS II. F. gener Maximiliani imperatoris. 7

1504. IX. CAROLUS III. Fr. gener Emanuelis Portugalliæ regis, tandem magna principatus parte ab avunculo Francisco I. rege Galliæ, Bernatibus, Genuensibus, Friburgiis & Vallesiis spoliatus. Prætendebat enim rex Galliæ jus qvoddam in Sabaudiam ratione matris, qvæ fuit filia Philippi. 50

1554. X. EMANUEL PHILIBERTUS F. gener Francisci I. Galliarum regis, pacis cum Gallorum rege factæ beneficio in ditionis amissæ possessionem restitutus, noxio se primum & impio adversus Convallenses bello temere implicuit: postea permissa innocentibus alioqvin populis religionis libertate, matura pœnitentia errorem emendavit, & pacem cum iis factam religiose deinde servavit, ut testatur Thuanus in epistola nuncupatoria. 26

1580. XI. CAROLUS IV. cognomine EMANUEL F. gener Philippi II. Hispaniarum regis, qvinqꝫ suscepit filios, Philippum Emanuelem in Sicilia defunctum, Victorem Amadeum Henrici IV. regis Galliarum generum, Philibertum, Mauritium Emanuelem Cardinalem, & Franciscum Thomam, patrem Caroli, Amadei & Eugenii. Ob marchionatum Salutiarum gravissima bella cum Henrico IV. rege Galliarum gessit, iisqꝫ autoritate pontificis sopitis, Genuenses aliqvandiu in Liguria hostes habuit, postea ob Mantuanum ducatum, qvem dux Galliæ Nivernius, cujus erat, gravia bella cum Ludovico XIII. rege Galliæ gessit, & anno [illegible] decessit apoplecticus. 50

1630. XII. VICTOR AMADEUS F. gener Henrici IV. regis Galliarum ex filia Christina, nostro tempore cum Parmensi duce & Gallis conjunctis armis, ut Hispanos, ex Mediolano territoria sua ho-

submissis, eam splendori pristino restituerunt, & circumfusos populos jusserunt inde jura petere, ut ex tabula aheneaprobat Ubertus Folieta, libro primo historiæ Genuensium. Postea cessit in Gothorum imperium cum tota Liguria, & regebatur per duces. Gothis ejectis ex Italia, LXX. annos sub Cæsarum Græcorum imperio fuit. Post qvod tempus, cum Longobardi omnes circumpedanos campos occupassent, Honoratus, archiepiscopus Liguriæ, cum magna nobilitatis Mediolanensis parte Genuam concessit, inque ea domicilium ac sedem fixit: & sic Genua ex infelicibus Mediolani casibus, per alios LXX. annos in immensum excrevit. Tandem cessit & ipsa armis Rotharii regis Longobardorū, jugumq; est passa usq; ad Carolum M. qvi, dominatu Longobardorum sublato, Genuæ constituit primum comitem Audemarum, ut ejus spectatam virtutem Saracenorum conatibus opponeret, qvi jam impetum in Italiam converterant, insulasq; adjacentes Corsicam & Sardiniam occuparant. Stirpe Caroli M. extincta, Genua, ut & plures aliæ civitates Italiæ, consules liberis suffragiis creare, cœpit: qvorum imperium ccc. circiter annos duravit. Cæterum sub Audomaro Genuenses prævalidam classem compararunt, & Saracenis ex Corsica expulsis, imperium ejus insulæ sibi vendicarunt, fiducia tamen Romani pontificis. Sed anno Iɔcccccxxxvi. Saraceni urbem defensoribus vacuam, civibus armatis in expeditionem egressis, captam direptamq; incenderunt. Genuenses reversi ab expeditione, abeuntes hostes classe persecuti, non procul à littoribus Sardiniæ, omnem ab illis prædam ingenti victoria receperunt. Postea in societate Pisanorum anno cIɔxv. Sardiniam Saracenis, Musecto eorum rege capto & ad Cæsarem misso, eripuerunt. Illius insulæ dominatum cum Pisani sibi solis poscerent, & præterea Corsicam occuparent, bellum inter concordes hactenus civitates enatum est: in qvo Genuenses in prælio navali amissa magna navium parte succubuerunt. Anno cIɔxcv. cum in sacro bello Antiochia, & post biennium Hierosolyma caperentur, Genuenses magna illuc vi navium, militum & machinarum bellicarum qvoq; [illegible]. & dux eorum Gvilielmus Embriacus ingeniosa turris compactilis constructione brevi fecit, ut sancta urbs vi expugnaretur. Nec defuit unqvam Genua regi Hierosolymitano auxiliares copias submittere, illiq; operam in variis urbibus expugnandis navare. & ob id tertiam vectigalium partem Assuri, Cæsareæ & Ascalonis & vicos singulos Hierosolymis & Joppe obtinuit. Hinc bella inter Genuenses & Pisanos de Corsica & Sardinia recruduerunt. Illis qvoqve modo consopitis, [illegible]

vis

vis in Mauros Hiſpaniam tenentes vexata eſt, qvibus Almeriam & alia oppida extorſerunt. Hinc fœdere cum Græco imperatore inierunt, & ab eo ſuam, ut Veneti & Piſani, plateam, ſuumqꝫ privatum forum in urbe Conſtantinopolitana acceperunt, & Peram coloniam condiderunt è regione Conſtantinopolis. Qvin & in ipſam Tauricam Cherſoneſum arma promoverunt, & Caffam, qvæ veterum Theodoſia eſt, ut & Cyprum, Lemnum & Chium in poteſtatem redegerunt, & adhuc Corſicam ſuo premunt imperio. Ab eo tempore, cum tota Italia in factiones Gibellinorum pro imperatoribus & Gvelphorum pro pontificibus diſcederet, Genua qvoqꝫ his turbis ſubinde implicari cœpit, variisqꝫ diſſidiis lacerata eſt, familiis nobilioribus, qvæ principatum gerebant, inteſtina diſcordia adverſus ſe invicem inſurgentibus. Advocatorum & Caſtelliorum ambitio primum res turbabat. Poſtea aliqvot annos illinc SPINULÆ & AURIÆ; hinc FLISCI & GRIMALDI, ſibi potentiam cum publicæ libertatis detrimento ſtabiliebant, reiqꝫ ſumma adminiſtrandæ anno ſeculi duodecimi x. à conſulibus ad peregrinum prætorem eſt translata. Tandem poſt graviſſima cum Venetis bella ad externorum principum dominationem Genua delapſa eſt, & primo Germanorum, ſub Henrico VII. imperatore, qvi vicarium ibi conſtituit; deinde Neapolitani regis; poſtea regis Gallorum; tandem Vicecomitum Mediolanenſium ſuſtinuit dominia. Anno ↀCCCLXX ingens denuo adverſus Venetos Genuenſibus bellum gerendum erat. Legati enim eorum in Cypro, dum Petro ibi regi diadema imponebatur, ſententia regia legatis Venetorum poſtpoſiti, dum armis ſubſeqvente die primum locum tueri vellent, tanqvam ſicarii comprehenſi, cum omnibus in inſula ex Genua mercatoribus, horribili ſupplicio affecti ſunt. Non potuerunt non id ægre ferre Genuenſes, & claſſe in Cyprum ſeqventi anno miſſa, totam pene inſulam in poteſtatem redegerunt, regem ad ſuas conditiones adacto Famaguſtam ademerunt, eamqꝫ per integrum ſeculum poſſederunt. Circa idem tempus ab Andronico Græcorum imperatore, qvi ipſorum opibus, patre Johanne everſo, ad imperium pervenerat, dono acceperant inſulam Tenedum. Sed Veneti eam præripuerunt, & fœdere cum Cypriorum rege & Vicecomite Mediolanenſium inito, ſeſe adverſus qvamcunqꝫ vim munierunt. Genuenſes econtra fœderi Ludovici regis Hungariæ, patriarchæ Aqvilejenſis, & Franciſci Carravii, Patavii domini, niſi, difficillimum bellum diu ſuſtinuerunt, & egregia ad Polam victoria parta, [illegible] Venetos [illegible],

eamqꝫ

eorum ostia & portus, Clodia oppido capta, insederunt, qvæ tamen tandem ad deditionem diuturna obsidione adacti, reddiderunt. Anno cIↃcccXLIV. Simonis Buccanigri virtute pristina libertas recuperata est, & Genuates, abjecto Vicecomitum jugo, req; publica novis legibus constituta, ducem creaverunt, qvi frenum nobilibus injecit, & popularibus, qvi hactenus munerum publicorum participes non fuerant, summos magistratus concredidit. Sed novis dissidiis hac ipsa re fenestra est aperta: nec cessarunt prius nobiles omnia conari, qvam in honorum partem denuo reciperentur. Tandem ANDREAS AURIA, cujus laudes vide apud Thuanum libro XXVI. & passim apud Jovium & Gvicciardinum, rempublicam illis legibus circumscripsit, qvarum vigore hodienum floruit. Is, cum à Francisco Galliarum rege ob rei maritimæ peritiam classi præfectus, anno cIↃIↃXXVII. egregiam victoriam adversus Carolum V. imperatorem reportasset, nec debitam mercedem à Gallis obtineret, qvi non sine magna ipsius injuria classi Barbigium præfecerant, ad Carolum V. defecit, & ab eo patriæ libertatem impetravit, nobilesq; & populares, abolitis factionum nominibus, in unum veluti corpus conjunxit. Ob tantum beneficium marmoream statuam, tanqvam vindici & autori publicæ libertatis posuerunt, ipseq; alter Neptunus vocari cœpit. Nam non solum adversus Turcas in mediterraneo mari multis facinoribus inclaruit, sed & Carolus V. cum expeditionem in Africam suscepisset, qva ipsum Tunetum captum novimus, maritimum ei negotium commisit. Hoc Auria defuncto, dissidentibus Antiqvis & Novis (sic vocarunt nobiles & populares) infestis armis in ipsa urbe pugnatum est, & pleriq; nobiles urbe excesserunt, ut Thuanus prolixe libro LX. demonstrat. Tandem induciis pactis in certos arbitros convenerunt, exules revocarunt, nomina nobilium veterum & novorum abrogarunt. Præcipuus apud eos magistratus est dux, qvem biennio præesse oportet. Post illum sunt octoviri, qvi cum duce collegium constituunt, qvod & ipsi Signoriam vocant. Sunt etiam prætores, sunt censores, sunt tribuni, qvorum officia omnia describere non est animus. Nostro tempore anno cIↃIↃcXXV. cum Genuenses ab Imperatore Zuccarellium obtinuissent, qvod Sabaudus ad suas provincias pertinere asserebat, collecto exercitu eorum territorium invasit, & ad Ottagium prælio eos vicit. Illud unum notemus, qvod, qvicqvid Genuatibus opum est, id nunc in manu habeat rex Hispaniæ. Nam cum Carolus V rationem apud Genuates imperatorem [illegible] posset, ut [illegible] urbi [illegible] [illegible], [illegible], ut pe-

cuniam grandi fœnore ſibi locarunt. Idem fecit Philippus ejus filius & idem nepos: & ad ſolvendas uſuras præcipua qvidem Indiarum & Hiſpaniarum vectigalia iis deſtinantur, ſed penſiones nonnunqvam cum magno argentariæ rei detrimento revocatæ differuntur.

XI. *Qvia Genuenſium remp. dixiſti fuiſſe ſub Vicecomitum Mediolanenſium imperio, qvæ olim fuerit Mediolani facies, & qva ratione in poteſtatem Hiſpanorum venerit, enarrari velim.*

Mediolanum jam antiqvitus fuit totius Liguriæ caput, tantæ amplitudinis & potentiæ, ut poſt Romam rerum dominium non modo Italiæ, ſed totius etiam Romani orbis urbes ſuperaret. Et ipſa Liguria tam belliceſas ſemper aluit gentes, ut bella cum Romanis, non incipientibus eorum viribus, ſed cum jam Carthaginenſes domuerant, & in flore virium erant, per LXXX. annos geſſerint. Nec Romani unqvam ſeſe Liguriam habituros pacatam ſperarunt, niſi, qvicqvid floris & roboris in eo erat, abſtracto, & XL. capitum familiarium millibus ex ea in alias procul ſedes translatis. Fuit poſtea Liguria ſub imperio Romano usqve ad adventum Gothorum: qvi, cum Mediolanum expugnaſſent & deleviſſent, CCC. millia civium virilis ſexus, teſte Procopio, in eo invenere, qvos obtruncarunt. Gothis à Belliſario & Narſete expulſis, rediit ſub imperium Græcorum Romanum. Inde Longobardi in urbe rerum potiebantur, & de ſe Lombardiam vocabant provinciam, ut ſupra diximus. Hunc ducentorum annorum dominatum ſuſtulit Carolus M. & regnum Italiæ citra Romam condidit, in qvo civitates ſingulæ alicujus nominis per ſingulos comites regebantur. Illo tempore, qvo Mediolanum Fridericus Ænobarbus deſtruxit, principem illic locum tenuit GALVANIUS: qvi captus & in Germaniam deductus, non multo poſt carcere effracto in patriam rediit, eamqve reſtituere cœpit. Fuit nepos ejus Ottonis, qvi in bello ſacro Syriam cum Boemundo principe Tarentino adiit, & in oppugnatione urbis Hieroſolymitanæ Volucem Saracenorum ducem in ſingulari certamine peremit, deqve confoſſi hoſtis galea auream viperam complicatis ſpinis erectam, & puerum paſſis manibus ſive devorantem ſive parturientem, in inſignia gentilia retulit. Ab hac ſtirpe deſcendit UBERTUS, qvi vixit circa annum CIↃCCLV. pater THEOBALDI & OTTONIS, archiepiſcopi Mediolanenſis. Illo tempore factiones Gibellinorum & Gvelphorum cum omnem Italiam & Germaniam, tum etiam Mediolanum in partes ſcindebant. Turriani, factionis Gvelphicæ principes, reliqvis invaluerant, & patriciis oppreſſis & ejectis, tanqvam à Gallis

causâ

causa stantibus, populari aura freti, non præturam saltem, sed & dominatum invaserant, ibique defensorum libertatis & tribunorum plebis nomine imposito, armis vires stabilierant, & Eccelinum, alias ACTIOLINUM tyrannum, qvi patrocinium patriciorum in se susceperat, aperto Marte congressi, fuderant, omniaque à suo arbitrio suspenderant. Interim Otto, Uberti filius, se contulit Romam in Octavii Ubaldini Cardinalis familiam, & ad magna se præparavit: cumque archiepiscopus Mediolanensis, Leo Peregus, a Turrianis esset urbe expulsus, dignus visus est pontifici Urbano IV. & Cardinali Ubaldino, ut in ejus locum surrogaretur, frustra de hac dignitate aliis contendentibus. Hic igitur strenue se Martino Turriano, ejusque fratri Philippo, & filio Napo opposuit, & patriciorum causam defendendam suscepit. Sed cum partibus inferiori in exilium fuit eundum. Clemens IV. pontifex, qvi successerat Urbano, cum Turriani nollent recipere archiepiscopum, omnibus sacris Mediolanensibus interdixit. Redierunt tamen cum pontifice in gratiam: & Gregorius X. Clementis successor, Ottoni iniqvior, id permiserat, ut jam Bergomum, Crema, & alia oppida essent in Turrianorum potestate: & illorum princeps Napus, parta aliqvando ad Gvasseram amnem victoria, xxii. patricios, interque eos Theobaldum, Ottonis ex fratre ANDREOCIO nepotem, securi percussit. Tandem tamen Otto cum fœderatis, etsi vel qvinqvies bello victus, postqvam Comenses Turrianorum partes deseruissent, egregia victoria potitus, Napum, è Turrianis principem, caveæ ferreæ, ad qvam ille sæpius alios damnaverat, inclusit, & Mediolani receptus, feliciter ævum transegit usque ad annum MCCXCV. MATTHÆUS M. Theobaldi à Napo securi percussi filius, post Ottonem varia usus est fortuna. Turriana eum factio initio urbe ejecit. Sed ille post novem annos urbis dominatu recuperato, & expulsis Turrianis, sese autoritate imperatorum & Gibellinorum, qvorum partes adversus Gvelphos defendebat, principem civitatis constituit: & constitutus ab Henrico VII. imperatore generalis per Lombardiam imperii vicarius, tandemque fulmine excommunicationis à legato pontificio, qvia à Gvelphis non stabat, percussus, patria excessit, traditis GALEACIO filio urbis gubernaculis, à qvo tota deinde Galeaciorum familia appellata est.

GENEALOGIA GALEACIORUM ET SFORTIARUM.

Ubertus de Morio circa ann. 1256. Vicecomes Mediolani.

Andreocius.
Theobaldus, Vicecomes Mediol.
Matthæus Magnus, Vicecomes Mediol.

Luchinus.
Marcus Balatro
Johannes.

Stephanus

Barnabas
Carolus, dux Parmæ.
Catharina, uxor Joh. Galeacii.
Ludovicus, dominus Cremonæ.
Marcus.

Galeacius II.
Joh. Galeacius, dux I.

Philipp. Maria, dux III.
Blanca Maria notha, uxor Francisci Sfortiæ, ducis IV.

Galeacius Maria, dux V.
Joh. Galeacius, dux VI.
Francisc. Sfortia dux Barri, captivus in Galliam abductus.
Ascanius.
Ludovicus Maria Morus, dux VII. in Galliam captivus abductus.
Maximil. anus dux VIII. in Galliam abductus.
Franciscus, dux IX. ob. 1536.

perosus.
qui Pisis cepit Florentinis, Genuæ securi
Gabriel Maria Angelus, ex illegitimo toro,
Johannes Maria, dux II.
Philippus Vicecomitum comes.

Matthæus II.

Galeacius.
Azo vel Attio.

Valentina, uxor Ludovici Valesii, Caroli V regis Gall. filii, Aurel. ducis.

Carolus Valesius, dux Aurelian.
Ludovicus XII. rex Gall.
Claudia, uxor Francisci I.
Henricus II. rex Galliæ.

Philippus.

Johannes, Engolismensium comes.
Carolus.
Franciscus I. rex Galliæ.

Ulta Archiepiscopus Mediol.

Galeacius, qvem ideo sic dictum credunt, qvia in multo gallorum cantu editus in lucem prodiit, Cremona, Placentia, & multis aliis locis occupatis, rebusq; feliciter gestis, deferente eum fratre Marco ad Ludovicum Bavarum imperatorem, majestatis reus factus, carceri cum fratribus JOHANNE & LUCHINO, filioq; Azone seu Attio inclusus est. Sed [illegible] intra biennium, [illegible] ejus Azo in avitam dignitatem restitutus, MARCUM patruum, cujus artibus tanta calamitas sibi ac patri acciderat, in cubiculo strangulari curavit, [illegible] finibus, constitutus à Carolo IV. perpetuus vicarius imperii, postqvam Scaligeris Brixiam ademisset, & Mediolani mœnia, jam cœpta antiqvitus, ad justam altitudinem eduxis-

fet, anno clɔcccxxxɪɪ. obiit. Curam reip. post eum suscepit Luchinus, qvi Parmam imperio suo adjecit: deinde Johannes, archiepiscopus antea Mediolanensis, qvi Genuenses adeo bello terruit, ut se & civitatem dederent, atque Bononiam in suam potestatem redegit, hoc uno infelix, qvod impudica uxor Isabella Fusca ex incestu ei liberos peperit, qvi deinde imperio indigni sunt habiti, imprimis, qvia maritum Fusca lento veneno sustulerat. Illius ex fratre Stephano tres nepotes, MATTHÆUS II. GALEACIUS II. qvi Ticini Gymnasium celebre hortatu Petrarchæ instituit, & BARNABAS, inter se omnem Mediolanensem comitatum, variis jam urbibus & agris auctum, diviserunt. Sed Galeacii filius JOHANNES Galeacius, capto patruo Barnaba, à qvo ipsi insidiæ structæ fuerant, iterum uniens, qvæ divisa fuerant, Scaligeris Veronam & Vicentiam; Carrariensibus Patavium, Tarvisium, Feltrium, Bellunum montanaque oppida cum Tridento aliis ademit. Perusinos etiam & Astiates in suas partes à pontifice traxit. Nec Genuenses, Pisani & Lucenses ejus imperium abnuerunt. Tantis auctus civitatibus, non tantum à Johanne rege Galliæ, [illegible], accepto ab [illegible] nomine, Virtutis comes est appellatus, sed & a Wenceslao [illegible] ducis Mediolanensis dignitatem adeptus, sic tamen, ut esset in imperii Romani fide & clientela. Florentini, [illegible] Italiæ imperii [illegible] suspicati, undique illi hostes concitarunt, [illegible] imperatorem Rupertum & Gallorum regem, ut & pontificem evocarunt. Sed superior tamen [illegible] tandem succubuit: filiusque ejus JOHANNES MARIA, haud valens tueri, qvæ pater pepererat, in varia dominia discerpi patriam hereditatem passus est. Pisæ Florentinis; Bononia pontifici; Verona & Vicentia sese Venetis dedidere. Pleræque aliæ civitates à ducibus Johannis Galeacii, qvorum antea receperant præsidia, occupatæ sunt. Ipse interea Johannes Maria otio diffluxit, & tanqvam tyrannus omnibus invisus, a conjuratis percussus est. Post illum frater PHILIPPUS MARIA annos [illegible] tertius dux Mediolanensium præfuit, regemque Neapolitanum Alphonsum, navali prælio captum, benignissime non custodia modo liberavit, sed & præ[illegible] pecunia instructum ad [illegible] Neapolin dimisit, obiitque anno [illegible], multis relictis heredibus [illegible] & [illegible]. [illegible] ultra biennium Mediolani interregnum fuit, in qvo Placentini se ultro Venetis [illegible] & Carolus Valesius, dux Aurelianensis, Ludovici XII. regum Galliarum pater, qvi ad se ducatum Mediolanensem per matrem Valentinam, legitimam Philippi Mariæ filiam, [illegible] Ludovico Aurelianensi de-

volu-

vol[illegible]tum putabat, hereditatem ducatus armis sibi vendicabat. Idem agebant subseqventes in Gallia reges, Insubriam ad se pertinere dictitantes, & Ludovicus XII. Caroli filius vi cepit Mediolanum. FRANCISCUS [illegible] SFORTIA, Jacobi Mutii Attenduli, ducis in militia acerrimi, prout eum Jovius copiose describit, filius, qvem exercitibus præfecerant, dux Mediolanensis IV. autoritate Cæsaris Maximiliani creatus est, exclusa Valentina, Philippi Mariæ sorore. Hunc antea ob singularem virtutē Philippus Maria generum sibi elegerat, illegitima illi filia Blanca elocata, concessa ei in dotem Cremona, & filium adoptione fecerat. Fuit heros incomparabilis fortunæ atq; virtutis, Venetosq; memorabili prælio ad Corravaggium superavit, atq; Placentia aliisq; locis expugnatis, non parum vires eorum fregit. Post illum filius natu major, GALEACIUS MARIA Sfortia, qvintus dux constitutus, imperium domi forisq; egregie stabilivit, in libidines paulo propensior, qvas etiam facile implebat, cum feminæ nullam ex principis concubitu fieri impudicam æstimarent. A conjuratis tandem in templo interfectus est. Ejus filius JOHANNES GALEACIUS Sfortia, sub tutore patruo LUDOVICO MARIA MORO per XVII. annos Mediolano præfuit, lentoq; veneno ab eodem tandem interfectus obiit. Hic ejus patruus scelere magno ducatum sibi partum, excluso Johannis Galeacii filio FRANCISCO, non minori tutari voluit. Ferdinandus, rex Neapolitanus & Arragonius, pro genero Johanne Galeacio, ejusq; filio Francisco, in imperio Mediolanensi asserendo adversus eum arma expedierat. Accersivit igitur Carolum VIII. regem Franciæ, qvi ductis in Italiam copiis, Arragonios Neapolitano regno celeri victoria exegit, profligatisq; Italis fœderatis, in Galliam incolumis remeavit. Caroli successor Ludovicus XII. fœdere cum Venetis inito autorem turbarum Ludovicum Morum, ducem Mediolanensem, ducatu anno cIↃIↃccccxcix expulit, & qvanqvam Turcicis auxiliis, qvæ à Bajazete impetraverat, Mediolanum recuperare volentem cepit, & in Italiam deduxit, ubi in carcere post decennalem captivitatem mortuus, pœnas luit parricidii. Filius ejus MAXIMILIANUS beneficio Julii II. pontificis, Venetorum & Helvetiorum, paternum qvidem recepit à Gallis imperium: sed qvia sordide & stolide rebus præfuit, & ipse Mediolani in arce obsessus, deditione captus, & post ingentem ad Marignanum cladem acceptam à Francisco I. in Galliam abductus est, ubi febre correptus exspiravit. Sic altera vice Mediolanum Gallis cessit. Sed qvinqvennio post FRANCISCUS Sfortia, frater Maximiliani, diu exul, armis Caroli V.

cæsis

cujus è sorore Isabella neptem in matrimonio habuit, eiq; millia nongenta aureorum pro restituto principatu promisit, ducibus Prospero Columna, Ferdinando Piscario, Nicolao Salma, & Georgio Fronsbergio in patrium imperium reductus est, idq; ad annum usq; cIↄIↄxxv. obtinuit: qvo absq; heredibus defuncto, Carolus V. imperator Mediolanum sibi adjudicavit, frustra reluctante Francisco rege Galliæ.

XIV. Veneta respublica in Italia superest, omnium hac tempestate celeberrima.

Illa ex initiis non adeo magnis coalescens, in tantum fastigium elata est, ut regiam pene autoritatē assecuta videatur. Ut autem bellis continuis dominiū suum in varias provincias protendit, ita à variis hostibus nunqvam nō petita, non eosdem semper fines tutata est. Hoc tempore tres integras provincias, Marchiam Tarvisinā, Forum Julium, & Histriam, partemq; Dalmatiæ, inq; Lombardia territorium Brixiense, Bergomense & Veronense, & in regione Cenomanorū Cremam suo continet imperio. Ex insulis paret illis Corfu, Cephalenia, Zacynthus, Cithera, Zara, &, qvæ jam à Turcis premitur, Creta. Condita est urbs Veneta, qvo tempore Attila Hunnorum rex totam oram Venetam igne & cædibus devastabat. Nam qvi circa Adriaticum sinum incolebant, terrore tam tetrici hostis perculsi, insulas proximas hactenus inhospitas & vix piscatoribus pervias, in maris æstuariis fuga occuparunt. Ex Aqvileja imprimis & Patavio jacta sunt novæ urbis fundamenta, nobilibus, optimisq; generis civibus passim illuc confluentibus. Urbs ipsa ita solerter in mari collocata est, ut mare ipsum in qvingentos & amplius rivos & canales mirifice divisum omnibus sese urbis anfractibus, & omnium fere domorum penetralibus insinuet. Contarenus libro II. de Venetorum rep. circiter duo & viginti oppida ait initio partim in littore eo, qvod æstuaria interiora claudit, partim in tumulis qvibusdam, qvi ex æstuariis eminebant, condita esse: cumq; ea oppida neq; per se satis munita essent, neq; navigiorum copia alicui seorsim tanta suppeteret, ut piratis & prædonibus pro se obsistere posset, placuisse, ut de omnibus in commune consuleretur, cum omnium eadem esset fortuna. Qvamobrem, cum primum unumqvodq; oppidum præfectum & præsidem sibi ex suis civibus delegisset, qvem tribunum vocabant, constitutum esse, ut certis diebus tribuni convenirent, ac de re communi decernerent: tandem, cum urbs jam [illegible]x[illegible]. annos sub potestate imperatoris Constantinopolitani usq; ad solennem rebellionem adversus Leonem Iconomachum permansisset, vetere publicæ potestatis forma mutata, duci curam urbis primam [illegible]

niab-

mandatam esse, qvi regiam præ se ferret potestatem, sed omni facultate privatus, qva principatu abuti, aut pro ty anno sese gerere posset. Solus enim nihil efficere valet, sed collegio senatorum & aliorum magistratuum ita constrictus est, ut ipse qvidem, tanqvam in alta reip. specula positus, qvid unusqvisqꝫ agat, inspicere & judicare qveat, sed ab aliis, qvo minus in patriam delinqvat, coerceatur. Hæc causa est, qvod Venetorum resp. tamdiu stetit & floruit. Cui accedit, qvod plebi incrementum non invident, & injurias à nobilitate illi illatas acerrime vindicant, & sic ansam illi præripiunt secessionum & tribunorum plebis creandorum: imprimis, qvod natura loci illos à vi externa satis defendit, contracta in arctum potentia. Nobis non sit molestum, omnium ducum Venetorum seriem recensuisse, ut, qvi rerum Italicarum status toto hoc tempore fuerit, qvo Venetiæ floruerunt, qvasi in compendio videri qveat.

SERIES DUCUM VENETORUM, QVI ANNO post urbem conditam CCLXXII. cœperunt eligi.

A. C. A. R.

696. I. PAULUTIUS ANAFESTUS, Heracleanus, Luitbrando regi Longobardorum confæderatus. 20

717. II. MARCELLUS Tegalianus Heracleanus, cujus tempore sedes patriarchatus Aqvilejam translata est. 9

726. III. URSUS HYPATUS Ravennam Exarcho ejecto restituit: ob insolentiam à popularibus trucidatus. Illo post annum xi. cæso dux novus non est creatus, sed magister militum annuus omnem ducis potestatem obtinebat per qvinqvennium. 16

742. IV. THEODATUS HYPATUS, Ursi filius, ob arcem ad ostium Meduaci extructam in suspicionem de tyrannide, & vi retinendi imperii venit, perqꝫ tumultum captus & oculis orbatus est. 13

755. V. GALLA, & ipse ob libidinem excœcatus est. 1

756. VI. DOMINICUS MONEGARIUS itidem excœcatus à republ. 1

757. VII. MAURITIUS GALBAJUS collegam in ducatu primus adscivit, eumqꝫ filium suum Johannem, qvi post patris obitum male re administrata, cum filio Maurito, qvem cooptaverat collegam, ejectus, cum Rialto jam à Carolo M. per ejus filium Pipinum, jam à Nicephoro imperatore Græcorum per Nicetam patricium vellet, magnis motibus causam dedit. 47

804.

804. VIII. OBELERIUS duos habuit fratres collegas, Beatum & Valentinum: cumq; expuliſſet Mauritium & Johannem, atq; ob id exercitus Græcorum adeſſet, miſit Beatum fratrem Conſtantinopolin, qvi res componeret. Intervenit tunc illud tempus, qvo Græcus imperator Nicephorus & Carolus M. fœdere utrinq; facto Venetam remp. pronunciarunt liberam. Paulo tamen poſt Pipinus Caroli M. filius, rex Italiæ, denuo bellum indixit Venetis, perfidiam ducum cauſatus, qvaſi magis propenderent in Græcos. Et ducem Obelerium ejusq; fratrem Valentinum Beatus Conſtantinopoli rediens excluſit, eosq; tanqvam proditionis reos & cum Franciſ colludentes Veneti è medio ſuſtulerunt. Defuncto autem Pipino Caroli M. filio, in hæc fœdera pacis eſt coitum, ut libertate ſalva fruerentur Veneti, & commercia in oriente libera haberent. Sic Veneta respubl. tandem novam qvaſi faciem induit, complures inſulas inter ſe junxit, & ad eam magnitudinem emerſit, qva hodienum viſitur. 5

809. IX. ANGELUS PARTITIATIUS inſulas vicinas LX. pontibus conjunxit, ſedemq; ducatus in Rivoalto collocavit, eaq; perfecit, qvæ Beatus incoaverat. 18

827. X. JUSTINIANUS, F. cujus tempore credunt corpus D. Marci ex Aſia Venetas translatum. 2

829. XI. JOHANNES, Fr. fundamenta ædis D. Marci jecit, & conſpiratione nobilium ejectus, tandemq; in monaſterium attonſus eſt. 7

836. XII. PETRUS TRADONICUS, qvod claſſe LX. triremiũ Michaelem imperatorem Byzantinum adverſus Saracenos Apuliam infeſtantes juviſſet, Protoſpatharii dignitatem, ab imperatoria tum temporis ſecundam, accepit. 28

864. XIII. URSUS PARTITIATIUS Saracenos, qvi Ancona cremata, Cretaq; occupata in Dalmatiam usq; progreſſi fuerant, memorabili clade affecit, Italiamq; hac parte pacatam reddidit. Ideoq; & ipſe Protoſpatharius appellatus eſt à Baſilio imperatore. 17

881. XIV. JOHANNES F. Comaclum Ravennatibus vi eripuit, ſextoq; anno ob ægritudinem ſe magiſtratu abdicavit. 6

887. XV. PETRUS CANDIANUS qvinto principatus menſe in conflictu adverſus Slavos in Dalmatia, qvos antea viceras, cec dit. 1

888. XVI. PETRUS TRIBUNUS Venetias mœnibus cinxit, qva par-

ce opus videbatur. Ejus tempore non saltem Berengarius & Gvido in Italia Francis obseqvium detraxerunt, sed & Hungari Mediolanum usq; progressi cuncta vastaverunt, & stagna qvoq; Venetorum, navibus repente factis, ingressi, urbis partem diripuerunt 21

909. XVII. URSUS BADOARIUS sponte remp. populo restituit, episcopus Venetorum factus. 11

920. XVIII. PETRUS CANDIANUS, Petri Candiani F. primus imperium Venetum in Liburniam, Dalmatiamq; provexit, & Veneti, cum Genua à Saracenis direpta & admodum attrita esset, mari potentes esse cœperunt. 9

939. XIX. PETRUS BADOARIUS, Ursi frater. 2

941. XX. CANDIANUS, Petri filius. 11

952. XXI. PETRUS CANDIANUS, F. ob insolens ingenium antea ejectus, & post obitum patris restitutus, cum in priora scelera relabebatur, à populo per seditionem in palatio circumsessus est. Cumq; se armis tutaretur, flammis injectis, ipse qvidem captus & trucidatus est, sed ignis vehementia præter ccc. domos tria præcipua templa corripuit. 24

976. XXII. PETRUS URSEOLUS D. Marci basilicam igni absumtam refecit, tabulam artificiosam, auro & gemmis stupendam, Constantinopoli allatam, qvæ adhuc visitur, in ara templi summa collocavit, Saracenos in Apulia ad Barum fortiter fudit, & clanculum profugiens in monasterio vitam consumsit, vir magnæ autoritatis & prudentiæ. 2

978 XXIII. VITALIS CANDIANUS Petri F. causa valetudinis magistratu abiit. 1

979. XXIX. TRIBUNUS MEMUS, sub qvo urbs in factiones Maurocenorum & Coloprinorum abiit, & Otto II. Venetis omni commercio interdixit. 12

991. XXV. PETRUS URSEOLUS multas Histriæ & Dalmatiæ civitates hactenus à Narentanis Slavis perpetuis rapinis divexatas ad se traxit, Venetorumq; reip. adjecit: Corcyram nigram & Pharíam expugnavit: omnem Narentinorum Slavorum regionem vastationibus evertit, eorumq; nomen cum oppidis delevit. Epidaurios in fœdus suscepit: multis ædificiis a iisq; rationibus urbem auxit: meruitq;, ut porro dicerentur duces Venetiarum & principes Dalma-

Dalmatiæ. Ab hoc tempore vires Saracenorum, qvibus subinde Italiam in prædam habuerunt, fractæ sunt, ipsiq; ex tota Italia ejecti. 18

1009. XXVI. OTTO URSEOLUS, F. Adrianos circa Lauretum magna strage ad summam paucitatem redegit, tandemq; per conjurationem nonnullorum seditione populari in Græciam exulatum missus abiit. 19

1029. XXVII. PETRUS CENTRANICUS, sedandis turbis civilibus impar, cum habitu monastico in exilium abiit. 2

1030. XXIIX. DOMINICUS FLABONICUS lege cavit, ne imposterum duces collegas assumerent. 11

1041. XXIX. DOMINICUS CONTARENUS Jaderam, qvæ defecerat, expugnavit. 28

1069. XXX. DOMINICUS SILVIUS, qvod adversus Normannos, Dalmatiæ fines ingressos, male rem gessisset, depositus. Hujus uxorem, genere Constantinopolitanam, ferunt guttis roris maximo labore collectis, corpus in balneis lavare solitam, cibos non nisi ab evnuchis frustulatim concisos aureis fuscinulis, ne digitos contaminaret, ori admovisse, & pretiosa semper odorum varietate domum refersisse: sed tanta tandem corporis tabe fuisse correptam, qvæ gravi fœtore homines ab ejus adspectu arceret, & ipsum aera inficeret. 13

1081. XXXI. VITALIS FALEDRUS ab imperatore Græco Alexio Dalmatiæ & Croatiæ imperium, è latronum manibus extortum, per legatos obtinuit, Lauretiq; castellum restauravit. Henricus IV. imperator Venetias hoc tempore, cum majestatem civitatis coram contueretur, regio nomine nuncupavit. 12

1094. XXXII. VITALIS MICHAEL classem cc. navium in Joniam ad bellum sacrum emisit. 8

1102. XXXIII. ORDELAPHUS vel ORLASUS FALEDRUS, cujus auxiliis Balduinus in expeditione sacra Ptolemaidem expugnavit, & ob id Venetis sacram in Ptolemaide, & reliqvis Hierosolymitani regni urbibus, ædem, forum, aream, ut jus arbitrio suo exercerent, permisit. Ipsa vero Venetorum urbs bis ingenti incendio horum in modum fœdata est, & dux Orlasus in bello adversus Hungaros, ad qvos

Jaderenses defecerant, ictu lanceæ periit. 15

1117. XXXIV. DOMINICUS MICHAEL, classe in Syriam ducta, in Tyro occupanda reliqvis Christianis fidelem navavit operam: Rhodum, cũ commeatum negavisset, diripuit: Methonem in Peloponneso præsidio munivit, reversusq; Jaderam ab Hungaris recepit, & alia loca iisdem adempta Venetæ ditioni adjecit. 13

1130. XXXV. PETRUS POLANUS Corcyram insulam subjugavit: Pisanos & Patavinos prælio superavit. Emanueli imp. adversus Rogerium Siciliæ regem suppetias tulit. 18

1148. XXXVI. DOMINICUS MAUROCENUS turrim D. Marci eximiam exstruxit: Histros rebellantes compescuit: Anconitanos in societatem Venetorum pertraxit: fœdus cum Gvilielmo Siciliæ rege percussit. 8

1156. XXXVII. VITALIS MICHAEL, pace cum Pisanis facta, adversus imperatorem Byzantinum Emanuelem multa conatus, Tragurium evertit: Ragusium diripuit: Chium insulam Venetis subjecit. Qvod autem Veneta classis dolo Græcorum veneno infecta, & peste corrupta, magnum detrimentum accepit, culpa in ducem conjecta, ipseq; per seditionem cæsus est. 17

1173. XXXVIII. SEBASTIANUS ZIANUS, qvod Alexandrum pontificem adversus Fridericum Barbarossam defendisset, aureo ense à pontifice, & aliis eqvestribus insignibus, anuloq; aureo donatus est, ut ipsum sibi mare Hadriaticum tanqvam pignore qvotannis desponsaret, & maris imperium vindicaret. Hujus ducis tempore tres vastissimæ columnæ è Græcia sunt allatæ, qvarum una in aqvas delapsa in fundo adhuc cernitur, reliqvæ in foro Marciano erectæ sunt. 8

1181. XXXIX. AUREUS MALIPETRA, alias Mastopetrus, Pisanos in societatem attraxit: Jaderam, qvæ denuo defecerat, expugnavit: imperii fines late extendit: classem in Syriam misit, qvæ auxilio reliqvorum principum, Saladini classe fugata, Ptolemaidem amissam recuperavit. 11

1192. XL. HENRICUS DANDULUS qvartum expugnavit Jaderam: Polam à Pisanis occupatam recuperavit: classem ccxl. navium in Turcas emisit: Isaacium Angelum, à fratre Alexio carceri inclusum, auxilio Francorum liberavit: Constantinopolin cum Fran-

cis

cis occupavit. Qvo facto, sortibus ductis, imperium urbis Francis; patriarchatus cum imperii qvadrante Venetis, & præterea Creta insula cessit: qvam illi adversus rebelles, qvi jugum subinde recusabant, fortiter asserebant. 13

1205 XLI. PETRUS ZIANUS Sebastiani F. colonias in Corcyram & Cretam, aliaq; loca deduxit. Nec fere fuit insula in mari mediterraneo, in qvam hoc tempore Veneti jus aliqvod invitis Græcis, Genuensibus & qvibuscunq; aliis non exercerent. 23

1228. XLII. JACOBUS TEUPULUS Jaderam qvintum recepit. 20

1248. XLIII. MAURINUS MAUROCENUS nova ratione, qvæ hodienum durat, & à Sabellico eleganter describitur, XLI. virorum suffragiis dux creatus, Patavium occupavit. 4

1252. XLIV. RAINERUS ZENUS, sub qvo bellum cum Genuensibus primo conflatum, & clades utrinq; datæ & acceptæ. 16

1268. XLV. LAURENTIUS TEUPULUS bellum cum Bononiensibus toto triennio gessit. 6

1274. XLVI. JACOBUS CONTARENUS cum Anconitanis difficilia bella gessit, armisq; Justinopolitanos in Histria in potestatem retraxit. 6

1280. XLVII. JOHANNES DANDULUS, bella cum Aqvilejensi patriarcha, & in Histria minus prospere gessit. 10

1290. XLVIII. PETRUS GRADONICUS, sub qvo bellum cum Genuensibus denuo recruduit, magno cum utriusq; reipub. detrimento: Ferraria in fidem recepta: Respublica seditionibus agitata; Jaderani sexta vice Venetorum imperio subtracti. Hoc tempore Veneti anathemate percussi sunt, qvod Ferrariam, urbem pontifici subjectam, à tyranno vexatam, in suum imperium redegissent. 13

1301. XLIX. MARINUS GEORGIUS ad Jaderam infelix pugnavit. 1

1304. L. JOHANNES SUPERANTIUS Jaderam recepit: armamentarium auxit. 16

1320. LI. FRANCISCUS DANDULUS, Canis dictus, qvod apud pontificem, Venetos anathemate liberaturus, catena ferrea ad collum constrictus, tamdiu in morem canis prostratus jacuisset, donec ira pontificis hoc spectaculo lenita esset. Scaligeris, Veronæ marchionibus, per Petrum Rubeū, Patavium ademit: Brixiam,

Bergomum, Tarvisium, Polanos item imperio Venetorum adjecit: Valenses ad obseqvium pertraxit: Turcos infestantes maria per Petrum Zenum repressit, iisdemq; Smyrnam ademit. 12

1332. LII BARTHOLOMEUS GRADONICUS Cretenses rebellantes in ordinem redegit, comitiumq; in curia spaciossimum condidit. 4

1336. LIII. ANDREAS DANDULUS, historicus egregius, de rebus Venetis scripsit: Jaderenses septimo in ordinem redegit: classem Genuensem ad Sardiniam & circa Bosporum Thracicum disjecit: motus in Histria compressit; fœdus cum Arragonis percussit: navigationes in Ægyptum instituit. 18

1354. LIV. MARINUS VALERIUS ingentem cladem à Genuensibus accepit, ob affectatam tyrannidem securi percussus. 2

1356 LV. JOHANNES GRADONICUS pace cum Genuensibus facta, à Ludovico Hungariæ rege in Dalmatia oppugnatus est. 2

1358. LVI. JOHANNES DELPHINUS Dalmatiam Hungarorum regi, qvi Tarvisium oppugnabat, cessit. 5

1363. LVII. LAURENTIUS CELSUS Cretenses rebelles compescuit per Dominicum Michaelium 3

1366 LVIII. MARCUS CORNARIUS, pacem Cretensibus reddidit. 2

1368. LIX. ANDREAS CONTARENUS imperium, qvod invitus susceperat, laudabiliter administravit, & Tergestinos deficientes Austriacorum auxilio suffultos in ditionem retraxit. Genuenses hoc tempore in coronatione regis Cyprii Venetis postpositi, magna putabant se injuria affectos: & cum gladiis sub toga occultatatis in regiâ legati venissent, consilio primi loci armis retinendi, tanqvam sicarii comprehensi, cum omnibus Genuensibus in Cypro inventis peremti sunt. Re p. igitur Genuensium fœdere cum Ludovico Pannoniæ rege, Aqvilejensi patriarcha, & Patavii principe inito, diu Marte dubio adversus Venetos & Cypros difficillimum bellum gessit, ipsasq; Venetias, Clodiæ & aliis portubus captis, obsedit: qvæ loca vi recepta sunt. Tandem interventu Sabaudi de pace convenerunt. Hoc tempore usus tormentorum æneorum, in Germania inventorum, primum à Venetis in bello adversus Genuenses invectus est. 14

1382. LX. MICHAEL MAUROCENUS post IV menses obiit.

1382. LXI. ANTONIUS VENERIUS filium ob stuprum virgini i la

tum

tum publice condemnavit. Hujus tempore Scaligeris Verona & Vicentia à Galeacio Vicecomite Mediolanensi & Carrario Pataviumereptum est. Sed Veneti cum reliqvis Italis fœdere inito bellum Galeacio intulerunt: Carrarius Patavium recepit. 18

1400. LXII. MICHAEL STENUS, cum Carrarius, Patavii princeps, ejectis Scaligeris, Veronam & Vincentiam invasisset, urbes illæ, auxilio Venetorum implorato, in Venetorum potestatem cessérunt, & accessit tandem ipsum Patavium. Jadera etiam auro ab Hungaris redemta; res Venetorum immensum auctæ. 13

1413. LXIII. THOMAS MOCENICUS ForumJulium subegit. 10

1423. LXIV. FRANCISCUS FUSCARUS acerrimis præliis cum Vicecomite Mediolanensi contendit, qvibus jam superior, jam inferior, alia loca recepit; alia amisit: Ravenna & Crema Venetis accessit: Papia & Placentia ademta est: ipseq; dux ob senium depositus successorem accepit. 33

1456. LXV. PASCHALIS MARIPETRUS in principatu felicissimo. 5

1462. LXVI. CHRISTOPHORUS MAURUS initio belli Turcici Argos in Peloponneso expugnavit; Chalcidem contra amisit. 9

1471. LXVII. NICOLAUS TRONUS fœdus cum pontifice & rege Ferdinando adversus Turcos iniit. 2

1473. LXVIII. NICOLAUS MARCELLUS, sub qvo multa in Macedonia prospere adversus Turcas gesta sunt. 1

1474. LXIX. PETRUS MOCENICUS, sub qvo Turcæ in ForumJulium impetum fecerunt. 1

1475. LXX. ANDREAS VENDRAMINUS, sub qvo Veneti à Turcis ad Crojam, & iterum ad Lisuntium cæsi sunt. 2

1477. LXXI. JOHANNES MOCENICUS, pace cum Turcis inita, Scodram cum Lemno insula illis cessit, & qvotannis VIII. aureorum millia promisit, ut Pontica navigatio Venetis tuta pateret. Postea bellum cum Ferrariæ duce Hercule exortum est, in qvo totius pene Italiæ principes, fœdere in XXV. annos renovato, adversus nimiam Venetorum potentiam coierunt: ipseq; pontifex armis & anathemate adversus Venetos pugnavit. Suspecti enim erant, qvasi totius Italiæ imperium affectarent, cum qvia ex Philippi-Mariæ Mediolanensium ducis morte occasione sumta, illorum libertatis defendendæ prætextu, ejus urbis dominatum occupare

ten.

tentarunt, tum qvod aperto Marte Ferrariensis ducis fines invaserant. 7

1485. LXXII. MARCUS BARBADICUS, I. 1

1486. LXXIII. AUGUSTINUS BARBADICUS cum nonnullis Germaniæ principibus bello decertavit: Cyprum, regina Venetias tracta, occupavit: cum confœderatis Franciscum IIX. Gallorum regem, prædis ex Neapolitano regno, qvod occupaverat, avectis onustus, prope Castrum novum non infeliciter aggressus, Gallos omni regno Neapolitano exturbavit: deinde cum Ludovico XII. rege Gallorum adversus Mediolani ducem fœdere initro, ejecto Ludovico Sfortia, Mediolanum Gallis; sibi Cremonam peperit: Turcis vero Methonem & Coronem in Peloponneso, ut & Naupactum concessit. 15

1501. LXXIV. LEONARDUS LAURELANUS pace cum Turcis facta exitiali, cum præcipuis orbis Christiani principibus, à Julio II. concitatis, conflixit. Hoc bello se Ludovico XII. Gallorum regi victori Brixia, Bergomum, Cremona; Maximiliano imperatori Patavini, Vicentini, Veronenses dediderunt, & plura oppida in Marchia Tarvisana, Romandiola & Apulia alios dominos receperunt. Veneti, Patavio recepto, ut pontificem placarent, omnia illa loca, qvæ in Flaminia tenebant, ultro concesserunt, cumq; Hispaniarum rege opera pontificis confœderati, Gallis iterum iterumq; victoribus ægre beneficio Helvetiorum repulsis, recuperarunt Cremam: utq; Brixiam, qvam, se invitis, contra fœdus tenebant Hispani, itidem reciperent, Gallo adversus Hispanum novo fœdere sese associarunt. Ideoq; à Cæsare eis atq; Hispanis provinciæ Venetorum vastabantur, eorundemq; exercitus fugatus recessit, totiusq; fere continentis imperium amissum est, frustra reluctante rege Gallorum Francisco, qvi, utut clade ab Helvetiis affectus, in Italiam perrupit, atq; Venetorum ope Mediolanum recepit. Venetis autem Verona est restituta. Hujus & seqventium trium ducum vitas descripsit Silvester Girollus. 20

1521. LXXV. ANTONIUS GRIMANUS, cujus tempore Mediolanum & Genua Gallis ab Hispanis erepta: Rhodus a Turcis capta est. 2

1523. LXXVI. ANDREAS GRITTUS a Gallorum rege distractus, Cæsa-

Cæsari & pontifici sese fœdere univit: mox deserto Cæsare, fœdus cum Gallis renovavit: varias turbas in Italia vidit: tandem adversus Turcas, qvi omnia populando fœde devastabant, cum Cæsare & pontifice fœdus init. Hujus filius Aloysius Grittus, Byzantii natus & educatus, ad summos dignitatis gradus apud Solimannum Turcorum imperatorem evectus, tandem fastuosior, in Transilvania per conjuratos obsessus & interfectus est, ut legere est apud Jovium libro XXVIII. & XXXII. & Sleidanum libro IX. 16

1539 LXXVII. PETRUS LANDUS castrum novum in Dalmatia amisit: pacem à Turcis Nauplia & Epidauro redemit, invito Cæsare, Papa & Gallo. 6

1545. LXXVIII. FRANCISCUS DONATUS ornavit civitatem novo palatio. 8

1553. LXXIX. MARCUS ANTONIUS TRIVISANUS suo exemplo docuit, vitiis intra nos non esse dandum locum. 1

1554. LXXX FRANCISCUS VENERIUS prudentissimus. 2

1556. LXXXI. LAURENTIUS PRIULUS, cujus tempore pax inter reges Galliæ & Hispaniæ coaluit. 3

1559. LXXXII. HIERONYMUS PRIULUS obtinuit, ut legati Venetorum Romæ audirentur in palatio regum. 8

1567. LXXXIII. PETRUS LOREDANUS, sub qvo Selymus Turcarum imperator Cyprum à Venetis dedi sibi voluit, & negantibus bellum indixit. 3

1570. LXXXIV. ALOYSIUS MOCENIGUS, cujus tempore Turcæ Cyprum occuparunt: & qvanqvam reges cum Venetis ingentem à Turcis reportarunt in mari victoriam, qvia tamen victoriæ fructum sibi è manibus cunctando Veneti e abi patiebantur, pace cum Turcis facta, auroq; numerato, qvæ habebant, retinuerunt. 4

1574. LXXXV. SEBASTIANUS VENERIUS. 1

1575. LXXXVI. NICOLAUS PONTIUS seminarium S. Marci literarum amore instituit. 8

1583. LXXXVII. PASCALIS CIGOGNA Palmam arcem in confinibus ForiJulii extruxit, inq; urbe ad Rivum altum ponte admirabili mare junxit. 12

1595. LXXXVIII MARINUS GRIMANUS, magnæ per Italiam autoritatis 11

1606. LXXXIX. LEONARDUS DONATUS: cujus tempore Venetis ob nimias cleri libertates restrictas à Paulo V. pontifice sacris interdictum est: qvod tamen illi susq; deq; habuerunt, donec Galliæ regis interventu Pontifici reconciliarentur; Jesuitæ autem perpetuo Venetias redire prohiberentur. 6

1612. XC. ANTONIUS MEMMIUS. 3

1615. XCI JOHANNES BEMBUS, sub qvo Venetis cum Ferdinando archiduce Austriæ, postea imperatore, ob veteres de finibus controversias bellum fuit biennale in Dalmatia & ForoJulio: qvod, post magna damna utrinq; data & accepta, tandem consopitum est, cum Ferdinando regnum Bohemiæ & tandem axioma imperii comministrebatur. 2

1617. XCII. NICOLAUS DONATUS uno mense præfuit, octogenarius.

1618. XCIII. ANTONIUS PRIULUS, sub qvo fædus resp. Veneta cum fæderati Belgis anno cIↄIↄcxxii. percussit. 5

1623. XCIV. FRANCISCUS CONTARENUS, paucis mensibus.

1623. XCV. JOHANNES CORNARUS, à Reginaldo Zeno est accusatus ob leges patriæ non servatas, & filium ad Cardinalitiam dignitatem provectum. Filius autem ducis alter sicarios subornavit, qvi Zenum perimerent. Ob id pœna perpetuæ proscriptionis ei fuit irrogata. Cumq; dux, qvo inscio commissum erat facinus, propter filium alterum Cardinalem creatum sese magistratu abdicare vellet, accusatio omnis abjecta est. 8

1631. XCVI. FRANCISCUS ERICIUS Hujus tempore anno seculi xxxviii. Venetæ classis præfectus Martinus Capella, piraticas naves Turcicas in Valonæ seu Apolloniæ portu circa littora Macedoniæ exusserat cum ipso oppido. Imperator Turciæ ex Persia, capta Babylonia, redux, eam injuriam vindicaturus erat. Veneti pacem redemerunt ccc. millibus aureis. Nihilominus anno seculi xlv. classe, qvam contra Melitenses videbatur expedire Cretam seu Candiam insulam invasit, Caneam ibi civitatem primariam cum portu munito terra mariq; obsessam expugnavit; simulq; terrestri bello Venetos per Dalmatiam petiit. Qvam vim tamen illi fortiter sustinuerunt, etsi parum à Christianis principibus reliqvis adjuti. 11

1645. XCVII. FRANCISCUS MOLINUS. cujus tempore omnes vires

vires impendere Turci ad Candiam insulam penitus subigendam. Sed anno seculi L. à classe Veneta ingenti prælio superati, Caneam qvidem adhuc defendunt, non tamen omnem spem Venetis ademerunt de insula recuperanda.

Nobis interim ad alias provincias eundum esse meminerimus, satis in Italia commoratis: in qva qvanqvam Rhæti, Helvetii, Austrii nonnihil terrarum obtinent, qva tamen ratione ea acqvisiverint, in historia Germanorum potius, qvam hic dici debet. Fatemur qvidem, in Italia plures illustres familias fuisse repertas, & adhuc reperiri, qvam qvas nos recensuimus sed nostrum non est, singulas his pagellis complecti. Qvis enim omnes Columnas, Ursinos, Borgias, Cybones, Sabellios, Farnesios, Coreggios, Carafas, ex qvibus subinde pontifices, cardinales & episcopi lecti sunt, enumeraret? Qvis reliqvos comites, principes, marchiones, duces, qvi priscis temporibus in Italia potentiam sibi firmaverunt? Tenuerunt aliqvamdiu in Samnitibus AGALI comitatum Aqvini & Piscariæ marchionatum. MALATESTÆ in Romandiola diu Arimino & Pisauro dominati sunt. Ravennam POLENTANI principes; Cremonam alii; alii Pisas; alii Perusiam; Faventiam MANFREDI; Marchiam Tarvisanam PURLI-II; BENTIVOLI Bononiam possederunt. Sed nonnullos horum papa; nonnullos Veneti & reges Neapolitani; reliqvos alii principes Italiæ dominio suo exuerunt, ut in eam tandem formam Italia redacta sit, in qva hodienum visitur. PICORUM imprimis & SCALIGERORUM gens eminuit: illa in oppidis Mirandulæ & Concordiæ; ista Veronæ. Pici à Mirandula etiam comites MIRANDULÆ dicti sunt. Fuere initio primarii cives Mutinæ. Deinde circa annum clɔcccxx. Franciscus Picus ab Henrico VII & Ludovico V. imperatoribus vicarius imperii inter Mutinenses constitutus est. Eo per Bonacolsium, civem itidem Mutinæ potentem, cum duobus filiis Prendiparte & Tomassino, de medio sublato, tertius filius Nicolaus beneficio Gonzagarum, qvi Mantua potiebantur, Mirandulam recepit, qvam Bonacolsius solo æqvaverat. Nicolao continua serie successere Prendipartes. Paulus: Franciscus cum fratre Johanne à Friderico primus comes Concordiæ creatus: Johannes: Johannes Franciscus, cui tres erant filii, ut patet ex subjecto diagrammate.

1606. LXXXIX. LEONARDUS DONATUS: cujus tempore Venetis ob nimias cleri libertates restrictas à Paulo V. pontifice sacris interdictum est: qvod tamen illi susq; deq; habuerunt, donec Galliæ regis interventu Pontifici reconciliarentur; Jesuitæ autem perpetuo Venetias redire prohiberentur. 6

1612. XC. ANTONIUS MEMMIUS. 3

1615. XCI JOHANNES BEMBUS, sub qvo Venetis cum Ferdinando archiduce Austriæ, postea imperatore, ob veteres de finibus controversias bellum fuit biennale in Dalmatia & ForoJulio; qvod, post magna damna utrinq; data & accepta, tandem consopitum est, cum Ferdinando regnum Bohemiæ & tandem axioma imperii communicebatur. 2

1617. XCII. NICOLAUS DONATUS uno mense præfuit, octogenarius.

1618. XCIII. ANTONIUS PRIULUS, sub qvo fœdus resp. Veneta cum fœderatis Belgis anno cIↄIↄcxxii. percussit. 5

1623. XCIV. FRANCISCUS CONTARENUS, paucis mensibus.

1623. XCV. JOHANNES CORNARUS, à Reginaldo Zeno est accusatus ob leges patriæ non servatas, & filium ad Cardinalitiam dignitatem provectum. Filius autem ducis alter sicarios subornavit, qvi Zenum perimerent. Ob id pœna perpetuæ proscriptionis ei fuit irrogata. Cumq; dux, qvo inscio commissum erat facinus, propter filium alterum Cardinalem creatum sese magistratu abdicare vellet, accusatio omnis abjecta est. 8

1631. XCVI. FRANCISCUS ERICIUS. Hujus tempore anno seculi xxxviii. Venetæ classis præfectus Martinus Capella, piraticas naves Turcicas in Valonæ seu Apolloniæ portu circa littora Macedoniæ exusserat cum ipso oppido. Imperator Turciæ ex Persia, capta Babylonia, redux, eam injuriam vindicaturus erat. Veneti pacem redemerunt ccc. millibus aureis. Nihilominus anno seculi xlv. classe, qvam contra Melitenses videbatur expedire Cretam seu Candiam insulam invasit, Caneam ibi civitatem primariam cum portu munito terra mariq; obsessam expugnavit: simulq; terrestri bello Venetos per Dalmatiam petiit. Qvam vim tamen illi fortiter sustinuerunt, etsi parum à Christianis principibus reliqvis adjuti. 15

1645. XCVII. FRANCISCUS MOLINUS: cujus tempore omnes

vires impendere Turci ad Candiam insulam penitus subigendam. Sed anno seculi L. à classe Veneta ingenti prælio superati, Caneam qvidem adhuc defendunt, non tamen omnem spem Venetis ademerunt de insula recuperanda.

Nobis interim ad alias provincias eundum esse meminerimus, satis in Italia commoratis: in qva qvanqvam Rhæti, Helvetii, Austrii nonnihil terrarum obtinent, qva tamen ratione ea acqvisiverint, in historia Germanorum potius, qvam hic dici debet. Fatemur qvidem, in Italia plures illustres familias fuisse repertas, & adhuc reperiri, qvam qvas nos recensuimus sed nostrum non est, singulas his pagellis complecti. Qvis enim omnes Columnas, Ursinos, Borgias, Cybones, Sabellios, Farnesios, Coreggios, Carafas, ex qvibus subinde pontifices, cardinales & episcopi lecti sunt, enumeraret? Qvis reliqvos comites, principes, marchiones, duces, qvi priscis temporibus in Italia potentiam sibi firmaverunt? Tenuerunt aliqvamdiu in Samnitibus AGALI comitatum Aqvini & Piscariæ marchionatum. MALATESTÆ in Romandiola diu Arimino & Pisauro dominati sunt. Ravenvam POLENTANI principes; Cremonam alii; alii Pisas; alii Perusiam; Faventiam MANFREDI; Marchiam Tarvisanam PURLIHII; BENTIVOLI Bononiam possederunt. Sed nonnullos horum papa; nonnullos Veneti & reges Neapolitani; reliqvos alii principes Italiæ dominio suo exuerunt, ut in eam tandem formam Italia redacta sit, in qva hodienum visitur. PICORUM imprimis & SCALIGERORUM gens eminuit: illa in oppidis Mirandulæ & Concordiæ; ista Veronæ. Pici à Mirandula etiam comites MIRANDULÆ dicti sunt. Fuere initio primarii cives Mutinæ. Deinde circa annum cIↃcccxx. Franciscus Picus ab Henrico VII & Ludovico V. imperatoribus vicarius imperii inter Mutinenses constitutus est. Eo per Bonacolsium, civem itidem Mutinæ potentem, cum duobus filiis Prendiparte & Tomassino, de medio sublato, tertius filius Nicolaus beneficio Gonzagarum, qvi Mantua potiebantur, Mirandulam recepit, qvam Bonacolsius solo æqvaverat. Nicolao continua serie successere Prendipartes: Paulus: Franciscus cum fratre Johanne à Friderico primus comes Concordiæ creatus: Johannes: Johannes Franciscus, cui tres erant filii, ut patet ex subjecto diagrammate.

GENEALOGIA PICORUM MIRANDULARUM.

Franciscus vicarius imperii apud Mutinenses.

Nicolaus. — *Prendipartes.* — *Tomasinus.*

Prendipartes.

Paulus.

Franciscus.

Franciscus, primus comes Concordiæ. — *Johannes.*

Joh Franciscus.

Nicolaus.

Johannes.

Joh Franciscus.

Galeotus. — *Ant. Maria.* — *Johannes Picus ad miraculum doctus.*

Joh Franciscus Picus, itidem stupendæ eruditionis à fratris filio Galeoto anno 1533 cæsus. — *Ludovicus. Galeotus percussit Joh. Franciscum patruum cum filio Alberto, & Mirandulam tradidit Gallis.* — *Fridericus.*

Albertus. — *Johan Thomas.*

Paulus.

Ludovicus natu minor adversus fratrem majorem Johannem Franciscum, virũ non minus rara pietate, qvam incomparabili eruditione, qva ante eum patruus Joh. Picus, nomen Phœnicis sui seculi meruerat, notus, insurrexit, eumq; ope ducis Ferrariæ Herculis I. Mirandula ejecit. Ludovico mortuo Johannes Franciscus à Julio II. restitutus qvidem est in avitam possessionem: sed Ludovicus XII. rex Galliarum eum denuo ejecit. Denuo restituit ejectum Maximilianus II. Tandem anno M. D. XXXIII. Galeotus Ludovici filius noctu cum XL. armatis oppidum ingressus, patruum cum filio Alberto obtruncavit, & Mirandulam in manus tradidit regi Gallorum, accepta in Gallia ex regio patrimonio compensatione. SCALIGER gentis vetustatem & splendorem Josephus Scaliger in peculiari epistola ad Janum Dousam ambitiose deduxit. Jam tempore Attilæ dicit Alanum Scaligerorum, Carniolæ, Tirolii & montanorum Feltriæ principem fuisse; & Attilam per Carniolæ montes irrupturum armis repulisse; Veronensibus, cum eorum urbs ab Attila esset vastata, repetendæ & instauratæ patriæ auctorem fuisse, eoq; ipso principatum Veronæ meruisse: [illegible]

ex eo Theodorum, patrem esse illius Theodorici Veronensis, famigerabilis in roseto Wormatiensi in poesi Germanica herois, qvem tamen alii, & nos supra cum illis fecimus Theodoricum Ostrogothum: hujus posteros Sirmione & in valle Pulicella, aliqvot seculis floruisse, & in Illyrium, Dalmatiam, Pannoniam & Bavariam diffusos jam nominatos esse Burckhausenses, jam Scalenburgos, Schalikios, comites de Scala: ex illis esse Qviricium Salonarum in Dalmatia dynastam, ejusq; filium Mundum, & nepotem Mauritium è bellis Gothicis notos: Johannem item Hunniadem, ejusq; filium Matthiam Corvinum, regem Hungariæ, ut & Stephanum Bosniæ despotam aliosq; principes fortissimos, qvi pro Carolo M. Ottone M. Friderico Barbarossa adversus Desiderium Longobardum, Tassilonem Bavarum & alios hostes arma feliciter expedierint: Ezzelino tyranno mortuo, qvi plures annos injusta dominatione Veronam presserat, Masiinum, Masiini comitis Scalenburgi, civis Veronensis filium, prætorem primo, deinde dictatorem Veronæ perpetuum esse creatum: et per factionem inimicorum interfecto successisse fratrem Albertum: illi tres fuisse filios, Bartholomæum, generum primo ducis Apuliæ, deinde comitis Sabaudiæ; Alboinum vicarium Imperii ab Henrico VII. declaratum, cui dynastia Veronensis hereditaria in beneficium data est, & Canem, Magnum ob egregia facinora cognominatum: Alboino fuisse duos filios, Albertum II. & Mastinum III. in bellis infelicem, qvia à Gibellinis defecit ad Gvelphos: Mastino III. item fuisse duos filios, Bartholomæum, canem rabidum, Ludovici Bav. imp. filium & Canem Signorium, qvi, ut principatum obtineret, fratrem sustulit, cui qvidem successerunt duo filii naturales, Bartholomæus & Antonius, sed qvorum alter Bartholomæus alterum mox peremit, & ob id a Galeacio Mediolani duce Verona est ejectus: Wilhelmum Grossum qvidem, filium Bartholomæi, canis rabidi, ope Venetorum recuperasse Veronam, sed paulo post à Carrara, Patavino principe, esse interfectum, & filiis ejus, Brunorio, Antonio & Nicolao, principatum Veronæ ademtum: qvem ipsum tamen paulo post una cum Patavino invaserunt Veneti: Nicolaum ex Wilhelmi Grossi filiis fuisse patrem Benedicti Scaligeri, cui Veneti castrum Ripæ eripuerint; avum Julii Cæsaris, & proavum Josephi Scaligeri. Patent hæc omnia ex schemate luculentius:

Maslinus I. comes Scalenburgi, civis Veronæ.

Maslinus II. dictator Veronæ. — *Albertus I. successor fratris.*

Bartholomæus. — *Canis Magnus.* — *Alboinus.*

Maslinus III. — *Albertus II.*

Bartholomæus, canis rabidus, gener Ludovici Bavari imp.

VVilhelmus Crassus, Verona ope Venetorum recuperata post ejectum patruelem Bartholomæum, à Carrara interfectus.

Canis Signorius fratricida.

Bartholomæus fratricida, à Galeacio Verona ejectus, ultimus princeps Veronensium. — *Antonius à fratre cæsus.*

Brunonus. — *Antonius.* — *Nicolaus pius*

Johannes.

Johannes.

Johannes Castellanus Ingolstadii. — *Bernardus Castellanus Scardingæ.*

Ludov. — *Christoph.*

cæsi in prælio in Liguribus Taurinis.

Benedictus.

Julius Cæsar Scaliger, pater XV liberorum.

Josephus Justus Scaliger.

Tres alii filii in Turcico bello interfecti.

Franciscus, Marcus [illegible] nus [illegible] à Venetus [illegible] latu[illegible].

LIBRI TERTII
SECTIO II.
de regno & provinciis Galliæ.

QV. I. *Adjacet Italiæ Gallia. In hanc per Alpes nos conferamus.*

Qvia Gallorum nonnulli, seculis abhinc retro notissimis Alpes transeuntes, in Italia qvoq; sedem fixere, factum est, ut Gallia alia diceretur Romanis cisalpina, togata seu Gallia Italica, postea Lombardia; alia transalpina seu Celtogallatia Ptolemæo sic dicta: cujus una pars vergens ad mare mediterraneum vocata fuit primo Braccata, dein provincia Narbonensis: [illegible] extendit, ubi nunc est Langvedocum, Sabaudia, Delphinatus ac Provincia: altera Oceanum spectans, Comata dicta. in tres partes divisa fuit, Aqvitaniam, Celticam seu Lugdunensem & Belgicam. Aqvitania seu Vasconia à Ligeri ad Pyrenæos montes extenditur, habuitq; olim incola. [illegible]

soqve

ses,Arvernos,Lemovices; Bituriges Hodie in ea sunt Bearnia, Bigorra, Gvienna, Pictavia. Celtica seu Lugdunensis proprie dicta est Gallia à Seqvana ad Ligerim, sedes Andegavorum, Turonum, Heduorum, Parisiorum. Hodie in ea locatur utraq; Britannia, Normannia seu Neustria, Anjou, Orleans, Campania, Burgundia, Lion. Belgica, latissimis olim terminis comprehensa, ad ipsos Helvetios in qvatuor pagos distinctos excurrebat, & hodie maximam partem spectat ad Germanos: Galli tamen hodienum in ea possident Picardiam, Cambrense territorium, comitatus Boloniæ & Gvineæ. Hodie regnum Galliarum in xviii. ducatus distribuitur, qvibus xxiv. clientelares comitatus subsunt. Alii xiv. comitatus regno patrimoniales immediate subsunt regi. Commodius alii illud in octo Parlamenta seu curias & dicasteria dividunt, ceu sunt 1. Parisiense,in qvo Archiepiscopatus Rhemorum, Senonum, Biturigum, Turonum, Lugdunensis. 2. Tolosanum, in qvo archiepiscopatus Narbonensis, Auxitanus, Tolosanus. 3. Rotomagense. 4 Burdegalense in Aqvitania. 5. Rhedonense. 6. Divionense. 7. Gratianopolitanum, sub qvo archiepiscopatus Ebrodanensis & Viennensis ad Rhodanum. 8. Aqvense, sub qvo archiepiscopatus Arelatensis & ad Aqvas Sextias. Additur curia Bearnensis, Metensis & Navarræ inferioris ad sacrum palatium. Qva vero ratione prisci Galli expeditionibus diversis jam in Italiam, jam in Asiam transscenderint, & novis utrobiq; sedibus locatis innumeras victorias ab omnibus hostibus reportaverint, jam libro secundo, sectione secunda, qvæst. xxii. explicuimus. Qvia autem Romanis fata imperium orbis destinaverant, non saltem, qvæ Galli in Italia occupaverant, illis ademerunt, sed & Braccatam Galliam ingressi, in provinciæ formam illam redegerunt, perq; Cæsarem intra decennium reliqvas Galliæ partes domuerunt, ut lib. III. sect. III qvæst. II. demonstratum est. Fuit itaq; Gallia sub præfectis Romanorum usq; ad Honorium imperatorem Hujus tempore Gothi ingressi partem Narbonensis provinciæ, de se eam Langvedocum dixere, & regno ad Ligerim usq; propagato, Tolosæ sedem regiam collocavere Eodem tempore Burgundiones, ab ultima Germania cum Vandalis nostris & Svevis progressi, regnum Burgundiæ in Arelatensi provincia, cujus caput Arelate fuit, condiderunt. Qvin etiam Britanni, ex insula sua ab Anglis & Saxonibus pulsi, in extrema Celticæ parte considentes, Britanniam minorem de se appellarunt. Franci inprimis, populus in Germania maritimus, olim dicti Germani, teste Agathia libro 1. Oceani septentrionalis littora juxta Saxo-

xones accolentes, ut Beatus Rhenanus libro I rerum German[illegible] probat, post Attilam à se & aliis populis tam Germanicis, quam Romanis devictum, transito Rheno sub rege Meroveo, ejusq; filio Childerico Germaniam secundam cum utriusq; Belgicæ parte Romanis extorsere. Et postqvam Alemannis, genti Svevorum, qvi Germaniam primam cum Rauracis & Helvetiis eodē tempore Romanorum præfectis ademerant, & tempore Clodovæi M. Childerici filii in novas Francorum sedes irrumpebant, ad Tolbiacū in Ubiis magnam cladem intulissent, totamq; eam gentem [illegible] domuissent non saltem trans Danubium in Rhætiam primā penetrarunt, sed & paulatim interiores Galliæ civitates subjugarunt, & ex urbibus præfectos Romanorum exturbarunt. Utq; populi, ab Alemannis & aliis subacti, in libertatem pristinam se asserere non possent, servitutem illis Fiscalinam imposuerunt, ut & corpore regis fisco, tanqvam glebæ addicti, cederent, & servi seu coloni regii essent, sicut ecclesiastici servi ab hoc tempore dicti sunt chartulacei. Unicuiq; civitati præficiebant episcopum & comitem, qvi esset episcopi advocatus & judex fiscalis, qviq; suos centenarios, vicarios & scabinos sub se habebat. Ad fines custodiendos constituebant Marcgrafios. Nobiles ornabant beneficiis & allodiis. Mangones vagabundos, qvi imposturis homines ludunt, non admittebant. Illi, qvi [illegible]dam exercebant, vel exercitum deserebant (qvod flagitium vocabant [illegible]rischliz q. d. exercitus scissionem) capitales pœnas infligebant. Plures aliæ leges erant Francorum, qvæ videri poterunt apud B. Rhenanum & alios. Clodovæus Magnus, Burgundiæ rege devicto, & Gothis è [illegible] ejectis, utrumq; regnum suo adjecit, filiisq; moriturus qvatuor regna reliqvit, unum Parisiorum, cui parebant Turones, Campani, Andegavi, Arverni: alterum Svessionum, qvod provincias Veromanduorum, Neustriorum seu Normannorum, Picardorum & Flandrorum complectebatur: tertium Burgundiæ & Aureliæ: qvartum Metense seu Austrasiæ, qvod continebat, qvicqvid inter Mosam & Rhenum interjacet. Hæc regna qvidem Clodovæi filius & pronepos iterum conjunxerunt, sed post tempora Caroli Magni Austrasia est divulsa, Flandria sui juris facta, Burgundia Germanorum imperio juncta, Sabaudia à Beroaldo Saxoniæ [illegible], Delphinatus & regnum Arelatense ab aliis occupatum. Qvas provincias recuperaturi reges, nullo non tempore [illegible] bellis [illegible] fuere. Et qvanqvam ad obseqvium plerasq; revocaverint, antiqva tamen Galliæ omnes fines in suam potestatem non potuerunt redigere, [illegible]spanis [illegible]

[illegible]

multa Sabaudiæ, Thuringiæ & Juliacensibus ducibus, ut & Helvetiis & Belgis sibi vendicantibus. Nos reges Galliæ recensebimus, in qvatuor classes distributos: qvorum antiqvissimi fide minus certa à Trithemio ex Hunibaldo recensentur, & in Sicambria ad ostia Rheni multis temporibus regnasse creduntur: reliqvi à suæ familiæ conditoribus dicuntur Merovingi, Carolingi, Capetingi. Id tamen prius notandum ducimus, lingvam, qva nunc utuntur Galli, non esse nativam Gallorum lingvam, qvæ fuit Celtica, sed corruptam Latinam, qvalis etiam est Hispanica & Italica.

II. *Qvinam igitur antiqvissimi fuerunt reges Sicambrorum in Gallia ad ostia Rheni, à Trithemio & Hunibaldo fide minus certa in historias relati?*

Recensebo illos. Tu dijudica. Qvomodo judicare debeas, monstrat Joh. H. Pontanus libro III. originum Francicarum capite III.

A. M. *A. R.*

3528 I. MARCOMIRUS filius Antenoris I. regis Cimmeriorum seu Sicambrorum ad ostia Danubii, ex priscorum Germaniæ regum stemmate oriundus, (falso enim ad reges Trojanos Franci referuntur) qvingentis circiter millibus Cimmeriorum ad ostia Rheni deductis, primum impetum in Gallos fecit, regionemqve ad Mosam subegit. Hanc Hunibaldi traditionem illi evertunt, qvi Sicambros esse ipsos Francos censent, indigenas nempe Germaniæ genuinos; qvi antiqvitus inter Saxones & Alemannos medii, Germaniam occiduam usqve ad Oceanum Cimbricum coluerunt. Ferunt hanc expeditionem à Francis esse susceptam, cum qvia à vicinis Gothis ad paludes Mæotides subinde infestabantur, tum qvia Marcomirus non solum ab oraculo monitus erat, ut novas sibi sedes in occidente ad Rhenum qværeret, sed & in somniis à spectro tribus capitibus, leonis nempe, aqvilæ & bufonis armato didicerat, fore, ut adversus populos, qvibus hæc essent insignia, posteri ejus prævalerent. Per leonem autem interpretantur Germaniam, per aqvilam Romanos & per bufonem Gallos

3549 II. ANTENOR II. F. Noviomagii conditor: gener Belini, regis Britanniæ, cujus filiam Cambram duxerat. 30

3579 III. PRIAMUS F. cujus tempore Sicambri Saxonum lingva uti cœperunt. 27

3606 IV. HELENUS I. F. à Tungris devictis celebris 19

3625 V. DIOCLES F. cum Gothis & Galli[illegible] prælio conflixit. 39

3664. VI. HELENUS II. F. propter inertiam regno exutus.
3678. VII. BASANUS MAGNUS, F. a pontificatu ad regnum evectus, qvem Sicambri mortuum sub nomine Basangoth coluerunt.
3714. VIII. CLODOMIRUS F. Gallorum, qvi repetebant amissa ad Mosam, victor.
3732. IX. NICANOR, F. feliciter adversus Gothos in Saxonum fines excursionem facientes; minus feliciter adversus reges Orcadum insularum navali prælio dimicavit.
3766. X. MARCOMIRUS II F. astrologus & vates, victor plurimorum populorum.
3794. XI. CLODIUS I. F. victor in pugna adversus Gallos obiit.
3785. XII. ANTENOR III. F. ritū offerendi humanas victimas sustulit
3821. XIII. CLODOMIRUS II. F. Gallos auxilio Romanorū attrivit.
3841. XIV. MERODACUS F. cujus tempore in Cimbrico bello Belus Sicambros in Italiam duxit, qvi post multas victorias tandem a C. Mario victi & profligati sunt.
3879. XV. CASSANDER F. cum Gothis bella gessit pro Teutonibus.
3890. XVI. ANTHARIUS, Moguntiam evertit, & in prælio tandem à Gallis cæsus est.
3907. XVII. FRANCUS F. fœdere perpetuo Germanos & Teutones sibi adversus Romanos devinxit: Gothos Saxoniæ limitibus ejecit: Galliam misere vexavit: Francis nomen de se dedit.
3953. XVIII. CLOGIO vel CLODIO II. F. M. Lollium Romanum in Germaniam missum peremit: cum Tiberio manum conseruit. Filium Frisum dicitur oræ maritimæ ab eo Frisiæ dictæ præfecisse hac lege, ut Frisii perpetuo regibus Franciæ subessent & annuum tributum CXL. boves penderent. Hic nota, qvod Strabo principem illum Sicambrorum, qvi bella adversus Romanos hoc tempore gessit, nominaverit Melonam, cujus frater fuerit Bætorix pater Deudoriges

A. C.

21. XIX. HERIMERUS F. frater Frisii, à Gallis, qvos valde afflixit, in bello interemtus.
32. XX MARCOMIRUS III Fr. Moguntinos, Treviros, Agrippinos variis affecit cladibus.
50. XXI. CLODOMIRUS III. F.

62. XXII. ANTENOR IV. F. Mosa ponte juncta Galliam invasit, unde domum spoliis onustus rediturus, cum pons frangeretur, cum novem principibus submersus est. 6

68. XXIII. RATHERIUS F. fœdus cum Germanis Saxonibus & Thuringis renovavit. 6

74. XXIV. RICHIMER F. ab omnibus pene Germanis, & præcipue Saxonibus, adjutus, Gallos & Gothos devictos è Saxonia exegit. 39

113. ODEMARUS F. cujus frater Sunno Marchiam Brandeburgensem occupavit. Sunnonis hujus nepos itidem Sunno dictus, condidit Francofurtum ad Oderam: ut & ad exitum fluvii Svevi Sunnoniam, id est, Stralsundiam. 14

127. XXVI. MARCOMIRUS IX. F. pacificus. 21

148. XXVII. CLODOMIRUS IV. Fr. gener ducis Rugianorum: cujus frater Odemarus pontifex, Francorum acta descripsit. 17

165 XXVIII. FARABERTUS F. 27

193 XXIX. SUNNO F. 28

221 XXX CHILDERICUS F. cujus tempore Hildegastus vates historias suæ gentis scripsit. 40

261. XXXI. BARTHERUS F. cujus tempore Germani Ravennam usque populando pervenerunt. Hoc tempore Probus imperator à victoriis adversus Francos dictus est Francicus. Et memorabile est, quod Franci à Probo in Pontum remoti, correptis navibus Græciam, Asiam, Siciliam & Africam depopulati sint, & ex ipsis Syracusis & Carthagine prædas egerint. 18

279 XXXII. CLODIO vel CLOGIO III. cujus frater Artharius in Hispaniam irrupit. Circa hæc tempora Maximianus in Belgium copias deduxit, & Genebaldo seu Geraboni regi Francorum pacem concessit, ut est in panegyrico Mamertini, & multas Francorum familias in fines Galliæ traduxit 18

297 XXXIII GVALTHERUS F. littora Oceani septentrionalis vexavit, sed armis Romanorum & Francorum territus recessit 8

305 XXXIV. DAGOBERTUS F. pater vulgo dictus. Circa hæc tempora Constantius Cæsar Asaricum II. & Garsonem Francorum reges vicit & cepit. 11

316 XXXV CLODIO IV F. in pugna adversus Gallos & Romanos cecidit. Circa hæc tempora Constantinus M. Ascaricum & Radagaisum,

ſum, reges Francorum bello victos, cepit vivos & ſupplicio ultimo affecit, & Treviri ludos victoriæ Franciæ regia magnificentia edidit. 1[illegible]

318 XXXVI. CLODOMIRUS V. Fr. reſtituto prælio, in qvo frater ceciderat, hoste fugavit: cujus frater Genebaldus Franciam orientalem dono acceptam à Thuringis occupavit, ſeq; cum poſteris ejus decem dixit 19

337 XXXVII. RICHIMERUS F. Conſtantis imperatoris exercitu duobus præliis ſuperato, in tertio ſuccubuit. 1[illegible]

349. XXXVIII. THEODEMIRUS Fr. à Romanis bello captus, & cum matre Haſtilla capite plexus. 10

359. XXXIX. CLOGIO V. F. omnes Galliæ provincias usq; ad Ararim afflixit 18

377. XL. MARCOMIRUS V. Magnus F. poſt varia cum Romanis bella à Valentiniano imperatore cæſus, anno regni XVI. interiit. Cumq; nullos reliqviſſet heredes, PHARAMUNDUS, dux Franciæ orientalis, Genebaldi abnepos, regnum Francorum condidit: qvod deinde dictum eſt MEROVINGORUM à Merovingo, qvi poſt Clodium Pharamundi filium præfuit 16

III. Ecqvi ſunt illi Merovingi Gallorum reges?

PHARAMUNDUS, filius Marcomiri magni, nepos Clodii, pronepos Dagoberti illius, qvi Galliæ partem cis Rhenum occupavit, abnepos Genebaldi, relicta fratri Marcomiro orientali Francia, cujus dux qvintus fuerat, ingreſſus Galliam, regione Moſellana ſubacta & Treviri devaſtata, peculiare ſibi ac poſteris regnum, qvod FRANCORUM dicitur, condidit, LEGEMq; SALICAM per qvatuor ſuæ gentis proceres, Wiſegaſtum, Boſigaſtum, Salogaſtum & Widogaſtum promulgavit. Hæc lex dicta eſt vel à palatio, qvod Germani Saal vocant, vel à Saliis, id eſt, illis Francis, qvi antea Salæ amnis accolæ, poſtea juxta Zoſimum libro III. in Batavia inſula conſederunt, & ibi, Qvadis è natione Saxonum egreſſis, oppugnati ſunt, donec Juliani imperatoris ope ſunt liberati; aut qvacunq; alia ratione nomen Saliorum meruerunt. Hac lege Salica conſtituit Pharamundus inter alia, ne ad mulieres regia poteſtas, nec ulla terræ hereditariæ portio deferatur: multaq; Romanorum præſidia in ſuum traxit obſeqvium, ut ait Procopius lib. I. de bello Gothico.

SEXI-

SERIES REGUM A PHARAMUNDO oriundorum.

1. Pharamundus, rex Franciæ ultra Rhenum.
2. Clodius.
3 Meroveus.
4. Childericus.
5. Clodovæus seu Ludovicus Magnus.

6 Childebertus. PARISIIS. — *7. Clotarius M. SVESSIONE.* — *Clodomirus AURELIAE.* — *Theodoricus in AUSTRASIA.*

Aribertus. — *9 Chilpericus.* *10 Clotarius II.* *11. Dagobertus M.* *12 Clodoveus II.* — *Guntramus.* — *Sigebertus, RHEMIS.* *Childebertus, rex AUSTRASIAE.* *Theodoricus.* — *Theodebertus.* *Theodebaldus.*

13 Clotarius. *14 Childericus III.* *15. Theodoricus.*

16. Clodoveus III. *17 Childebertus II.*

18 Dagobertus II *19. Clotarius IV. quem alii vocant patruum Dagoberti.* *20. Chilpericus.*

21. Theodoricus II. *22. Childericus stupidus.*

REGES GALLORUM MEROVINGI.

A. C. *A. R.*

419. I. PHARAMUNDUS, Dagoberti, XXXIV. regis Sicambrorum ex Genebaldo filio, Dagoberto nepote, Clodio pronepote, Marcomiro abnepote, abnepos: rex, ut vulgo supputant, primus Francorum in Gallia Herbipoli coronatus, quæ hoc tempore inter Romanos, Burgundiones & Gothos divisa erat: quorum illi omnia tenebant loca à Rheno ad Ligerim; isti regione circa Rhodanum; hi omnia trans Ligerim. Pharamundi frater Marcomirus, post egressum fratris in Galliam, principatum Ostro Franciæ seu Franciæ superioris solus suscepit: ex quo recta linea descendunt Priamus; Genebaldus; Sunno; Clodomirus; H[illegible]baldus, qui primus Christo nomen dedit; Helenus; Gotho[illegible]dus: Genebaldus: Clodomirus ἀνώνυμος: Heribertus: cui, cum vita anno IↃCIXVIII discessisset, fratruelis Clodoveus successit. Eius posteri recta linea fuere Gosbertus I. Gosbertus II. Heranus, quo

fine herede masculi anno DCCXL. extincto, Pipinus, postea Francorum rex, Franconiam orientalem S. Burchardo, episcopo Herbipolitano, ejusq; in episcopatu successoribus in perpetuum donavit. 11

430. II. CLODIUS, seu Claudius, seu Clogio F. comatus seu crinitus dictus, qvod comam, nobilitatis apud Francos signum, suos radere Gallos jussit. Thuringos & Hermunduros ad Hercyniam silvam in ordinem redegit: Treverim, Metim, multaq; Brabantiæ & Burgundiæ, aliorumq; populorum oppida expugnavit. Nepotes ejus dicitur Ludovicus M. ut tutior esset, sustulisse. 18

448. III. MEROVEUS, seu Merovingus, seu Merwich, cognomento Audax, nescio qva causa ab aliqvibus negatur fuisse filius Clodii, qvasi proximus tantum agnatus fuerit. Rectius sentiunt, qvi Clodio duos ajunt fuisse filios, Meroveum, unde reges Galliæ Merovingi, & Albericum, unde descendit Carolus M. Cæterum Meroveus pro Aetio & Theodorico Westrogothorum rege adversus Attilam regem Hunnorum in campis Catalaunicis in acie stetit. Et ab hoc tempore Franci passim in Germania rerum potiti sunt. Creditur Meroveus Mersburgum, alias Martisburgum, ad Salam & Meerwigsburgum ad Geram, postea Erfurtum vocatū condidisse. 10

458. IV. CHILDERICUS seu Huldericus F. Aureliam & Andegaviam regno adjecit, & ob adulteria & crudelitatem à suis deturbatus, aliqvot annos apud regem Thuringorum delituit: sed cum Ægidius Romanus, Gillo à Gvagnino vocatus, qvem interim Franci sibi præfecerant, iniqvius ageret, recuperato regno, victisq; Saxonibus eorumq; duce Odoacro, & pulsis ex Gallia Alanis res Francorum valde auxit. Basina, regis Thuringorum Basini uxor, marito deserto, ad hunc tanqvam meliorem venit, & ex eo liberos qvæsitu, professa, si Childerico meliorem inveniret, eum se terra mariq; persecuturam. Hujus tempore anno CCCCLXXVIII. Britanni per universam Galliam excurrentes, prædas egerunt. 28

484. V. CLODOVEUS seu LUDOVICUS MAGNUS, F. primus liliorum insignibus pro tribus bufonibus usu, primus rex Christianus, & primus monarcha totius Galliæ, varia bella gessit felicibus successibus. Primum ei subeundum fuit contra Siagrium, Ægidii Romani filium, dominum Svessionum, ultimum Romanorum in Gallis præsidem, qvem securi percussit. Thuringos ob regnum

à pa-

à patre ipsius abductam indignantes prælio victos imperata facere coegit. Clothildem filiam Chilperici regis Burgundionum Christianam duxit. Sororem Andalfledam Theodorico Gothorum & Italiæ regi elocavit. In acri adversus Alemannos ad Tolbiacũ prælio, cum aciem suam inclinari cerneret, se fore Christianum vovit, victoriaq; potitus, anno ccccxcix. à Remigio episcopo Rhemensi sacro lavacro est expiatus. Ajunt, teste Hincmaro, ore columbæ ampullam chrismatis esse allatã, cum fons baptismatis esset consecrandus. Fides sit penes credulos. Victoria adversus Alemannos parta, regnum eorum in ducatum vertit, omnemq; Alemannorum gloriam abolevit, eosq; pro servis habuit. Gundebaldum regem Burgundionum, qvi ante id fratrem Chilpericum parricidali scelere peremerat, & jam alteri fratri Gundegiselo gravis erat, prælio victũ & jam Avenione obsidione gravi pressum ad annuum tributum adegit. Tres Francorum regulos, Sigebertum, dynastam Agrippinensium; Rachnacharium, Cameracensium & Atrebatum regem; & Chamaricum alio in territorio degentem, propter scelera diversa, resq; turbatas, ultimo supplicio affecit, eorumq; agros suo regno adjecit. Ultimum bellum gessit adversus Alaricum, Ostrogothorum in Hispania regem Arianum: qvo magna clade affecto & cæso, Tolosaq; & aliis urbibus expugnatis, Gothos, Gallia missa, se Hispania continere jussit. Lutetiam caput gentis constituit. Qvatuor reliqvit filios, tres ex Clothilde Burgundica, & nothum Theodoricum: inter qvos regnum est dispertitus. Primus THEODORICUS, pater Theodeberti, in Austrasia Metis consedit, & subjugavit Thuringos, qvorum reges Hermanfried, Baldericus & Bertharius, Basini regis filii, inter se dissidebant: ex qvibus Hermanfried Theodoricum evocavit primo contra Badericum: sed contra ipsum deinde Hermanfriedum promissa negantem bella gessit, vocatisq; in auxilium Saxonibus, devictis Thuringis, eorumq; rege cæso, in præmium Thuringiæ partem ad silvam Hercyniam sub conditione tributi annui concessit. Alter CHILDEBERTUS Parisiis; tertius CLODOMIRUS Aureliæ, & qvartus CLOTARIUS M. Svessione regnavit. 30

514 VI. CHILDEBERTUS F. rex Parisiensis, Athalaricum Ostrogothorum in Hispania regem in prælio peremit. 46

560.

561. VII. CLOTARIUS I. F. cognomine magnus, rex Svessionum, cupiditate amplioris regni excæcatus, scelus parricidii incurrit, & fratribus, nepotibusq; peremtis solus superstes, Saxones & Thuringos, vivo adhuc Childeberto tributum promissum negantes, primum prostravit: deinde in fugam ab illis est conjectus. A Theodebaldo postea Balderici nepote, sine liberis decedente, heres institutus est. Post ejus mortem Gallia denuo in tetrarchiam inter qvatuor ejus filios discessit: ex qvibus Cherebertus vel Aribertus regnavit Parisiis; Chilpericus Svessione; Guntramus Aureliæ & apud Burgundiones, qvi non semel in Italiam adversus Longobardos expeditionem suscepit; & tandem Sigebertus Rhemis. Gregorius Turonensis autor est, Clotario adhuc unum fuisse filium Chramnum, qvi, cum sæpe adversus patrem rebellasset, & sæpe in gratiam fuisset receptus, tandem prælio à patre in minore Britannia victus, cumq; uxore & filiabus, qvæ ad rebellionem eum compulerant, tugurio inclusus & igne sit crematus. 5

565. VIII. ARIBERTUS vel CHEREBERTUS F. rex Parisiensium, luxuria infamis, uxori Nigobergæ ancillas prætulit. 9

574. IX. CHILPERICUS I. Fr. rex Svessionum, duxerat antea Athanagildis, regis Gothorum in Hispania filiam Galsvintham: qvam tamen, qvia inter concubinas impense Fredegundam amabat, contemtim habitam tandem in lecto extinxit. Dimisit etiam post illam & velavit Audoveram, alteram uxorem, ex qva jam tres filios susceperat, ut Fredegundam posset ducere. Qvo facto variæ turbæ inter illum & fratres extiterunt: ipseq; regno est expulsus. Sed in partes tracto fratre Guntramo, filium qvidem Theodebertum in acie contra Sigebertum amisit, & Rotomagi post cladem acceptam est obsessus: sed Fredegunda submissis sicariis Sigebertum perdidit. Sic Chilpericus regnum recuperavit. Ab illo tempore filium Meroveum, qvi incestuosum cum Brunechilde patrui sui Sigeberti vidua, antea exulare jussa, matrimonium contraxerat, tamdiu armis fatigavit, donec captum relegavit in monasterium. Ille vestem secularem indutus, ad D. Martini basilicam profugit. Unde cum pater filium reposceret, non tradidit eum episcopus Rotomagensis Prætextatus, sed permisit illi abire ad Brunechilden. In jus igitur vocatus, qvasi cum incestuose Meroveo contra regem

sed.

regem sentiret, petiit qvidem veniam, sed damnatus abiit in exilium. Fredegunda interim non desiit sævire: sed & de commixtione cum Berthramo episcopo Burdegalensi a Gregorio Turonensi episcopo infamata est. Hunc qvidem majestatis accusavit: sed cum ille juramento se purgasset, & pestis duos Fredegundæ filios, qvos Chilperico pepererat, extinxisset, furiosa femina novercali odio in Clodoveum privignum, ex Audovera natum, calumniis oppressit, inque carcere gladio feriri curavit. Tandem & ipsum suum maritum regem, cum è venatione noctu rediret, ministerio Landerici Majoris domus, qvocum stupri consvetudinem habebat, necavit. Hæc omnia refert Gregorius Turonensis, & addit, duas Francicorum regum filias, Chrotildin Ariberti & Basinam Chilperici, monasticam vitam professas, contra Abbatissam tumultu excitato, claustris cum XL. amplius virginibus egressas, pluribus synodis causam dedisse: cædes inde varias factas: ipsas tandem communione privatas esse. 30

588 X. CLOTARIUS II F. pater patriæ, puer qvatuor sive annorum sive mensium, patri successit, & discordia usus agnatorum regum, Galliæ, Germaniæque ex parte monarcha factus, Pipinum, ducem Brabantiæ, perpetuum aulæ præfectum creavit, & Brunechildin, Gothorum regis Athanagildi filiam, Sigeberti patrui uxorem, qvæ decem regio sangvine Francico ortos partim veneno, partim parricidalibus bellis implicitos è medio sustulerat, anno IↄCXIV. eqvis discerpsit, & Sigebertum ex illegitimo Theodorici thoro natum, cum qvinque fratribus prælio victum & captum peremit: & ab hoc tempore monarcha Galliæ cœpit esse. 44

622. XI DAGOBERTUS MAGNUS F. Ariberto fratri Aqvitaniam seu Vasconiam concessit: qvi tamen cum haud diu superstes esset, regnum Galliæ ad unum rediit Dagobertum. Hic primis temporibus ecclesiarum nutritius, Musarum Mecænas, pauperum pater extitit: episcopatum Wormatiensem fundavit: ædem S. Dionysii erexit. Deinde cum, familiaritate & monitis episcoporum posthabitis, stupro incestuque defœdaretur, tanta vitia reprehendentem Amandum in exilium egit: fortitudine alioqvin nemini postponendus. Nam Aqvitanos defecturos coercuit: Saxonibus tributum annuum Iↄ. boum imposuit: Slavos ad pacem petendam compulit. Judæos

ex universo regno expulit. Sub hoc Pipinus floruit, dux Neustriæ, avus Caroli Martelli. 14

646. XII. CLODOVEUS II. F. Sigeberto fratre, Austrasiæ rege defuncto, cum Grimoaldus palatii præfectus, Dagoberto Sigeberti filio in monasterium detruso, filium suum Childebertum regem Austrasiæ fecisset, victum eum ultimo supplicio affecit, & expeditioni sacræ ultramarinæ, qva Hierosolyma recepta sunt, sese adjunxit. Uxor ejus fuit Bathildis Saxonica. 17

663. XIII. CLOTARIUS III. F. negligens & vecors omnia præfectis palatii laceranda commisit. Ab hoc, qvi postea usq; ad Pipinum secuti sunt reges, inertiæ exemplum sumserunt, administratione regni & suprema autoritate in magistros aulæ seu Majores domus, qvos præfectos palatii vocant, rejecta. 5

668. XIV. & XV. CHILDERICUS II. & THEODORICUS, fratres Clotarii III. parricidalibus odiis diu dissederunt. Theodoricus qvidem post obitum Clotarii ad regnum Galliæ votis suorum evectus est: sed ob luxum & tyrannidem à Childerico fratre in monasterium statim concludebatur. Unde tamen, cum Childericus à conjuratis, interq; eos à Bodilone nobili, qvem servilem in modum fustigari jusserat, cum conjuge gravida in venatione occisus esset, post XII. annos extractus, regnum suscepit: cui præfuit tam negligenter, Ebroino Majore domus omnia turbante, qvi antea à Childerico in monasterium detrusus & inde à Theodorico extractus fuerat, ut Pipini Crassi armis territus, se totum ab ejus arbitrio suspenderet. 26

694 XVI. CLODOVEUS III. Theodorici F. ignavus. 4

698. XVII. CHILDEBERTUS II. Fr. 17

716. XVIII. DAGOBERTUS II. F. 4

720. XIX. & XX. CLOTARIUS IV Dagoberti II. sive frater sive patruus, & CHILPERICUS ejusdem Dagoberti frater, de regno civilibus armis decertarunt, & Childericus, qvem Danielem Clericum vocant, monasterio inclusus, patruum à Carolo Martello, qvi jam se principem Francorum dici curaverat, ad regnum evectum aliqvamdiu toleravit: eo vero defuncto à Martello ex cœnobio extractus, nomen regium recuperavit, potestatemq; omnem benefactori concessit. 5

727.

72?. XXI. THEODORICUS II. Dagoberti II. F. itidem ex monasterio retractus, ad habenas regni minus idoneus. 15

742. XXII. CHILDERICUS III stupidus, Fr. ultimus Merovingorum, ex monacho & ipse rex factus, cum socordiæ deditus, omnia arbitrio Pipini brevis, aulæ præfecti, relinqveret, (qvi variis victoriis adversus Aqvitanos & Bavaros elatior factus, jam regium nomen affectabat) approbatione Zachariæ Papæ, cui Pipinus ejus mores diligenter exposuerat, & consensu procerum denuo monasterio inclusus est: successorq; ei datus Pipinus, Caroli M. pater, Francicum diadema sibi imposuit. 9

Papa qvidem, ut Wolfius centuria VIII. lectionum memorabilium autor est, cum Burchardus episcopus Herbipolitanus consilium Pipini ei exponeret, facinus primum abhorruit, & inauditum atq; apud Romanam sedem inveterum hoc exemplum esse retulit, ac propterea diu multumq; super eo deliberavit: tamen postremo, cum ei de pinnaculo templi Roma & Italia, & omnis gloria ostensa, promissaq; fuissent, veteris oblitus scrupuli, postulata diutius renuere non potuit, sed (regni enim causa nonnunqvam jus violatur) tandem consensit, & Childericum monasterio includi permisit, Pipinumq; & omnes Gallos à juramento, qvo Childerico obstricti erant, absolvit.

IV. Ex qvibus majoribus Pipinus, primus Gallorum ex Carolingis rex, oriundus sit, superiori libro in historia Caroli M. intellexi. Nunc, qvi reges in Gallia eum ordine secuti sint, explicato.

A. C. A. R.

751. I. PIPINUS BREVIS seu NANUS, Caroli Martelli filius, Pipini Crassi seu Herstalli nepos, Franciam orientalem, defuncto ultimo duce Hetano, qvem xx. numerant, Burchardo episcopo Herbipolitano, ejusq; successoribus donavit: Aistulphum Longobardorum regem bina expeditione compescuit: Gaifarium Aqvitaniæ ducem domuit, ejusq;, cum à suis peremtus esset, agros occupavit: Saxonibus, duplici prælio ad Visurgim cæsis, annuum tributū ccc. eqvorum imposuit: Tassilonem, ducem Bavariæ rebellem, in ordinem redegit: summum judicium, qvod Parlamentum vocant, Parisiis instituit: Papæ pomœria Romæ, exarchatum, & pentapolin concessit, salvo tamen regio in illas terras jure & salva Romanorum libertate. 17

 768.

768. II. CAROLUS MAGNUS, imperator, cujus in imperio Romano res gestas libro II. sect. V. quæst. III. enarravimus, abolito majoratu domus seu præfectura aulæ, [illegible] regni administrandi [illegible] Pares à pari dignitate secundum regem proxima dictos, constituisse ab aliqvibus creditur, sex nempe ecclesiasticos: Remensem, Laudunensem, Lingonensem, Bellovacum, Noviodunum, Catalaunensem; totidem seculares: Burgundum, Normannum, Aqvitanum, duces; Flandrum, Campanum, Tolosanum, comites. Fundavit Academiam Parisiensem, Italiamque, Galliam & Germaniam conjunxit. 46

814. III. LUDOVICUS PIUS, imperator, F. Danis & Britannis, Bernhardoque Italiæ rege, suo ex fratre Pipino nepote, perduellionis reis, victis & prostratis, à propriis filiis captus, & miseris modis vexatus est. 27

841. IV CAROLUS CALVUS II. imperator, F. parricidalibus bellis omnes fere regni vires, seque ipsum perdidit, Normannicis interim irruptionibus turpiter neglectis. Cum fratribus tandem [illegible] atis sic divisit provincias paternas, ut ipse occidentalia seu Galliam retineret & Aqvitaniam, unde ejecerat Pipini fratris [illegible] filios, eosque in monasterium compegerat; Ludovico cederent [illegible] entalia, omnis nempe Germania trans Rhenum; Lothario [illegible] cum imperio & Austrasia. Veneno tandem dicitur à Judeo medico necatus. 37

878. V. LUDOVICUS II. BALBUS, imperator F. 2

88[illegible] VI. & VII. LUDOVICUS III & CAROLOMANNUS seu CARLON, fratres, Ludovico Balbo ex pellice Ansgardia, [illegible] volunt, nati: qvos ab id [illegible] nomine pro Carolo simplici fratre regnum administrasse tradunt 5

885. VIII. & IX. CAROLUS CRASSUS imperator, Ludovico I. [illegible] Ludovico Germaniæ rege filius, [illegible] pro Carolo [illegible] minorenni, & LUDOVICUS [illegible], [illegible] rex, Carlomanni F. Ludovici Germaniæ regis nepos. 5

890. X ODO seu OTTO, comes Andium à Carolo Crasso [illegible], filius Ruperti [illegible] stirpe Witikindi [illegible], Hugonis Capeti [illegible] magnus, [illegible] regno Galliæ præfuit. Hunc aliqvi [illegible] primum [illegible] numero [illegible] vide, [illegible] deinde Carolus VI. [illegible] cum [illegible] Ludovico M. [illegible]

900. XI. CAROLUS III. simplex & postumus, Ludovici Balbi F. cui Rubertus, Odonis frater, pater Hugonis magni, avus Hugonis Capeti, partem regni Francici hereditatis nomine propter fratrem sibi vendicans, sese statim opposuit in qvo bello victus qvidem ad urbem Sveisionum & cæsus est Robertus: sed qvod Carolus victoria uti nesciret, simplex cognominatus est: cumq; auxiliis Normannorum Lotharingiam & Brabantiam armis invaderet, sed eas provincias ultro Henrico I. imperatori cederet, proceres Rudolpho Burgundiæ duci, Roberti genero, regnum Galliæ commiserunt: & Heribertus Viromanduus comes, cujus sororem Robertus duxerat, fraude circumventum Carolum Peronæ in carcerem inclusit, in qvo post qvinqvennium vita functus est. Feuda, qvæ antea fuerant temporaria, ut essent perpetua & juris hereditarii, primus dicitur sanxisse. 27

927. XII RUDOLPHUS, dux Burgundiæ, filius Richardi, nepos Rudolphi regis Burgundiorum, cum Normannis & Hungaris non infeliciter conflictatus, cessit tandem regno Ludovico IV. 8

929. XIII LUDOVICUS IV filius Caroli simplicis, transmarinus dictus, qvod, capto ab Heriberto patre, in Angliam ad avunculum regem Galliæ cum matre profugerat: cujus etiam ope cum regnum patrium recuperasset, de Heriberto sua ipsius sententia condemnato pœnas sumsit. Bella initio gessit cum Ottone I qvocum pace deinde facta, duxit ejus sororem, viduam Giselberti Lotharingi, & Lotharingiam per eam acqvisivit. Artibus deinde Hugonis magni, comitis Andegavensis, a Normannis captus, anno amplius in custodia permansit, nec prius inde ope Cæsaris est liberatus, qvam Hugoni, qvod vellet, promisisset 27

956. XIV LOTHARIUS F. ex bellis, qvæ cum Ottone II. imperatore propter Lotharingiam gessit, notus, Hugone magno res propemodum omnes administrante 31

987 XV LUDOVICUS V, F. ultimus ex Carolingis, veneno ab ipsa conjuge, ut suspicantur, cum vix annum regnasset, necatus est: post qvem Carolus ejus patruus, Ludovici IV. filius, cui Otto II. Lotharingiam concesserat, hereditario jure regnum adire conatus, Hugonem minorem, majoris filium, comitem Andegavensem, in-

invenit adversarium, duobusq; prælijs cum eo congressus, primo victor, altero victus & captus regno excidit.

V. Siccine igitur stirps Carolina dignitate avita excidit, & regnum Galliæ ad novam familiam delatum est?

Id qvidem beneficii Hugo, novus rex, posteris Caroli præstitit, ut Carolo filio Ottoni, Ludovici IV. nepoti, Lotharingiam permitteret, beneficio imperatoris possidendam: sed ab omni spe recuperandi regni Francici ejus exclusit posteros. Dicitur ex Wittekindo duce Saxoniæ ortum trahere. Nam Wittekindus III. nepos Wittekindi magni, fratribus suam in Saxonia sortem relinqvens, abiit in Gallias militatum adversus Normannos, & à Carolo Calvo imperatore pro præstita opera constitutus est Andium seu Andegavensium comes. Hujus pronepos Hugo magnus, Ruperti II. à Carolo simplici in prælio cæsi filius; Ruperti I. qvem ob rei militaris peritiam & egregia contra Normannos facinora vocabant Judam Maccabæum, nepos; Wittekindi III. pronepos, comes Andegavensis & Parisiorum, vehementer afflixit Ludovicum IV. ut supra diximus, & Hugonem, quem diximus regnum Galliæ occupasse, filium reliqvit, à qvo reges Gallorum Capetingi ortum trahunt. Eorum genealogiam primo, deinde historiam ponemus.

STIRPIS REGUM GALLIAE CAPETINgorum epitome.

Robertus, VVittekindi III. filius. Andium comes à Carolo Calvo factus.

Robertus, regnū adversus Carolum simplicē affectans. Odo rex Gall post Carolum Crassum.

1. Hugo Capetus rex Gall. post Ludov. V. ob. 997. — Emma, ux. Rudolphi Burgundi, regis Gall. post Carolum simplicem.

2. Robertus pius.

3. Henricus I. — Robertus, dux Burg. Henrici frater.

4. Philippus I.

5. Ludov-

5 Ludovicus VI. Crassus.

6 Ludovicus VII. — Robertus, stirps comitum Druidum & Britann.: Petrus Corteneus. Petrus Altissiodorensis. Robertus, imper. Constantinop. Balduinus II. imp. Constantinop. Philippus, comes Altisiod.

7. Philippus II.

8 Ludovicus VIII.

Odo. Hugo. Odo. Hugo. Odo. Hugo. Philippus.

9 Ludovicus S. IX. Robertus Atrebatensis. Carolus dux Andium. Philippus dux Burg.

10. Philippus III. — Robertus Borbon. — rex Neap. ultimus ob 1361. — Caroli Neap.

11. Philippus IV. Carolus Valesius. Ludovicus, comes Ebo-racensis.

12. Ludovicus X.

13. Philippus V.

14 Carolus IV.

15. Philippus VI.

16 Johannes.

17. Carolus V.

Carolus dux Alen-sonii, stirps. (Carolus dux Alenconiorum stirps.)

18 Carolus VI. Ludovicus Aurelian. dux

19 Carolus VII. Carolus. Johannes dux Angolomensis.

20. Ludovicus XI.

21 Carolus VIII.

22 Ludovicus XII.

Carolus.

23 Franciscus I.

24 Henricus II.

25 Franciscus II. 26 Carolus IX. 27. Henricus III ultimus Valesiorum.

Philippus rex Nav. gener Ludov. XII. Carolus, rex Nav. Carolus jun. rex Nav. Blanca, ux. Joh. regis Arrag. Leonora, ux. Gastonis, com. Fox. & Bearni. Gasto, comes Fox. Catharina, ux. Joh. Labretani regno ejecti.

Ludovicus. Jacobus. Johannes. Franciscus. Carolus. Antonius, conjux reg. Navarræ. 28. Henricus IV. rex Gall. primus rex ex Borboniis.

29. Ludovicus XIII. 30. Ludovicus XIV.

Robertus rex Neap.

Philippus Tarenti princeps.

Carolus Martellus rex Neap. pater Caroli Roberti regis Hung. avus Ludovici, regis Hung. & Polon.

Henrietta Maria, ux. Caroli regis Angl. decol.

Christiana, ux. Victoris Amadei Sab.

Elisabetha, uxor Philippi IV. regis Hispan.

Gasto Joh. Bapt. dux Aurel.

Franciscus Phœbus rex Nav. Henricus pullus a Ferd. reg. Hisp. Johanna ux. Antonii Borbonii. 28. Henricus IV. rex Gall. &c.

REGES GALLORUM CAPETINGI.

988. I. HUGO, comes Parisiorum, Hugonis magni & Harridis seu Adelheidæ, (qvæ fuit Ottonis I. soror) F. Roberti à Carolo simplici cæsi nepos, Andegavensium comes, Capetus vel Caputius & Scapitius cognominatus: qvia caputia per ludum in regia aula adolescens aliis auferre consveverat. Carolum Lotharingiæ ducem & Arnoldum Flandrum, violentam regni usurpationem damnantes, armis compescuit: illum tamen captum; hunc ejectum dignitati restituit.

997. II. ROBERTUS PIUS & LITERATUS hymnos ad usum ecclesiæ composuit, & vacuum heredibus ducatum Burgundiæ adiit.

1031. III. HENRICUS I. F. cum fratre Roberto diu de regno contendit. Hic Robertus cessit tandem jure regni, contentus ducatu Burgundiæ: qvem posteri ejus tenuere usqve ad Philippum ultimum, sine liberis anno clɔ ccc lxi defunctum. 10

1061. IV. PHILIPPUS I F. novennis sub tutela Balduini, Flandriæ comitis, regnum adiit: deinde repudiata uxore Bertha legitima, & ducta Bertrada comitis Andegavensis filia, episcoporum fulmine petitus est. 49

1110. V. LUDOVICUS VI CRASSUS F. sub qvo exarsit primum bellum Anglicum, qvod geri cœpit adversus Henricum I Angliæ regem pro Normannia obtinenda. Filius ejus major, Ludovicus VII successit in regno: alter, Petrus comes, Cortenæus, pater fuit Petri Altissiodorensis, qvi, ducta filia Henrici Flandri, imperatoris Constantinopolitani, Jolante seu Violantha, imperium illud consecutus est: cujus historiam superiori libro attigimus. Tertius est progenitor comitum Druidensium & ducum Britanniæ, qvorum ultimus Franciscus II cum anno [illegible] obiisset sine masculo herede, Carolus VIII ejus filiam Annam Maximiliano I. imperatori desponsatam sibi rapuit. 28

1138. VI. LUDOVICUS VII junior, F. cum Conrado III imperatore expeditionem sacram, sed perfidia Græcorum infelicem, suscepit, & ex captivitate Saracenorum, in qvorum potestatem ingenti clade acceptâ venerat, a Rogerio Siculo liberatus, in regnum reversus, uxorem Elenoram, Aqvitaniæ & Pictaviæ heredem, propter adulterii & consangvinitatis suspicionem repu-

repudiavit. Qvam cum deinde rex Angliæ, ex duce Andegavenſium factus, duceret, Aqvitaniam ſibi vendicavit, fruſtra ſe opponente Ludovico, & ad poſteros transmiſit. 43

1181. VII. PHILIPPUS II. AUGUSTUS F. qvod ſeni patri natus eſſet, Adeodatus dictus, Judæos regno exterminavit: cum Richardo Anglo, in Palæſtinam profectus, Ptolemaida in Syria occupavit: inde peſtis violentia aliisq; cauſis redire coactus, cum duobus Anglorum regibus, Richardo & Johanne, graviſſima bella geſſit, iisq; Normanniam & Aqvitaniam eripuit: Ottonem IV. Anglis ſuppetias laturum fugavit: Flandriæ etiam partem, qvæ Arteſia dicitur, qvam ei uxor in dotem attulerat, regno addixit. 43

1224. VIII. LUDOVICUS VIII. MITIS, F. vivo patre ad regnum Anglicum, cujus proceres Johannem deſeruerant, accitus rex, perfidia Anglorum cognita, rediit in Galliam, & cum Friderico II. imperatore fœdera antiqva renovavit. Avenionenſes, qvod receptum darent Valdenſibus, bello adortus, urbis mœnia, iis victis, ſolo æqvavit, & ccc. amplius civium domos evertit. Hujus filius Carolus, comes Andium & præfectus Arelatenſis Campaniæ, Apuliæ, Calabriæ & Siciliæ regnum, Manfredo & Conradino victis, à Romano pontifice evocatus, adiit: ſed cum ambitioſius & inſolentius ageret, Siciliam, Gallis in Siculis veſperis ferme omnibus occiſis, amiſit, & Apuliam tantum cum Neapoli retinuit, eamq; poſteris ſuis reliqvit usq; ad Johannam anno cIɔcccLxxxvI. defunctam, ut ex ſuperiori ſectione hujus libri qvæſtione IV. manifeſtum eſt. Hic ipſe Carolus eſt etiam avus Caroli Martelli, regis Hungariæ, de qvo in catalogo regum Hungariæ. 3

1227. IX. LUDOVICUS IX. SANCTUS, F. Angliæ regem Henricum III. victum ad pacem petendam adegit: Sorbonenſe collegium Pariſiorum adornavit: bis adverſus Saracenos profectus, infeliciter pugnavit. Nam in priori expeditione, expugnata Damiata, victus & cum fratre Alphonſo captus, & redditis locis, qvæ occupaverat, utroq; perſoluto dimiſſus eſt. In altera vero, transmiſſo in Africam exercitu, in urbis Tuneſæ obſidione ventre ſoluto periit. Filius hujus Robertus, comes Claromontenſis, ducta uxore Beatrice, cognatus Borbonii herede, ſtirpis eſt familiæ regiæ Borboniæ, qvæ, cæteris agnatis deficientibus,

nunc sola ex gente Hugonis Capeti reliqva est, juxta seqvens schema. 44

FAMILIA BORBONIA.

Ludovicus S. rex Galliæ. Ob. 1270.

Philippus III. stirps regum usq; ad Borbonios. — *Robertus, comes Claromonti & Borboniæ.*
Ludovicus I. dux Borboniæ.

Petrus.
Ludovicus.
Johannes ob. 1415.

Jacobus.
Johannes comes Vindomiæ.
Ludovicus.

Carolus Borbonius.
Johannes II. [illegible]
N. uxor Philippi Sabaudi, comitis Bresfæ.
Ludovica, uxor Caroli, ducis Angelomensis ex Valesiis.
Franciscus rex Gall.
Henricus II. rex.
Franciscus II. rex. — *Carolus IX. rex.* — *Henricus III. rex*

Petrus.
Susanna.

Ludovicus Montpenserens comes.
Gilbertus comes Montpenserens, vice rex Neap.
Carolus, ducta Susanna, in expeditione Romana 1527. occubuit

Ludovicus.
Ludovicus.
Johannes.
Franciscus Vindomius.
Carolus I. dux Vendom

Antonius, rex Navarræ.
Henricus IV rex Gall.
Gasto Joh. Baptista, Aurel. — *Ludovicus XIII. rex.*
Ludovicus XIV rex.

[illegible] *anus.* — *Franciscus Angvi-*[illegible] — *Carolus Cardinalis.* — [illegible] *num casus* — [illegible] *anus ad S. Qvintinum* — *Johannes Aurel-*[illegible]

Ludovicus Condæus.
Henricus.
Henricus.
Henricus Condæus.

1271. X. PHILIPPUS III. AUDAX F. in castris Tunetanis rex salutatus, sub qvo Siculæ vesperæ contigerunt. Obiit in expeditione Hispanica, qvam svasu Martini IV. contra Petrum Arrogonium susceperat. 15

1286. XI. PHILIPPUS IV. PULCER, F. regnum Navarræ cum uxore Joanna in dotem accepit. Flandros Anglis faventes bello vario, qvod qvidam secundum bellum Anglicum nominant, fatigavit: à Bonifacio IIX. propter negatas ex regno decimas excommunicatus, comitiis regni habitis, pontificem hæreticum pronunciavit: palatium regium Parisiis extruxit. Judæos anno [illegible] cvi. è Gallia sine spe reditus ejecit, qvanqvam Avenione qvidam adhuc habitant. Frater ejus Carolus, comes Valesiorum & Alen-

lum.

ſonii, ſtirps eſt Valeſiorum, qvi Philippi IV. poſteris maſculis in Carolo IV. pulcro extinctis, in regno ſucceſſere. Alter ejus frater Ludovicus comes Eboracenſis genuit Philippum, qvi ducta Ludovici X. filia factus eſt rex Navarræ: unde deſcenderunt reges Navarræ usqꝫ ad Blancam, unicam regni heredem, qvæ nupſit Johanni II. regi Arragoniæ, & in ejus filios transtulit regnum Navarræ. Ipſe autem Philippus IV. reliqvit tres filios ordine ſibi ſuccedentes, & filiam unicam Iſabellam, uxorem Eduardi II. ex qva natus eſt Eduardus III. Templariorum ordini imprimis fuit infeſtus, qvi jam ducentis pene annis floruerat. Curavit igitur, eum in concilio Viennenſi damnari & exſcindi. Prætextus erat, hæreſi eum laborare & infami libidine. Vera cauſa, qvia eorum reditus & proventus ſibi promittebat. Et qvanqvam aliqvi in ordine animadverſionem meruerant, ipſum tamen concilium negavit de jure totum ordinem ob delicta, qvæ pauci commiſerant, damnari poſſe: interim papa ex plenitudine poteſtatis eum reprobavit, & bona Templariorum non regi, ſed eqvitibus Hieroſolymitanis, poſtea Rhodiis dictis, attribuit. 28

1314. XII. LUDOVICUS X. HUTINUS, F. rex Navarræ, Judæis reditum conceſſit, uxoremqꝫ in adulterio deprehenſam fame necavit: cum cujus filia Johanna deinde Philippo Eboracenſi regnum Navarræ acqviſitum eſt. 2

1316. XIII. PHILIPPUS V. LONGUS, Fr ſub qvo peſtis atrox ex fontibus fraude Judæorum venenatis extitit, filiam Johannam elocavit Odoni, duci Burgundiæ, eiqꝫ comitatum Burgundiæ in dotem dedit, cujus illa heres erat ex Ottone avo materno & Roberto avunculo defunctis. 5

1321. XIV. CAROLUS IV. PULCER, Fr. rex juſtus & ſeverus, ſed ea re imprudens, qvod primus papæ decimarum partem in ſumtus belli contra Ludovicum Bavarum imperatorem concederet. Hoc mortuo, Galliæ proceres propter legem Salicam, neglecta ejus uxore Iſabella, Anglo nupta, ejusqꝫ filio Eduardo III. Philippi IV. nepote, rerum ſummam detulerunt ad Philippum Valeſium, defuncti regis agnatum: unde acerbiſſima bella exarſerunt. 7

1328. XV. PHILIPPUS VI. VALESIUS, Caroli primi Valeſiorum

comitis filius, Philippi III. nepos, Caroli IV proximus agnatus, regnum adiit: sub qvo tertium bellum Anglicum enatum est, cum Eduardus III. Angliæ rex, Philippi IV nepos, lege Salica, qvæ feminam ad regnum non admittit, exclusus, auxilio fretus Flandrorum, id adire vellet. Magnis cladibus affectus est Philippus Valesius. Ad Clusium enim primo omnes fere amisit naves: deinde ad Cresciacum fratrem Carolum (qvi est stirps comitum Alensoniorum, usq; ad Carolum, cui Franciscus I. successit sine liberis defuncto) cum Bohemiæ & Navarræ regibus, Lotharingiæ duce, IV episcopis, xxiix. comitibus, præter cIↄcc. eqvites & triginta millia peditum amisit, & Caleto aliisq; oppidis exutus est. Anglorum reges maximam partem Aqvitaniæ & Normanniæ, ipsam etiam Lutetiam, & qvicqvid circum est, plurimis annis obtinuerunt. Alia nihilominus ratione Philippus regnum Galliæ admodum auxit. Nam cum Umbertus Delphinatium princeps, filio, qvem unicum habuerat, defuncto, à Sabaudo continuo bello premeretur, viribus impar, dum suis consultum voluit, omni dominatu Philippo Valesio illa conditione cessit, ut regis proximus heres Delphinus vocaretur. Hujus tempore Ludovicus Claremontanus comes, qvi hactenus dominus Borbonii appellabatur, ducatus dignitatem assumsit: & Parlamentum, qvod hactenus ambulatorium fuerat, statarium est constitutum. 22.

1350. XVI JOHANNES VALESIUS F. magnanimus, ducatum Burgundiæ, ultimo ejus duce defuncto, vacuum jure hereditario adiit, eumq; Gallico regno conjunxit, constituto in illo duce Philippo filio. Comitatum Burgundiæ & Atrebatum adiit Margareta, Philippi V. filia, qvæ eum transmisit ad filium Ludovicum Flandriæ comitem, cujus tamen filia Margareta, postea elocata Philippo duci Burgundiæ, denuo conjunxit comitatum ducatui. Magna huic regi infelicitatis causa fuit, qvod regem Navarræ, suum generum, Carolum, ob suspicionem affectati regni in carcerem conjecerat. Nam Caroli frater Philippus evocavit Anglos, qvi victores facti, ipsum regem Johannem cum Philippo filio & multis proceribus captum, per qvadriennium in Anglia detinuerunt. Filius ejus major Carolus V successit in regno: alter Philippus audax est progenitor ducum Niversii, ut & Burgundiæ

cujus

cujus abnepos Maria, filia Caroli audacis, nupta est Maximiliano I. Imp. aviæ Caroli V. imp. Tertius ejus filius Ludovicus, dux Andegavensium, à Johanna I regina Neapolis est adoptatus. Hinc jura regni translata sunt in ejus filium Ludovicum & nepotem Renatum, qvem adoptavit Johanna II. sed qvem expulit ex regno Neapolitano Alphonsus Arragonius. 14

1364. XVII CAROLUS V VALESIUS, F sapiens & felix, qvi fere omnia recuperavit, qvæ pater amiserat, & sacras literas in vernaculam lingvam Francicam per Nicolaum Oresmium verti curavit. Præter Carolum VI. habuit filium Ludovicum, ducem Aurelianensem, Lutetiæ à Burgundica factione occisum: cujus alter filius Carolus est pater Ludovici XII. alter Johannes, comes Angolesmorum, avus Francisci I. 16

1380. XVIII. CAROLUS VI. VALESIUS, F. Benenatus, qvod in æde B. Pauli esset natus, initio egit sub tutoribus agnatis. Cum jam adultus videretur mente titubare, administrarunt regnum ejus patrui. Inde variæ turbæ & simultates, qvibus multi, ex regia etiam familia aliqvi, ceciderunt. Ipsum regem, cum bellum Britannicum meditaretur, Galli inter se tumultuati, captum Henrico V. Anglorum regi tradiderunt: qvi regno Galliæ ipsaq; Lutetia occupata, in liliis Gallicis superbus incessit, generq; Caroli VI factus, ut jus successionis in regno Galliæ acqvireret, suisq; liberis ad regnum Franciæ aditum patefaceret, omnibus viribus conatus est. 42

1423. XIX. CAROLUS VII. VALESIUS, F. mitis & fortis: cui cum præter Putaviensem & Barrensem ditionem fere nihil superesset, Anglos ex Gallia, qvam fere totam tenebant, ejecit, duce puella Johanna, Dumprinii ad Mosam nata, qvæ divinis, ut ferebatur, revelationibus excitata, ingeniose bellum administravit & animose arma tractavit, tandemq; ab Anglo rege, cui multas victorias extorserat, capta, & Rotomagi, cum qvia virili fuerat veste usa, tum qvia videbatur magicis usa artibus, cremata est. Sed è rescripto Calixti pontificis causæ cognitores constituti, eam compererunt à collusione cum cacodæmone innocentem, atq; talem pronunciarunt. Cumq; Philippus, dux Burgundiæ, fœdere conjunctus Anglis, per xxx annos continenter

Galliam afflixiffet, tandem in certas conditiones pacis, exclusis Anglis,coitum eft. Et fic Carolus VII omne robur in Anglos convertit, eosq; ex omnibus undiq; locis profligavit, ut pene nihil præter Caletum retinerent. 38

1461. XX. LUDOVICUS XI. VALESIUS, F. rex afper & immitis, fed prudens, bella initio geffit adverfus proceres, qvos, fubftitutis aliis, loco moverat: fed reftituere eos eft coactus: deinde arma vertit in Carolum audacem, ducem Burgundiæ,&,illo ab Helvetiis cæfo, in Maximilianum Cæfarem, Caroli generum, ad qvem jam Burgundia fpectabat. Burgundus, qvamdiu vixit, Gallis fortiter reftitit, & ipfum regem Parifiis obfeffum ad æqvas conditiones adegit. Sed illo, qvod dixi, cæfo, rex non modo Burgundiam,fed & magnam Picardiæ & Artefiæ partem Caroli filiæ, ejusq; novo marito Maximiliano fubtraxit. Res tandem per connubium compofita eft. Carolus, Johannis regis Siciliæ & Arragoniæ filius, Renati nepos, hunc heredem regni Neapolitani fcripfit. Unde inter reges Galliæ & Hifpaniæ maximis bellis occafio data eft. Qvomodo hic Ludovicus fe tandem Pleffio caftello incluferit, &,omnibus diffifus, ærumnofam traxerit vitam, legere eft apud Cominæum libro IX. & X. Acceffit ejus tempore ad Galliam Provinciæ comitatus, Burgundiæ ducatus & tota fere Picardia. 23

1484. XXI. CAROLUS VIII. VALESIUS F. gibbofus, Margaretam Maximiliani filiam, fponfam ad fe ante annos IX. deductam, paulo adultior domum remifit,& Annam Francifci Britanniæ minoris in Armoricis ducis filiam & unicam heredem, Maximiliano publice per internuncium defponfatam, intercepit, uxoremq; duxit, ut per illam omne jus Britanniæ adiret. Hinc graviffima recruduere bella. Maximilianus fe conjunxit hoftibus Caroli regis,qvi fædere cum Ludovico Mediolanenfi inito, Neapolitanum regnum ex Renati Andegavenfis teftamento, ejusq; nepotis, aditurus, terreftri fimul & maritima expeditione illud petiit, copiis per ipfam Florentiam & Romam ductis. Expulit qvidem Neapoli Alphonfum II. Arragonium, & regnum illud fibi afferuit: fed eo ipfo adverfus fe excitavit pontificem, regem Hifpaniarum, Venetos & omnes Italiæ principes, qvibus Maximilianus, qvod dixi, fe ad-

jun-

junxit. Cumq; fœderati cum Hiſpanis Itali, exercitu numeroſo conſcripto, in eum moverent, ille urbibus & arcibus firmo præſidio munitis, nec tamen novo regno ſatis prudenter ſtabilito, feſtinato itinere ad ſua cum exercitu reverſus, multo inferiori numero fœderatorum copias ad Tarum, circa radices montis Apennini, egregia victoria perrupit. Et qvanqvam Arragonii regnum Neapolitanum recuperarunt, Gallosq;, qvi jam faſtidiebantur ob luxum, auxilio Hiſpanorum ex eo expulerant, illi tamen ſub Ludovico XII. redierunt, poſtqvam Carolus VIII ſubito morbo, cum ex arce eos, qvi pila exercebantur, ſpectabat, deceſſiſſet. Hujus regis res geſtas copioſe deſcripſere tres egregii hiſtorici, Cominæus Gallice; Jovius Latine; Gvicciardinus Italice. Secundum Gvicciardinum monſtro ſimilior, qvam homini, analphabetus: neq; manu, ut ait Jovius, neq; conſilio multum valens, & tamen XIII annorum adoleſcens, & pacem in Italia evertit, & rem Gallicam armis atq; auſu plurimum illuſtravit. Expiravit cum illo celebris illa ex antiqvis qvorundam vatum carminibus fama, qva Carolo ejus nominis octavo occidentis ſimul & orientis imperiũ portendebatur. Ab ejus in Italiam expeditione ſuas orditur P. Jovius hiſtorias. Et memorabile eſt, qvod dicit Jovius, Italos in pugna Tarrenſi antiqvæ Italiæ decus amiſiſſe, cumq; inexpiabili ignominia exteris nationibus, qvibus hactenus terrori fuerant, cœpiſſe contemtui eſſe. 14

1498. XXII. LUDOVICUS XII. VALESIUS, dux Aureliæ, Caroli V. ex alia linea pronepos, juſti cognomentum à Gvicciardino meritus, Ludovicum Sfortiam Morum, inqvietum hominem, Inſubrium ducatu expulit, eumq; ad Novariam cepit, & Mediolano, qvod ex hereditate aviæ repetebat, occupato, in regnum Neapolitanum vires convertit: Friderico Arragonio inde expulſo, cum Ferdinando Hiſpano regnum diviſit: Venetos, cum Cæſare, pontifice & Hiſpano confœderatus, ſtrage magna profligavit. Paulo poſt à pontifice belico ſo, Julio, Venetis reconciliato, excommunicatus, cum ab Hiſpano, à fœdere ſvaſu pontificii reſiliente, tum à Venetis diverſis locis peritus, ex omnibus difficultatibus ſeſe prudenter expediit. Hiſpanus tamen, Auſtriorum copiis fretus, ſangvinaria ad Novariam pugna commiſſa, cum victum denuo

denuo expulit, atque Mediolano & tota pene Italia exclusit: Ipse, ducta ex Britannia uxore juvencula, ex complexibus puellaribus in febrim incidit, eaque absumtus est.

1515. XXIII FRANCISCUS I. VALESIUS, dux Angolismensis, doctus, fortis, liberalis, pater literarum, cognomen magni meritus, ducta Claudia, Ludovici XII. filia & Britannicæ Galliæ herede, hanc provinciam regno Galliarum univit, ut nullo ab ea jure queat alienari. Ejectis ex Aqvitania Hispanis, Helvetiis in Italia devictis, Mediolano & præterea tota pene Navarra recuperata, cum frustra axioma imperii Germanici post Maximilianum ambiisset, vi Caroli, novi imperatoris, & Anglorum aliqvamdiu repulsa, tandem ad Ticinum, qvod obsidione premebat, à Carolo Borbonio rebelli, exercituum Hispanicorum jam duce, in ipso Caroli V. victoris natali die captus est. Mater ejus Aloysia Allobrox, dum captivus erat, summam rerum administrabat. Ipse, ducta Caroli V sorore Leonora, qvæ antea Emanuelis, Lusitaniæ regis, uxor fuerat, cum principatus Burgundici restitutionem, classem item & certam pecuniæ summam promisisset, & Neapoli, Mediolano, Genuæ, Astæ & Flandriæ renunciasset, redit in Galliam, relictis duobus filiis, Francisco & Henrico, obsidibus. Paulo tamen post, percusso cum pontifice & Venetis fœdere, conditiones pacis iniqvas esse dixit, & denuo Martis aleam subiturus, Cæsarem, à qvo fidei non servatæ accusabatur, ad duellum acerbis literis provocavit. Conditionem qvanqvam Carolus accepit, locumque duello constituit, armis tamen exercituum res commissa est. Hinc Neapolis à Gallis ex consilio pontificis obsessa, sed frustra, postqvam supremus exercitus dux Lautrechus [illegible] obiit, & Andreas Auria ad Hispanos [illegible]. Tandem Margareta Cæsaris amita, & Aloysia regis mater, Cameraci in Belgio cum aliis proceribus convenientes, [illegible] conditionibus pacem conciliarunt, ut Burgundiam Cæsar regi permitteret, si maternam sororem susciperet, pro liberatione filiorum rex [illegible] millia aureorum [illegible]. [illegible] bella: sed nullo Gallorum successu, qvanqvam [illegible] in Cæsarem [illegible]. [illegible] pax apud [illegible] sed & hæc dissoluta est. [illegible] etiam [illegible] cum

Anglo-

Anglo in ipsa Gallia, qvi Bononiam maritimam occupaverat. Genuam, qvam receperat, denuo amisit: fœderatisq; conditiones pacis ab Hispano recipientibus, tota Italia exclusus est. Sabaudiam tamen fere omnem occupavit, & Pedemontium, qvod Hispani nitebantur sibi vendicare, invasit, & impetum Caroli in Galliam fortiter sustinuit. Tandem apud Gepiacum inter reges pax coaluit. Sœviit in Reformatos seu Hugonotos, & inter alia dixit, suum se brachium abscissurum, si ea labe infectum esset. Sœvitiam ejus in Merindolanenses describit Sleidanus lib. XVI. 32

1457 XXIV. HENRICUS II. F. persecutor eorum, qvi pontificiam religionem detestantur, acerrimus, post varia cum Cæsare & Hispano bella, qvæ, ut Thuanus loqvitur, contra datam fidem excitaverat, & eo ipso pristinæ gloriæ & hactenus acqvisitorum jacturam fecerat, præter omniũ opinionem, pacem ad exagitandam puriorem religionem expetiit, & filia Isabella Philippo Hispaniarum regi in matrimonium data obtinuit. In nuptiis sororis in hastiludio à comite Mongomerio lethale vulnus accepit. Dependit unice ab arbitrio Dianæ Pictaviensis, feminæ ultra sexum astutæ. 12

1559. XXV FRANCISCUS II. F. Mariæ Stuartæ Scotorum reginæ maritus, totus à Gvisiis dependit, & gravi adversus evangelicos persecutione decreta, cui sese Ludovicus Borbonius, regio satus sangvine, ex villæ nomine Condæus vulgo dictus, cum Caspare Collignio, regni Admiralio, ejusq; fratre, Francisco Adoleto, pedestrium copiarum magistro, & aliis proceribus, mascule opposuere, auriculari morbo ex cerebri apostemate & abscessu obiit. Nam clamantem Christum surda dum negligit aure, aure putrefacta corruit, nondum annos xvii. natus 1½

1560. CAROLUS IX. Fr annos decem natus, sub tutela matris Catharinæ regis Antonii, fratrisq; ejus Ludovici Condæi regnum adiit. Sub ejus auspiciis publico edicto de pace & libertate religioni cautum est. Gvisii ergo è Lotharingis orti, qvorum præcipuus erat Franciscus, magnus Gallicæ aulæ magister, triumviratu constito, Navarræum regem ad apostasiam & papatum deflexere, & paulo post Lutetiam cum pompa ingressi, unde Condæus ultro cesserat, rege & regina matre in custodia detentis, regni administrationem indultu Navarræi sibi rapuerunt. Condæus

ergo, fratre Navarræo officium non faciente, in se partes pro regis devolvit, multas urbes cepit, & Hassorum præcipue aliorumque Germanorum auxiliis fretus, tamdiu inter varias Galliæ factiones Protestantium causam egit, donec & frater ejus in obsidione Rotomagensi sclopeti ictu perimeretur, & in pugna Drocensi, ipso à Grisianis & Santandreano in prælio interfecto, Momorantius à Protestantibus caperetur, & paulo post Gvisius in obsidione Aurelianensi à percussore Mereo è medio tolleretur. Hinc pax anno cIↃIↃLXIII. firmata est. Post qvinqvennium recruduit sacrum hoc & civile bellum: cujus etiam gratia sese copiæ Saxonum & Palatinorum in Galliam infuderunt. Sed iterum iterumqꝫ religioni libertas impetrata, & brevi tempore tribus jam bellis civilibus confectis, ad pacis conditiones deventum est: qvibus dum Colignius Admiralius, à qvo post Condæum, in ultimo prælio interfectum, res evangelicorum administrabantur, securius fidebat, contra omnem datam fidem immanitate plus qvam barbara, in nuptiis inter Henricum regem Navarræ & Margaretam, Caroli regis sororem, celebratis, laniena miseranda, qvæ per totam Galliam per dies amplius XXX. grassata est, cum ex amplius mille, aut, ut Thuanus habet, ccccIↃ. innoxiis hominibus istiusmodi nefario scelere extinctus est, qvod nec exæqvat Mithridatis in Asia adversus Romanos consilium, qvo CL. millia ad nuncium unius literæ peremta sunt, nec Siculæ vesperæ, qvæ VIII. millia Gallorum absumserunt. Hi enim in peregrinos sævierunt. Gallica hæc sævitia cives delevit, fædere recenti nuper adstrictos. Mongomerius autem elapsus Rupellæ in arce maritima receptus, diu cum confæderatis belli impetum pro religione sustinuit. Henricus Navarræus sponsus & Henricus Condæus salutem supplices impetrarunt, & sub custodia aliqvamdiu detenti, puriorem religionem ejurarunt. Moriens Carolus IX in matris Catharinæ, feminæ turbulentissimi ingenii, manum resignavit regnum, anno ætatis XXIV. defunctus. Ingenium ejus videatur apud Thuanum libro LVII.

1574. XXVIII. HENRICUS III. Fr. ultimus Valesiorum. Hunc Poloni regem elegerant: sed cum fratris mortem intellexisset, patrium regnum, qvod jure successionis ad ipsum devolutum erat, extranen

neo prætulit, & duobus domesticis Gallis comitatus, Polonis desertis, in Galliam redux, rex salutatus est. Pace reformatis data, cum Gvisii fratres ad novum fœdus, sacram Ligam appellatum, plures principes, etiam externos, invitassent, & Navarræum a legitima regni successione excludere conarentur, bellisq; & motibus variis contra Protestantes in Gallia occasionem darent, illis, Hispanica potentia subnixis, in penitiori regis cubiculo ab apparatoribus interfectis, tandem, cum meditaretur oppugnationem Lutetiæ, qvæ, excusso ejus imperio, Mænium proregem sibi constituerat, scelere Jacobi Clementis Dominicani monachi venenato cultro confossus, occubuit. 15

1589. XXVIII. HENRICUS IV. BORBONIUS, Antonii Borbonii, ducis Vendosmiæ & Johannæ Albretanæ, unicæ heredis regni Navarræ filius, post cædem Henrici III. sororii rex proclamatus, statim Gvisianos fœderatos, duce Mænio, invenit hostes: qvi Cardinalem Borbonium, Carolum X denominatum, in custodia hactenus detentum, verum esse regni successorem pronuntiarunt, & illo subseqvente anno defuncto, spem conseqvendi regni injecerunt Hispano, eumq; in societatem belli traxerunt, utq; Henricus fulmine papali feriretur, percurarunt. Sed ille, fugatis eorum ad Jurium & in Delphinatu copiis, acceptis ex Germania & Anglia subsidiis, Parisios, ubi fœderati de alio rege eligendo consultabant, gravi pressit obsidione, tandemq;, ut placeret, ejurata religione reformatorum, in sacra pontificis, acta nudis pedibus & sacco lineo superindutus pœnitentia, concessit, & anno seculi xciv. coronatus, recuperatis plerisq; locis, qvæ fœderati tenebant, bellum in regem Hispaniæ, qvi Juliacensem ducatum ad se trahebat, & cui Gvisius fidem juraverat, transtulit: cumq; à sicario, qvi à Jesuitis immissus credebatur, Johanne Castellio, esset vulneratus, omnes societatis Jesu patres tota Gallia excedere jussit. Grave hinc inter reges bellum. Gallus movit in Burgundiam; Hispanus in Picardiam. Ille Massiliam, Feram, Ambianum; Hic Caletum & Ardam cepit, donec post qvadriennale bellum pax Cameraci coiret. Qvia autem regni statum perpetuis de religione bellis turbari non ignorabat, religionis usum cuivis jussit esse liberum. Sabaudiæ duci deinde, propter marchionatum Salusi-

anum bellum intulit, qvod brevi tamen certis conditionibus compositum est. Bironium Marescallum ob conspirationem contra se ad capitis pœnam damnavit, & tandem a sicario Francisco Ravaillasio, qvi neminē sceleris conscium variis qvæstionibus subjectus, nominavit, per urbem rheda vectus, in ventre ictus cultro expiravit. Priorem uxorem, Margaretam Valesiam, ob sterilitatem & discors conjugium, consangvinitatis impedimento invalidum, dimisit, &, ducta Maria Catharina Medicæa, ex illa, præter Ludovicum XIII. in regno successorem, atq; Gastonem Joh. Baptistam, ducem Aurelianensem & Carnutensem, suscepit tres filias, Elisabetham Philippo IV. regi Hispanorum; Christianam Victori Amadæo Sabaudo, & Henriettam Mariam Carolo regi Britannorum tandem à subditis decollato nuptas. Plures etiam habuit liberos naturales, ut ex Gabriele de Estræa, ducissa de Beaufort, Cæsarem ducem Vandomeum, Alexandrum Magnum Franciæ Priorem, & Catharinam Henriettam Carolo Lotharingo, duci Ellebovii, nuptam, matrem plurium liberorum, qvorum primogenitus est comes de Harcourt; ex Henrietta de Balsac, marchionissa de Vernueil, Henricum de Bourbon episcopum Metensem & Gabrielidem Bernhardo de la Valette tertiogenito ducis Espernonii elocatam; ex Jacoba de Bueil, comitissa de Moret, Antoniam de Bourbon, comitem de Moret; tandem Johannem & Mariam Henriettam de Bourbon ex Carlotta de Essart, domina de Ranurantin. Dicitur centies qvadragies prælia fecisse, ipsum illis trecies qvinqvies interfuisse, trecentas obsidiones sustinuisse. 21

1610. XXIX. LUDOVICUS XIII. F. rex magnæ virtutis, majoris inter varia damna fortunæ, anno ætatis ix. sub tutela matris & principum regnum adiit: Annam Mariam Hispanicam invitis proceribus, volente ita matre, duxit: Jesuitas, antea ut pacis turbatores & regum hostes proscriptos, recepit: inter multas matris & fratris Gastonis, ducis Aurelianensis, injurias, qvibus tamen non semel ignovit, domestica inter suos bella prudenter & feliciter compescuit: Vallem Tellinam, cujus angustias Hispanus occupaverat, recuperavit: civitates, qvas Reformati seu Evangelici ab aliis Galliæ regibus securitatis causa obtinuerant, promissa illis religi-

onis libertate, suæ permitti potestati voluit: cumq; id negaretur, eas invito Anglo, frustra reluctantibus Rohanio & Subisio fratribus, partim vi, partim deditione cepit, interq; illas ipsam Rupellam iterata obsidione ad extrema adactam. Retractis ita ad obseqvium reformatis, severum edictum de duellis coercendis edidit, & ut antea marchionem Ancræum cum uxore tolli curaverat, qvi nimia sibi potentia stabilita videbatur reliqvos proceres nimis suppressurus, & Galliam intestinis tumultibus distractam Hispano traditurus, ita jam Carolum Albertum, ducem Luvignium, humili loco natum, qvem ipse & pater ejus ad invidendam potentiam evexerat, cum nonnullis aliis è medio sustulit, postqvam conspirationes multorum magnatum de se exautorando & in monasterium ablegando, aut certe arctioribus limitibus circumscribendo intellexerat. Inter conscios Aurelianensis qvoq; regis frater Gasto dicitur fuisse. Ille tamen noxa exemtus est: sed qvia postea speratas illi nuptias rex negabat, secessit cum indignatione in Lotharingiam. Blandis qvidem regis invitationibus illinc redux in Galliam fuit, sed cum tam ipse, qvam mater regina, & imprimis fratres Mariliaci, qvorum alter fuit custos sigillorum, alter Mareschallus, ægre ferrent, regem omnia ex consilio Johannis Armandi de Plessis, Cardinalis Richelii seu Ricolotii, agere, turbæ nunqvam deerere. Qvæ ut consopirentur, Mariliaci, qvi exitio Cardinalis voluerunt clarescere, sunt custodiæ mancipati, alter ex illis postea, nempe Mareschallus, capite truncatus. Sed Aurelianensis denuo ex aula irarum plenus secessit, & Aureliis videbatur totam Galliam commovere: cumq; mater exacerbata ejus consilia probaret, indigna judicata est, qvæ diutius aulæ interesset & remp. turbaret. Præsidium igitur regium illi Compendii additum: &, qvicunq; factiones alebant, aut comprehensi aut domum abire jussi. Regina, cum se regni limites non exituram spopondisset, & jam præsidia essent remota, profugit in Belgium, & Bruxellis a Gubernatore splendide excepta, nihil, qvi Cardinalem accusarent invidiosæ potentiæ & opulentiæ, nimiorumq; onerum, qvæ populo imposuisset. Idem fecit Aurelianensis. Sed Cardinalis defendendi curam rex ipse in se suscepit, eumq; ducis & pari titulo ornavit, impetuq; facto in Lotharin-

 gum,

gum, qvi partes Aurelianenses fovebat, intra paucos dies illum eo adegit, ut præsidiis Gallicis in nonnullis arcibus receptis, exautorato milite ab hostibus abstineret. Interea Aurelianensis Bruxellas & ipse abiit, collectoq; exercitu armatus venit in Lotharingiam. Cum dux nollet se pro eo regi opponere, transiit in Burgundiam, seq; copiis Momorantii, qvi & ipse in exitium Cardinalis conspirarat, junxit. Sed cum aciei res committeretur ad castellum Auderianum, Momorantius clade accepta vivus in manus regis pervenit, & postea, etsi princeps regii sangvinis, capite est truncatus; Aurelianus per transactionem in gratiam receptus: qvi tamen paulo post, elusis custodiis, denuo in Belgium fugit per Lotharingiam, &, ducta Margareta Lotharingica, qvæ ad eum vestimentis induta virilibus in Belgium postea pervenit, nova in Lotharingum regis odia concitavit, ut omni eum jure fiduciario, qvod à regno Galliæ possidet, abdicatum novo bello proseqveretur, Nanceioq; metropoli & tota pene Lotharingia occupata, omnia ad arbitrium suum revocaret. Tandem Aurelianensis regressus in Galliam, voluntati regis se permisit. Et ab hoc tempore totis viribus incumbebatur bello Germanico: ad qvod felicius gerendum rex fœdus cum Svecis & aliqvot principibus Germaniæ pepigit: utq; antea patrocinium archiepiscopi Trevirensis susceperat, eumq; obsessa & capta Treveri restituerat, ita jam, cum Svecis, ad Nordlingam clade afflictis, opem promisisset, Philippiburgum, illorum opera antea captum, sibi tradi curavit. Hoc tamen munimentum ipsi paulo post per insidias eripiebatur. Treveris etiam ab Hispanis subito invadebatur, & archiepiscopus raptabatur captivus. Ideoq; jam tandem bellum adversus Cæsarem & Austriacos decretum est, factaq; simul in Artesiam irruptione, & claustris Alpium occupatis, classe etiam in utrumq; mare educta, egregii ubiq; progressus facti. Econtra classis Hispanica, sub Sancrucio è Neapoli adducta, in insulis Marsiliæ vicinis præsidia disposuit, agrosq; vastavit Narbonenses: & undiqvaq; hinc è Belgio, illinc è montibus Pyreneis in Galliam numerosi expediebantur exercitus, qvi ad ipsa pene Parisiorum mœnia terrorem pertulerunt, multaq; in Picardia & Campania loca in prædam habuerunt. Præerant illis Piccolomineus, Verdanus, Lotharingus, Gallasius.

Econ-

E contra Gal'us diversos exercitus sub Bernhardo Vinarlensi in Germania; Marescallo Castilionio in Belgio; Longevillano in Burgundia, & Cardinali Valetano in Hannonia & Artesia eduxit. Variis ubiq; arcium & oppidorum obsidionibus, expugnationibus, defensionibus tractum est bellum: subinde etiam atrocius pugnatum: insulæ in mari binæ, nempe S. Margaretæ & S. Honorati, nuper à Galliis per transactionem divulsæ, classe sub Harcurtio educta, Hispanis ademtæ. Ægre imprimis tulere Hispani occupationem Brisaci in Brisgoia, præsertim cum & in Italiam Galli arma transferrent, magnaq; Pedemontii parte & ipso Turino per Harcurtium recuperato, Casalium obsidione liberarent. Eodem tempore Atrebatum Gallis deditum est. Ludovicus qvidem Borbonius, regii sangvinis princeps, nimia Cardinalis Richelii potentia offensus, ex aula discesserat, inq; factionem Gvisium & Bullionæum pellexerat, & se Hispanorum manu per Lambojum adducta armaverat: Castilionium etiam ad Sedanum profligaverat: sed illo postea in acie cæso, reliqvi veniam à rege impetrarunt. Hinc Ariena in Artesia diuturna fatigabatur obsidione, & tandem capiebatur. Anteqvã tamen commeatu muniretur, recepta est à Francisco de Mela. Inde in Catalaunia haud procul Barcinone cæsis copiis Hispanicis, Colibra est expugnata; Perpinianum etiam cum Salsulis captum. Sed in Belgio Baissæam Franciscus de Mela eripuit Ga lis, & Gvisius in Picardia prope Casteletum in acie occubuit. Tandem rex, cum paulo ante mater ejus Bruxellis, & Cardinalis Richelius, præcipuus inter magnates, diem obiissent, decessit & ipse, relicto qvinq; annorum filio sub tutela matris reginæ & patrui, ducis Aurelianensis. 33

1643. XXXIV. LUDOVICUS XIV. F. è matrimonio per xx. annos sterili natus, sub tutela matris & patrui octennium transegit. Vix patre ejus defuncto, dux Angvinius, Ludovicus Borbonius, Franciscum de Mela ad Rocrojam, qvæ ab illo obsidebatur, fudit, inq; agrum Lucelburgensem progressus, Theonis villam expugnavit: cumq; cladem passi essent Ranzovius ad Dutlingiam & Thurenius ad Marjenthalium; Friburgum etiam se Bavaro dedidisset; Philippiburgum, Wormatiam, Spiram, Bingium, Crucenacum, Moguntiam occupavit, victoriaq; ad Nordlingam recuperata, in soci-

societate Svecorum, Bavarum illuc adegit, ut inducias faceret. Hinc Heilbronna Gallus cessa; Brisacum & Philippiburgum per pacem Osnabrugensem illis relicta. In Flandria Hispanis sunt extorta Grevelinga & Mardicum per Aurelianensem; Dunkerka per Angvinium; Bassæa per Gassionum, & Dexmuda per Ranzovium. In Catalaunia per Schaumbergium capta est Tortosa; Lerida contra, & tandem ipsa Barcinonis urbs, amissa. Novo etiam Portugalliæ regi auxilia submissa, qvi jugum Castellanorum abjecerat. In Italia qvoqve diversa fortuna res actæ, ut alibi dictum. Nihil gravius regno accidit hoc tempore, qvam motus intestini. Cum enim consilia matris reginæ & Julii Mazarini Cardinalis non probarentur Parlamentis, populusqve sublevationem tributorum posceret, & duo fratres Condæi captivi detinerentur, omnes, qvi à matre & Cardinale pendebant, ad S. Germanum, Parisiis relictis, se receperunt. Imminente tamen è Belgio archiduce, pax qvidem coaluit, sed principes è custodia dimissi, non prius, qvam Cardinalis è regno decederet, qvievere. Qvamprimum autem rex jam majorennis clavum regni anno seculi LI. corriperet, & sententia pro Mazarino dicta, in Condæos principes, antea in custodia detentos, videretur graviora meditari, illi se in tutiora recepere, & fidem Hispanis addixere. Mazarinus autem biennio post rediit Parisios, & Gallia adhuc cruentis distinetur motibus.

VI. *Subinde Burgundiæ regum & ducum meminisse te memini. Illorum igitur historiam, qvia in Gallia versamur, recenseri per[illegible].*

Burgundiæ reges qvod attinet, sciendum est, Burgundos fuisse olim partem Vandalorum, inqve confinio Mechlenburgensium & Pomeranorum sedes habuisse, & in communi illa gentium migratione novas sedes sibi qvæsivisse. Alii putant Gothorum, qvi ad Istrum habitarunt, socios fuisse, & ab illis pulsos, ad Alemannos se recepisse. Id certum est, frustra renitente Aetio, maximam illos & Heduorum & Seqvanorum partem occupasse, finesqve novi regni longe lateqve per utramqve Burgundiam, Lugdunensem agrum, Delphinatum, Sabaudiam & Provinciam prolatasse, idqve sub rege primo GUNDIOCHO, Marcomiri V. regis Francorum ex filia Blesinda, Athanarico Gothorum regi nupta, nepote, qvem per [illegible] annos ab anno Christi CCCCXIV. regno præfuisse dicunt. Qvatuor hic Gundi-

ochus

ochus reliqvit filios: qvorum duo GUNDEBALDUS & GUNDEGISILUS parricidali scelere in duos reliqvos CHILPERICUM & GOTHOMARUM arma verterunt, ipsosq; trucidarunt. Sed Chilperici ex Clothildi gener Clodovæus magnus, rex Galliarum, illud facinus ulturus, Gundebaldum bello aggressus, victum illum diu detinuit captivum, certis ꝑ conditionibus tandem dimisit liberum. Ille scelus scelere cumulans, superstitem fratrem funeribus reliqvorum addidit comitem, & anno DXIV. defunctus, SIGISMUNDUM reliqvit successorem: qvi, etsi ob filii Sigerii cædem infamis factus, & à Clothildis & Clodovæi magni filio Clodomiro, Aurelianorum rege, prælio victus, inq; puteum præcipitatus est, attamen, qvia cœnobium aliqvod extruxit, inter divos à monachis referri cœpit. Huic frater GUNDEMARUS anno DXX succeſſit: sed a Francis fratribus, Clodovæi filiis, omni regno exutus, in exilio post sexennium periit. Inde Burgundia jam regibus Gallorum; jam eorum filiis ac fratribus paruit, donec RUDOLPHUS comes, regiæ familiæ, post Caroli Crassi imperatoris depositionem, regnum Burgundiæ denuo sibi vendicaret, & armis adversus imperatores defenderet. Illud propter Arelatem, sedem regiam in Narbonensi provincia, ARELATENSE vocare cœperunt, sibiq; hac serie successerunt.

REGES BURGUNDIAE RECENTIORES.

A. C. *A. R.*

888\. I. RUDOLPHUS, Conradi comitis F. Hugonis Abbatis N. frustra ab Arnolpho imp. oppugnatus. 23

911\. II. RUDOLPHUS II. F. missa Henrico Aucupi imperatori lancea, qva Christi latus confossum est, qvandam Svevici ducatus portionem recepit, & adversus Berengarium in Italia copias eduxit, ibiq; titulum regis Italiæ usurpavit. 25

936\. III. CONRADUS F. Ottonis I. socius in Gallica expeditione, episcopatum Genevensem & Lausanensem fundavit. 54

990\. IV. RUDOLPHUS IGNAVUS F. ἄπαις, moriturus Conradum II. ducem Franconiæ, postea imperatorem, suum ex Gisela agnata affinem, ejusq; filium Henricum III heredem regni anno [illegible] constituit, ut dictum lib. II. sect. V. qv. VII. 42

Circa illa tempora, qvibus Burgundiæ regem se dixit Rudolphus, dux in Burgundia inferiore primus est constitutus RICHARDUS comes, ab Odone rege Galliarum, ob egregiam in bellis præstitam

 ope-

lus VII. per speciem colloquii evocatum Johannem [illegible] trucidari curavit. Hujus Johannis filius, patris necem ulturus, foedere cum Anglis facto, xxx. annis continuis Galliam afflixit. Is erit PHILIPPUS BONUS, conditor imperii Belgici: cujus filius CAROLUS AUDAX, cum, unica filia MARIA relicta, ab Helvetiis anno cIↄcccclxxvii. cæsus esset, illa quidem ad maritum Maximilianum imperatorem, filiumq; Philippum & nepotem Carolum V. ejusq; nepotes, provincias Belgicas, & comitatum Burgundiæ transtulit: sed Ludovicus XI. Burgundiæ ducatum sub jura Gallici imperii revocavit.

VII. Ex Burgundia Lotharingiam ingrediamur, & quo, quorumve regimine administrata illa fuerit, consideremus.

Lotharingia, alias Loraine, antea sub nomine Austrasiæ comprehendebatur. Caput ejus fuit Divodurum Mediomatricum, quod vulgo Metz vocatur, & superiori seculo à rege Galliæ imperio subtractum est. Comprehendit præter Lotharingiam, quæ hodie ita vocatur, Lucemburgum, Namurcenses, Treveros & plures Alsatiæ & Helvetiæ oppidos. Nomen autem Lotharingiæ datum est à LOTHARIO I. imperatore, ut alibi diximus. Illo anno IↃCCCLV defuncto, ut aliis ejus filiis alia regna obtigerunt, ita LOTHARIUS II. Lotharingiæ rex factus est. Sed post xv. annos in expeditione Italica morbo correptus expiravit. Filiis nepotibusq; ejus, in Italia regnum quærentibus, Ludovicus II. imperator Lotharingiam, ducatus nomine, REGINALDO comiti Arduennæ anno IↃCCCLX. condonavit. Hunc dicunt LV. annis & ejus filium GISELBERTUM, Henrici aucupis generum, annis xxvi. præfuisse. Filio Giselberti HENRICO ab Ottone I imperatore excluso, CONRADO SAPIENTI duci Franconiæ, genero Ottonis I. &, post eum in prælio contra Hungaros IↃCCCCLV pereuntem, CAROLO Ludovici transmarini regis Galliarum filio, ejusq; filio OTTONI, imperatorum beneficio Lotharingia parta est. Post Ottonem anno IↃV. GOTHOFREDUS BARBATUS, nepos Ricuini, fratris Giselberti, ex [illegible] & Arduennæ comite, tempore Henrici II imperatoris, dux Lotharingiæ factus est. Nos, qui ex Reginaldi posteris Lotharingiam tenuerunt, una serie explicabimus. Si interim, quod jus sibi Galli in Lotharingiam vendicant, quis cupit dignoscere, Thuanum legat libr. x.

LOTHARINGIAE DUCES.

A. C. A. R.

[illegible] I. REGINALDUS, Reinerius etiam dictus, comes Arduennæ &

Mosellani, filius Sadigeri, qvi ad S. Arnulphum, & inde ad Pharamundum, regem Galliarum primum, stemma retulit, à Ludovico II. imp. dux Lotharingiæ primus factus.

916. II GISELBERTUS, F. à Carolo simplice rege Galliæ pulsus: socero Henrico Aucupe restitutus: ob rebellionem deinde ab Ottone I. affine victus: in fuga peremtus.

942. III. HENRICUS, F. cum Otto I Lotharingiam Henrico [illegible] duci Bavariæ concessisset, puer adhuc, injuriis aliorum succubuit, annosq; pubertatis nondum ingressus obiit.

955. Hinc fluctuavit Lotharingia sub HENRICO rixoso Bavariæ duce; CONRADO SAPIENTE, duce Franconiæ; CAROLO & OTTONE, Ludovici IV. regis Galliæ filio atq; nepote.

1004. IV. GOTHOFREDUS BARBATUS II. Reginaldi ex filio [illegible]cuino pronepos, Gothofredi barbati I. comitis Arduennæ filius, à Frisiis captus & per biennium detentus.

1025. V GOZELO, F. fidelis comes Conradi II.

1044. VI GOTHOFREDUS FORTIS III. F. frater Stephani IX. Papæ, Henricum III. & IV. imperatores diu habuit adversarios.

1070. VII GOTHOFREDUS GIBBOSUS, seu STRUMA, [illegible] expeditiones in Frisiam & Hollandiam suscepit, tandem [illegible] occisus. Mathildem prædivitem feminam habuit uxorem.

1075 IIX ITTA, soror Gothofredi gibbosi, cum marito [illegible] Bullonienfi comite. Ex hoc conjugio tres filii, Gothofredus Bullonienfis & Balduinus, primi reges Hierosolymitani, & Gvilhelmus comes Bullonienfis, stirps modernorum ducum Lotharingiæ, progenati sunt.

1085. IX. GOTHOFREDUS BULLONIENSIS, F. pro Henrico IV. in Italia bella gessit, [illegible] expeditionem sacram commodius [illegible] ret, comitatu patrio Bullonienfi, episcopo Leodiensi vendito, & Lotharingia oppignorata, rex tandem Hierosolymitanus factus, in qvo illi successit frater Balduinus. Hic Gothofredus ad [illegible] [illegible] tres aves volitantes una sagitta transfixerat. Hinc [illegible] Lotharingiæ [illegible]

1120. X. HENRICUS, [illegible] Gothofredo & Lotharingia [illegible] profectis, Lotharingiam [illegible] administrabat: [illegible]

fruitra

frustra reluctante Henrico V. imperatore, asseruit. Ejus filius Henricus, comes Limburgensis, Salmensis & Lotharingiæ, rebus in Lusitania præclare adversus Mauros gestis, ducatum Lotharingiæ obtinuit, & diuturna bella cum Henrico V. imperatore gessit, generq; Alphonsi VI. Castiliæ regis factus, reges Portugalliæ ex se procreavit. 5

1115. THEODORICUS VIOLENTUS, comes Jonvellæ, Gothofredi Bullonienfis ex fratre Gvilielmo nepos. 13

1128. XII. SIMON CRASSUS, F. bellator egregius, pro Innocentio III. contra Rogerium Siculum militavit. 13

1141. XIII. MATTHÆUS I. F. Franciæ princeps magnanimus. 35

1176. XIV. SIMON II. SIMPLEX, F. ob latrocinia sublata pater patriæ dictus. 31

1207. XV. FRIDERICUS I. OPULENTUS Fr. bella cum archiepiscopo Treverensi gessit, à qvo cum filio captus est. 6

1213. XVI. THEOBALDUS PULCER F. pro Ottone IV. contra Fridericum II. stetit, in complexu venereo cum meretrice veneno infecta mortuus. 6

1219. XVII MATTHÆUS II. Fr. cum imperatore Friderico II. in expeditione sacra militavit. 40

1259. XIIX. FRIDERICUS II. CALVUS, F. Ludovicum IX. regem Galliæ in Asiam secutus est. 34

1303. XIX. THEOBALDUS, aliis THEODORICUS II. LIBERALIS F. Philippo pulcro, regi Galliæ, militavit. 8

1311. XX. FRIDERICUS III. ATHLETA, F. Henrico VII. in Italia militavit 18

1329. XXI RUDOLPHUS, F. Philippo Valesio regi Galliæ militavit, ad Cressiacum occisus. 17

1346 XXII. JOHANNES I. F. Ludovicum Andegavensem, qvi regnum Neapolitanum occupaturus erat, secutus, Lutetiæ veneno periit. Reliqvit duos filios, Carolum Audacem, & Fridericum. Illi ducatum Validi seu Vadani nominis reliqvit; ex hoc descendit Fridericus ferreus. 36

1382. XXIII. CAROLUS AUDAX & BELLATOR, F. sine masculo herede decessit. 48

1430. XXIV. JOHANNES II. Caroli ex filia Isabella, herede ducatus,

 & Re-

& Renato, Ludovici Andegavensis filio, qvem Johanna II. in regnum Siciliæ & Neapolis adoptavit, nepos: qvi, occupaturus regnum Neapolitanum, ingenti prælio victus est. 40

1470. XXV. NICOLAUS, F. juvenis sine liberis defunctus. 3

1473. XXVI. FRIDERICUS FERREUS, Gvisiæ & Vadani [illegible] comes, Johannis I. ex Friderico pronepos, Antonii filius, [illegible] Renati Siciliæ regis & Isabellæ, Caroli audacis filiæ, qvorum unicam filiam Jolantam duxerat. In hujus honorem Metenses ludos Vademontanos instituerunt. 10

1483. XXVII. RENATUS F. rex Siciliæ & Neapolis, à Carolo audace Burgundiæ duce pulsus; Helvetiorum auxiliis, post cæsum Carolum ad Nancejum, restitutus. Plures ex Philippa Geldra reliqvit liberos: qvorum unus Antonius patri successit in ducatu; alter Claudius, Gvisiæ comes, in Gallia larem fixit, heros eximius, qui ducta in matrimonium Antonia Borbonia, Navarræi & Condæi amita, præfectus Campaniæ & Briæ à Francisco II est constitutus: pater Francisci, in obsidione Rupellana cæsi, & Caroli Cardinalis. Franciscus ille, militiæ Gallicæ diu imperator strenuus, dux Gvisiæ primus ab Henrico II. renunciatus, præcipuus [illegible] um bellorum in Gallia autor, in obsidione Aurelianensi [illegible] sclopeti globulis trajectus est; pater Henrici & Ludovici, qui jussu Henrici III. regis Galliarum Blæsis trucidati sunt: qvam necem frater eorum Carolus gravi bello ultus est. 25

1508. XXIIX. ANTONIUS F. rusticos in Alsatia tumultuantes repressit: Ludovico XII. contra Venetos, & Francisco I. contra Helvetios militavit: pacem inter Carolum V. imperatorem & eundem Franciscum I. conciliavit: duos filios reliqvit, Franciscum Lotharingiæ; & Nicolaum Mercurii ducem. 36

1544. XXIX. FRANCISCUS F. qvo intra annum apoplexia extincto, cum Henricus II. rex Gallorum gubernationem Lotharingiæ ejus fratri Nicolao committeret, vidua Francisci Christina, regis Daniæ filia, cui præter filias natus erat filiolus Carolus, se opposuit. Cum filiabus igitur pulsa est. Carolum autem rex secum in Galliam duxit, eique postea filiam Claudiam despondit. 1

1545. XXX. CAROLUS F. gener Henrici II. regis Gall. 30

1575. XXXI. HENRICUS F. relictis duabus filiabus obiit. 33

1644.

1624. XXXIV. XXXV. CAROLUS, Henrici ex fratre Francisco duce Vademontii nepos, & ex filia ejus Nicolaa gener, toti præfuit Lotharingiæ, belliq; periculosam aleam subiit, in regis Galliarum, cui se antea opposuerat, partem vi tractus, ipsam Lotharingiæ metropolin Nancejum præsidiis externis muniendam prostituit: tandemq; cum ex turbis se explicare non posset, NICOLAO FRANCISCO fratri Cardinali omnem ducatum anno seculi XXXIV. per donationem inter vivos cessit. Cum tamen nec sic qvieta redderetur Lotharingia, qvæ, qvia Hispanis & Austriacis operam dederat, pene tota à Gallis præripiebatur, offensarum abolitionem precibus obtinuit, & in beneficium, præstito homagio, è manu regis accepit ducatum Lotharingiæ & Barri. Rex vero in perpetuum univit regno Galliæ comitatum Clarenmontii, ut & Jamesium & Stenæam præfecturas, atq; urbem Dunum; duranteq; bello Nancejum ratione depositi retinuit. Genealogia ducum Lotharingiæ & Gvisiæ ex schemate subjecto patet.

STIRPS

STIRPS DUCUM LOTHARINGIAE & GUISIAE.

[illegible]

Carolus [illegible], dux Lotharing. [illegible] 1430.
[illegible], uxor Renati, ducis Andegav. regis Siciliae.

Joannes II dux Loth.
[illegible], dux Loth. cui successit anno 1473. Fridericus ferreus.

Jolante, ux. Friderici ferrei.

Fridericus comes Guisiae.
Antonius, comes Guis.
Fridericus ferreus, dux Loth. cujus uxor Jolanta, Lotharing. Isabella filia.
Renatus, dux Loth. Rex Sic. & Neap.

Antonius, dux Lothar.
Franciscus, dux Lothar.
Carolus, dux Lothar. gener. Henrici II. reg. Gall.
Henricus, dux Loth.
Nicolaa, nupsit Carolo, comiti Vademontio, heres Lotharingiae, quam in dotem marito attulit.
Claudia, ux. Nicol. Francisci, ducis Loth.

Christina, uxor Ferdin. Floren.

Franciscus, dux Vademontius.
Carolus, dux Lothar. cujus uxor Nicolaa.
Nicol. Franciscus, dux Lothar. antea Cardinalis, cujus uxor Claudia.

Joannes Cardinalis.

Nicolaus, comes Vadem. dux Merc.
Carolus Cardinalis.
Philippus.

Claudius, comes Guis. Dominus Aumaliae & Joinvillae, ob. 1550.

Franciscus, dux I Guis. sclopeto necatus 1563.
Henricus caesus Blaesis jussu Henrici III 1588.
Carolus Henrico IV. reconciliatus.
Carolus Ludovicus.
Henricus.
Franciscus.

Carolus & Ludovicus Cardinales.
Ludovicus Cardin. caesus jussu Henrici III.
Carolus Henrico IV reconcil. [illegible] dux Ligae [illegible].
Henricus.
Car. Emanuel.
Catharina nupta Carolo Gonzagae duci Nivern.
Franciscus.
Carolus.
Ferdinandus.

Claudius, dux Aumaliae.
Carolus.
Carolus.
Claudius.
Henricus.

[illegible], marchio Albaeus.

Nam

Non exiguam in Lotharingia partem occupavere DUCES CROJANI seu Croviaci, ex antiqvissimo regum Hungariæ stemmate prognati. Andreas enim, filius Andreæ II. regis, nepos Belæ III. in fratris natu majoris Belæ IV. ejusq; posterorum gratiam, regno paterno cedens, Venetias sese contulit, & ex Sibylla, Petri Cumæi senatoris opulentissimi filia, Marcum Ungarum progenuit: qvi castra Philippi III. regis Galliarum secutus, unicam filiam & heredem Baronis Araini & Croviaci duxit. Posteri ejus omnes longa serie numerantur, Gvilielmus: Johannes: Antonius: Jacobus: Gvilielmus: Johannes, vir apud Carolum VI. regem Galliæ, & Philippum Audacem, ut & Johannem Intrepidum, Burgundiæ duces, summæ autoritatis, qvorum nomine Picardiam gubernavit: Antonius, ditionis Lutzelburgensis rector, cui uxor Margareta in dotem attulit Arschotum & Birbecam Brabantiæ oppida: Philippus comes Porcianus, Protestantium doctrinam amplexus Thuan. lib. XLI. Henricus: Philippus dux primus Arschottanus creatus. Hujus filius Carolus Philippus à Philippo rege Hispaniarum Haurechi Marchio factus, ex uxore Diana Dompmartina Ludowici de Dompmartin baronis de Fontena & Vinstingen filia, progenuit Ernestum, patrem Ernesti Bogislai, ex matre Pomeranica Anna nati, episcopi Camminensis designati.

VIII. Suntne alii duces & principes in regno Galliæ, qvorum series & res gestæ sine detrimento cognitionis historicæ omitti neqveunt?

Supra dixi, Pares Franciæ XII. esse à Carolo M. institutos, qvi summis rerum disceptationibus adhiberi, parem inter se dignitatem à regia proximam haberent. Horum fuere sex pontifices, & totidem proceres seculares, Burgundus, Normannus, Aqvitanus, duces; Campanus, Tolosanus, Flandrus, comites. Verum postqvam horum principum familiæ maximam partem defecere, alii paulatim constituti sunt, qvi in publicis regni solemnitatibus & consessibus ordinis prærogativam, numero minime definito servant, titulis illis honorificis pro regum arbitrio attributis. Thuan. libr. XXVI. Soli regum consangvinei nunc temporis inter principes referuntur: qvorum superioribus temporibus plures esse solebant, Aurelianensis domus, Angulensis, Andegavensis, Burgundia, Alansonia, Borbonia: sed domus Borbonia, qvæ olim erat ultima, bono suo fato una restat, & in summam crevit amplitudinem, regni facta particeps: idq; in proxima transactione Monasteriensi obtinuit, ut pax Gallia cũ imperio Germanico denuo coalesceret: & nec simul inter Sabaudum & Mantuanum ratione Montis-ferrati

sopirentur. Vigore hujus transactionis imperio sunt sua restituta; electori Treverensi Ehrenbreitstein & Hammerstein; Austriacis qvatuor civitates silvestres, comitatus Hawenstein, Silva nigra, Brisgoia & Ortnovia. Econtra regi irrevocabiliter sunt addicti episcopatus Metensis, Tullensis & Verodunensis, jam olim occupati: & præterea jus directi dominii illi cessum in Piniærolū, Brisacum, Landgraviatum Alsatiæ & Sundgoviam, jusq; præsidiorum sine proprietate in castro Philippiburgo: ita tamen, ut pro partium cessarum compensatione solveret archiduci Ferdinando Carolo tres librarum Turonensium milliones. Sed nunc tandem, postqvam in Gallia satis diu sumus commorati, progrediemur in Hispaniam.

LIBRI TERTII
Sectio III.
de regnis Hispaniæ.

I. *Ut ex Italia per alpes in Galliam; ita ex Gallia per montes Pyrenæos jam transeundum est in Hispaniam.*

Qvæ facies antiqvissimæ Hispaniæ fuerit, tribus jam locis explicatum est, lib. I. sect. II. qvæst. III. & lib. I. sect. III. qvæst. III. & lib. II. sect. II. qvæst. XXIII. & XXIV. Tubalem enim, qvem Berosius vocat Jubalem, diximus patrem esse Celtiberorum in Hispania: cui ordine successerint Iberus: Jubelda: Brygus: Tagus: Betus: Deabus seu Chryseus: Geryones ab Hercule Libyco interfecti: Hispalus: Hesperus & Atlas seu Italus: Sicanus: Siceleus: Lusus. Variis postea temporibus diximus varios populos in Hispaniam ingressos, novas passim colonias deduxisse, & regna varia condidisse; tandem Phœnices & Carthaginenses de fertilissimæ regionis imperio decertasse, & Carthaginensibus universæ pene Hispaniæ dominium obtigisse. His Romani ejectis, ut provincias reliqvas, sic Hispaniam per prætores administrarunt. Et qvanqvam Hispani libertatis studio non semel animum ad arma converterunt, & Numantini imprimis res novas moliebantur, Viriatus etiam Lusitanus pastor primum, deinde latronum dux, multos annos Romanas legiones fatigavit: victoribus tamen Romanorum armis omnia cesserunt: qvi qvamprimum cœperunt civilibus bellis in se desævire, iis etiam Hispania implicata est. Sertorius Marianorum partibus addictus, Hispanorum animis, libertatem recuperaturis abusus, tam pertinaciter potentiæ Romanæ cum Hispanis restitit, ut non nisi per Metellum & Pompejum M. coerceri posset, superaturus nihilominus, nisi in convivio à conjura-

juratis fuisset trucidatus. Post Sertorium Pompejani, viribus ex fuga collectis, Hispaniam insederunt: sed superati, victoribus eam restituerunt. Hinc illam per præsides gubernaverunt: & Augusti ductu, Cantabri hactenus invicti in potestatem sunt redacti, & universa Hispania facta stipendiaria. Tempore Honorii eam varii populi inter se dispertierunt, ut libro superiori, sectione I. qvæstione V. demonstravimus. Svevi Gallæciam occuparunt; Vandali Bæticam; Alani Lusitaniam. Carpetani & Celtiberi in Romanorum fide perstiterunt. Etsi autem initio pax à Romanis vi magis extorta, qvam voluntate illis populis data est, pedetentim tamen & adversus se & contra Romanos bella moverunt. Gothi tandem Hispaniam ingressi, qvod in historia Gothorum demonstravimus, Alanos everterunt reliqvos Romanis, qvibus aliqvandiu sociabantur, subjecerunt; Vandalos in Africam removerunt. Et qvanqvam Svevi ex intervallo ad imperium universæ Hispaniæ aspirarunt, ut qvæstione XII. sectionis IV. libri I. docuimus, Vestrogothi tamen eos desperato imperio deturbarunt, omnesq; Hispaniæ provincias sibi vendicarunt longa regum serie, qvam superiori libro descripsimus. Gothos anno DCCXVI. Saraceni, invitati à Juliano comite, mari ex Africa trajecto, aut extirparunt, aut in montes & silvas Asturum, Cantabrorum & Gallæciæ repulerunt: qvi tamen, autore Pelagio, in unum coeuntes, pedetentim urbibus & regionibus recuperatis, vel XIV. regna tandem constituerunt, Legionis, Gallæciæ, Portugalliæ, Algarbiæ, Andalusiæ, Granatæ, Murtiæ, Valentiæ, Arragoniæ, Cataloniæ, Navarræ, Castiliæ veteris & novæ seu regni Toletani, Balearium insularum. Ex his constat, recte dixisse Thuanum libro primo, Hispaniam externis ferme dominatibus aut paruisse aut militasse. Antiqvissimis autem temporibus Hispania in citeriorem à Pyrenæis montibus ad Iberum, & in inferiorem ab Ibero flumine ad fretum Herculeum; tempore Augusti in Bæticam, Lusitaniam & Tarraconensem provinciam seu citeriorem Hispaniam divisa fuit: qvarum illa comprehendit Granatam, Andalusiam seu Vandaliam & Bæturiam seu Extremaduram; ista regnum Portugalliæ; hæc reliqvas provincias omnes, in qvibus hodie recensentur Castilia, Navarra, Arragonia; olim fuere Celtiberi circa Numantiam; Vascones circa Pyrenæos montes, ubi hodie est Navarra; Varduli; Cantabri; Astures; Gallæci; Vaccæi, Carpetani circa Toletum & Complutum. Ex omnibus autem hisce regnis tria potissimum durabili titulo ad nostra fere tempora clara fuere, regnum Castiliarum, Portugalliæ & Arragoniæ. Sub Arra-

gonia comprehensa est Catalonia, Valentia & Baleâres insulæ, & per matrimonium accrevit Castiliæ. Portugallia seu Lusitania complectitur in se Algarbiam, & anno cIↄIↄLXXIX. Sebastiano rege cæso, ad eandem Castiliam recidit, nisi qvod proximis annis reddita est propriis suis regibus. Castilia deniq; provincias reliqvas comprehendit. Non autem rex Hispaniarum hæc saltem regna in Hispania suo imperio premit, sed & in mari mediterraneo ei parent Sardinia & Sicilia; in Italia regnum Neapolitanum & Mediolanensis ducatus; in Africa Septa & Tangerum oppidum, qvæ sunt veluti claves freti Gaditani, Madera item, Asores, Capitis viridis, S. Helenæ, S. Thomæ insulæ, & varii in utroq; littore Africano portus, varia castra, varia oppida. Illic etiam fœderatos sibi & pene subjectos habet regem Congo & Angolæ. In Asia dominus est florentissimi emporii Ormuzii in sinu Persico, Dii arcis in Cambaja, Goæ, Malaccæ, aliarumq; passim in India arcium, oppidorum, portuum, insularum. In novo orbe Portugalliæ nomine tenet Brasiliam, nomine Castellæ præter Cubam, Jamaicam, Hispaniolam & Philippinas insulas, partemq; Floridæ, amplissima Hispaniæ novæ & Peruviæ regna. Et memorabile est, qvod in Hispania recensentur duces circiter XXIII. marchiones XXXVI. comites L. & ingens numerus Vicecomitum, Baronum, eqvitum, regiorumq; præfectorum: item in statu ecclesiastico X. archiepiscopi, & circiter XLVIII. episcopi.

II. *Magna omnino est Hispanorum regis potentia & vires stupendæ. Qvia autem Pelagium primum nominasti, qvi Hispaniam à Saracenis in libertatem asseruerit, & peculiare regnum condiderit, ejus & eorum, qvi illi successerunt, seriem audire lubet.*

PELAGIUS, cæso à Saracenis ultimo Westrogothorum in Hispaniis rege Roderico, oriundus ex regio Gothorum sangvine, Favilæ, qvem Vitiza Gothorum rex flagitiosissimus necaverat, filius, se una cum aliis Hispanis tradiderat Saracenis. Sed dum negotiorum causa aberat, filiæ ejus vis illata est à Maurorum præfecto. Qvam injuriam ulturus, ad Asturiorum montes, collectis Christianis, qvi in abdita silvarum profugerant, magna Saracenorum, qvos Muza dux in aciem eduxerat, edita strage, Legionem urbem in Asturia occupavit, castelloq; adversus hostes excitato, præfectos ejus Castellæ comites nuncupavit, vir religione & militari virtute clarissimus, cui ob multa merita Christiani, ad qvos jus eligendi regem devolutum fuerat, regnum Legionis & Asturum anno IↄCCXVI. deferebant: qvod tandem uno nomine regni CASTILIÆ venire cœpit, sub qvo comprehenduntur

duntur Biscaja, Leon, Asturia, Gallæcia, Estremadura, Andalusia, Granata, Murcia, utraq; Castilia, cum accessione Canariarum insularum, Navarræ, ducatus Mediolani, Indiarum occidentalium, insularum Philippinarum. Nos ordine nostro progressuri, qvinam Pelagio successerint, recensebimus.

REGES LEGIONIS ET ASTURUM seu Castiliæ, ex Pelagio.

A. C. A. R.

716. I. PELAGIUS, filius Favilæ, Pelagii, ducis Cantabriæ, Chindasvindi XXIX. Westrogothorum in Hispania regis nepos, cujus majores videantur libro II. sect. IV. qvæst. XII. primus leonem rubrum in campo albo in insignibus usurpavit. 19

735. II. FAVILA, F. ab urso in venatione laniatus, herede destitutus. 2

737. III. ALPHONSUS I. qvem alii vocant Adefonsum aut etiam Ildefonsum, Pelagii gener, filius Petri, ducis Cantabriæ, ex Richaredi I. Westrogothorum in Hispania regis sangvine prognatus, ob hæresin Arianam extirpatam Catholicus dictus, intestina Saracenorum discordia usus, multa in Gallæcia & Navarra loca recuperavit. 19

756. IV. FROILA, F. fama inter bonum & malum alternante, Omarum, ducem Cordubæ Saracenicum, Gallæciam infestantem, ingenti prælio, qvo ultra LIV. millia hostium ceciderunt, captum interfecit, & ut fratrem Bilmaraum ob zelum regni suis manibus peremerat, ita à fratre Aurelio per conjurationem interfectus est. 11

767. V. AURELIUS, Fr. bello servili fatigatus, virgines certas annuas Mauris dandas fœdere fœdo promisit. 8

774. VI SILUS vel Sillo, Froilæ, aut, ut alii censent, Alphonsi I. ex Odissinda filia gener, pacem cum Mauris ignominiosam confirmavit, expulsus cum fratre Alphonso II. à Mauregato notho, patruo. 9

783. VII. VIII. IX. ALPHONSUS, Froilæ filius, qvia amplexibus uxoris abstinuit, castus vocatus, à Mauregato notho, patruo, homine ignavissimo, una cum fratre Silo expulsus, aliqvamdiu exulavit: Mauregato defuncto, VEREMUNDUS, Alphonsi patruelis, Vimerani filius, Alphonsi I. nepos, per biennium regno præfuit: qvo elapso, religionis monasticæ amore fratri Alphonso, ultro imperiū restituit, qvi vel tribus victoriis à Saracenis reportatis, multis in-

Mosellani, filius Sadigeri, qvi ad S. Arnulphum, & inde ad Pharamundum, regem Galliarum primum, stemma retulit, à Ludovico II. imp. dux Lotharingiæ primus factus. 16

916. II GISELBERTUS, F. à Carolo simplice rege Galliæ pulsus, à socero Henrico Aucupe restitutus: ob rebellionem deinde ab Ottone I. affine victus, in fuga peremtus. 26

942. III. HENRICUS, F. cum Otto I Lotharingiam Henrico rixoso duci Bavariæ concessisset, puer adhuc, injuriis aliorum succubuit, annosq; pubertatis nondum ingressus obiit. 13

955. Hinc fluctuavit Lotharingia sub HENRICO rixoso Bavariæ duce; CONRADO SAPIENTE, duce Franconiæ; CAROLO & OTTONE, Ludovici IV. regis Galliæ filio atq; nepote. 45

1004. IV. GOTHOFREDUS BARBATUS II Reginaldi ex filio Ricuino pronepos, Gothofredi barbati I. comitis Arduennæ filius, à Frisiis captus & per biennium detentus. 21

1025. V GOZELO, F. fidelis comes Conradi II. 19

1044. VI GOTHOFREDUS FORTIS III F. frater Stephani IX. Papæ, Henricum III. & IV. imperatores diu habuit adversarios. 26

1070. VII. GOTHOFREDUS GIBBOSUS, seu STRUMA, felices expeditiones in Frisiam & Hollandiam suscepit, tandem Antverpiæ occisus. Mathildem prædivitem feminam habuit uxorem. 5

1075. VIII. ITTA, soror Gothofredi gibbosi, cum marito Eustachio Bullonienfi comite. Ex hoc conjugio tres filii, Gothofredus Bullonienfis & Balduinus, primi reges Hierosolymitani, & Gvilielmus comes Bullonienfis, stirps modernorum ducum Lotharingiæ, progenati sunt. 10

1085. IX. GOTHOFREDUS BULLONIENSIS, F. pro Henrico IV. in Italia bella gessit, utq; expeditionem sacram commodius susciperet, comitatu patrio Bullonienfi, episcopo Leodiensi vendito, & Lotharingia oppignorata, rex tandem Hierosolymitanus factus, in qvo illi successit frater Balduinus. Hic Gothofredus ad Damascum tres aliqves volitantes una sagitta transfixerat. Hinc in adhuc Lotharingiæ d[illegible] [illegible] utuntur. 21

1106. X. HENRICUS, comes Limburgensis, Gothofredo & Lotharingiæ ducibus ad bellum sacrum profectis, Lotharingiam [illegible] [illegible] administravit: [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]

fruitus.

frustra reluctante Henrico V imperatore, asseruit. Ejus filius Henricus, comes Limburgensis, Salmensis & Lotharingiæ, rebus in Lusitania præclare adversus Mauros gestis, ducatum Lotharingiæ obtinuit, & diuturna bella cum Henrico V. imperatore gessit, generque Alphonsi VI. Castiliæ regis factus, reges Portugalliæ ex se procreavit. 5

1115. THEODORICUS VIOLENTUS, comes Jonvellæ, Gothofredi Bulloniensis ex fratre Gvilielmo nepos. 13

1128. XII. SIMON CRASSUS, F bellator egregius, pro Innocentio III. contra Rogerium Siculum militavit. 13

1141. XIII. MATTHÆUS I. F. Franciæ princeps magnanimus. 35

1176. XIV SIMON II. SIMPLEX, F. ob latrocinia sublata pater patriæ dictus. 31

1207. XV FRIDERICUS I. OPULENTUS Fr bella cum archiepiscopo Treverensi gessit, à qvo cum filio captus est. 6

1213 XVI. THEOBALDUS PULCER F. pro Ottone IV. contra Fridericum II. stetit, in complexu venereo cum meretrice veneno infecta mortuus. 6

1219. XVII MATTHÆUS II. Fr. cum imperatore Friderico II. in expeditione sacra militavit. 40

1259. XIIX. FRIDERICUS II. CALVUS, F. Ludovicum IX. regem Galliæ in Asiam secutus est. 34

1303. XIX. THEOBALDUS, aliis THEODORICUS II. LIBERALIS F. Philippo pulcro, regi Galliæ, militavit. 8

1311. XX. FRIDERICUS III. ATHLETA, F. Henrico VII. in Italia militavit. 18

1329. XXI RUDOLPHUS, F. Philippo Valesio regi Galliæ militavit, ad Cresciacum occisus. 17

1346 XXII. JOHANNES I. F. Ludovicum Andegavensem, qvi regnum Neapolitanum occupaturus erat, secutus, Lutetiæ veneno periit. Reliqvit duos filios, Carolum Audacem, & Fridericum, III. ducatum Validi seu Vadani [illegible] reliqvit: ex hoc descendit Fridericus ferreus. 36

1382. XXIII, CAROLUS AUDAX & BELLATOR, F. sine masculo herede decessit. 48

1430. XXIV. JOHANNES II. Caroli ex filia Isabella, herede ducatus,

1624. XXXIV. XXXV. CAROLUS, Henrici ex fratre Francisco duce Vademontii nepos, & ex filia ejus Nicolaa gener, toti præfuit Lotharingiæ, belliq; periculosam aleam subiit, in regis Galliarum, cui se antea opposuerat, partem vi tractus, ipsam Lotharingiæ metropolin Nancejum præsidiis externis muniendam prostituit: tandemq; cum ex turbis se explicare non posset, NICOLAO FRANCISCO fratri Cardinali omnem ducatum anno seculi XXXIV. per donationem inter vivos cessit. Cum tamen nec sic qvieta redderetur Lotharingia, qvæ, qvia Hispanis & Austriacis operam dederat, pene tota à Gallis præripiebatur, offensarum abolitionem precibus obtinuit, & in beneficium, præstito homagio, è manu regis accepit ducatum Lotharingiæ & Barri. Rex vero in perpetuum univit regno Galliæ comitatum Clarenmontii, ut & Jamesium & Stenæam præfecturas, atq; urbem Dunum: duranteq; bello Nancejum ratione depositi retinuit. Genealogia ducum Lotharingiæ & Gvisiæ ex schemate subjecto patet.

STIRPS

STIRPS DUCUM LOTHARINGIAE & GUISIAE.

Johannes I. dux Lotharingiae, filius Rudolphi, ob. 1382.

Carolus audax, dux Lotharing. genit Ruperti III. Imp. ob. 1430.
Isabella, uxor Renati, ducis Andegav. regis Siciliae.

Johannes II. dux Loth. — Jolanta, uxor Friderici ferrei.

Nicolaus, dux Loth. cui successit anno 1473. Fridericus ferreus.

Fridericus comes Guisiae.
Antonius, comes Guis.
Fridericus ferreus, dux Lotb. cujus uxor Jolanta, Lotharing. Isabella filia.
Renatus, dux Lotb. Rex Sic. & Neap.

Antonius, dux Lothar. — Johannes Cardinalis. — Claudius, comes Guis. Dominus Aumaliae & Joinvillae, ob 1550.

Franciscus, dux Lothar.

Carolus, dux Lothar gener. Henrici II. reg. Gall. — Christina, uxor Ferdin. Floreč.

Nicolaus, comes Vadem. dux Merc.

Henricus, dux Lotb.
Nicolaa, nupsit Carolo, comiti Vademontio, heres Lotharingiae, quam in dotem marito attulit.
Claudia, ux. Nicol. Francisci, ducis Lotb.

Franciscus, dux Vademontius.
Carolus, dux Lothar cujus uxor Nicolaa.
Nicol. Franciscus, dux Lothar. antea Cardinalis, cujus uxor Claudia.

Carolus Cardinalis.
Philippus.

Franciscus, dux Guis. sclopeto necatus 1563.
Henricus casus Blesis jussu Henrici III. 1588.
Carolus Henrico IV. reconciliatus.
Carolus Ludovicus.
Henricus
Franciscus.

Carolus & Ludovicus Cardinales.
Ludovicus Cardin. casus jussu Henrici III.
Carolus Henrico IV. reconciliatus, dux Ligae pontificiae.
Franciscus.
Car. Emanuel.
Catharina nupta Caroli Gonzagae duci Nivern.
Ferdinandus.
Carolus.
Franciscus.

Claudius, dux Aumaliae.
Carolus.
Carolus.
Claudius.
Henricus.
Renatus, marchio Albeuf.

Non exiguam in Lotharingia partem occupavere DUCES CROJANI ſeu Croviaci, ex antiqviſſimo regum Hungariæ ſtemmate prognati. Andreas enim, filius Andreæ II. regis, nepos Belæ III in fratris natu majoris Belæ IV. ejusq; poſterorum gratiam, regno paterno cedens, Venetias ſeſe contulit, & ex Sibylla, Petri Cumæi ſenatoris opulentiſſimi filia, Marcum Ungarum progenuit: qvi caſtra Philippi III. regis Galliarum ſecutus, unicam filiam & heredem Baronis Araini & Croviaci duxit. Poſteri ejus omnes longa ſerie numerantur, Gvilielmus: Johannes: Antonius: Jacobus: Gvilielmus: Johannes, vir apud Carolum VI. regem Galliæ, & Philippum Audacem, ut & Johannem Intrepidum, Burgundiæ duces, ſummæ autoritatis, qvorum nomine Picardiam gubernavit: Antonius, ditionis Luzelburgenſis rector, cui uxor Margareta in dotem attulit Arſchotum & Birbecam Brabantiæ oppida: Philippus comes Porcianus, Proteſtantium doctrinam amplexus Thuan. lib. XLI. Henricus: Philippus dux primus Arſchottanus creatus. Hujus filius Carolus Philippus à Philippo rege Hiſpaniarum Haurechi Marchio factus, ex uxore Diana Dompmartina Ludovici de Dompmartin, baronis de Fontena & Vinſtingen filia, progenuit Erneſtum, patrem Erneſti Bogislai, ex matre Pomeranica Anna nati, epiſcopi Camminenſis deſignati.

VIII. Suntne alii duces & principes in regno Galliæ, qvorum ſeries & res geſtæ ſine detrimento cognitionis hiſtoricæ omitti neqveunt?

Supra dixi, Pares Franciæ XII. eſſe à Carolo M. inſtitutos, qvi ſummis rerum diſceptationibus adhiberi, parem inter ſe dignitatem à regia proximam haberent. Horum fuere ſex pontifices, & totidem proceres ſeculares, Burgundus, Normannus, Aqvitanus, duces; Campanus, Toloſanus, Flandrus, comites. Verum poſtqvam horum principum familiæ maximam partem defecere, alii paulatim conſtituti ſunt, qvi in publicis regni ſolemnitatibus & conſeſſibus ordinis prærogativam, numero minime definito ſervant, titulis illis honorificis pro regum arbitrio attributis. Thuan. libr. XXVI. Soli regum conſangvinei nunc temporis inter principes referuntur; qvorum ſuperioribus temporibus plures eſſe ſolebant, Aurelianenſis domus, Angulenſis, Andegavenſis, Burgundia, Alanſonia, Borbonia: ſed domus Borbonia, qvæ olim erat ultima, bono ſuo fato una reſtat, & in ſummam crevit amplitudinem, regni facta particeps: idq; in proxima tranſactione Monaſterienſi obtinuit, ut pax Galliæ cum imperio Germanico denuo coaleſceret: & item ſimul inter Sabaudum & Mantuanum ratione Montis-ferrati

sopirentur. Vigore hujus transactionis imperio sunt sua restituta; electori Treverensi Ehrenbreitstein & Hammerstein; Austriacis qvatuor civitates silvestres, comitatus Hawenstein, Silva nigra, Brisgoia & Ortnovia. Econtra regi irrevocabiliter sunt addicti episcopatus Metensis, Tullensis & Verodunensis, jam olim occupati: & prætereajus directi dominii illi cessum in Piniærolii, Brisacum, Landgraviatum Alsatiæ & Sundgoviam, jusq; præsidiorum sine proprietate in castro Philippiborgo: ita tamen, ut pro partium cessatum compensatione solveret archiduci Ferdinando Carolo tres librarum Turonensium milliones. Sed nunc tandem, postqvam in Gallia satis diu sumus commorati, progrediemur in Hispaniam.

LIBRI TERTII
Sectio III.
de regnis Hispaniæ.

I. *Ut ex Italia per alpes in Galliam; ita ex Gallia per montes Pyrenæos jam transeundum est in Hispaniam.*

Qvæ facies antiqvissimæ Hispaniæ fuerit, tribus jam locis explicatum est, lib. I. sect. II. qvæst. III. & lib. I. sect. III. qvæst. III. & lib. II. sect. II. qvæst. XXIII. & XXIV. Tubalem enim, qvem Berosius vocat Jubalem, diximus patrem esse Celtiberorum in Hispania: cui ordine successerint Iberus: Jubelda: Brygus: Tagus: Betus: Deabus seu Chryseus: Geryones ab Hercule Libyco interfecti: Hispalus: Hesperus & Atlas seu Italus: Sicanus: Siceleus: Lusus. Variis postea temporibus diximus varios populos in Hispaniam ingressos, novas passim colonias deduxisse, & regna varia condidisse; tandem Phœnices & Carthaginenses de fertilissimæ regionis imperio decertasse, & Carthaginensibus universæ pene Hispaniæ dominium obtigisse. His Romani ejectis, ut provincias reliqvas, sic Hispaniam per prætores administrarunt. Et qvanqvam Hispani libertatis studio non semel animum ad arma converterunt, & Numantini imprimis res novas moliebantur, Viriatus etiam Lusitanus pastor primum, deinde latronum dux, multos annos Romanas legiones fatigavit: victoribus tamen Romanorum armis omnia cesserunt: qvi qvamprimum cœperunt civilibus bellis in se desævire, iis etiam Hispania implicata est. Sertorius Marianorum partibus addictus, Hispanorum animis, libertatem recuperaturis abusus, tam pertinaciter potentiæ Romanæ cum Hispanis restitit, ut non nisi per Metellum & Pompejum M. coerceri posset, superaturus nihilominus, nisi in convivio à conjura-

juratis fuisset trucidatus. Post Sertorium Pompejani, viribus ex fuga collectis, Hispaniam insederunt: sed superati, victoribus eam reliquerunt. Hinc illam per præsides gubernaverunt: & Augusti ductu, Cantabri hactenus invicti in potestatem sunt redacti, & universa Hispania facta stipendiaria. Tempore Honorii eam varii populi inter se dispertierunt, ut libro superiori, sectione I. qvæstione V. demonstravimus. Svevi Gallæciam occuparunt; Vandali Bæticam; Alani Lusitaniam. Carpetani & Celtiberi in Romanorum fide perstiterunt. Etsi autem initio pax à Romanis vi magis extorta, qvam voluntate illis populis data est, pedetentim tamen & adversus se & contra Romanos bella moverunt. Gothi tandem Hispaniam ingressi, qvod in historia Gothorum demonstravimus, Alanos everterunt; reliqvos Romanis, qvibus aliqvandiu sociabantur, subjecerunt; Vandalos in Africam removerunt. Et qvanqvam Svevi ex intervallo ad imperium universæ Hispaniæ aspirarunt, ut qvæstione XI. sectionis IV. libri I. docuimus, Vestrogothi tamen eos desperato imperio deturbarunt, omnesq; Hispaniæ provincias sibi vendicarunt longa regum serie, qvam superiori libro descripsimus. Gothos anno DCCXVI. Saraceni, invitati à Juliano comite, mari ex Africa trajecto, aut extirparunt, aut in montes & silvas Asturum, Cantabrorum & Gallæciæ repulerunt: qvi tamen, autore Pelagio, in unum coeuntes, pedetentim urbibus & regionibus recuperatis, vel XIV. regna tandem constituerunt, Legionis, Gallæciæ, Portugalliæ, Algarbiæ, Andalusiæ, Granatæ, Murciæ, Valentiæ, Arragoniæ, Cataloniæ, Navarræ, Castiliæ veteris & novæ seu regni Toletani, Balearium insularum. Ex his constat, recte dixisse Thuanum libro primo, Hispaniam externis ferme dominatibus aut paruisse aut militasse. Antiqvissimis autem temporibus Hispania in citeriorem à Pyrenæis montibus ad Iberum, & in inferiorem ab Ibero flumine ad fretum Herculeum; tempore Augusti in Bæticam, Lusitaniam & Tarraconensem provinciam seu citeriorem Hispaniam divisa fuit: qvarum illa comprehendit Granatam, Andalusiam seu Vandaliam & Bæturiam seu Extremaduram; ista regnum Portugalliæ; hæc reliqvas provincias omnes, in qvibus hodie recensentur Castilia, Navarra, Arragonia; olim fuere Celtiberi circa Numantiam; Vascones circa Pyrenæos montes, ubi hodie est Navarra; Varduli; Cantabri; Astures; Gallæci; Vaccæi, Carpetani circa Toletum & Complutum. Ex omnibus autem hisce regnis tria potissimum durabili titulo ad nostra fere tempora clara fuere, regnum Castiliarum, Portugalliæ & Arragoniæ. Sub Arragonia

gonia comprehensa est Catalonia, Valentia & Baleares insulæ, & per matrimonium accrevit Castiliæ. Portugallia seu Lusitania complectitur in se Algarbiam, & anno cIↄIↄLXXIX. Sebastiano rege cæso, ad eandem Castiliam recidit, nisi qvod proximis annis reddita est propriis suis regibus. Castilia deniq; provincias reliqvas comprehendit. Non autem rex Hispaniarum hæc saltem regna in Hispania suo imperio premit, sed & in mari mediterraneo ei parent Sardinia & Sicilia; in Italia regnum Neapolitanum & Mediolanensis ducatus; in Africa Septa & Tangerum oppidum, qvæ sunt veluti claves freti Gaditani, Madera item, Afores, Capitis viridis, S. Helenæ, S. Thomæ insulæ, & varii in utroq; littore Africano portus, varia castra, varia oppida. Illic etiam fœderatos sibi & pene subjectos habet regem Congo & Angolæ. In Asia dominus est florentissimi emporii Ormuzii in sinu Persico, Diii arcis in Cambaja, Goæ, Malaccæ, aliarumq; passim in India arcium, oppidorum, portuum, insularum. In novo orbe Portugalliæ nomine tenet Brasiliam, nomine Castellæ præter Cubam, Jamaicam, Hispaniolam & Philippinas insulas, partemq; Floridæ, amplissima Hispaniæ novæ & Peruviæ regna. Et memorabile est, qvod in Hispania recensentur duces circiter XXIII. marchiones XXXVI. comites L. & ingens numerus Vicecomitum, Baronum, eqvitum, regiorumq; præfectorum: item in statu ecclesiastico X. archiepiscopi, & circiter XLVIII. episcopi.

II. *Magna omnino est Hispanorum regis potentia & vires stupendæ. Qvia autem Pelagium primum nominasti, qvi Hispaniam à Saracenis in libertatem asseruerit, & peculiare regnum condiderit, ejus & eorum, qvi illi successerunt, seriem audire lubet.*

PELAGIUS, cæso à Saracenis ultimo Westrogothorum in Hispania rege Roderico, oriundus ex regio Gothorum sangvine, Favilæ, qvem Vitiza Gothorum rex flagitiosissimus necaverat, filius, se una cum aliis Hispanis tradiderat Saracenis. Sed dum negotiorum causa aberat, filiæ ejus vis illata est à Maurorum præfecto. Qvam injuriam ulturus, ad Asturiorum montes, collectis Christianis, qvi in abdita silvarum profugerant, magna Saracenorum, qvos Muza dux in aciem eduxerat, edita strage, Legionem urbem in Asturia occupavit, castelloq; adversus hostes excitato, præfectos ejus Castellæ comites nuncupavit, vir religione & militari virtute clarissimus, cui ob multa merita Christiani, ad qvos jus eligendi regem devolutum fuerat, regnum Legionis & Asturum anno DCCXVI. deferebant: qvod tandem uno nomine regni CASTILIÆ venire cœpit, sub qvo comprehenduntur

duntur Biscaja, Leon, Asturia, Gallæcia, Estremadura, Andalusia, Granata, Murcia, utraq; Castilia, cum accessione Canariarum insularum, Navarræ, ducatus Mediolani, Indiarum occidentalium, insularum Philippinarum. Nos ordine nostro progressuri, qvinam Pelagio successerint, recensebimus.

REGES LEGIONIS ET ASTURUM seu Castiliæ, ex Pelagio.

A. C. *A. R.*

716. I. PELAGIUS, filius Favilæ, Pelagii, ducis Cantabriæ, Chindasvindi XXIX. Westrogothorum in Hispania regis nepos, cujus majores videantur libro II. sect. IV. qvæst. XII. primus leonem rubrum in campo albo in insignibus usurpavit. 19

735. II. FAVILA, F. ab urso in venatione laniatus, herede destitutus. 2

737. III. ALPHONSUS I. qvem alii vocant Adelfonsum aut etiam Ildefonsum, Pelagii gener, filius Petri, ducis Cantabriæ, ex Richaredi I. Westrogothorum in Hispania regis sangvine prognatus, ob hæresin Arianam extirpatam Catholicus dictus, intestina Saracenorum discordia usus, multa in Gallæcia & Navarra loca recuperavit. 19

756. IV. FROILA, F. fama inter bonum & malum alternante, Omarum, ducem Cordubæ Saracenicum, Gallæciam infestantem, ingenti prælio, qvo ultra LIV. millia hostium ceciderunt, captum interfecit, & ut fratrem Bilmaraum ob zelum regni suis manibus peremerat, ita à fratre Aurelio per conjurationem interfectus est. 11

767. V. AURELIUS, Fr. bello servili fatigatus, virgines certas annuas Mauris danda fœdere fœdo promisit. 8

774. VI. SILUS vel Sillo, Froilæ, aut, ut alii censent, Alphonsi I. ex Odissinda filia gener, pacem cum Mauris ignominiosam confirmavit, expulsus cum fratre Alphonso II. à Mauregato notho, patruo. 9

783. VII. VIII. IX. ALPHONSUS, Froilæ filius, qvia amplexibus uxoris abstinuit, castus vocatus, à Mauregato notho, patruo, homine ignavissimo, una cum fratre Silo expulsus, aliqvamdiu exulavit: Mauregato defuncto, VEREMUNDUS, Alphonsi patruelis, Vimerani filius, Alphonsi I. nepos, per biennium regno præfuit: qvo elapso, religionis monasticæ amore fratri Alphonso, ultro imperiũ restituit, qvi vel tribus victoriis à Saracenis reportatis, multis

in locis fidem Christianam in Hispania restituit, & partem Lusitaniæ illis ademit. 41

824. RAYMIRUS I. vel Ranemirus, filius Veremundi, privatis palatinorum suorum seditionibus diu vexatus, non saltem feliciter cum Saracenis, ope D. Jacobi Apostoli, albo insidentis eqvo, ceu dicunt, adjutus conflixit, iisq; Hispalim urbem ademit, sed & Normannos, Gallæciæ littora infestantes, navibus eorum LXX. incensis, repulit. 7

831. XI. ORDONIUS I. F. victoriis adversus Saracenos continuatis, plures civitates interq; illas Salmanticam recuperavit. 10

841. XII ALPHONSUS III. MAGNUS, F. à Froila, Veremundi filio, qvi regem se designaverat, ut & à Zenone Cantabriæ duce, qvin & senex à suis ipsius filiis vexatus est. Victor perpetuus Saracenorum, ipsam Portugalliam in libertatem asseruit, & Cæsar Augustam refecit. 46

887. XIII. GARSIAS, F. à patre ob suspicionem regni affectati comprehensus, & ægre dimissus. 3

890. XIV ORDONIUS II. Fr. Saracenos memorabili prælio ad Castrum S. Stephani primo regni anno prostravit. Sed qvinqvennio post cladem ab Abdera, rege Cordubæ ad vallem Juncariam accepit, qva Asturiensis & Legionensis episcopi capti sunt. Id suis imputans, x. Castellæ comites obtruncavit. Qvam ob causam Castellenses, regis Legionis jugo excusso, duos judices, Nunium Rasuravum & Laynum Calvum, sibi præfecerunt: qvorum alter jus; alter bellum curaret. Nunii nepos Ferdinandus Gundisalvus, comes Castellæ denuo dici cœpit, cujus posteri comitatum obtinuerunt usq; ad Sanctium III. Majorem, regem Arragoniæ & Navarræ, qvi anno lↄv ducta Elvira, Sanctii comitis Castellæ filia, Garsiæ Ferdinandi nepte, Gundisalvi pronepte, se primum regem Castiliæ dixit: cumq; qvatuor haberet filios, Ranimiro concessit Arragoniam; Garsiæ Navarram; Ferdinando Legionem & Castellam; Gundisalvo Sobrarbiam. 8

898. XV. FROILA III. LEPROSUS Fr. inglorius, episcopum Legionis Fronimium in exilium egit. 1

899. XVI. ALPHONSUS IV Ordonii II filius ignavus, fratri cessit regnum, monasterium ingressus: sed cum regiam dignitatem deposuisse pœniteret, vinculorum & vitæ eundem terminum habuit. 6

905.

905. XVII. RANIMIRUS II. Fr. auxiliis Ferdinandi Gundisalvi comitis Castellæ, insigni victoria Saracenos superavit, & regnum Toletanum invasit, atq; Madricium cepit. 19

924. XVIII. ORDONIUS III. F. domesticis bellis à suo fratre & Garsia avunculo, rege Navarræ, afflictus, qvibus tamen fuit superior. 5

929. XIX. ORDONIUS IV. Alphonsi IV. filius, cognomine malus, invasor regni adversus Sanctium crassum, ex fratre nepotem, qvem ejecerat: sed iterum pulsus fugit.

929. XX. SANCTIUS vel SANCIUS I. crassus, Ranimiri II. filius, frater Ordonii III. auxilio regis Cordubæ Saraceni Ordonium patruum deturbavit, & Gallæcos rebelles perdomuit. 12

941. XXI. RANIMIRUS III. F. qvinqvennis patri successit. Contemta ejus ætate, Gallæci Veremundum II. Ordonis III. filium sibi præfecerunt: unde cruentum inter duos patrueles bellum extitit, non sine gravi utriusq; gentis cæde. 25

966. XXII. VEREMUNDUS II. Ordonii III. F. podagricus & incestuosus, (dicitur enim uxore repudiata, filiam ejus sibi junxisse) ob victorias, qvas à Maurorum rege Amanzore reportaverat, elatior factus, in episcopos sævire cœpit. Unde magnis mactatus cladibus, Barcinonem & Legionis urbem à Saracenis sibi præreptam amisit. 17

983. XXIII. ALPHONSUS V. F. Legionem à Mauris dirutam & ad casas redactam instauravit, è vulnere tandem, sagitta Saraceni cujusdam percussus, in obsidione Visei oppidi mortuus. 27

1010. XXIV. VEREMUNDUS III. F. in prælio cæsus à sororio suo Ferdinando, filio Sanctii III. majoris, Arragoniæ & Navarræ regis, qvi Castellam Navarræ per matrimonium paulo ante conjunxerat, & Legionem etiam sibi vendicabat. Et nunc porro reges Legionis, titulo etiam regum Castiliæ insigniri cœperunt. 14

REGES LEGIONIS ET CASTILIAE,
ex regibus Arragoniæ & Navarræ.

1024. XXV. FERDINANDUS I. Sanctii majoris, regis Arragoniæ & Navarræ filius, Alphonsi V. ex filia Sanctia gener, Veremundi III. sororius, rex Castellæ seu Castiliæ I. occupato Legionis regno post cæsum Veremundum, Garziam etiam fratrem, regem Na-

varræ à patre designatum, bellum sibi inferentem, in prælio cepit, & elapsum alio prælio cæcidit: magnam Portugalliæ partem, & inter alia Conimbriam civitatem Saracenis & Mauris, opera Roderici Vivarii Cidi, eripuit, eosdemq; Cantabria expulit, & aliis in locis ad tributa danda compulit: Toletanum regnum devastavit. Rex optimus, felix & magnanimus, qvi legibus Gothicis, in suo regno confirmatis, alias addidit, & moriturus, regnis suis inter tres filios divisis, Sanctio concessit Castellam; Alphonso Asturiam & Legionem; Garsiæ Gallæciam, qvæ hactenus comitatus titulo insignita fuerat, partemq; Portugalliæ. 46

1060. XXVI. SANCTIUS II. F. possessionibus fratrum inhians, altero eorum pulso, altero in vinculis detento, regna ipsorum occupavit, per insidias tandem à Vellido necatus. 6

1066. XXVII. ALPHONSUS VI. Fr. defuncto fratre in regnum revocatus, Toletum Saracenis, rege eorum Toletano occiso, eripuit, & paulo ante obitum non exiguam cladem ad oppidum Al azara ab hostibus accepit, qvi, nova expeditione ex Africa in Hispaniam facta, omnia depopulati, novum regnum Almoravidum condiderunt. Hujus tempore cœpit regnum Portugalliæ seu Lusitaniæ. 42

1108. XXVIII. XXIX. XXX. URRACA, F. femina impudica, unica heres Alphonsi VI. nupta prius Raimundo, comiti Barcinonensi, sustulit filium Alphonsum. Post Raimundū ALPHONSO Arragoniæ regi nupsit, qvi socero defuncto se regem Castellæ nominavit, & ab aliqvibus Alphonsus VII vocatur. Sed Urraca, post qvadriennium animo ab eo alienata, nuptias ejus fastidivit, & repudiata sibi & suis amatoribus regnum vendicavit. Proceres illud filio ejus ALPHONSO, qvem alii VII. alii, à qvibus vitricus ejus Alphonsus inter reges qvoq; numeratur, VIII. vocant, attribuunt, frustra reluctante & armis etiam adversus filium rem gerente regina. Hic vero Alphonsus imperator Hispaniæ dici meruit, qvia Arragoniam etiam, qvam Raymirus II Alphonsi frater ignavus tenebat, sibi adscripsit, & Mauro è multi oppidis ejecit, & regni fines latissime extendit. Morti propinqvus regna inter filios, Sanctium III. & Ferdinandum II dispertiit. 51

REGES

REGES CASTELLAE.	REGES LEGIONIS.
1159. SANCTIUS III. Alphonsi VII. (IIX.) filius, Raimundi & Urracæ nepos.	1159. XXXI. FERDINANDUS II. Sanctii III. frater. 31
1160. ALPHONSUS IIX. (IX.) F.	1190. XXXII. ALPHONSUS IX F. 8
1214. HENRICUS I. F. sine prole anno cIↄccxvii. defunctus.	1217. XXXIII FERDINANDUS III. F. 35

Sanctius III. rex Castellæ, cognomento Desideratus, pater pauperum, & clypeus nobilium appellatus, in prælio post unius anni imperium pro fide Christiana fortiter occubuit, filiusq; ejus Alphonsus VIII. in cunis jacens, rex electus, cognomento Bonus & Nobilis, à proceribus suis fortiter adversus Ferdinandum II. patruum, regem Legionis, qvi Castellæ regnum sibi etiam cupiebat, defensus est, factusq; adultus, arces innumeras, expulsis Saracenis, recepit, & semel in acie victus, multoties victor extitit. Regem eorum & pontificem Miramulinum anno cIↄcc. ingenti prælio fugavit, ut, lx. bellatorum millibus amissis, retro in Africam sese conferret. Et ab hoc tempore Christianis successum urgentibus intra xxx. annos Valentia, Carthago, Corduba, Murcia, Hispalis est recepta. Defunctus filiolum minorem Henricum I. reliqvit. Sed ille cum pueris ludens, tegulæ decidentis ictu vulneratus, biennio post mortem patris occubuit. Et ita regna Legionis & Castellæ iterum unita sunt, manseruntq; ad hunc usq; diem unita. Nam Ferdinandus III. rex Legionis, Alphonso IX. & Berengaria Alphonsi VIII. filia genitus, defuncto Henrico I suo avunculo, regnum maternum Castellæ adiit, Hispalim, Cordubam, totamq; fere Bæticam Christianis adjecit, multa hostium millia interemit, eosq; pene debellatos in angulum Granatæ compulit.

1252 XXXIV. ALPHONSUS X. Ferdinandi III. F. Sapiens & Astrologus cognominatus. Astrorum enim scientiam ab interitu constructis tabulis Alphonsinis vindicavit: septipartitum opus juris civilis Hispanorum, historiamq; generalem, & librum thesauri edidit: in arte Medica instauranda multum industriæ collocavit: omnes bonos amavit: in pauperes liberalis: in Saracenos miles fortissimus, qvi anno cIↄcclxiii. valido exercitu amissa recuperare conabantur. Sua virtute se Germanis ita probavit, ut in Romanum imperatorem eligeretur: qvod tamen imperii axioma philosophica animi moderatione aspernari visus est. Filium primogenitum Ferdinandum de la Cerda dictum ante se extulit, & cum

ſuos ex eo nepotes Alphonſum & Ferdinandum heredes vellet inſtituere, Sanctium IV. ſecundo ſibi genitum filium habuit ſibi contrarium. 32

1284 XXXV. SANCTIUS IV. F. vivo adhuc patre Caſtella occupata ſe regem dixit, regemq; Feſſæ Maurum, ex Africa magna claſſe Hiſpanias petentem, navali prælio ſuperavit & Tarifam ei eripuit. 11

1295 XXXVI. FERDINANDUS IV. F. novennis, regni adminiſtrationem ſub tutela matris ſuſcepit. Ideoq; contemta ejus pueritia, reges Navarræ, Portugalliæ & Arragoniæ, in eum arma ſumſerunt. Alphonſus etiam de Cerda ejus patruelis armata manu Caſtellam ingreſſus, regium nomen ſibi aſſeruit. Sed ex tantis diſcriminibus filium mater, Maria, Alphonſi IV. ex filio Alphonſo Molinæ infante neptis, prudentiſſime explicuit. 15

1310. XXXVII. ALPHONSUS VI. F. peste in caſtris adverſus Saracenos ad Gibraltar oppidum poſitis obiit. 40

1350. XXXVIII. PETRUS I. F. crudelis & ſævus, ſed circumſpectus & bellicoſus, plurimis proceribus necem intentavit: atrocia bella cum Petro Arragoniæ rege geſſit: à fratre tandem in prælio peremtus. 19

1369. XXXIV. HENRICUS II. NOTHUS Fr. prima vice fruſtra regnum tentaverat adverſus fratrem, inq; Galliam fugatus receſſerat: ſed viribus beneficio Gallorum integratis, fratre per Geſquinatem à Carolo V. rege Galliarum ſubmiſſum victo & cæſo, rex ſalutatus eſt. 10

1379. XL. JOHANNES I. F. duo graviſſima bella geſſit adverſus regem Portugalliæ Johannem, & Johannem ducem Alancaſtriæ, filium Eduardi III regis Angliæ. Portugalliam ipſe ſibi ratione uxoris aſſeruit, ſed infelici ſucceſſu. Anglus contra Caſtellam Conſtanſtantiæ ſuæ conjugi, Petri I. filiæ, jure hereditario adſcripſit. Pax tandem novis conjugiis firmata eſt. Filius ejus ſecundogenitus, Ferdinandus Juſtus, obtinuit regnum Arragoniæ, & eſt in ſer e illorum regum XXII. 11

1390. XLI HENRICUS III. F. primogenitus valetudinarius, ſed ſapiens & munificus: cujus frater Ferdinandus Juſtus communi ordinum ſuffragio regna Arragoniæ & Siciliæ obtinuit. Per matrem enim Eleonoram, Petri IV. Arragoniæ regis filiam, acceſſus ad illa regna ei factus eſt. 17

1407. XLII. JOHANNES II F. puer triennis sub tutela matris & Ferdinandi patrui successit, & Saracenorum in obsidione Granatæ x. millia prostravit, belloq; cum Arragoniæ & Navarræ regibus in causa Alvaris de Luna enato, victoria reportata, Alvarem gladio percuti jussit. Judæos baptisari nolentes regno expulit, bonis confiscatis. Propterea multi eorum baptismum susceperunt. Sed qvi nihilominus occulte ritus Judæos observabant, Marrani dicti sunt. 47

1454 XLIII. IV. F. ultimus Castellæ & Legionis ex hac familia rex, variis damnis Saracenos affecit. Educavit ex Eduardi regis Portugalliæ filia Johanna unicam filiam Johannam: qvam proceres nonnulli heredem regni declararunt. Sed qvia ab aliis dubitatum fuit, an regis Henrici IV. qvem genitalibus debilem existimabant, filia esset, an supposita & notha, tandem post varias sui frustraneas desponsationes sacram virginem induit. Et qvia Henrici regis soror, Johannis II. filia, Elisabella seu Isabella, Ferdinando Catholico, regi Arragoniæ xxv. nupserat, Castella & Legio his nuptiis cum Arragoniæ regno conjuncta est. Uxor hujus Henrici IV. Blanca, fuit Ferdinandi Catholici & Caroli regis Navarræ soror. 21

III. Ipsum Arragoniæ regnum dignum omnino est, qvod accuratius lustremus. A prima igitur origine illius reges mihi recenseto.

Garsias Ximenius, ex stirpe Gothorum in Arragonia oriundus, qvem tamen aliqvi non ex Gothicis, sed Hispanicis familiis deducunt, eodem fere tempore, qvo Pelagius, cum reliqviis Christianorum, in silvis Asturum collectis, novo Legionis regno condito, Saracenorum armis se opposuit: in Pyrenæis montibus, aliisq; propinqvis & imprimis Navarræ locis nonnulla loca Christianæ religioni restituit, & rex Sobrarbæ in Vasconia à suis salutatus, prima potentissimi regni jecit fundamenta: sub qvo jam comprehenditur, præter Arragoniam, Catalonia, Valentia cum accessione Majoricæ, Minoricæ, Sardiniæ, Siciliæ, regni Neapolitani, provinciæ Belgii, loca nonnulla in Barbaria.

SERIES REGUM SOBRARBAE ET NAVARRæ, & comitum Arragoniæ.

A. C. A. R.

724. I. GARSIAS XIMENIUS ex Gothico sangvine. 30

969. III. SANCTIUS II. F. rex laudatissimus. 21

990. IV. GARSIAS, F. vir fortissimus, tremulus dictus, qvod in primo congressu contremiscere videretur. 10

1000. V. SANCTIUS III. major, F. ducta ultimi Castellæ comitis Sanctii filia Elvira seu Nunnia se regem qvoq; Castiliæ dixit, imo imperator totius Hispaniæ dici voluit, postqvam Cordubam cum Toleto Saracenis eripuit, eosq; à finibus Navarræ, Castellæ, & Arragoniæ repulit. Inter qvatuor filios, ut supra diximus, regnum divisit: ex qvibus Ferdinandus accepit Castiliam; Raymirus Arragoniam; Garsias Navarram; Gundisalvus Sobrarbiam; qvi tamen cum occisus esset à Romanero de Tomanera, frater ejus Raymirus Sobrarbiæ etiam rex dictus est. 34

1034. VI. RAYMIRUS seu RANIMIRUS, filius Sanctii majoris, ut creditur, naturalis, fratribus legitimis in regno Arragoniæ prælatus est, qvia reginam, eorum matrem, qvam ipsi filii falso coram patre accusaverant adulterii, in duello defendisset. Historici eum primum Arragoniæ regem numerant. Monachi illum Christianissimum vocant, qvia ceremonias Romanas recepisset. Interfectus tandem est in prælio à Sanctio, suo ex fratre Garsia nepote, rege Navarræ. 24

1058. VII. SANCTIUS IV. F. cum Garsia patruo, rege Navarræ, pro altero patruo Ferdinando bella gessit, inq; obsidione urbis Oscæ sagitta percussus obiit: cujus tres filii sibi ordine successerunt. 36

1094. VIII. PETRUS I. F. Oscam expugnavit, & Maurorum regem Almozabenum profligavit. 14

1108. IX. ALPHONSUS I. Fr. BELLATOR, gener Alphonsi VI. regis Castellæ per Urracam ejus filiam. Unde etiam illud sibi regnum asseruit. Dicitur undetricies cum hostibus collatis signis victor evasisse; ultimo in prælio occubuisse. 18

1126. X. RAYMIRUS II. Fr. simplex, ex monacho & presbytero rex factus, genero regnum cessit. Unicam reliqvit filiam heredem Petronellam. 19

1145. XI. RAYMUNDUS BERENGARIUS, comes Barcinonensis, Raymiri II. ex filia Petronella gener, Catalauniam cum Arragonia matrimonii beneficio conjunxit. Pater hujus Raym. Berengarii ademit Mauris insulam Majoricam; avus etiam re militari

ſtrenuus fuit: Proavus reges XII. Maurorum, campeſtri prælio victos, ſibi tributarios fecit. Et hi omnes dicti ſunt nomine Raymundi Berengarii: & deſcendunt ab Infredo, qvem Ludovicus II. imperator gubernatorem limitis Barcinonenſis contra Saracenos conſtituit. 17
1162. XII. ALPHONSUS II. caſtus, F. gener Alphonſi, Caſtellæ & Legionis regis. 34
1196. XIII. PETRUS II. CATHOLICUS, F. in prælio adverſus magnates Catalaunios fortiter occubuit. 17
1213. XIV. JACOBUS I. EXPUGNATOR, F. mortuo patre decennis, uxorem duxit anno XIII ætatis, delubra circiter millia in honorem Deiparæ virginis exſtruxiſſe dicitur. Inſulas Baleares penitus purgavit, regnumq; Valentiæ & Murtiæ à Mauris recepit 63
1276. XV. PETRUS III. MAGNUS, F. qvem, ducta Manfredi regis Siculorum filia Constantia, poſt expulſos Gallos, Siciliæ regem factum, eam ad filios Jacobum & Fridericum transmiſiſſe, prima hujus libri ſectione demonſtravimus. Frater ejus Jacobus, primus rex Balearium inſularum factus eſt. 10
1286. XVI. ALPHONSUS III. BENEFICUS, F. peſte obiit ſponſus ante nuptias. 6
1292. XVII. JACOBUS II JUSTUS, Fr. pro Carolo Andegavenſi, cui Siciliam ultro ceſſerat, adverſus Fridericum fratrem, illam ſibi aſſerentem, pugnavit, & Sardiniam per filium Alphonſum IV. ſibi ſubjecit. 35
1327. XVIII. ALPHONSUS IV. BENIGNUS, F. Sardiniam armis ſibi ſubjecit. 8
1335. XIX. PETRUS IV. CEREMONIOSUS, F ſeptimeſtri partu editus, crudelior initio, fratrem Ferdinandum, filium novercæ ſuæ, cujus inſidias expertus fuerat, ad necem condemnavit, atq; in Sardiniam rebellem expeditione ſuſcepta, in Genuenſes, qvorum ope illa nitebatur, arma vertit. 52
1386. XX JOHANNES I. F in venatione mula lapſus periit. Regnum Portugalliæ fruſtra ſibi petiit, qvod filiam Ferdinandi IX. regis Portugalliæ in matrimonio habebat. Sed Portugalenſes prætulere ei illegitimum Ferdinandi filium Johannem. 9
1396. XXI. MARTINUS Fr. cujus filius Martinus per matrimonium
Mariæ

Mariæ, Friderici ſimplicis regis Siciliæ filiæ, regnum Siciliæ occupavit, ſed ante patrem defunctus. 14

1410. XXII. FERDINANDUS JUSTUS, Petri IV. ex filia Leonóra & Johannis I. regis Caſtellæ & Legionis filius, frater Henrici III. regis in Caſtella, in interregno, qvo ſex competitores ſibi regnum petierunt, ſuffragio judicum, propter matrem, qvæ regni heres habebatur, prælatus eſt, & nonnulla in regno Granatæ loca Saracenis eripuit.

1416. XXIII. ALPHONSUS V. ſapiens & magnanimus, F. adoptatus à Johanna regina Neapolitana, & iterum abdicatus, regnum Neapolis adverſus Ludovicum & Renatum Andegavenſes, qvos eadem adoptaverat, armis obtinuit. Qvod tamen anteqvam præſtitit, à Genuenſibus captus eſt & liberaliter dimiſſus. Ferdinandus, filius ejus nothus, obtinuit tandem regnum Neapolitanum: de cujus poſteris videatur ſeries regum Neapolitanorum. Cæterum de Alphonſi V. dictis & factis qvatuor libri Antonii Panormitæ extant cum commentariis Æneæ Silvii. 42

1458. XXIV. JOHANNES II. Fr. ducta Blanca Caroli regis Navarræ filia, ſe regem etiam Navarræorum conſtituit, idq; non probante filio Carolo, cum illo & Barcinonenſibus graviá geſſit bella, filioq; Alphonſi V. illegitimo Ferdinando conceſſit in ſenectute cæcus regnum Neapolitanum, qvod beneficio papæ ſibi vendicarat. 21

1479. XXV. FERDINANDUS II. (in ſerie regum Caſtellæ & Legionis V.) F. catholicus & magnus dictus, ducta Iſabella, Johannis II. regis Caſtellæ & Legionis filia, Henrici IV. ſorore, regna illa conjunxit Arragoniæ: Saracenos & Mauros, à qvibus Granata per annos DCCXXC fuerat infeſſa, penitus cum ultimo Granatæ rege Saracenico Zagcibio expulit: novum orbem detectum ſuo regno adjunxit: adverſus Saracenos & Judæos inqviſitionem Hiſpanicam, cujus nunc adverſus Chriſtianos uſus cum maxima tyrannide conjunctus eſt, inſtituit. Iſabella, anno ſeculi ineuntis v. moriens, regni Caſtellæ gubernationē, (nulla facta mentione Philippi generi, qvi cum ipſius filia Johanna, uxore ſua, in Belgio ſubſiſtebat) marito Ferdinando ex teſtamento commendavit, donec Carolus, ſuus ex Johanna & Philippo nepos, annū ætatis vigeſimum attigiſſet: qvod qvanqvam Philippum male habuit, tanqvam regni cupi-

1558 XXXIII. PHILIPPUS II. F. per duces Albanum, Parmensem, & alios, in Italia, Belgio, & Lusitania, multa bella gessit, inque illis infanda crudelitatis exempla edidit: ipseque anno MDLVII. exercitu LXV. millium militum in Galliam profectus, locis aliqvot captis, Gallum illuc adegit, ut, Gvisio ex Italia revocato, in pacis conditiones consentiret. Regnum Portugaliæ, cæso in Africa Sebastiano à rege Fessæ, occupavit. Melitten, à Turcis CLXVIII. triremium classe oppugnatam, misso illuc Garsia Toletano, Siciliæ prorege, liberavit. Nobilem victoriam in confæderatione pontificis & Venetorum per Johannem Austriacum fratrem à Selimo Turcarum rege, qvi jam Cyprum ceperat, in mari ad Echinades insulas reportavit. Infelicem autem expeditionem in Africam ad Tripolin recuperandam suscepit: magnaque jactatus tempestate, oceanum ditavit exuviis, qvibus ipse & parens ejus totum fere orbem spoliaverat: tandemque omni Africæ possessione, Tunetana & Guletana arcibus à Turcis captis, est dejectus. Felicius egit adversus duos Mauriscorum reges, qvi in regno Granatano suis Saracenis volebant libertatem restituere: qva de re totus liber XLVII. Thuani agit. Tunetam etiam denuo anno seculi LXXIII. recepit, qvod legere est in libro LV. Thuani. Tandem anno LXXXVIII. expeditionem illam magnam navibus circiter CXXV. qvibus aliæ CCC. ex Parmensis classe conjungi debebant, adversus Elisabetam reginam Angliæ suscepit. Sed arte & virtute Draci, ipsis ventis adversantibus, frustra fuere hi conatus. Filium Carolum de religione, an de nimis freqventi cum noverca conversatione suspectum, tunc temporis unicum, in carcerem conjectum sustulit. Composuit in laudem ejus orationem J. Bouchier, teste Ern. Eremundo in libro de tumultuum in Belgio origine, qva dicit, nullum in corpore ejus, sub vitæ finem, locum absque dolore & vulneribus fuisse: humeris tantum exceptis, movere se eum non potuisse: à planta pedis usque ad humeros fistulis fuisse repletum: aperto tandem ad humores acutos corpore, ingentem qvotidie copiam pediculorum & pestilens pus effluxisse. 40

1598 XXXIV. PHILIPPUS III. F. sororem Isabellam Claram Eugeniam Alberto Austriaco elocavit, eique provincias Burgundiæ loco dotis cessit: qvi paulo post à Mauritio Auraico victus, a ... li-

libus amissis, & Francisco Mendoza capto, Ostendam triennali obsidione fatigatam, inqꝫ alium prorsus locum, dum hostibus pedetentim cedendum erat, sine exemplo translocatam occupavit. Edicto publico ejecit anno seculi x. omnes origine & gente Mauros seu Saracenos, qvi fidem qvidem ore profitebantur, sed Machometanismum corde premebant. Et tanta fuit egredientium multitudo, ut ad x. centena millia capitum numerarentur. Alii laudarunt factum regis, qvibus hæc Maurorũ progenies materiam videbatur seditionibus præbere: alii secus censuerunt, qvibus Hispani credebantur ad illam proscriptionem desiderio ingentium divitiarum & agrorum, qvos hactenus illi possederant, compulsi. Filios tres reliqvit, Philippum IV. Carolum, Ferdinandum, & totidem filias. 23

1621. XXXV. PHILIPPUS IV DOMINICUS VICTOR F. anno ætatis xvi. suscepit regnum, cum jam anno ætatis x. duxisset Elisabetam, Henrici IV. regis Galliarum xii. annorum filiam: ex qvo conjugio natus est Balthasar Carolus, qvi obiit anno seculi xlvi. & Isabella Maria, qvæ nupsit Ferdinando Francisco, Ferdinandi III. Imp. filio. Defuncta prima uxore, anno seculi xlix. duxit Mariam Annam, Ferdinandi III. Imp. filiam. Initio regni Rodericum Calderonium, ad invidiosam potentiam è tenui sorte à patre evectum, è medio sustulit: anno seculi xxv. magnis sumtibus Bredam recepit: Vesaliam contra & alia oppida in Belgio amisit: Cataloniæ etiam regnum, ut & Lusitania, multis irritata exactionibus, ab eo defecit, & peculiarem sibi regem, ex regio sangvine oriundum, præfecit. Neapolis qvoqꝫ se subducere & in partes Galli transire voluit, cujus tamen conatus fuere irriti. Cum tricennale bellum in Germania exardesceret, illi qvoqꝫ Philippus rex implicari cœpit, & pro imperatore & Austriacis arma corripuit: eoqꝫ ipso bella adversus Gallos recrudescere. Pace tandem inter Germanos Osnabrugis constituta, ipse qvoqꝫ in pacis qvidem conditiones cum Belgis confœderatis concessit, iisqꝫ *αὐτονομίαν* permisit: sed cum Galli bella continuavit, discordiasqꝫ inter illos civiles fovit, & interea totam pene Cataloniam recepit.

IV. *Dixisti, Sauli! Majoris tertium filium Garsiam accepisse in regnorum patris notum divisione regnum Navarræ. Quæ igitur series sit regum Navarræorum, me doce.*

Reges

Reges Navarræ ab ipso ENNICO, qvi ex Pyrenæis montibus in plana descendens, multis secundis prœliis adversus Saracenos regnum Navarræ constituit, eo ordine recensentur, qvo superiori qvæstione positus est. GARSIAS autem Sanctii Majoris filius, cum Navarræ regnum adiisset, alterum fratrem RAYMIRUM, à qvo bello petebatur, prœlio fudit, opimisq; spoliis potitus est: alterum cum ipse invaderet, lancea confossus periit. Ejus posteri tamdiu regnum tenuere, donec heredibus masculis deficientibus THEOBALDUS, comes Campaniæ & Briæ, ducta BLANCA, Sanctii IV. filia, regnum sibi suisq; acqvisivit, & anno CIↃCCXVI. defunctus, filium reliqvit posthumum, sibi cognominem, THEOBALDUM, qvi anno ætatis LIII. decessit. Duo hujus filii, THEOBALDUS & HENRICUS, sine prole mascula obierunt. PHILIPPUS igitur PULCER, rex deinde Galliarum salutatus, cui Johanna, Henrici filia, nupserat, ratione uxoris, Navarræ regnum anno CIↃCCLXXIV. acqvisivit. Filius ejus LUDOVICUS X. unicam reliqvit filiam, heredem Navarræ, JOHANNAM, qvæ Philippo Aurelio, agnato, comiti Eboracensi nupta, marito fasces regni tradidit. Ejus filius CAROLUS MALUS, ambustus dictus, qvod justo Dei judicio, igne per universum corpus serpente, consumtus est, & nepos CAROLUS JUNIOR, usq; ad annum CIↃCCCCXXV. regno præfuerunt. Caroli hujus Junioris filia BLANCA primum Martino Siciliæ regi; deinde Johanni, Ferdinandi I. regis Arragoniæ filio, & patri Ferdinandi II Catholici nupta, utriq; marito regnum dedit. Martinus sine prole decessit. Johannes ex Blanca unum filium CAROLUM, & filias duas, BLANCAM & LEONORAM, sustulit. Filius, patrem ipsum ætate gravem regno expulsurus, ante patrem diem obiit. Altera filiarum Blanca nupta Henrico IV. regi Castellæ & Legionis, experta in marito naturæ defectum, divortio facto, in Navarram rediit, & naturæ paulo post concessit. Leonora igitur, altera filia, qvæ Gastoni comiti Bearniæ, Foxii & Bigorræ nupserat, regnum adiit. Illa brevi post fata patris defuncta, nepos ejus ex filio GASTONE, jam ante patrem mortuo, FRANCISCUS PHOEBUS, rex Navarræ anno CIↃCCCCLXXX. factus est. Cũ & ille sine prole seqventi anno vita exiisset, soror ejus CATHARINA, regina Navarræ hereditaria, nupta Johanni duci Labretano vel Albretano, in Gallia Perragoriorum, Lemovicum, Druidumq; domino, imperiũ ad Gallos transtulit. Hunc Johannem cum uxore Catharina, tanqvam Gallorum regi Ludovico XII. tunc temporis pontificis hosti faventem, Julius II. excommunicavit, regnumq; ejus Ferdinando V.

catholico Hispaniarum regi concessit: qvi, occupata Pompejopoli, Castellæ regno Navarram anno MDXII. univit. Johannes trans Pyrenæos sese recepit, & vix sextam Navarræ partem retinuit. Filius ejus HENRICUS, legitimus Navarræ heres, in Aqvitania, cujus præses fuit, anno cIↄIↄLV decessit exul. Cujus filiam JOHANNAM Lapretanam duxit ANTONIUS BORBONIUS Vindocinus, Picardiæ præses, & propter eam in regium Navarræ titulum & in opulentissimas, qvas Henricus in Gallia habuerat, possessiones successit. Ejus filius HENRICUS IV regnum Galliæ deinde adiit. Hæc omnia ut rectius intelligantur, posteriorem Navarræorum familiam adscribere placuit.

GENEALOGIA NAVARRAEORUM REGUM.

Philippus, IV. pulcer, rex Galliæ ducta Johanna, herede regni Navarræ, rex qvoq; Navarræ.
Ludovicus X. Hutinus, rex Gall. & Navarræ.
Johanna, uxor Philippi Aurelii, comitis Eboracensis.
Carolus malus & ambustus.
Carolus junior ob. 1425
Blanca, uxor Johannis Arragonii, Ferdinandi I. filii.

Leonora, uxor Gastonis, comitis Bearnæ & Foxii.

Gasto cujus uxor Magdalena, Caroli VIII filia.
Catharina ux. Joh. Labretani regno ejecti — *Franciscus Phœbus.*
Henricus, pulsus à Ferdinando catholico. — *Magdalena.*
Johanna Labretana, ux. Antonii Borbonii.
Henricus IV. rex Gall.
Ludovicus XIII.
Ludovicus XIV rex Gall.

Johannes, cujus uxor Maria, soror Ludovici XI. regis Gall.
Johannes ad Rhedonam casus.
Germana, uxor Ferdinandi catholici.

Catharina, uxor Joh. Gastonis Foxii.
Anna, uxor Ladislai regis Hung.

Carolus ante patrem, in qvem arma sumserat, mortuus.
Blanca, uxor Henrici IV. regis Legionis & Castellæ.

V. Portugalliæ regnum qvo fato cœpit, qviq; illud reges tenuere?

Lusitania dicitur etiam Portugallia, sive à Gallis braccatis, qvi in portu seu littore appulerant, sive à portu Cale oppidi antiqvi: nec eodem tempore Saracenis eit erepta. Multi reges in ea liberanda desudaverunt; qvamq;

qvamq; ejus partem occupabant, illam suis vendicarunt. Tandem Henricus, qvem alii faciunt Hungariæ regis; alii imperatoris Constantinopolitani filium; alii Lotharingum; Thuanus Burgundum, cujus patrem Duardus Nonius in genealogia regum Portugalliæ vocat Gvidonem, cum fidem & virtutem Alphonso VI regi Castellæ & Legionis probasset, filiam ejus notham Tarasiam accepit in matrimonium, dotisq; nomine partem Portugalliæ, qvæ a Mauris recuperata erat, cum titulo comitatus obtinuit. Hujus Henrici è Tarasia filius Alphonsus se ducem primo; postea, cũ Ulyssiponam cum multis aliis oppidis a Mauris recepisset, anno CIↃCXXXIV. regem Portugalliæ constituit: sub qva jam præter Portugalliam comprehenduntur Algarbia cum accessione Gvineæ, Æthiopiæ, Brasiliæ, Indiarum occidentalium & aliarum insularum.

SERIES REGUM PORTUGALLIAE *seu Lusitaniæ.*

A.C. A R.

1139 I. ALPHONSUS I. Henrici & Tarasiæ filius, Alphonsi VI regis Castellæ & Legionis nepos, memorabili prælio qvinq; Saracenorum regibus ad Orichiam cæsis, qvinq; eorum capita in insignia retulit. 46

1185. II SANCTIUS I. F. bellis adversus Saracenos fortiter institit, auxilio Danorum ad sacrum bellum egressorum usus. 26

1211. III. ALPHONSUS II CRASSUS F auxilio Belgarum in sacro bello Alcasserem seu Salaciam recuperavit. 12

1223. IV. SANCTIUS II. CAPELLUS, à cucullo sacro, cui aptior videbatur, dictus F. cui propter socordiam frater Alphonsus vicarius datus est. 23

1247. V. ALPHONSUS III. Fr. ducta Beatrice Alphonsi X. regis Castellæ & Legionis filia, regnum Algarbiorum in dotem accepit. 32

1279. VI. DIONYSIUS, F. Algarbiorum regis titulum, qvem per matrem obtinuerat, primus usurpavit, omnium liberalissimus, Academiam Conimbricensem fundavit, & ab avo materno immunitatem tributi Castellæ regibus pendendi obtinuit. 46

1325. VII, ALPHONSUS IV, FEROX, F. cum genero suo Alphonso XI. rege Castellæ & Legionis memorabilem victoriam à Mauris reportavit, in qva desiderata sunt CCIↃ. Saracenorum. 32

1357. VIII. PETRUS, F CRUDELIS, ut fitibus pabula subduceret,

causidicos, procuratores, & alios fori rabulas ejecit: & apud nonnullos eodem crudelitatis crimine, qvo Petrus in Castella, & ejusdem nominis rex in Arragonia, hoc ipso tempore notati fuerunt, est alligatus. Apud alios tamen acerrimus scelerum vindex audit, & regem, qvo die nulli benefecerit, regio nomine indignum dixit. 1

1367. IX. FERDINANDUS F. bella adversus Henricum Castellæ regem minus feliciter gessit: ideoq; ex Anglia accivit externum militem, qvi infestior fuit Portugalliæ, qvam hostes fuerant. 16

1383. X. JOHANNES I. naturalis filius Petri, Ferdinandi frater, qvem Portugallenses elegere, cum Johannes rex Castellæ, gener Ferdinandi, post mortem Ferdinandi regnum sibi peteret. Hic Johannes est mirabilis & bonæ memoriæ cognominatus. A fratre, instinctu reginæ Leonoræ & Anderii comitis, qvem illa ad regnum evehere conabatur, in carcerem fuerat conjectus. Sed trucidato Anderio, ducem se prius; deinde regem gessit, & Portugalliam adversus reges Castellæ fortiter defendit, tandemq; cum illis pace facta, in ipsam Mauritaniam Tingitanam classe instructa adversus Saracenos progressus, Septam in ora maritima freti Gaditani expugnavit. Hujus filius naturalis Alphonsus stirps est ducum Brigantiæ, qvi his temporibus regnum extorserunt regibus Castellæ. Plures ei fuere filii legitimi, inter qvos Eduardus successit: Ferdinandus à Mauris captus & apud eos mortuus est: Henricus cœlebs, egregius mathematicus, in Atlantico mari novas insulas, & inter illas Maderam, saccaro fertilem, reperit, magister ordinis militum Christi. Filia ejus Isabella elocata est Philippo Bono, Burgundiæ duci, Caroli Audacis patri, proavo Philippi I. regis Hispaniæ, patris Caroli V. imperatoris. 50

1433. XI. EDUARDUS, F. Friderici III. imperatoris socer, in qvo nihil desideratum est, nisi fortuna melior. Moriturus regnum non reliqvit fratribus, qvorum tres habuit, sed filio sub tutela matris, filiæ Ferdinandi justi, regis Arragoniæ; qvod multis dissidiis causam præbuit. Qvia socer fuit Friderici III imperatoris, inde avus est maternus Maximiliani I. Imp. & proavus Philippi I. regis Hisp. patris Caroli V. 5

1438. XII. ALPHONSUS V. F. Africanus, ob tres in Africa urbes expugnatas ita dictus, sex ennis regnum sub tutela matris adiit: qvæ se tandem in Castellæ regnum recepit. 43

1481. XIII. JOHANNES II. F. qui omnibus imperavit, cui nemo. Magna ei gloria ob navigationes in Indiam promotas debetur, ut cujus auspiciis Caput bonæ spei primum circumnavigatum est. Hic cum filio Alphonso, Isabellam Ferdinandi Catholici & Isabellæ filiam ducturo, nuptias, famam hominum superantes, appararet, eidem eqvo prolapso exeqvias fecit, & sponsa nupsit Emanueli, qui in regno successit. 14

1495. XIV. EMANUEL, Eduardi ex filio Ferdinando, duce Viseo, nepos, socer Caroli V. imperatoris, Johannis II. frater patruelis, orientis regiones magis detexit, detectasq; à suo arbitrio suspendit. Armuziū enim Arabiæ partem; Indiam Indo & Gange definitam, extremasq; orienris solis regiones littorales imperio adjecit, Vasco, Gama, Pacieco, Almeida, Albuqvercio, Menesio, Ataidio, Mascaregna, Corrignio ducibus ad tanta facinora usus. In Africa etiam res magnas gessit: Judæos ex Lusitania sine spe reditus ejecit: & ex tribus uxoribus numerosam sobolem educavit, sed parum vivacem. Vitam ejus Hieron. Osorius XII. libris copiose descripsit. 26

1521. XV. JOHANNES III. F fautor primus Jesuitarum, ex uxore Catharina, Caroli V. imperatoris sorore, Johannem & Mariam, uxorem regis Hispaniarum, progenuit. Dium, clarissimum totius orientis emporium & Indiæ propugnaculum, egregia victoria regno suo adjecit, regi Cambajæ vi extortum. 36

1557. XVI. SEBASTIANUS, nepos Johannis III. ex filio Johanne IV. ante patrem defuncto, successit avo trium annorum ætate, sub tutela primum aviæ Catharinæ, & deinde Henrici patrui magni, successoris. Tandem regni gubernaculis ferocule susceptis, cum regem Fessæ Mauritanum; Machometem Abdemelechum Scirifium, Abdallæ filium, à patruo expulsum reducere vellet, cum x. millibus suorum interemtus est. 21

1578. XVII HENRICUS CARDINALIS, Sebastiani patruus magnus, Emanuelis filius, in ipsa de successore consultatione, lite non decisa, senex mortuus. 2

1580 XVIII PHILIPPUS, Hispaniarum rex, Caroli V. imperatoris & Isabellæ, Emanuelis neptis, filius, cum à nonnullis Antonius, filius Ludovici illegitimus, nepos Emanuelis, post mortem Henrici Car-

Cardinalis in regnum eveheretur, illo per ducem Albanum profligato sibi regnum vendicavit. Petiverunt eodem tempore, ut legere est libro LXV. Thuani, regnum Portugalliæ Philippus, rex Hispaniarũ, qvi id etiam obtinuit, Caroli V. & Isabellæ primogenitæ Emanuelis, regis XIV. filius: Johannes dux Brigantiæ: Alexandri principis Parmensis filius Ranutius Farnesius, ex Eduardo, Emanuelis filio tertio, descendens: Antonius Ludovici nothus, qvi se ex legitimo matrimonio natum dictitabat: Philibertus Emanuel, Sabaudiæ dux, descendens ex Beatrice, altera Emanuelis filia: Catharina Medicea, vidua Henrici II. regis Galliarum, ad Alphonsum VII. genus referens. Pontifex qvoq; suas interponebat partes, Portugalliæ regnum Romanæ ecclesiæ beneficiarium jactitans, ac proinde regis in eo jus constituendi sibi vendicans. Anno etiam CIƆIƆC. extitit aliqvis PseudoSebastianus, qvi se finxit Sebastianum, è prælio Mauritano, qvasi in eo non fuisset cæsus, reducem. Sed fraus facile detecta est: & Philippus sibi armis Portugalliam asseruit, eamq; reliqvis Hispaniæ regnis univit. Sed anno hujus seculi XL. Johannes V. publica populi, injuriis Castellanorum irritati, autoritate rex constitutus, eam Philippo ademit, & adhuc tenet. Omnia rectius intelligentur ex schemate subjecto.

GENE-

GENEALOGIA REGUM PORTUGALLIÆ.

Emanuel, rex Portugalliæ XIV. ob. 1521.

- *Michael puer mortuus, ex Isabella, filia Ferdinandi catholici.*
- ex Maria, Isabella sorore, Ferdinandi catholici filia.
  - 1. Elisabetha seu Isabella, uxor Caroli V.
    - Philippus II rex Hisp.
      - *Carolus à patre necatus, ex Maria Portug. Joh. III. filia.*
      - *ex Maria Angla, nulli liberi.*
      - *ex Elisabetha Galla*
        - *Isabella Clara Eugenia, ux. Alberti Archiducis Austr.*
        - *Catharina, uxor Caroli Emanuelis Sabaudi.*
      - ex Anna Austriaca, nepte ex sor.
        - *Ferdinandus Didacus.* / *Carolus Laurentius.* — *qui pueri obierunt.*
        - Philippus III. ux. Margareta Austriaca.
          - *Anna, Ludovici XIII. regis Galliarum uxor.*
          - *Philippus IV. Dominicus Victor, rex Hisp. Ejus uxor 1. Elisabetha, filia Henrici IV. regis Gall. 2. Maria Anna, filia Ferdinandi III. imp.*
            - *Philippus princeps Hisp.*
            - *Maria Anna Antonia ux. Ferdinandi IV. Ferdinandi III. Imp. filii.*
          - *Carolus.*
          - *Ferdinandus Cardinalis, Belgii regii gubernator.*
          - *Maria, uxor Ferdinandi III. imp.*
          - *Margareta.*
    - *Maria, uxor Maximiliani II. Imp.*
    - *Joharna, uxor Johannis IV. regis Portug. — Sebastianus postumus in Africa cæsus 1578.*
  - *2. Beatrix, uxor Caroli III. Sabaudi. — Philibertus Emanuel.*
  - *3. Johannes III. rex Portug. ux. Catharina Caroli V. soror*
    - *Johannes princeps Portugalliæ ante patrem defunctus: uxor ejus Johanna Caroli V. filia. — Sebastianus postumus in Africa cæsus.*
    - *Maria, uxor Philippi II. regis Hisp. — Carolus à patre necatus.*
  - 4. LUDOVICUS, dux de Beja: cujus pellex nobilis Jolanda.
    - ANTONIUS NOTHUS, quem tamen legitimum esse natum pontifex judicabit: rex Portugaliæ electus, sed à Philippo II. pulsus, Lutetiæ exul mortuus 1595.
      - *Christophorus infans mortuus.*
      - Emanuel princeps Portugal. uxor Æmilia Wilhelmi principis Auraici filia.
        - *Emanuel monachus initio: postea Hagæ comitis vixit.*
        - *Ludovicus.*
        - *Maria.*
        - *Ludovica.*
        - *Anna.*
        - *Juliana.*
        - *Mauritia.*
        - *Sabina.*
  - *5. Ferdinandus ἄπαις.*
  - *6. Alphonsus Cardinalis.*
  - *7. Eduardus*
    - *MARIA, uxor Alexandri Farnesii Parmensis, ante Henricum Cardinalem mortua. — RANUTIUS FARNESIUS.*
    - *CATHARINA, ux. Johannis ducis Bragantiæ, quæ erat heres Henrici Cardinalis, cui superstes fuit: Sed à Philippo II. est exclusa. — THEODOSIUS. — JOHANNES IV. qui recuperavit Portugalliam Philippo IV. ademtam.*
      - *THEODOSIUS, natus 1634.*
      - *ALPHONSUS, natus 1643.*
  - *8. Henricus Cardinalis rex post Sebastianum.*
- *ex Leonora, filia Philippi, sorore Caroli V. quæ postea vidua nupsit Francisco regi Gall.*
  - *Carolus, infans mortuus.*
  - *Maria cælebs.*

VI. Num quæ etiam in Hispania sunt ducum, marchionum & comitum familiæ?

In Hispania neq; comites, neq; duces, neq; marchiones hereditarios ante Henricum II. regem Castellæ & Legionis fuisse, testatur Alphonsus Lopez de Haro in nobilitario genealogico Hispaniæ. Idem enarrat, qvi comites, duces & marchiones ab eo tempore, qvo Henricus II. regnare cœpit usq; ad Philippum III. creati sint. Comitum qvidem enarrat LXXXIX. ducum ... & marchionum XXXVI. additq; , qvi reges qvos instituerint, qvaq; sibi serie familiæ comitum successerint. Nos illum laborem non faciemus nostrum, & cursu versus septentrionem directo insulas Britannicas paulisper ingrediemur, qvæq; illas fata gubernaverint, consideremus.

LIBRI TERTII
SECTIO IV.
de insulis Britannicis.

I. Qvotnam & qvæ sunt illæ insulæ Britannicæ?

Illarum præcipue duæ sunt, qvarum unam olim vocarunt Albionem & Britanniam; alteram Hiberniam. Illa hodie complectitur regnum Angliæ & Scotiæ; hæc Irlandia vulgo appellatur. Utriq; minores qvædam Insulæ adjacent: qvarum CXLV. imminent Angliæ de meridie, & dicuntur Sorlinges vel Silly, veteribus Hesperides & Cassiterides: XX. amplius, versus occasum ad Scotiam sitæ, dicuntur Æbudæ seu Hebrides; XL v. ad septentrionem vergentes, vocantur Orcades, qvæ ad ultimam usq; Thulen, sive illa sit Islandia, sive qvæcunq; alia, pertingunt: & adjacentes habent VII. insulas Acmodas. Qvi populi has insulas antiqvissimis temporibus incoluerint, Georgius Buchananus libro III. eleganter explicat: cujus verba digna existimavimus, ut huc apponantur: Constans, inqvit, fama est, qvam plurima etiam indicia confirmant, Hispanorum multitudinem, sive à potentioribus domo pulsam, sive abundante sobole ultro profectam, in Hiberniam transmisisse, ejusq; insulæ loca proxima tenuisse. Deinde, cum & aeris salubritas, & pabuli fœcunditas invitaret, paulatim complures, & propter seditiones domi, & exterorum injurias (qvibus Hispania semper fuit obnoxia) qvietioris vitæ spes & cupiditas eodem traxit: eoq; facilius, qvod ad insulam, jam à popularium suorum multitudine occupatam, tanqvam ad alteram patriam se proficisci sibi persvaderent. Stirps autem illa tanta sobole in terra hominum fœcundissima refloruit, ut jam,

non Hiberniæ finibus contenti, in proximas etiam insulas minores freqventer emigrarent. interea SCOTIS (id enim universæ genti nomen erat) per Æbudas seu Hebrides insulas fines propagantibus, sed sine rege ac certo imperio per cognationes tributim sparsis, appulit ad Hiberniæ littus classis Germanica, vel, ut scribit Beda, Scythica, eo rejecta tempestatibus, ut credibile est, qvod nec liberos, nec uxores secum extulissent. Hi omnium rerum egeni, cum è longinqva navigatione nihil eis præter arma superesset, à Scotisq; missis legatis, sede peterent: responsum fuit, se exiguas & infœcundas insulas ob agri penuriam occupare coactos, qvas ne universas qvidem, si eis cedere possent, suffecturas tantæ multitudini. Communis vero sortis miserti, hominibus sævitia fortunæ afflictis, nec genere (ut è sermone & institutis apparebat) alienis, consilium, & ad efficiendum, qvanta possent, auxilia daturos. Consilium autem erat, ut propinqvam insulam Albium, & amplam & fœcundam, & multis in locis adhuc incultam, & propter incolarum, sicubi essent, ingenia, qvi multis tum regibus inter se inimicis parebant, infirmam peterent. In illis discordiis civilibus facile fore, infirmiores fovendo, regionem amplissimam occupare. Sua ad id auxilia non defutura. Cum Æbudarum angustia, & res, ut tum erant, tenues facerent fidem, Germani, (qvi postea PICTI à Romanis & vicinis gentibus sunt appellati) oram Germanico mari vicinam ingressi, pulsis incolis, qvi & rari, & inter se discordes erant, magnam ejus oræ partem in suam ditionem redegerunt: breviq; prima illa cum Scotis amicitiæ auspicia seqvuti, conjugibus ab eis acceptis, in unam prope gentem coaluerunt. Ita enim effectum est, ut freqventi ultro citroq; commeatu, magna Scotorum multitudo, vel ab affinibus adhuc infirmis retenta, vel domesticarum rerum penuria impulsa, vel charitate suorum, inter Pictos locum domicilio caperet. Picti primo affinium adventu læti, cum augescere paulatim multitudinem cernerent, formidare cœperunt, ne cum primum spem vires Scotis facerent, ipsi eis obnoxii redderentur. Primò secretis coitionibus, deinde palam in consiliis fremere cœperunt, providendum, ne peregrini secum post miscerentur, rationemq; ineundam, ut qvæ adesset, multitudo minueretur. Jactatus etiam vulgo rumor est, divinitus Pictis dictionem esse datam, fore, ut aliqvando tota gens à Scotis deleretur. Hæ suspiciones in causa fuerunt, ut natione ante amicissimæ seorsim habitarent, Scotiq; montanis in locis, & agriculturæ minus aptis, ut qvi pecori pascendo & venationibus magis dediti essent, se continuerent. Picti agris fertilioribus

bus secundum mare Germanicum colendis assvescerent: ac paulatim tot annorum officiis necessitudo contracta, brevi in funestum prope civile bellum vertit. Levibus enim de causis primum jurgiis, deinde injuriis inter homines feroces ortis, gravissimorum odiorum semina jacta videbantur. Hanc occasionem Brittones, utriusque gentis inimici, cum essent nacti, discordiarum faces admoverunt, & Pictis non poscentibus auxilium adversus Scotos offerunt. Id Scoti cum tractari sentirent, & ipsi adversus imminens discrimen non modo auxilium, sed regem etiam peregrinum ex Hibernia adsciscunt, Fergusium. Hactenus Buchananus. Angliam autem C. Julius Cæsar primus Romanorum, ut superiori libro docuimus, bis intravit: sed bis reductis omnibus copiis in Galliam, relicta insula, reversus est: nec postea qvicqvam in Britannia usque ad Claudii tempora tentatum. Ille, missa A. Plautio, redegit primus australem insulæ partem in provinciam, & ipse illuc advolans, cum XVI tantum die in insula fuisset commoratus, Romam rediit, cura belli Plautio permissa: qvi etiam rem tam prospere egit, ut de Britannis triumphum reportaret. Post Plautium proprætores in Britannia fuere P. Ostorius, qvi Caractarum regem Silurum perfidia Cartismandæ Brigantum reginæ cepit & vinctum Romam misit: A. Didius. Veranius: Svetonius, qvi provinciam pene amissam, cum Britanni jugum conabantur excutere, recuperavit, cæsis hostium LXXX. millibus: Petronius: Trebellius: Vectius: Cerealis: Frontinus: Agricola, cujus virtute, auspiciis Domitiani Britannia demum penitus est subjugata, & simul ad artes & virtutes adsvefacta. Extrema Scotiæ versus Hiberniam domuit, & Britannos classem Romanam carpentes repressit. Permanserunt Britanni diutissime in Romanorum fide, qvanqvam sæpenumero maximis seditionibus agitati: ipseque Adrianus primum, deinde Septimius Severus, necessum habuerunt, ipsi illhuc ire, & muris à mari ad mare ductis, septentrionales Pictos & Scotos ab incursionibus prohibere. Nec semel contigit, ut purpuram in Britannia induerent, qvi Romanis imperitarunt, ut Carausius, ab Allecto tempore Diocletiani interfectus; Maximus sub Theodosio; Gratianus & Constantinus sub Theodosio II. Qvas autem terras Romani in Britannia occupaverant, illas initio in tres provincias, Maximam Cæsariensem, Britanniam primam & secundam diviserunt: postea duas addiderunt, Valentiam & Flaviam Cæsariensem. Hodie alias sortitur divisiones Anglia, & in tres magnas provincias dispescitur: qvarum una Angliæ nomen peculiariter obtinet ad mare Germanicum; altera vocatur Cornubia

in opposito Galliæ; tertia est Wallia contra Hiberniam. In qvibus omnibus sub regibus olim ducatus nonnulli fuere. Verum his postea abolitis, non nisi primogenitus regis ducis titulo insigniebatur, reliqvis proceribus comitum dignitate contentis.

II. Num etiam Anglia antiqvitus suos habuit reges?

Qvod plerisqꝫ gentibus commune est, ut suorum regum sangvinem ad vetustissimam referant originem, inqꝫ ea re prolixam qvidem eorum, qvi sibi successerunt, seriem enumerent, sed vix certo, qvo eandem adstruant, fundamento nitantur; id etiam usu venit Anglis. Primum apud se regem nominant BRUTUM vel BRITONEM, nepotem Æneæ Silvii posthumi filium, qvi, patre per imprudentiam sagitta percusso, relicto Latio, in Græciam primo, deinde in Galliam, & hinc in insulam adjectam navigasse, eamqꝫ à suo nomine Britanniam vocavisse dicitur. Ab hoc CASSIVELLANUM, qvem Julius Cæsar in bello Britannico devicit, regem LXVI. faciunt. Ipse tamen Cæsar nullius Cassivellani, tanqvam totius Britanniæ regis, facit mentionem, sed insulam dicit diversis paruisse regibus, qvos nominat Cingetorgem, Carvilium, Taximagulum & Segonacem: qvi, cum singuli pugnabant, universi victi sunt. Eminuit etiam inter Britannos postea Voadicia regina, qvæ, qvod cum filiabus vim à Romano milite passa fuerat, in vindictam commissæ pudicitiæ conscripto exercitu, ingentem hostibus cladem intulit, sed post ea mutata belli alea, hausto veneno paratum servitium effugit. Post Cassivellanum annales Anglici collocant Theomantium, Cimbellinum, Gvinderium à Claudio imperatore oppugnatum, Arniragum, Coryllum, Lucium. Hunc LUCIUM dicunt Christianam religionem anno LXXVII. suscepisse: eoqꝫ defuncto, principes Britanniæ, inter se discordes, totius insulæ dominio excidisse. Romani certe illis præsides & prætores usqꝫ ad annum CCCCXLIII. imposuerunt qvo tempore cum varii populi in Italiam irrumperent, & Romani Britannis, à Pictis & Scotis admodum pressis, succurrere haud possent, CONSTANTINUM è Gallia Britannica evocatum, sibi regem præfecere: qvem VORTIGERNUS, postea Cornuuvalliæ comes, per insidias obtruncavit, &, licet manu minus promptus, rex factus, HENGISTUM ducem Saxonum cum fratre Horsto in auxilium accersivit. Hic exercitu IX. millium ex Saxonibus, Jutis & Anglis, Cimbricæ Chersonesi incolis, collecto, in Britanniam trajiciens, res prospere gessit, filiaqꝫ Rovena Vortigerno elocata, totum Cantium in munus accepit. Novorum hospitum & externi dominii

cum tæderet Britannos, deposito Vortigerno, filium ejus VORTIMERUM creabant regem: qui statim prope Alesfortum cum Hengisto acie congressus, victoriam reportavit. In hoc prælio Hengisti frater Horsus singulari certamine cum fratre Vortimeri Catigerno congressus, una cum hoste occubuit: Hengistus autem Britannia excessit: eoq; post quadriennium veneno à Rovena extincto, proceres Vortigernum revocarunt. Audacior inde factus ejus socer Hengistus, denuo nomen amici mentitus adeerat, & sic per insidias capto Vortigerno rege, AngloSaxones tum temporis gentiles, & maximo Christianorum odio flagrantes in Britannia prævaluere, captusq; Vortigernus Cantio, Sussexia, Suffolcia & Nortfolcia libertatem redemit, & ab hoc tempore Cambria contentus fuit, quæ alias dicitur Wallia. AURELIUS AMBROSIUS, vir sangvinis Romani, vel potius, ut Buchananus censet, Constantini regis à Gallia Britannica evocati filius, Britannos interim in libertatem asserere annisus, non tantum Hengistum anno Christi CCCCLXXIV. acie fudit & peremit, sed & Vortigernum, ut tradunt, in castello obsessum igne immisso, cum ædificio consumsit: cumq; XXXII annis rebus Britannorum præfuisset, veneno à Saxone qvodam propinato est interemtus. Successit ipsi UTERIUS frater, vel, ut aliqui volunt, Pendragonius, qvi in vexillo draconem aureo capite insignem circumferebat, & Oscam, Hengisti filium, Cantii seu Cantuariorum principem, prælio superatum peremit, & XVII regni anno veneno in fontem, cujus aqvam bibere consveverat, injecto, interemtus est. Filius ejus ex furtivo cum Igerne Britanna, Cornuvalliæ ducis uxore concubitu, à Merlino mago procurato, est ARTHURUS M. qvi in XII. præliis sua manu vel Dccc. Saxones dicitur peremisse: ejusq; pugnæ & certamina, ut & mensæ orbicularis seu rotundæ ordo fabulari eloqventia in vulgus sunt disseminata. Cum jam Londinum & Eboracum eripuisset Saxonibus, & XXV. anno regni occubuisset in acie adversus Pictorum regem, Medredum, proximum agnatum, qvo præterito, de successione in regno Britanniæ Constantino Cadoni filio spem fecerat, successere sic ordine AURELIUS CONANUS ejus nepos: VORTIGERUS CARELICUS: CADUANUS: CADWALLUS: CADVALLADAR, qvi, avitum regnum Saxonibus relinqvens, trajecit in Galliam. Illi rerum jam potiti, heptarchiam seu septem principatus in Britannia diversis temporibus condidere: qvorum primum Cantuariorum HENGISTUS cum posteris sibi vendicavit: alterum Northumbriæ, ubi Lancastria & Eboracum Hadwakerus, aut, ut alii ajunt, Ida

occu-

occupavit; tertium in Anglia orientali, ubi Norbonessa & Cantabrigium, Wiltæ aut Ulfæ cessit: qvartum Merciorum ubi Glocestria & Oxenfordia. CRIDA anno [illegible]. condidit: qvintum, sextum & septimum orientales, australes & occidentales Saxones per ELLIUM, ERCHENWINUM & CEDRITIUM constituerunt. Et hæc est causa, qvare Anglia à nonnullis vocetur Saxonia transmarina. Inter septem autem illos principes qvi dignior videbatur, illum reliqvi tanqvam regem coluere. ETHELBERTUS, Hengisti abnepos, rex Cantii qvintus, primus ex Saxonibus in Anglia Christo nomen dedit: cujus exemplum reliqvi secuti, non exigua fidei Christianæ incrementa addidere. Tandem EGBERTUS, rex occidentalium in Anglia Saxonum à Cedritio XVII. cujus majores jam australes & orientales Saxones domuerant, tres alios ex heptarchia Britannica principatus, Cantianum, Northumbrium & Ostro Anglicum sibi subjecit, & rex Angliæ proclamatur, Britannico & Saxonico nomine rejecto universam gentem posthac nomine Anglorum vocari edicto sanxit publico. Interim Dani, ducibus Angaro & Hubone, in petu in Angliam facto, Merciorum & orientalium Anglorum dynastas dejecere, magnaq; Northumbriæ parte ad se tracta, tributum, qvod Danigeld vulgo dicebatur, imposuere populo. Sed hos Alfredus, Edvardus I. & Adelstanus tota Anglia tandem removerunt.

SERIES REGUM ANGLIAE.

A. C. A. R.

801. I. EGBERTUS, Bitrichi regis occidentalium Saxonum filius. 37

838. II. EDELWOLFUS, F. primum monachus, deinde Leonis IV papæ autoritate vinculo sacro solutus, & rex factus, denarium S. Petri ex regnis Cantij & Northumbriæ papæ addixit. Aliqvi ex Polydoro Virgilio dicunt, jam anno [illegible]. Inam, regem in Anglia occidentalium Saxonum, pietate inductum, Petri denarium è singulis ædibus pontifici solvendum constituisse. 20

858. III. EDELWALDUS, F. mox febre consumtus, uxorem patris Juditham duxit. 2

860. IV. EDELBERTUS, Fr. Danos Cantio exegit. 5

866. V. EDELREDUS, Fr. qvi cum Danis, Angliam vastantibus, sæpenumero confligens varia fortuna, victor tandem ex vulnere occubuit. 6

871. VI. ALFREDUS Fr. itidem cum Danis, cumq; paganis in Britannia diffi-

difficilia bella gessit: Merciorum regnum illis ademptum suo adjecit: Academiam Oxoniensem fundavit: cujus vitam copiose descripsit Asserus in Camdeni Anglicis 28

900 VII. EDUARDUS I. F patriæ victorias continuans, expulsis Danis, orientalium Anglorum principatu potitus, totius Angliæ imperium primus ex Germanis tenuit. Hujus filia Edgina, Carolo simplici Galliæ regi nupta, Ludovici Transmarini mater est. 24

924. VIII. ADELSTANUS, F. pulsis ex Northumbria Danis, quam occupaverant, Scotis etiam devictis, monarcha totius insulæ factus est. 16

940. IX EDMUNDUS I. Fr. à sicario confossus. Ejus filia Editha fuit Ottonis I. imperatoris uxor. 6

946. X ELDREDUS Fr. fine armis fortis 9

955. XI. EDUINUS I. Edmundi F. ob libidinem, qua primo sui regni die virginem consangvineam vi stupravit, regno pulsus. 4

959. XII EDGARUS, Fr. gravis vir & optimus, qvem dicunt Ludovallo, regulo Wallorum, ... lupos annuo tributo dando, assignasse, & hoc consilio perfecisse, ut tribus annis omnes lupi in Anglia exstirparentur. 16

975. XIII. EDUARDUS II F. insidiis novercæ Alfredæ sublatus, sanctorum catalogo ob pietatem adscriptus. 3

978. XIV. EDELREDUS, Fr. Alfredæ F qvi baptismi fontem stercore commaculavit, ignavus, omnisq; virtutis ignarus, cum Dani denuo cœpissent insulam in prædam habere, nihil adversus eos laude dignum conatus est. Angli autem, conspiratione facta, una nocte omnes Danos per universum regnum mactaverunt. Qvod ægerrime ferens Danorum rex Sveno magnis copiis Angliam petiit, Edelredum acie victum fugavit, ad se omnes ejus provincias traxit. 36

1016. XV EDMUNDUS II. Edelredi, F. ferreum latus ob corporis robur dictus, perpetuo bello à Canuto M. rege Daniæ fatigatus & intra annum à suis interfectus, cui Canutus M. successit, ducta Edelredi vidua Emma. 1

1017. XVI. CANUTUS M. Danus, Svenonis F. Edmundi II. vitricus. 19

1036. XVII HARALDUS Spurius F. 4

1041. XIX. EDUARDUS III. Fr. sanctus seu confessor dictus, ex eadem matre Emma cum Haraldo & Canuto duro prognatus, ex exilio revocatus, regnum avitum recuperavit. 24

1040. XVIII. CANUTUS II. durus seu audax, seu Haidecanutus. 2

1065. XX. HARALDUS II. Svenonis ex filia Estrita pronepos. 1

Sveno rex Daniæ LXXII. aut, ut alii numerant, LXVIII. Haraldi filius, in baptismo, qvem, teste Ottone I. imperatore, cum patre suscepit, Svenotto dictus, homo fuit in patrem & Deum impius: qvorum hunc ad paganorum superstitionem conversus abnegavit; illum regno expulit. Sed ecce numinis iram! Capitur bis à nostris Julinensibus, & lytro persoluto bis dimissus, à rege Sveciæ Erico IX. regno pulsus, annos XIV. in Scotia exulavit. Ad Christum autem & saniorem mentem sese recipiens, non saltem regnum paternum recuperavit, sed & præcipuas in Anglia provincias subegit. Prius tamen Eboraci mortuus est, qvam diadema regium ei imponeretur. Filius ejus Canutus M. cum Edmundo II. Edelredi filio, in monomachia congressus, ad id adigi se passus est, ut Edmundus in societatem regni reciperetur: qvi ipse tamen anno vertente per sicarium ex insidiis est interfectus. Sic Canutus M. solus, ducta Edelredi vidua, Angliam obtinuit: eamq; ad Haraldum Spurium & Canutum II. durum seu audacem filios transmisit. Iis sine herede defunctis, Eduardus III. Haraldi & Canuti duri uterinus frater, filius Edelredi, qvi ad necem in pueritia à Canuto M. qvæsitus, prius diu in Gallia apud Gvilielmum ducem Normanniæ affinem exulaverat, regnum avitum recuperavit, & illud qviete gubernavit, à sanctitate notissimus, cujus dono dicitur strumam & scrophulam in multis solo tactu sanavisse. In illo, cum anno MLXV. obiret, defecit prima regum Angliæ familia. Eduardus regnum testamento promiserat Gvilielmo Conqvestori, duci Normannorum [illegible], Roberti ducis Normannorum VI. ex rustica puella filio naturali, sed viro forti & strenuo, apud qvem, ut diximus, tanqvam affinem, in exilio diu vixerat. Haraldus II. autem, Godwini Cantiæ comitis filius, Svenonis ex filia Estrita pronepos, natus ex Thyra, Canuti M. sorore, regnum vi occupavit, ipsumq; fratrem Tostonem, qvem habuit adversarium, prælio victum trucidavit, filiamq; Gvilielmi Conqvestoris sibi desponsatam repudiavit. Qvod ille ægre ferens, trajecit ex Gallia in Angliam austra[l]em, victoq; Haraldo & perempto, sibi regnum, luxu &

inertia tantum non perditum, asseruit, primus trium leonum insignia usurpavit, novis legibus, qvibus priscæ longe molliores antiqvabantur, Gallica lingva conditis, omnes agros Anglis ademtos militibus suis suo beneficio possidendos, directo dominio soli sibi & successoribus suis reservato, assignavit, ecclesiasticorum ferociam frenavit, Cambriam domuit, Scotiæ regem Malcolmum sibi tributarium fecit.

1066. XXI. GVILIELMUS CONQVESTOR, dux Normanniæ VII. amitinus Eduardi III. cujus testamento contra Haraldum II. rex Angliæ constitutus est. Genealogiam ejus vide in historia regum Siciliæ & Neapolis. Dum in Angliæ regno occupabatur, filius ejus Robertus, in Normannia relictus, sperato principatu diutius destitui nolens, patre invito, illum rapuit. Sed pater cum exercitu advolavit, inq; prælio ab ipso filio eqvo est dejectus & vulneratus. Agnitum tamen illum filius erexit, & à patre læso qvidem veniam supplex impetravit, sed qvan diu vixit, res jam adversus patrem, jam adversus fratres turbare non desiit. 22

1088. XXII. GVILIELMUS II. RUFUS F. adversus fratrem Robertum Normanniæ ducem, Malcolmum Scotum, & Cambros rebelles satis feliciter bella gessit, pontificis conatibus, qvi regnum Angliæ in suo beneficio esse voluit, animose restitit, S. Anshelmum archiepiscopum in exilium pepulit, sacrosq; proventus ipse disposuit. Inter venandum tandem telo à cervi tergo resultante vulnus lethale accepit & expiravit. 23

1101 XXIII. HENRICUS I. Fr. beleurus clericus cognominatus, S. Anshelmum ex exilio revocavit, capto & excæcato Roberto fratre [illegible] ex bello sacro reduce, Normanniam Angliæ regno [illegible] prælio cum Ludovico Crasso, Galliæ rege, ad Nicasium [illegible] conflixit. Filii ejus, Gvilielmus & Ricardus, cum sorore [illegible] ex Gallia in Angliam reversuri, naufragium passi, interierunt [illegible] Polydorus lib. x. causam exstirpatæ stirpis Gvilielmi [illegible] ris conjecit in infaustas Henrici I. nuptias cum [illegible] Scotica contractas. Illa enim hactenus inter moniales [illegible] cum inte [illegible], sibi [illegible] virginitatis esse violandum, [illegible] id fratre [illegible], rege Scotiæ, [illegible] prolem, si qva [illegible] retur, [illegible] citos. [illegible] hic rex primus Par [illegible] tam seu Ordinum consessum [illegible], peocsq; [illegible]

vast-

vestituræ sacerdotes & decidendi res inter sacras personas, invito pontifice Romano, retinuit. 35

1136 XXIV. STEPHANUS, comes Blesensis & Campaniæ, ex stirpe Gallica, Gvilielmi Conqvestoris ex filia Adela nepos, cum vi regnum sumeret, Mathildis, primum Henrici V. imperatoris ; deinde Gothofredi seu Gaufredi Plantagenetæ, comitis Andegavensis, uxor, filia Henrici I. eum oppugnatum & captum in carcerem misit : sed liberatus, Mathildem bello redintegrato obsedit Oxii, & à Roberto Glocestriæ comite in fugam versus, post variam belli aleam, cum tandem unicum filium Eustachium amisisset, adoptato Mathildis filio Henrico II. in Cantio obiit. 19

1155. XXV HENRICUS II. Mathildis & Gothofredi comitis Andegavensis filius, frater Fulconis regis Hierosolymitani, Henrici I. nepos, Angliæ regum florentissimus & potentissimus, à Stephano adoptatus, socer Henrici Leonis Saxoniæ ducis: initio regni CambroBritannos tumultuantes compescuit : Northumbriam, qvam Stephanus Scotorum regi concesserat, armis recuperavit : Andium ducatum fratri Gothofredo extorsit : Pictones etiam & Aqvitanos propter Eleonoram uxorem, filiam Gvilielmi Aqvitaniæ ducis, sibi vendicavit : qvod perpetui belli inter Anglos & Gallos seminarium extitit. Gvilielmum Scotorum regem, profligatis ad Alnevicum oppidum ipsius copiis, in pugna cepit, & acceptis IV. castellis liberum dimisit. Omnes has victorias cæde Thomæ Cantuariensis archiepiscopi nimium fœdavit. Qvanqvam, qvi rem rectius pensitant, hunc Thomam, cum rex aliqvos, ceu vocantur, ex clericis ob cædem vocasset ad supplicium, se regi ajunt opposuisse, & episcopos ex societate ecclesiæ ejecisse, qvi se regi submiserant, multisq; turbis ansam dedisse: qvapropter IV. milites regis in necem archiepiscopi conspirasse, eumq; è medio sustulisse: qvi deinde sit inter martyres relatus. Filius regis primogenitus Henricus, qvem in societatem regni assumserat, regis Gallarum Ludovici VII. gener, conjuratione cum rege Scotiæ Gvilielmo, multisq; regni proceribus facta, adversus patrem in Normannia insurrexit. Sed pater advolans, rebellem filium ad obseqvium retraxit, eumq; sibi reconciliatum in Angliam reduxit, ubi brevi post obiit. Uno bello parricidali vix sopito,

 ali-

alterum ſtatim exarſit, qvia alter ejus filius Richardus, cum pu[illegible]-
ret, ſponſam ſuam Adelam, Ludovici VII. filiam alteram, ab eo
amari, adeoq; promiſſum ſibi matrimonium differri, copiis colle-
ctis, Moguntiæ eum obſedit, & ad conditiones, qvas volebat, ade-
git. Hic rex Hiberniam ſine ſangvine in poteſtatem ſuam rede-
git, & palatium magnificum Dublini extruxit. 34

1189. XXVI. RICHARDUS I. F. cor Leonis dictus, Adelam ſibi de-
ſponſatam, ut patris pellicem, in Gallias remiſit, & Berengariam
Garſiæ Navarræ regis filiam ſibi copulavit: conſcriptis qvinq;
eqvitum & triginta peditum millibus in Palæſtinam cum Philippo
Galliarum rege profectus, Cypri regno in poteſtatem redacto
Ptolemaida expugnavit: Joppen inſtauravit: jus & titulum regni
Hieroſolymitani, permutata Cypro, ad ſe tranſtulit: cum varias
in regno ſuo, ſe abſente, turbas dari intelligeret, pace cum Saladi-
no rege iniqvis conditionibus facta, per Dalmatiam terreſtri iti-
nere in Germaniam rediit, & Viennæ per Leopoldum archiducem
Auſtriæ ob injuriam in expugnatione Ptolemaidos ipſi illatam ca-
ptus, & Henrico VI. imperatori miſſus, non niſi grandi lytro re-
demtus dimitti potuit, inq; Angliam reverſus, expeditionem ad-
verſus Philippum Galliæ regem, qvi contra datam fidem interea
Normanniam invaſerat, ſuſcepit. Tandem in obſidione Calatii
apud Lemovices, qvo ſe miles cum ingenti theſauro reperto re-
ceperat, nec illum regi reddere volebat, catapulta venenata per-
cuſſus interiit. 10

1200. XXVII. JOHANNES SINE TERRA Fr. cum Richardus abeſſet
in Syria, ad regnum aſpirare cœperat. Sed ille redux [illegible]
ei moriturus nepotem ex fratre Gothofredo Arthurum [illegible] Johan-
ne nihilominus, homo luxu & ignavia diffluens, Arthuro [illegible]
præripuit, eumq;, dum ope amicorum reſiſtebat, oppreſſit. Exci-
tavit ea re Philippum II Galliarum regem, qvi Normanniam [illegible]-
vaſit, eamq; pulſis inde Anglis ad ſe traxit. Interea Johannes ſub-
ditorum odia variis provocavit tantopere injuriis, ut, evocato re-
ge Galliæ, obſeqvium ejus filio Ludovico VIII. ut regi, promitte-
rent. Adnat actutum Gallus cum ingenti loc. navium claſſe, &
cum Johannes in copiis, qvas ei opponeret, colligendis occuparetur,
tur, vel contracta inter curas febri, vel ex veneno à monacho por-
[illegible]

recto, extingvebatur. Ferunt, cum ab Innocentio III. excommunicationis fulmine petitum, non prius potuisse sacra noxa solvi, qvam ingenti pecunia, tributoq; perpetuo promisso se beneficiarium pontificis Romani agnosceret. Filius ejus secundogenitus est Richardus, imperator Romanus in diuturno interregno à Germanis evocatus: qvod tamen imperium cum vi magis, qvam benevolentia gereret, à proceribus derelictus, rediit in Angliam ad fratrem Henricum III. 17

1217. XXVIII. HENRICUS III. F. cum nonnulli Anglorum proceres, despecta novelli regis novennis infantia, elegissent Ludovicum Philippi II. regis Galliarum filium, biennio post patris mortem, cum ex Anglia post diversas clades acceptas cessisset Ludovicus, gubernacula regni suscepit. Hic Normanniam à Gallis recepturus, comitatum qvoq; Andegavensium amisit. Cujus tamen loco, subactis Walliorum regulis, suo imperio Walliam adjecit. Interea Alexander III. rex Scotiæ, eqvo delapsus, expiravit: cumq; unica ejus heres Margareta brevi patris fatum seqveretur, & à variis competitoribus regnum Scotiæ ambiretur, Johannem qvidem Baliolum & Robertum Brusium Eduardus, arbiter electus, pari jure regnum affectare censuit, sed illi, qvi obseqvium sibi perenne juraret, illud promisit. Conditionem aspernabatur Brusius; accepitabat Baliolus; sed non diu stetit pactis. Cum enim ad dicendam causam ob negatam aliqvibus justitiam evocaretur ad Eduardi tribunal, pacto cum Galliarum rege fœdere, belli fecit initium, qvod trecentos annos, si inducias qvandoq; minus sinceras interjectas eximas, duravit. Initio Eduardus ternis vicibus ingentem Scotis cladem intulit. Pontifex qvidem Romanus secundum Scotos pronunciavit, illorum regem non pertinere ad regis Angliæ beneficium: sed liti finem non imposuit sententia. Interea à Philippo IV. Galliarum rege tempestas etiam intonuit. Ad Seqvanæ ostium primo pugnatum est. Ibi victoria stetit penes Anglos. Postea connubiis factis res composita est, & Eduardo II. regis Angliæ filio filia regis Galliæ cum Aqvitania d[illegible] data est. Hic Eduardus est, qvi anno [illegible] xc. Judæos sine reditus spe Anglia ejecit. Est etiam ille, qvi, cum ecclesiastici ordinis homines ad sumtus bellicos nihil vellent erogare, omnia eorum horrea

frumento plena occludi jussit, & universo clero patrocinium legum & protectionem subtraxit, ut à nemine illius ordinis posthac litem liceret intendere. Qvo edicto pertinacia episcoporum fracta est, ut communia patriæ onera etiam ipsi portare discerent. Filios reliqvit, Eduardum, qvi successit in regno, & Edmundum, cui partim patris dono, partim per dotem, tres in Anglia comitatus præcipui, interq; eos Lancestriæ, obtigerunt. Huic Edmundo tres fuere filii, Thomas, Henricus & Johannes. Thomas per uxorem nomine dotis alios duos comitatus sibi acqvisivit, & ægre ferens, libertatem regni subjici Romani pontificis libidini, fœdere cum aliis proceribus regni facto, Eduardo II. patrueli, partes pontificis tuenti, bellum intulit, & ab eo captus & securi subjectus est. Unde materia factionum inter Eboracenses albæ rosæ, & inter Lancastrios rosæ rubræ. 56

1273. XXIX EDUARDUS I. F. rex prudens & legum Anglicarum emendator, ex sacro bello notus, in qvo, vivo adhuc patre, ad Ptolemaida tribus acceptis vulneribus, ægre mortis periculum evasit. Wallios rebelles domuit. Illius & seqventium qvinq; regum historiam copiose descripsit Thomas Walsingham. 35

1308 XXX. EDUARDUS II. F. cognomine Carnarvanus, ignavus, futilis, infelix, unum Ganestonium exulem, qvem ad summas dignitates evexerat, pluris faciens, qvam omnium procerum amorem, amissa Scotia, turbatas etiam res domi expertus est. Nam sæviens in primores, cum ipsum suum patruelem Thomam Lancastrium capitis supplicio affecisset, à filio ex uxore Isabella, Philippi IV. regis Galliæ filia, sibi nato, qvem cum matre adulterii insimulatum omni Anglia ejecerat, qvem q; proceres, deserto patre, sibi præfecerant, in carcere, dum vivebat, est detentus, tandemq; ferro in intestina, ne facinus indicio deprehenderetur, transmisso periit. Custodes præmium facinoris expectantes, capitis postulati, in exilium abiere. 19

1327. XXXI EDUARDUS III. F. Vindesoriensis, fortis & felix, imperator à Germanis designatus, pace cum Scotis facta, quorum regem Davidem bello ceperat, Philippo VI. Valesio Galliæ regi litem ob successionem in regno Gallico, qvi dein æterna hereditate, tanqvam Philippi Pulcri nepos, qvanqvam, contra Salicam legem

legem, sibi vendicabat, movit, eumq societate cū Flandris & imperatore inita, bis cruento prælio, ad Clusium maritimo, & ad Cresciacum terrestri, profligavit. Præter plura oppida Caletum expugnavit. Ipso tandem Johanne Valesio, Galliarū rege, ad Burdegalam, virtute filii Eduardi capto, titulum & arma regni Francici primus usurpavit, & ad posteros transmisit: in qvorum potestate diu fuere plures in Aqvitania & Normannia arces & oppida, ipsæq; adeo Lutetiæ Parisiorum, donec Carolus VII. Anglos tota pene Gallia ejecit, nisi qvod Caleto dimoveri non poterant, donec anno cIↃIↃLVIII. ab Henrico II rege Galliarum illud recuperaretur. Ordinem XXVI eqvitum Garteriorum, à periscelide aurea, Anglis Garter dicta, qvæ aliqvando è sura virginis Salberinæ, regi acceptæ, decidens risum moverat, sic vocatorum instituit. Rex enim sublatam periscelidem, symbolum ordinis novi, multis reditibus gaudentis, jussit esse, cum hac inscriptione: Hony soit, qvi maly pense: Confundatur, qvi malum cogitat. Joh. Wiclephus, hoc tempore Oxoniæ damnatus, ad Bohemos profugit, relictis in Anglia discipulis. Et circa hæc ipsa tempora plebs infima & egena, sacrificuli alicujus concionibus excitata, efflagitavit omnium personarum æqvalitatem, cum honium homo non præstaret: cumq; ea negaretur, seditiosi impetu in arcem Londinensem facto, archiepiscopum Cantuariensem & thesaurarium regium securi subjecerunt, sceniceoq; sibi rege creato Littoro, tinctore, omnibus pæne nobilioribus manus injecerunt. Mature tamen repressus est furor. 51

1378. XXII RICHARDUS II. Burdegalensis, nepos, ætatis anno XI. rex constitutus: cujus pater Eduardus niger, Eduardi III. filius, princeps Walliæ, vir magnæ virtutis & fortunæ, præfectus Aqvitaniæ, qvi Johannem Galliæ regem cum filio Philippo in Pictonibus anno [illegible] ceperat, & decem ante patrem annis [illegible] immatura morte obierat. Ignavissimus omnium fuit & infelicissimus, ut socer ejus Wenceslaus imperator. Nam cum & Scoti & Galli Angliam infestam tenerent, tyrannide in suos desæviit. Tandem ab Henrico, duce Lancastriæ, qvem [illegible] paterna spo[illegible] erat, & a reliqvis proceribus [illegible] excitā regno exutus, in custodia libera detentus est, donec in ea à sicariis necaretur. 22

1400. XXXIII. HENRICUS IV. dux Lancastrius, patruelis Richardi, Eduardi III. ex Johanne Magno Gandavensi filio nepos, perpetuis suorum seditionibus & bellis civilibus exagitatus. A Richardo II. fuerat omni hereditate spoliatus & in exilium pulsus. Sed capto Richardo ad regnum est revocatus. 13½

1414. XXIV. HENRICUS V. F. Gallos ad Dagincurtum oppidum ingenti prælio, secundo regni anno, superavit: Carolum Aureliæ, & Ludovicum Borboniæ duces vivos cepit: Carolo VI. Galliarum regi Normanniam eripuit: magna insuper ipsius Franciæ parte & urbe etiam Parisiensi subacta, cepit cum matre filiam regis Catharinam: qua uxore ducta, cum socero hanc iniit pacem, ut in regno Galliæ succederet, Carolo VII. Delphino excluso. 9

1423 XXXV. HENRICUS VI. F. Vindesoriensis, patre moriente etiamnum infans, sub tutore Humfredo, duce Glocestriæ, patruo, rex Angliæ Franciæque est coronatus. Extremis annis rex optimus miro fortunæ ludibrio expositus, non saltem utrumque regnum, sed & Normanniam totam atque Aquitaniam, quæ trecentis jam annis regum Angliæ fuerat, amisit, & vel ter captus in manus hostium pervenit. Nam cum uxor ejus Margareta, Renati Siciliæ regis & ducis Andegavensis filia, Humfredum patruum & tutorem regis inquieta sustulisset, à principibus suis, duce Richardo Eboracensi, bis captus, tandemque ab Eduardo, Richardi filio, successore profligatus, apud Scotorum regem Jacobum III. miseram vitam sustinuit, donec decimo fugæ anno à Margareta, quæ Gallos in auxilium vocaverat, restitueretur. Sed paucis post mensibus Eduardus, à socero Carolo Burgundo adjutus, eum cum tota familia regia captum in carcere interemit. Et hic est finis regum familiæ Lancastriæ. 38

1461. XXXVI. EDUARDUS IV. formosissimus, sed intemperans, filius Richardi Plantagenetæ, ducis Eboracensis, Eduardi III. ex Edmundo filio, comite Eboracensi, & Richardo nepote abnepos, cujus patrem Henricus VI. avum Henricus V. perduelles experti fuerant. Vix expulerat Henricum VI. regem, cum eum frater Georgius iterum dejiceret. Sed Caroli audacis Burgundiæ ducis copiis restitutus, fratrem in suas partes traductum, ob novam suspicionem, in dolio vini Cretici suffocavit. 23

1484. XXXVII. EDUARDUS V. F. à patruo Richardo tutore anno ætatis XIV. cum fratre Richardo necatus.

1484. XXXIIX. RICHARDUS III. Eduardi IV. frater, duobus fratris filiis occisis, totidemq; filiabus cum matre in carcerem conjectis, vi regnum adiit. Sed illud paulo post ab Henrico, comite Richemontis cæsus, justo Dei judicio cum vita amisit. Sub hoc pestilens sudor primum in Gallia extitit.

1486. XXXIX. HENRICUS VII. comes Richemontis, gener Eduardi IV. bello & pace insignis: ad qvem hac ratione regnum devolutum est. Catharina uxor Henrici V. post natum filium Henricum VI. vidua facta, clam nupsit Ovino Tedaro Wallio, non genere, sed virtutibus ornato, tandem tamen, qvod sangvinem suum cum regina miscere ausus fuisset, ab Humfredo Henrici VI. tutore securi percusso. Ex qvo connubio natus est Edmundus, ab Henrico VI. comes Richemontis factus, ex qvo Henricus VII. prognatus est. Hic rubris & candidis rosis, factionum inter Eboracenses & Lancastrios funestarum notis, commixtis, tranqvillitatē patriæ reduxit, omneq; seditiones domesticas mira prudentia oppressit. Nam cum Henricus III duos filios genuisset, Eduardum I. & Edmundum gibbosum Lancastrium, in Eduardi prosapia, ut jam demonstravimus, regnum annos amplius c. permansit. Henricus IV. postea, Eduardi III. ex Johanne Gandavensi, Magno ob res in Gallia & Hispania gestas dicto, nepos, rex factus, jure materno hereditatem Lancastriæ adiit. Ex Blanca enim pronepte Edmundi gibbosi, Johanni Gandavensi nupta, prognatus erat, & sic potiori uti jure se dictitavit, qvam Richardum II. & reliqvos ex Eduardo oriundos. Hac regiæ stirpis simultate factum est, ut proceres in duas factiones abirent, & Lancastrii rosa purpurea; Eboracenses autem, qvi partes Eduardi seqvebantur, rosa alba in bellis uterentur. Conqvievere tamen procellæ usq; ad Henricum VI. à qvo Richardus Plantageneta, dux Eboracensis, Eduardi III. pronepos, factionis albæ rosæ, legitimum regni jus, qvod post Richardi II. regis obitum ad se spectare dixit, repetiit. Qvod autem ipse non potuit, filius ejus Eduardus IV. feliciter obtinuit. Cujus frater Richardus III. cladem intulit suæ rosarum albarum factioni maximam. Rege enim Eduardo V. ejusq; fratre pupillis

adhuc, suis ex fratre nepotibus, ut diximus, interfectis, cum se regem diceret, Henricus VII. Lancastrius, factionis albarum rosarum, ex Gallico exilio in Angliam reversus, prælio eum superatum vita & regno exuit: utq; Lancastriorum & Eboracensium familias conciliaret, Elisabeta Eduardi IV. filia ducta, perniciosarum factionum semina sustulit, & Petrū Warwichium Flandrum, qvi se Eduardi IV. filium & ducem Eboracensem mentiebatur, & ab Eduardi sorore Margareta, Caroli Burgundi vidua, juvabatur, in potestatem redactum, laqveo necavit. Turbæ Lancastriæ & Eboracensis familiæ è schemate genealogico fient clariores. 24

1508 XL. HENRICUS IIX. F. polygamus, pontificiam religionem primum, stricto etiam in Lutherum calamo, asseruit, & ob id à papa titulum defensoris fidei meruit. Sed cum amore Annæ Boleniæ, Thomæ Bolenii eqvitis filiæ, qvā Sanderus mentitur ipsius Henrici regis filiam fuisse, Catharinam Ferdinandi Catholici regis Hispaniarum filiam, Caroli V. materteram, suo fratri Arthuro ante desponsatam, & primo conjugii anno viduatam, ex dispensatione pontificia, anno ætatis xv. voluntate patris ductam, nondum impetrato pontificis Clementis VII. consensu, suffragantibus tamen Anglicis & Parisiensi Academia, post genitam Mariam, principem Walliæ & heredem regni, ob morum austeritatem, svasu Thomæ Wolsæi Cardinalis & Cancellarii regni atq; archiepiscopi, hominis fastuosi & factiosi, qvasi nuptiæ cum ea essent incestuosæ, anno matrimonii xx. repudiaret, & ob id improbaretur, non saltem præter alios Thomam Morum regni cancellarium, & Johannem Fischerum episcopum Roffensem, puriori religioni addictos, securi percussit, sed & supremam Romano pontifici dignitatem abrogavit, se ecclesiæ per Angliā caput nominavit, Petri numum dari qvotannis solitum papæ negavit. Errores tamen pontificiorum plerosq; retinuit, & in confessores fidei tantopere sœviit, ut Cardanus testetur, multa millia carnificis manu cecidisse. Sex habuit uxores, 1. Catharinam Arragoniam, Ferdinandi Catholici filiam, qvam repudiavit. 2. Annam Boleniam evangellicæ religionis, qvæ post genitam Elisabetam, ut masculam sobolem qværeret, si Jovio credendum est, (de cujus tamen fide merito dubitatur) non saltem Georgium fratrem germanum, sed

sed & alios, interq; illos Marcum Musicæ artis magistrum, ad incestos & illicitos concubitus invitaverat, & crimine deprehenso, ipso inter judices patre Thoma Bolenio suffragium ferente, post triennium sublata est. 3. Johannam Semeriam, ex cujus utero Eduardus VI. cæsus est. 4. Annam Juliacensem, Johannis III. pacifici filiam, cujus soror Sibylla Johanni Friderico electori Saxoniæ nupserat, qvam post sextum mensem repudiavit, ideo ductam, ut confæderatorum Smalcaldicorum opibus adversus Carolum V imperatorem tutior esset: qvocum postqvam paulo post fœdus adversus Gallum iniisset, dimisit Germanam præ Anglicanis jam fastiditam. 5. Catharinam Havardam, ducis Nordfolciæ ex fratre neptem, qvam ob stupri suspicionem post biennium securi submisit. 6. Catharinam Parram, eqvitis filiam, Wilhelmi comitis Nordhamtonii sororem, qvæ ipsi sterilis supervixit, & postea Thomæ fratri Johannæ Semeriæ nupsit. Hic est, qvi primus se regem Hiberniæ dixit, princeps magnanimus, secundum Camdenum, in cujus maximo ingenio inerant confuso qvodam temperamento virtutes magnæ & vitia non minora. Primis tabulis moriens Eduardum filium; secundis Mariam; deinde Elisabetam heredes reliqvit. 37

1547. XLI. EDUARDUS VI. ex Johanna Semeria F. à constantia animi, amore recti & studio literarum incredibili, Thuano commendatus, sub tutoribus XVI. accersitis Petro Martyre, Bucero & Fagio, Missa abrogata, pontificiam religionem profligavit, lentoq; veneno, ceu creditur, à Johanne Dudlejo, Northumbriæ duce, qvi regnum affectabat, anno ætatis XVI. est sublatus. Thuanus libro XIII. hectico eum morbo decessisse tradit. 6

1553. XLII MARIA, Henrici VIII. ex Catharina Arragonia F. pontificia religione iterum in Anglia asserta, idq; opera imprimis Reginaldi Poli Cardinalis, nuncii apostolici, cujus matrem Margaretam Henricus VIII. securi subjecerat, atroce persecutione adversus evangelicos, & eos, qvi sententiam divortii contra matrem Catharinam tulerant, sœviit: restitutionem tamen bonorum ecclesiasticorum impetrare non potuit. Thomam Crammerum archiepiscopum Cantuariensem vivum exussit, eiq; Reginaldum Polum substituit: Buceri & Fagii cineres effossos ad ro-

gum; Petri martyris uxorem effossam, cum ipse Argentoratum rediisset, ad lacum damnavit. Capitis etiam cum patre, socero & marito damnavit Janam vel Johannam Suffolciam, Henrici VII. ex filia Maria proneptem, filiam Henrici Graji, Suffolciæ ducis, uxorem Gilfordi, ex Johanne Dudlejo Northumbriæ duce nat, qvam Eduardus VI. curante id Dudlejo, ideo testamento heredem scripserat, qvia Maria esset ex incestuosis nuptiis, Elisabeta ex impudica matre nata; Johanna autem avia Henrici VIII. soror fuerat. Hæc Maria fuit regis filia, sed rejecta: regis soror sed fastidita: à patre in testamento substituta, sed à fratre exheredata: summo loco nata, sed velut privata: multis si forte petita procis, recusata pluribus: rejecta à suis, contemta ab inimicis, præter omnem spem, superata fortunæ invidia, regni sceptra successione hereditaria consecuta est, & Philippo Hispaniarum heredi, Caroli V. filio, ea conditione nupsit, ut, si liberi non nascerentur, Philippo nihil juris in Angliam esset. Et decessit sine liberis anno ætatis XL. Dicitur qvinqꝫ annis plures carnificis manu sustulisse, qvam Henricus annis XXXVIII. In gratiam mariti Philippi bellum Gallis denunciavit: sed illi non tantum Scotiam adversus reginam sollicitaverunt, sed & Caletum ei extorserunt, qvod jam CC. amplius annis in potestate Gallorum fuerat. Hydropis morbo periit.

1559. XLIII. ELISABETA, filia Henrici VIII. ex Anna Bolenia, à Maria sorore initio fuerat carceri mancipata, sed eidem postea in regno surrogata: cujus encomium est apud Thuanum libro CXXIX. In Cameracensi pacificatione Gallus illi post octennium promisit restitutionem Caleti: sed tempore illo exacto, causæ facile repertæ sunt ex auxiliis, qvæ interea Condæo adversus regem submiserat, qvare non restitueretur. Interea Missam pontificiam denuo abolevit Elisabeta: annatas, decimasqꝫ regno addixit: episcoporum potestatem non imminuit, nec in Romanenses, qvi cum papa sentire pergebant, igne & gladio desævit, nisi qvi postea adversus qvietem regni in gratiam papæ, à qvo regina excommunicata erat, aliqvid moliebantur: inter qvos fuit Edmundus Campianus & alii Jesuitæ. Ejus tempore Puritani in Anglia cœperunt fundamenta Puritanismi jacere, & omnes in ecclesia ministrorum

ordi-

ordines detestari. Mariam Stuartam, filiam Jacobi V. & matrem Jacobi VI. regum Scotiæ, qvæ primum Francisco II. regi Galliæ, deinde Henrico Stuarto agnato, tandem Jacobo Hebburno nupserat, supplicio ultimo ob insidias sibi structas post diuturnam captivitatem affecit: classem Hispanicam cxxxiv navium, in qvibus xxx. amplius millia hominum, invincibilem vulgo dictam, toto qvadriennio apparatam, qvæ Britanniam decreto pontificis Sixti V. Hispano addictam, sub duce Perezio Gusmanno videbatur penitus subversura, per Fr. Dracum egregia victoria evertit, felicitatem undiqꝫ, sapienter omnia agendo, experta. Hic est ille Dracus, qvi vastata Hispaniola & Promontorio viridi capta, primus, toto terrarum orbe anno seculi LXXX circumnavigato, incolumis in Angliam rediit: qvem post octennium æmulatus Thomas Candischius idem conatus est & feliciter præstitit, ut est apud Thuanum libro LXXXIX. Præstitit id qvoqꝫ Olivarius Belga, ut est libro cxxv. A variis rivalibus è diversis regnis hæc regina petebatur, sed partim qvia aversabatur nuptias, partim qvia solenniter cautum erat, ne extero marito nuberet, à matrimonio abstinuit. 44

1603. XLIV. JACOBUS VI rex Scotiæ, Mariæ & Henrici Stuarti, regis Scotiæ, filia, Henrici VII. ex filia Margareta, elocata Jacobo IV. Scotorum regi, abnepos, regno Angliæ suum conjunxit, & magnam posthac Britanniam vocari jussit: pacem cum Hispanis sanxit: princeps literatissimus: multorum expertus insidias, jamqꝫ ictu tormentario peritus; jam conspiratione illustrium virorum vexatus; jã ıxcb. pondo pulveris pyrii, à sceleratis parricidis, factionis Hispanicæ & Jesuiticæ studiosis, occultati sub curia, in qva publicis regni comitiis Nonæ Novembris anni cIↃIↃcv. dictæ erant, cum proceribus & Ordinibus regni, nisi fata avertissent, periturus. Qvæ causa fuit, ut Jesuitis igni & aqva posthac interdiceretur, qvia Henricus Carnetus, & alii ex iis, conspirationis ignari non fuere. Hoc rege Coloniæ Anglorum in Virginia insulisqꝫ Barmudis & in nova Anglia ad justæ reip. speciem excrevere 22

1625. XLV. CAROLUS F. ducta uxore Henrietta Maria, Henrici IV. regis Galliarum filia, cum ceremonias Scotis imperaret Anglicis conformes multi autem illorum non tantum id recusarent, sed & episcopos, qvibus imputabant typhum, tyrannidem & hetero-

 doxiam

doxiam, ejici vellent, à Puritanis persvasi, res armis agi cœpit, Hibernis etiam incubuit hæc tempestas. Nam cũ juberentur pontificios expellere, & Thomas Wentwort eorum prorex, qvod videbatur pro religione pontificiorum fraudem fecisse, ex sententia Parlamenti ultimo supplicio esset affectus, pro libertate conscientiæ & regia prærogativa militem scripsere. Dicuntur in Hibernia circa primum triennium ultra ccc. millia è protestantibus è medio sublata, pontificiis in illa insula superioribus existentibus. Rex vero post variam belli aleam tandem captus ab exercitu adverso & diuturna clausus custodia, per judices à militia datos, securi est subjectus, & Angli forma regni mutata in liberam rempublicam consenserunt. Vide, qvæ dicentur in rebus Scoticis. Subjungemus interim Genealogiam regum Angliæ in compendio.

GENEALOGIA REGUM ANGLIAE.

Gvilielmus Conquestor 21. rex Angliæ, Dux Normann. VII. cujus genealogia est in histor. regum Sic. & Neap.

22. Gvilielmus.
23. Henricus I.
Mathildis, ux. Gothofredi Andegavensis.
25. Henricus II.
Fulco rex Hierof.
Adela, nupta comiti Blesensi & Campan.
24. Stephanus.
Eustachius ante patrem defunctus.

Henricus, patri rebellis.
26. Richardus I.
Gothofredus.
Arthurus.
Johannes sine terra.
28. Henricus III.
Richardus imperator.

29. Eduardus I. Eboracensis rosæ albæ.
30. Eduardus II. ignavus, in carcere mortuus.
31. Eduardus III. fortis, rex quoq; Galliæ.
Edmundus gibbosus, Lancastrius, rosæ rubræ.
Henricus.
Johannes.
Thomas ab Eduardo II. decollatus.
Henricus.
Blanca, uxor Johannis Magni Gandavensis.

Eduardus niger ante patrem defunctus.
32. Richardus II. ab Henrico IV. dejectus.
Johannes Magnus Gandavensis: cujus uxor Blanca Eboracensis.
33. Henricus IV.
Edmundus.
Eduardus, al.
Richardus.
Richardus Plantagoneta.

34. Henricus V. ex cujus vidua Catharina, nupta Owino Tedaro natus est
35. Henricus VI. ab Eduardo IV. in carcere necatus.
Edmundus, comes Richemontis.
39. Henricus VII. gener Eduardi IV.
36. Eduardus IV.
Georgius.
38. Richardus III. ab Henrico VII. cæsus.
Eduardus V. a paterno Richardo III. necatus.
Richardus.

40. Henricus VIII. cui nati sunt
ex Catharina Hisp.
ex Anna Bolenia.
ex Johanna Semeria.
42. Maria.
43. Elisabetha.
41. Eduardus VI.
Margareta, ux. Jacobi IV. regis Scot.
Jacobus V. rex Scot.
Maria Stuarta.
42. Jacobus rex Angl. & Scot.
43. Carolus decollatus.
Carolus II. electus rex Scotiæ anno 1650.
Jacobus.
Henricus.
Maria, nupta principi Auraico anno 1641.
Henrica Maria.
Arthurus I. cujus uxor Catharina Hispanica: ante patrem defunctus.
Maria, uxor Caroli ducis Suffolciæ.
Francisca, ux. Henrici Grais.
Johanna Graja Suffolcia, ab Eduardo VI. heres scripta, decollata per Mariã reginã.

Humfredus, dux Glocestriæ, tutor Henrici VI.

III. *Satis in Anglis versati sumus. Ingrediamur in vicinam Scotiam.*

Scotia, à Ptolemæo minor Britannia, à Tacito Caledonia, ab aliis Albania vocatur: in qva qvi meridionalem partem habitant, vicinia Anglorum ad morum humaniorum cultum assvefacti sunt. Septentrionales vero ultra montem Grazbainé silvestres sunt sermone & habitu, vivuntq; Hibernicis moribus. FERGUSIUM Hector Boethius & Georgius Buchananus faciunt Scotorum primum regem, filium Ferqvardi, regis Hiberniæ, eumq; anno ante Christum natum cccxxxx. regnum Scotiæ contra Germanos irrumpentes, qvos Romani Pictos vocaverunt, constituisse censent. Ab hoc ajunt decimum septimum METELLANUM in summa qviete regno præfuisse, cumq; Christus nasceretur, Augusti imperatoris amicum factum: ejus ex sorore nepotem & successorem CARACTACUM à Romanis sæpius victum & tandem captum, Romamq; perductum, circumacta fortuna in regnum rediisse: huncqvi secuti sunt, cruentis præliis cum Romanis depugnasse, tandemq; eos agris suis expulisse: regem à Fergusio xxx. DONALDUM I. circa annum Christi cc. fidem nostram suscepisse: EUGENIUM I. regem à Fergusio xxxix. à Maximo Romanorum legato, & Pictis cum magna parte nobilitatis in pugna esse interfectum, & Scotos deinde multis annis sine rege fuisse. Tandem FERGUSIUS II. ex Scandia, ubi diu exulaverat, ad regnum avitum reversus, sceptrum corripuit. Et post eum continua serie reges numerantur usq; ad annum Iɔcccxxxix. qvo Picti scribuntur in Britannia à KENNETO II. rege LXIX. prorsus attriti & deleti. Hunc Kennetum vocant tertium regni Scotici conditorem, qvia illud in duplam magnitudinem auxit, novisq; legibus, qvas Macalpinanas vocant, prudentissime attemperavit, & ad fanum Andreæ sedem episcopalem transtulit. Inde jam crebrescere bonæ literæ in Scotia, & posita barbarie mores hominum mitigari, & series rerum diligentius notari cœpit: nec piguit Carolū M. & alios reges ex Scotia accersere, qvi literas in scholis regiis profiterentur. Effloruere post Kennetum imprimis qvatuor MISCOLUMBI, tres ALEXANDRI, duo DAVIDES, qvos scriptores à rebus gestis copiose describunt. Tandem regnum summo procerum consensu delatum est ad ROBERTUM STUARTUM, in cujus familia longa serie ad nostra usq; tempora permansit. Sed hæc omnia ex catalogo seqvente rectius intelligentur.

REGES

REGES SCOTIAE, ex *Hectore Boetho & Buchanano.*

An. mundi. *An. regni.*

3618. I. FERGUSIUS, Ferqvardi regis Hiberniæ filius, evocatus à Scotis contra Germanos Pictos irrumpentes, & cum Brittonibus sociatos. Sed cum Brittones postea fraudulenter agerent, ut Picti simul cum Scotis everterentur, Fergusius fædere cum Pictis inito Brittonum regem Coilum evertit. 25

3643. II. FERITHARIS Fr. qvia filii Fergusii nondum erant regno pares, rerum summæ nomine tutorio qvoad vitam præfectus est: adversus qvem cum Ferlegus, Fergusii filius, non cessaret clam consilia agitare, & tandem ad Brittones confugeret, Ferithari defuncto non successit Ferlegus, sed frater ejus junior Mainus. 15

3658. III MAINUS, Fergusii F. optimus. 29

3687. IV. DORNADILLA F. legum venaticarum conditor. 38

3725. V. NOTHATUS Fr. nomine tutorio, ob tyrannidem cæsus à Dovalo. 10

3735. VI. REUTHERUS, Dornadillæ F. à Dovalo sine consensu populi rex factus, in civilibus bellis regnum amisit primo; deinde recuperavit. 27

3761. VII. REUTHA, Dornadillæ F. LLator senex se abdicavit, ut Thereo jam adulto cederet. 17

3778. VIII. THEREUS Reutheri F. ob tyrannidem sexto anno profugit ad Brittones: Hinc usq; ad mortem ejus tanqvam prorex præfuit Conacius. 8

3786. IX JOSINA, Fr. medicinæ expertus. 24

3810. X. FINNANUS, F regum libidinem voluntate publici consilii circumscripsit, & Druydum sedem in insula Moña constituit. 30

3840. XI. DURSTUS, F. tyrannus uxorem regis Brittonum filiam repudiavit prostitutam, & cum in odio omnium esset, postqvam plures procerum ad se invitatos inter pocula sustulisset, communi omnium nomine sublatus est. 9

3849. XII. EVENUS, Drusti patruelis, ex exilio retractus, in qvod à Drusto conjectus fuerat, rex creatus, cives primus in suum nomen sacramento adegit, & legibus gentem formavit. 19

3868. XIII. GILLUS, cum Dochamum & Dorgallum Dursti filios de regno contendentes alturę commisisset, ut uterq; perderetur, fraudem

fraudibus ad regnum emersit: idq; tyrannice administravit, & omnem Eveni prolem sustulit, excepto Edero à nutrice servato. Ideoq; bellum adversus eum suscipitur à proceribus, & illo in Hiberniam profugo, prorex Cadvallus constituitur. 2

3870. XIV. EVENUS II. Finnani ex fratre nepos, ope Cadvalli rex constitutus, Gillam tyrannum perdidit in acie, Gethi III. Pictorum regis gener. Belum Orcadum regem & Æbudas tumultuantes compescuit. 17

3887. XV. EDENUS, Eveni F. sub qvo Britannia à Cæsare est vectigalis facta. 42

3935. XVI. EVENUS III. F. ob libidinem à proceribus ad perpetua vincula damnatus, & in illis strangulatus ab inimicis. Prorex interim fuit Cadallanus. 7

3942. XVII. METELLANUS, Ederi ex fratre nepos, sub qvo Christus natus, rex pacificus. 41

Post Chr. *An. regni*

34. XVIII. CATARACUS seu Cataractus, Cadallani filius, nepos Metellani ex sorore, Æbudas compescuit: cujus tempore Claudius Orcadas, teste Orosio, Eutropio & Beda, superavit: in qvibus bellis Cataracus ipse occubuit: qvanqvam Buchananus de eo ideo dubitat, qvia, teste Tacito, ante Julii Agricolæ adventum ea pars Britanniæ Romanis fuit incognita. 14

56. XIX. CARBREDUS, Fr. à duce Neronis Paulino clade affectus. [illegible]

71. XX. DARDANNUS, Metellani nepos, electus, qvia Corbredi filius erat immaturus, tyrannice præfuit, &, cum regiam stirpem Corbredi vellet perdere, ipse à proceribus, duce Galdo, mori jussus est. Capite defuncti ad ludibrium proposito, corpus in cloacam est projectum. 3

74. XXI. GALDUS seu CORBREDUS II. Corbredi F. Tacito Galgacus dictus, à J. Agricola Romanorum duce valde afflictus. Emersit tamen, J. Agricola à Comitiano revocato. 24

103. XXII. LUGTACUS F. libidinosus, crudelis & avarus, concursu multitudinis occisus. 3

106. XXIII. MOGALDUS, Galdi ex filia nepos, Romanos sub Adriano magna clade affecit. Ejus tempore Adrianus curavit vallum & fossam inter Tinæ & Esciæ æstuaria per LXXX. passuum millia ducere. [illegible]

ut Scotos & Pictos à provincia Romanorum in Britannia excluderet. Interfectus & ipse est à conjuratis, inter qvos filius Conarus. 35

141. XXIV. CONARUS, F. bella cum Lollio Urbico Romanorum duce gessit: deinde ob novas exactiones imperatas & ob flagitia in carcere detentus, & qvamdiu in eo vixit, illius loco Argadus prorex est constitutus. 21

162. XXV. ETHODIUS, Mogaldi ex sorore nepos, tumultus Æbudarũ compescuit per Argadinum, regni consortium adscitũ: à fidicine Hiberno tandem noctu occisus, in ultionem propinqvi à rege peremti. 32

194. XXVI. SATRAEL, Fr. Ethodii liberis extinctis, cum in proceres sæviret, dum seditiones passim excitabantur, noctu à suis domi strangulatus est. 4

198. XXVII. DONALDUS, Fr. optimus: primus Christianus: magna clade à Severo Imp. affectus, & ad conditiones pacis petendas adactus. Hujus tempore Severus finem imperii Romani vallum duxit inter Bodotriæ & Glottæ æstuaria, eiq; vastum præsidium addidit, plus LXXX. millibus passuum à vallo Adriani. 17

215. XXVIII. ETHODIUS II. Ethodii I. F. stupidus: cui proceres nomen qvidem regium in honorem Fregusii reliqverunt, præfectos autem singulis regionibus dederunt, qvi jus dicerent. Occisus est tumultu familiarium. 16

231. XXIX. ATHIRCO F. libidinosus, manum sibi intulit, cum Nathalocus, cujus filias stupraverat, impetum cum conjuratis in eum faceret. 11

242. XXX. NATHALOCUS, rex vitio factus, variis artibus proceres sibi adversos oppressit. Cum igitur arma undiq; in eum compararentur, à qvodam suarum familiarium oppressus est. Et sic redierunt Athirconis liberi, ad mortem hactenus qvæsiti, qvi ad Pictos profugerant. 10

252. XXXI. FINDOCHUS, Athirci F. ab insulanis ex Æbudis, qvi ex Hibernia adscitis auxiliaribus copiis sub Donaldo duce insulano causam Nathalici cæsi agebant, diu vexatus: tandem à fratre Corantio per immissos percussores peremtus. Corantius primum ad Brittones fugit; deinde ad Romanos. 10

262. XXXII. DONALDUS II. F. adversus Donaldum insulanum, qvi

ſe pro rege gerebat, electus à proceribus, vix circumacto anno in clade occubuit, cæſus à Donaldo inſulano. 1

263. XXXIII. DONALDUS III. inſulanus, tyrannus, tandem à Grathilintho, Findochi filio, qvi diu periiſſe credebatur, per inſidias necatus. 10

273. XXXIV. CRATHILINTHUS, Findochi filius, liberis tyranni ſublatis pacate regnavit, niſi qvod ob canem regi carum, à nonnullis Pictis, qvos in amicitiam admiſerat, belli ſemina ſparſa ſunt. Res tamen pacata eſt, cum Carauſius adverſus Maximianum purpuram indueret. 48

321. XXXV. FINCORMACUS, Fr. Octavium Britanniæ regem contra Romanos defendit. 47

368. XXXVI. ROMACHUS, Crathilindi ex fratre nepos, cum Fethelmacho & Anguſianis patruelibus de regno diu certavit. Repentina tandem nobilitatis conjuratione ob tyrannidem cæſus, & caput ejus pilo affixum, lætum populo ſpectaculum circumlatum eſt. 3

371. XXXVII. ANGUSIANUS, Romachi patruelis, Pictos, qvi cauſam cæſi Romachi egere, una acie fudit cum rege eorum Nectamo; altera ipſe cæſus eſt, occumbente ſimul Nectamo. 2

373. XXXVIII. FETHELMACHUS, Auguſiani patruelis, à Pictorum ſicariis, cum bella Scotorum cum Pictis nondum ceſſarent, in cubiculo confoſſus. 3

376. XXXIX. EVENUS ſeu EUGENIUS, Fincormachi F. Hujus tempore dux Romanorum Maximus, Pictis in amicitiam adverſus Scotos allectis, gravi bello Scotos preſſit, & aliqvot victoriis potitus, in acie peremit Eugenium, & ad preces Pictorum omnes Scotos ante certum tempus Britannia excedere juſſit, & agrum eorum inter Romanos & Brittones & Pictos diviſit. Illi per Hiberniam, Æbudas, Scandiam & Cimbriam diſperſi, ſubinde qvidem conabantur ſedes patrias, adjuti ab Hibernis & aliis, repetere, ſed diu fruſtra fuere, donec tandem Picti, qvos Romani legibus Romanis uti juſſerant, id meram ſervitutem rati, Durſtum, Hengiſti filium, crearunt regem, & Ferguſium, Eugenii cæſi ex fratre Ethodio nepotem, in Scandia exulem revocari curarunt. 1[illegible]

VACUA REGNI SEDES XXVII. ANNORUM POST CÆSUM EUGENIUM ET EJECTOS SCOTOS. 27

414. XL. FERGUSIUS, Eugenii ex fratre Ethodio nepos, qvi in juventute

fuit à partibus Francorum adversus Gallos stetit, cum exercitu Danorum ex Scandia redux, societate cum Dursto Pictorum rege inito, contra Brittones & Romanos tamdiu bella gessit, donec vallo Severi diruto, tractoq; in amicitiam Dionetho, Britanno, postea rege Brittonum dicto, non semel conflixit cum Romanis & Britannis, tandemq; in acie una cum Dursto occubuit. 16

410. XLI. EUGENIUS II. F. nomen regium habebat; Græmus avus ejus maternus potestatem. Hoc tempore Romani & Brittones, ubi vallum antea fuit ductum à Severo, murum è lapidibus, VIII. pedes latum, XII. altum extruunt per XXX. millia passuum, eumq; castellis distingvunt & freqventes toto littore speculas excitant, ne illac Scoti & Picti in Britanniam irrumperent. Sed cum Romani variis aliis bellis distracti abiissent, Scoti & Picti fundamenta muri passim subruebant: & qvanqvam pax coaluit, tamen brevi post nova belli semina sunt sparsa, & Brittones à Pictis & Scotis victi, jubebantur nullum neq; Romanorum nec alterius gentis exteræ exercitum accersere, & Umber fluvius eit illis finis constitutus. Illi vero paulo post regem creant CONSTANTINUM è Britannia Gallica accersitum: qvem deinde VORTIGERNUS, homo potens & ambitiosus, ut sibi regnum qværeret, per corporis custodes obtruncari curavit: & rex factus, Saxones sibi conciliavit, eorumq; duci Hengisto agros attribuit, ut pro Britannia tanqvam suo domicilio & penatibus posthac dimicarent. Sic confluxere Juti, Saxones & Angli è Germania in Britanniam. Et Vortigernus ope eorum Scotos & Pictos victos ultra Adriani vallum repulit. 22

452. XLII. DONGARDUS, Fr. ecclesiarum curam egregiam gessit. 5

457. XLIII. CONSTANTINUS, F. crudelis, avarus, libidinosus, à nobili Abudensi, cujus filiæ stuprum intulerat, necatus. 22

479. XLIV. CONGALLUS, Dongardi F. laudabilis: cujus tempore Merlinus & Gildas ob divinandi opinionem nomen sunt consecuti. 22

501. XLV GARANUS, Fr. Lothum Pictorum regem & Uterium regem Brittonum à societate abstraxit Saxonum. Et ita tres reges mul as de Saxonibus victorias sibi peperere. Hoc tempore ARTURUS rex Brittonum varias victorias à Saxonibus retulit. Suorum tandem fraude Garanus extinctus est. 34

535. XLVI. EUGENIUS, Congalli F. Arturum regem Brittonum & Modredum regem Pictorum adversus Saxones juvit auxiliis, 25
558. XLVII. CONGALLUS, F. pacificus. 10
568. XLVIII. KINNATELLUS, Fr. xv. mense cessit Aidano regno, cum ipse non suffecerat. Hujus tempore floruit S. Columba. 1
560. XLIX. AIDANUS, Gorani F. Hujus tempore Saxones post obitum Arturi Britannos in peninsulam Valliam compulerunt, & heptarchian constituerunt; sociatisq; sibi Pictis, diuturna bella adversus Britannos & Scotos gessere. 35
605. L. KENNETHUS. 1
606. LI. EUGENIUS IV. Aidani F pius & pacificus. 16
622. LII. FERCHARDUS, F. ob scelera & hæresin Pelagianam à proceribus in jus tractus & in vincula conjectus, in qvibus ipse sibi mortem conscivit. 14
636. LIII. DONALDUS IV. Fr. laudabilis. 14
650. LIV. FERCHARDUS II Ferchardi F. ob jugulatam uxorem, stupratas filias, & alia scelera, ab episcopo Calmanno communione exclusus & à lupo vulneratus, in febrim, & tandem in morbum pedicularem incidit, cumq; vili veste indutum se jussisset in publicum ferri, ut scelera fateretur, brevi post interiit. 18
668. LV. MALDUINUS, Donaldi F. satis probus. 20
688. LVI EUGENIUS V. Donaldi F. Egfridum Northumbriæ regem prælio vicit. 4
692. LVII. EUGENIUS VI F doctus & pius. 7
699 LVIII. AMBERKELETHUS, Findani F Eugenii V. nepos, pravus, cum bellum pararet in Garnardum Pictorum regem, noctu incerta sagitta, dum egrederetur ad necessaria naturæ, percussus est [illegible]
700. LIX. EUGENIUS VII. Fr. bellum cum Pictis finivit, filia Garnardi Spondalia ducta: qvæ cum à conjuratis esset interfecta, ipse reus ad causam dicendam in jus est vocatus, & insons inventus. 17
717. LX. MORDACUS, Amberkeleti F. probus. [illegible]
730 LXI. ETFINUS, Eugenii VII F probus. [illegible]
761 LXII. EUGENIUS VIII Mordaci F. in rebus turbidis probus; pace facta flagitiosus; in cœtu procerum confossus. [illegible]
764. LXIII. FERGUSIUS III. Etfini F. flagitiosus, periit veneno ab uxore dato, vel strangulatus ab ea, cum nollet abstinere à pellicibus:

bus: & cum multi insontes cædis rei essent facti, ipsa pectus transfodit cultro, facinus superiori loco confessa. 3
767. LXIV. SOLVATHIUS, Eugenii VIII. F, optimus; qvi cum podagra vexaretur, Donaldus bonus se regem Æbudarum vocavit: in primis tamen turbis sublatus. 20
787. LXV. ACHAJUS, Ethini F. cujus tempore Carolus Magnus Johannem Scotum seu Albinum habuit præceptorem, & plures viros doctos è Scotia accersiit in Galliam. 22
809. LXVI. CONGALLUS, patruelis. 5
814. LXVII. DONGALLUS, Solvathii F. in transitu amnis extinctus. 6
820. LXVIII ALPINUS, Achaji F. à Pictorum rege Brudo cæsus. 3
823. LXIX. KENNETHUS F. vires Pictorum duobus ingentibus præliis penitus fregit, &, qvi cladi superfuere, omnium rerum inopes in Angliam fugerunt. Hic Kennethus habetur pro tertio regni Scotorum conditore: cumq; initio proceres in bellum adversus Pictos consentire nollent, juvenem piscium siccatorum exuviis indutum, noctu illis in eodem conclavi dormientibus, immisit, ut voce per longum canalem emissa, tanqvam cœlitus demissus, ad bellum eos hortaretur 31
854. LXX. DONALDUS Fr. cum Anglorum rege Olbretho, qvi pro Pictis arma corripuerat, bis prælio congressus, primo victoriam reportavit; deinde captus, sub duris conditionibus dimissus est. Pictorum agri inter Scotos & Anglos sunt divisi. Reliqviæ eorum abierunt exulatum ad Cimbros & Scandianos. Ferunt aliqvi, eum ob ignaviam in carcerem conjectum, in qvo sibi ipsi manus intulerit. 4
858. LXXI. CONSTANTINUS II. F cujus tempore Dani, sub Hubba regis fratre & Humbro, pro Pictis restituendis expeditioné in Scotiam susceperunt, & primo prælio victi, altero regem captum occiderunt, & spoliis collectis ad naves redierunt. 16
874. LXXII. ETHUS, Fr. Alipes, ob flagitia à proceribus captus, regnum ejerare coactus, & in custodia tertia die mortuus est. 1
875. LXXIII. ETHO GREGORIUS, Dongaldi F. cognomine magnus, varias victorias à Danis, Anglis & Hibernis retulit. 18
893 LXXIV. DONALDUS V. Constantini II. F. prudens. 11
904. LXXV. CONSTANTINUS III. Ethi F. fœdus cum Danis adversus Anglos

Anglos iniit: qvod cum vix biennium duraret, Scotis relictis, Dani cum Anglo fœdus percussere. Qvo vix qvatuor annos continuato, Eduardus Anglus Danos sic affixit, ut denuo ad Scotos redirent: qvorum rex Constantinus, cum filium Milocolumbum mitteret in Angliam, magna clade affectus est, in qva major nobilitatis pars Scotsæ occubuit, & Athelstanus rex Angliæ magnam Scotiæ partem occupavit. 33

943. LXXVI. MILOCOLUMBUS F. Cimbriam & Vestmariam ab Edmundo Angliæ rege recepit, hac lege, ut sacramentum Anglorum regi tanqvam supremo eorum locorũ domino diceret: nocte à conjuratis interfectus, dum luxuria diffluente, juniorum morem exerceret. 15

958. LXXVII. INDULFUS, cujus tempore Dani sub Hagone & [illegible] co Scotiam in prædam, classe navium invecti, habuere, & ipsum Indulfum, dum prædatores seqvebatur, interemere. 10

968. LXXVIII. DUFFUS, Milocolumbi F. qvem aliqvi nobiles juvenes, qvibus leges ab eo adversus luxuriosos & prædones latæ displicebant, maleficarum veneficiis petierunt: qvæ cum tandem deprehensæ essent effigiem regis ceream lento igne torrere, rex est morbo levatus, postqvam imago cerea fracta, & veneficæ puniti sunt. Rex optimus in flore juventutis in cubiculo est percussus & cadaver clam exportatum & in loco obscurō sepultum. Facinus curavit præfectus arcis Donaldi, cujus precibus facinorosos aliqvos non exemisset pœnis. [illegible]

973. LXXIX. CULENUS, Indulfi F. sumtis à regicida pœnis, vitiis fuit luxui & libidini deditus. Tandem cum ad comitia Scotiam iret evocatus, à Thano seu præfecto regionis, cujus filiæ stuprum intulerat, in itinere est occisus. [illegible]

977. LXXX. KENNETHUS III Duffi Fr. regno recte constituto & aula neqvitiæ ministris purgata, Danorũ impetus sensit, qvi ingenti classe advecti, jam in fugam regis conjecerant exercitum. Et forte ille periisset, nisi HAJUS jugo pro armis arrepto cum duobus filiis prælium restituisset, & fugientes Scotos in prælium revocasset, cui deinde jura nobilitatis sunt data. Initia regni proba, prava postea consilio sunt corrupta. Nam cum hactenus Scoti è propinqvis regum defunctorum non proximos, sed maxime idoneos, meliores

è [illegible]

do è Fergusio sangvinem ducerent, eligere consvevissent, veneno clam sustulit Milcolumbum, juvenem juventutis Scotis principem, Duffi filium: inque comitiis legem novam persvasit ordinibus, ut regibus morte sublatis liberi succederent. Et sic ejus filius Milcolumbus, Cambriæ præfectus, est princeps [illegible] declaratus. Cambriæ præfectus enim idem est Scotis, qvod Delphinus Galliæ. Interfectus tandem est à Funella, cujus filium Cratilinthum ob avum necatum ad supplicium rapuerat, sive per eqvites in insidiis locatos, sive per statuam æneam ita artificiose fusam, ut cum illam in arce Funellæ curiose rex inspiceret, sagittam in regem emitteret, & eum necaret. 17

994 LXXXI CONSTANTINUS, Coleni F. neglecto Milocolumbo, & lege Kennethi nova abrogata, à nonnullis proceribus [illegible]. [illegible] bella inter Constantinum & Milocolumbum: in quibus ipse Constantinus tandem occubuit. 1[illegible]

997 LXXXII GRIMUS, Duffi F. pace cum Milocolumbo facta, permisit ipsi post fata sua regnum, & prolapsus in vitia, tandem in acie à Milocolumbo est captus, & excæcatus, & paulo post [illegible]. 8

1003 LXXXIII. MILOCOLUMBUS, Kennethi F. rex [illegible], ad qvem Svenotto è Dania exul confugit, ejusque auxilio [illegible] in regnum rediit. Cum hoc ipse deinde, [illegible] rex Angliæ esset factus, Milocolumbus vario Marte depugnavit, donec pax coalesceret. Hoc tempore sancitum est, ut nobilium liberi defunctis parentibus, ad [illegible] annum in potestate regum essent, rexque proventus omnes, præterqvam qvod in educationem liberorum impenderetur, acciperet. Econtra rex omnes agros regios nobilitati divisit, & decessit sine liberis masculis. 10

1013 LXXXIV DONALDUS, Milocolumbi ex filia nepos, cujus tempore [illegible] Norvegiæ rex, Svenottonis filius, denuo cum [illegible] in Scotia [illegible], Macbethus, Donaldi regis consobrinus, [illegible] & vinum, cum è vite [illegible], & de Norvegis in [illegible], & paulo post, ut ipse regnaret, regem Donaldum [illegible]. 9

1040 LXXXV MACBETHUS, [illegible] decennio, [illegible]

seu præfecti exulis consilio Milocolumbus, Donaldi filius, [illegible] nus in Anglia commoratus, impetrato ab Eduardo rege [illegible] exercitu x. millium, evertit. [illegible]

1057. LXXXVI. MILOCOLUMBUS, Donaldi F. qui primus dicitur in Scotiam nomina ducum, marchionum, comitum, [illegible] darum introduxisse. Macbethi filium Luthlacum, qui se regem dixerat, initio perdidit: deinde in prædonum colluvie [illegible] fuit occupatus. Cum Anglis ei etiam fuit negotium: [illegible] quos dum bellum gereret, una cum filio Eduardo est [illegible] oculum [illegible] confectus, cum adesset, ut claves [illegible] [illegible] acciperet. [illegible]

1093 LXXXVII. DONALDUS BONUS seu albus, Fr. [illegible] post sextum mensem in Ebudas profugit.

1094 LXXXVIII. DUNCANUS, Milocolumbi nothus, adversus Donaldum accersitus, ab amicis Donaldi obtruncatus.

1096 LXXXIX. EDDARUS, Milocolumbi F. [illegible]

1106. XC. ALEXANDER Fr. acer, ob latrones [illegible] pulsos, [illegible]

1124. XCI. DAVID Fr. [illegible] Anglia uxore [illegible], in [illegible] comitatus Northumbriæ & Huntingtoniæ [illegible]. [illegible] Anglia rege de provinciis in Anglia ad se pertinentibus bellum [illegible], quod ita est compositum, ut eas [illegible] nomine [illegible] beneficiarius retineret. [illegible]

1153. XCII. MILOCOLUMBUS, Davidis ex filio [illegible] [illegible], quem Henricus [illegible] in Anglia [illegible] [illegible] bello Anglos [illegible] [illegible] [illegible]

1165 XCIII. GVILIELMUS, Fr. Northumbriam ab Anglia [illegible] [illegible], cum se [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] card tenuerant. [illegible]

1214. XCIV. ALEXANDER II. F[illegible] Johanni regi Angliæ opponeret, à pontifice Romano fulmine excommunicationis petitus. Pace tamen inter reges composita, fulmen etiam [illegible] 35

1249. XCV. ALEXANDER III. ab Achone rege Norvegiæ, qvi cum [illegible] navibus aderat ad aliqvot insulas promissas, sed non traditas occupandas, bello est petitus. Ex illo virtute Alexandri Stuarti explicatus, tandem ab eqvo lapso excussus, fregit cervicem: & in eo defecit stirps mascula Fergusii. 66.

1285. INTERREGNUM sex præfectorum per septennium fere: qvo tempore inter competitores dé successione in regno Scotiæ disceptabatur. Inter eos præcipui erant JOHANNES BALLIOLUS & ROBERTUS BRUSSIUS è Scotica nobilitate: ille, qvia Davidis regis ex filia majore neptem in matrimonio habebat; hic, qvia ejusdem regis Davidis ex filia minore erat pronepos. Eduardo rege Angliæ judice, res est disceptata permissu procerum: qvi, cum secundum [illegible] esset dicenda, pollicitus est regnum Balliolo, si [illegible] regum Anglorum clientelam profiteri vellet.

1292. XCVI. JOH. BALLIOLUS, cum regni conditionem accepisset à rege Eduardo, in verba ejus juravit. Fecerunt idem pleriqve proceres: sed paulo post, cum bella inter Gallum & Anglum [illegible] rent, negabant, regi suo, non convocatis ordinibus, licuisse qvicqvam, qvod ad totius regni statum pertineret, promittere. Ideoqve partibus Galli se addixere, & deditionem regni revocavere, omnemqve renunciavere amicitiam Anglo. Ille bello statim petiit Scotiam, &, victoria in acie reportata, Balliolum regem cepit. Sic proceres in ejus verba jurare sunt adacti. Abeunte [illegible] Eduardo, Scoti illa usi occasione, [illegible] creavere Gvilhelmum Vallam, qvi omnes Anglos Scotia [illegible]. Cum tamen ipse rex [illegible] e [illegible] rediret, copias qvidem Scotorum initio [illegible] profligavit, [illegible] in altera acie [illegible] fugatus est, in tertia totam Scotiam recepit, & omnes [illegible] condixit, præter unum Vallam, qvi in latebras [illegible]. 14

1306. XCVII. ROBERTUS BRUSSIUS [illegible] Davidis regis [illegible] pos, [illegible] injurias ab Anglo, regnum [illegible] servitute [illegible] liberaturus. Sed qvia [illegible] in [illegible] haberet inimicos, & [illegible] in

ipsa æde sacra sustulisset, cladem etiam unam atque alteram ab Anglo pateretur, diu miseram in locis desertis [illegible]. Ope tandem Malcolumbi Levinii, & Gilberti Haii, & [illegible] Jacobi Duglassii, pleraque arces ab Anglorum potestate liberavit, fusisque semel & iterum hostibus in ipsam Angliam irrupit. Eduardus II. contra, patre defuncto, exercitum ingentem, quem [illegible] runt c. millium bellatorum fuisse, in Scotiam induxit: cui xxx. millia opposita, egregiam reportavere victoriam. Grati erga [illegible] gem, victoriam multis annis prosequentem, Scoti decreverunt [illegible] si stirps ejus mascula decederet, sequior sexus in [illegible] ret. Et quanquam pontificis Romani fulmine perculsi [illegible] cum tamen rem omnem illi exponerent, non [illegible] sed & Scotiam esse à beneficio Anglorum liberam [illegible] [illegible] ipsique Angli omni jure in regnum Scotorum [illegible]. Robertus rex moriens, heredem scripsit Davidem filium [illegible] proxime Robertum Stuartum ex filia nepotem.

1329. XCVIII. XCIX. DAVID F. cum, patre defuncto, esset [illegible] tum annorum, primum sub prorege Randolfo: deinde sub [illegible] no, tandem sub Andrea Moravio respublica administrata. Post [illegible] nium autem EDUARDUS BALLIOLUS, Johannis [illegible] ope Anglorum, regnum arripuit. David, rex [illegible] [illegible] apud Philippum Galliarum regem est educatus. [illegible] turbis, & cum David regnum recuperaturus adesset è Gallia, [illegible] post eversum Balliolum ab Anglis victus & captus [illegible] [illegible] Gallorum Johannes in alia pugna ab Eduardo rege [illegible] [illegible] captus [illegible] regem suum [illegible] [illegible] [illegible] Robertum [illegible]

[illegible] C. ROBERTUS II. Gualteri [illegible] [illegible] [illegible] regis Davidis [illegible] nullo rege [illegible] [illegible] Richardo II. Angliæ rege cladem passus.

[illegible] [illegible] declararet, nomen ROBERTI III. [illegible] [illegible] bellis cum Anglis [illegible] [illegible] [illegible] patruo Roberto, qui regni [illegible] [illegible] [illegible] annos [illegible]

[illegible] ex ægritudine animi anno [illegible] obiit. Post eum Robertus frater, Robertiq; filius Mordacus, [illegible] regni gubernatores & proreges, omnia ex arbitrio suo suspenderent, donec Jacobus ab Anglis liber in avitum regnum, sed pro beneficio novo feudo obstrictus, restitueretur. 33

1423. CII. JACOBUS I F. multas leges tulit: [illegible] compescuit: ad scholas literarum ordinandas animum intendit: sacerdotum insolentiæ frenum injecit: per sicarios XXVIII. subornatos à fratre Gvalthero (qui postea hujus fratricidii graves pœnas dedit) plagis tandem periit. musicus nulli cedens: socer Ludovici XI regis Gall. 14

1437. CIII. JACOBUS II F. septennis patri suffectus, sub cura Alexandri Levistonis, domesticis seditionibus Wilhelmi Crighonis cancellarii & Archimbaldi Duglassii, ejusq; filiis, graviter primis annis [illegible]. Illis pacatis, bellum in Angliam transtulit, inq; obsidione arcis Roxburgensis vi ignis machina [illegible] erumpentis exanimatus est. 23

1460 CIV. JACOBUS III septennis regnum adiit, & paulo adultior factus, consvetudine pravorum, in omnem licentiam est effusus, edoctusq; Astrologiæ & maleficarum mulierum prædictionibus [illegible] filiis exitium imminere, in immanem degeneravit tyrannum. Inde occulta in ejus caput facta est conjuratio, cui & ipse filius nomen dedit, teste Jovio. Res tandem devenit ad arma, & rex [illegible] fugiens, in molendina percussus, omnium ordinum [illegible] caesus judicabatur, ut Buchananus libro [illegible] eius [illegible] Ducta Margareta Norvega, [illegible] in insulas Orcades. 28

1488. CV. JACOBUS IV. [illegible] Anglos [illegible] regem [illegible] habebat, [illegible], in Northumbriam progressus, [illegible] cum suorum [illegible], inter quos [illegible] Alexander, regis frater, episcopus S. Andreanus, [illegible] Roterodamus [illegible], ab Anglis caesus est. [illegible]

[illegible]

[illegible] in [illegible] proficit, [illegible], & annos ætatis [illegible]. complevit.

1513. CVI. JACOBUS V. F. biennis patri [illegible], proregе [illegible] constituto Johanne Stuarto, magno [illegible] patruo, duce Albiniæ. [illegible] ingenii acri, sed qvod vitio temporum parum [illegible] laboris, algoris, æstus, inediæ patientissimus. Latronibus & maleficiis cohibitis, cum bellum adversus Henricum VIII. regem Angliæ pararet, nec successus initio experiretur felices, animi mœrore decessit, & mascula carens prole, Mariam filiam ex conjuge Maria Guisiana, Claudii Lotharingi Guisii filia, [illegible] vidua, paulo ante natam, reliquit heredem. [illegible] adolesceret hæc regni heres, regina mater, fœmina [illegible] arrogans, purioris religionis cultores variis modis [illegible] regni cura in se devoluta, cum Henricus VIII [illegible] filio Eduardo, postea regi, in torum peteret, maluit ut illa [illegible] cisci II. regis Galliarum filio nuberet, & propterea [illegible] Galliam misit, ut ibi educaretur.

1542. CVII. MARIA F. VIII. dierum ante patris obitum nata, quam tamen alii scribunt postumam fuisse, in Galliis educata, [illegible] cisco II. regi Galliarum. Eo itaque, anno ætatis XVIII. [illegible] in [illegible] accepto, defuncto, cum Mariam Angliæ [illegible] ligeret mortuam, qvia erat Henrici VIII. ex sorore Margareta Jacobo IV. nupta proneptis, se pro herede gessit, titulis ac [illegible] gina regum Angliorum in omni supellectile [illegible] [illegible] ex Galliis [illegible] familiaritate [illegible] [illegible] [illegible]

tres uvores adhuc habebat vivas, & cum propinqua alterius uxoris ante contractum [illegible] stupri consvetudinem habuerat, [illegible] adiungit, regemque Henricum Stuartum, antea veneno tentatum, pulvere pyrio sub lecto ejus posito & accenso, adustum [illegible] curavit. Id proceribus adeo displicuit, ut captam reginam regno indignam censerent, ejusque filium bimulum pro ea, sub tutela proregis Jacobi Stuarti, nothi Mariæ fratris, substituerent. Illa carcere elapsa, copiis per Hamiltonios collectis regnum conabatur recuperare. Sed à prorege victa, cum in Galliam, ad maternos amicos profectura, per Angliam iter faceret, à regina Elisabetha primum [illegible] liberaliter habita; deinde, cum turbas [illegible] in regno Anglico videbatur ob odium in reformatam religionem, majori securitate asservata; tandem arctiori custodia detenta. Captivitatis impatientia [illegible], cum ipsius reginæ vitæ insidias [illegible], nec proceres Scotiæ gravissima eam accusatione persequi cessarent, ab assessoribus Parlamenti sententiam dicentibus damnata, & anno seculi LXXXVII. anno ætatis suæ [illegible] securi percussa est. Bothwellius in Dania in furorem prolapsus exspiravit, cum nobilem illic virginem post stuprum [illegible] & deseruisset. 25

1567. CVIII. JACOBUS VI. Mariæ & Henrici Arlei Stuarti filius, in regem Angliæ anno [illegible] electus, dominium totius insulæ primus [illegible], gener Friderici II. regis Daniæ. Vide [illegible] Angliam. 58

1625. CIX. CAROLUS, F. cum frustra ambiisset Mariam regis Hispaniarum Philippi IV. sororem, & ipse illuc ad consummandum [illegible] [illegible] ad sponsam profectus, [illegible] Henricam Mariam, Ludovici XIII. regis Galliæ [illegible] [illegible]

[illegible]

re officium non satis, ut arguebant Ordines, faciente, & ob id, cum naves vellet conscendere, per Janum Feltonem nobilem Anglum confosso. Pax qvidem inter reges coaluit: sed inter Carolum & subditos convenire non potuit. Nonnullos proceres, eorum pro tervia offensus, in carcerem conjecerat: sed qvos judices constituerat, qvi de eorum causa cognoscerent, illi tanqvam præter consvetudinem lecti, sententiam dicere renuebant. Magis adhuc efferebantur animi, cum, ut firmius tria regna sociaret, liturgiam seu formulam rituum ecclesiasticorum, qvam jam pater illius persvadere omnibus voluerat, per archiepiscopum promulgaretur, lege addita, ut ceremoniæ sacræ in Anglia re[illegible], [illegible]rentur qvoqve in Scotia, diversiq; in clero ordines ubiq; [illegible] Puritanis in Scotia hæc non placebant, qvi, autore Alexandro [illegible]læo, fœdere facto, qvod Convenant vocant, har[illegible] onum, cujus vigore omnes ex Britannia episcopi [illegible] opposuerunt Liturgiæ. Simul Edinburgum & arces al[illegible] erunt: exercitus conscripserunt: regiis copiis semel atq; iterum se opposuerunt. Anglis interim cum fratribus Scotis pugnam detrectantibus, rex pacem parum æqvis conditionibus in[illegible] amplius ob motus sistendos liturgiæ rationem habuit, omnibus[illegible]ra sua firmavit. Sed nec sic turbæ sedatæ. Anglorum proceres & Ordines convocati à rege, ut Scotorum secessionem [illegible], cum sibi à doctoribus pontificiis, publice in aula reginæ, [illegible] pacta licebat, obversantibus metuerent, jus imp[illegible] Parlamenti convocandi, a [illegible] à rege convocari & dimitti [illegible] primum per duos menses; deinde per triennium congre[illegible] luerunt conventum dissolvere, anteqvam omnia rec[illegible] stituta. Ab hoc tempore nonnulli in utraq; domo [illegible] Parlamenti, nempe in inferiore, qvam vocant [illegible] qva eqvites & cives, & in superiore, in qva duces, com[illegible] & Barones cum rege considere consveverant, [illegible] re[illegible] omnia à suo nutu suspenderent. Contra [illegible] [illegible] & unum à superiore domo, tanqvam perduelles [illegible] [illegible] Parlamentum ingressus, ad [illegible] plus erat. Sed [illegible]

[illegible] omnibus [illegible] indicebant. Plebs [illegible] arma. Parlamentarii, [illegible] vos forte [illegible] damnaverat, absolvebant. [illegible] præfectum arci Londinensi [illegible] plebe urbis jam in [illegible] a [illegible] removebant, militiæq; potestatem sibi arripiebant. In his turbis Romanæ religioni addicti, regno [illegible] prohibebantur, interq; eos Rosettus comes, postea Cardinalis. Prorex Hiberniæ Thomas Wentwort, tanqvam pontificiis æqvior, capite damnatus: regi vectigal & classis adempta: fœdus cum Scotis [illegible] [illegible] regis è Parlamento exclusi. Qvin & illo invito comes [illegible] extra ordinem in urbana curia constitutus, coram qvo [illegible] [illegible] disceptarentur: [illegible] episcopi jus suum [illegible] defendere ausi, in carcerem conjecti: archiepiscopus C[illegible], Gvilhelmus Laudus, tanqvam Liturg[illegible], cum [illegible] [illegible], tanqvam proditionis reis, [illegible] regi [illegible] [illegible], qui populo displicebant, adacta. Plebs jam [illegible] [illegible], ut tyrannum & reip. hostem habuit. [illegible] liberis dilapso, præfectis urbium edixere Parlamentarii, ne regis amplius mandatis sine suo consensu obseqverentur, [illegible] courtii primum; deinde Vindesorii lactitanti præscripsere conditiones, ut ad instar Scotorum posthac regerentur, ipsiq; ad [illegible] [illegible] conscribere & mobiliare [illegible], [illegible] episcopi parlamento arcerentur. Rex [illegible] [illegible] Hulla, propugnaculo [illegible], qvo adnocti volens, [illegible] ad [illegible] Ordines invitavit: cumq; [illegible] [illegible], [illegible] qvidem se iis credere [illegible] [illegible], in qvibus regi [illegible] [illegible] consentire, qvam [illegible] & [illegible] [illegible] se promisit, & ad [illegible] [illegible] Interim ejus [illegible]

[illegible]

mitandam filiam Gvilielmo Nassovio desponsatam cum filia natu majore in Belgium dimisit. Paulo post, cum in electos aliqvos regni ministros consentire nollet, ad arma eo ipso tempore conclamatum est, qvo in Hibernia jam omnia bello ardebant. Nonnulli enim proceres pontificiæ religioni deditι, populum in Hibernia instinctu sacrificulorum concitarant, ut immani sævitia in Anglos per insulam sparsos conjurati insurgerent, & CL. plus minus milibus mactatis, nomen Anglorum per Hiberniam extinctum, seq; in libertatem à jugo Anglico vellent liberatos. His rex initio qvidem exercitum opposuerat, tantoq; ardore Hiberni in fugam conversi, in cædes conqvisiti sunt, ut ducentorum amplius [illegible] sangvine, cæsorum antea Anglorum manibus sit parentatum. Sed ob turbas undeqvaq; incalescentes, inducias cum Hibernis in annum pactus, milites in auxilium contra Parlamentarios, & qvi jam cum illis sentiebant, Scotos revocabat. Illi vero, qvicqvid à regiis hactenus partibus in Hibernia steterat, misso illuc exercitu in suam redegere potestatem, & totam vim in regem convertere. Qvi contra audebat hiscere, inter proscriptos numerabatur. Episcopis ordo adimebatur. Rex, nobilitate ad se convocata, vim vi amoliri conabatur, & copiis nonnullis instructus Eboracum contendebat. A civibus exceptus, acta scriptis publicis defendit: causamq; illius Cantiani & Somersetenses magis probabant, qvam Parlamenti. Hinc tribunum, qvi Hullæ sibi portas præcluserat, affecit supplicio: comitem Essexiæ & alios rebelles dignitatibus privavit: justoq; jam exercitu cinctus, in spem qvandam videbatur erectus. Northingami signa primus explicuit. Parlamentum contra Essexium præfecit copiis. Hinc non unum prælium. In ultimo, cum jam post Essexium Thomas Fairfaxius baro & Olivarius Cromwellius exercitui præessent, rex victus Oxoniam fugit, & cum Roberto filio, duobusq; Friderici Palatini filiis, Ruberto & Mauritio, ibi aliqvamdiu obsidionem toleravit. Tandem clanculum urbe egressus veste peregrina, in castra Scotorum, qvi jam in Angliam exercitum [illegible] Anglis [illegible], sese recepit, [illegible] eorum se fidem dedit. Illi Parlamento eum tradiderunt, cum fides de indemnitate eius data esset. [illegible] regis filius, Oxonia à Fairfaxio occupata, cum corona & sceptro

abe-

abducebatur Londinum: unde tamen paulo post habitu muliebri dilapsus, pervenit in Belgium: principes Palatini in Germaniam dimittebantur. Interim Parlamentum in duas factiones, utrasq; tamen regi adversas, scindebatur. Una erat Presbyterianorum, qvi receptari volebant regem, sed arctissimis conditionibus constrictum: & hi probabant ordines ecclesiasticos, cumq; illis sentiebant Scotorum pleriq;. Altera vocabatur Independentium, qvi nec regi, nec regimini ecclesiastico submitti volebant. Et, si fides habenda est Salmasio in defensione regia pro Carolo I. ad Carolum II. cui postea Miltonius apologiam pro populo Anglicano opposuit, hi Independentes primum in nova Anglia, duce femina Hutchinsohnia, adinstar Anabaptistarum Monasteriensium, [illegible] genuina soboles esse videntur, adversus civilem & ecclesiasticum [illegible] rum multa sunt moliti: deinde in Hollandiam sese, & [illegible] in veterem Angliam infudere. Dogma illorum esse dicit, [illegible] omnes, [illegible] tam pios, pro Christi inimicis esse habendos, nec posse stare [illegible] ecclesiam, nisi removeantur hi libertatis hostes. Jam tempore Elisabetæ ait eos esse vocatos Puritanos, & regem Jacobū illos in Doro basilico germanas & veras ecclesiæ atq; reipublicæ pestes vocavisse: tria illorum genera numerari: unum Separatistarum, qvi ab ecclesia Anglicana se segregant totos, & in rigidiores distingvi, qvi dicuntur ab autore Brunistæ, atq; in remissiores Robinsohnianos: alterum Non-conformatistarū, qvi non totos se separant: tertium deniq; Conformatistarū, qvi licet statum regni non probent, se tamen illi accommodant. Hos Puritanos cuivis sine discrimine, etiam feminis, ex ambone ut [illegible] [illegible] habeant, concedere, & cum illis reliqvos qvi ex Reformati[illegible] [illegible] & regiam dominationem damnant, ad prætextum belli sum[illegible] [illegible] episcoporum fastum & liturgiam, qvasi parum verbo Dei & libertati [illegible] uno igitur independentium nomine [illegible] tam fanaticos [illegible] religionis, qvam [illegible], qvi [illegible] ecclesiasticum & civilem [illegible]. Cumq; [illegible] Presbyteriani sese opponerent, cum rege, in insula [illegible] custodiam dato, de transactione aliqvam [illegible] Independentes attractis ex se legionibus [illegible] præcipuos Presbyterianorum, [illegible]

 insere-

iisdem Rebelles dicti, ex Parlamento ejecere. Presby[illegible] contra exules dignitati restituebant, & jam alteri facti[illegible] pares erant, imo prævalebant, deq; rege in regnum recipiend[illegible] pene concluserant. Sed cum Independentes opera legionum copias sibi oppositas feliciter profugassent, Fairfaxius, rege ex insula in arcem aliam, Scotis frustra contradicentibus, Londinumq; tandem abducto, omnia, quæ cum eo jam transacta erant, rescidit; adversæ factioni addictos partim in carceres abripuit; par[illegible]m a consiliis removit: ipsum regem, invita imo destructa superiori Parlamenti camera, jussit coram CXL. judicibus, cum ex aliis [illegible] ex tribunis militum lectis, tanqvam neglectarum regni [illegible] belli adversus ordines suscepti, oppressionis & calamitatu[illegible] Anglia & Hibernia, & ceremoniarum in ecclesia mutata[illegible] caussam dicere: frustra excipientem contra processum, a[illegible] li x[illegible]ix. ultimo Januarii, securi subjecit. Et sic rex tr[illegible] rum, manu larvati carnificis, ante regium palatium, tot[illegible] spectante, decollatus est: qvod ipsum etiam duci Ham[illegible] aliis viris principibus contigit, qvi regi militaverant. [illegible] narchico statu damnato, XI viris sub nomine custodum Angliæ libertatis, potestas permissa, & filio regis, Carolo II. omnis regni [illegible] edicto publico præclusa. Scoti tamen eidem anno [illegible] [illegible]rum recepto, tanqvam legitimo suo regi, certis [illegible] [illegible]dem dedere, vimq; belli per biennium sustinuere. Q[illegible] [illegible] ad diadema Anglicanum [illegible]perandum exe[illegible] [illegible] Angliam [illegible] penetraret, [illegible] est, ut pene [illegible] se [illegible] [illegible], & inde in Galliam [illegible] [illegible] etiam, q[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ad jus populo d[illegible]cendum & summam rei tractandam con-[illegible] [illegible] hoc munus suffragiis electi.

IV. Ex Hibernis, [illegible], dixisti, vicinas insulas habitari cœpisse. Dignam igitur [illegible], quam ex Scotia egressi, [illegible] prætereamus.

Hibernia, priscorum Ogygia, Eryn incolis, & Anglis Irlandia, Ptolemæo Iverna, sicuti Solino & Juvenali Juverna dicta, non [illegible] unius generis hominibus incolitur. Qui enim legibus teneri recusant [illegible] & incultius vivunt, silvestres vocantur Hiberni: qui legum potestatem sanctam habent, [illegible] vocant Anglo Hibernos. Totius insulæ qvinq; sunt in universum provinciæ, in certos comitatus distinctæ: M[illegible]onia ad austrum; Lage[illegible] ad ortum; [illegible] ad occasum; Ultonia ad septentriones; in ipso demum medio Midia: quas singulas qvondam reguli gubernarunt. Hi sæpenumero inter [illegible], & alius alium prava [illegible] oppugna[illegible] [illegible] Hiberniæ regem sese pro[illegible]. [illegible] de Hibernia occupanda [illegible] [illegible] & [illegible] Hibernorum [illegible] principatum in-[illegible], regum [illegible] se ejus beneficiarios in provinciis suis [illegible] cœperunt. [illegible] autem ad hoc usq; tempore reges [illegible] dominos appel[illegible] [illegible] tamen nomina [illegible] [illegible] illa usq; ad [illegible] VIII. per[illegible] [illegible] Hibernici [illegible] [illegible] alius O Rorcius: alius [illegible] & perfecit, ut, cum [illegible] [illegible] idem in comitiis [illegible] ab [illegible]. Ex hoc tempore reges Angliæ [illegible] & [illegible]. [illegible] Angliæ [illegible] ad obseq[illegible] [illegible]

LIBRI TERTII
SECTIO V.
de regnis Daniæ, Norvegiæ & Sveciæ.

I. *Prisci, ni fallor, eas terras, quas hæc tria regna complectuntur, olim [illegible] diderunt, eamq; Scandiam seu Scandinaviam vocavere.*

Recte id ex antiqvis autorum scriptis observasti. Sed nunc satis con[illegible] versus septentrionem ultra Boddicum sinum Balthici seu Svecici m[illegible] qvod Plinius sinum Codanum vocat, cohærere continenti Scandiam, [illegible] nam illam & officinam gentium, ex qva qvi florente Francorum impe[illegible] egressi sunt, uno nomine Normannos appellarunt. Ipsam Daniam [illegible] attinet, dicta est illa olim Codania, à populis Codanis, qvi & Teu[illegible] cati sunt. Pars ejus hodie in Cimbrica chersoneso, qvam Jutland[illegible] cant, sita est: pars in altera continenti Sveciam attingit, & Sconia seu [illegible] dia vocatur, inq; Hallandiam, Scaniam & Blekingiam dividitur: partem [illegible] sulæ constituunt, ceu sunt Selandia, olim Codanonia, cujus metrop[illegible] Hafnia seu Copenhagium; Gotlandia, olim Gothia; Bornholmium [illegible] cum adjacentibus insulis minoribus, Falstria, Arra, Alsa, Tolinga & A[illegible] Præter hæc omnia rex Daniæ suo imperio, jure ducatus Holsatiæ, [illegible] oriundus, coercet Norvegiam, Islandiam, partem Grœnlandiæ, parte[illegible] iam Holsatiæ. Præcipuum redituum robur in vectigalibus, qvæ à [illegible] guntibus navibus in freto Danico ad Elsenoram & Cronen[illegible] dantur, habet positum. Sed ut hæc geographis accuratius d[illegible] relinqvamus, ad historias Danicas nos convertemus: qvas cum c[illegible] ri essent Saxo Grammaticus, Albertus Kranzius, Wartislaus [illegible] raniæ, alii: posterior semper priorem imitatus, unus tamen ab [illegible] raro diffidentia est attestatus. Res Danicas à DANO, Humeli regis [illegible] ciæ XVI. filio, aliqvot seculis ante Christum natum sunt auspicati [illegible] cunt à Cimbris adversus Saxones invitatum, virtute id meruisse, [illegible] eorum diceretur, & regno nomen Daniæ imponeretur. S[illegible] chronologia Danica constituit triplex temporum intervallum: [illegible] ponit NOACHIDAS & patres, qvi primi gentis Danicæ conditores [illegible] in altero judices [illegible] SUFFETES, & duces Cimbrorum & G[illegible] Cimbria magna [illegible] REGES per [illegible] dynastias distribu[illegible] TRES [illegible] Gothorum [illegible] [illegible] Japhetum, Gomerum [illegible] qvi [illegible] Wal[illegible]

confœderiti Thogormum, qvi in Phrygia; Gomerum II. qvi maritimo itinere in Europæam Scythiam commigraverit, & inde anno mundi cIↄIↄcccL. coloniam duxerit per varias provincias in Cimbriam seu Jutiam, & in illa cx. annos supervixerit. SUFFETUM seu JUDICUM & ducum ponit xII. interq; eos primum Segudum, & sextum Gothum, unde dicta Gothia; ultimum Boghium, qvi per annos IↄccccxLIX. præfuerint usq; ad annum mundi cIↄIↄIↄcccx. Ab hoc tempore ponit reges, eosq; per VIII. dynastias seu familias dispescit: qvarum qvinq; sunt regum paganorum; tres Christianorum. Dicit enim, primam regum familiam fuisse DANICAM, & in ea a Dano, Humeli (regis Sveciæ xv.) filio, qvi primus Daniæ regio nomine post exauctoratos judices cœperit præesse usq; ad Rolvum, xIII. reges numerari per annos Lxxii. alteram DANO-SVECICAM, in qva ab Hothero è familia Regneri regis Sveciæ & Svanæidh Danæ usq; ad Haldanum II. Daniæ numerentur reges xIX. per IↄLxxII. annos: tertiam GOTLANDICAM, in qva ab Ungvino Gothlando ad Burchardum regem xxxvIII. numerentur IV. reges per Lv. annos: qvartam SCANORUM, in qva à Burchardo ad Siwaldum II. fuerunt qvatuor reges per cxxvI. annos: qvintam NORVEGORUM priorum ab Olao vegeto ad Henningum: in qva fuerunt reges xIII. per annos ccccLxxxv. Sed in hac dynastia est hiatus plurium annorum apud Saxonem, ut Cranzius ipse id lib. II. Dan. cap. xxv. observat. Et hactenus numerantur familiæ regum paganorum. Inde ponuntur tres familiæ regum Christianorum, nempe sexta NORVEGORUM POSTERIORUM à Siwardo II. rege Lxxx. in qva per annos ccxxxvII. reges xvII. usq; ad Magnum, cognomento Bonum, numerantur: septima ANGLO-DANORUM à Svenone Estrithio, in qva reges xxII. usq; ad Christophorum Palatinum per annos ccLxII. tandem octava OLDENBURGICORUM à Christierno I. in qva jam præest octavus rex Fridericus III. qvæq; hoc [illegible] annos rebus Danicis præibit. Cæterum hæc est series regum Daniæ secundum Saxonem & alios.

SERIES REGUM DANIAE.

Ante Chr.		In Regn.
1074	HUMBLUS vel Humelus, præfectus Scaniæ & Selandiæ, unde videtur dicta gens Gothorum [illegible].	70
1044	DANUS in Dania, ab illo nomen sortita, dictus circa tempora regis Davidis & Salomonis præfuisse. [illegible]	60

994. II & III. LOTHER & HUMBLUS, Dani fil[illegible], [illegible] de reg[illegible] certantes, donec Humblus captus regnum deponeret. Lother [illegible] ea ob tyrannidem interfectus est.

966 IV. SKYOLDUS, Lotheri F. qvi nondum xv. annorum urs[illegible] ferum sibi obviu[m] cingulo ligavit: qvemq; alii faciunt filium Othini ex Saxonia egressi & in Dania principatum adepti. Ab h[oc] reges Daniæ dicti sunt Skyoldungi.

886. V. GRAMUS F. qvem dicunt, Sveciæ rege Sichtungo [illegible] & præfecto Gothiæ Svarino cum vii. fratribus in duello aurea cla[va] peremtis, Sveciam & vicinas regiones tributarias fecisse, [illegible] a rege Norvegiæ Svibdagero, genero suo, qvem ob raptam [illegible] persеqvebatur, debellatum periisse, & sic tria Daniæ, [illegible] Norvegiæ regna sub unius imperium esse revocata.

855. VI. SVIBDAGERUS, Grami gener, rex Norvegiæ, ut [illegible] [illegible]rum peremerat, ita à filio Grami Haddingo est [in]terfectus.

815. VII. VIII. GUTHORMUS & HADDINGUS, Grami filius [illegible] rum hic, recuperato regno patrio, innumeris victoriis vires [illegible] suæ confirmavit. Ejus tempore Saxo nil pene, nisi venefi[illegible] grepæ & Othini memorat. Dunam in Norvegia incea[illegible] hirundinum caudas alligatis, & hac techna igne urbi illat[o], [illegible] muit: tandemq; in gratiam amici regis Sveciæ Hundingi, cui [illegible] esse noluit, sese populo inspectante suspendit.

761. IX. FROTHO I. Haddingi filius, qvem canunt, R[illegible], Fris[illegible] tannis subjugatis, dracone etiam thesauris incumbente [illegible] patrias victorias continuasse, meruntq; omnibus fi[illegible] donec à sororio Regnero rege Sveciæ perimeretur, vel, [illegible] dunt, in expeditione adversus eum sit enecatus.

684. X. HALDANUS F. fratribus Roe & Scato sublatis, regn[illegible] ricidio occupavit, raroq; exemplo tyrannus senectute, non [illegible] vitam finivit.

628. XI. XII. ROE, unde dicta est Rufchildia, & HELGO F. q[illegible] cum Vandalis ad tributa bell[illegible] adegit, diviso imperio [illegible] erunt. Roe est a Svecis interfectus. Helgo [illegible] cam [illegible] Svecis & [illegible] illata, [illegible] est [illegible] quia [illegible] filiam [illegible] suspendit.

565. XIII. ROLVO KRAGE, Helgonis F. ab Hiartwaro Scaniæ comite per insidias sublatus. 41

524. HIARTWARUS Svecus, rex unius diei, statim à nobili Dano Wigone peremtus, & ob id à multis inter reges non numeratus.

524. XIV. HOTHERUS, rex Sveciæ, filius Hothbrodi, nepos Regneri, regis illius Sveciæ, qvi fuit gener Haddingi ex avia Svanhvida, sorore Frothonis I. regnum Daniæ, tanqvam avito sibi jure debitum, occupavit. 42

482. XV. RORICUS SLENGEBAND vel Raske, F. cujus vitam à magnis ludicris, ut pene priorum omnium, prolixe describit Saxo. Vandalum Mascam bello fatigavit. 50

432. XVI. WIGLETUS F. Inter hunc & Roricum alii ponunt tres alios reges, Hortwendel, Fengi & Amlethum, Rorici nepotem. 68

364. XVII. WERMUNDUS F. prudens, sed cæcus: qvem alii faciunt regem Daniæ xxi. Illo ob senium & cæcitatem contemto, Saxones sibi regnum depoposcerunt. Filius vero ejus Uffo, qvem hactenus crediderant mutum, congressus simul cum filio regis Saxonum & cum robustissimo ejus pugile, adeoque Danis probro, utrumque peremit. 70

294. XVIII. UFFO F. alias Oluff seu Olavus mansvetus. [illegible]

264. XIX. DAN II. F. elatus, & ob id infelix. [illegible]

[illegible] XX. HUGLETUS parvus seu Lille, filius vel frater Dani, adversus piratas felix. 58

175. XXI. FROTHO II. vegetus, F. qvi Frogerum regem Norvegiæ cum ducibus peremit, & sibi diadema Norvegiæ peperit. 30

145. XXII. DAN III. F. bellis Saxonicis implicatus. 69

76. XXIII. FRIDLEVUS celer, F. qvem dicunt, Britannia subjugata, cum J. Cæsare, qvi [illegible] erat, fœdus pepigisse. Hallandiam [illegible] Irlandiam [illegible] 17

59. XXIV. FROTHO III. Magnus, F. qvem [illegible] [illegible] 15

Post Chr. natum. A.

16. XXV. HIARNO SCALDER, parentibus natus obscuris, rex electus, qvia Fridlevû, Frothonis filium, credebant in Norvegia periisse tum, & Hiarno Frothonem elegantissimo epicedio celebraverat 5

21. XXVI. FRIDLEVUS II. Frothonis III. F. domum redux, cedere jussit Hiarnam. 11

32. XXVII FROTHO IV. F à Svertingo Saxoniæ regulo interfectus: cujus tempore floruit Starcharterus Svecus, heros & gigas famosissimus. 46

78. XXVIII. INGELLUS F gener Svertingi: ignavus, sed à Starchartero ad frugalem vitam reductus: & ab eo tempore septem filios Svertingi in ultionem patris peremit. 23

101. XXIX. OLAUS I. F. moriturus Haraldo filio maris imperium, [illegible] regnum Frothoni distribuit. 10

111. XXX. XXXI. FROTHO V. F. fratrem HARALDUM I per insidias peremit, postea ab Haraldi filiis cæsus. [illegible]

130. XXXII. XXXIII. HALDANUS II. BIERGRAMUS, Haraldi F. frequens in duellis cum gigantibus Svecicis. Frater ejus HARALDUS à nonnullis inter reges Daniæ refertur. Ab Haldano [illegible] reges Norvegiæ genus ducunt. 15

145 XXXIV. UNGVINUS, rex Gothiæ, testamento Haldani rex factus, teste Saxone. Alii eum faciunt filium Haldani. [illegible] est ab æmulo Regnaldo Sveco in acie [illegible]

154. XXXV SIWALDUS F. alias Siwardus, Regnaldo in [illegible] lio cæso, regnum reliqvit filio. [illegible]

176. XXXVI. SIGARUS, filius aut gener Siwaldi, qvia Hagbartum Norvegum, à qvo regiæ filiæ Signæ stuprum erat illatum, [illegible] d[illegible], & [illegible] se [illegible] sociam addiderat, [illegible] Hagbarti [illegible] peremtus. [illegible]

19[illegible]. XXXVII. SIWALDUS II F. qvi in bello peremtus, [illegible] Hacone, [illegible] familia regia mascula defecisset, [illegible] regni sunt [illegible], ex qvibus [illegible] Hane [illegible]; [illegible] & Hate[illegible] [illegible]

[illegible] XXXVIII. HALDANUS III. [illegible], [illegible] cari, [illegible] regis Haldani Biergrami & Drotta, Regnaldi [illegible]

[illegible]

Norvegiæ filiæ. Cum Juretha, virgo regia, Sigari neptis & Siwaldi filia, à nonnullis proceribus esset Saxonum principi desponsata, sponsam sibi bello petiit & obtinuit. Cæsus tandem à proceribus reliqvis. 50

260. XXXIX. HARALDUS HYLDETAN III. F. qvinqȝ in Dania regulos sustulit, & post varia facinora tandem in bello corruit adversus Ringonem Sveciæ regem, cui ccc. virgines interfuerunt, dictæ Skioldmöræ. Et sic Danicum regnum in potestatem Svecorum pervenit. 66

326. XL. RINGO, alias Haqvinus, rex Sveciæ, Haraldum cæsum regiis exeqviis magnifice extulit, eoqȝ Danorum animos demulsit, illisqȝ HETHAM, aliqvam ex Amazonibus Danicis, post annum elapsum præfecit: qvæ post fata Haraldi Hyldetani Jutiæ & insularum regina fuit. Sed qvoniam feminæ Dani parere negabant, Olo eam primo minis; deinde armis cedere, & Jutia contentam esse adegit. 1

327. XLI. OLO seu OLAUS II. vegetus, Haraldi ex sorore nepos, ex gubernatore Scaniæ, cui à Ringone præfectus fuerat, pulsâ Hetha, rex Daniæ. Fingunt eum tam invicto robore, ut Sveciam ingressus, primo die cum uno pugile; altero cum duobus; tertio cum tribus, & ita continuatis victoriis, undecimo die cum undecim congressus sit. Starcharterus eum tandem in balneo confodit. Hunc Starcharterum dicunt Svecum qvidem fuisse, sed Arctoum orbem perpetuis laboribus, tanqvam qvendam Herculem, obiisse: oppressorem [illegible] omnes ad bonam frugem admonuisse: in Russia, Norvegia, Thracia, Polonia robur exercuisse: Daniæ imprimis regibus in debellandis hostibus inservisse: summa sobrietate, qvam etiam [illegible] credi[illegible]tur ad posteros transmisisse, [illegible] ruisse, [illegible] humanum ætatem expleret. Hæc [illegible] præter historicos, [illegible] dubia, Olaus Magnus pr[illegible] fecit. Imprimis [illegible] Norvegia [illegible], regia sponsa cum [illegible] pugilibus [illegible], non singulis, sed [illegible] congressus, [illegible] vulneribus confectus, [illegible] commisisse dicitur [illegible] pristina[illegible] restitueret, [illegible] complexione [illegible]. [illegible] post [illegible]

ætatis secula, ne morbo interiret, auro, qvod ob interfectum regem Daniæ Olonem acqvisierat, sibi Hartherum qvendam emit interfectorem. 6

333. XLII. OMUNDUS F. regi Norvegiæ filiam extorsit. 10

343. XLIII. XLIV. SIWARDUS F. qvem Gotharus rex Svecorum, cui filiam negaverat, Germanis in auxilium evocatis, ad extrema adegit. Cæso illo, frater ejus BUTHLUS aliqvamdiu regnum administravit. 7

350. XLV. JARMERICUS, Siwardi filius, captus à Vandalis, adolevit apud eos: deinde profugus ab illis & rex factus, Visnarum regem Slaviæ in prælio evertit. Et qvia uxorem Svawildam, regis Helsingiæ sponsi filiam, ob falsam stupri suspicionem, eqvorum calcibus proculcaverat, ab uxoris fratribus bello petitus, & amputatis pedibus & manibus occisus est. 17

367. XLVI. BRODERUS F. incestus cum noverca falso accusatus. Illa necata, supplicium, ad qvod condemnatus fuerat, singulari fato evasit. 8

36[illegible]. XLVII. SIWALDUS III. cujus stirps ignota. 5

378 XLVIII. SNIO, cujus tempore ajunt propter annonæ caritatem imbelles primum viros & feminas esse occisos; deinde nonum qvemqve hominem dimissum, ut novas sedes qværerent: & qvi ex iis essent, Longobardos esse dictos. Ab hoc tempore [illegible] in serie regum per [illegible] annos. Gregorius Turonensis autor est, anno [illegible] regem Danorum Chochilaicum in [illegible] Galliarum [illegible] evectum, & exscensione in Austrasiam facta, in potestatem Theodorici Francorum venisse. 40

696 XLIX. BIORNO, ignotus qva stirpem. 4

70[illegible] L. HARALDUS IV. F. 14

71[illegible] LI. GORMO [illegible] F. grandævus & sapiens, qvem ferunt [illegible] in [illegible] enavigasse, & stupenda miracula [illegible] primus inter reges Daniæ Christianum [illegible] converstum. 30

[illegible] LII. SIGEFRIDUS [illegible] frater Wittekindi, [illegible] Carolum M.

[illegible] LIII. GOTFRIDUS [illegible] F. [illegible] bellis cum Carolo [illegible] [illegible] tandem a [illegible].

809 LIV OLAUS III. F. intestinis bellis agitatus. 8

810 LV. [illegible] Sigefridi F. pacem sanxit cum Ludovico imperatore. Hoc defuncto regnum varie est distractum, posteaqvam amicitia cum Caroli M. filiis esset juncta. Nam Siwardus II Norwegus insulas; Ringo Danus Jutlandiam obtinuit. Ambo ex jure uxorum [illegible] regnum vendicarunt. 2

812. LVI. LVII SIWARDUS II. Gotrici ex filia nepos, Siwardi V. regis Norvegiæ filius, rex Danorum per Scaniam, Seelandiam & vicinas insulas: & RINGO Olai III. F. rex per Jutiam, mutuis vulneribus conciderunt.

817. LVIII, LIX HARALDUS V. KLACK, Ringonis F. cui statim se opposuit REGNERUS Lodbrogo seu Reginfridus, Siwardi II F. variis per Europam victoriis clarus, Achilles Danicus vulgo dictus, qvi singulis filiis, qvorum novem habuit, qvanqvam alii tot non agnoscunt, singula regna fertur reliqvisse. Haraldum Klack ob Christianos receptos regno Jutiæ exclusit. Ille ad Ludovicum imperatorem confugiens, Christo nomen dedit, Moguntiæ à Rabano baptizatus, auxiliisq; Saxonici roboratus, cum terras amissas recuperasset, infan[illegible] factus est religionis desertor, pulsusq; denuo, in Frisia obiit. Regnerus autem, qvocum diuturna bella gessit, extremos [illegible] oppugnatur, cum arma in Angliam & Hiberniam [illegible], ab Helle Hiberniæ rege captus est & serpentibus [illegible] necatus. Ab hoc tempore Dania diu cum [illegible] & superstitione est luctata. 26

84[illegible] LX. [illegible] III Regneri F. Sanguine dictus, cum patris [illegible] Hellæ [illegible] & vulturibus objecto, [illegible], [illegible] est [illegible]. 3

84[illegible]. LXI. [illegible], frater Haraldi V. Circa hæc tempora Ansgarius [illegible] extirpandis fuit occupatus: [illegible] Christo [illegible] [illegible] 8

84[illegible] LXII. ERICUS II. [illegible] F. [illegible] Christo primum [illegible] templa [illegible]. 16

8[illegible] LXIII. [illegible] 2. 10

ætatis ſecula, ne morbo interiret, auro, qvod ob interfectum regem Daniæ Olonem acqviſierat, ſibi Hartherum qvendam emit interfectorem. 6

533. XLII. OMUNDUS F. regi Norvegiæ filiam extorſit. 10

543. XLIII. XLIV. SIWARDUS F. qvem Gotharus rex Svecorum, cui filiam negaverat, Germanis in auxilium evocatis, ad extrema adegit. Cæſo illo, frater ejus BUTHLUS aliqvamdiu regnum adminiſtravit. 7

550. XLV. JARMERICUS, Siwardi filius, captus à Vandalis, adolevit apud eos: deinde profugus ab illis & rex factus, Viſmarum regem Slaviæ in prælio evertit. Et qvia uxorem Svawildam, regis Helleſponti filiam, ob falſam ſtupri ſuſpicionem, eqvorum calcibus protriverat, ab uxoris fratribus bello petitus, & amputatis pedibus & manibus occiſus eſt. 17

567 XLVI. BRODERUS F. inceſtus cum noverca falſo accuſatus. Illa necata, ſupplicium, ad qvod condemnatus fuerat, ſingulari fato evaſit. [illegible]

56[illegible]. XLVII. SIWALDUS III cujus ſtirps ignota. 9

578 XLVIII. SNIO, cujus tempore ajunt propter annonæ caritatem imbelles primum viros & feminas eſſe [illegible]; deinde non[illegible] qvemqꝫ hominem dimiſſum, ut novas ſedeſ qværerent: & qui ex iis eſſent, Longobardos eſſe dictos. Ab hoc tempore [illegible] ſerie regum per [illegible] annos. Gregorius Turonenſis [illegible] [illegible] regem Danorum Chochilaicum in cl[illegible] d Galliarum [illegible] evectum, & exſcenſione in Auſtraſiam facta, in poteſtatem Theodorici Francorum veniſſe. [illegible]

69[illegible] XLIX. BIORNO, ignotus qva ſtirpem. [illegible]

70[illegible] L. HARALDUS IV. F. [illegible]

7[illegible] LI. GORMO [illegible] F. [illegible] & ſapiens: qvem ferunt ccc [illegible] [illegible], & ſtupenda miracula [illegible] primum inter reges Daniæ Chriſtianum [illegible], à [illegible] 50

[illegible] LII. SIGEFRIDUS F. ſocer Witekindi M. [illegible] bellis [illegible] Carolum M. [illegible]

[illegible] LIII. GETRI[illegible] [illegible] bellis cum Carolo M. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] tandem à [illegible]. [illegible]

[illegible] LIV. OLAUS III. F. intestinis bellis agitatus. 2

[illegible] LV. HEMMINGUS, Sigefridi F. pacem sanxit cum Ludovico imperatore. [illegible] regnum varie est distractum, posteaquam [illegible] Caroli M. filiis esset juncta. Nam Siwardus II. Norvegi[illegible], Ringo Danus Jutlandiam obtinuit. Ambo [illegible] jure [illegible] regnum vendicarunt. 2

[illegible] LVI. LVII. SIWARDUS II. Gotrici ex filia nepos, Siwardi V. regis Norvegiæ filius, rex Danorum per Scaniam, Seelandiam & vicinas insulas: & RINGO Olai III. F. rex per Jutiam, mutuis vulneribus [illegible]unt. 5

8[illegible] LIX. HARALDUS V. KLACK, Ringonis F. cui statim se [illegible] REGNERUS Lodbrogo seu Reginfridus, Siwardi I. F. [illegible] per Europam victoriis clarus, Achilles Danicus vulgo dictus, qui singulis filiis, quorum novem habuit, quanquam alii tot non [illegible] singula regna fertur reliquisse. Haraldum Klack ob Christianam [illegible] regno Jutiæ exclusit. Ille ad Ludovicum imperatorem confugiens, Christo nomen dedit Moguntiæ à Rabano [illegible] Saxonici roborarus, cum terras [illegible] per[illegible], infamis factus est religionis desertor, pulsusque [illegible] [illegible] Regnerus autem, quocum diuturna bella gessit, [illegible] oppugnatur, cum arma in Angliam [illegible] [illegible], ab Helle Hiberniæ rege captus est & serpentibus [illegible] necatus. Ab hoc tempore Dania diu [illegible] [illegible] est luctata. 26

[illegible] III. Regneri F. Snogøie dictus, cum patris [illegible] [illegible] vulturibus [illegible], esset ultus, intestinis bellis [illegible]. 3

[illegible] ERICUS I. frater Haraldi V. Circa hæc tempora Ansgarius [illegible] in idolis extirpandis fuit occupatus [illegible] Christo [illegible] Normanni [illegible] in Galliam, novi principatus [illegible] [illegible]. 1

[illegible] I. [illegible] III. F. [illegible], post restitutus [illegible] Christianos, [illegible] templi [illegible] 6

[illegible] F. 10

8[illegible]3. LXIV. FROTHO VI. F. in Anglia baptisatus.
889. LXV. GORMO II. F. Anglicus, qvia in Anglia [illegible].
897. LXVI. HARALDUS V. F.
919. LXVII. GORMO, persecutor Christianorum: adversus qvem Henricus Auceps, imperator, marchionatum [illegible]ensem erexit. Uxor ejus Thura, Ethelredi Anglorum regis filia heroina, viro animosior, in Danorum commentariis celebratur.
930. LXVIII. HARALDUS VI Blatandi F. tempore Ottonis I. imperatoris: à qvo graviter pressus, tandem baptisma admisit, condidit[illegible] qvatuor episcopatus, Slesvicensem, Ripensem, Arthusiensem & Ot[illegible]oniensem. Hic nota, qvod hunc Haraldum inter reges [illegible] alii numerent LIX alii LXX alii LXXI. LXXII. LXXV. q[illegible] aliis ut Haraldus V. aliis VII. Richardo, Normannorum duci, [illegible] versus regem Galliarum bis opem tulit: Marchionatum Slesvicensem sustulit: à filio Svenone regno & vita pulsus est.
98[illegible]. LXIX. LXX. SVENO F. à furcata barba cognominatus, una [illegible] patre baptisatus, à susceptore Ottone M. SVENOTTO dictus, cum & patri regnum vitamq; ademisset, congressus in acie, & Christi fidem ejurasset, omnia Christianorum littora infesta habuit: à Pomeranis Julinensibus captus, tandem & ab Erico IX. Sveciæ rege ejectus, annos XIV. in Scotia exulavit: in exilio ad Christi agnitionem reversus, non regno saltem restitutus est, sed & Angliæ regnum occupavit, ut in Anglicis historiis dictum. Vicit [illegible] Olaum, Tryggonis filium, qvi primus regum Norvegiæ Christianam fidem est amplexus: eoq; in fuga aqvis submerso, istius qvoq; regni diadema sibi imposuit. Dicunt aliqvi, Olaum in mare qvidem se præcipitasse, ne in manus hostium veniret, sed incolumem [illegible]los emersisse, & post fata Svenonis Norvegiam recuperasse, &, [illegible] idololatria & magicis artibus abolendis totus esset, in pro[illegible] odium incurrisse, & regno denuo ejectum, reversum tertia vice, coronam martyrii anno CIↃXXVIII. adeptum, divorum [illegible] adscripsisse. Id interim notandum, qvod Svenonis beneficio feminæ [illegible] gno Daniæ fruuntur jure hereditario, qvia regem captum [illegible] ornamentis redemerant. Tres reliqvit filios, qvibus tria [illegible] regna: Haraldo Angliam: Svenoni Norvegiam: Canuto Daniam. Filius ejus HARALDUS VI (VII) tam, cum pater apud Angl[illegible]

[illegible] qvam extincto illo, aliqvamdiu una cum fratre Canuto M. [illegible] 34

[illegible] [illegible] CANUTUS II magnus, F. socer Henrici II. imperatoris, [illegible] & Angliæ, Norvegiam, devicto S. Olao, denuo sibi asseruit; [illegible] Estoniam suo adjecit regno, & [illegible] primus in Dania locum concessit, legesq; curiales & [illegible] pro[illegible] [illegible] validas. 22

[illegible] LXXII. LXXIII. CANUTUS III. durus F. Norvegiam Magno S. Olai regis Norvegiæ filio, concessit: Angliam Eduardo reli[illegible] [illegible] liberis anno cIↄxLV. obiit. Post illum qvatuor annis [illegible] Daniæ cessit MAGNO, S. Olai filio, Norvego: qvi tamen [illegible] ejectus est à Svenone M. qvi hactenus præfuerat Nor[illegible] 12

[illegible] [illegible] SVENO M. III. Canuti M. ex sorore Estrita nepos, Ul[illegible], ut Saxo Grammaticus censet, Saxonis, puta Anglo-Saxonis, filius. Aliqvoties à rege Norvegiæ Magno victus & fugatus, rediit tamen, & qvinq; reliqvit filios, qvi omnes [illegible] ordine regnarunt. Hic regnum Daniæ fecit [illegible] [illegible] pontifici tributarium, & promisit illi denarium [illegible] [illegible] qvoq; qvatuor episcopatus, Lundensem & Darbyensem in [illegible] Wigbergensem & Burglaviensem in Cimbria. Fabu[illegible], Svenonis hujus proavum Ursum seu Biorgonem, ex ursi [illegible] concubitu enatum, unde genitus sit Trugillus, pater [illegible] Svenonis. 29

[illegible] HARALDUS VII (VIII.) primus Svenonis filius, [illegible] 2

[illegible] CANUTUS IV sanctus seu martyr, secundus Svenonis [illegible], cum in Angliam [illegible] [illegible] 12

[illegible] OLAUS IV famelicus, qvia ejus tempore ingens fames [illegible] Svenonis filius, in lecto mortuus in [illegible] 7

[illegible] ERICUS II. [illegible], qvartus Svenonis filius, [illegible] [illegible] Lundensem, [illegible] [illegible] Cypro. 7

[illegible]

annis

annis ante patris obitum, Canutum S. patruelem perfide obtruncavit, & postea in Scania ingenti prælio fusus occubuit. 31

1134. LXXX. ERICUS IV. Emundus seu illustris, Erici III. filius, fugatus primum à patruo Nicolao, postea eundem regno dejecit: multa loca amissa recuperavit: errata majorum emendavit. Publice jus dicens, lancea à sicario est transverberatus.

1139. LXXXI. ERICUS V. agnus, Erici boni ex filia Anna Haqvino nupta nepos, regnum cucullo commutavit. 10

1149. LXXXIII. SVENO III. Erici agni filius, Scaniensium rex factus, ad socerum Conradum III. imperatorem, victus ab æmulis, confugit, & redux in regnum, bello contra Waldemarum redintegrato, iterum victus occubuit. 11

LXXXIII. CANUTUS V. Nicolai ex filio Magno nepos, rex Jutiæ [illegible], post varias d[illegible]ones cum Svenone III. & Waldemaro I. tandem per insidias à Svenone sublatus est.

1160. LXXXV. WALDEMARUS I magnus, Erici boni ex filio S. Canuto duce Slesvicensi nepos, Rugios, Obotritos, Rostochienses, Stetinenses, Wolgastanos bellis variis petiit, & Pomeranorum Julinum destruxit. Res ejus gestas Saxo prolixe libr[illegible] & xv. describit. Floruit ejus tempore Absolon, episcopus [illegible]densis, cujus imprimis ope Rugiani fidem Christi [illegible] 24

1184 LXXXV CANUTUS VI. F. infeliciter adversus imperatorem & Brandeburgicos pugnavit. In hoc definit Saxo. 17

1202. LXXXVI. LXXXVII WALDEMARUS II. Fr. Hamburgum ab Ottone IV. imperatore, cui se illud dederat, recuperavit. L[illegible]nes & Esthos bellis fatigavit: tandem à comite Sverinensi captus, & ab Holsatiæ comite victus. Multum illi negotii fecisse WALDEMARUS III. ex regio sangvine per xiii. annos, & à [illegible]tis inter reges Daniæ recensetur. 42

1242 LXXXVIII. ERICUS VI. F. dolo à fratre Abele captus & capite [illegible]. 8

1250. LX[illegible] ABEL, Fr. fratricida, à Frisiis [illegible] bellibus interfectus. 2

1252. XC. CHRISTOPHORUS I Fr. in bello Holsatico captus, & [illegible] [illegible] [illegible]. Quia archiepiscopum carceri incluserat,

hinc

hinc regnum Daniæ excommunicatione subjacuit totis XVII. annis: & Christophorus rex hostia eucharistica, veneno tincta per Arnefastum episcopum Arhusiensem enecatus est. 27

1259. XCI. ERICUS VII. F. Glepping cognominatus ob stupra matronis illata, decimasq; in usum profanum translatas, à conjuratis LXX. vulneribus peremtus. 27

1286 XCII. ERICUS VIII. F. frustra regem Sveciæ Byrgerum bello tentavit: variis modis Megapolitanos & Pomeranos afflixit. 35

1321. XCIII. CHRISTOPHORUS II. Fr. ignavus & infortunatus, non solum à Stalsundensibus & Wolgastanis principibus, qvibus Rugiam eripere conabatur, victus, sed & à proceribus dejectus est. Comite WALDEMARUS, dux Slesvicensis, qvem aliqvi IV. ob id vocant, regno inhiaret & triennio id obtineret, ad priorem dignitatem eum subditi revocarunt. 12

[illegible]. XCIV. WALDEMARUS (IV.) III. reprobus, F. ut in asserendo regno fuit gloriosus, qvod receperat vastatum & depauperatum, sed reliqvit postea florentissimum, ita ab insatiabili avaritia & tyrannide adversus nobiles pessime apud historicos audit, variis suorum rebellionibus vexatus. Reliqvit duas filias, qvarum Margareta nupsit Haqvino Norvegiæ regi; Ingeburga, Henrico duci Megapolitano elocata, Mariam peperit, Wratislai VII. ducis Pomeraniæ uxorem: ex qva natus est Ericus X. dux Pomeranorum, qvi post Margaretam tribus orbis Arctoi regnis præfuit. 42

[illegible]. XCV MARGARETA, F. Semiramis Danica, uxor Haqvini, Norvegiæ regis, filium Olaum enixa fuerat, cum pater Waldemarus diem obiret. Pupilli igitur nomine regni habenas regendas corripuit. Nec renuebant proceres, præsertim cum omnia negotia cernerent ab illa prudentissime expediri. Interim Sveci rege suo Magno, cognomine Smecho, ob libidines & crudelitatem remoto, & præterito ejus filio Haqvino, jam Norvegiæ rege electo, regnum ad Albertum Megapolitanum, Magni ex sorore nepotem detulerant. Margareta, uxor Haqvini, qvo jam & patre mortuo, omnium suffragio regina Daniæ & Norvegiæ declarata fuerat, id ægre ferens, Albertum regem Sveciæ anno [illegible]. bello afflictum cepit, jamq; trium regnorum domina, habito

generali omnium suorum conventu, anno seculi LXXXVIII. impetravit, ut, qvia filius suus Olaus V. jam diademate Danico in pueritia cinctus decesserat, ab uno rege potentissima regna perpetuo gubernarentur, adoptavitq; Ericum Pomeranum, sororis suæ Ingeburgæ ex filia Maria nepotem, eumq; primo regem Sveciæ declaravit, cumq;, mare transfretatura, in navi expirasset senex, eidem etiam regna Daniæ & Norvegiæ reliqvit. 37

1412 XCVI ERICUS IX. Wartislai VII. ducis Pomeranorum & Mariæ F. Ingeburgæ (qvæ soror fuit Margaretæ Danæ) & Henrici Megapolitani nepos, regno se abdicavit: conditor Landscronæ. Difficillimis cum Slesvicensibus, maritimisq; civitatibus bellis, Svecorumq; seditionibus & Danorum offensionibus defatigatus, sibi in Pomerania sua qvietum invenit locum. Et qvanqvam eum nonnulli accusant proditionis, perjurii, rapinæ & adulteriorum, innocentiam tamen ejus in Chronicis nostris Pomeranicis vindicavimus. 26

1438. XCVII CHRISTOPHORUS III Johannis Palatini comitis & Bavariæ ducis atq; Sophiæ filius, Wartislai & Mariæ ex Ingeburga natæ nepos, Erici Pomerani ex sorore Sophia nepos, à Danis electus post abitum Erici, etsi initio à Svecis, qvi Carolum Canuti filium ex Marescallo constituerant regni gubernatorem, repudiatus est, tandem tamen, persvasis in concilio generali proceribus, omnia regna Erici obtinuit. Eo post decennium mortuo, Dani sibi Christianum I. comitem Oldenburgensem præfecerunt, & Carolū Canuti filium, qvem Sveci, exterorum regum pertæsi, regem creaverant, ex Gotlandia occupata expulerunt, eamq; insulam regno suo adjunxerunt. Sveci qvidem rebellione nova excitata, Caroloq; ejecto, se iterum Danorum societati aggregantes, unum regem cum iis Christianum susceperunt: sed eo iterum ob præfectorum Danicorum libidinem rejecto, post septennium Carolum revocarunt. Post qvem Sveci sibi præfecere Gubernatores, regium nomen respuentes, principis admittentes. Sed Daniæ reges, Sveciæ regnum sibi vendicantes, Johannes & Christianus II. eos multis bellis afflixere, donec Gustavus regni libertatem A. C. [illegible]XXIII. recuperaret. 10

1448. XCVIII CHRISTIANUS I. Theodorici fortunati comitis Olden-

denburgensis & Delmenhorstani filius, ex stirpe Wittekindi, cum Dani & Norvegi Adolphum ducem Slesvicensem ad regnum capessendum evocarent post Christophorum, & ille gravem ætatem causatus, hunc nepotem suum ex sorore Christianum sibi præferret, ducta Christophori III. vidua, Dorothea Brandenburgica, Daniæ regnum adiit. Jure etiam hereditario ducatus Slesvicensis, defuncto avunculo Adolpho, ad eum devolutus est. Eodem tempore Holsatiam in feudum ab imperatore Friderico II. accepit, non amplius sub nomine comitatus, sed ducatus. Pulso à Svecis Carolo Canuti filio, regnum qvoq; Sveciæ suscepit administrandum. Cum Carolus denuo esset receptus, varia ei erant bella gerenda. Prima Academiæ Hafniæ fundamenta hic rex posuit, & Dithmarsiam à Friderico III. imperatore in beneficium obtinuit. 31

1481. XCIX. JOHANNES F. fratrem Fridericum exclusit ex provinciis, qvas pater illi testamento reliqverat, parte saltem illarum ei relicta. Victoria adversus Svecos parta, per triennium se eorum regem gessit. Inde ad Dithmarsos obseqvium detrectantes conversus, infelicem expeditionem suscepit. Nam à rusticolis cum florentissima nobilitate victus, vix fuga vitam servavit. Id sentientes Sveci, causati, non indigenas præfici arcibus, autore Stenone Sturen gubernatore, defecerunt, captaq; regia uxore Christina, electoris Saxoniæ filia, cum absens rex esset ad cogendos milites, omnem ei fidem renunciarunt. Ille injuriam ulturus, exercitu L. millium collecto, in Sveciam seditionibus internis flagrantem contendit, filiumq; Christianum in Norvegiam misit, qvi in tumultuantes severe animadvertit. Sed Lübecenses Svecis terra mariq; fuere subsidio, Danosq; impedierunt, ne qvicqvam hoc rege prospere agerent. 32

1513. C. CHRISTIANUS II alias Christiernus, F. gener Philippi regis Hispaniarum per Isabellam, magno conamine regnum Sveciæ bello redintegrato repetiit, & Holmia frustra obsessa, dum pacis studium simulabat, obsides sibi ex proceribus Svecis datos contra datam fidem abduxit. tandemq; regnum Svecis partim vi, partim fallacibus promissis extorsit, & tyrannide inter Christianos inaudita, tertio coronationis die, in nobiles, episcopos,

 sena-

ſenatores & cives, qvia & in mortuum Stenonem deſævilt, & alios qvidem necavit; alios omnibus bonis privavit; legatos regni Sveciæ ad perpetuos carceres damnavit; Poloniæ peremit. Hac de cauſa non tantum Sveci per Guſtavum, ſed & Jutti ab impotente illius dominatu ſe liberarunt. Qvorum exemplum imitati reliqvi in Dania & Norvegia, ſenatus imprimis regni, eum regno depoſitum illuc adegerunt, ut fuga in Belgium ſibi conſuleret. Fruſtra pro ipſo interceſſere imperator, rex Hungariæ, electores: noviq; Danorum & Svecorum reges, Fridericus I. & Guſtavus I. fœdus adverſus eum pepigere. Poſt x. annorum exilium, cum copiis conſcriptis regnum repeteret, & accepto ſalvo conductu, nondum regis manu firmato in Daniam navigaret, de pacis conditionibus cum patruo acturus, ita Haffniæ exceptus eſt, ut ad perpetuam damnaretur cuſtodiam, in qva poſt xxvii. annos expiravit. Uxori optimæ Iſabellæ pellicem, Syburgis vetulæ infamis filiam, adjunxerat: ex cujus inſtinctu pleraq; ſe indigna geſſit. Filius ejus Johannes, dux Holſatiæ, anno ſeculi xxxiii. ſine prole eſt defunctus: cui proceres Daniæ, dejecto patre, & recepto in regnum Friderico I. in conventu publico promiſerant reſtitutionem regni paterni poſt fata Friderici. Sed qvia eodem pene tempore cum Friderico, in comitatu Caroli V. ſine maſcula prole extinctus eſt, regnum pervenit ad Friderici filium Chriſtianum III.

1522. CI. FRIDERICUS I pacificus Chriſtiani I. F. optimus & æqviſſimus rex, à ſenatu in locum dejecti Chriſtiani II. electus, magna cum laude regnum adminiſtravit, & fermento pontificio ſtudioſe repurgato, ex Anna Brandeburgica reliqvit Chriſtianum III ſucceſſorem; ex Sophia Pomeranica Johannem ſeniorem; Adolphum; Fridericum epiſcopum Hildeſienſem. Adolphi filii ſunt Fridericus; Philippus; Joh. Adolphus; Chriſtianus; Joh Fridericus epiſcopus Bremenſis & Lubecenſis. Johannes Adolphus dux Holſatiæ genuit ex Auguſta Friderici II. filia Fridericum, qvi hodie præeſt Holſatiæ; Adolphum. Hic rex, dum pacem cum Guſtavo Svecorum rege adverſus Chriſtianum II pangeret, cauſæ tractatio de Gotlandia in aliud eſt dilata tempus. Illa inſula, cujus metropolis eſt Wisburgum, variis dominorum viribus ſemper

eſt

est jactata. Antiqvitus ad regnum Sveciæ, tanqvam jurisdictioni ecclesiasticæ Lincopensis subjecta, pertinebat. Deinde per regem Albertum in bellis adversus Margaretam Daniæ reginam Ordini Cruciferorum est oppignorata: & recepta qvidem, sed postea ab Erico rege, cum regno decessisset, retenta, Svecisq; invitis Christiano I. tradita. Hinc materia diuturnarum inter Svecos & Danos litium, præsertim, qvia Dani contendunt, insulam à Waldemaro IV. esse subactam, & consensu Alberti regis, solemnibus literis, regno Danico anno CIↃCCCLXVI. concessam. 10

1534. CII. CHRISTIANUS III. F. cum interregnum aliqvot annorum post obitum Friderici intercessisset, pontificiis varia consilia [illegible]bus, tandem sedatis turbis & Hafnia deditione accepta, à Hafniæ [illegible]genhagio coronatus, immortale justitiæ, religionis & felicitatis nomen nobis reliqvit. Mortem ex nuncio divino prænovit, [illegible] admiranda clausit constantia. Filius ejus secundo[illegible] Magnus, anno seculi LXIX. contulit se ad Johannem Basilidem, ejusq; factus cliens, rex Livoniæ est declaratus, & in affinitatem magni ducis Russorum, ducta Maria, Basilidis ex fratre nepte [illegible]. Cumq; magno exercitu bis Revaliam frustra obsedisset, nec Livoniam ad arbitrium Basilidis subegisset, misere [illegible] ad Polonos confugit, à qvibus in Curlandia aliqvot arces accepit, donec anno CIↃIↃLXXXIII. moreretur. 26

1559. CIII FRIDERICUS II. F. virtute & fortuna præstans, Dithmarsiam cum patruis, Johanne & Adolpho, Holsatiæ ducibus, sub[illegible] bellum cum Svecorum rege Erico gessit, donec Stetini anno CIↃIↃLXX. pax constitueretur. Stetinensibus hinc privilegium datum, ut nihil amplius in vectigal pro nave in freto Danico solverent, qvam aureum rosæ nummum. Regiam scholam Soranam fundavit biennio ante mortem. 29

1588. CIV. CHRISTIANUS IV. F. patri defuncto decennis succedens, anno CIↃIↃCXI. regi Sveciæ Carolo, qvi ex titulo Norvegiæ suum amplificaverat, in Norvegia propugnacula exstruxerat, & fines regni cum detrimento Daniæ in Lappia ampliaverat, exercitu instructissimo conscripto, bellum indixit, & Calmariam non saltem, sed & Elsburgum & Goldbergum aut expugnavit, aut deditione accepit. Sed Gustavus Adolphus, patri Carolo in regno Sveco-

rum ſuccedens, damnum illud tanta alacritate compenſavit, ut, cũ Danus ob peſtes & clades ab exercitu imparatus eſſet, ea illi neceſſitas imponeretur, ut pacem bello præferret, qva anno ſeculi XIII. Calmariæ Sveco; titulus regni Norvegici integer Dano relictus eſt. Interim in Germanico imperio turbæ eæ concitatæ ſunt, qvæ per XXX. annos univerſum pene concuſſere. His ſedandis inter alios rex Daniæ incubuit, circuliq; inferioris Saxoniæ præfectura in ſe ſuſcepta, excitatus ad id Anglorum, Batavorum & Gallorum promiſſis, infauſto omine belli molem in ſe derivavit. Hameliæ enim ex vallo in foſſam profundam ſubjectam cum eqvo delapſus, ingens vitæ periculum adiit, variisq; per triennium cladibus ad pacis conditiones anno ſeculi XXIX. protractus eſt, liberandamq; Germaniam Svecorum regi Guſtavo Adolpho reliqvit. Cumq; atrocibus bellis in Germania ab hoc tempore incumberetur, ipſeq; tandem inter diſſidentia imperii Germanici membra fruſtra pacem tentaret, & interea adverſus regnum Sveciæ multa agere videretur, bellum ei anno ſeculi XLVII. adverſus Svecos, ex Germania ſimul & Svecia irrumpentes, gerendum fuit: qvo ſeqventi anno ſopito, brevi deceſſit, cum paulo ante CHRISTIANUS V. jamdudum rex declaratus, filius ejus primogenitus, in itinere ad aqvas Ægranas, qvas valetudinis curandæ gratia petierat, deceſſiſſet, & fædus inter ipſum & Batavos arctius coaluiſſet, qvibus vectigal in freti Danici anguſtiis certis conditionibus conceſſum eſt. 50

1648. CV. FRIDERICUS III. F. gener Georgii, ducis Brunsvicenſis: ad qvem regnum poſt fratris primogeniti Chriſtiani V. fata devolutum eſt.

* *

GENE-

** GENEALOGIA FAMIL

inq; ea regum Da

VVittekindus M. VVigbertus F. VValpert
Oldenburgam d

Theodoricus, F. Sigfrid, F. Ulrich, F. VVittekindus I

Otto, F. Johannes, F. Sigfridus, marchio 1. Brandeb.

Rixa, F. ux. Hajonis, dynastæ Frisii. quem tamen aliqui f
Rixæ agnatum, nepotem vel pronepotem Reginoberti.

Elmarus I. dynasta Frisiæ & comes Oldenb. post Fridericum
Christianus bellicosus, hostis Henrici Leonis.
Mauritius, F. Christianus, F. Johannes, F.

Johannes F. Conradus F. Christianus F.
Theodoricus fortunatus. 1440. Ejus uxor erat Hedvigi
soror Adolphi Slesvicensis, regis Daniæ postulati.

Gerhardus.	*Mauritius.*
Johannes.	*Fridericus I. rex.*
Antonius.	
Johannes.	*Christianus III. rex. Joh. senior.*
Joh. Fridericus.	

Johannes jun. dux Holf. in Sunderborg/ XXIII. liberorum pater.
Magnus, gener Joh. Basilidis, ducis Mosc.

Christianus.
Ernestus.
Alexander.
Augustus.
Joh. Adolph.
Frideric. in Nordburg.
Philipp. in Glücksburg.
Albertus.
Joh. Georg. (ne.
Joach. Ern. in Plön.
Bernhardus.

Alex. Heinr.
Ern. Gunther.
Georg Frideric.
Augustus.
Phil. Ludov.
Joh. Bogisl.
Christ. Aug.
Rud. Frid.
Franc. Philipp.
Christianus.
Car. Albertus.
Adolphus.
Christiana, ux. Christiani, duc. Sax. J.G. (filii.
Sophia Hedwig, ux. Mauritii, ducis Sax. J.G. filii.
Joh. Adolf.
Augustus.
Joh. Ernst.
Bernhard.
Car. Heinr.

II. Qvum reges Daniæ Norvegiam suo regno adjecerint, qvinam eam olim gubernaverint, edissere.

Norvegia, ut olim florentissima fuit, cum à suis regibus, sibi juxta sangvinis rationem succedentibus, gubernabatur, ita, qvamprimum eligi cœperunt reges, à primævo vigore multum remisit. Distribuitur in v. præfecturas, Bahusium ab halecum captura celeberrimum, Aggershusium, Bergam ab emporio suo notissimam, Nidrosiam & Warihusium. Primum ævum regem faciunt SVIBDAGERUM, qvem dicunt ducentis ante natum Christum annis non saltem regis Daniæ Skioli filiam ad stuprum rapuisse, sed & ejus fratrem bello superatum trucidasse, Daniæq; & Sveciæ regna sibi vendicasse. Utriusq; posteros, gigantibus non absimiles, cruentis belli sæpe congressos, testantur, & victoriam jam huc, jam illuc inclinasse. Tempore Caroli M. qvo Gotricus Danis præfuit, Norvegiæ rex fuit GOTII: cujus filia, cum Olao regi Daniæ nuberet, jus regni Norvegici una ad illum & nonnullos ejus posteros detulit. Sed HARALDUS Pulcricomus circa annum Christi Iɔcccxxiix. primus fuit, qvi non saltem Danicum jugum penitus excussit, sed & oligarchiam nobilium & toparchas, qvi tanqvam reguli qvidam suis qviq; terris antiqvitus præfuerant, sustulit, & de novo Norvegici regni fundamenta jecit. Cujus pronepos fuit OLAUS TRYGGO, heros fortissimus, superstitionis paganæ felicissimus extirpator. Trigesimus secundus autem ab Haraldo est HAQVINUS ille, cujus uxorem fuisse Waldemari III regis Daniæ filiam Margaretam, Danicam illam Semiramidem, a conjunctione trium regnorum celebratissimam, supra diximus. Sed qvia pauca de rebus Norvegicis in literas missa sunt, & qvæ de regibus Norvegiorum dicuntur, non apud omnes fidem merentur, saxosa hæc & avia septentrionis loca celeri cursu præternavigabimus.

III. Dixisti, regem Daniæ suo qvoq; imperio Islandiam, partem Grœnlandiæ, partem etiam Holsatiæ coercere. In his igitur terris paulisper subsistemus.

Angrimus Jonas Islandus in libello de Islandiæ gentis primordiis & veteri republica testatur, hanc insulam primum à primo inventore Naddoco pirata Snælandiam vocatam fuisse: Gardarum deinde Svecum, qvi eam post Naddocum ingressus sit, appellasse Gardarsholmam: famosissimum tandem piratam Floconem, cum pyxidis nauticæ usus nondum esset, beneficio trium corvorum, qvos è navigio emiserat, ut cognosceret ex eorum volatu, qvam in partem terra esset, eandem insulam invenisse, & Islandiæ ei nomen imposuisse: accidisse autem circa annum Iɔcccxxiv. cum Haraldus pul-

pulcricomus, Norvegiæ rex, nobilitati antiqva jura adimeret, ut nobilissimus qvisq; imperium ejus invitum detrectaret, &, cum variis seditionibus regnum agitaretur, Ingulfus, Naddoci & Gardari Floconis vestigia secutus, transferendæ in Islandiam, hactenus prorsus incultam & desertam, habitationis antesignanus fieret. Eum postea plurimi Norvegorum audacter secuti, cum conjugibus & liberis in Islandiam concedentes, sese in libertatem vendicarunt, & forma aristocratica novam rempublicam, in universam insulam dispersam, inq; certas Reppas, tanqvam tribus, distinctam, sub Reppagogis seu tribuum magistris & nomophylacibus, prudenter circumscripserunt. Tandem circa annum Christi millesimum rex Norvegiæ pientissimus, Olaus Tryggo, suis ad Christum subditis deductis, fidem etiam in Islandia doceri curavit, qvæ tanta subito incrementa sumsit, ut duobus in insula episcopatibus opus esset, qvorum unus dicitur Holensis, alter Scalholtinus. Tandem insulani in Norvegiæ regis obseqvium sese denuo contulerunt, & nunc temporis Daniæ regibus, qvi rerum in Norvegia potiuntur, subjecti sunt. Adjacet Islandiæ ab occasu æstivo, immenso terrarum tractu, Gronia seu GROENLANDIA. Hæc insula, an continens terra sit cum Armenia, incertum est. Qvæ littora autem cognita sunt, in ea sibi reges Daniæ itidem imperium vendicant. Adjacet ei etiam FRISLANDIA & aliæ minores insulæ, qvæ regi nulla fere re, nisi piscium captura utiles sunt. Sed ad HOLSATIAM nos convertemus, qvæ veteribus dicta est Nordalbingia, qvia per Albim à meridionali Germania separatur. Paruit illa ab eo tempore, qvo Christi religionem amplexa est, Carolo M. ejusq; filio Ludovico pio, qvorum beneficio comitibus est concessa. Aliqvam tamen partem Nordalbingiæ veteres domini, beneficio Albionis, qvi fuit Wittekindi M. patruelis, retinuere jure hereditario usq; ad Ottonem I. qvi HERMANNO BILLINGIO, duci Saxoniæ à se creato, Nordalbingiam qvoq; regendam attribuit. Hujus posteris post c. annos extinctis, Henricus V. Lothario, comiti Qverfurti, postea imperatori, ob fideles operas in bellis locatas, Nordalbingiam cum universa Saxonia in beneficium contulit. Et hic Lotharius Adolphum I. comitem Schawenburgensem Holsatiæ anno cIↃcxiv. imposuit gubernatorem, nomine comitis. Stemma ille retulit ad Adolphum Salingevium, cui frater Bruno à Conrado II. impetravit, ut primus comes Schaumburgensis, ob operam in variis expeditionibus præstitam, anno cIↃcLxiv designaretur. Ab illo Adolpho I. recta linea descendunt ADOLPHUS II. ad Demminum ab Obotritis

anno

anno clɔcclxiv. cæsus: ADOLPHUS III. qvi post tertiam expeditionem in Palæstinam cum Friderico I. & Henrico VI. susceptam, à Canuto Daniæ sæpe victus & abductus est: ADOLPHUS IV. GERHARDUS I. Huic Gerhardo I. duo fuere filii, HENRICUS, stirps ducum Slesvicensium, & GERHARDUS II. cæcus, stirps comitum Holsatiæ & Schaumburgii. HENRICUS, amplissima familia propagata, pater fuit GERHARDI, a Dithmarsis anno clɔcccxxii. victi; avus HENRICI FERREI, qvi oblatum regnum Sveciæ recusavit, & proavus illius GERHARDI, qvi primus anno clɔccclxxxvi. à Margareta, trium septentrionalium regnorum regina, ducatum Slesvicensem cum suo Suder Jutiam in feudum accepit. Gerhardi hujus filius ADOLPHUS post Christophorum regem Daniæ à senatu ad regni gubernacula evocatur: sed cum & senex jam esset, & liberis careret, ætatis excusatione sororis suæ filium CHRISTIANUM, comitem Oldenburgensem, ad fastigium regni commendatione evexit, egitq; cum Ordinibus Holsatiæ, ut se vivo Christianum, ad qvem ducatus Slesvicensis velut ad dominum feudi aliquando perventurus erat, Holsatiæ etiam dominum, posthabitis Schaumburgensibus comitibus, reciperent, idq; sancirent, ut posthac ambo ducatus, Slesvicensis & Holsatiæ, unum haberent principem. Et ab hoc tempore, abolita comitum Holsatiæ appellatione, à Friderico III. imperatore Holsatia titulo ducatus in gratiam Christiani I. regis Daniæ insignita est: cujus partes iv. sunt. Holsatia peculiariter sic dicta, in qva est Chilonium & Rendesburgum: Wagria, qvam sub potestate sua Slavi qvondam & Rugiani detinuere, Lubeca & Oldenburgo nobilis: Stormaria seu Marsia, qvæ Hamburgum & Crempam complectitur: & Dithmarsia seu Teutomarsia, inter Albis & Eydori ostia, cujus incolæ, libertatis avitæ tenaces, etsi per Fridericum III. imperatorem Christiano I. regi in feudum concessæ sunt, tamen defuncto ipso debitam ejus successoribus subjectionem detrahere, & suo jure vivere voluerunt. Nec exigua cum regum Daniæ, principumq; Holsatiæ & nobilitatis strage, servitus aliqvoties ipsis intentata est, donec à Christiani I. nepotibus, Friderico II. rege & Johanne seniore, atq; Adolpho Holsatiæ ducibus, anno clɔlɔlix. sub jugum insuetum redacti, pars in meridionali plaga regibus Daniæ; pars versus Boream Holsatiæ ducibus parere didicerunt. Qvod bellum Dithmarsicum luculenter descriptum apud Thuanum libro xxi. legitur: qvi ipse libro xl. notat, duces Holsatiæ, ut Holsatiam ab imperatore, ita Slesvicensem ducatum à rege Daniæ in beneficium accipere: an autem beneficio libero illum obtineant & heredita-

 rio,

rio, cujus etiam feminæ capaces sint, de eo inter regem & duces anno clↄlↄLXXVII. disceptatum esse. Cæterum ex GERHARDO II. COECO, comite Holsatiæ & Schaumburgii, fratre Henrici, continua serie prodiere COMITES SCHAUMBURGENSES, Adolphus VII. anno clↄccccxv. defunctus: Adolphus VIII. Otto I. qvi feliciter bella gessit adversus Magnum Torqvatum, ducem Lunæburgensem, eumq; in acie anno clↄcccLXXIII. peremit: Adolphus X. à qvo comitatus Sternbergensis per matrimonium & præfectura Pinnebergensis ex pacto cum Holsatis est acqvisita: Otto II. qvi, acccepta à Christiano I. rege Daniæ certa pecuniæ summa, suo in ducatu Slesvicensi juri anno clↄcccccLX. renunciavit: Johannes der Stive / cujus uxor Corda qvinqyagenaria peperit Jodocum: Jodocus, pater Ottonis, Adolphi, Antonii & Jodoci. Otto episcopus primum fuit Hildesiensis: deinde, resignata episcopa, qvadraginta annis gubernator fuit patriæ, & anno clↄlↄLXXV. defunctus, præter Hermannum atq; Antonium episcopos Mindenses, reliqvit filium Adolphum, unde natus est Julius, & Ernestum, conditorem Academiæ Rinteliensis, à Ferdinando II principem imperii creatum. Adolphus fuit archiepiscopus & elector Coloniensis multis annis: Antonius fuit archiepiscopus & elector Coloniensis. Jodocus, qvi sedem habuit in Gehmen, filios habuit Henricum, Jodoci Hermanni patrem, Joh. Ottonem, Hermannum & Georg. Hermannum. Cæterum, qvod attinet COMITUM OLDENGENSIUM familiam, unde natus est Christianus I. rex Daniæ, Christianus bellicosus tempore Friderici Barbarossæ floruit; qvem ordine seqvuti sunt Mauritius, Ottoni IV carus: Christianus, cujus frater Otto arcem Delmenhorst anno clↄccXLVII. extruxit: Johannes: Johannes: Conradus, qvi sua prudentia tumultuantes Bremenses anno clↄcccLXVI. compescuit: Christianus: Theodoricus fortunatus, qvi per primam conjugem Adelheidem, heredem & filiam Ottonis Delmenhorstani, jura comitatus Delmenhorstiæ acqvisivit; ex altera Hedvigi Slesvicensi genuit Christianum I. regem Daniæ, cujus genealogia jam est exposita, & Gerhardum bellicosum, qvem linea recta seqvuntur Johannes: Antonius: Johannes, Antonii Delmenhorstani frater: Antonius Guntherus, ut hæc patent ex Saxonia Chytræi.

IV. *Superest in Scandia gens Svecorum populosissima: à qva cum hisce annis nostra nobis libertas reddi cœperit, majori illa nobis reverentia salutanda est.*

Sveciæ populos nationi Germanicæ accenset Tacitus, & jam suo tempore dicit apud illos & opibus honorem fuisse, & unum nullis exceptionibus

non

aut precario jure imperitasse. Seculis subseqventibus non saltem remotissimas gentes armis sibi submiserunt, sed &, tribus Scandiæ regnis sub suam potestatem tractis, meruerunt, ut reges Sveciæ tres in suis insignibus ostentent coronas. Etsi autem Dani & Norvegi à suis postea regibus gubernari cœperunt, qvanta tamen Svecici regni, qvamq; vasta moles sit, ex catalogo provinciarum, qvas, parte etiam Norvegiæ occupata, complectitur, liqvet. Dividitur in ipsam Sveciam, Gothiam, Finlandiam, Ingriam atq; Estoniam. Sveciæ pars altera complectitur Uplandiam, cujus præcipuæ urbes sunt Stockholmia, sedes regia, & Ubsalia sede archiepiscopali & regia schola celebris; Vestmanniam; Dalecarliam; Nericiam; Sudermanniam, muneris non cupri & ferri solum, sed & argenti fertilissimas. Altera ejusdem pars continetur in provinciis Nordlandicis, qvæ sunt Gestricia & Helsingicæ regiones, qvarum coloni partim sunt nativi Helsingii, fuerunt olim regibus in Medelpadia, Angermannia & Bothnia subjecti, partim Lappones, genus hominum simplex & probum, qvorum pars meridionalis in qvibusq; præfecturis & territoriis regi paret Sveciæ; qvi versus oceanum occiduum in Finmarchia & Scricfinnia inveniuntur, regem Norvegium venerantur; reliqvi orientales ad mare usq; album Russorum imperia sustinent. GOTHIA, patria illa & genitale solum Gothorum, ut Johannis Magni verbis utar, inter duas potentes & nunqvam satis concordes gentes Sveones & Danos sita, ne, hostibus obsessa, utrumq; latus tueri continuo cogeretur, perpetuam societatem cum Svenonibus, sive qvod potentia & opibus præstarent, sive qvod eorum mores mitiores essent, inire curavit. Unde factum, ut Sveci & Gothi utplurimum uni paruerint regi, & ita in unam gentem coaluerint. Gothiam autem dividunt in occidentalem, cui præter Vestrogothiam, Daliam, & Vermelandiam olim annumerabatur Hallandia: & in orientalem, in qva sunt Ostrogothi, Smalandi & insulani in Oelandia: qvibus antiqvitus accensuerunt Gotlandiam, Scaniam & Blekingiam. In FINLANDIA seu Finnonia, regione amplissima, ut olim lingvam, ita reges qvoq; peculiares habuerunt, qvos cum Svecorum reges sibi subjecere, Careliam, extremam ejus provinciam, Russi occuparunt. de cujus dominio postea diu varioq; Marte inter Svecos & Russos certatum est, donec Magnus Smechus, rex Sveciæ, constitutis imperiorum certis limitibus, eam cum Georgio duce Novogardiæ divisit. Sed cum ante aliqvot annos Carolus IX. rex Sveciæ Basilium Zuski, magnum Russorum ducem, à Polonis suisq; admodum pressum, ex maximis difficultatibus

explicuisset, Carelia Ruthenica, qvam & Kexholmiam seu Carelogorodiam vocant, ei promissa, &, cum ab ingratis Russis, pacto neqvicqvam stantibus, negaretur, à Caroli filio, Gustavo Adolpho, armis petita & occupata est. Hic ipse Gustavus Adolphus INGRIAM etiam, qvam Russi Igeram vocant, regno Sveciæ adjecit, & ad Notteburgum seu Orescam, ut & Ivanogoradum, Jamagorodum & Capuriam, arces munitissimas, sibi tradendas Michaelem Fedrovizium, magnum Moscoviæ ducem adegit. ESTONIAM tandem, magnā Livoniæ partem, Ericus XIV. reliqvis suis provinciis adjecit, eamqve adversus Moscovitas anno cIↄIↄLXI. defendendam suscepit. A qvo tempore reges Sveciæ Revaliam, qvod præcipuum est in Estonia oppidum, cum provinciis in hac Livoniæ parte reliqvis obtinuerunt. Longius progressus Gustavus M. universam Livoniam, cui hactenus Poloni jura dederant, in suam fidem recepit, & successibus heroe dignis usus, in Borussiam, & inde in extremas Germaniæ oras victricia arma intulit. Ultimo etiam bello, qvod anno [illegible]. & XLV armis subito ex Germania simul & Svecia in Daniam translatis gestum est, accessit regno Sveciæ Jemptelandia, Hernthal, insulæqve Gotlandia & Oesalia, atqve ad certos annos Hallandia, qvibus elapsis de ea novis transactionibus locus est. In pace Osnabrugensi anno seculi nostri XLVIII. Svecis accessit ex imperii feudis archiepiscopatus Bremensis, episcopatus Verdensis, Wismaria cum aliqvot præfecturis, & Pomerania occidentalis cum haud exigua parte orientalis. Defuncto rege Gustavo M. senatores & ordines regni anno seculi XXXIV. congregati, formam imperandi approbarunt, qvam vivus adhuc rex consignari curaverat, ut secundum eam, si qvando rex vel foris occuparetur, vel morbo jactaretur, vel etiam sub tutela ageret, omnia administrarentur, scilicet ut qvinqve sint regni collegia suprema: nempe JUSTITIÆ, in qvo Dapifer regni est præses, & qvatuor tribunalia, Stockholmiæ in Svecia; Jenecopiæ in Gothia; Aboviæ in Finlandia & Dorpati in Livonia: MARTIALE sub directione Marchi seu Campiductoris: AMMIRALITATIS à regni Thalassiarcho: CANCELLARIÆ, sub directione Cancellarii: & CAMERÆ SUPPUTATIONUM, sub moderamine Thesaurarii. Sunt qvoqve in regno constituti Archimareschallus, qvi aulæ præest & solemnitates ejus gubernat: Præfectus armamentarii: Hipparchus: Præfectus venationum: item [illegible] præfecti seu gubernatores totidem provinciarum [illegible] Legiferatus, ad qvos spectat replica seu actio secunda earum causarum, qvæ in territoriis [illegible] placitis per appellationem eo devolvuntur [illegible] legiones peditum, VIII eqvitum.

Regno

F. Rerum Sveciæ seriem jam mihi exponi velim.

Hic vero vix invenias, qva methodo ingrediaris. Rerum Svecicarum scriptores, interq; eos Johannes Magnus archiepiscopus Ubsaliensis, & L. Paulinus episcopus Strengnensis, à Magogo, Noachi ex Japheto nepote, reges Gothorum & Svecorum deducunt, & Magogo ajunt qvinq; filios fuisse, Svenonem, Getharum, Thorum, Germanum, Ubbonem: duosq; ex his imperium Scandiarum ex ostiis Tanais per Finlandiam, transmisso Venedico & Bothnico sinu, adiisse, ut pars cissilvana Svenoni; transsilvana Getharo cesserit: filium autem Svenonis Ubbonem ante tempora Abrahami Upsaliam condidisse. Alii Gothos & Svecos progeniem æstimant Germanicarum, ex Gomero, omnium Cimmeriorum seu Cimbriorum & Teutonum patre: gentisq; antiqvum decus priscæ nostræ Germaniæ populis, qvi unum lingvæ & morum habuerunt commercium, deberi: nec Magogo, Turcorum & Massagetarum circa Caspium mare progenitori, vendicant Gothos, sed Gomero, primogenito Japheti filio, cujus filius Ascanez, [illegible] Cimmerio, id est, Gomerio trajecto, per totam Celtiam posteros disperserit, & omnibus illis, qvi Celtica lingva, qvalis procul omni dubio Gothica & Svecica est, utuntur, originem dederit. Huc inclinant, qvi Tuisconem putant fuisse Gomerum, & Mannum Ascanezum. Et hi censent verisimilius esse, è Svevorum, tanqvam nobilissimæ Ascanezi progeniei, nomine ipsam Sveciam & Svioniam derivari, & Noachidas in prima provinciarum distributione cum imbelli uxorum & liberorum turba per avia & gelida deserta, qvæ Sarmaticis aliisq; populis a lingva Celtica prorsus alienis, cesserunt, sed juxta littora Vistulæ progressos, relictis passim gentibus, tandem per sinum Codanum, id est, Gothanum seu Gothicum, in Sveciam & Gothiam transmarinam è cismarina transiisse. Nos, ne qvicqvam, qvod ad cognitionem historiæ pertinet, prætermisisse videamur, cum regnum illud describendum est, cui his temporibus nostra Pomeriania accrevit, seriem regum Svecorum, prout nectitur, apponemus.

REGES SVECORUM ET GOTHORUM.

I. MAGOG Japheti filius Noachi nepos circa annum mundi 1788.

II. SVENO, F. cujus frater. III. GETHAR præfuit Gothis, pater vel avus ERICI regis VI. qvi imperium propagavit in insulas Danicas.

IV. UBBO, Fr. Upsaliæ conditor.

V. SIGGO Fr. ex superiorum progenie, Sigrudæ oppidi conditor, tr-

ca tempora Abrahami: post qvem judices apud Svecos per cccc. annos seqventes reges apud Gothos.
VI. ERICUS, Getharis filius vel nepos.
VII. UDDO, qvem J Magnus ponit circa tempora Abrahami, cum forte rectius ponatur circa tempora Josuæ.
VIII. ALO.
IX. OCHINUS seu OTHENUS.
X. CAROLUS I.
XI. BIORNO I.
XII. GETHAR II.
XIII. SIGGO II. alias GERTUS.
XIV. ERICUS II. qvem Johannes Magnus habet pro illo Berico, qvi regna Gothiæ & Sveciæ conjunxit, & Ulmerugis, Curetibus & Livonibus mari trajecto bellum intulit, regni interea fascibus commendatis filio Humulpho. Sed Bericus ille rectius circa tempora Christi nati ponitur.
XV. HUMULPHUS, F. pacificus, utriq; regno præfuit.
XVI. HUMELUS, nepos Humulphi, filium Danum suum, qvod non diffitentur ipsi Dani, dedit Danis regem; Angulum Anglis; Norum Norvegis: victoriosus, donec vixit, adversus Pomeranos, Mechlenburgos, Curlandos.
XVII. GOTHILAS F. in bellis transmarinis pro Danis occupatus.
INTERREGNUM aliqvot annorum.
XVIII. XIX. SIGTHUNGUS, alias Sichtrudus, Gothilæ nepos, in Svecia: & SCHARING in Gothia. Cum Sigthungi filiam Groam Gramus rex Daniæ, qvam frustra à patre petierat, rapuisset, exorto inde bello, Sigthungus, ut & Scharinus, cum Gramo congressi, duello periere.
XX. SVIBDAGERUS, rex Norvegiæ, consangvineus Sigthungi, adscitus à proceribus ad Sveciæ & Gothiæ regnum, ut raptum raptu compensaret, classe in Daniam educta filiam Grami abduxit: qvod cum pater vindicaturus adesset, oppressit eum, & omnia Aqvilonis regna conjunxit: tandemq; à Grami filio Guthormo est peremtus.
XXI. ASMUNDUS F. ab Haddingo, Grami altero filio, magicis artibus adjuto, una cum filio Henrico est peremtus.
XXII. UFFO graviter vexatus ab Haddingo Dano, & ab eo tandem per insidias oppressus.
XXIII.

XXIII HUNDINGUS F. pace cum Danis constituta, fœdus iniit cum eorum rege Haddingo, ut neuter alteri superesset: cumq; Haddingus postea diceretur à genero suo Guthormo necatus, ipse se in potu melleo suffocavit: qvod inaudiens Hundingus, laqveo vitam finivit.

XXIV REGNERUS F. diu odiis novercæ Thorildæ à regno paterno exclusus, illud tandem, ope Svanvitæ, Haddingi Danorum regis filiæ, qvam deinde fecit regni & tori consortem, recuperavit, uxorisq; fratre Frothone, à qvo impetebatur, represso, diu tranqvillo regno usus est.

XXV. HOTHEBROTUS F. Russis & Esthonibus subjugatis, Gritham Norvegam duxit, Danosq;, Roe eorum rege peremto, tributarios fecit. inq; expeditione adversus eos denuo suscepta inter fluctus maris tempestate coorta expiravit.

XXVI. ATTILUS F. cum fratre Hothero à Gevaro Norvegiæ rege optime educatus, cum uxor ejus Ursilia Danica, clam ipso, cum thesauris regiis aufugisset, Danis illis, qvibus jam pater jugum imposuerat, cũ rebellionem molirentur, canem primo Racconem; deinde illo ab aliis canibus discerpto, pugilem Laesum, eoq; mortuo, ejus servum pediculosum Snium præfecit. Non cessabat tamen Rolvo, rex Danorum reliqvorum, Attilo sese opponere. Sed ab Hiartwaro, Attili consangvineo, ex insidiis peremtus est.

XXVII. HOTHERUS I. Fr. Nanna Gevari Norvegi regis filia, Herleti & Gerici sorore ducta, Daniæ regnum suo adjecit, Baldero regis filio ejecto primum; deinde in altera expeditione trucidato. Postea in prælio adversus Boum Ruthenorum regem victor occubuit, relicto successore Roderico filio in regno Sveciæ, Gothiæ & Daniæ.

XXVIII. RODERICUS F. continuatis primo non sine egregio successu bellis adversus Ruthenos, arma postea movit in Curetes & Vandalos: cumq; interea in Dania Horwendillus, Fengo & Amletus rebellarent, contentus fuit tributo ab illis transmisso.

XXIX. ATTILUS I. F. populis versus orientem ad obseqvium tractis, adversus Wermundum qvi injusto titulo regnum Daniæ usurpabat, in aciem progressus, sua manu Frovinum athletam in duello prostravit, & Wermundo sub conditione tributi regnum tandem permisit. Frovini filii, Rhero & Vigo, ulturi necem parentis, per insidias postea sustulerunt Attilum.

XXX.

XXX. BOTHWILDUS F. vel N. ignavus & tyrannus: hinc à Danis; illinc à Ruthenis oppugnatus: profugit ad Curetes: pacato tamen regno reversus, ad frugem qvodammodo videbatur magis compositus.

XXXI. CAROLUS II nepos, pater patriæ & LLator. Generum Tordonem Norvegum propter injurias uxori illatas acie fugavit, & suis manibus percussit.

XXXII. GRIMMERUS, impius, templum Upsaliense spoliavit thesauris, populum tributis exhausit, & à Curetibus tandem victus & in furcam sublevatus est.

XXXIII. TORDO I F. probior patre, Curetes eorumq; fœderatos Saxones & Ulmerugos graviter ultus, & classe bis advenientes bis repressit.

XXXIV. GOTHARIUS III. Tordonis ex fratre nepos, aurea secula videbatur reduxisse. Socerum suum Frogerum regem Daniæ ulturus, qvi à Frothone II. rege Danorum fuerat peremtus, arma adversus Danos feliciter expedit, eorumq; regem in acie extinxit. Pro filio tamen ejus Dano, pace facta, postea adversus Saxones in acie stetit.

XXXV. ADOLPHUS F. hostem invenit Danum, filium Frothonis II. sed ingratitudinem ejus, classe educta, sic castigavit, ut ipsam Daniam sub tributum mitteret.

XXXVI. ALGOTHUS, Adolphi ex fratre nepos, princeps optimus.

XXXVII. ERICUS III. F. in Esthones & Curetes movit, & suorum seditiones prudenter compescuit.

XXXVIII. LINDORMUS F. sociatos Esthonibus Russos compescuit. Adversus Fridlevum etiam, Daniæ regem, Gethari regis Norvegiæ armis adjutus, voluit aliqvid conari: sed in hoc frustra fuit, cum Hollandi & Frisones, duce Hervillo, à partibus Danorum starent.

XXXIX. XL. ALARICUS I. Lindormi N cum Svecorum regnum adiret, GESTILLUS seu GESTIBLINDUS ex antiqvo Gothiæ regum sangvine oriundus, à Gothis rex eligitur. Inde inter utrumq; bella. Victoria cessit Gestillo, in duello adversus æmulum poriori: qvi moriturus regnum reliqvit ERICO IV. diserto, suo consangvineo, qvi ipsi antea cum fratre Rollero à rege Norvegiæ subsidium adduxerat, & Alarici filium in duello peremerat. Et hic Ericus, sopitis utriusq; gentis odiis, est ille, cujus tempore dicunt

Chri-

Christum natum esse. Juvenis adhuc adversus Frothonem III. Danum à rege Norvegiæ Gethero cum classe missus, rem strenue egit, socio semper usus Rollero, postea Norvegiæ rege. Cum pax coaluisset, non tantum amicum eloqventiæ certamen cum Frothone rege iniit, ejusq; sororem Gunwaram in torum assumsit, sed & tres pugiles Grepos cum ipsorum patre Vestaro prostravit, & matrem eorum Gotvaram, lingva admodum procacem, sic prudentibus responsis emollivit, ut auro victorem donaret. A Danis etiam impetum Humonis, Hunnorum regis, qvi cum innumerabili exercitu per Russiam aderat, egregia virtute avertit, & rex factus, cum insigni laude XXXVIII. annos præfuit. Ejus tempore famosissimus ille sive gigas sive pugil Starcharterus heroica facinora, ultra fabulas celebrata, per tota tria secula cœpit peragere. Et, ni fallor, hic Ericus IV. est Bericus seu Bericius ille, qvi è Scandia trajecit secundum Jornandem in Germaniam.

XLI. XLII. HALDANUS I. & GETHRICUS F. divisis inter se regnis cœperunt tempore Neronis præesse: ille in Svecia; hic in Gothia. Ille, auxiliis usus Ruthenorum & Fridlevi Dani, Norvegios hostes repressit, tandemq; à proceribus peremtus est: hic arma ultramarini populi intulit, &, si fidem meretur relatio J. Magni, populi ab eo educti, propagatis amplius victoriis, Pictis in Scotia & Svizeris in Helvetia dederunt originem.

XLIII. VILMERUS Gethrici F. viribus in Russos conversis, usq; ad Tanaim pervenit.

XLIV. NORDIANUS F. cessit Russia, à rege Ruthenorum & Scytharum Hervito inde pulsus. Hunc Hervitum aliqvi dicunt in ipsa Svecia aliqvandiu regnasse.

XLV. XLVI. SIVARDUS I. Haldani filius, per Starcharterum regno Sveciæ præficitur. Sed CAROLUS III. Nordiani filius, præest Gothis. Illum evertit Haldanus II rex Daniæ; hunc Frotho V. iisdem rex Daniæ.

XLVII. ERICUS V. Sivardi I. ex Uvilda nepos, bello cum Haldano & Herildo Danis continuato, per insidias tandem perimitur.

XLVIII. HALDANUS II. Caroli III ex filia Signe nepos, strenuus adversus piratas & pugiles gigantes

XLIX. UNGERUS seu UNGVINUS, rex Gothiæ, consangvineus Haldani

dani II. proceribus Sveciæ & Daniæ ſic placuit, ut tribus annis præeſſet: à proceribus tamen nonnullis Sveciæ tandem ſenex in bellum protractus occubuit.

L. LI. REGNALDUS è regio Svecorum ſangvine ortus, poſtqvam Euginum evertit, rex Sveciæ per conjuratos electus eſt: SIWARDUS autem, Eugeni filius, pater Sigari regis Daniæ, regnum Gothiæ & Daniæ adminiſtravit, donec ab Ingone I. rege Sveciæ perimeretur.

LII. AMUNDUS I. Regnaldi filius, cujus qvatɑr filii Hacho, Hagbertus, Helvinus, Amundus, vivo adhuc patre, grave bellum geſſerunt adverſus Algerum & Alphum, Sigari regis Daniæ filios. Hagbertus ex illis, furtivis Signæ, Sigaræ regis filiæ, amoribus potitus, ob id ad furcam damnatus eſt: qvo facto Signa ſeipſam jugulavit. Helvinus & Amundus ſunt cæſi in acie.

LIII. HACHO F. vivo adhuc patre gubernacula adiit Sveciæ, & expeditione in Hiberniam facta, totus tandem vindictæ adverſus Danos ob fratrum ſuorum cædem incubuit, eorumq; regem Sigarum in prælio peremit.

LIV. INGO I. à proceribus Sveciæ electus, regnum etiam Gothiæ adiit, Sivardo eorum rege oppreſſo.

LV. NEARCHUS F. cum laude præfuit, ſed brevi.

LVI. FROTHO ſeu FROEUS Fr.

LVII. URBANUS à proceribus electus.

LIIX. OSTANUS I. F. Regnaldum Norvegiæ regem evertit, & filiam ejus Drotham in ſubterraneis latebris repertam duxit.

LIX. LX. LXI. LXII. LXIII. LXIV. LXV. LXVI. ATTILUS I. à Svecis; FIOLMUS à Gothis electus. Inde inteſtina bella. Fiolmus in dolium, unde ebrii bibebant, per luſum præcipitatus, interiit: & ſucceſſit illi filius SVERCHERUS I. patre multo probior, ſed paulo poſt eqvo lapſus & extinctus: qvem in Gothia excepit filius VALANDER, qvocum diuturna bella Sveci geſſerunt, à dæmonio tandem ſuffocatus. Hunc VISBUR F. ob tyrannidem brevi à filiis everſus, excepit. Poſt illum præfuit DOMALDER F. patre non melior: eoq; idolis ob ſævitiam immolato, filius ejus DOMARUS: qvi regnum Gothicum in manus Dageri regis Sveciæ reſignavit: cum interea DIGNERUS, Oſtani I. ex ſorore nepos, qvi Attilo in regno Sveciæ ſucceſſit, qvietus ageret. LXVII.

LXVII. DAGERUS I. F. cui Domarus de regno Gothiæ cessit, contra Ruthenorum principem Rethonem bellum feliciter gessit, sed à Danis oppressus.
LXIIX. ALARICUS II. aliis ALVERUS F. continuavit bella adversus Ruthenos.
LXIX. INGEMARUS I. aliis INGO II. F. ab uxore, è regia Danorum stirpe orta, strangulatus est. Illa ob scelus viva est defossa.
LXX. INGELLUS I. F. expeditionem adversus Haraldum III. Daniæ regem finivit, ducta ejus sorore Bera; qvæ tamen, cum esset femina impudica, causa fuit, ut Ingellus à fratre obtruncaretur.
LXXI. GERMUNDUS F. à Danis, qvos ad extrema redegerat, strangulatus.
LXXII. HAQVINUS, Ringo cognominatus, F. peremto in acie Haraldo III. Daniæ regnum Sveciæ junxit: eiq; Hetham dedit gubernatricem: qvam removit Olo rex Daniæ XLI. à Starchartero postea in balneo confossus.
LXXIII. EGILLUS F. diu bella gessit cum Omundo Dano, ad qvem Thonno, præfectus ejus, defecit: in nono tandē conflictu superatus.
LXXIV. GOTHARUS IV. alias HOTHERUS II. F. ducta Omundi filia, pacem cum Danis sanxit, à fratre tandem Fasthone sublatus. Sub hoc tempore censent Longobardicam expeditionem per Achonem & Ibbonem è Svecia esse in imperium Romanum susceptam: de qva vide librum II. sect. IV.
LXXV. FASTHO Fr.
LXXVI. GUDMUNDUS F.
LXXVII. ADELUS, Gothari nepos, victo Jamero rege Daniæ, copiis Pomeranorum & Vandalorum adjutus, cum sacrificaturus templum Dianæ esset ingressus, eqvo prolapsus interiit.
437. LXXIIX. OSTANUS II. F. propter exactiones graves invisus, dum vino & somno sepultus jaceret, à nonnullis, igne in ædes immisso, combustus est.
LXXIX. INGEMARUS II. alias INGO III. Canutus, F. optimus, cum omnibus vicinis, ut & transmarinis populis, feliciter bella gessit: à Danis tandem in insula Longa obtruncatus.
LXXX. LXXXI. HOLSTANUS 4. Ingemari filius, rex electus est in Gothia; BIORNO II. ejus gener in Svecia. Ille cum Danorum

regibus Siwaldo & Snione de Schöningia & Hallandia jure prius; deinde armis disputavit, & imprimis Snionem, qvi ipsius conjugem raptu abduxerat, gravi bello persecutus est, & Daniam sui juris fecit. Hic qvietior egit.

LXXXII. RAVALDUS I. Biornonis F. crudelis in feminas Danorum.

LXXXIII. SVARTMANNUS, Danos, ne rebellarent, admodum vexavit.

LXXXIV. TORDO II. F. sub qvo Dani in libertatem se restituerunt, præfecto sibi Haraldo, antea ex Dania in Angliam relegato. Causam Haraldi suscepit Arthurus, & immensis copiis congressus cum Tordone, Daniam sibi subjecit.

LXXXV. RUDOLPHUS F. deposito diademate, ad Gothos in Italia commorantes se contulit.

LXXXVI. HATHINUS II. Herulis regem petentibus, primo dedit Uffonem filium, & eo defuncto, Hathinum filium.

LXXXVII. ATTILUS.

LXXXVIII. TORDO III.

LXXXIX. ALGOTHUS I. Lator, cum Satyris hyperboreis & Ruthenis bella gessit.

XC. OSTANUS III. ex regio sangvine non oriundus: ignavus & tyrannus.

XCI. ARTHUS, Algothi F. optimus: unde in civitatibus Hanseaticis ædes regis Arthi nomen obtinuisse dicuntur.

XCII. HAQVINUS III. Ostani III. filius, tyrannus.

XCIII. CAROLUS IV F. qvem fata tantum terris ostenderunt.

XCIV. CAROLUS V. F.

XCV. BIRGERUS F.

XCVI. ERICUS VI F. rex optimus.

XCVII. THORILLUS avarus tyrannus, templorum spoliator, ab Haraldo rege Danorum in prælio cæsus.

XCVIII. BIORNO III. F. pacificus.

XCIX. ALARICUS III. F. pacificus.

C. BIORNO IV. F. fæderatus Carolo Magno contra Gotricum regem Danorum: primus Christianus: cujus tempore Herbertus, primus ecclesiæ Lincopensis episcopus, & Ansgarius passim in Aqvilone evangelium prædicaverunt.

CI. BRATEMUNDUS cum fratre Sivardo regno dejectus & cæsus.

CII. SIVARDUS III. Fr. qvi Saxoni Fro dicitur, oppresso rege Norvegiæ Sivardo, qvi Bratemundo opem tulerat, tandem à feminis Norvegis, ob libidinem & violentiam, ope Regneri regis Daniæ cæsus.

CIII. HEROTHUS Regnero regi Daniæ, qvocum de Schöningiæ dominatu diu vario Marte pugnaverat, tandem filiam Thoram despondit cum dote Schöningiæ, conditione adjecta, ut duos sive serpentes, ceu vocat Saxo, sive sævos ursos, ut censet Johannes Magnus, prius conficeret.

CIV. CAROLUS VI. Saxoni SORLO dictus, invasor regni, cæsus à Danorum rege Regnero, qvi, cum pro Herothi regis filio Ingevallo videbatur initio sumsisse regnum Sveciæ & Gothiæ, filio suo Biornoni V Herothi genero, illud peperit.

CV. BIORNO V. Regneri regis Daniæ filius, Herothi regis Sveciæ & Gothiæ gener ex filia Thora, qvia sine procerum consensu regnum adierat, illud diu retinere non potuit.

CVI. INGEVALLUS seu INGELLUS II. Herothi F. ab ejecto Biornone ejusq; fratre Ivaro afflictus, donec in aula flammis, per proditorem repentino immissis, absumtus est.

CVII OLAUS I. Trætelia F. Danica bella continuit, donec nuptiis res transigeretur. Alter ejus filius Haldanus concessus est Norvegis petentibus rex; alter Ingo IV successit in regno Gothiæ & Sveciæ.

CVIII INGO IV. F. gener Regneri regis Daniæ, felix adversus Russos.

CIX ERICUS VII. F. magnus.

CX ERICUS VIII. F. victoriosus: sub qvo bella cum Danis & multis aliis recruduere, confœderatus Ottoni I. imperatori.

CXI ERICUS IX. alias STENCHILLUS I. Christianæ fidei incrementa nova dedit ad prædicationes S. Adelwardi & S. Stephani.

CXII OLAUS II. sub qvo S. Sigfridus ex Anglia totam pene Sveciam idololmaniæ subtraxit, difficilia cum S. Olao Norvegiæ rege bella nuptiis terminavit, in generum illo adscito.

CXIII. AMUNDUS II. Jennosus F. pientissimus rex.

CXIV. AMUNDUS III. F. à Canuto rege Daniæ fugatus.

CXV HAQVINUS IV. Vestrogothus, qvietus.

CXVI. STENCHILLUS II. Olai II. ex sorore nepos, rex optimus.

CXVII. INGO III. à bellis Ruthenicis celebris.

CXVIII. HASLANUS II. F. pius.
CXIX. PHILIPPUS F. pacificus & mansvetus.
CXX. INGO IV. veneno exstinctus.
CXXI. CXXII. RAVALDUS II. Ingonis II. F. Svecorum; MAGNUS I. Nicolai Dan. regis filius, Gothorum rex, discordibus suffragiis electi. Uterque temerariis consiliis usus, infelicem vitæ finem sortitus est. Ille periit ob tyrannidem; hic, cum fratrem S. Canutum perfide obtruncasset, ab Erico patrueie ingenti prælio fusus occubuit.
CXXIII. SVERCHERUS III. comes, vivo adhuc Magno, à Gothis primum; deinde à Svecis electus: cujus filius Johannes, cum Ulvildam Norvegam Nicolao Danorum regi desponsatam rapuisset, occasionem pernicioso dedit bello. Nicolaus à patre profectus adversus Danos, ab ipsis ob libidinem peremtus est: nec diu ipse Svercherus postea superfuit, cæsus à servo.
1150. CXXIV. CXXV. ERICUS X sanctus, rex Sveciæ, Ingonis IV. gener ex filia Christina, propagavit fidem Christianam in Finnones: Upsaliæ templum magnificentius extruxit: leges æqviores tulit: peremtus anno regni decimo, cum militem tumultuarium, rebellibus nonnullis, qvos aliqvi ex Danis firmabant, opponeret. CAROLUS VII. interim Svercheri II. filius, à Gothis rex electus, cum mortem Erici S. esset ultus, à Svecis etiam rex admittitur. Et ab hoc tempore utrumque regnum indissolubili nexu cohærere cœpit. Hic rex, pace cum Danis firmata, Upsaliam archiepiscopatus dignitate auxit: peremtus tandem ex insidiis à Canuto, S. Erici filio. 18
1168 CXXVI. CANUTUS S. Erici filius, rex electus, patris morti vindicandæ perrexit insistere: inque Daniam exercitum misit sub Haraldo duce; sed qvem Canutus II. rex facile repressit. 24
1192. CXXVII. SVERCHERUS III. Caroli VII. filius, à Canuti filio, qvem dejecerat, ingenti clade in civili bello affectus, occubuit. 18
1210. CXXVIII. ERICUS XI. Canuti F. sub qvo ob agrorum fertilitatem dicunt aurea fuisse secula. 8
1218. CXXIX. JOHANNES I. Svercheri III. F. cognomine Pius, præmatura morte sine relicta prole defunctus, fecit, ne ulterius Svercheri & Erici posteritas alternis vicibus, non sine ingenti gentis detrimento, regnaret. 4
1222.

1222. CXXX. ERICUS XX. Balbus, Erici XI. F. in bellis adversus seditiosos & infideles felix: conditor collegii Upsaliensis sub iv. Professoribus, anno cIↄccxxxv. qvod Sixtus IV. post annum XLI. Academicis privilegiis ad formam Bononiensis Universitatis donavit. 28

1250. CXXXI. WALDEMARUS, Erici XII. ex sorore Ingelburgi nepos, Birgeri ducis Gothorum & gubernatoris regni filius, urbis Stockholmiæ conditor, cum fratrem Magnum, ducem Sudermanniæ, instinctu uxoris fastuosæ Sophiæ Danicæ, regno ejiceret, ab illo, Danicis uso auxiliis, regia dignitate exutus est, cum nimis securus, instante jam hoste, latrunculorum ludo cum uxore se oblectaret. Gothiæ tamen administrationem, captus à fratre, obtinuit. 26

1276. CXXXII. Magnus II. Ladelås, Fr. perpetuis bellis adversus fratrem Waldemarum, seditiosos subditos, &, qvi iis succenturiabantur, Danos occupatus. 6

1282. CXXXIII. BIRGERUS, F. conditor Wiburgi, Carelliæ partem superstitionibus paganis occæcatam subegit, cumq; Moscovitis acie decernens, victor factus, Kexholmiam occupavit: qvam tamen illis iterum cedere coactus, arcem Landscronam extruxit, & feliciter terra mariq; hostibus restitit. Sed illi arcem novam, præsidiariis militibus peste absumtis, facile expugnarunt. Et Birgerus contra fratres Ericum XIII & Waldemarum, sibi suspectos, parricidali bello insurgens, ab ipsis, Norvegorum & Danorum subsidio fretis, cum liberis captus & carceri inclusus est. Liber tandem dimissus, cum iis regnum divisit: mox tamen invitatos ex insidiis comprehendit, inq; turrim conjectos fame enecavit. Id parricidium ulturus Svecorum senatus anno cIↄcccxvi. Birgero ejecto, ejus filium Magnum capite plecti jussit, & gubernatorem regni Matthiam Chetel[illegible] constituit, à qvo Magnus Smeek, puer adhuc, ad regnum evectus est. 34

1326. CXXXVI. MAGNUS III. SMEEK, Erici XII. in turri enecati filius, heres Norvegiæ, sub tutore Chetelmundo initio felix & florens, recte regno præfuit: deinde, ducta uxore Blanca Gallica, libidini[illegible] totus deditus, raro regni curam egit: ideoq; regnorum senatores ei filio imperii socios adjunxerunt, Ericum in Svecia & Gothia, Haqvinum in Norvegia. Ericum ipsa mater Blanca ad se vocatum veneno enecavit. Haqvinus ob id ex Norvegia accitus, captum

captum patrem in custodia detinuit, & in regno Sveciæ confirmatus, cum Elisabetam Holsatiæ ducis filiam ducturus esset, è captivitate dimisit. Ille ad Danorum regem Waldemarum profectus, curavit, ut sponsa Holsatica cum legatis in itinere caperetur, & Haqvinus Waldemari regis Daniæ filiam Margaretam duceret. Holsaticæ causam Albertus, dux Megapolitanus, Magni sororius, intercessionibus primum, deinde armis egit, filiusq; ejus natu medius Albertus à Svecorum proceribus rex est creatus, qvi Haqvinum regem Norvegiæ, qvia tyrannidi patris non videbatur adversari, ut propræteriere. 44

1363. CXXXV. ALBERTUS MEGAPOLITANUS, Magni Smecki ex sorore Euphemia, Alberto duci Megap. nupta, nepos, avunculum regno depositum reditibus qvidem sat lautis dotavit: sed ille auxiliis filii Haqvini, Norvegiæ regis, totum regnum recuperaturus, militem contraxit. Victus, per septennium in carcere delituit, donec inde ab Haqvino extraheretur, & Albertus, debito sumtuosior, Svecis, à qvibus vectigalia solito majora colligebat, & exteris in regno dignitates conferebat, displicere inciperet. A suis enim, cum a Margareta, Haqvini jam defuncti uxore, Daniæ & Norvegiæ regina, bello peteretur, desertus, cumq; filio Erico captus, & per septennium in carcere detentus, in patriam ægre dimissus est. Ab hoc tempore Svecia sub Daniæ regibus seculum amplius fluctuavit. 25

1388. CXXXVI. MARGARETA, Waldemari regis Daniæ filia, Haqvini ex Magno Smeeko nati uxor, trium regnorum consensu, Calmariæ in comitiis anno clɔcccxciv decrevit, ut salvis omnium legibus & privilegiis perpetuo nexu regna manerent conjuncta: suæq; sororis Ingeburgis & Henrici Megapolitani (qvi frater erat Alberti) nepotem, Mariæq; & Wartislai VII. Pomerani filium Ericum, consentientibus regni proceribus, heredem declaratum Sveciæ anno clɔccccxvi. præfecit, ipsaq; in navi, qva transfretare voluit, xv. post anno expiravit. 8

1396. CXXXVII. ERICUS XIII. POMERANUS, Sveciæ primum per xvi. annos; deinde Daniæ etiam & Norvegiæ rex præfuit, ut xlii. anni regni ejus in universum supputentur. Cum Engelbertus Darlecarlus excussisset Danica præsidia ex arcibus Svecicis, Danorumq;

Pag. 788.

rumq; offensiones undeqvaq; erumperent, utut male apud plurimos audit, animi constantiam vel inde probavit, qvod post xlii. regni annum in suam Pomeraniam concesserit, & solenni Dano-

1441 [illegible] CHRISTOPHORUS, Palatinus Rheni & dux Bavariæ, [illegible] Pomeraniæ ex sorore Sophia nepos, filius Johannis [illegible] & imperatoris, a Danis [illegible] electus, cum Sveci [illegible] regem a Danis, se inscius, accitum, non statim [illegible] [illegible]. Constituerunt enim Carolum Canuti, [illegible], qui Finlandiæ præfectus hactenus fuerat, regni gubernatorem. Post [illegible] tamen, confirmatis Svecorum privilegiis, [illegible] coronatus Christophorus: qvo tempore [illegible] Gothicum jus per Regnaldum Ingermundum Latine [illegible] prodiit, ante aliqvot annos ex regni legibus & constitutionibus per episcopos & sacerdotes in unum corpus redactum. 10

1448 [illegible] CAROLUS VIII Canuti Bonde, eqvitis aurati, [illegible] regni, & Finlandiæ gubernatoris filius, ex antiqvis [illegible] regibus oriundus, regni marescallus, à proceribus [illegible] imperia [illegible] rex Sveciæ electus, & paucis post [illegible] Norvegiæ etiam axiomate potitus, insulam Gotlandiam, in [illegible] præsidia adhuc erant, occupavit. Sed eam [illegible] [illegible] I rex Daniæ illi eripuit. Cumq; præfecti Caroli in[illegible] gererent, post novennium, autore archiepiscopo Upsaliensi, [illegible], concessit Dantiscum, successoremq; accepit CHRISTIANUM I. regem Daniæ, qvem ipsum tamen post septennium [illegible] exegerunt, revocato ex Borussia Carolo. Varia inde [illegible] perpetui motus. Carolo anno seculi LXX. defuncto, Steno Sture junior, nepos Caroli regis ex sorore, regni gubernator [illegible], fecit, ut Christiano regi Daniæ toto vitæ tempore [illegible] adimeretur. 22

INTERREGNUM sub gubernatore STENONE STURE. 13

1497 [illegible] JOHANNES, Christiani I. F. cum patre defuncto in regem [illegible] & Norvegiæ communi ordinum consensu surrogaretur, Sveci initio qvidem ab eo abhorruerunt, satis prospectum [illegible] gubernatore [illegible] Sturen. Tandem tamen certis [illegible] anno seculi [illegible], eum receperunt: qvibus cum [illegible] stare, & bello Dithmarsico eilet implicatus, gubernator [illegible] obedientia regressus, arces plerasq; munitis præ[illegible], Danis [illegible], egregiis victoriis [illegible] [illegible] Sture, ex alia [illegible] familia oriundus [illegible]

cum tamen paulo post ob prædam, cujus partem ad se putabat pertinere, graves ei discordiæ intercessere. Cumque Johannes rex classe ad Calmarinum portum appulisset, Svanto ab ipsius partibus contra Svenonem sterit: & rex, sancita amnestia Holmiæ, receptus, & diademate regni anno seculi xcvii. cinctus, filium suum Christianum II. sibi successorem designari curavit: paulo tamen post Sveno gubernator, variis calumniis apud regem traductus, proceres regni Holmiæ Wadstenum convocavit, & nisi conditionibus, in qvas juraverat, rex rectius staret, qvam hactenus factum, fidem ipsi renunciavit. Hinc iterum bella. Arces Steno redegit in potestatem: reginamque Holmiæ à rege relictam obsedit & in deditionem accepit. Interpellante tamen Raimundo Cardinali, Alexandri VI. nuncio, arma posita, regina dimissa, & dies transactioni Stralsundiæ dictus: qvi anteqvam illucesceret, Sveno anno 1503. obiit, mortique vicinus Svantonem Sture, hactenus in Danorum partes propensiorem, eo pertraxit, ut, depositis odiis, patrii regni libertatem propugnare inciperet. Et huic post fata Svenonis, cum tractatus pacificationis Stralsundii cepti non procederent, regni gubernationem proceres demandarunt: qvi, qvamdiu vixit (vixit autem in gubernatione ultra decennium) conatibus Danorum viriliter restitit: Calmariam & alias arces illis extorsit: Lubecenses in partes traxit. Defuncto in gubernatione anno seculi xii. prætexito in electione æmulo Erico Trollio, filius ejus Steno Sture junior est surrogatus. 1512

1513. CXLII. CHRISTIANUS II. F. & vivo patre & post illius obitum diu conflixit cum gubernatore Sveciæ Stenone: & qvanqvam ab illius partibus erant archiepiscopus Upsaliensis, Jacobus, regni primas, & Gustavus, Erici Trollii filius, qvi postea successit Jacobo: prævaluit tamen Steno, & armis Svecos, cum rege sentientes, ad obseqvium retraxit: arcem archiepiscopi Stekensem solo æqvavit: regem ab oppugnatione Holmiæ avertit: tandem fulmine pontificis Leonis X. percussus, cum jam octennio gubernatoris muneri cum laude præfuisset, in prælio è vulnere obiit anno seculi xx. Et nunc tandem Christianus certis conditionibus à proceribus Sveciæ, licet Holmenses cum vidua Stenonis & nonnullis aliis se ei opponerent, & non nisi vi adacti reliqvis consen-

tirent,

[illegible], rex est receptus & coronatus. Vix fidem dederat, & in [illegible] quos sibi putavit adversos, eo prætextu, quod a papa es[illegible] excommunicati, necdum archiepiscopo de damnis antea illa[illegible] mortis sententiam tulit. Fuerunt illi, qui [illegible] archiepiscopo antea restiterant, inter quos Strengnensis & [illegible] episcopi; Ericus, Gustavi postea regis pater, cum mul[illegible] in convivio captis; tres consules, & cives Hol[illegible]. In promiscuam etiam plebem Holmiensem factus [illegible] impetus, ædesq; direptæ per triduum, sed nec ætati [illegible] parcitum. Cadavera triduo jacuere in foro insepulta: [illegible] una cum cadavere Stenonis Sturen effosso cremata sunt. [illegible] sic Holmiæ & alibi rex desævierat, & in Daniam redi[illegible], [illegible] in Lubecensium & fœderatorum civitatum societate [illegible] indixerunt. Sed & Norvegi & Dani ab eo defecerunt, [illegible] Danica diximus; ipseq; post decennale exilium, cum [illegible] xxiii. fuga se in Germaniam & in Belgium recepisset, [illegible] in Daniam, ad perpetuos carceres damnatus est. 10

[illegible] II. GUSTAVUS I. genus ab Erico [illegible] Sveciæ rege per li[illegible] maternam ducens, ex illustri familia Wasorum, quæ proxi[illegible] semper dignitatis post Sturorum familias obtinuit, [illegible]: cujus abavia, Nicolai uxor, fuit Caroli VIII. regis avia pa[illegible], avia autem Brigitta, Johannis uxor, habuit Carolum VIII. [illegible], & Stenonem Sture seniorem fratrem. Pater ejus, Ericus de Ridboholm, eqves fuit auratus, senator regni & p[illegible] [illegible]. Ipse, post probatam Stenoni adversus hostes [illegible] [illegible] in Daniam missus fuerat: sed admodum indigne [illegible], cum ista patriæ adversa intelligeret, è custodia [illegible], [illegible] Lubecam venit, &, Danis indignantibus, [illegible] [illegible] in Veciam. Ubi aliquandiu in agris suis latitans, [illegible], inter quos suum patrem Ericum, in foro capite ca[illegible] [illegible], & ipse ad necem quæreretur, in Darle[illegible] [illegible], [illegible] ex [illegible] gradum sibi ad majora firmavit, & anno seculi [illegible] gubernator regni electus, fugatis magno cum [illegible] Danis, occupatisq; urbibus & arcibus, quas te[illegible], [illegible] administraret, anno seculi [illegible] rex [illegible] & [illegible]ennio post coronatus, [illegible]

crudelitate subjugatam intra biennium vindicavit: civiles discordias extinxit: leges salubres sanxit: sacros religionis cultus, non tamen sine tumultu ab archiepiscopo Johanne Magno, p[illegible] pro-fugo, & ab aliis episcopis, qvibus arces & feuda adempta erant, [illegible] sariisq; contentos esse jubebat, exciliato reparavit. Rutenorum impetus fortiter repulit. hereditariam regum successionem in regnum hactenus electitium introduxit, ut spem recuperandi regni Danis præcluderet. Reddita Friderico regi Danorum Blekingia, sed insula Gotlandia retenta, pacem cum illo firmavit: in Dalecarlia cum PseudoSturius a Prælatis illi opponeretur, feliciter eum oppressit, profugumq; Rostochii gladio percuti curavit: summaq; cum laude rebus prudentissime præfuit. Res ejus gestas Chytræus & Paulinus prolixe descripsere. 37

1560. CXLIV ERICUS XIV. primus Gustavi F. suscepit Revaliam, totamq; Estoniam in protectionem, hostesq; expertus Danos, Lubecenses, & imprimis Polonos, magnis affectus cladibus, atq; a suis se prodi ratus, inq; furorem conjectus, multa se indigna commisit, necatisq; præcipuis regni senatoribus, ipsoq; præceptore Dionysio Beurneo, fratrem Johannem, Finlandiæ ducem, quod cum Polonis affinitatem junxisset, ultra qvadriennium cum uxore ejus Catharina, Polonorum regis Sigismundi Augusti filia in custodia detinuit. Cumq; Catharinam concubinam, militis gregarii filiam, ex qva jam duos liberos susceperat, sorori Sophiæ, cujus cum Magno Saxoniæ duce nuptiæ celebrabantur, præferret, fratres ejus, Johannes è custodia solutus, & Carolus, eum obsederunt, captumq; sub custodia detinuerunt, ut ex libro xii. & xiii. Thuani constat. Dicunt, hunc Ericú comitatus & baronatus dignitatem, a temporibus admissæ in Svecia religionis purioris, intermissam, denuo cœpisse nonnullis conferre: quem morem deinde subseqventes reges imitati, plures ab egregia virtute conspicuos his titulis decorarunt. Filius ejus ex Catharina pellice natus, Gustavus, magnis promissis à magno duce Moscoviæ evocatus, cum nollet ritibus Græcis initiari, ad mortem usq; in Moscovia detentus, obiit. 7

1568 CXLV JOHANNES III. alter Gustavi F. post septennale bellum cum Danis Stetini pacem inivit, in qva de tribus coronis [illegible]

[illegible]

[illegible] limites regnorum [illegible], prætensiones unius regni in al[illegible] loca in Livonia, alia Svecorum, alia Danorum [illegible] ab imperatore relicta. Inde Russis aggressus, [illegible], Livonicam & Russicam, quam vocant [illegible] [illegible], fines regni ad xl. milliaria extendit. Russi [illegible] hostis anno seculi xc. recepit. 14

[illegible] [illegible] SIGISMUNDUS F. in custodia, cui pater fuerat com[illegible], & a matre in pontificia religione educatus, quo[illegible] genus ex Jagellonica Poloniæ regum stirpe du[illegible] Austriaco in electione regis Poloniæ est prælatus. Qui tamen ipso hereditarium amisit regnum. Nam quod [illegible] juramentum, post mortem patris, cum rex in Svecia inun[illegible] præstitum, videbatur religioni repurgatæ se hostem [illegible], & peregrinos milites in præsidiis regni disponebat, [illegible] Livoniæ, Moscovitis subtractam, à Svecis transferre ad [illegible] conabatur, patruum Carolum invenit adversarium: [illegible] eret, anno seculi xcviii. cum quinque millibus in na[illegible] pervenit in Sveciam ex Polonia, omnia ad arbitrium [illegible]turus. Carolus initio de conditionibus pacis agebat; post[illegible] aggressus, magna eorum parte cæsa, castrisque expu[illegible], [illegible] hanc necessitatem [illegible], ut, cum reditu[illegible] Poloniam, præter alias conditiones, [illegible] proceres Sve[illegible], qui ad ipsum transiissent. Hi ultimo supplicio affe[illegible] in Livoniam translato, regnum Sigismundo est abdi[illegible] Carolus anno [illegible] rex Sveciæ pro[illegible]atus. 7.

[illegible] CAROLUS IX tertius Gustavi F. cui [illegible] frater [illegible] ordinum publico [illegible] ad regni gubernacula [illegible], cum [illegible] Sigismund perseverabant, in [illegible], in Livonia [illegible] belli constituit, & aliquot [illegible] & Ferenbachii occupati, victo[illegible] quam etiam in [illegible] Ad hanc [illegible] [illegible] à [illegible] Car[illegible] [illegible] alera [illegible] nullia amisit [illegible] fortunam [illegible], & [illegible]

demate cinctus, Wessenstenio dedititiae capto, Rigam [illegible] iterumque, qvanqvam frustra, obsidione pressit. Cum [illegible] & Russis illi bella gerenda erant. Danis aegre ferebatur, [illegible] ves Danicae, in Livoniam cum commeatu missae, essent in [illegible] & Carolus jurisdictionem in Lappios, populos hyperboreos, [illegible]vegiae contermin[illegible]s, sibi vendicaret. Hinc Calmariam & alia [illegible] ea ademit. Russorum duci Basilio, tam a suis, qvam a Pol[illegible] so & admodum vexato, suppetias per Jacobum de la Gardie [illegible], inque belli sumtus redimendos assignari sibi curaverat [illegible] cum arce Kexholmia seu Carologorodia. Sed Russis fraud[illegible] tiva agentibus, bellum enatum est, qvo ipsa Kexholmia & [illegible] gard a vi tandem occupata, in Svecorum manus pervenit. 12

1611. CXLVIII. GUSTAVUS ADOLPHUS MAGNUS F. [illegible] parente, aleam trium difficillimorum bellorum adversus D[illegible], Polonos & Russos subiit. Cum Danis altero regni anno in [illegible] conditiones descendit, omnique exercitu in Careliam traduct[illegible] riis victoriis Russos eo adegit, ut Careliam atque Ingriam [illegible] nitissimis arcibus pacto irrevocabili sibi cederent, suo[illegible] [illegible]niam juri renunciarent. Qvadriennio post, ut Polon[illegible] conditiones pacis pertraheret, in Livoniam & Curlandiam [illegible] infestis impetum fecit: Rigam & Dornamündã, postea etiam [illegible] fligato Stanislao Saphiea, Kokenhausium, Dorpatum & [illegible] provinciarum illarum oppida & arces occupavit: nec à [illegible] abstinuit: classe etiam in Borussiam advectus, occupato [illegible] viae portu, Braunsbergam, Varmiam, Elbingam, Mari[illegible], Mevam, Mariaeburgensem insulam & Derschaviam, adeo[illegible] obvia, incredibili celeritate, nihil impetum regis P[illegible] Mevam moratus, in suum obseqvium traxit. In Germ[illegible] exercitum [illegible] millium conscribi, & in Poloniam p[illegible] sub tribunis Strei[illegible]o & Teutel[illegible]o conduci curaverat. [illegible] confinibus Pomeraniae ad Hammersteinium dissipatus est. [illegible] de ex Svecia, qvo ineunte bruma navigaverat, redux, ipsa [illegible] [illegible]acula & portum Dantiscanorum in periculum, qvanq[illegible] [illegible] vulnere, adduxit, cumque hostes, adventu Sta[illegible] [illegible] [illegible] recreati, recepta Meva, castra ipsi ad Der[illegible] [illegible], acerrimi fun[illegible] conflictus habiti, in qvibus rex vict[illegible] [illegible]

[illegible], sed, cum castra oppugnaret, grave vulnus denuo accepit: [illegible] jam pacis in adversis castris regiis [illegible], [illegible] Hispaniæ classem Polono promitteret, cui milite [illegible] al- [illegible] imponeret, & sedem belli in ipsa Svecia figeret. Postea, [illegible] leviores pugnas Brodnicia in potestatem [illegible] e- [illegible], Wrangelius egregia victoria ad G[illegible] potitus, [illegible] Thorunium, qvanqvam frustra, oppugnavit. Tandem [illegible] auxilia ab imperatore ex Pomerania Polonis adduxit, & [illegible] prælium ad Trzcianam est habitum, in qvo occubuit [illegible] junior, & ipse rex in periculum venit. Arnheimius [illegible], cum Poloni Mariæburgum peterent, nec ipse ad- [illegible] Brandenburgicum, cujus vasallus erat, vellet [illegible] agere, dimissus, accepit successores Henricum Julium, [illegible] Lawenburgicum, & Philippum Mansfeldium. Sed brevi [illegible] Gallicos & Anglicos oratores induciæ in annos VI. sunt [illegible]. Qvo facto, ut vim exercituum Cæsareorum, [illegible] Sveciæ littoribus suis regnis imminentium, aver- [illegible] ejus seculi XXX. eodem Junii die, nempe [illegible] qvo [illegible] annis confessionis Augustanæ articuli Carolo V. [illegible] exhibiti sunt, Germaniæ fines in nostra Pomerania, [illegible] rectus, attigit: præsidia Cæsarea ex munitissimis locis [illegible] ejecit: Pomerania e faucibus hostium e[illegible]e- [illegible], inde in Saxoniam, Misniam, Thuringiam, Fran- [illegible], Palatinatum, Bavariam, atque ad Alpes ipsas progressus, [illegible], donec vita simul & spe, qvam de extir- [illegible] conceperat, expelleretur. Præcipuas [illegible], hactenus [illegible] ad extremas usque Germaniæ [illegible] partim benevolentia ad se [illegible], partim armorum robore coercuit. Tan- [illegible] insuperabilis, ut [illegible] nova copiarum Cæsa- [illegible] liberaret, [illegible] ex superiori Germania re- [illegible] Lucensi victor, gloriosa & se digna morte [illegible] [illegible], qvam facile sit iis vincere, qvi [illegible] [illegible] favit.

1633 CXLIV CHRISTINA, F[illegible] inter felicissimas [illegible] numeranda, cum anno ætatis octavo patre [illegible], [illegible] regni administris, dum interea qvinqve supremis e regni senatoribus, & inter illos imprimis regni archicancellarius, Axelius Oxenstierna, [illegible] rex directionem continuum pacis & belli per Germaniam commiserat, rerum curam in se devolvebant, eo ardore in studium literarum, lingvarum & omnium regnandi artium incumbebat, ut sexum videatur superare. Interea per totam Germaniam [illegible] & Silesiam exercitus Svecici, in regis Galliæ & Ordinum [illegible] rum societate, victoriis regis fortiter institere, qvod lib. [illegible] qq. xvii. legi potest. Et qvanqvam post cladem Nordlingensem [illegible] res eorum [illegible] cœperunt nutare, [illegible] pace Pragensi plerique Germaniæ principes se ad partes Cæsaris reciperent, variis tamen tropæis erectis, denuo sunt [illegible]. Qvamprimum regina, jam majorennis, fasces regni ipsa [illegible] impetus ab Albi in Moraviam usqve factus, & ipsa Vienna [illegible] Vratislaviæ suburbia in prædam habita: subitoqve miles in [illegible] & Daniam ad machinationes Danorum impediendas ex diversis partibus deductus, regem ad pacis conditiones adegit, [illegible] in Bohemiam, ducibus Cæsaris juxta incedentibus, non unam extorsit victoriam: Hassiam exitio subtraxit: bis per Franconiam in Bavariam infusus, [illegible] ipsa Helvetia robur suum illis probavit, qvi [illegible] ebant. Ultimus tandem impetus, isqve adeo gravis [illegible] ipsa arx Pragensis cum tertia urbis parte interciperetur, [illegible] in Bohemia, cum tricennale bellum Osnabrugi hac lege [illegible] poneretur, ut reginæ Sveciæ pro arcium & urbium restitutione, qvas per Germaniam & Bohemiam occupaverat, archiepiscopatus Bremensis, episcopatus Verdensis, Pomerania citerior [illegible] & nonnullis aliis Pomeraniæ ulterioris oppidis [illegible] Wismaria in Meclenburgia cederentur. Biennio post [illegible] miæ coronata, Carolum Gustavum, Palatinum Rheni, [illegible] Adolphi Magni ex sorore nepotem, hereditarium Sveciæ principem & successorem declaravit, regnumqve prudentissime [illegible] ut ex tota Europa [illegible] Holmiam [illegible] & potentissimi [illegible]

V[illegible], FLORUAT, ET AD SENIOR ANNOS [illegible]

GENEALOGIA REGUM SVECIAE POSTERIORUM.

Cæcilia, uxor [illegible]
Carolus, ex quo Lewenhaupti, [illegible]
Christina, ex qua Oxenstierni.
Margareta, uxor Joch. Brahen.

[illegible] cujus uxor Brigitta fuit Caroli VIII. regis ex sorore neptis, & soror [illegible]

[illegible] capite plexus à Christierno II.

GUSTAVUS I. [illegible] Christierno II.

ex Catharina Magni, ducis Sax. filia

ex [illegible] Gothen. VVestroGoth. filia

ERICUS, rex Sveciæ.

JOHANNES, rex Sveciæ.

[illegible] in Moscovia obiit, illuc [illegible] à Boriso, magno duce.

SIGISMUNDUS, rex Pol.

ex Anna Austriaca

ex Constantia, [illegible] sorore

LADISLAUS, rex Poloniæ [illegible] Vladislaus, obiit [illegible]

JOH. CASIMIRUS, rex Pol.
[illegible] Albertus Cardinalis, [illegible]
[illegible]
Car. Ferdinandus [illegible]
ep. [illegible]
Alex. Carolus. [illegible]
Anna Cathar. [illegible]
Johannes, dux VVestroGothiæ. Fr[illegible]

Catharina, ux. Eduardi, comitis Fris. [illegible]
Cæcilia, ux. Christophori [illegible] Badensis.
Magnus, dux [illegible] Ostrogothiæ.
Anna Maria ux. [illegible] Georgii Joh. Palatini. [illegible] Joh. [illegible] Frid. Neob.
Sophia ux. Magni III. ducis Sax. [illegible]
Margareta ux. [illegible]

CAROLUS, rex [illegible]

ex Anna Maria [illegible] Palatina [illegible]

Ludovicus, dux Sudermannia. [illegible]
Catharina, ux. Johannis Casimiri [illegible] Palatini [illegible]
Carolus Philippus, dux Sudermannia.
Maria Elisabeth [illegible]

GUSTAVUS ADOLPHUS II. [illegible]

CHRISTINA [illegible]

[illegible]

LIBRI TERTII
SECTIO VI.
de provinciis Sarmaticis Moscoviæ, Poloniæ, Bohemiæ

I. Eccur Moscovitas, Polonos, Bohemos, uno Sarmatarum nomine [illegible]

Quos Sarmatas vocamus, Græci appellant Sauromatas, [illegible] runtur Slavi, à gloria sic dicti, Veneti seu Heneti, & qvicunque [illegible] lingva in amplissimo utriusque Sarmatiæ tractu utuntur. [illegible] Nam ex geographica orbis terrarum descriptione constat, Sarmatiam alteram esse Europæam seu cisBorysthenicam; alteram Asiaticam [illegible] non solum comprehendere Russiam albam, quæ est pars maxima [illegible] Lithvaniæ, sed & Russiam rubram, quæ dicitur Roxolania [illegible] Poloniam, magnamq; partem Moldaviæ, Hungariæ, & [illegible] quæ Crimæa dicitur, comprehendit; hanc dici Russiam nigram, [illegible] naim & fontes Borysthenis positam, vulgo dictam Moscoviam, & ad [illegible] Hyrcanum & Caucasæos montes excurrentem. Nos per [illegible] pulos indigitamus illos, qvi lingvæ, utut suis dialectis [illegible] mercium habent, ut ita Bulgaros, Rascios, Dalmatas, Bohemos [illegible] comprehendamus. Eorum aliqvos historici testantur [illegible] conversos, Græciæ magnam partem complexisse, qvorum adhuc [illegible] tus sit numerus, ut ex iis constet robur exercitus Turcici [illegible] [illegible] in aula Turcica [illegible] pene [illegible] [illegible] partem veteris Germaniæ, [illegible] Vandalorum, [illegible] Quadorum, Lygiorum, [illegible], [illegible] & [illegible] sedes fuerunt, [illegible] & ducibus, [illegible]

[illegible]

[illegible] Tvercensem [illegible] tamen [illegible] sui magnos duces appellant. [illegible] Czar, [illegible] Cæsaris [illegible] nomen, & [illegible] imperatorem [illegible] Russicæ linguæ gnari [illegible] nomina [illegible] quam regem [illegible] delectatur. [illegible] versus meridiem, Casanum & Astracanum, quæ Johannes [illegible] ducatus, qui [illegible] Moscoviæ [illegible] quibus versus orientem adjacet utrumque [illegible] Severia, [illegible] Jaroslavia, Syberia. Mos- [illegible] suis legibus, suisque principibus gubernatæ, & [illegible] ad obsequium Moscovitarum pertractæ: quas inter præ- [illegible] Severiensis, quarum duces antiquitus sui juris [illegible] Lithuaniæ [illegible] paruerunt inde, cum [illegible] Polonis tributum de- [illegible] Jagellonis filio, Casimiro, ad Johannem [illegible] accusati, [illegible] principatu & [illegible] contigit duobus [illegible], qui [illegible] tandemque se Basilio [illegible] fata sensit Plescovia, amplissimæ regionis ejusdem nomi- [illegible] quam Russi Pskoviam vocant. Proditione enim [illegible] pervenit, civesque Moscoviam deducti, urbem [illegible] Novogardia etiam magna olim [illegible] nihil valere diceretur. Sed cum [illegible] Moscus [illegible] in quo [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible], certis provinciis præfectos: ex quorum posteris descenderit [illegible] SUS, qui ad mare Balthicum & Vistulam considens, [illegible] antea Ulmigavi dictis, anno [illegible] nomen dederit. Fratrem [illegible] fuisse VEYDENUTUM, qui omnem Prussiam juxta [illegible] in xii. ducatus seu provincias distribuerit. Abnepotes Prussi [illegible] nant, eosque Waregis præfuisse dicunt, quos Petrejus Suecis; alii [illegible] censent, RURICUM, SINAUM, TRUVOREM. H[illegible] ni seu Mos[illegible] absque imperio quidem, sed non ab [illegible] ois can[illegible] Gostomisl[illegible] apud Novogardenses [illegible] cum [illegible] Olgo seu Olecho, in terras eorum [illegible] qvandam [illegible] traduxisse: diviso inter se imperio [illegible] fratres [illegible] sine prole [illegible], Ruricum Novogardiæ [illegible] (qvam oppido primam [illegible] sedem constituerat) [illegible] sub tutore Olecho reliqvisse IGOREM [illegible] OLGAM, qui ex longinqva expeditione, qvam in [illegible] susceperat, redux in itinere a Pizingis seu [illegible] in Bulgaria [illegible], à Pizingorum principe Ma[illegible] [illegible], ut [illegible] tur, non [illegible] sed [illegible] truncasse, magnaque [illegible] columbis, [illegible] one sibi dari [illegible] stium in [illegible], [illegible] habent Russi & [illegible] C[illegible] præfectam [illegible] [illegible] initiatam, & novo Helenæ nomine [illegible] ejus SVANTOSLAUM, quem [illegible] videtur [illegible] re, [illegible] aiunt adduci, ut se Christo [illegible], a[illegible] ctitasse, [illegible] Bulgariam [illegible], non [illegible] ciam etiam [illegible] Zimiscem imperatricem [illegible] sed [illegible] sibi [illegible], [illegible] Bulgari illi, qvos [illegible] nia Lithuaniæ [illegible] ex [illegible] cranio ejus [illegible] hæc verba insculpserint: [illegible] [illegible], propria [illegible]. Facta hæc sunt circa annum [illegible] [illegible] relinqvens [illegible], JAROPOLCUM & OLGUM [illegible] [illegible] Malica natum WOLODIMIRUM. Inter [illegible] [illegible] voluntate divise fuerant, [illegible] [illegible] partis dantibus. [illegible] [illegible] Wolodimirus [illegible] ad Waregos, [illegible]

[illegible] Plesceviae [illegible] quidam, qui filiam ei negave- rat [illegible] quam olim promiserat, deinceps [illegible] salus rerum po- [illegible] , qua hactenus [illegible] fuerat, & primus [illegible] patres [illegible] , extincta, Basilii Porphyrogeniti & Constanti- [illegible] Imperatorum Byzantinorum sorore Anna in matrimonium ducta, re- [illegible] Christianam secundum ceremonias Graecorum anno [illegible] [illegible] dici voluit, [illegible] bello adversus Polonos gesto, [illegible] [illegible] a se Wolodomiria dicta, constituit, [illegible] [illegible] Lithvaniae parte, adjecit imperio Russorum. [illegible] [illegible] habuit, [illegible] Russia, cum suam quisque parte [illegible] vulneribus conciderunt. SEWOLDUS regna- [illegible] & [illegible] SVANTOPOLCUS [illegible] Ex his Sewoldus primo [illegible] Polonorum est ejectus. [illegible] & post [illegible] & inprimis [illegible] bella, filio ejus Casimiro I, [illegible] Ma- [illegible] nostra methodo & hujus historiae [illegible] [illegible] res Moscoviticas.

GENEALOGIA MAGNORUM DUCUM MOSCOVIÆ

I Ruriḱus cum fratribus, Sineo & Truvoro [illegible] venit in [illegible]
II. Igor à Bulgaris cæsus: cujus uxor III. Olga, [illegible]
IV. Svantoslaus à Bulgaris cæsus.

V. VVolodomirus seu Basilius. J[illegible]. O[illegible]us.

VI. Jaroslaus N[illegible]. S[illegible] VVolodomirus. [illegible]

VII. Z[illegible]. VIII. VVsevolodus I. [illegible]. VVolodomirus.

St[illegible]. VVolodomirus. IX VVolodomirus [illegible]
X. VV[illegible]dus II.

XI. Georgius. VVsevolodus II. M[illegible].
XII. Demetrius. Andreas. Romanus. M[illegible].
XIII. Georgius. XIV Jaroslaus. Daniel. Basilius. Svatoslaus.
Leo.

XV. Alexander. Andreas. Theodorus.
XVI Daniel
XVII. Johannes.

XVIII. Simeon. XIX J[illegible].
XX. Demetrius.

XXI. Basilius. XXII. Georgius.
XXIII. [illegible]us. Andreas. Demetrius.
XXIV. Johannes, primus universæ Russiæ dominus.

XXV. Basilius, ante Gabriel. Johannes.
XXVI. Johannes [illegible]. [illegible]. [illegible].

[illegible] Theodoro patri-archa. XX[illegible] post quem XXVIII Basilius [illegible]. [illegible] [illegible]
XXXIX [illegible]

XXX[illegible] [illegible]. J[illegible]. [illegible] post quem XXXI [illegible]
[illegible] quem XXXII [illegible]

XXXIV [illegible]

[illegible]

[illegible], in [illegible] adulteri venerat) fratrem [illegible] GEORGIUM. Res in judicium [illegible] arbitr[illegible] [illegible] Dicta pro Basilio sententia. Sed Georgius vi principatum [illegible] filii, ANDREAS & DEMETRIUS, patre defuncto, Basilium [illegible] statem repeteret, captum & excœcatum in monasterium intruserunt. [illegible] digne id ferentes bojarones, qui Moscis nobiles sunt, Basilium [illegible] eductum sibi iterum præfecerunt. Post quem sequenti serie [illegible]

1450 XXIV. JOHANNES M. Basilii cæci filius, qui se universæ Russiæ principem primus appellavit, ob id [illegible] [illegible] Twerensem ducem Michaelem, socerum suum, principatu [illegible] Novogardiam magnam, quæ ante id suam per [illegible] [illegible] buerat, fraude interceptam, sui juris fecit: ex [illegible] civitate [illegible] & argento [illegible] currus [illegible] abduxit. cæteros fere [illegible] Russiæ principes, ex ipsorum dissensionibus occasione [illegible] in ordinem redegit: Tartarorum jugum penitus [illegible] [illegible] gorodum ad Narvam Ruthenicam è regione Narvæ [illegible] condidit: inde Livonis maximas sæpe clades intulit [illegible] suum Alexandrum, regem postea Polonorum, Casimiri filium, quia ceremonias Græcæ religionis ex [illegible] novi templi, quod promiserat, non promoveret, oppugnavit, eique Severiensem [illegible] catum & alias provincias ademit. Tandem à Walthero Plettenbergio, magistro Livoniæ, duobus prœliis victus, [illegible] [illegible] quinquaginta annorum, Lithvanis per sexennium [illegible] [illegible]. Ex prima uxore Maria, Twerensis ducis filia, genuit Johannem; ex altera Sophia seu Zoe, Emanuelis imperatoris Constantinopolitani filia, præter alios Gabrielem. Johanni [illegible] rat Moloviam; Gabrieli Novogardiam; aliis alia. Vivo adhuc patre, mortuus est Johannes, relicto filio Demetrio. Illum, [illegible] here Moscoviæ [illegible] ab avo, noverca Sophia [illegible] curavit in carcerem compingi. Moriturus tamen [illegible] [illegible] illi confirmavit. Quum nondum esset ætatis [illegible] Gabriel titulo gubernatoris assumto imperator dici cœpit. [illegible]

149[illegible] BASILIUS [illegible] Gabriel [illegible], ex Sophia seu Zoe Constantinopolitana, altera Johannis M. conjuge, natus, Plescoviam, urbem [illegible], in [illegible], arbitr[illegible] [illegible] [illegible] & ducatum [illegible]

[illegible]

[illegible] Smolenscensem ad [illegible], sæpe [illegible] tentatum, [illegible] Michaelis Glinski, [illegible], è Lithuania [illegible] Marschalcum, [illegible], [illegible] Basilio profugi, occupavit. Casanenses Tartaros [illegible] terra fatigavit. Petrejus & Olearius scribunt, [illegible] Tartaris Casanensibus Basilium præfecisse regem [illegible], [illegible] cum Mendigerius & Sapgerius, principes Tartarorum Crimeales, illis tulissent suppetias: hos principes in [illegible] duxisse exercitus, & fugato usque in Novogardiam [illegible] [illegible] ducis sedem Moscoviam in prædam habuisse, nec [illegible], quam ille se Crimensium Tartarorum [illegible] [illegible] hinc aliquo tempore Sapgerium Casanensibus, Mendigerium Crimensibus præfuisse. Basilium quidem [illegible] postea oppugnasse. Sed expugnationem tandem anno [illegible], per Johannem Basiliden factam esse. Hunc ipsum Basilium [illegible] Poloniæ, duce Constantino [illegible], memorabili clade affectum, è Lithuania profligavit. Duxerat [illegible] [illegible] in unum locum congregatis Salomeam, præ [illegible]. Hac ob [illegible] annorum sterilitatem repudiata, [illegible] monasterii [illegible] inclusa, associavit sibi Helenam, Basilii Glinski [illegible]. Sed Salomea in monasterio paulo post peperit Johannem [illegible] quem tamen alii ex Helena, altera illius conjuge, [illegible] [illegible] libidines a proceribus veneno sublata, progna[illegible] dicunt. 41

[illegible] JOHANNES BASILIDES F. tyrannus, [illegible] [illegible], primis annis satis probus fuit, & [illegible] [illegible], [illegible] ab illo, & [illegible] [illegible], quamquam [illegible] videbatur [illegible] [illegible] primus Russorum [illegible] [illegible] ad Volgam & [illegible] ad mare [illegible] adjecit, [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] annis [illegible] bello [illegible] [illegible] oppida expugnavit, ut legere est [illegible] [illegible] parte prima [illegible] [illegible]. Sed [illegible] in Lithuania, & [illegible] [illegible]

Russiæ partem, partim Johanni regi Sveciæ, partim Stephano regi Polonorum cedere coactus, ea tyrannide, cùm in alios, [illegible] qvos de conspiratione cum Polonis habebat suspectos, de[illegible] reliqvorū, qvos novimus, tyrannorum truculentia [illegible]. Non pepercit fratri Georgio; non primo filio Johanni, qvi, [illegible] à proceribus in bellum profecturis dux erat petitus, sua manu [illegible]dit; non socero, duci Twerensi; non virginibus [illegible]; non [illegible] amicis; non integris provinciis & urbibus, ut exemplo [illegible] natura sunt Neogardia, ubi ultra [illegible] xx. hominum ultra [illegible]lia trucidavit, Plescovia, ducatus Twerensis [illegible]. Magnum, [illegible]tiæ ducem, Friderici II. regis Daniæ fratrem, allexerat ad [illegible] ipsiq́ suam ex fratre Georgio neptem collocarat, regemq́ [illegible] designarat. Sed cum minus prospere, ut diximus, in [illegible] res tandem gererentur, trucidatis ejus ministris, [illegible] lum habuit, donec tandem è Russia ad regem Polonorum [illegible]gus, in exilio vitam finiret. Tandem cum [illegible] ipsum damnatorum defatigasset suppliciis, [illegible] per interpositionem legati pontificii Antonii [illegible] nis transegisset, fœda morte desperabundus obiit, [illegible] ver postridie inventum esse dicitur. Præter filiam [illegible] qvæ Theodoro Mikitewiz, [illegible] patriarchæ, nupta [illegible] [illegible], [illegible] Moscoviæ ducem, [illegible] reliqvit [illegible] [illegible] Johanni [illegible] ex [illegible] [illegible], qvi, [illegible] Russorum [illegible] in [illegible] à Borisio [illegible] peremtus est.

1584. XXVII. THEODORUS seu Feder Ivanowiz, [illegible] [illegible], cujus sororem Irenam [illegible] Anna [illegible] cum Svecis post funesta bella [illegible] [illegible] herede vitam finiit, veneno, [illegible] [illegible].

1597. XXVIII. BORISIUS GUDENOW vel [illegible] [illegible] Scythiæ seu Tartariæ adscribere [illegible] Johannis tyranni filium Demetrium [illegible] [illegible], [illegible] alterum Theodorum [illegible]

[illegible] credendum est, [illegible] nactus, at sibi imperium [illegible]. Antequam [illegible] concederet Theodorus, sceptrum [illegible] Theodoro [illegible] Romanovviz porrexit. quod cum [illegible] tribus fratribus præ modestia non acciperet, [illegible], magister stabuli, affinitate Theodori [illegible] sorori [illegible], quod monasterium præ diademate ele[illegible], & a populo clandestinis [illegible] per[illegible], dux protinus & confirmatus est. [illegible] [illegible] dirigere, mercaturam promovere, [illegible] [illegible], pacem cum vicinis colere. Filia sua Axiola duce[illegible] [illegible] invitavit, alterum Gustavum Sve[illegible] [illegible] ex concubina Catharina [illegible], quem ob con[illegible] repudiavit, [illegible] in Moscovia decessit; alterum [illegible], Friderici II. regis Daniæ filium, qui intra dote [illegible]. [illegible] tempore Moscovia [illegible], ut fama penè fidem superet. Nam in [illegible] Moscoviæ [illegible] millia intra annum periisse dicuntur. Tan[illegible] Gregorius quidam, Russis dictus Grisska vel Gregorius [illegible], [illegible] natus ex nobili sanguine, ob [illegible] ad monasterium relegatus, instigante quodam mona[illegible] [illegible] Johannis [illegible] filio, qui mortem [illegible] effugisset, primum in Lithuania apud ducem Adamum [illegible] venditaret, & postea auxilio regis Poloniæ Sigis[illegible] [illegible] Palatino [illegible], cujus filiæ nu[illegible] [illegible] fabulam [illegible], [illegible] [illegible] Russiam [illegible], [illegible] Moscoviam [illegible]. Borissus [illegible] est.

1605. XXIX. THEODORUS seu Fedor Borissowiz F. [illegible] [illegible] & capitis [illegible] [illegible] a Demetrio [illegible], ad impe[illegible] [illegible], [illegible] [illegible].

1605. [illegible] DEMETRIUS [illegible], qui [illegible] [illegible]

 [illegible]

nasterio in aulam qvasi sua revocata, & veritatem [illegible] religionem & ceremonias Moscoviticas susq; deq; haberet, [illegible] satellites assumeret, vetitos Russis cibos apponi curaret, nec gravitate & virtute tantos duces decente res ageret, Basilius Zuski, qvem pauló ante ob conspirationes ad mortem damnatum [illegible] jam securi caput submisisset, liberaverat, nono die nuptiarum, qvas magno apparatu cum Maria, Georgii Mniszekii Palatini Sendomiriensis filia, celebrabat, facto tumultu eum occidit, [illegible] ver comburi curavit, materq; veri Demetrii [illegible] filium negavit. Et qvidem, qvi Poloni sponsam comitati fuerant, aut magno numero trucidati, aut in carceres & custodias cum sponsæ socero, sororio, alisq; proceribus, abrepti [illegible] bus tandem eos PseudoDemetrius II. liberavit.

1606 XXXI. BASILIUS ZUSKI IWANOWIZ, qvamprimum [illegible] tum ad se imperium adibat, inaudiit fictum iterum Demetrium erupisse. Nam Gregorius Scacopsky, aliqvis ex [illegible] sorum, Polonis favens, correpto magni ducatus sigillo in [illegible] niam profugit, &, ut suis ob Polonorum cædem [illegible] lonicis Cosaccorum auxiliis exercitu collecto, [illegible] nuit obsidionem, donec alter Pseudo-Demetrius, qvem [illegible] dem tantæ tragœdiæ actorem invenit, [illegible] ejusq; loco alium qvendam obtruncatum fuisse [illegible] Ludimagister ille qvondam fuerat, ex Russia alba [illegible] mine Johannes, [illegible] jam partes suas [illegible] multorum dominorum fundos servis addixisset, [illegible] liis, qvi ad suos liberandos sine regis auctoritate [illegible] qvas [illegible] militum numero æstimabant, conduxerant, [illegible] [illegible] è Russia armis, Basilium non tantum in [illegible] conflictu profligaret, sed & obsidione in [illegible] [illegible] Ex his angustiis ut se Basilius extricaret, Polonos [illegible] in custodia detentos, cumq; illis ipsam Pseudo-Demetrii I. sponsam cum socero & [illegible], liberos in [illegible] [illegible] PseudoDemetrium II. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible], qui [illegible] imperium occupasset. Carolus IX. interim, [illegible] Petro [illegible], [illegible] [illegible] auxilia contra perfidos Pseudo-Demetrios [illegible], ad quod [illegible] dubio per [illegible] Papæ Romani [illegible] [illegible] religionis in Moscovia & vicinis regionibus [illegible]. Quia autem [illegible] viribus [illegible] hostibus, oblatas copias [illegible] [illegible], cum in angustias ultimas [illegible] [illegible], auxilia ante repudiata per legatos petiit, & hac conditione [illegible] sub Jacobo de la Gardie obtinuit, ut [illegible] hæreditario jure possidendam tradi [illegible]. Hoc ipso tempore, quo [illegible] Moscoviæ ex periculo expedien[illegible], [illegible], Pleskoviam, [illegible] ad deditionem adigebat [illegible], ut Tor[illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. Lithuaniæ [illegible] usque annum [illegible]. [illegible] Pseudo-Dem[illegible], atque à Suecis & Polonis, [illegible] igne, ferro, & [illegible] variis est [illegible], [illegible] [illegible] Pseudo-Dem[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ipse ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] à parte [illegible] [illegible] Polonorum, qui a partibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] mollarta conjux post [illegible] omnia adversa cum in postore pati, quam [illegible] triam reverti. Jacobus de la Gardie interim [illegible] Moscovitarum metropolin patefecerat, & amice receptus [illegible] lio, pro reddita ipsi libertate magnis qvidem exceptus [illegible] bus, sed cum porro operam illi addiceret ad Polonos ab obsidione arcis Smolenciensis avertendos, nec tamen militibus [illegible] stipendium solveretur, novæ copiæ, denuo ex Svecia [illegible] iidem frustra stipendium flagitarent, & dum tumultuari [illegible] cœpissent, in angustias a duce Polonorum S[illegible]k[illegible] [illegible] ctus, & a perfidis Russis, & præcipua parte [illegible] transfugiente desertus, pedem retraxit, [illegible] rum expertus est. Hi ipsi etiam Basilium [illegible] ob res minus prospere, minusque circumspecte gestas, [illegible] rium detruserunt, & postea, cum per factiones [illegible] sidione Smolenciensi adhuc occupati, [illegible] sent, Polonis tradiderunt, apud quos in custodia [illegible] Nonnulli qvidem, ut diximus, Vladislaum regis [illegible] sed alii Pseudo-Demetrium sibi depoposcerunt, qui [illegible] viâ gravi obsidione premebat. Sed hic paulo post a T[illegible] rum duo amplius millia in exercitu habebat, qvia ipse [illegible] male tractaverat, postqvam [illegible] fuisset [illegible] venatione peremtus, ejus [illegible] uxor Maria paulo post [illegible] mum enixa est, quem vocarunt Demetrium, in cujus [illegible] stia Colugiensei dedere.

1610. XXXII VLADISLAUS, regis Pol. Sigismundi filius, [illegible] electus, certis qvidem conditionibus, qvibus [illegible] baptismo Russico [illegible] Polonos [illegible] habere, imperium [illegible], & per legatos [illegible] exercitui juramentum fidelitatis suscepit. [illegible] Russiam proficisceretur, [illegible] [illegible] Sokolski [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] tandem [illegible] impetrarunt, & tandem an- [illegible] à Russis [illegible] Vladislao, & praeterito Carolo [illegible] regis [illegible], spem regni [illegible] eligerent. [illegible] Sigismundus [illegible] Vladislai patre, [illegible] ad de- [illegible]. [illegible] autem Rex [illegible] Kexholmiam, [illegible] Moscoviae, per Jacobum de la Gardiam [illegible]: cumque intelligeret, Moscovi- [illegible], Suecorum hostem, [illegible] foederis inire velle, ad ipsam magnam Novogardiam [illegible]. [illegible], ut sibi con- [illegible] regis filium sive [illegible] Carolum [illegible] ducis magni prae- [illegible]. [illegible] Ja- [illegible] urbem, [illegible] proverbio dicere [illegible]: Quis [illegible] Novogardiae resistere potest? [illegible] conditiones descenderunt, & [illegible] in Sveciam [illegible], alterum ex regis [illegible]. [illegible] legati [illegible] Jam [illegible]. [illegible] tempore Carolus IX. [illegible] Moscovia [illegible], mortalis [illegible], quibus magnus [illegible] Carolus Philippum [illegible] in Mo- [illegible], sed & per totam Mosco- [illegible] Novogardienses [illegible] à Regis [illegible] Vladislaum [illegible] diu [illegible].

[illegible] MICHAEL [illegible] FEDOROVIZIOVS [illegible] Theodoro [illegible] Ca- [illegible]

rusk[illegible], qvi regnum Astracan & Casan in potestatem [illegible] de Pseudo-Demetrius III. qvi non se, sed alium à Tartaris [illegible] sum esse mentiebatur; Sveci item & Poloni [illegible] cessebant. Demetrium posthumum & Pseudo-Demetrium [illegible] vos cepit & sustulit. Nam cum Maria ex Sendomiria, [illegible] secundi Pseudo-Demetrii uxor, suum filium, qvem a patre p[illegible] enixa erat, negligi, & Michaelem Fedrowiz [illegible] tiret, nupsit perempti mariti tribuno Johanni Z[illegible] tutelæ filiolum, tanqvam hereditarium Moscoviæ d[illegible] mendavit. Hic per biennium causam infantis egit [illegible] cum ausus esset congredi cum Russis, captus est & [illegible] plicio sublatus; infans suspensus, & mater ejus in [illegible] est. Tertius autem, qvi pro Demetrio, Johannis [illegible] venditavit, & Tartarorum conatibus se finxit subtractum [illegible] ctenus scribæ officio functus fuerat, Iwanogroda q[illegible] cinis provinciis, ut & in ipsa Plescovia, fidem e[illegible] jamq; exercitu Cosaccorum instructus, à Svecis auxilia [illegible] conditionibus petiit. Cum autem illi, Petrejo rerum [illegible] vicarum historico ad verum rerum statum explorandum [illegible] viam ablegato, intellexissent, fucum denuo subesse, [illegible] impostor a suis ipsius militibus in fuga vulneratus & captus, [illegible] sisq; traditus supplicium se dignum subiit. Rex Sveciæ [illegible] ad perfidiam Russorum ulciscendam, ipse cum exercitu [illegible] Andogovia occupata ipsam Plescoviam gravi premebat [illegible] Cum autem rex [illegible]æ Jacobus, legatis missis, arm[illegible] nendorum autor fuisset, in has conditiones in pago S[illegible] coaluit, ut rex Sveciæ, restituta Nevgardia, StaraRussa, [illegible] via, Ladiga & Andogovia, retineret [illegible] Kexholm[illegible] & Ivanogorodum, Jamam, Caporiam, Not[illegible] tamq; auri summam reciperet, & dominus esset [illegible] Hic ipse Fædroviz[illegible] arcem etiam Sm[illegible] antea tentatam, à Polonis recuperavit, & [illegible] certis conditionibus, cum Vladislaus Russi[illegible] jus [illegible] F[illegible] W[illegible] Christiano, comiti [illegible] & Hol[illegible] tiæ, Christiani IV. regis Daniæ filio [illegible] [illegible] ad V[illegible]

[illegible] & Jeroslawa, & certa ei spe de religione [illegible], [illegible] [illegible] Pontifice [illegible] impetrasset; Pontifice vero & episcopi [illegible] [illegible], nisi [illegible] Graecae religionis [illegible] [illegible], nec ille religionem [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] mortuus, [illegible] reliquit principatum. 24

[illegible] Waldemarum a se [illegible] [illegible], [illegible] permanere [illegible] non potest persuadere;

[illegible] Polonorum.

[illegible] Tempore antiquis scriptor in vita Conradi [illegible], [illegible] [illegible] pia. Nunc praeter [illegible], in qua sunt Cracovia, Sandomiria & Lublinum, atque [illegible], in qua sunt Calissia & Gnesna, civitas regia, & archiepiscopalis [illegible] Poloniae Primatis sedes, comprehendit Lithuaniam, cu-[illegible] Russiam albam, in qua est [illegible] [illegible] Masoviam, in qua Varsovia, [illegible] [illegible] Russiam meridionalem seu rubram, alias Roxolaniam, [illegible] Kiovia, cujus incolae [illegible] [illegible] superiori [illegible] agnoscere [illegible] [illegible]. Borussiam quoque, Livoniam & Curlan-[illegible] provincias; Livoniae tamen praecipuam partem [illegible] obsequium. Partem praeterea [illegible] Prussiae [illegible] est Polonia, quae tamen, si [illegible] Pomerel-[illegible] ad ducem nostrum redijt. Lavenburgum etiam & [illegible] rege Poloniae [illegible] a ducibus Pomeraniae post [illegible], [illegible] reliquis Poloniae provinciis [illegible] principe, [illegible] Turcum agnoscit supremum domi-[illegible] regis Polonorum [illegible] [illegible], quamquam [illegible] tributum [illegible]. Sed in de [illegible] [illegible], [illegible] geographiae [illegible] [illegible] compendio [illegible]. Quod ad [illegible] Poloniae [illegible] [illegible] [illegible]. Hic [illegible] monarchia non est, [illegible] legibus [illegible]

Llll [illegible]

c[illegible] f[illegible]ctarum execut[illegible], & omnium in regno dignitatum [illegible] [illegible] [illegible], nempe episcopis, Palatinis, Castellanis [illegible] majoribus e[illegible], & ad legum custodiam deputatus [illegible] [illegible] libere electi sunt, quasi quidam tribuni & ephori [illegible] quicquam statum regni concernens, nisi consentientibus [illegible] decerni potest. Notandum & hoc est, quod equites P[illegible] armatura cum hastis dicantur Husfari; cum sclopetis [illegible] ori, Cosaci: pedites autem alii vocentur Heiduci [illegible] conscripti; alii Cosaci Zaporoviani, ex agris Russiae, [illegible] proprio duce conducti. Cæterum LECHUM & ZECHUM [illegible] ate filios, tradunt ex [illegible] nescio cujus [illegible] regionis terras venisse, & Zechum in Bohemiae, in Polonia [illegible] [illegible] utrumque novi imperii autorem extitisse. [illegible] annum [illegible]. qvanqvam Vapovius & Neugebawerus cum Hag[illegible] rum fratrum referunt ad annum DCXLIV. Lechum [illegible] sa Vistula ajunt longe lateque novae potestatis incrementa [illegible] Pomeraniam atque Meklenburgiam [illegible] fecisse. Deficiente Lechi familia, cum inter proceres de [illegible] gendo haud conveniret, DUODECIM PALATINI, qui [illegible] sant, constituti sunt, qui [illegible] rent publica. Sed [illegible] tandem gubernatione Palatinorum [illegible] [illegible] seu Cracum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] plurimum & [illegible] peremisse. [illegible] Lechi [illegible] cho jam alterum [illegible] tempore Clade[illegible] dicunt, [illegible] sanguinem à Lecho [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] DAM, [illegible] CRACUM & LECHUM. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] feliciter administrabatur, PRA- [illegible] rationibus, princeps [illegible]. Tunc ob [illegible] Ducum appellaverunt, & egregio [illegible], [illegible] imperii latam, [illegible] a Moravia & Hunnis reportasse vi- [illegible]. Hoc ipso tamen tempore Poloni ad tributum Caro- [illegible] adacti sunt. Post Primislaum rerum potiti sunt Lescus II. [illegible] princeps [illegible] & magnanimus. Lescum II. [illegible] qui primus ad [illegible] pervenire, post Primislaum re- [illegible] in fabulis [illegible] [illegible] regnum obtinuisse. Lesco III. [illegible] POPIELUS [illegible] fuisse, qui, [illegible] regiam sedem, relicta Cracovia, Gnesnam trans- [illegible]. [illegible] POPIELUS II. [illegible] & voluptatibus unice de- [illegible] communis, [illegible] suggestionibus [illegible] patruos, [illegible] praefectos, ad convivium invitatos, veneno [illegible] [illegible] domus [illegible] [illegible] regio [illegible], [illegible] regem & regnum [illegible] PIASTUS, [illegible] filius, civis [illegible] [illegible] admodum commendato, imperium delatum est [illegible] ad Ludovicum, Hungariae regem, Poloniam rexerunt, & [illegible] [illegible] Lignicenses & Brigenses. [illegible]

SERIES PRINCIPUM AC REGUM POLONIAE.

[illegible]

LECHUS I. conditor Gnesnae.
XII. PALATINI.
CRACUS, conditor Cracoviae.
[illegible] F. Hunc [illegible] & [illegible] II. [illegible]
[illegible]
CRACUS II. F.
VENDA, F.
XII. PALATINI.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

830. X POPIELUS II. F.

842. XI. PIASTUS è media plebe electus, ætatem ad [illegible] annum produxit, unde Piastei principes dicuntur hodieque, qvi ex sangvine ejus oriundi fuerunt, vel etiam, qvi non ex peregrinis, sed e nobilis regni in comitiis subinde poscentur. Sunt, ut [illegible], [illegible] antiqvitatum Polonicarum scriptor, qvi Piasti tempora referunt ad Juliani imperium, aut ad annum [illegible].

861. XII. ZIEMOVITUS, F. prudens & fortis, qvæ regno Bohemi, Hungari, Borussi & Pomerani ademerant, recuperavit, [illegible] regi Moravorum filio interemto, regno Moraviæ [illegible], qvod deinde à variis populis discerptum est.

892. XIII. LESCUS IV. F. virtutum paternarum æmulus, [illegible] Henrico [illegible] imperatori [illegible] circa Oderam, bello victus, concessit.

913. XIV. ZEMOMISLAUS, F. princeps bonus & beneficus.

964. XV. MICISLAUS seu MIESKO, F. [illegible] Polonos, nisi qvod Ruthen cum, & [illegible] nepote, Bohemicum gessit bellum. Hic primus religionem Christianã confractis idolis anno [illegible] professus, [illegible] x. episcopatus condidit, regiumqve titulum a pontifice petiit, sed non [illegible] ille, qvi cœcus natus, præter [illegible] spem ex miraculo visum recepit.

999. XVI. BOLESLAUS I CHROBRIUS seu ACER, F. [illegible] & amicus [illegible] imperiali Ottone III. anno [illegible] creatus, [illegible] potentissimus, omnibus finitimis in bellis Bohemicis, Russicis, Borussiacis superior [illegible] Russiæ [illegible] Poloniæ fines amplissime dilatavit. Sed cum, Ottone III. & Henrico II. imperatoribus defunctis, [illegible] fidem dare Conrado II. imperatori, & jam expeditionem [illegible], morte [illegible] periit. Ejus tempore [illegible] Hungarorum [illegible].

1025. XVII. MICISLAUS II. F. ignarus & infelix, [illegible] Ottonem [illegible] adversum [illegible] Conradi II. imperatoris [illegible]

ad [illegible] Udalricum. Sed cum [illegible] in [illegible] interfectus esset [illegible] familiaris, bona cum gratia Conradi imp. [illegible] re- [illegible] & [illegible] eius partem ob- [illegible] duas partes aliis commendans, [illegible] [illegible] Wipponem in libro de vita Conradi. 9

[illegible] post Micislaum [illegible] in quo [illegible], qui se Henrico opposuit. 7

[illegible] I. F. Micislai [illegible] monasterio Cluniacensi [illegible] [illegible] Ottonis III. ex sorore Ma- [illegible], a Polonis [illegible] [illegible], hac lege eductus, [illegible], [illegible] non plus [illegible] [illegible] Masoviam [illegible] [illegible] invaluerat, & [illegible] Masoviam [illegible] [illegible] Bu- [illegible] adiecit. Iidem [illegible] Vratislaviens [illegible]. 18

[illegible] II. [illegible], Bellicosus & [illegible], tandem [illegible] excommunicatus a pontifice ob [illegible] [illegible], [illegible] Cracoviensem, qui [illegible] [illegible] [illegible] fuerat. Hac [illegible] facinore [illegible] [illegible], [illegible] inde [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] dicit etiam [illegible] [illegible] [illegible] in Pa- [illegible] [illegible]. 2 [illegible]

[illegible] HERMANNUS, [illegible] Henrici III. [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] apud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] BOLESLAUS III. F. [illegible] [illegible] [illegible] Bellicosissimus, & [illegible] victor: [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] Bohemos, Pomeranos, Moravos, [illegible] [illegible] V. [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible], [illegible], [illegible]

[illegible], patrio regno in plurimos principatus [illegible], bellisque [illegible] libus inter se [illegible].

1140. XXII. VLADISLAUS II. F. cum fratrum [illegible], pulsus, apud imperatores Germaniæ [illegible], [illegible] fratribus reconciliatus, Silesiam accipit. Ex hoc principe [illegible] duces Silesiæ oriundi sunt. Filii enim ejus, Boleslaus [illegible], Mieslaus & Conradus, [illegible] Friderico Barbarossa imperatore [illegible] les in bellis [illegible] erant, Silesiæ ducatum [illegible] primum inter se diviserunt.

1146. XXIII. BOLESLAUS IV. CRISPUS, Fr. bello [illegible] cum Conrado imperatore, Vladislaum [illegible], & [illegible] comm[illegible] intercludit; ab his victus est. Tandem [illegible] Barbarossa anno [illegible] cum, ut [illegible] ejus gestis, debitum fidelitatis sacramentum [illegible] & solitum singulis annis tributum [illegible] garent, & manifesto ab imperio deficere viderentur [illegible] copiis Oderam, circa Glogoviam, transgressus, [illegible] laum, ut Posnaniæ pedibus imperatoris advolutus, [illegible] rata, in gratiam reciperetur, & [illegible] tori, [illegible] principibus xx. imperatrici [illegible] solveret, expeditionem Italicam juraret, & Magdeburgo [illegible] tis in causis fratris expulsi, [illegible] audiret. [illegible] post discessum imperatoris [illegible] Boleslaus [illegible].

1174. XXIV. XXV. XXVI. XXVII. MIECISLAUS III. [illegible] tus, Boleslai III. filius, Vladislai II. & IV. frater, post [illegible] ob varias [illegible] principatu motus, fratrem CASIMIRUM [illegible] successorem [illegible], qui [illegible] Polonicæ [illegible] legibus [illegible] pedit [illegible] Russiam [illegible] [illegible] imperii anno, [illegible] [illegible] LESCUS ALBUS. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] VLADISLAUS III. LASCONOGIUS, [illegible]

[illegible] parum, [illegible] quidem principum [illegible], sed [illegible] [illegible] Sicilia [illegible]. Idemq; [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] Polonia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] principe, [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] V. Lesci albi F. PUDICUS dictus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] continentiam, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] principe interfecto, [illegible] [illegible] sub [illegible] [illegible]. [illegible] Conradus dux Masoviæ, alter Casimiri II. filius, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] evocatis Teutonicis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] conabatur. Sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] duci, principatum [illegible] [illegible] [illegible] infelicitatem [illegible]. Tartari enim, Po[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] publicæ [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] Tartaris [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], dux Ma[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ordinem Teutonicum adver[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adhuc [illegible] [illegible] illud [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] Casimiri ducis Cujaviæ, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], principe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] de Cracoviensi principatu & Poloniæ do[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] Masoviæ dux, [illegible] [illegible] dux [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] dux, [illegible] III [illegible], & [illegible] [illegible], dux [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], tandem PREMISLAUS II. POSTHUMUS, anno [illegible] [illegible] [illegible] Pomeraniæ [illegible] & [illegible]

[illegible]

animadversionibus intra [illegible] gvatur Thuanus libro [illegible] burgensibus, [illegible] ministratio de [illegible] post septimum regni [illegible] ejus nominis I. LOCTICUS, i. e. cubitalis, ob brevem [illegible] ita dictus, Lesci nigri frater, regnum [illegible] idoneus habebatur [illegible] fortunis, locum dedit anno [illegible] Wenceslaus [illegible] Primislai [illegible] genero, qui & ipse [illegible] Polonia [illegible] bavit. Roma [illegible] nus, & deinde Hungaria [illegible] re conscriptis Wenceslao defuncto, & ejus filio [illegible] tili equite aurato interfecto, regnum [illegible] post interim nonnulli regem salutavere Henricum [illegible] Silesium. Cujus tamen copias cum aliquoties [illegible] dislaus, ab universis tandem receptus [illegible] fecutis, & anno cIↄCCCXX diademate regio præfulsit. Hac de causa in serie regum Poloniæ solet hic Uladislaus Locticus primus poni. Silesiis tamen principibus nova gubernatio [illegible] non placebat. Lithuani interim atq; [illegible] fecerunt excursiones.

1333 II. CASIMIRUS III. magnus, Uladislai Loctici filius, [illegible] ex stirpe Piasti masculinus princeps pace belloq; inclitus, [illegible] scholam Cracoviensem aperuit: R[illegible] cum Valachis & Lithuanis gessit [illegible] qvo tandem, [illegible] seqvebatur, lapsus decessit. Ab hoc tempore [illegible] tatem vindicarunt, qvia regi ex sangvine Piastico [illegible] parere nolebant, cum ipsi a Piasto ducerent originem. [illegible] variis inter se dissensionibus agitarentur, Carolus IV. [illegible] rex Bohemiæ & imperator, cum successoribus regno [illegible] illos obstringit.

1370 III. LUDOVICUS, rex Hungariæ, Casimiri ex sorore [illegible] nepos, adoptatus ab avunculo Casimiro; [illegible] regni permissa, in Hungaria plerumq; vixit, rerum Polonicarum negligentior.

1382 IV. HEDVIGIS, filia Ludovici, natu minor, [illegible] a Polonis [illegible]

[illegible] successorem declaravit, regina ei filia nata: [illegible] JAGELLO, Olgerdi filius, nepos Gedimini, [illegible] Lithuaniae, post Christiana sacra [illegible] ULADISLAUS II. [illegible], omnes suas provincias, inter quas Samogitia & pars Russiae, praeter Lithuaniam, Poloniae regno jure [illegible] adjunxit, & [illegible] Cruciferorum in insigni praelio [illegible] prope Marienburgum, & [illegible] quorum [illegible] Chronica in dubium vocant, iterum [illegible] 46

[illegible] ULADISLAUS III. [illegible] evocatus ad regnum Hungariae, ad [illegible] a Turcis caesus, hoc epitaphium meruit:

[illegible]
[illegible] mortales non temerare fidem.
[illegible] pontifices jussissent rumpere foedus,
[illegible] Scythicum Pannonis ora jugum. 10

[illegible] INTERREGNUM, in quo ad Boleslaum Masoviae ducem regnum [illegible] 3

[illegible] CASIMIRUS IV. Uladislai III. frater, [illegible] cum Matthia rege Hungariae [illegible] bellum gessit: Stephanum Walachiae palatinum [illegible] Borussiam, magna felicitate [illegible] liberavit, a quibus tamen insignem cladem [illegible] accepit, [illegible] Sed cum [illegible] bello [illegible], [illegible] bellum adversus Hungaros, [illegible] & [illegible] regnum, [illegible], Uladislaus filius [illegible] expiravit. 45

[illegible] JOHANNES ALBERTUS [illegible], infelix, [illegible] Hunga[illegible] Uladislaum [illegible], [illegible] & [illegible] Walachiae palatin[illegible] [illegible] Turcis [illegible] & [illegible] amplius [illegible] 9

[illegible]

1501. VIII ALEXANDER, Fr adversus Russos & Tartaros paulo fortunatior fratre

1507. IX. SIGISMUNDUS I. Fr. felix regni pacator, contra Walachos, Tartaros, Turcos prospere pugnavit, & ad pacem pacis [illegible] simus eos composuit. Cruciferos regno penitus subjecit. Adversus solos Moscovitas, quorum rex Basilius ei Smolenskium cum [illegible] ta provincia & aliis compluribus arcibus eripuerat, infelicius bella gessit, nisi quod dux ejus Constantinus tandem egregia victoria ad Borysthenem [illegible] profligavit, quam describit Jovius libro xiii. Regnum Daniæ, ejecto Christierno, sibi oblatum recusavit, & Ludovici fratris F [illegible], vota Hungarorum [illegible] frustratus est excusatione

1548. X. SIGISMUNDUS AUGUSTUS F. vivo patre Lithuaniam [illegible] ceperat gubernandam; filiam Ferdinandi imperatoris Elisabetam duxerat, eaque defuncta, clam parte, senatu et [illegible] to, in torum susceperat Barbaram Radzivilianam, [illegible] Vilnensis filiam, Stanislai [illegible] Trocensis viduam, [illegible] pulcritudinem perdite amabat. Illam, cum post patrem [illegible] ctus, in comitiis [illegible] vocabant proceres, indignam [illegible] quæ regina appellaretur. Sed quam fidem eidem [illegible] rat, maluit servare, quam rex esse: eaque [illegible] travit tandem uxori regiam coronam [illegible] tamen paulo [illegible] grana obiit: & sic in torum regis per dispensationem [illegible] venit primæ uxoris soror Catharina. Hic rex, cujus [illegible] scripsit Stanislaus Orichovius, [illegible] in unum corpus [illegible] degit: cumque passim reciperentur, qui [illegible] religionis [illegible] ones monstrabant, & multi ex equitibus pontificias [illegible] ones abominari cœpissent, variis turbis in causa religionis [illegible] plicatus: tandem tamen omnis decretorum [illegible] executio contra equestres suspensa est. Cæterum Moscovitas [illegible] Livonia, cujus patrocinium susceperat, in se [illegible] Albertum, primum Borussiæ ducem ex ordine Teutonicorum [illegible] factum, adversus [illegible], qui eum [illegible] ultimum militiæ Livonicæ magistrum, Curlandiæ ducem creatum, in societatem regni [illegible], fide [illegible] juramento [illegible] misit. Et [illegible] illa bella propriis [illegible]

[illegible] quæ [illegible] in confiniis regni excolunt, quartam censuum suo regi partem stipendiis militum, qui sint in perpetuis limitum præsidiis, assignavit. a 5

1573. INTERREGNUM [illegible] amplius mensium, petentibus regnum, Ernesto filio Maximiliani imperatoris, Sigismundo regis Sueciæ Johannis filio, & Johanne Basilii filio, Russorum duce; nonnullis ex Polonis Piastum, i. e. regem e Polonis esse eligendum clamantibus. [illegible]

1574. XI. HENRICUS VALESIUS, dux Andegavensium, Henrici II. regis & Catharinæ filius, ad Galliam post fratris Caroli IX. obitum regendam ex Polonia, in qua sex menses fuerat, per Viennam & Venetias, indeq; per Sabaudiam in Galliam clam discessit. [illegible]

1574. INTERREGNUM, in quo aliqui ordines elegerunt Maximilianum II. imperatorem. Ab aliis Stephanus Bathoræus electus est. Et hi, dum Maximilianus diutius super conditionibus regni [illegible] deliberat, & de Anna Polonia filio suo Ernesto collocanda remoratur, prævaluere. [illegible]

1575. XII. STEPHANUS BATHORÆUS, palatinus Transylvaniæ, genere Hungarus, Stephani Bathori filius, ex illa familia quæ dicitur de Somlio, & alia est ab ea, quæ est Bathoræorum de [illegible] [illegible] Sigismundi ex Anna filia gener, adversus Maximilianum imperatorem regnum obtinuit, & ob negatum suffragium & fidelitatis juramentum Dantiscanos, Maximiliano faventes, quanquam [illegible] gravi obsidione pressit. Sequenti tamen anno [illegible] Maximiliano finem belli Dantiscani maturavit, & urbs recepta est in gratiam. [illegible] tribunalia regni generalia instituit, in quo Petricoviæ [illegible], & alterum Lublini [illegible] & [illegible] is [illegible] supremus [illegible] apponitur. Præsidia etiam [illegible] Tartarorum incursiones per Cosacos [illegible] disposuit. Hi non sunt gens peculiaris, sed equites levis armaturæ, ex [illegible] Poloniæ [illegible], qui [illegible] primo vere [illegible] confluxerunt [illegible] Borysthenis [illegible] [illegible] ita dicti, [illegible] quarum quidem [illegible] & omnes [illegible] Tartarorum [illegible]

onibus eos divexare, in pontum etiam Euxinum subinde [illegible] re & à Turcis prædas agere. Stephanus illis [illegible] row ad ripas Borysthenis attribuit, ut ibi, [illegible] & magistratus militaris sede, dux Cosacorum Zaporo[illegible], qvem ipsis rex præfecit, resideret. Tractu temporis, cum [illegible] ptionibus in Tauricam & terras alias Turcis subjectas, post [illegible] inter Polonos & Ottomannicam domum firmatam, etiam [illegible] non cessarent, Koniecpolsius anno nostri seculi xxv. exercitu [illegible] ctu ad obseqvium eos reduxit, ut solis stipendiis [illegible] rent ab excursionibus in ditiones Turcicas. Anno [illegible] runt tumultuari, cum aliqvæ cohortes post pacem in [illegible] Sveco factam apud eos in stativa & hospitia essent d[illegible]. [illegible] ad se extirpandos esse factum verriti, arma sumserunt, [illegible] post multos sangvinolentos cum Koniecpolskio con[illegible] cium redierunt. Hinc cum vicini proceres, qvibus C[illegible] re videbantur, qvo minus possessiones & census ad [illegible] augerent; ipsiq; Tartari & Turci iterum iterumq; [illegible] sarent turbatæ pacis, refrenare voluere Poloni eorum [illegible] & anno xxxvii. ex decreto regis arcem H[illegible]dacum ad e[illegible] mendos construxere. Illi vero præsidium H[illegible]daci, [illegible] sibi suspectum, Konowizum trucidarunt, & ejus [illegible] sibi præfecerunt. Hic tamen artis militaris [illegible] pro[illegible]igatus, captus & capite plexus est. Sed Cosaci, [illegible] ce Demetrio Tinuslewi[illegible] præfecto, damnum illud [illegible] sarunt, nec prius, qvam securitate sibi data, ad obseqvium [illegible] ex arbitrario [illegible] in sex millia contracti, [illegible] ducis regimine. Qvam primum autem Uladi[illegible] xerunt, graviores tumultus concitarunt, ut [illegible] terum Stephanus rex Russi[illegible] & alias civitates [illegible] eripuit, totaq; Lituania & Livonia [illegible] Svecos [illegible] illi etiam, E[illegible] & Revaliam [illegible] bente. Riga Livoniæ metropolis [illegible] gi. Totum hoc bellum [illegible] steinius. Egregium [illegible] Zamoscio [illegible] cellissimo positum, [illegible] legitur in parte iv. Chronici [illegible]

[illegible] XXV. [illegible] III. Sigismundi [illegible] Johanne Sveciæ [illegible] Maximiliano, [illegible] impe- [illegible] electus, [illegible] ad [illegible] sibi [illegible] per Zamoscium [illegible] cepit, [illegible] Poloniæ [illegible] &, invitis Polonis ducta [illegible] cum in [illegible] suspicionem [illegible] cum [illegible] & [illegible] reip. caveret, [illegible] per [illegible] Zamoscium bella in Moldavia & Valachia [illegible] Palatino [illegible] profligato, [illegible] ducem, [illegible] & fidelem, [illegible] Turcis [illegible] dynastiæ præfecit. Paulo tamen post Tartari, pro- [illegible] adductis, Molda- [illegible] Turcis [illegible] & in [illegible] excurrerunt: & [illegible] tempore Turci cœperunt Palatinum [illegible] Moldaviæ, [illegible] propriis [illegible] abduxit, [illegible] Turcis [illegible] & patre Johanne defuncto, [illegible] cum pervenisset in Sveciam rex, [illegible] prius se so- [illegible] Augustanæ confessioni religionem in regno Sveciæ [illegible] per Lutheranum episcopum [illegible] autem Carolus dux [illegible] regi- [illegible] ad libertatis & religionis securita- [illegible] Sigismundus, [illegible] & Stock- [illegible] ad [illegible] &, quia in Svecia [illegible] regno depulisset, [illegible] Hinc diuturnum illud [illegible] Poloniam & Sveciam exarsit, quo- [illegible] asserunt. [illegible]

Cracoviensis & Johanne Radzivilius; qvi in Rocos, id est, con- ventu campestri, congressi arma corripuerant, [illegible] qvasi aliqva in perniciem reipub. & derogationem libertatis illius moliretur. Rex, cum satis cavisset regno, nec tamen illi [illegible] escerent, turbatoribus illis prælio anno seculi vii profligatis, pa- cem restituit: qvam tamen paulo post turbavit bellum Moscovi- ticum, qvod varia fortuna gestum est, jam milite ob non [illegible] stipendia tumultuante, jam turbatis in Russia per Pseudo-Deme- trios rebus omnibus, filio regis Uladislao à Russis principe [illegible] jam iterum rejecto. Deinde cum in bello Hungarico rex [illegible] contra hostes auxilia Cosacorum submisisset, eo ipso Turcarum imperator concitatus est ad pacem, qvæ hactenus illi [illegible] fuerat, dissolvendam. Irrupit enim, dimissa Persis [illegible] primum in Moldaviam, & illic profligato & perempto Z[illegible] qvem rex in subsidium Moldaviæ miserat, bellum Polonis [illegible] xx. denunciavit. Opposuit ei Vladislaum filium & Carolum Cho- dkievicium, supremum belli ducem, qvi, occupata Tyr[illegible] ripa in Moldavia, castrisq́ ibi sub Chozimum positis, intra [illegible] & fossam subsistebant. Aderat ipse Osman Turcorum Imperator cum ccc armatorum millibus & auxiliaris Tartarorum [illegible] castra sibi opposita frustra oppugnabat. Prœliis aliqvot [illegible] bus commissis cum tandem ipse rex expeditionem [illegible] defuncti Chodkievizii in eum surrogatus esset Sta[illegible] mierciu, ad exercitum à diuturna obsidione in castris [illegible] antequam ille adesset, pax coiit cum Turca conditionibus [illegible] qvorum pactorum, postqvam [illegible]. millia Turcarum circa [illegible] multo plures in reditu periissent. Vix bello hoc Turcico, qvod vocant Chotimense, Sigismundus erat defunctus, cum Gustavus Adolphus, rex Sveciæ in Livoniam irrupit, & Rigam, Dunamun- dam, aliaq; oppida vi occupavit, eaq; patravit, qvæ jam [illegible] enarrata. Dum ita in Borussia bellum ardebat, [illegible] Chmielecius, à Coniecpolsio adversus Svecum [illegible] sia relictus, longe minori Cosacorum manu [illegible] Tartarorum [illegible] lia ad flumen Rel[illegible] profligavit, [illegible], ut [illegible] sui desideraret. Eadem felicitate Chmielecius anno [illegible] sexaginta Tartarorum millia Russiam [illegible]

[illegible], [illegible] ad [illegible]. Regi defuncto Vladislaus [illegible] Sigismundus [illegible] poluit, [illegible] [illegible] [illegible], ea [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Post [illegible] [illegible] cum Turcis [illegible], [illegible] [illegible] domi evasit, cum [illegible] nobilis Polonus, [illegible] [illegible] [illegible] quibus [illegible], in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], & vulnus, nec tamen lethale, [illegible]. Cum illius [illegible], Anna [illegible], Caroli archiducis filia, esset defuncta, sororem ejus Constantiam secundis nuptiis duxit. 45

[illegible] XLIV. VLADISLAUS SIGISMUNDUS F. sub primis regni auspiciis [illegible], [illegible] post [illegible] Zuski imperium [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], hostesque ingentes [illegible] [illegible], quas [illegible], [illegible] conditiones adegit, & [illegible] [illegible] [illegible] annis a Lithuania [illegible] [illegible]. Paulo [illegible] [illegible] [illegible] ob [illegible] [illegible] supplicio [illegible]. [illegible] & Tartaros, qui Russiae [illegible] [illegible], per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Turcarum [illegible] [illegible] Bassa imputaret, [illegible] [illegible] [illegible] cum Polonis [illegible]. Rex interim, cum [illegible] [illegible] fratres, [illegible] Albertum Cardinalem, & [illegible] Ferdinandum, egregiae indolis amisisset, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] annos [illegible] [illegible], ut Sveci omnia in [illegible] [illegible] [illegible], in [illegible] [illegible] [illegible] utrique pars hactenus possidet, [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] Caecilia Renata, filia Ferdinandi II. [illegible] [illegible] Sigismundus Vladislaus, in infantia defunctus; [illegible] [illegible] Maria Gonzaga, [illegible] [illegible] Gallia [illegible] [illegible] [illegible] duxit, nullos genuit liberos. To[illegible] [illegible] [illegible] conventum religionis causa indixit: sed qui [illegible] [illegible] [illegible] praebuit. 15

[illegible] XLV. JOHANNES CASIMIRUS, F. Cardinalis, habitu deposito, [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] Chmielnicius, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], tandem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] ab [illegible] & [illegible], [illegible], ut

ejusfabatur, affectus, cum manu Cosacorum ad [illegible]
nis Zaporovianis se receperat: cumque illi opponerentur [illegible] ex-
ercitus, ad Tartaros Budziacenses confugiens, qvi ducebat [illegible]
habeges præfectus Præcopiensis, sub Tauricæ seu Crimensis
Tartariæ principe seu Chano, Islano Giereio, exercitum Polonie-
cum, qvem ducebat Potocius Coniecpolcii successor, oppositum
duplici victoria devicit, [illegible] stipendiariorum Cosacorum
iv millium, qvam secum duxerat, ad se transeuntes, ut & agre-
stes ex Russia qvaqva collectos, sub spe libertatis [illegible]
das, recepit, ducibus aut cæsis aut captis. Cumque interea [illegible]
laus rex in Lithuania diem extremum obiisset, durante [illegible]
gno, alio loco alius Cosacorum dux Crzi[illegible], [illegible]
Russia crudeliter devastatis, non prius cessavit, qvam [illegible]
cio duce impetus ejus sisteretur. In his turbis [illegible]
occupavit; Zamoscium etiam oppugnavit, sed [illegible]
cum regnum adiisset Joh. Casimirus, [illegible]
ciæ: qvibus durantibus, frustra de conditionibus pacis [illegible]
Iis exeuntibus, duces qvidem Poloni, Firlejus & La[illegible]
rebelles aliqva clade affecere. Sed illi denuo, Ta[illegible]
piis numero [illegible] millibus, interque eis ipso Chano Tart[illegible]
catis, castra regia ad Sparasium [illegible]derunt, oppugnarunt, [illegible]
extremam in famem redegerunt. Cum rex [illegible] ad liberandos [illegible]
militem adduceret & ad Sborovium hæreret, anteqvam [illegible]
bilitas evocata adesset, Chanus & Chmelnicius cum [illegible]
bus (relictis [illegible] millibus Cosacorum & Rusticæ plebis [illegible]
tarorum [illegible] millibus in castris) ipsi obviam [illegible]
tantum gravem illi cladem ad Sborovium intulere, sed [illegible]
in castris per biduum oppugnavere. Tandem Chanus, [illegible]
cum Polonis regibus hactenus cultæ à rege [illegible]
stipendium militare antiqvitus à regibus Poloniæ [illegible]
busque Crimensibus dari solitum, & præterea [illegible]
mitteretur, in pacem consensit. Sic Cosaci [illegible]
impetrarunt, [illegible] Chmelnicius [illegible]
seq[illegible] regi juravit. In Lithuania, [illegible] alia parte [illegible]
[illegible] rebellium sævitiæ [illegible]bebar, dum à R[illegible]dz[illegible]
defendebatur, [illegible]

[illegible] Kiovie respublica senatorem [illegible] Cosacorum è propinqvo [illegible], ejusdem autoritate [illegible] Cosacorum per Ukrayn[illegible] in [illegible] millium numerum [illegible] Interim [illegible] ibi in aula Ottomannica [illegible] patrocinium & [illegible] concepit de Russia in feudum seu beneficium à [illegible] cumq; Tartarorum Chano [illegible], in [illegible] irruptione facta, palatinus Basilius, [illegible] discrimine se expedivit, qvam pecunia oblata, & filia [illegible] Chmelnicii filiam uxorem promissa. Sed & [illegible] dum pax [illegible], variis seditiosorum [illegible] in Polonia Ruthenicam permittere, idq; [illegible] Cosacorum [illegible] vis [illegible]. Poloni, [illegible], [illegible] generalem nobilitatis [illegible] cumq; Chmielnicii [illegible] recta in eum [illegible] ipse rex copiis duxit, [illegible] grandes legiones [illegible]. Ille vero [illegible] Tartarorum Chanum cum ingentibus Tartarorum [illegible] Turcorum copiis ad se recipere: & jam [illegible] Tartarorum, rebelliumq; [illegible] tandem [illegible] Tartari, fuga se ad sua recepere, [illegible] Cosaci & agrestes numerum pene [illegible] Hi [illegible] ad extrema tandem [illegible] per [illegible], & cum illa [illegible]. In fuga tamen [illegible] diligenter [illegible] tandem rebellibus [illegible] Chmielnicio [illegible], vivus [illegible] rebellis [illegible] in Lithuaniam [illegible] Carpathi [illegible] in libertatem [illegible]. Chmielnicius quidem, [illegible] Chano, [illegible]

rum & Radzevillius in [illegible] profligandis ita strenue fuere, ut [illegible] dem has pacis conditiones acciperet, quibus exercitus [illegible] rum Zaporovianus in posterum jubebatur esse xx millium, [illegible] sub suo duce & reip. mereri, & in solo Palatinatu Kioviensi [illegible] tione habere, liberoq; religionis Græcæ exercitio frui, & Tartaros a se dimittere. Ad rectius intelligendas Polonorum, addo Hungarorum, Bohemorum & Silesiorum historias, posteriorum regum Poloniæ genealogiam subjiciemus.

GENEALOGIA POSTERIORUM REGUM POLONIÆ.

Boleslaus III. Crivoustus, Vladislai I. filius, ob. [illegible] 1139

Vladislaus II. Boleslaus IV crispus. Casimirus II. dux Cracov. [illegible]

Boleslaus procerus, Miculaus, dux Vratisl. dux Oppol.

Henricus barbatus. & Tesch.

Henricus pius, oc- Casimirus.

[illegible] a Tartaris. Vladislaus.

Boleslaus Conradus

calvus

Conradus L[illegible]conogus seu loripes, dux [illegible]

Conradus, dux Masoviæ

Casimirus dux Cujav. [illegible]

Vladislaus, [illegible]

Elisabeth, ux. Caroli Roberti, regis Hung. [illegible]

Ludovicus, rex Poloniæ III & Hung.

Hedwigis, uxor Vladislai II. Jagellonis [illegible]

Casimirus M. rex II.

Casimirus, stirps ducum [illegible]

Lesco, dux Cracov.

Ziemovitus, dux Masoviæ. [illegible] Boleslaus. Ziemovitus. Ziemovitus. Janussius, dux Masoviæ. Boleslaus. Conradus ob. 1503

Vladislaus, stirps ducum [illegible]

Vladislaus, stirps ducum [illegible]

Oppol.

Primislaus, dux [illegible]

Conradus, dux [illegible]

Henricus III. stirps ducum Glogov.

Henricus obse[illegible] ducum [illegible]

Boleslaus, stirps ducum Svid. Jauravi & [illegible]

Casimirus IV. rex VI. [illegible]

[illegible] rex III. [illegible] rex IX [illegible]

Casimirus III. rex Polon. [illegible]

[illegible] Sigismundus III. rex XIII

Stephan. [illegible] rex [illegible] [illegible] XI.

[illegible] Stephan. [illegible]

Johannes Casimirus.

Carolus Ferdinand.

Johannes [illegible]

[illegible] cupta [illegible]

[illegible] Con-

[illegible] Palaestina [illegible] qui quasi [illegible]

[illegible] cum jam Hierosolyma [illegible] Saracenis [illegible], & [illegible] Barbarossa in [illegible] filius [illegible] Fridericus [illegible] in [illegible] Aconae seu Ptolemaidis per biennium [illegible] militia [illegible] a [illegible] Lubecensibus [illegible] videret, [illegible] nobilium Germa-[illegible] ordinem fundavit, qui & aegrotis consuleret, & hostibus Christi-[illegible]. Hic ordo Aconae prius sub magistro [illegible] fratribus religiosis. Deinde, cum redditibus [illegible] amplius [illegible] & incrementa [illegible] vide-[illegible] Conradi duce Masoviae quem [illegible] fidei nostrae tunc [illegible] allegerunt, in auxilium hic [illegible] est, ut [illegible] Culmensem tanquam suam haberet, sed & [illegible] olim Prydzia dicta, [illegible] Barbaris [illegible]. [illegible] hoc Borussia [illegible] numerum [illegible], [illegible] VEIDEWUTUS, princeps Borussiae, circa annum [illegible] ut [illegible] divisa fuit in xii. provincias. Frater Vedewuti, [illegible] vel PRUSSUS, nomen [illegible] Prutenis vel Borussis de [illegible] jam [illegible] deorum cultui se addixisse, [illegible] in se devolvisse. Ipse autem Vedewutus, [illegible] cum jam annum [illegible], creditur se [illegible] se diis [illegible] devoverit. [illegible] in [illegible] Sudavia [illegible] Regiomontum [illegible] in qua [illegible] & [illegible] Tilsa & Tapiau [illegible] Warmia [illegible] in qua [illegible] Culmigeria [illegible] Thoru-[illegible] in qua [illegible] Quibus [illegible] Pomerel-[illegible] in [illegible] collegi-[illegible] Cruciferi [illegible] in [illegible] ad [illegible] magistro [illegible] Hi [illegible] Tandem, cum

provincialium illorum magistrorum XVI. jam per CXX. annos [illegible] nuissent, ex Italia ipse supremus ordinis magister numero [illegible] GUT[illegible] DUS, comes Hohenloensis, emigrans, sedem fixit Mariæburgi, & [illegible] vincialium magistrorum magnum Commendatorem & Marescallum [illegible] tuit, ipsumq; Dantiscum anno clↄcccxi. cum tota Pomerellia occupavit, [illegible] mogitiam etiam pactione accepit, ea felicitate usus, ut tandem facer[illegible] do quatuor episcopatibus, Culmensi, Ermlandensi, Samlandensi & [illegible] sano; LV. civitatibus, XL[illegible]. arcibus, & decies novies millibus pagorum [illegible] finiretur, annuosq; ordinarios reditus centies octies millibus [illegible] æstimaret. Tam opulenti monachi cum tandem ad ipsam Lithuaniam [illegible] cupandam animum adjicerent, & subinde Jagelloni seu Uladislao [illegible] Poloniæ nova bella moverent, ab eo anno clↄccccx. prope [illegible] ni prælio ad Grünewaldum seu Danneburgũ superati & [illegible] suorum cum ipso supremo magistro, Commendatore & Marescallo [illegible] nuo, semestri vix elapso, X. millia desiderarent, [illegible] ex[illegible] excideret. Chronica tamen Borussorum, a Schuzio [illegible] cladem in dubium vocant. Sed major [illegible] eos postea ex[illegible] Quod enim omnia ad arbitrium suum vocabant, & disc[illegible] bant, nobiles & civitates Borussiæ adversus [illegible] fœdus inierunt, [illegible] tia à Cæsare, ad quem lis delata fuerat, nimis rigide lata, [illegible] litati magistri ordinis renunciatu, sese & universam Bor[illegible] regi Poloniæ [illegible] & defensionem contulerunt. T[illegible] sinistrus cladem Conitzanam, qua [illegible] millia suorum desidera[illegible] hæc transacti [illegible] facta est, ut Cruciferi [illegible] periorem, quæ [illegible], Pomerelliam, Culm[illegible] Neringam, & [illegible] Borussia dicitur, re[illegible] metropoli Re[illegible] sibi beneficio regis Poloniæ [illegible] hæc [illegible], donec FRIDERICUS, Saxoniæ dux, [illegible] stitueretur. Ille enim auxiliis & consiliis [illegible] fisus, juramentum fidelitatis regi detrectavit. Sed [illegible] fratrem [illegible]. Post quem ultimus & [illegible] XXXIV. ordinis magister ALBERTUS, marchio Brandenburgensis, [illegible] quod [illegible] T[illegible], & [illegible] gessisset, [illegible] anno [illegible] dux, se regno Poloniæ subdidit. [illegible] regi Poloniæ [illegible] agentis, [illegible]

[illegible] habuit filium ALBER-[illegible], cui ob [illegible] mentis [illegible] curator [illegible] FRIDERICUS patruus, [illegible], à Stephano rege Poloniæ [illegible]. [illegible] marchio & elector JOHANNES SIGISMUNDUS, [illegible] quem filius GEORGIUS WILHELMUS [illegible], & post eum illius filius FRIDERICUS WILHELMUS [illegible]. [illegible] operæ pretium me [illegible] [illegible] cum [illegible] historiæ [illegible]. Si cui placet, seriem quoque Magistrorum [illegible] [illegible], illa in Archontologia Cosmica Gotherdi [illegible].

[illegible] MAGISTRI ORDINIS TEUTONICI.

[illegible] — an. Reg.

[illegible] I. HENRICUS WALPOT, Germanus, [illegible], primus [illegible] electus, [illegible] VI. eo [illegible], quo Christiani [illegible] Saladino [illegible]. 9

[illegible] II. OTTO [illegible], Germanus, cujus tempore in Livonia [illegible] ordo [illegible] ab Alberto episcopo Rigensi [illegible] Christianis barbari [illegible]. [illegible]

[illegible] III. HERMANNUS BARTH, alias BRAND, [illegible], [illegible] sepultus. [illegible]

[illegible] IV. HERMANNUS à SALZA, [illegible] Thuringus, primus [illegible] nomen [illegible] & [illegible] magistri [illegible], cujus [illegible]. [illegible] Borussi [illegible] [illegible] Christ[illegible] [illegible] Conradus dux Maso-[illegible] [illegible] equites Livoniæ [illegible] [illegible]. Equites [illegible] Teutonici, [illegible] [illegible] [illegible] Borussicam. Magi-[illegible] [illegible] ad pontificem, [illegible] Borussiam, & [illegible]

 cidem

cialem Hermannum Balckum, [illegible] Curonienses in Pomesania ducem prostravit, [illegible] locis, interque ea Thorunio & Culmio, cæsis etiam [illegible] polci ducis Pomeraniæ orientalis Borussis ad arcem S[illegible] ctricia [illegible] bus Borussiæ provinciis intulit arma, & qvi fidei Christianæ se patiebantur initiari, in obseqvium eos servavit, reliqvis omnibus interfectis. His successibus motus [illegible] orum in Livonia magister Volqvinius se conjunxit anno [illegible] Teutonico ordini: & ab hoc tempore à magistro supremo, qvi [illegible] suorum in Borussiam duxerat, magistri provinciales Livoniæ [illegible] cœperunt. Hoc tempore anno [illegible] à Waldemaro rege [illegible] niæ Narva; post septennium Revala est condita.

1240. V CONRADUS, LANDGRAVIUS THURINGIÆ & [illegible] cujus tempore Svantepolcus dux Pomeraniæ, suspectam [illegible] potentiam ordinis succrescentem, se Borussis ducem [illegible] & varia fortuna rem egit: Marieburgi sepultus.

1253. VI POPPO AB OSTENAU, qvi hactenus fuerat magister provincialis, cujus tempore Sambienses [illegible] Primislai [illegible] ri regis Bohemiæ & aliorum Germaniæ principum [illegible] millium subjecti & ad fidem protracti sunt. Et ab hoc Bohemorum rege Regiomontum nomen accepit. Poppo autem [illegible] [illegible] gubernationem. Aliqvi dicunt, ad Lignicium in Silesia à Tartaris [illegible] interfectum esse.

1264. VII HANNO SANGERHUSENSIS, qvi, cum [illegible] marchio novas copias ordini adduxisset, [illegible] barbaris feliciter [illegible]. Treveris sepultus.

1275. VIII. HARTMANNUS, COMES AB HELDRUNGEN, [illegible] [illegible] Lithuanis [illegible] sepultus.

1283 IX [illegible] S à SCHWENDER [illegible] bellum [illegible] [illegible] Rhodo.

1290 X. CONRADUS [illegible] bellum [illegible] [illegible] Pragæ [illegible]

1257 XI GOTHOFREDUS, COMES [illegible] [illegible]

[illegible] ob [illegible] dignitatem [illegible]. [illegible] magistri in [illegible] provinciales [illegible] tempore [illegible] adjungere [illegible] commendatiorem. 12

[illegible] XII. SIEGFRIDUS FEUCHTWANG [illegible] bello [illegible] [illegible] [illegible], quam vocamus [illegible], [illegible] in ea duces [illegible], rex Poloniæ, marchiones Brandeburgenses, ordo Teutonicus & duces Pomeraniæ [illegible] vendicabant. Ordini autem Danticum statim [illegible] proditione. Mariæburgi, ubi sedem fixit, sepultus est. 3

[illegible] XIII. CAROLUS BESFART TREVIRENSIS gravia gessit [illegible] duce [illegible]. Viennæ sepultus. 13

[illegible] XIV. WERNERUS ab ORSELEN: cui rex Bohemiæ Johannes [illegible] contra [illegible]. [illegible] rex Poloniæ Uladislaus [illegible], cum quo tamen [illegible] pax coaluit. [illegible] est necatus. 6

[illegible] XV. LUDERT. DUX BRUNSVICENSIS, cujus tempore bel[illegible] Polonis, & [illegible] prælijs [illegible], [illegible] Uladislaus, pax resarciri [illegible]. Sepultus [illegible]. 4

[illegible] XVI. DIETERICUS COMES ALTENBURGENSIS, accepit [illegible] adversus [illegible], & [illegible] 5

[illegible] XVII. [illegible] WEIZAU, [illegible] 4

[illegible] XVIII. [illegible] ARSBERG. [illegible] 6

[illegible] XIX. [illegible] KNIPRODE, à [illegible] Sed [illegible] 31

[illegible] XX. CONRADUS ZOLNER à ROTENSTEIN, [illegible]

[illegible]

Jagello magnus dux Lithuaniæ, fide Christi cum [illegible] suscepta, rex Poloniæ electus est.

1391. XXI. CONRADUS à WALLENRODE, primus usurpavit titulum principis, & male vulgo audit, qvia doctrinam Albingensium fovebat.

1395. XXII. CONRADUS à JUNGINGEN: cujus tempore ordo jam totus fastu turgebat. Volebant vocari Creußherren: sed populus eos vocabat crucifigentes. Neomarchiam titulo emtionis à Sigismundo acqvisivit.

1407. XXIII. ULRICUS à JUNGINGEN, Conradi ex fratre nepos, nulla pene causa regem Poloniæ ad bellum provocavit, [illegible] prælio Dannebergico anno cIɔccccx. cum [illegible] fratribus & [illegible] militum millibus, victus a Jagellone Poloniæ rege, cecidit [illegible] pax data est.

1410. XXIV. HENRICUS REUSS, COMES à PLAWEN, cum [illegible] fratribus diffidentibus potestas esset data, ut, qvem vellet, eligeret, elegit seipsum. Sed post triennium depositus est ob [illegible] & carceri perpetuo inclusus.

1413. XXV. MICHAEL KUCHMEISTER à STERNENBERG, qvi & ipse depositus est, sed cum titulo spontaneæ dimissionis.

1422. XXVI. PAULUS RUSDORF, cujus tempore bella cum Polonia recruduere. Rex evocavit adversus Ordinem H[illegible] e Bohemia, qvi per Neomarchiam & Pomerelliam eruperunt [illegible] russiam anno seculi xxxiii. Brevi post defuncto rege [illegible], alias Uladislao IV. dicto, perpetua pax inter [illegible] & Ordinem sancita est, invito tamen & contradicente [illegible]. Hoc tempore, qvamvis minimum ab externis bellis qvies [illegible] Ordini, in [illegible] biparentes sunt fures [illegible]. [illegible] enim in Borussia cum nobilitate nimis se opprimi [illegible] frustra [illegible] gravaminum remedia. Cum [illegible] rentur, [illegible] se icto decreverunt, injuriis Ordinis, [illegible] cessaretur ab illis, vi resistere. Qvia etiam magistri [illegible] in Livonia, Germania & alibi absq; consensu supremi [illegible] eligi cœpere, hinc etiam causæ discordiarum [illegible] Ordinis [illegible] etiam in suis conventibus discordes [illegible] [illegible], ut lutum [illegible] Dantiscum concessit.

[illegible] XXVII. CONRADUS AB E[illegible]LICHSHAUSEN, [illegible] to- [illegible] 9

[illegible] XXVIII. LUDOVICUS AB ERLICHSHAUSEN [illegible] communicatione papali [illegible] foedus dissolvere. Sed frustra. Res agitata [illegible] Caesar [illegible] utringue [illegible] bus & nuncii [illegible] & jussi foedus dissolvere [illegible] libertatem fraudem [illegible] fieri, [illegible] supremo magistro [illegible] ejus [illegible] renunciavere [illegible] regi Poloniae Casimiro in clientelam [illegible] arces Thorunii, Dantisci & aliarum [illegible] aut dolo occupatas partim suis [illegible] demoliti [illegible] Auxilia [illegible] undiq; ex Germania [illegible] impetravit, & ingens illud praelium ad [illegible] [illegible] in quo victor ordinis magister [illegible] recuperavit. [illegible] Tandem post [illegible] anno [illegible] in [illegible] inter principes regni Poloniae in [illegible] & [illegible] esset tota Pomerellia, Culmia, [illegible] [illegible] 1[illegible]

[illegible] XXIX. HENRICUS REUSS, COMES à PLAWEN [illegible]

[illegible] XXX. HENRICUS R[illegible]TE, comes a RICHTENBERG 7

[illegible] XXXI. MARTINUS TRUCHSES à WEZHAUSEN, Francus, [illegible] Poloniae [illegible] Mathiae patrocinio, [illegible] [illegible] sed adversus [illegible] cum paucis ad episcopum [illegible] Casimirus [illegible] in [illegible] & [illegible] ex Hungaria [illegible], n[illegible] [illegible] 12

[illegible] XXXII. JOHANNES [illegible]TIEFFEN, HELVETIUS, [illegible] Casimiro IV rex Poloniae adversus [illegible] [illegible] 9

[illegible] XXXIII. FRIDERICUS, DUX SAXONIAE, [illegible] restavit reg[illegible] [illegible] Caesare [illegible] 1[illegible]

[illegible] XXXIV. ALBERTUS, MARCHIO BRANDENBURGENSIS [illegible]

O o o 3 [illegible]

[illegible]mus ordinis magister supremus, cum regi jam bello [illegible] resistere amplius diffideret, & frustra Dantiscum [illegible] set, deposito sacro habitu, post xii annum factus est a rege, [illegible] erat ex sorore Sophia nepos, dux Borussiæ. Fratres, qvi [illegible] ebant, alium ordinis magistrum elegere WALTHE[illegible] GROENBERG, inq; jus coram Cæsare Albertum vocavere. Cæsar etiam dictis non parentem proscripsit. Frustra omnia. [illegible] tandem Albertus anno seculi LXVIII. Post qvem qvi duces Borussiam rexerint, supra jam enarravimus. Qvæ consilia pravis [illegible]toribus, interq; eos Paulo Schalichio & aliis, ultima senect[illegible] rit, & qvæ turbæ inde fuerint enatæ, legatur apud Thuanum libro XXVIII.

VI. Dic qvæso, qva occasione Ordo Ensiferorum in Livonia, cujus [illegible] primitus sit institutus.

Livonia in partes tres, non loco tantum, sed & lingva distincta [illegible] scitur, nempe Estiam, cujus metropolis est Revalia, [illegible] qva [illegible] Dorpatum, Parnovia & insula Osilia, Lettiam, in qva Riga, & Cu[illegible] ad qvam pertinet Semgallia & sedes in ea ducum, Mitovia. Hanc [illegible] anno CIↃCLVIII primi detexerunt mercatores Bremenses ten[illegible] Livoniæ ad Dunæ ostium delati. Ibi [illegible] Kircholmio [illegible] NARDUS monachus Segebergensis, qvi plurimos con[illegible] ab archiepiscopo Bremensi episcopus [illegible], sed [illegible] ta. Post illum sacro præfuerunt [illegible] BERTHOLDUS, [illegible] TUS, qvorum ille tandem a barbaris [illegible], Rigam [illegible] bus cinxit, & præterea in societatem adscivit eqvites [illegible] Christianæ amplificandæ in septentrionem [illegible] be[illegible] tertiam provinciarum, qvas armis essent capturi, [illegible] Dicti sunt hi eqvites [illegible] nomine ENSIFERI, [illegible] sangvine[illegible] gerebant [illegible] ab Innocentio III. anno [illegible] est confirmatus. [illegible] VINNO [illegible] Torpæ, [illegible] & Kokenhusam occupavit. Ejus successor VOLQVINUS [illegible] Ger[illegible] [illegible] g[illegible] [illegible] Teutonicos in Borussia [illegible] pore admodum [illegible], placuit Livonibus, ut fratres [illegible] ordinis Teutonici societatem adsciscerentur, hac lege, ut [illegible]

[illegible] magistri [illegible] in Livonia; [illegible] Vormenses, Curonenses, Pomesanienses & Sambien- [illegible] Rigensi; tanqvam metropolitano, subordinarentur. [illegible] pacatis [illegible] & magister ordinis Livonici causas bellorum civilium [illegible] erat armatis difficile, res sacerdotum [illegible] Cumq; ar- [illegible] quibus magister ordinis fide & obseqvio [illegible] de [illegible] nihil remitterent, & undiqvaq; auxilia conqvirerent, [illegible] sæpe archiepiscopus: seditiones etiam [illegible] excitatæ, qvibus magna nobilitatis pars cum liberis & [illegible] data est. Tandem conventum est Dantisci anno [illegible] archiepiscopum Rigensis civitatis integra jurisdictione, [illegible] fide & obseqvio, hactenus archiepiscopo [illegible] solitis, [illegible] Bella tamen recrudescebant. Et [illegible] Bonifacii IX. consensu JOHANNES à WALLENRODE [illegible] archiepiscoporum consecrarentur. Qui [illegible] de jure [illegible] Quin & [illegible] urbis Rigæ jurisdictio magistro ordinis [illegible] In- [illegible] Livonia luxu diffluebant, & multis jam annis nec episcopis [illegible] ulla sacra curæ erant, nec populus curabat alia, qvam [illegible] Sed hujus suæ impietatis gra[illegible] [illegible] Diu ab [illegible] pressos, & tantum non penitus attritos, [illegible] PLETTENBERGIUS, [illegible] Livoniæ magister, in liberta- [illegible] in Livonia primum, de- [illegible] Dicitur vel [illegible] mille [illegible] qvatuor [illegible] egregiam victoriam reportavisse. His [illegible] inducias [illegible] Teu- [illegible] magistro [illegible] imperii est [illegible] ordinis ma- [illegible] JOHANNES [illegible] GALENIUS. WILHELMUS FURSTENBERGIUS. [illegible] Albert- [illegible] & [illegible]

[illegible]

do Augusto rege ad id adacti. Omnium ultimus ordinis in Livonia [illegible] ster fuit GOTHARDUS KETLERUS, qvi ad in per[illegible] [illegible] bus Willielmus Furstenbergius per proditionem militum [illegible] vinculis ad mortem usq; detinebatur, facilius declinandum se regi Poloniæ anno [illegible]LXI subjiciens, dux Curlandiæ & Semigalliæ declaratus [illegible]. Duo huic fuere filii, FRIDERICUS & WILHELMUS. Wilhelmi [illegible] est JACOBUS, qvi jam rebus in Curlandia præest. Livoniæ autem [illegible] qvæ proceres, homagio regi præstito, frui cœperunt libertate [illegible] Poloniæ æqvali: qvam etsi Russi gravi bello diu interturbabant, [illegible]phanus tamen rex tandem, ejectis illis, Livoniam in tres Palatinatus [illegible]xit: Vindensem, Dorpatensem & Parnaviensem.

VII. *[illegible], magnum Lithuaniæ ducem Jagellonem omnes su[illegible] Poloniæ, cujus administrationem susceperat, addixisse. Unde [illegible] Lithuaniæ duces trahunt originem, & qvænam reip. forma hic popul[illegible]*

Lithuaniam produnt vocari vel qvasi Litaliam, qvia aliqvi Ital[illegible] hic locorum consederint, vel qvasi Littalaniam, qvia Alan[illegible] rum terra est, cui olim princeps LITTALANUS dominatus fuerit. [illegible] Littalanum dicunt tempore Valentiniani I. anno Christi CCCLXV. cum [illegible] nis & Gepidis, in Germaniam effusis, ad Rhenum à Sicambris [illegible] Prussiam recepisse ad Vistulam, & ibi cum suis consedisse, incolis [illegible] miscuisse [illegible] defuncto primum Prussorum atq; Alanorum [illegible] electum WEIDEWUTUM Alanum, [illegible] ploun, q[illegible] ter ordinaverit, [illegible] certis legibus constrinxerit [illegible] [illegible]rorum regem [illegible] creatum: inter q; x[illegible] [illegible] vincias distribuit. Minor [illegible] LITTALANUS JUNIOR [illegible] matre Alana natus, [illegible] à reliqvis fratribus [illegible] Samogitia seu [illegible] atq; Samb[illegible]æ nomen dedit. [illegible] eduxit in terram, qvæ nunc Lithuania vocatur. [illegible] ferunt Itali qvidam Venetici [illegible] Coroneæ [illegible] mogitiam & Lithuaniam [illegible], duce PALEMONE. [illegible] hinc Italum [illegible] qvi alligant [illegible] tempus, [illegible] sub [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Palemone [illegible] [illegible], [illegible] qvibus [illegible] a est, hinc Italum [illegible]

adve[illegible]

[illegible] qvingentis [illegible] equites [illegible] fuisse, [illegible]. Præcipui [illegible] P. LIBO, [illegible] , CÆSARINUS , [illegible] & JULIANUS, [illegible], [illegible], sed [illegible] & humanitate [illegible] sibi [illegible] & [illegible] dux Lithvaniæ [illegible] Samogitiæ [illegible]. [illegible] est, si hæc vera sunt, qvi tot è [illegible] in [illegible] consenserint, aut cultum [illegible] non abrogaverint, [illegible], ut plerique inter qvingentos illos eqvites [illegible] Itala [illegible], sed origine Alani vel Sarmatæ, sive Hunnis sive aliis [illegible] provinciis aliqvandiu militaverint, necdum super[illegible] [illegible], præfectoque [illegible] Palæmone, in has oras [illegible] tantum [illegible] [illegible], sed & rituum Romanorum vestigia [illegible]. Palæmone [illegible], tres ejus filii, BORCIUS, SPERA & CUNASSUS, [illegible] partiti sunt, parte provinciæ [illegible] [illegible] reliqvis [illegible] tamen [illegible] potestate tribuebatur. [illegible] defuncto [illegible], primo Spera, dein Cunassus. [illegible] duo [illegible] & GIMBUTUS, qvorum ille [illegible] hic Samogitiæ. A Kiernio conditur Kiernovia, metropolis [illegible]. [illegible] primum [illegible], & [illegible] in [illegible], ut & [illegible] Lotaviam: deinde a [illegible] Polu[illegible] [illegible] II diu vexati fuerant, [illegible] evocati [illegible] Uladislao Hermanno [illegible] sunt. [illegible], ZI[illegible] [illegible] hæredem & generum, [illegible] MONTWILUS, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] expeditio, qvi [illegible] sub duce [illegible] bi grave [illegible]. [illegible] ZIVI[illegible] [illegible] ejus[illegible] [illegible] ERDIVILUS [illegible] [illegible] MICH[illegible] [illegible] pro-

pro[illegible]inatai. Hoc ipso tempore arma Cruciferorum Livoniensium [illegible] aniæ ceperunt incumbere. Sed & hic methodi [illegible] tas [illegible] debimus, & Tabellæ intricatæ in alias historias [illegible]

DUCES LITHUANIÆ.

[illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]us, dux [illegible].

Montvilus.

Erd[illegible]lus, dux Nov[illegible].

Mi[illegible], dux Novogr. & Poloc[illegible].

Skirmundus, dux Novogr. qui Svevi[illegible]riam fugatis Tartaris occupavit.

Gedvilo dux Polocensis.

Burys, Christianus primus, felix adversus Russos.

Lubertus, Pissimundus in prælio cum Tartaris cæsi.

Troynatus, cui varia bella cum Tartaris.

Algimundus.

B[illegible] Recbvvild.

Kub[illegible] [illegible] vonis bellis.

Utenes, qui in prædam [illegible] eo tempore, quo [illegible] stam evocati sunt.

Svintorogus puer à tutore [illegible] pene statum dejectus, [illegible] gitis usq; ad annum [illegible] tandem post cæsum [illegible] Lithuaniæ electus.

Giermondus, patri Svintorogo [illegible] magno ducatu surrogatus, varia [illegible] versus Russos, Polonos, Cruciferos [illegible].

Ringoldus, victor Russorum, titulum Magni Ducis Lithuan primus assumsit.

Mendogus seu Troynatus, Mendolphus tyrannus post cavit [illegible] R[illegible]dum: dogmata baptisat[illegible] anno 1252 & [illegible] [illegible] apostata, [illegible] bellis[illegible] adversus Russos, Polonos & Cruciferos: cæsus tandem à Troynato.

qui obtru[illegible] [illegible] tyrannum, tyrannus [illegible] & ipse in balneo [illegible] truncatus.

S[illegible] Pr[illegible] Swolcovit.

Hleb, qvo [illegible] defuncto, Plocensib. data [illegible] libera 1235.

Aedadus.

Vikundus.

Theophilus.

Volstinicus, post cædem Troynati, è monasterio magnus dux Lithuaniæ declaratus, à Russis per insidias necatus.

[illegible] Trabus.

[illegible] Narimund[illegible], [illegible], Doumandus.

Giedrus. [illegible]. Lavr[illegible].

Cinvilus.

Al[illegible], Mindovus.

[illegible] cum [illegible] ni [illegible].

[illegible] An. Reg.

[illegible] [illegible]GAILUS, [illegible] F. qvi fratri Trab[illegible] [illegible] [illegible] 3

[illegible] [illegible]DUS F. 1

[illegible] TRABUS, alter Giermondi filius. 1

[illegible] [illegible]S F. fratribus ad privatum [illegible], cer[illegible] in media Lithuania illi attribuis, ne, si provin[illegible] patrimonii distribuerentur, [illegible] [illegible]. 2

[illegible] TROIDENUS F. à Lesco Poloniæ rege fusus; à Doumando fra[illegible] cæsus per sicarios. Reliqvit filium Laurum, qvi [illegible] inter [illegible], & [illegible], Ginvilum ex Giedr[illegible] Al[illegible] & Mindovum ex Olsa. Laurus intelligens patris cæ[illegible] monasterii, cui se mancipaverat, egressus, pa[illegible], qvi imperium ceperat [illegible] arce [illegible] & peremit, se [illegible] inter [illegible], & [illegible] qvi offerebant, cessit V[illegible] [illegible], focum qvendam Palæmonis [illegible], & in [illegible] educatus fuerat, tandem [illegible] magnus princeps Lithuaniæ. 3

[illegible] ex stirpe Cesarini [illegible], [illegible] ad [illegible] Cruciferos vario [illegible] per [illegible] & [illegible] principi [illegible] [illegible]. 22

[illegible] F. qvem [illegible], sed falso, [illegible] [illegible] Cruciferis [illegible], ad [illegible] præter [illegible] R[illegible] [illegible] Hols[illegible] [illegible] [illegible] Poloniæ, qvi [illegible]

pro-

pe[illegible]erat [illegible] d[illegible] [illegible] millium. P[illegible] [illegible] T[illegible] in oppugnatione arcis in [illegible] [illegible]cheros tel[illegible] incerti periit. Septem reliquit [illegible], [illegible], Narimundum, Olgerdum, Kieystutum, Co[illegible]tum, [illegible], Jawnutum: iisq; singulis singulas provincias testamento [illegible]buit, Jawnutum autem, etsi natu non majorem, heredem [illegible]patus designavit.

1329. JAWNUTUS F. ab Olgerdo & Kieystuto fratribus statim [illegible]ctus: cui tamen Zaslaviensis ducatus est attributus.

1329. OLGERDUS, Fr. statim bellum in Prussiam convertit, & [illegible] agros vastavit, cædem patris ulturus. Inde exercitu [illegible] [illegible] ductu, Tartaros è Russia [illegible] & P[illegible], [illegible] [illegible] reg[illegible] nepotibus ex fratre Corya[illegible] [illegible] [illegible]trius magnus Russorum dux, qui jugum Tartaricum [illegible]rit, ab eo per legatos Severiam, Volyniam, K[illegible], P[illegible]am, & quicquid Russi nominis sub Lithuano jure erat, [illegible] castra adversus ipsam metropolin Moscoviam movit, & ad [illegible] pacis conditiones eum pertraxit. [illegible]dorum, è fratre C[illegible] nepotem, ob rebellionem omnibus provinciis ex[illegible] [illegible] diversi principes Christiani, à pontifice Romano Cle[illegible] [illegible]citati sacro bello contra Lithuanos è paganismo [illegible], prodibant ex Hungaria, Dania, Prussia, Livonia. Lith[illegible] [illegible]les ætatem & sexum in loca inaccessa abdidere, cum [illegible], bipartito exercitu Livoniam & Prussiam invasere, & [illegible] ipsumq; Regiomontem flammis absumsere. Omni [illegible] regioni & tam [illegible] exercitus Lithuaniæ inc[illegible] [illegible] frustra erat, ut, cum inedia & morbis jam laborarent, [illegible]bus similes, pedem retrahere cogerentur. Sequenti [illegible] qui erat [illegible] reversi, cum Olgerd[illegible] [illegible] profligati sunt. Ex ab[illegible] tempore [illegible] [illegible] ptionibus [illegible] arcta est. C[illegible] [illegible] cum [illegible] Lithuani bell[illegible] [illegible], Volyn[illegible] [illegible] [illegible] in Russia [illegible] Recuperarunt [illegible] [illegible] provincias, [illegible] V[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fratribus & nepotibus. Sed tandem, [illegible]

[illegible]

[illegible] exercitus ex Germania adversus Lithuanos educeretur, [illegible] Russia à Casimiro Lithuanis erepta est. [illegible] tamen [illegible] Lithuani, [illegible] Vilnam [illegible] Fra- [illegible] hæc bellis præcipua [illegible] Keystu- [illegible] ejus, Vitoldi & Patrici. 12

XIII JAGELLO, F. cui ab ipso patre successori [illegible] cum [illegible] & de [illegible] fratres princ. patum cesserunt, [illegible] ducatibus & provinciis contenti erant, magno prin- [illegible]. Sed cum Woidiloni, à pistrino ad summos magistra- [illegible], [illegible] Mariam elocasset, varii hinc per Woidilonis ar- [illegible] quibus ipse Kieystutus, etsi initio Vilna occupata ipsum [illegible], & Woidilonem ad pœnas traxit, tandem eversus est, [illegible] condemnatus. Filius ejus Vitoldus, cum profugisset ad [illegible] magistrum, & hostilia omnia moliretur, tandem in gra- [illegible] patruelis Jagellonis est receptus. Interea cum defuncto Lud- [illegible] rege Hungariæ & Poloniæ, Ordines in Polonia [illegible] deculissent, Jagello, missis illuc legatis, nuptias [illegible] pollicitus, se sacra Christianorum suscepturum, & [illegible] principatum, qui hoc tempore præter Lithvaniam [illegible] Samogitiam, Severiam, Kyoviam, Volyniam, partem [illegible], Podlachiam, Vitrepskiam, Polociam, Smolen- [illegible], reip. Polonæ æterno fœdere juncturum. Et [illegible] Hedvigis adhuc infans desponsa erat à parente duci [illegible] Gulielmo, Vadimonio cc. millium adjecto, ejus tamen [illegible] debitum in se transscripsit, &, cum dux [illegible] nuptias promissas Cracoviæ urgeret, advolans [illegible] cum [illegible] initiatur, [illegible] abar- [illegible] Gnesnensi baptizatus, nomen Uladislai accepit, & per- [illegible] Poloniæ inauguratus est. Illo rege [illegible] Vigundus, & per [illegible] bel- [illegible] magistro, Lithuaniam sibi [illegible]. Fa- [illegible] Vitoldo [illegible] fratre [illegible] eti [illegible] Magnus [illegible] Lithuaniæ [illegible], Jagellone [illegible] Jagelloni regi jus supre-

 mum

[illegible] Lithu[illegible] [illegible]. [illegible]
[illegible] filius. Quo defuncto, [illegible]
[illegible] vel invito illo Lithuaniæ præfecit. Sed [illegible]
[illegible] principatum Sigismundo [illegible]
[illegible] Casimiro, postea regi. [illegible] ab hoc tempore [illegible]
nisi regi Poloniæ, [illegible] magni Lithuaniæ ducis [illegible]
tamen Lithuaniæ [illegible] magnos inter [illegible]
Sluczensis, & duces Olicæ Radzevilii, qui quoque [illegible] principes [illegible]
Romani recepti sunt, ut & comites Chodchevicii.

VIII. [illegible] [illegible] regno Polonico [illegible] [illegible] variæ illorū [illegible]

Silesia quondam à Quadis regnabatur, quos [illegible]
manos. [illegible] reges tempore Constantini, [illegible]
num. [illegible] majoris Poloniæ pars habita [illegible] & [illegible]
[illegible] & Johannis Lutzelburgensis [illegible] Bohemiæ [illegible]
[illegible], Silesii sunt vocati à [illegible], [illegible]
[illegible] Pomerania & [illegible]
[illegible] Dubravius. [illegible] II. quem supra [illegible]
[illegible] tempore in Polonia haud [illegible]
Polonicum [illegible], divisis cum [illegible]
[illegible]
[illegible], Boleslao Crispo, Miecislao [illegible]
Casimiro II. [illegible] regnis suis [illegible]
[illegible] extra patriam [illegible]
primum, deinde [illegible], Imperatoris [illegible]
[illegible]
[illegible] Uladislaus [illegible]
[illegible]
[illegible]
Ratiboriensem & [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] originem [illegible]
[illegible] & Ratibori principes. [illegible] res [illegible].

[illegible] in [illegible] Bohemiae [illegible] Bohemiae gla- [illegible].

[illegible] Hermundurj, dicti [illegible], [illegible]. Hinc [illegible] Galli a Celtica [illegible], [illegible] & pars [illegible], [illegible] ad [illegible]. [illegible] expulere circa nativitatem Christi [illegible], [illegible]. [illegible] eorum fuit Marabodus, qvi, [illegible] à Romanis [illegible] [illegible] tulerat, hanc provinciam sibi asseruit. Sed cum [illegible] [illegible] populos imperium qværere videretur, [illegible] se [illegible] & Catualda demum omni cum imperio exuit. [illegible] apud Tacitum, dejecit Jubillius, qvanqvam [illegible] [illegible] regem Vannium. Hinc Romanorum [illegible] [illegible]: qvi tamen cum aliis populis [illegible] se [illegible] fœderibus [illegible] Germanis [illegible], sed [illegible] fuere, qvibus Romanum Imperium [illegible]. Anno CCCCXLIV. Attila, rex Hunnorum, [illegible] [illegible]. [illegible] tamen mortuo, libertas reparata [illegible] [illegible]. [illegible] in provincias Romanas Svevica [illegible] [illegible] exonerarent, Slavi irruperunt duce ZECHO, [illegible] [illegible] post aliqvot annos è Bohemia in Poloniam [illegible] [illegible]. Utrumq; Croatia egressum memorant. Bohemi, à novo [illegible] usum didicerant, se Zechios appellarunt, eoq; [illegible] sine certo principe seditionibus variis jactati sunt, [illegible] & [illegible] patet, [illegible] præ- [illegible] filiæ dicuntur: Brela, alii Kaza dicta, Thetka, [illegible] & LIBUSSA. [illegible] venefica & [illegible] [illegible] Sibyllam qvandam, qvæ per [illegible] Pragam condidit [illegible] [illegible]. [illegible], [illegible] [illegible] populi [illegible]. Lybussa, [illegible], [illegible] [illegible] huic [illegible]. [illegible] PRIMIS- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sarmati [illegible]

 & eqvos

& equos magis, quā ad [illegible] puellaria, adsueti [illegible] quæ puellis [illegible] Lybussæ fuerant, per [illegible] Bohem[illegible] fluxerunt, ipsumq; ducem arctissima obsidione [illegible] quasi [illegible] erunt. [illegible] tandem ex iis [illegible] expedit. [illegible] [illegible] principatum tenuere, & quidem initio in arce [illegible] arx ducalis erat, deinde Pragæ, ut ex subjecto Catalogo videre [illegible] annos regiminis cujusq; regum [illegible] ex Hag[illegible] ponantur, cum multi adventum Zechi & Lechi ponant [illegible] sed [illegible].

DUCES ET REGES BOHEMIAE

An. C. [illegible]

644. I. ZECHUS [illegible] seu Sarmata ex Croatia. [illegible]

661. INTERREGNUM. [illegible]

6[illegible] II. CROCUS, Lediovi filius, in cujus [illegible] Cracoviam extructam à Polonis quam legibus ornavit. [illegible]

70[illegible]. III. & IV. LYBUSSA F. cum PRIMISLAO conjuge. [illegible]

741. V. NEZAMISLIUS seu NIMISLAUS F. [illegible] [illegible] felix & probus, qui Pragam mœnibus clausit. [illegible]

783 VI. MNATA, F. [illegible]. [illegible]

8[illegible]4. VII. VOGENUS seu VORICIUS, F. [illegible] [illegible] Rodomicus [illegible] Moravos, [illegible] & Milicio [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] VIII. [illegible] seu [illegible]SLAUS F. [illegible] GR[illegible] [illegible] [illegible] principe [illegible] [illegible] ad fratris posteros [illegible]. [illegible]

[illegible] IX. [illegible], [illegible] BELLA, F. [illegible] [illegible]. [illegible]

8[illegible] X. [illegible] F. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]

871 XI. [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] XIII. BORIVOIUS F. cum diverteretur ad regem Moraviæ Svatoplucum, à S. Methodio Moravorum episcopo ad fidem [illegible] & baptisatus est. Sed in regnum reversus, cœpit [illegible] fidem Christi esse invisus. C[illegible] furori conjuratorum [illegible] ad Svatoplucum. Bohemi sibi præfecerunt [illegible] seu Saugmirum è Bavaria, Germanis [illegible] ex [illegible] revocatum, in qvod ab [illegible] fuerat. Sed & ipse brevi cœpit displicere, qvia in Bavaria [illegible] erat. Et revocatus ad regnum Borivoius, secum adduxit S. Methodium: à qvo ab impietate Bohemi avocari & Christianati, hoc impetrarunt, ut non Latino, sed Bohemico idiomate [illegible] & sacramenta peragerentur. Superfuere tamen aliqvi ex [illegible] qvibus hæc religionis mutatio non placebat. [illegible] regno, idq; filio concessit. Tributum [illegible] præter [illegible] marchas argenti [illegible] boves. 5

903 XIV. SPITIGNEUS, Borivoii filius, minus constans in religione, [illegible] non minus, qvam Christianos fovere, brevi moritur. 2

[illegible] XV. VRATISLAUS, Fr. qvo extincto ejus [illegible] Drahomira, [illegible], idololatriæ amore non saltem [illegible] uxorem, Ludimillam per sicarios, sed & suum ipsius [illegible] S. Wenceslaum per ejus fratrem Boleslaum [illegible], & [illegible] Christianorum persecutionem in regno fieri curavit, atq; [illegible] terræ absorpta est. 9

[illegible] XVI. S. WENCESLAUS, F. [illegible] in paupe[illegible] fratris, [illegible] in templo [illegible] Bohemiam, sicuti frater ejus Boleslaus [illegible]. 13

93[illegible] XVII. BOLESLAUS I. Fr. [illegible], idololatra, ab [illegible] Christianos [illegible] eadem conditione, qva cæteri Germaniæ [illegible]. Hungaris autem [illegible] 38

[illegible] XVIII. BOLESLAUS II. [illegible] in Bo[illegible]

[illegible] in bellis [illegible] Pragae [illegible] adhuc conspiratet, [illegible]

994. XIX. BOLESLAUS III. Fr. a Polonis victus, Praga [illegible] ptum, excaecatus.

1003. XX. JAROMIRUS, F. [illegible] Polonis [illegible] a fratre Udalrico captus [illegible], [illegible]

1002 XXI. UDALRICUS, Fr. [illegible] fratre [illegible] ro, qui urbe cum Polonis [illegible] [illegible] ducibus in [illegible] regni cum [illegible]. 27

1037. XXII. BRETISLAUS I. F. Udalrici ex Beatrice [illegible] natus, Conrado II. imp. gratus. Res a [illegible] Polonis [illegible] [illegible] illo [illegible] bellum, [illegible] praeter alias urbes occupata Cracovia & Gnesna, [illegible] [illegible]. Regno Polonorum Casimirum [illegible] Henricus III. imperator, & Bretislaum [illegible] rans, [illegible] copias Caesaris [illegible] [illegible] Pragam obsedit. [illegible] Polonis obsequio, [illegible] Hunc Hagecius, cum adhuc juvenis esset, [illegible] [illegible], ex monasterio [illegible] unde deinde Conradus II. imperator [illegible] [illegible] Moraviam Polonis [illegible] junxit [illegible].

1055. XXIII. SPITIGNEUS II. F. adversus matrem & [illegible] [illegible] successionem, [illegible] [illegible] Germanis [illegible] prohibuit.

1061. I. WRATISLAUS Fr. [illegible] Polonis [illegible] [illegible] Bohemiae, ab Henrico IV. imperatore [illegible] [illegible] [illegible]

1093. [illegible] CONRADUS & OTTO, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible]

[illegible] Bohemiam administrarunt. I. CONRADUS, [illegible] frater, per septem menses. II. BRETISLAUS, Vratis- [illegible] per [illegible]. III. BORIVOIUS, [illegible] frater, per [illegible], quem expulit S[illegible]. IV. SVATOPLU- CUS, Vratislai ex fratre Ottone nepos, per [illegible]. V. [illegible] DISLAUS, quartus Vratislai filius, per [illegible]. VI. SOBIS- LAUS, quintus ejusdem filius, per xv. annos. VII. VLADIS- LAUS II. Uladislai I. filius, antea dux per sedecim annos, postea [illegible] Bohemiæ à Friderico Barbarossa renunciatus 65

1158 [illegible] SLAUS II. Uladislai F. Vratislai nepos à Friderico [illegible] cui contra Mediolanenses militaverat, Bohemiæ regni [illegible] decoratæ, rex nuncupatus, ex leone rubro cum dupli- [illegible] insignibus donatus [illegible] Pragensem exstruxit. Non [illegible] regia [illegible] nomine ei [illegible], ut ad successo- [illegible] er. Atque ea causa factum est, ut [illegible] de- [illegible] aliqui interreges nomine ducum [illegible] administrarent. 15

1173 [illegible] alterum, in quo I. FRIDERICUS, [illegible] I. [illegible] Cæsare, neglectaque ejus autoritate, [illegible] solum [illegible] II. UDALRICUS, [illegible] ex [illegible] nepos, cæsari in Italia bella gerenti [illegible] & gravem habuit adversarium III. SOBIS- LAUM, [illegible], qvocum gravia bella gessit, quia ille sibi [illegible] vendicabat. Hinc IV. CONRADUS [illegible], Vratislai regis I. ex fratre Conrado pronepos, [illegible] & Henrico [illegible] imperatori in [illegible] [illegible] peste ob[illegible] V. VENCESLAUS [illegible] frater [illegible] pronepos, cum [illegible] VI. à PRIMISLAO, Uladislai regis II. filio, [illegible] tota[illegible] [illegible] Primislaus per [illegible] [illegible] [illegible] Primislai [illegible] de quo [illegible] & IX.

[illegible] LADISLAUS III & PRIMISLAUS fratres [illegible] inter se digladiati sunt. Et Primislaus quidem [illegible], sed tandem, fratre ultra cedente & sola Moravia contento, [illegible] [illegible], VVenceslai filium, qui se voluisset in via [illegible] interciperet, oculis privavit, & tandem à Philippo imperatore, cui adhæsisset contra Ottonem Saxonem, rex Bohemiæ tertius est appellatus. [illegible]

1199. III. PRIMISLAUS seu OTTOCARUS I. Uladislai II. F. [illegible] petravit ab imperatore Philippo, ut Bohemi [illegible] essent, proprios reges eligendi. Qvodq; Ottoni IV. [illegible] [illegible] carus esset, a Saxonibus Ottlichgar, qvod vulgo [illegible] pronunciatur, dici meruit.

123[illegible]. IV. WENCESLAUS I. F dictus & ipse Ottocarus, [illegible] [illegible] monoculus, patre adhuc vivo coronatus, [illegible] grave æs alienum prodigalitate contractum displicere cœpisset, proceres filium ejus Primislaum Ottocarum, qvi marchionatum Moraviæ à patre acceperat, impulere, ut eo [illegible], ipsum regnum parricidali bello vi rapere sibi conaretur. Sed captus [illegible] [illegible], ægre tandem patri reconciliatus est. Interea Tartari, Russis jam domitis, Poloniam vastabant, unde rex Boleslaus [illegible] metuens, fugerat in Moraviam. Et alter Tartarorum [illegible] contendit cum parte exercitus in Hungariam, & [illegible] regem Belam: alter Peta in Silesia expugnavit Vratislaviam, Henricum ducem Lignicensem prostravit, contendensq; in Moraviam Olumuzium obsedit. Sed ibi obrutus inopinato à [illegible], Moravis [illegible] interfectus est: Tartariq; [illegible] in Hungariam, illam miserè diripuere, donec ad [illegible] [illegible]

1253. V. PRIMISLAUS seu OTTOCARUS II. F. Austriam [illegible] & Styriam post fata Friderici, ultimi Austriæ ducis, [illegible] Margaretam in matrimonio habebat, sibi [illegible] [illegible] ab Ulrico Carinthiorum principe, prole destituto, Carinthiam, Carniolam & marchiam Sclavonicam [illegible] Bela Hungariæ rege [illegible] contra Prussos [illegible] [illegible] Sclavis Gentilibus, & [illegible] Regiomontum condidit, [illegible] [illegible] Brunn [illegible] [illegible] montem, vulgo Braunsbergam. [illegible]

[illegible]

[illegible] rebus publicis electus, eo nomine gloriari solitus est, se terminos regni Bohemici à mari Adriatico ad Germanicum promovisse. Tandem Rudolphus imperator, qui antea curiæ magistro & duce usus fuerat, imperium, qvod nonnulli obtulerant Primislao, adeptus, ab eo non recte imperii feuda possideri dixit, qvia juramentum fidelitatis non præstitisset. Et propterea feuda illa filio suo in comitiis Noribergensibus in beneficium contulit. Unde gravia bella gesta sunt, in qvibus variis præliis Primislaus attritus, non saltem Austriam, Carinthiam & reliqvas Italiæ provincias, sed & ipsam vitam amisit. 36

1278 VI. WENCESLAUS II. F. initio sub Ottonis marchionis Brandeburgici tutela, gener factus Rudolphi I. imperatoris, ducta in uxorem Juditha, pacem cum eo iniit, & in dignitate electorali tanqvam archipincerna imperii confirmatus. Ad regnum qvoq; Poloniæ, Primislai II. regis Poloniæ filia ducta, adiit, Gnesnæ coronatus, triennio ante obitum. Evocatus etiam est rex ab Hungaris, qvibus concessit filium Wenceslaum: qvo cum duabus filiabus, Anna & Elisabetha, relicto, honorum satur obiit. 27

1305 VII. WENCESLAUS III. F. etsi Hungariæ rex puer erat declaratus, jus tamen & coronam cessit Ottoni, patris voluntate: & illo surrogato in regno Bohemiæ, cum qvoq; Poloniæ regnum adire vellet, exercitu conscripto, nondum xvi. ætatis annum egressus, à sicario Olmuciæ est cæsus: ultimus sangvinis Bohemici. 2

13[illegible] VIII & IX. HENRICUS CARINTHIUS, agnatus Henrici VII. imperatoris, [illegible] Wenceslai II. ex Anna filia seniore gener, rex electus, cum neglexisset confirmari ab Henrico VII. imperatore, [illegible] habuit RUDOLPHUM MITEM, Austriacum, Alberti I. imperatoris filium, qvi uxorem Wenceslai defuncti sibi copulaverat. Mors Rudolphi litem mature diremit. Ideoq; Henricus regnum recuperavit. Sed qvod crudelior esset, [illegible] successori illud cedere coactus est. 4

13[illegible] X. JOHANNES LUZELBURGENSIS, filius Henrici VII. imperatoris, alter Wenceslai II. ex filia Elisabetha gener, [illegible] principes [illegible] Polonis & inter se feraliter dissidentes, ab Uladislao [illegible] Poloniæ rege abstractos, [illegible] adjunxit regno, variis [illegible] in Polonicis pro Bohemis [illegible] pro Cruciferis [illegible]

cisq; & Gallicis pro imperio Romano & expeditionibus [illegible],
tandem pro Carolo pulcro, rege Galliæ, adversus Edvardum III.
regem Angliæ, occubuit: socer Caroli I. regis Hungariæ & Caro-
li IV. regis Galliarum. 31

1346. XI. CAROLUS IV. F. imperator, de qvo in historia imperatorum,
Bohemiam in xii. regiones descripsit; amplissimum templum &
palatium Pragæ erexit. 17

1363. XII. WENCESLAUS IV. ignavus, F. imperator, bimulus rex
designatus, & tandem dejectus: cujus tempore Hussus est com-
bustus & Hussitica bella cœperunt, qvæ in historia imperatorum
sunt delineata. 56

1419. XIII. SIGISMUNDUS, Fr. imperator, Hungariæ & Bohemiæ
rex potentissimus, Johannem de Trosenaw, Ziskam dictum, qvasi
cœcum, qvia primo fuit monoculus, deinde cœcus, qvi religi-
onem Hussi contra pontificias traditiones feliciter defendit, vali-
dissimum habuit adversarium. Qvin & Pragenses Coributum,
ducis Lithuanici filium, regem elegerunt: sed qvem tandem, ha-
bitu monachorum inverso indutum, regno expulere. 19

1438. XIV. ALBERTUS AUSTRIACUS, Sigismundi ex filia Elisa-
betha gener, imperator & rex Bohemiæ atq; Hungariæ, brevi di-
em obiens, præter duas filias, Annam & Elisabetham, qvarum illa
postea elocata est Casimiro, regi Poloniæ; hæc Wilhelmo [illegible],
uxorem reliqvit gravidam. Et Bohemi posthumum ejus filium
Uladislaum neglecturi, regnum detulerunt Alberto duci Bava-
riæ. Sed is, major spreto regno, Uladislaum suo jure haud vo-
luit privare: cujus qvidem tutelam tam fideliter in se suscepit
Fridericus III. imperator, ut in se nollet regnum Bohemiæ devol-
vere, qvamqvam oblatum: sed parum regni cura habita. [illegible]
Bohemi, consensu imperatoris, gubernatores regni, Meinhardum
pontificium & Ptasecium Hussitam, constituerunt, qvi regnum usq;
ad adultos Uladislai annos administrarunt. Hoc qvasi interre-
gno durante, libertas religionis est decreta, duæq; confessiones
Bohemicæ conscriptæ, una xxii. articulis constans, qvæ dicitur
Pragensis & Rokezaniana ab autore Rokezanio, archiepiscopo ele-
cto, sed a Papa non confirmato: in qva pleraq; ad normam Roma-
næ ecclesiæ, si excipias sumtionem cœnæ sub utraq; specie, affe-
runtur;

runtur; altera Taboritarum, constans xv. articulis, in qva qvidem idolomaniæ papali contradicitur, sed sacramentis omnis vis diminitur, ipsaq; non nisi pro nudis signis habentur. Utriq; confessioni sese Romanistæ opposuerunt, ut ita tres factiones in regno essent: in qvarum duabus vulgo vocabantur Utraqvistæ; in tertia Unaqvistæ. In hoc interregno etiam est factum, ut septem impostores, alias canitie venerabiles, in silva, illi pago vicina, unde Lybussæ maritus Primislaus qvondam ortus fuerat, consederint, & unus ex iis se nominaret regem Artum, qvi ex transmarinis locis huc à Deo missus esset, ut ea felicitate Bohemiam gubernaret, qva qvondam Primislaus; ex reliqvis, qvatuor se tanqvam ejus amicos gererent; unus esset scriba; septimus minister, qvi in ligneis vasis cibos regi præministraret. Cum pagani cœpissent concurrere, proceres regni jusserunt homines comprehendi. Reliqvos detonsa ignominiose barba cum risu dimiserunt: Pseudo-Artum autem Pragam curarunt vinctum adduci, unde postea clam aufugit. 15

1453. XV. ULADISLAUS POSTHUMUS, Alberti filius, à Friderico III. educatus, tandem in ipso suarum nuptiarum cum Caroli VIII. regis Galliarum filia Magdalena apparatu, morbo repentino, &, ut creditur, peste concidit. 5

1458. XVI GEORGIUS PODIEBRACIUS, Victorini Constadii in bellis Hussiticis præclari despotæ filius, Hussiticæ religioni addictus, gubernator regni tempore interregni, post obitum Ptaseciianno cIↃcccCxLIV. contra Meinardum est constitutus. Bohemi eum vocant Girzik. Qvamprimum erat gubernator electus, Praga subito per vim in potestatem redacta, Meinardum captum usq; ad ejus mortem detinuit, occupatisq; oppidis ab adversa parte hactenus sibi objectis, nempe Tabore, Pilseco, Budwisio, tamdiu prudenter res Bohemiæ administravit, donec Uladislaus posthumus regnum adiret. Qvo facto, nihilominus fidei ipsius gubernatio regni à rege permissa est. Cumq; diem obiisset, præ qvinq; aliis regni competitoribus (qvi fuere rex Galliæ Carolus VIII. qvi filiæ, tanqvam sponsæ Uladislai & reginæ declaratæ, rationem haberi atq; filium suum eligi voluit: Fridericus III. Imperator: Casimirus Polonus; Wilhelmus Saxo, & Albertus atq; Sigismun-

dus, archiduces Austriæ) Georgius Podiebracius, tanqvam natione Bohemus, consensu communi trium Bohemiæ statuum rex electus est. Qvia autem illius factionis erat, qvæ papam qvidem agnovit, sed cœnam sub utraq; sumsit, ideoq; archiepiscopus coronam illi noluit imponere. Illam igitur accepit è manu episcopi Hungarici Jaurenensis, & investituram ab imperatore obtinuit. Moravi & Silesii se opposuere electioni. Vratislavienses imprimis cum episcopo suo se hostes Podiebracii declaravere. Pontifex etiam indignum eum regno proclamavit, & fulmine execrationis emisso, adversus eum varios hostes excitavit. Dirum inde in Moravia, Silesia, ipsaq; Bohemia bellum, qvod Podiebracius tam feliciter gessit, ut nunciis, ceu vocant, apostolicis captis, omnia ad arbitrum revocaret, filiisq; suis, hactenus comitibus Bernensis & Niddanis, ducatum Munsterbergensem procuraret, filiasq; potentissimis principibus elocaret, ut patet ex seqventi stemmatis ejus delineatione.

STEMMA PODIEBRACII ET DUCUM Monsterbergensium

Boiko, ex comitibus Niddanis [illegible] undus, primus dominus de Podiebrad.

[illegible], Dominus Cunst[illegible] & Podiebrad.

[illegible] [Pod]iebracius, rex Bohe[illegible]

[illegible], [illegible] ob. gener V[illegible] [illegible] S[illegible] [illegible], in Danubio anno [illegible] submersus.

H[enr]icus I. gener A[illegible] à Friderico III. [illegible] & Olsnizensis [illegible] [illegible] obt. [illegible].

Carolus I. [illegible]

Lidomilla, ux. Friderici I. ducis Lignic.

[illegible], ux. Henrici [illegible]

Georgius [illegible]

[illegible] Ferd. III. imp. ob. 1560. Carol. Christophorus, [illegible]

Georgius [illegible] 1562.

Henricus II. [illegible] Munsterbergam Frid[illegible] Frid. III. [illegible]

Henricus [illegible] 1587.

Carolus II. [illegible]

Cum autem tota Bohemia in armis esset, & pars Podiebracio adhæreret; pars, a pontifice excitata, eum oppugnaret, militesq;, qui adversus Turcam conscripti erant, in Bohemiam educerentur, misera ubiq; facies. Procerum nonnulli una cum Moravis & Silesiis regnum obtulere Friderico imperatori. Non acceptavit. Papa pium generum Podiebracii Matthiam, regem Hungariæ, in socerum armabat. Sed ille, qva felicitate hactenus adversus Turcas usus fuerat, ea se ab hoc tempore dejectum vidit, nec Bohemiæ diadema impetrare potuit, qvanqvam jam investituram ab imperatore acceperat. Podiebracius tandem placida morte expiravit, & regio more elatus est. Pragenses illi, qvia tam laudabiliter regno præfuit, ut nemini videretur postponendus, statuam in ipsa templi turri cum aurato ense & calice posuerunt. Matthias qvidem Hunniades, rex Hungariæ, filiis ejus Munsterbergam eripuit: sed illam & præterea ducatum Olsnizensem & Volaviensem, qvæ post obitum ultimi ducis Conradi vacua erant feuda, illius filio Henrico concessit, recepto ab illo pro regibus Bohemiæ comitatu hereditario Podiebradio. 18.

1471. XVII. ULADISLAUS, regis Alberti Austriaci ex filia nepos, Casimiri Poloniæ regis & Elisabethæ Uladislai posthumi sororis filius, ducta Matthiæ Hunniadis Corvini, regis Hungariæ, vidua Beatrice, Ferdinandi regis Neapolitani filia, regnum qvoq; Hungaricum acqvisivit: rex felix & prudens, atq; ob id laureatus dictus. Matthias ille Hunniades bella Podiebracii continuaverat cum Bohemis, donec per transactionem reliqva loca hactenus occupata redderet: qvæ oppida autem in Silesia & Moravia in potestatem redegerat, hoc jure retineret, ut ea ad heredes masculos transmitteret, nisi cc. millia aureorum solverentur. Cæterum Uladislaus post tumultus varios Pragensium, Bohemis sub utraq; specie cœnam sumentibus, à nomine & accusatione hæreseos liberatis, firmioris pacis fundamenta jecit, & defuncto Matthia, rege Hungariæ, Vratislaviam in Silesia & totam Moraviam Hungaris ademit. Cæterum repudiata Beatrice ob sterilitatem, Annam Johannis comitis Foxii & Candellæ filiam duxit, & ex ea Annam & Ludovicam sustulit. Annam paulo ante mortem Ferdinando, Maximiliani nepoti, hac conditione elocavit, si filius

 Ludo-

Ludovicus absq; herede decederet, ut in utroq; regno generi succederet. 4

1516. XVIII. LUDOVICUS F. undecim annos natus regnum Bohemiæ & Hungariæ adiit, & propemodum adolescens Solimanno, qui Albam Græcam expugnarat in Hungaria, non expectatis Johannis Zepusii auxiliis, ad Mogazium occurrit, victusq; & fugatus in palude misere periit. 11

1527. XIX. FERDINANDUS, imperator & rex Hungariæ successit. Bohemi qvidem statim à morte Ludovici concordibus studiis regnum ad Sigismundum regem Poloniæ, Uladislai patruum, detulerunt: sed dum cunctabatur, Ferdinandus, gener Uladislai, Philippi regis Castellæ filius, Maximiliani I. nepos, celeritate usus, & Caroli V. fratris viribus adjutus, non expectatis Bohemorum suffragiis, regnum armata proce occupavit. 37

1562. XX. MAXIMILIANUS, F. 13

1575. XXI. RUDOLPHUS, F. anno hujus seculi IX. liberum religionis exercitium literis regiis concessit Bohemis. 36

1611. XXII. MATTHIAS, Fr. post Rudolphum. 6

1617. XXIII. XXIV. FERDINANDUS III. Matthiæ patruelis, Caroli archiducis filius, vivo adhuc Matthia rex Bohemiæ coronatus fuerat. Sed Bohemi, qvem electores ante octiduum imperatorem creaverant, post mortem Matthiæ repudiato eo, FRIDERICUM PALATINUM electorem communibus suffragiis elegere. Noluerunt enim concedere, ut Austriaci regnum Bohemiæ haberent pro hereditario, cui per electionem se hactenus dedisse reges dicebant. Ideoq; cum Ferdinandus iis videretur promissas conditiones & juramentum præstitum negligere, libertatem imminuere, privilegia concessa antiqvare, religionem puriorem exstirpare, hanc sibi sumsere potestatem, ut abrogata Ferdinando potestate, Friderico Palatino Rheni & electori, regis Angliæ genero, diadema imponerent. Hic tamen seqventi anno ejectus, per XII. annos in exilio sese sustinuit, regia simul & electorali dignitate deturbatus. Et qvanqvam rex Sveciæ spem ei de amissis recuperandis certissimam injecit, morte tamen eo ipso anno præceptus, qvo liberator ejus rex Sveciæ occubuit, turbis annexis suos filios superstites post se reliqvit. Interea imper-

ter Ferdinandus filium primogenitum Ferdinandum III. regnis hereditariis præfecit, copiasq; Saxonicas & Svecicas non semel in ipsa regni Bohemici viscera infusas sustinuit, donec Osnabrugis pax coiret.

1646. XXV. FERDINANDUS IV. FRANCISCUS, vivo adhuc patre rex Bohomiæ, postea etiam Hungariæ & Romanorum coronatus. Cæterum, ut dicta recte intelligantur, seqventem subjungemus genealogiam ducum & regum Bohemiæ.

DUCES

DUCES ET REGES BOHEMIAE

[illegible]

[illegible]. Crocus.

3. 4. Lybussa & Primislaus.

6. Mnata.

7. Vogenus.

8. VVenceslaus.

9. Crezomyslius.

10. Neslan.

11. Nostritius.

12. Borsivorius, primus Christianus, cui oppositus est [illegible]. Stoymirus.

14. Spitigneus. — *15. VVratislaus.*

16. S. VVenceslaus. — *17. Boleslaus [illegible] dux, [illegible]*

18. Boleslaus II. — *19. Boleslaus III.*

20. Iaromirus. — *21. Udalricus.* *22. Bretislaus I.*

23. Spitigneus. — *24. Vratislaus, rex I.* — *25. Conradus.* *Udalricus.* — [illegible]

26. Bretislaus. 27. Borsivorius. 29. Vladislaus. — *30. Sobeslaus. [illegible]. Conradus.* — [illegible]

31. Vladislaus II. rex II. 39. Vladislaus III. 40. Primislaus, rex III. — *33. Udalricus. 34. Sobeslaus [illegible]*

32. Fridericus. 3[illegible]. Primislaus. [illegible]8. Henricus. — *VVenceslaus seu Ottocarus, rex IV.* *Primislaus II. rex VI.*

VVenceslaus [illegible] rex VII. cuius [illegible] nupsit Rudolpho Austr. regi VIII. — *Anna, ux. Henrici Carinthii, regis IX.* — *Elisabetha, ux. Joh[illegible]* *Carolus IV. imp. rex [illegible].*

VVenceslaus imp. rex XII. — *Sigismundus imp. rex [illegible].* *Elisabetha, ux. Alberti [illegible]*

Vladislaus postumus, rex XV. post quem G. Podiebracius, rex XVI. — *Anna, ux. Casimiri, [illegible]* *Vladislaus, rex [illegible]VII.*

Ludovicus, rex XVIII. — *Anna, ux. Ferdin. I. nuper [illegible].* *Maximilianus I. rex X[illegible].*

[illegible] imp. rex XXI. Matthias imp. rex X[illegible]. post quem patruelis eius Ferdin. II. [illegible]

[illegible]

[illegible]

Qua ratione Moravia ad regnum Bohemiæ pertineat?

Constantinus Pogonatus imperator cum circa annum Christi Ioclxx. à Bulgaris & Slavis admodum in Thracia affligeretur, concessit Bulgaris partem Thraciæ. Slavis autem persvasit, ut Pannoniam, unde Hunni & Avares apud Italiam discesserant, occuparent. Septem in Slavorum exercitu nationes dicuntur fuisse, à qvibus Pannoniæ & Moraviæ provinciæ occupatæ fuerunt. Principem ex se elegere, qvi Moraviæ, olim Marcomanniæ [illegible] præesset. Ex eo erat RASLITIUS, qvem Ludovicus rex Germaniæ, Ludovici I. imperatoris filius, post diuturna cum eo bella captū oculis privavit. Post qvem reges in Moravia fuere HORMIDORUS, SVATOBOGIUS, SVATOPLUCUS. Hujus Svatopluci tempore Hunni repetiverunt Pannoniam, eamq; ei extorserunt. Eo tempore, qvo Arnulphus imperio Germanorum præerat, circa annum Ioccclxxvii. alius SVATOPLUCUS, qvi initio qvidem amicitiam coluit cum Arnulpho, ut, qvi ei, quod ad religionem Christianam se deduci passus fuerat, tributum attribuit, qvod princeps Bohemiæ hactenus Cæsari pendere consveverat; postea vero, cum magis videretur ad Constantinopolitanum, qvam Germanicum imperatorem inclinare; & filius ejus SVATOPLUCUS, patre defuncto, Arnulpho bellis Normannicis implicato, prædas ex Germania egisset, & episcopum Methodium in sacris obeundis non leviter turbasset, Arnolphus, profligato Svatopluco, regnum ejus dedit vicinis diripiendum. Sic partem Hungari, Poloni, Austriaci invaserunt. Reliqva Moraviæ pars se fidei Bohemorum permisit. Svatoplucus diu latuit apud eremitas, illisq; ignotus obiit in eremo. Apud ejus posteros diu adhuc Moraviæ principatus fuit. Tandem stirpe eorum extincta à præfectis regis Bohemiæ Moravia est gubernata. BRETISLAUS, Udalrici regis, qvi regnum anno Ioxxxvii suscepit, filius, primus Moraviæ dux à genere est nuncupatus, & permansit deinde hic titulus in stirpe regia.

LIBRI TERTII
Sectio VII.
de Hungaria.

1. *Quare Hungaros non collocas inter populos Sarmaticos, cum moribus & habitu ordinario multum discrepent?*

Id eò sedulo facio, qvia Hungaris non est Slavonica lingva, qvam vel Poloni vel Ruthi intelligere qveant, sed peculiaris qvædam, sive ex Scythica origi-

originem derivans, quod puto: [illegible] [illegible] cum nullis aliis [illegible] communè habeas. Non autem fuere semper Hungari in [illegible] [illegible]. Olim vocabatur Pannonia, & dividebatur in superiorem [illegible] orem. Superior dicebatur etiam prima consularis, quæ hod[illegible] fere omnem continet, inque ea Viennam, Sabariam B. Martini & [illegible] nem B. Hieronymi patriam. Inferior & altera consularis à meridie [illegible] nisi e Dravum habuit. Utraque ab occidente contigit Marcomannos, [illegible] hodie est Moravia & Noricum [illegible] [illegible], ubi [illegible] [illegible] niola ultra Danubium verfus meridiem erat Valeria, & [illegible] [illegible] amnis inter Dravum & Savum sita, in qua Sirmium. [illegible] vum etiam Croatia, Liburnia, Bosna & Dalmatia, [illegible] comprehensa, quæ ad mare usque Hadriaticum [illegible] [illegible] dantur Bosna [illegible]: ultra quem fuit Mœsia [illegible] [illegible] currens, tam superior, jam Servia dicta, quam inferior, [illegible] Ex altera parte Danubii versus septentrionem dicebatur [illegible] tique: ubi Jazyges in medi[illegible] [illegible] [illegible] Danubium & [illegible] Transilvani: & Dacia, [illegible] [illegible] [illegible], hodie [illegible] supra eam Moldavia [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fines sunt. Ad meridiem Savum amnem habet, quo à [illegible] Sacvia determinatur. A septentrione per montem Carpatum [illegible] & Russia disjungitur. Ad occidentem Austria, quam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], cum Moravia & Styria [illegible]. [illegible] partem Tibiscus amnis & Marus, [illegible] [illegible] [illegible]. Complectitur igitur Hungaria omnem inferiorem Pannoniam, [illegible] Jazygum seu [illegible] & Walachiam [illegible] [illegible] pars, quam Transilvaniam vocant, [illegible]. [illegible] est [illegible] [illegible], jam [illegible] Christianis à Selymanno [illegible]. Hanc nobilissimæ urbes plures, quarum [illegible] nonnullæ [illegible] [illegible] sunt, [illegible] [illegible] seu [illegible] [illegible] [illegible], quod [illegible] [illegible] & [illegible] G[illegible] [illegible] Regalis seu [illegible] Weissenburg, regum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sinedunum, Quinqueecclesiæ, Colocia, [illegible] seu [illegible], archiepiscopalis quondam sedes [illegible] [illegible] Danubium [illegible] juxta [illegible], quod Germani [illegible] appellant, [illegible] [illegible] [illegible] pugnabili [illegible].

[illegible]

[illegible]

[illegible] illam [illegible] antea diximus. [illegible] à Pane, [illegible] Deo, an à [illegible] ubertate, ab à [illegible] q[illegible] [illegible] filio, Illyrici nepote, Polyphemi & Galateæ [illegible] [illegible] cantas [illegible], de illo prolixius disputant [illegible] [illegible] autem aliqui Celticam fuisse [illegible] arbitrantur. & [illegible] [illegible] sed suspecta serie a Chamo per Chal[illegible] [illegible] deducunt. [illegible] illos etiam vocant, qvanqvam illi [illegible] [illegible] pen montem & maritimam Macedoniam pertinent, [illegible] primú tentata est a Dario Hystaspis; deinde à Philippo & [illegible] [illegible]. Sed iis [illegible] denuo facti sunt. Augustus [illegible] per Vibium & Tiberiú submisit. Vandali [illegible] expulsi sedibus, [illegible] jussu Constantini XL. ferme [illegible]. Postea Gothi, trajecto [illegible], præter Mysiam, Thra[illegible] Illyrici partem, Pannonias [illegible] domuerunt, qvod in [illegible] [illegible] demonstravimus. Gothos Hunni circa [illegible] [illegible], ut jam in historia Attilæ diximus, Jordanes [illegible] [illegible] [illegible]mones compressis, prognatus [illegible]. Procopius [illegible] ex Asia eos deducit, Albanosq; qvondam [illegible] [illegible] fuisse [illegible] censet, qvi trajecta Mæotide, procul [illegible] [illegible] Gothis, & universa Europæ Scythia domita, in Pan[illegible] [illegible]. Primi Hunnorum duces fuerunt tergemini fratres, [illegible] ATTILA, Bendeguzi filius, ut ex ejus historia pate[illegible] [illegible] Attila, varii populi in libertatem sese vindicarunt [illegible] [illegible] allauerunt. Ipsi etiam Hunni in diversum [illegible] [illegible] & ALADARIUS, filii Attilæ, sibi qvisq; regnum [illegible] [illegible] miserrime attriverunt. Et [illegible] parte Hunnorum in Græciam [illegible], confugit inde [illegible] [illegible]. Aladarius autem in Pannonia [illegible] per seditionem [illegible] est, Germaniq; & Hunni, [illegible] [illegible] variam experti fortunam. [illegible] [illegible]. Et [illegible] Theophylactus [illegible]

 [illegible]

fuisse genter orientis, Turcis vicinas, quas Chaganus, origine Turca, [illegible] potestatem redegit: Agatchorum autem [illegible] quorum [illegible] principes antiqvitus fuerant WAR & CHUNNUS, [illegible] Europam tempore Justiniani recepisse, & consedisse in Pannonia [illegible] eieratem à cognatis qvondam populis receptos, nomine [illegible] (tanqvam qvi inter Scythicas orientis gentes præstantissimi [illegible] dictos esse, veros tamen Avares non fuisse, sed Pseudavares [illegible] vocatos suo adhuc tempore Waros, alios Chunnos, unde [illegible] men Hungarorum, ut qvi ex Hunnis & Waris conflati [illegible] Ostrogothi interim diu ante adventum Avarum dictorum [illegible] imperium denuo sibi asseruerunt. Illis in Italiam egressis & in Illyricum [illegible] Gepidæ sub suis regibus Pannonias insederunt: quorum [illegible] Cunimundum obtruncavit Albuinus rex Longobardorum, [illegible] Rosimunda sibi copulata, regnum, qvod in Pannoniis Gepidæ [illegible] occupavit. Hoc per Narsetem adversus GOTHOS in Italiam [illegible] Tu xvii. evocato, relicti Hunni [illegible], ut diximus, [illegible] arma Chagani fugientibus, Pannonias receperunt, & [illegible] finitimis insultarunt. Tandem Chaganus, origine Turca, [illegible] primum Nephthalitis vicinus, qvos etiam Albos [illegible] vocant, [illegible] ultra Mæotiden paludem [illegible] habitans, [illegible] [illegible] [illegible], qui se ei [illegible] [illegible], ut, qvamqvam [illegible] [illegible] pacem centum auri [illegible] millibus [illegible] [illegible] paulo post [illegible] late [illegible] populareetur Romanam [illegible] [illegible] [illegible], occupato [illegible] in Pannonia, [illegible] [illegible] apud [illegible] egit. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qvod [illegible] [illegible] à Phoca [illegible]. Chaganus [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] per [illegible] Romaldam, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Romaldæ [illegible] in [illegible]

s pulsus & Silesia contentus.

...slaus procerus in Siles. superior | *Crosnæ:* | *Miculaus in Tesch. & Oppeln in Silesia inferiori, ob. 1355.*

Casimirus I. ob. 1234.

Henricus I. barbat

Henricus II. pius,

Ladislaus.

Boleslaus calvus L | *Glogov. Sagan.*

Henricus crassus e | *b. 1309.*

Boleslaus Brig. ob. | *Conradus Olsniz. ob. 1360.* | *Conrad. II.* | *Conradus albus.*

Ludovicus Brig. ob. ob.

Henricus Stigmat

Henricus in Lübe

Ludovicus.

Johannes, ob. 145 | *nes. n.*

Fridericus Aug. e

Georg. Brigens.

Joach. Frid.

Joh. Christoph. Ge | *Brig.* | *L*

Georg. | *Ludovicus.* | *Christianus.*

Johannes, homo impius in fratres, ducatum Saganensem mar-

Conradus IV. quo anno 1492. defuncto, Vladislaus rex Bohem. ducatum Olsnensem concessit Henrico Munsterbergens.

Miculaus II. dux Tropp. post quem defunctum anno 1446. VVencesl. rex Boh. ducatum Tropp. occupavit.

Casimirus Teschin. Bohemis accessit, ob. 1289. | *Boleslaus Opeliæ. Boleslaus. Boleslaus.*

Casimirus, ob. 1358. | *Boleslaus, cæsus ab Hussitis 1433.*

Primislaus 1407.

Boleslaus ob. 1453.

Boleslaus II.

Casimirus cessit Vladislao regi Bohem. Grosglogaw. ob. 1518.

VVenceslaus 1514.

VVenceslaus Adam. posthumus, ob. 1579.

Adam VVencesl. ob. 1617.

Frid. VVilhelmus, qui accessit ad pontificios.

Boleslaus mirabilis, ob. 1465.

Nicolaus decollatus ob proditionem patriæ tentatam.

Johan. Henricus, quo anno 1530. defuncto, Ferdinandus Imp. Oppeliam sibi vendicavit.

Primislaus Ratibor.

Anna, nupta Nicolao, duci Troppaviensi & Jegerndorf. ex regis Ottocari posteris.

Johannes. Jegernd. | *Primislaus Troppav.*

Johannes. | *VVencesl.*

Nicolaus Jegerndorf. cum cujus uxore Georg. Schellendorfius L. B. accepit ducatum Jegerndorficum: cujus familia anno 1500. extincta, Vladislaus rex eum donavit Georgio march. Brandenb.

Johannes, qui sine prole anno 1480. defuncto, Vladislaus Bohem. rex, Troppaviam donavit fratri Sigismundo, postea regi Polon.

[illegible] Hunni illi, qui duce Chaba [illegible] Scythiæ solum post Attilæ [illegible]?

[illegible] ccci, anni à morte Attilæ effluxerant, ccxvi. millia Hunno- [illegible] ccclxiv, ex recondiris & asperis Scythiæ sedibus denuo [illegible] is Avarum, memoriaq; superiorum victoriarum perciti [illegible] b ducibus septem, in vii. castris susceperunt, inq; Trans- [illegible] a Daciæ parte, quæ hac de causa septem castrorum seu [illegible] en accepit, primum consedere. Inter illos duces præ- [illegible] AD ex prosapia Chabæ, sextus in progenie ab Attila, si gene- [illegible] credendum est, tandem nomen regium assumsit, & Suatha [illegible], qui in Pannoniis late regnabat, peremto, sese cum Ava- [illegible] consangvineis conjunxit. Sed paulo post Carolus M. [illegible] rum potentiam duobus [illegible] penitus confregit, & ex- [illegible] camerria, nunc Buda dicta, [illegible] auri & argenti, Scythicæq; [illegible] q; congestæ, vinis illis eripuit, atq; ad fidem Christi- [illegible]. Cum nihil [illegible] contenta superiore strage [illegible] imperio, eos per Pipinum filium [illegible], variis præ- [illegible], Pannon [illegible] bellam vix octo annis confecit, eamq; Pan- [illegible], quæ a Bavaria ad ostium Tejæ fluminis in Danubium [illegible], Austriæ [illegible] gnivit, quia ab oriente contingeret Ba- [illegible]. [illegible] post Caroli M. obitum Hungaris Ludovicus [illegible]. Quieti deinde, sub Carolo balbo tandem rebellare ausi, [illegible] cedere, & ab Arnulpho Cæsare pressus defecere, tan- [illegible] fenes, sed & mulieres, in habendo delectu, nomina [illegible]. In Germania in primis eruperunt: hinc in Gallias penetrantes, [illegible] exercuerunt. [illegible] Attilæ crudelitate supera- [illegible], qui rem [illegible], cum Arnulphus obiisset, [illegible] IV. imperatorem [illegible] tamen aliqvoties repulere, [illegible], Germanorum & Gallorum auro atq; [illegible]. [illegible], in Orientem qvoq; irrumpentes, [illegible]. Præterea Bul- [illegible] ad stipendia [illegible]. Tandem, per Forojulianum [illegible] in Italiam [illegible], Berengarium, [illegible], jam [illegible], postea [illegible] vastaverunt, [illegible] Venetias [illegible] habuerunt, [illegible] [illegible]. Deinde [illegible] repetierunt.

Ex altera quoq; parte ad Germanos [illegible] [illegible] sed ad Merseburgum ab Henrico aucupe [illegible] qui teste Aventino, ex [illegible] [illegible] tis, [illegible] dimisit, ut [illegible] Germanis tributum postularent. [illegible] Henrici filius, [illegible] ingenti praelio omnes eorum vires ita coercuit, ut multis annis [illegible] ab omni expeditione se continuerint. Sed quos reges Hunni [illegible] dicunt, more nostro [illegible].

REGES HUNGARIÆ.

An. Ch. [illegible]

3[illegible]. ATTILA, Bende[illegible] seu Mundzucci filius, [illegible] frater, quem ferunt [illegible] annos vixisse, quamquam [illegible] tribuit, ex Scythia Pannonias ingressus, [illegible] [illegible] occisus. in amplexibus sponsae profluvio sanguinis [illegible] [illegible] titulum usurpavit: Attila, Bendeguzi filius, [illegible] nepos, in Engadi nutritus, Dei gratia rex Hunnorum, [illegible] [illegible]rum, Dacorum, [illegible] orbis, flagellum Dei.

44[illegible]. CHABAS, F. qui in Asiam, ex Pannonia fugatus a fratre, [illegible] est. Credo, id factum esse, cum [illegible] Attilae filius, [illegible] Chronico Marcellini, in praelio [illegible] caesus, [illegible] conto Constantinopolin delatum sit.

EDI, F.

VEGEC, F.

ELEUD, F.

ALMUS, F. in Transsilvania, [illegible] ducibus [illegible] consedit, cum Hunnos Pannonias [illegible].

[illegible]. ARPAD, F. [illegible] Constantinopolis [illegible] [illegible] Pannonias tunc temporis [illegible] [illegible] occupavit.

ZULTAN, F.

[illegible]. TOXIS seu TOXON, F. cujus tempore Hunni ab Henrico [illegible] [illegible] ad Merseburgum [illegible] [illegible] Vasul [illegible] Andreas, Bela & Levente.

GEISA, F. [illegible] primus Christianam religionem [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] duce, [illegible]. Obiit anno [illegible].
[illegible] STEPHANUS, [illegible] Adelberto episcopo Pragensi, [illegible] ad [illegible] perduxit, adversus [illegible] [illegible] ducem [illegible] bellum gessit. 41

[illegible] II. PETRUS ALEMANNUS, Stephani ex [illegible] sorore nepos, filius Guilielmi ducis Burgundiæ, à [illegible], qvæ curaverat [illegible] cui Stephanus regnum destinaverat, oculos [illegible], ad regnum [illegible], fugientibus in Poloniam [illegible] tribus Michaelis filiis, [illegible]ca, Bela & Levante, non placuit proceribus: & ob id post [illegible] tyrannidem & libidinem, vel potius, qvia Germanus [illegible], regno pulsus est, & ABA seu OVO, Gaiza ex filia [illegible], ejus loco rex factus, ab Henrico III. imperatore, [illegible] restituere conabatur, [illegible] victus, captus & supplicio [illegible] affectus est. Sic post [illegible] Petrus ad regnum rediit. Cum tamen ad ingenium rediret, iterum captus & excæcatus [illegible]. 9

[illegible] IV. ANDREAS, Ladislai calvi filius, Michaelis nepos, Toxis pronepos, Hungaros, qvi à Christo defecerant, in viam revocavit, Henrici III. imperatoris [illegible] bis sustinuit, fratrem Belam, qvem [illegible] [illegible], hostem sensit, & à suis tandem in prælio [illegible] pedibus [illegible] est. 12

[illegible] V. BELA, Fr. [illegible] clementissimus, [illegible] dei [illegible] fundamenta, Hungaris [illegible] ad [illegible] deficientibus: adhuc [illegible] ruina [illegible] [illegible]bit. 4

[illegible] VI. SALOMON, Andreæ F. patre occiso ad Henricum III. imperatorem [illegible] qvo [illegible] in regnum reductus est. [illegible] à patruelibus Gaiza & [illegible] [illegible] adjutus, [illegible] qvæsitis hincinde auxiliis, in [illegible] 10

[illegible] VII. GAIZA MAGNUS, Belæ F. Salomonis patruelis, cujus tempore [illegible] Hungariam afflixit. 3

[illegible] VIII. S. LADISLAUS [illegible] Dalmatiam & Croatiam Hungariæ [illegible] Dalmatiæ [illegible] 19

[illegible] IX. COLOMANNUS, Gaizæ magni [illegible] ad

ad bellum factum eduxit, [illegible]

[illegible] optimum, quem excæcavit, [illegible]

1114. X. STEPHANUS II. FULMEN [illegible]

1131. XI. BELA II. cæcus, sed sapiens, Gaizæ magni ex [illegible] pos, patruelis Stephani, quem Colomannus excæcaverat [illegible] phanus ad regnum evexit.

1141. XII. GAIZA II F. justus & amabilis, Teutonicos [illegible], Austriacosq; fudit, & Hungaria expulit.

1161. XIII. STEPHANUS III F. gravissima bella gessit cum [illegible] in Dalmatia, & cum impp. Græcis ob Illyricum & Liburniam, [illegible] & adversus patruum, Uladislaum, quem aliqvi II. [illegible] Stephanum IV. Belæ cæci filios, qvorum uterq; [illegible] cium sibi regnum rapuerat.

1173. XIV. BELA III. alter Gaizæ filius, Stephani frater, justus, prudens, & felix adversus Polonos & Venetos bellator.

1191. XV. EMERICUS, F. qvem aliqvi vocant Henricum, [illegible] seditiosum jam in acie stantem, regiis indutum ornamentis, per medias incedens copias, ad sanam mentem reduxit.

1200. XVI. ULADISLAUS II. F. immatura morte sublatus.

1201. XVII. ANDREAS II. Emerici frater, Belæ III filius, Hierosolymitanus ob expeditionem sacram dictus, heros prudens, egregia nobilitati concessit privilegia. Uxor ejus Gertrudis, ducis Moraviæ Bertholdi filia, cujus permissu virgo in gynecæo stuprata fuerat, à Banckbano viro primario, virginis patre, impune occisa est. Ejus filia Elisabetha, Ludovici Landgravii Thuringiæ uxor, habebatur sancta.

1235. XVIII. BELA IV F. justus & fortis, à Tartaris, qvi [illegible] Hungariam prædabant, acie victus, omnibus fere suis destitutus, in Dalmatiam abiit, & post triennium regno, auxilio [illegible] rum militum, recuperato, prospere cum Austriacis: cum Bohemis non item pugnavit.

1275. XIX. STEPHANUS IV. F. Ottocarum Bohemorum regem, [illegible] qvo ipsius pater [illegible] admodum afflictus [illegible], Bulgaros & [illegible] stipendiarios sibi fecit.

1278 XX. ULADISLAUS III. (IV.) Chunus, F. [illegible] & bellicosus, [illegible] adhuc parte Rudolphum imperatorem [illegible]

Bohe-

Bohemiæ regem juvit. Ejus tempore Tartari denuo per biennium Hungariam diripuerunt. 13

1290. XXI. ANDREAS III. Venetus, qvia Venetiis natus fuit, Andreæ II. ex filio Stephano posthumo nepos, Austriam propter uxorem sibi vendicavit. 10

1301. XXII. WENCESLAUS, Belæ IV. ex filia Anna nepos, filius Primislai Ottocari regis Bohemiæ, rex & ipse Bohemiæ, qvem Hungari vocant Ladislaum, in magna procerum dissensione dictus est. Nam stirpe Hunnica ab Attila usq; ad hæc tempora continua serie propagata, nuncdemum in sexu virili deficiente, aliqvi Carolum Martellum Stephani IV ex filia Maria nepotem, filium Caroli Claudii, regis Siciliæ & Neapolis; aliqvi Ottonem ducem Bavariæ, Henrici filium, Belæ IV. ex filia Elisabetha nepotem; aliqvi demum ob eandem sangvinis rationem hunc Wenceslaum elegerunt, qvi qvietis causa in Bohemiam recessit post triennium. 3

1304. XXIII. OTTO BAVARUS, Belæ IV. ex filia nepos, Henrici duci Bavariæ filius, à Transilvaniæ Palatino Ladislao captus, cum ignominia regiæ potestati renunciavit. 5

1309. XXIV. CAROLUS ROBERTUS seu CAROBERTUS, Caroli Martelli, principis Salernitani, filius, Stephani V. ex filia Maria, Caroli Martelli matre, pronepos, cognomento puer, victo sub primis regni auspiciis comite Trintschinensi, feliciter regnum gubernavit, & præter Hungariam tenuit Dalmatiam, Croatiam, Serviam, Bulgariam, Bosniam, magnamq; Russiæ partem. Filium ejus Ludovicum Casimirus Magnus rex Poloniæ heredem designavit. 33

1342. XXV. LUDOVICUS I. F. ut antea avunculo Casimiro Magno in Poloniæ regno successerat, ita post patrem rex Hungariæ factus, in Venetos bis movit: Judæos regno expulit: Moldavos & Ruthenos rebelles domuit. In Italiam qvoq; adversus Johannam I. reginam Neapolitanam, qvæ Andream maritum, fratrem ipsius, laqveo necaverat, copias eduxit, seq; regem Neapoleos curavit proclamari. 40

1382. XXVI. MARIA F. cum matre Elisabetha per biennium rebus præfuit: qvo elapso, contra eam evocatus est CAROLUS DYR-

RACHIUS PARVUS, Ludovici filius, Stephani V. ex filia Maria & Carolo Claudio, rege Neapolitano, pronepos. Sed eum paulo post in arce Budensi mater Mariæ strangulari [illegible]. Ideoq; & ipsa à Croatiæ præside in itinere capta & de saxo præcipitata, filiaq; ejus Maria captiva abducta est, donec nuberet Sigismundo. 4

1386 XXVII. SIGISMUNDUS imperator & rex Bohemiæ, Caroli IV. imperatoris filius, Ludovici I. ex filia Maria gener, rebelles Dalmatas, Wâlachos & Moldavos in ordinem redegit, minusq; prospera adversus Turcos fortuna usus, primum ad Nicopolin, deinde post XIII annos ad Sinderoviam victus est. Ob priorem [illegible] tim cladem suis ludibrio fuit, elapsusq; ex Germania comparavit sibi auxilia: qvibus etiam fretus, regnum recepit. Sed qvod XXXII barones rebelles supplicio ultimo affecisset, paulo post captus, & viduæ in custodiam traditus est: qvæ eum tandem [illegible] nativa usum dimisit. Hungari eum vocarunt porcum Bohemicum. Memoranda hic est ridicula occasio, qva Turci in Bosniam de Herneja, qvodam Spalethii duce, attracti sunt. Ille [illegible] ribusq; deformis, ludibrii causa in aula Sigismundi a Paulo [illegible] porio per mugitum salutatus erat. Qvod cum risui & [illegible] præbuisset aulicis materiam, ipseq; Sigismundus ignominia Herneiæ delectari videretur, ille deficiens ad Machometem I. Turcorum imperatorem, trajecto Savo, occurrentes sibi Hungaros profligavit, vivumq; Chuporium captum bovino tergo [illegible], & in Savum dejecit. Ab hoc tempore Machometes in Bosnia superiore præfectum Isaacum constituit: qvo à Nicolao [illegible] auspiciis Sigismundi peremto, Stephanus, gener factus Lazari, despotæ Serviæ seu Rasciæ, Bosniam usq; ad Machometis II. tempora tenuit: à qvo blande evocatus, pelle detracta vitam & regnum amisit, & Bosnia Turcis cessit. 51

1437 XXVIII. XXIX. ALBERTUS imperator, Sigismundi ex filia Elisabetha gener, uxorem reliqvit gravidam: cujus ventrem aliqvi [illegible] exspectare nolentes, evocarunt ULADISLAUM IV. regem Poloniæ, ut rex esset, & Elisabetham hac duceret lege, ut, si pareret, [illegible] haberetur ratio. Regina enixa Uladislaum V. [illegible] in contractum matrimonialem nunqvam [illegible].

juravit, ut suus filiolus qvatuor mensium coronaretur, abductaq; secum, elusis proceribus, corona regni, & relicta post se vacua arca obsignata, in qva Hungari putabant esse coronam, cum Infante ad Fridericum imperatorem sese contulit, & postea anno seculi XLII. Jaurini mortua est. Interim Uladislaus IV ex pacifico Poloniæ regno ad Hungariæ bella, imo ad mortem tractus, diademate de capite S. Stephani detracto coronatus, Johannem Corvinum, dictum Hunniadem, comitem Bistriciensem, palatinum Transilvaniæ constituit, qvi aliqvoties Turcos egregiis victoriis repressos ad pacem x. annorum adegit. Qvam cum in pio Eugenii IV & Juliani Cardinalis indultu & svasu temere rupisset, ratus, distineri imperatorem Turcorum à rebellibus Caramannis, in Varnensi clade, qvam Amurathes suis precibus & votis deprecatus fuerat, magno cum Christiani nominis & fidei detrimento una cum Juliano Cardinale occubuit. Dicitur Amurathes, in fuga constitutus, Christum, si Deus esset, ceu credunt Christiani, rogasse, ut perjurium suorum vindicaret. Factum! Uladislaus rex, victoriam jam inclamans, eqvo vulnerato est dejectus, & caput ejus conto affixum, ut terruit Christianos, ita à fuga retraxit Turcos. Ne tamen plura auderet Amurathes, virtus obstitit Hunniadis. 7

1444. XXX. ULADISLAUS V. POSTHUMUS, Alberti filius, ob infantiam prorege & gubernatore usus est Johanne Hunniade Corvino. Hic Hunniades, secundum nonnullos Sigismundi imperatoris nothus, verius, ex Scaligera oriundus familia, Buthonis Hunnorum apud Walachos principis filius, Turcorum fulmineus terror dictus, non saltem adversus Turcos & Draculam Walachum, Serviæq; despotam heroico impetu bella gessit, sed & a Friderico III. imperatore infantem & regem Hungariæ Uladislaum V. armis repetivit. Cui ipsi, cum esset XIII. annorum, regnum tradidit, atq; post egregiam ad Belgradum, fortissime ab impetu Turcorum iterum iterumq; tentato defensum, victoriam à Turcis reportatam placide ex hac vita decessit. Filii ejus ob conspirationem etiam in regis necem falso accusati a comite Ciliæ Ulrico, qvi ipsum qvoq; Hunniadem antea falsis declarationibus in periculum capitis pene deduxerat, extrem [illegible] adjectum., & alter Uladislaus,

dislaus, qvia Ulricum Ciliæ comitem in duello peremerat, non satis cognita causa, jussu regis, decollatus: alter Matthias Budæ in carcerem conjectus est. Ecce autem varietatem fortunæ! Uladislaus V. rex statim in apparatu nuptiarum cum Magdalena, Caroli regis Galliæ filia, qvæ tamen nondum ex Gallia advecta, moritur, d[illegible]rum, inqvit Lud. Tubero, sed verius peste peremtus. Hinc Matthias captivus, paulo ante Pragam abductus, rex Hungariæ declaratur: cujus tempore Scanderbegus adversus Turcos incredibilem virtutem probavit, ut dicemus in historia Amurathis II. 14

1458. XXXI. MATTHIAS CORVINUS, Johannis Hunniadis filius, insignis literatorum fautor, qvem solum ob virtutem & felicitatem bellicam Mahometes II. inter Christianos duces principis nomine dignum censuit, coronam Hungaricam, hactenus à Friderico III. imperatore non redditam, armis repetiit; auro obtinuit. Turcos victores & victos habuit. Austriam, ipsamq; Viennam occupavit, nec, nisi Alberti, dexteræ illius manus imperio, armis Saxonicis adactus, inducias fecit. Transilvanos rebelles domuit. Stephanum Palatinum, in Moldavia late regnantem, ad obseqvia legitima præstanda adegit. Bellum etiam septennale, instinctu pontificis, in Podiebracium Bohemorum regem gessit, seq; etiam regem nuncupavit: post fata etiam Podiebracii bella continuavit adversus Ladislaum, regem Bohemiæ, & ejus patrem Casimirum, regem Poloniæ: remq; eo deduxit, ut interventu Saxonum & Johannis Brandeburgici hæc pax coalesceret, qva Lusatia cum ea parte Silesiæ, qvæ Bohemiam contingit, esset Ladislai, reliqva Silesia & ea, qvæ in Moravia tenebat, retineret ea conditione, ut, si sine herede masculo obiret, regi Bohemiæ omnia redderentur: si heres ei nasceretur, ut aut illi præmemoratæ ditiones à Bohemis manerent, aut cc. millia aureorum solverentur. Epitaphium ejus inscriptum est: Marmore hoc Matthias Corvinus situs est: qvem facta Deum ostendunt, fata fuisse hominem. Vidua ejus Beatrix, Ferdinandi regis Neapolitani filia, frustra aspiravit ad nuptias Uladislai VI. cumq; eas non obtineret, de ipsa falsis promissionibus, non erubuit palam profiteri, & ad pontificem Romanum deferre, Uladislaum justo sibi congressum matrimonio, ut est apud Tuberonem.

1490. XXXII. ULADISLAUS VI. Uladislai V. ex fratre Casimiro rege Poloniæ nepos, rex Bohemiæ, frater Sigismundi regis Poloniæ, multis competitoribus prælatus est. Regnum enim ejus frater Johannes Albertus frustra quæsiit; frustra Johannes Corvinus, filius Matthiæ illegitimus; frustra etiam Maximilianus, filius Friderici imperatoris. Omnino dissimilem fuisse Matthiæ Corvino dicit Jovius libro XIII. qui eum ait senio & multa corporis obesi arvina oppressum, solisq; confisum Dei divorumq; auxilii, omnem regni administrationem omisisse, ab una tantum innocentia, facilitate & indulgentia, & quod plerumq; sui & imperii oblivisceretur, à proceribus commendatum. Hungari ei ob segnitiem nomen vaccæ indiderunt. Bohemis tamen princeps est laudatissimus, ob pacis studium rex laureatus dictus. Interim pontifex, cum Uladislaus curam belli adversus Turcos omitteret, his, qui se cruce signari purpurea vellent, & arma adversus Christiani nominis hostem inducerent, criminum omnium veniam promisit. Confluxerè ad Pestum undiqvaq;, relictis pagis, agrestes, & nomine militum cruciferorum totam Hungariam habuere infestam, sibiq;, spreta autoritate Uladislai, regem delegere Georgium qvendam Sechelum, qvi bipartito exercitu cuncta in prædam vertit, & nobiles, qvos cepit, adacta per sedem præacuta sude, miserabili supplicio enecavit, matronasq; & virgines ingenuas universo exercitui prostituit. Vix tandem à Johanne Bornemissa & Johanne Zepusio, Transilvaniæ Palatino, variis præliis attriti, qvievere. Circa hæc tempora anno CIↃCCCCXCIX. Turci, à Ludovico Sfortia adversus Venetos evocati, ex Bosnia per Croatiam & Vinidarum marchiam effusi ad mare Adriaticum omnia longe lateq; populati sunt, inq; ipsum agrum Tarvisinum pervenerunt. Sexennio antea à Johanne Frangepano comite adversus Emericum Drencenum Croatiæ præsidem evocati, Croatiam atrociter vastarunt, & ab hoc tempore in Carinthiam & Stiriam usq; progressi, multa hominum millia abduxerunt: inq; Peloponnesum anno 1500 per Isthmum ingressi, Methonem & alia loca munita occuparunt, qvæ hactenus Venetorum fuerant.

1516. XXXIII. LUDOVICUS II. F. rex Hungariæ & Bohemiæ, immature sine epidermide, seu cute exteriore, qvam arte medici fecerunt,

runt, ante DIeM natVs: immature anno regno [illegible] immature anno ætatis [illegible] barbaris; immature anno [illegible] mortem [illegible] Turcis cum XX. millibus cæsus ad Mohacium. Sub hoc Solymannus rex Turcus Belgradum seu Albam Græcam, quam frustra Amurathes II & Machomet II. oppugnarunt quondam, ut & Budam post victoriam à cælo rege partam occupavit. 11

1527. XXX.V. XXXV. XXXVI. JOHANNES ZEPUSIUS, Transilvaniæ palatinus, cum non extaret regia proles, in conventu [illegible] armatæ multitudinis rex Pannoniæ est creatus, & rite coronatus. Sed FERDINANDUS Austriacus, Caroli V. frater, jam Bohemico auctus regno, quia gener erat Uladislai VI ex Anna [illegible], id regnum sibi vendicans, nonnullorum procerum, & inprimis Stephani Batoris, consiliis nixus, exercitu subito contracto [illegible] Budam contendit. Johannes inde, ut à milite minus paratus, hostem non expectans, Pestum trajecit, & superato Tibisco ad Toccajum in castris consedit. Ferdinandus Buda sine vulnere potitus, hoste feliciter in pugna Toccajensi superato & fugato, in ipsam Transilvaniam penetravit, & tandem omnium consensu rex proclamatus, Stephanum Batorem cum summa potestate proregem in Hungaria creavit. Zepusius clade accepta in Poloniam profugit, & consiliis Hieronymi Laschi, viri illustris & eruditi, usus, à Solimanno opem petiit & impetravit. Laschius legatione Byzantium suscepta, Sigismundo Poloniæ rege, Johanni Zepusio affinitate juncto, connivente, imo negotium promovente, id effecit, ut ad reducendum Johannem novum bellum Pannonicum in aula Turcica decerneretur, hac adjecta conditione, ut Johannes Ottomannici nominis esset post hac beneficiarius. Et statim Solimannus cum maximis copiis Belgradum applicuit: Johannem ex Polonia advolantem in clientelam recepit: Budam [illegible] propter dilapsos cives vacuam occupavit; arcem ad [illegible] expugnavit: ipsam Viennam gravi obsidione, irrito tamen [illegible], obsedit: Johannem Budæ regem constituit, & alia expeditione quinquaginta myriadas secum traxit: sed cum Carolus & Ferdinandus e rebus Germaniæ & Italiæ [illegible] obsisterent, [illegible] fugienti similis discessit. Johannes Zepusius autem, quamdiu vixit, Turcorum præsidio tutus, regni [illegible] dignitatem.

Fra-

Propterea tandem Ferdinandus cum Johanne transegit, ut suo quisque præsidio tueretur, quas urbes & arces in potestate habebat, & Johannem, quem antea solebat Vaivodam seu Palatinum vocare, appellabat regem, hac tamen conditione, ut si ille vita excederet, ipse regno potiretur. Post Johannes uxorem duxit Isabellam, Sigismundi regis Polonorum filiam, & armis sibi Transilvaniam, cujus se regem Mailatus dixerat, asseruit: & cum ipsi filius nunciabatur natus, quem nominabant primo Stephanum, deinde JOHANNEM II. SIGISMUNDUM, ipse paulo post vita excessit, & filium testamento reliquit heredem sub tutela Cardinalis & episcopi Varadinensis, Georgii Martinusii Croati & Petri Vicchii. Infantis etiam capiti corona regni in solemnitate patris funebri est imposita. Sed Ferdinandus statim arma parat: regnum sibi asserit: Albam regalem, Pestum & alia loca vi occupat. Reginæ auxilia submisit Solimannus, evocatus a Cardinale Georgio, qui se Johanni dixit regnum concessisse, ut ad liberos ejus transmitteretur. Illis tuetur quidem Cardinalis Budam adversus Rocilandalium Ferdinandi ducem, sed eam Solimannus, cum ipse è Byzantio advolaret, vi, minis & fraude sibi vendicavit, & regina cum infante ultra Tybiscum in Lippa regnatura à se demissa, in potestatem etiam redegit Pestum, Strigonium, Albam regalem. Dum ita Hungaria a Christianis & Turcis laceraretur, Ferdinandus per legatum has ab Isabella conditiones iniri voluit, ut in Hungaria & Transilvania cum filio haberet arces patrimonii Zapoliani, & loco dotis centū [illegible] aureorum, ducatumque in Silesia Opoliensem, & de jure regni decederet: Sed Solimannus novo exercitu misso, magnis cladibus copias Ferdinandi affecit, illumque eo adegit, ut pacem triennalem tributo xxx. [illegible] aureorum annuo [illegible]aretur. Antequam id fieret, Cardinalis Georgius, cum non cessaret dolis & fraude agere, jussu Ferdinandi per insidias sublatus est. 35

1562 XXXVII. MAXIMILIANUS, Ferdinandi F. imperator, cum hostiliter persequeretur filium Isabellæ Johannem [illegible] Turcæ [illegible] [illegible] ei intulerunt, ipseque Solimannus jam [illegible]genarius cum [illegible] apparatu bellico in Hungariam [illegible], & pluribus circa Danubium arcibus in potestatem redactis, gravi [illegible]ne

Zigetum

Zigetum præfuit. Vrbs tamen illa [illegible] in castris Solimanno Machmet Vezir Bassa [illegible] expugnavit. A Selymo postea Maximilianus [illegible] sione, à patre jam condicta, pacem pro Hungaria obtinuit [illegible] norum, &, ut cederet Johannes II. titulo regis Hungariæ, Transylvaniam ipsi jure cessit hereditario: qvo postea anno [illegible] defuncto, ipse qvidem facile Hungariam sibi asseruit, Transylvani autem sibi principem præfecere Stephanum Batorem, deinde regem Poloniæ lectum.

1572. XXXVIII. RUDOLPHUS F. imperator, cujus tempore Amurathes, induciis anno seculi xcii. ruptis, primùm in Croatia multa loca cepit, & qvanqvam ad Sisecum & Albam regalem [illegible] demaccepit, tamen Sisecum, ut & Vesprinum & Palotam [illegible] Hungari econtra Tilecum & Strigonium occupant, & duce Matthia archiduce primum, deinde Maximiliano, magna spe [illegible] tur, qvia Sigismundus Batori princeps Transilvaniæ, [illegible] tributarius Amurathis, ut & Ralci à Turcis defecerunt. [illegible] men Jaurinum seu Rabam & Agriam expugnavere. Maximilianum ad Kerestesum magna clade anno seculi xcvi. peremtis [illegible] Christianorum, affecere. Receptum post paucos annos est Jaurinum nostratibus, & qvidem astu & industria, Adolphi Schwartzenbergii & Nicolai Palphi: Alba item regalis rediit ad Cæsarem, duce Mercurio. Sed hanc vicissim Turcæ receperant anno [illegible] Post triennium, cum Hungari in fide erga cæsarem nutarent, [illegible] dem pax in xx annos cum Turcis coaluit hac conditione, ut Turcæ Strigonium, qvod paulo ante interceperant, retinerent, [illegible] millia aureorum honorarii nomine imperatori Turcico [illegible] & singulis trienniis legati utrinq; ad firmandam pacem [illegible] arent. Qvo facto, Ordines Hungariæ & Austriæ, qvia [illegible] ratorem pro expediendis negotiis difficilis patebat [illegible] Matthiam ejus fratrem sibi regem & principem elegerunt. [illegible] cum moleste acciperet, indignatus, se vivum exauctorari, Matthias, milite conscripto, causam armis tueri volebat: cumq; [illegible] [illegible] in apertum bellū erumperent, jam Matthias in [illegible] Bohemiæ ad Pragam cum milite hæreret, interveniente [illegible] & electoribus mitigatus imperator jus regni Hungariæ [illegible]

cuma-

[illegible]strationem Austriæ, Tirolensi comitatu sibi reservato, fratri concessit anno seculi viii. 35

1608 XXXIX. MATTHIAS Fr. non contentus regno Hungariæ, de Bohemiæ qvoq; & imperii successione sibi caveri voluit, ne ea deferretur Leopoldo. Huic impense favebat Rudolphus imperator, & injuriam fratris vindicaturus, permittebat, ut Leopoldus milites è Juliaco Passavium deductos & ad numerum qvatuor millium eqvitum, novemq; millium peditum auctos, in Bohemiam mitteret, ipsamq; Pragam occuparet, hac excusatione usus, se non vi[illegible] hostili animo, sed ut dignitatem imperatoris defenderet. Civibus autem, qvia Matthiæ magis favebant, ad arma conclamantibus, ingens in oppido Pragæ extitit tumultus, conflictu in duas horas continuato. Et qvanqvam Leopoldus illius partis cives ad obseqvium adegit, vetus tamen Praga ei portas non aperuit, proceribus magno numero ad eam contra impetum defendendam concurrentibus. Cumq; Matthias cum xviii millibus advenaret, Leopoldus Passaviensis cum militibus Buduitium [illegible]: Matthias autem cum Rudolpho sic transegit, ut sibi regnum frater cederet, ipse vero ei ex vectigalibus Bohemiæ qvotannis [illegible] cc. millia aureorum solveret, & præfecturas qvatuor cum arce Pragensi illi, qvoad in vivis esset, relinqveret, & liberum religionis exercitium Bohemis permitteret, literis majestatis, qvas vocant, ad id datis. Et notandum, qvod Leopoldus præcipuum suum ducem in hac expeditione Passaviensi Romæum ob prædas [illegible] avare actas capitali avare actas capitali supplicio affici curaverit. 9

1618 XL. FERDINANDUS, patruelis Matthiæ, successor à vivo adhuc acceptus, Caroli Austriaci filius, statim Cleselium Cardinalem, conatuum suorum & Leopoldi præcipuum obicem, in custodiam tradidit, edictoq; promulgato exercitium religionis Evangelicæ in Austria prohibuit. Cum Protestantes ex Ordinibus [illegible] deprecarentur, nec ad supplicem libellum, cui cc. proceres [illegible] ipserant, responsum ferrent, ad vim [illegible] [illegible] [illegible]: jamq; ad [illegible] ventum erat. Sed Matthias imperator libero religionis exercitio [illegible] turbas composuit. Ex Styria jam dudum ejecerat [illegible] religionis asseclas. [illegible],

 cum

enim ab ejus voluntate omnia in aula imperatoris pendere [illegible] plexi, cum literas majestatis, pro libero religionis [illegible] pio quondam concessas, abrogaturum, ad [illegible] bellum, cui Hungari etiam varia fortuna implicati sunt. [illegible] seculi xxv. regnum Hungariæ Ferdinandus filio Ferdinando [illegible] didit. Qvinqvennio antea Bethlenius, princeps [illegible] deinde rex Hungariæ in turbis Bohemicis delectus, [illegible] regio titulo fuerat usus. Sed post transactionem [illegible] sem reddidit Ferdinando dignitatem regiam, titulo [illegible] contentus: successorq; illi in principatu anno seculi xxx. [illegible] in novissimis turbis Georgius Ragozius.

1637. XLI. FERDINANDUS III. ERNESTUS F. [illegible]

1647. XLII. FERDINANDUS IV. FRANCISCUS F. vivo adhuc patre coronatus. Typum successionis regum sequenti tabula adumbrabimus.

TYPUS SUCCESSIONIS REGUM HUNGARIAE.

[illegible]

[illegible] XVII. Andreas II.

[illegible] XVIII. Bela IV. [illegible]

[illegible] Anna, ux. [illegible] E[illegible], ux. Henrici [illegible] XXI. Andreas III. [illegible]

XXII. VVenceslaus XXIII. Otto. rex [illegible] & Hung.

[illegible] dux Dyr[illegible] Carolus dux Dyrrach. Ro[illegible]us, rex Neap. Philippus princeps T[illegible]ents.

XXVI. Carolus rex Neap. & Hung. Carolus, dux Calabr. Ludovicus, maritus Johannæ I.

[illegible] rex Neap. Johanna II reg. Neap. Johanna I. regina Neap. [illegible]or Andreæ & [illegible]

[illegible] ux. [illegible] Stephanus [illegible] VValach. Johannes, dux Dalmatiæ. Andreas rex Neap. maritus Johannæ I.

[illegible] Casimirus, rex [illegible] XXXV. Uladislaus VI. rex Boh. & Hung.

XXXIII. Ludovicus II. Anna, ux. Ferdinandi I imp. regis XXXIV.

XXXV. Maximilianus II. imp.

[illegible] imperator. XXXVII. Matthias imp. cui [illegible] Ferdinandus II. imperator successit, rex XXXVIII. & post eum [illegible] Ferdinandus III. rex XXXIX.

[illegible] promisimus, Transilvanos, Dacos & VValachos nolim [illegible] dimittti.

[illegible] Græci Thraciæ, Romani Daciæ in Scythia Europæa an[illegible], cujus pars forte quarta est, Carpaticis montibus & parte [illegible] data. Divisa est in septem regiones, unde etiam [illegible] Siebenberga: ejusque incolæ dicuntur [illegible] aut [illegible], aut rectius a comitiis suis, quæ [illegible] [illegible] generis scribendi non a dextera ad sinistram, ut [illegible] [illegible] ad dexteram, ut Græci & Europæi; sed, ut Chi-

 neoles

nenſes, & qvandam Samaritam, [illegible] ad [illegible]. Cæterum [illegible] [illegible] pene repperere, [illegible] de [illegible] Tranſilvaniam tandem [illegible]. [illegible] ſus, qvæ [illegible] ſeculo in capita ſunt. JOHANNES [illegible] SIUS, [illegible] in Tranſilvania, cum regnum Hungariæ [illegible] bat electus, adverſus Ferdinandum Auſtriacum [illegible] [illegible], tam beneficus in Georgium Martinuſium [illegible] filiis utebatur, [illegible] ut non tantum [illegible] epiſcopatum [illegible] curaret, ſed & [illegible] reginæ viduæ & filiolo JOHANNI [illegible] rus. [illegible] Auſtriacis illinc Turcæ incumbentibus Hungariæ [illegible] [illegible] Martinuſium, tanqvam de [illegible] [illegible], accuſaret, ad partes Ferdinandi ille [illegible]. [illegible] [illegible] Ferdinando, & ceſſit Tranſilvania [illegible] gni Hungarici certis conditionibus. Paulo [illegible] [illegible] auxiliis Turcicis impetratis, Ferdinando [illegible] filiusq; ejus Johannes titulum regni Hungarici [illegible] nuſios, cum & ipſe jam in Turcas propenſior videretur, [illegible] Bapt. Caſtaldum, ipſi à Ferdinando in rebus [illegible] latus eſt. Et Maximilianus, qvam primum [illegible] Ferdinandi [illegible] copiis ſub Lazaro Schwendio collectis, Tokajum, B[illegible] Tranſilvaniæ occupavit. Econtra Solimannus, in Hungariam [illegible] ut orta obſidione Zigethum [illegible] e cujus [illegible] ſit, [illegible] tamen [illegible] Maximilianus, ut, [illegible] [illegible] vellet, [illegible] pen[illegible] Turcis [illegible] [illegible] Hungariæ [illegible]. Tranſilvaniæ [illegible] [illegible] ſecuti [illegible] defuncto, Tranſilvani aliqvem [illegible] principem delegere, STEPHANUM BATHOR[illegible] Hungarum, filium Stephani, palatini Hungariæ, [illegible] [illegible] in pugna ad Varnam [illegible] rege ſuo Vladislao [illegible] poſtea, [illegible] regi [illegible] [illegible] Tranſilvaniæ [illegible] CHRISTOPHORUM [illegible] [illegible] SIGISMUNDUM [illegible] [illegible] Hungariæ, ab [illegible] [illegible] [illegible] Moldaviæ [illegible]

[illegible]stituit, qui [illegible] Moldaviæ. Sigismundus rex Poloniæ, id [illegible] copias Transilvaniæ [illegible], & M[illegible] ad se & regnum Po[illegible] & alium ibi [illegible] Palatinum. Imperator vero, [illegible] Transilvanus non videretur sufficere ad principatum contra Turcas [illegible] cum eo [illegible] pacificebatur, ut, ducta uxore Austriaca Maria [illegible], Ferdinandi II. sorore, Transilvania cederet, & pro ea duos [illegible] Silesiæ, Ratiborium & Opoliam cum I. millione [illegible] pensione annua reciperet. Frustra. Et quanquam [illegible] Transilvaniæ in [illegible] Imperatoris accipiebatur, ordines tamen provin[illegible] Bathorii reliqui, reclamabant. Ipsum Sigismundum [illegible] pacti, præsertim quia promissa non pendebantur: mutatoq[illegible] Silesia repetiit Transilvaniam, & invito Cæsare, eam certis con[illegible] fratri agnato ANDREÆ Cardinali: qui tamen statim præ[illegible], victus à MICHAELE Palatino Walachiæ, qui sibi vendicabat [illegible], occubuit. Sed nunc P[illegible] ordinem redegere, & pluri[illegible] en ISTHUANI BATHORII juravere. Ipse etiam Si[illegible] ad [illegible] principatum revocabatur à Transilvanis, qui [illegible] jugum alienigenæ principis, & quanquam [illegible] à Michaele Palatino anno [illegible] à Cæsareanis accepit, illum tamen [illegible], proq[illegible] patriæ libertate varia pericula subierunt. In[illegible] Walachus sibi asserere conabatur Transilvaniam, auxiliis Tur[illegible] Tartarorum [illegible]mixus, Georgius Basta, dux Cæsareanus, illum in [illegible], speculatoribus emissis, oppressit. Mosen etiam Zecke[illegible] Transilvaniæ copiis Cæsareanis [illegible], duplici clade victum [illegible]. Sigismundus [illegible] novo amicitiam Rudolphi Cæsaris ex[illegible] ad privatam vitam [illegible] decessit. Interea anno [illegible]
[illegible] BETHLENIUS, ducta Mosis Zeckelii uxore, principatum sibi [illegible] Basta [illegible], eoq[illegible] fugato, totam Transil[illegible] Cæsaris redegit. [illegible] Evangelicæ [illegible] STEPHANUS BOTSCAI [illegible] Turcis, cum [illegible], [illegible] ad defendendam contra Cæsareanos Transil[illegible] [illegible] Bethlenium [illegible], & [illegible] [illegible] Transilvaniæ exclusa [illegible] Hungari [illegible], [illegible] Cæsari [illegible]. [illegible] Transilvaniæ [illegible]

[illegible] & ad regnum Hungariæ adjacentes, defecerunt. [illegible] [illegible] Transilvaniam [illegible] gatum, ut feudum recognosceret. Palatinum Hungariæ [illegible] archidux non administratoris, sed proregis Hungariæ [illegible] res [illegible] in potestate Cæsaris manerent [illegible] liberum [illegible] damnatam [illegible]. Eodem anno [illegible] a Cancellario [illegible] ejectus, cum non reliquisset [illegible] Transilvani prætetere sibi principem SIGISMUNDUM [illegible] tamen paulo post ipsum [illegible] GABRIELEM BATHORÆUM [illegible] [illegible] Poloniæ [illegible] negotiis [illegible] in principatum [illegible] varia fortuna cum Palatino Walachiæ bella [illegible] [illegible] Vaivodatu, præterea in Saxones Transilvaniæ [illegible] [illegible]. Bethlenius autem, à Gabriele Bathoræo [illegible] gatum, ad imperatorem Turcicum confugiens, ubi [illegible] [illegible] renunciatus ab eo princeps Transilvaniæ [illegible] Lippam & Gereum redderet, cum magnis Turcarum [illegible] [illegible]. [illegible] Bathoræus, [illegible] imperato [illegible]. [illegible] Varadinensem [illegible] [illegible] ab illis trucidatus interiit. Transilvani autem se [illegible] Bethlenio, cum principem renunciabant, qui paulo post [illegible] sui imperatorem [illegible], se [illegible], & [illegible] [illegible] Hungariæ [illegible] capitaneus [illegible] [illegible] dux Budensis depositus, [illegible] fugatus [illegible] [illegible] circa [illegible] compulit, eumq; per [illegible] [illegible] [illegible] Polonia, ut rex Hungariæ [illegible] regnum apud [illegible]. Sed Poloni [illegible] [illegible] capitaneus sub Stephano [illegible] ad castrum [illegible] [illegible]. [illegible] inter [illegible] & Bethlenium [illegible] [illegible] paulo post [illegible], variis [illegible] Hungaria [illegible] [illegible], dum speculabatur, [illegible] [illegible]. Captis [illegible] [illegible] in Bohemia Friderico Palatinum, [illegible] [illegible] Hungariæ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] protecutum, [illegible] loca à [illegible] intercepta, [illegible] [illegible], in Moravia & Austria multa loca incendio vasta[illegible]. Tandem [illegible] pax [illegible], ut [illegible] præfecturas [illegible] & [illegible] in Hungaria; Opolie & Ratibori[illegible] ducatus in [illegible], [illegible] principis imperii, dum viveret haberet: coronam regiam [illegible] & aliqvam aureorum summam, qvatenus [illegible]. [illegible] cum post occupatum à Bavaro & Cæsare Palatinatum [illegible], [illegible] a Turca inq[illegible]erratis, in Austriam inferiorem [illegible] [illegible] in Moraviam, & exercitum per [illegible] oppositum obsedit. Sed cum denuo pr[illegible]mitterent, qvibus [illegible] putabar, induciæ factæ sunt. Post, cum Mansfeldius & [illegible] & Moravia [illegible] progressus contra Cæsarem [illegible] [illegible] & regi Daniæ Hollandisq; fœdere sociavit. à qvo tamen, [illegible] Lutterum clade, paulo post decessit, & anno seculi hujus [illegible] [illegible] qvia decessit [illegible] Turcæ & procerum, [illegible] RAGOZIUS, posthabita ejus vidua Catharina, [illegible] [illegible], & fratre Isthuanno Bethleno [illegible] [illegible], noluit implicari bello Germanico. Anno [illegible] [illegible] proceres Hungariæ excitavit, ut ab [illegible] [illegible] adhærerent. Nec defuere [illegible]. Cassovia expulsi [illegible] [illegible] & aliis locis. Sed Bucheimius [illegible] [illegible] administravit, ut anno insequente [illegible] componerentur. [illegible]. Ragozius filio sustulit Georgium, qvi uxorem duxit [illegible], Friderici V. comitis Palatini electoris [illegible], & Sigismundum, [illegible]. Jam de DESPOTIS, corrupte dictis [illegible] [illegible] qvondam Hungarici regni principibus, hoc nomine [illegible] [illegible], qvasi d[illegible] in illis provinciis regendis, qvæ [illegible] [illegible] sunt. M[illegible] pars superior [illegible] Servia seu [illegible] qvondam fuere Dardani, [illegible] Tri[illegible] [illegible] antiqvitus Thraces colebant [illegible] [illegible] Asia [illegible] & [illegible] Bulgariæ & Serviæ. In Bulgaria [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] Malamum [illegible] despotæ [illegible] Inde factum, ut, cum inferiores essent [illegible] Ionem sese patrocinio committerent. Seculo [illegible] STEPHANO, Bulgarorum rege, LAZARUS [illegible] postea despotæ seu duces Serviæ dicti sunt [illegible] Kraleni, quasi reges) regionem [illegible] deinde in potestatem [illegible], ad Savi usque [illegible] Hunc Lazarum Amurathes I. & cum illo Bulgarorum [illegible] matia & Epiro proceres, qui vires conjunxerant, [illegible] cumque acie [illegible] ad prælium, quidam ex [illegible] [illegible] in castra Amurathis, eumque [illegible] Sed hunc Lazarum Bajazeth in prælio anno [illegible] [illegible], frustulatim curavit concidi. Servia [illegible] STEPHANO, Lazari filio, cessit, cum ejus sorore [illegible] [illegible] sanciret, ejusque opera in bello contra T[illegible] rur. Stephano successit in despatia filius GEORGIUS [illegible] [illegible] seculo Amurathem II. [illegible] [illegible] Mariam [illegible]. Sed barbarus [illegible] struere: cumque Georgius Senderoviam [illegible] [illegible], & Taurinum, alias Albam Græcam, [illegible] [illegible] imperatori & Hungariæ regi pro [illegible] [illegible] Amurathes Senderoviam occupavit. [illegible] [illegible] Albertum [illegible] suppetias petiit. [illegible] [illegible] Georgii [illegible], Stephano & Georgio, [illegible] [illegible] Hunniade [illegible], Georgius [illegible] anno [illegible], despotatum [illegible] [illegible], qui patri Georgio successit, [illegible] STEPHA[illegible] [illegible] reliquit. [illegible] ev[illegible] [illegible], & [illegible] [illegible]. Et [illegible] [illegible] Turcis [illegible]. Subinde [illegible] [illegible] Hungariæ & Transilvaniæ [illegible] [illegible] Hungariæ Solimanus Bajazeth II [illegible] [illegible].

GENEALOGIA DESPOTARUM SERVIAE

seu Rasciæ.

LAZARUS BULCUS, Serviam à Stephano Bulgarorum rege accepit: cæsus ab Amurathe I.

LAZARUS à Bajazethe anno CIƆCCCIX [illegible].

STEPHANUS, socer Bajazethis.

GEORGIUS, socer Amurathis II. à genere ejectus & post quinquennium anno 1442. restitutus.

[illegible] excæcatus ab Amurathe II.	*GEORG. II. excæcatus.*	*LAZARUS.*
[illegible] inter [illegible] I imper.	*JOHANNES.*	*N. FILIA LAZARI, nupta STEPHANO Bosniæ regulo, quo necato à Machomete II. Bosnia cessit Turcis & Servia.*

[illegible] DACI, alias Davi, gens Mœsis seu Serviis & Bulgaris conter[illegible] gentis Scythiæ seu Celticæ & Germanicæ fuerunt; nisi [illegible] illic invenirentur. Dicebantur etiam Getæ [illegible] Alpestres & Mediterraneos. Dacia, in qua Ptolemæus [illegible] numeravit, præter magnam Hungariæ partem complectebatur [illegible], quæ hodie dicuntur Transilvania & Walachia. [illegible] Trajanus Dacos primus domuit, &, Ulpia [illegible] imposuit. Post cc annos sub Gallieno [illegible]. Post Sarmatæ has provincias sibi asseruere. [illegible] sedes illic locarunt jam Gothi; jam Hunni; jam Saxones. [illegible], quod in Transilvania, quæ est Dacia mediterranea, Hun[illegible] hodiernum inveniuntur. De Transilvania jam [illegible] diximus. WALACHI, teste Orichovio, [illegible], sed [illegible] Romanos, interque eos præcipuum L. Valerium Flaccum, [illegible] in ea propagasse [illegible], qui lingua Romana dicti [illegible] Walachi, voce corrupte dicta à Wal[illegible], qua [illegible]. Bonfinius nomen Walachorum deducit à Flacco; alii [illegible] incolis Walachiæ [illegible]. Walachia [illegible] superiorem seu [illegible] & [illegible] WALACHIAM, [illegible] MOLDAVIAM, [illegible] Dacum, olim [illegible] palude, [illegible] Utriusque popul[illegible] longo abhinc tempore [illegible], quanquam [illegible] poten-

[illegible] plerumque obnoxios. Ex illis [illegible] fuit BOGDANUS [illegible] STEPHANUS PETRUS. Stephanum [illegible] Poloniæ [illegible] [illegible]. Sed ille ob causas [illegible] [illegible], Sigismundi filius, arma illi [illegible], magnam [illegible] [illegible] [illegible] Walachiæ [illegible] [illegible] est velata. Fuit Stephanus vir [illegible], [illegible] Matthiæ Hungari, & Johannis Alberti [illegible]. [illegible] [illegible] Johannis Alberti fratre, ad Poloniæ [illegible], [illegible] composuit omnia bella. [illegible] successit [illegible] ELIAS, Petri filius, princeps Walachiæ, post multa [illegible] [illegible], [illegible] à fide Christiana, & concedens Constantinopolin [illegible] [illegible] Turcarum imperatorem, [illegible] Machometanis est initiatus [illegible] [illegible], cum suspecta esset ejus in nova religione fides, ita est [illegible] [illegible] Turcas, ut illius neque vivi neque [illegible] index esset. [illegible] STEPHANUS interea in se principatum devolvit. Sed [illegible] [illegible] [illegible] vitæ cœpit, ut [illegible] genere [illegible] [illegible] [illegible] supplicium, quia ludibria & [illegible] addebat [illegible] & [illegible], [illegible] volebat, [illegible] & nares præsecuit, [illegible], linguas [illegible], [illegible] in adversum [illegible]. [illegible] [illegible], repudiata fide Christiana, [illegible] ad [illegible] [illegible]. Sed [illegible] [illegible] Poloniæ [illegible], [illegible] in Russia [illegible], [illegible] [illegible] Poloniæ [illegible], hac conditione, ut [illegible] [illegible]. [illegible] PETRUS, [illegible] ZOLDA, [illegible] tyranni [illegible]. Sed [illegible] [illegible], [illegible] factus est ad [illegible]. [illegible] & [illegible] & [illegible] regi jurasset. [illegible] & III. [illegible] Poloniæ, qui MICHAELEM [illegible] [illegible], JEREMIAS MOHILA [illegible] apud Walachos [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] defuncto, frater ejus SIMEON [illegible] [illegible] Jeremiæ [illegible] Constantinum [illegible] [illegible]. [illegible] Simeone [illegible] defuncto, [illegible] filius, [illegible] MOHILA, [illegible] Turcis [illegible] [illegible] CONSTANTINUS, Jeremiæ [illegible] [illegible], Polonia [illegible]

[illegible] Tartari erumpentes, Moldaviam in potestatem redegerunt [illegible] Turcem: a quo ab hoc tempore Moldavi [illegible] Polonis. [illegible] tamen principem [illegible] fortiter defendit, & [illegible] exercitus Polonicus sub Zolkievio est cladem passus, collectis tamen viribus victores fudit, perque Euxinum pontum [illegible] millis Cosa[illegible] ipsi Constantinopoli incussit. In nupero bello Scythico Co[illegible] BASILIUS, Moldaviæ seu Walachiæ princeps, varia est agitatus for[illegible]. Adactus est tandem illuc, ut generum adsciscceret Chmelnicii filium: & [illegible] tempore grave illi bellum cum Ragozio Transilvano gerendum, [illegible] arces & oppida eripuit.

LIBRI TERTII
SECTIO VIII.
de Tartarorum imperio.

[illegible] Tartarorum historiam [illegible] Hungariam [illegible] sed & Poloniam [illegible] vexasse meminit.

[illegible], ut aliqui rectius scribi putant, Tattarorum [illegible] primum majoribus nostris innotuit, cum duce Batu, [illegible] amplius annos, vastatis Russorum provinciis & Kiovia [illegible] Poloniam & Hungariam cædibus & rapinis complevere. [illegible] qui, cum ex aliis conjecturis, tum ex IV Esdr. XIII. 4[illegible], illos [illegible] reliquias esse tribuum Israelis, à Salmanassare in Assyriam depor[illegible] præsertim cum vox Tartarorum notet Hebræis reliquias, & Tar[illegible] præputium [illegible] detractum. Quis autem [illegible] Tartaris dederit, & circumcisio jam antiquitus multis aliis populis [illegible] communis, & præterea Scythica natio, quæ maximam [illegible] est Tartarorum, antiquior est, quam quæ demum tempore Sal[illegible] condi, inter fabulas Judaicas eam opinionem refere[illegible]. [illegible] interim sententiam non [illegible] à veritate abludere, qui [illegible] Americanos esse Tartarorum prosapiam. Etsi autem Tartari [illegible] fuere dispersi, nunc tamen [illegible] fere utriusque [illegible] vastissimas complectuntur. [illegible] Nam alia [illegible] Europæa (ad quam pertinent Troglodytæ in [illegible] Mo[illegible] in Moldavia, Walachia, Transilvania & parte Hungariæ [illegible] Carpiani & [illegible] in Podolia: [illegible], [illegible] in Russia nigra: Borysthenitæ in Lithuania inferiore. Ma[illegible]

 maxo-

[illegible], Georgi seu [illegible] in Tartaria minore [illegible]) alia Asiatica, quæ dividebatur in [illegible] sunt Tartari Zerkassi; olim Turci & Amazones [illegible] intra Imaum, terram olim Bactrianorum, [illegible] & Sacarum; & in Scythiam extra Imaum, quæ ad Oceanum [illegible] rit. Amplissimis his regionibus, quas [illegible] vum, dicunt superioribus temporibus unum dominum, [illegible] [illegible] vocant, præfuisse: nunc in plures [illegible]. Est enim Tartaria deserta in hordas divisa varias, ceu est ad [illegible] hensium, Casanensium, N[illegible]censium. Est regnum A[illegible] Circa [illegible]. Est Zagathai, id est, Scythia intra Imaum [illegible] metropolis est Samarcanda. Est Turkestan seu Scythia extra [illegible] rem, veterum Sacarum culta regio. Est regnum C[illegible] [illegible] seu Chams, tanquam imperatoris in persona, [illegible] regnum illud Pretejannis seu Presbyteri Johannis [illegible] mum, tria amplissima regna florent, Tangut, T[illegible] [illegible] Serica: cujus metropolis amplissima Cambalu [illegible] ambitu suo complectitur. [illegible] tandem [illegible] [illegible] ad fretum usque [illegible] pertingitur. [illegible] Tartari Pr[illegible] in Taurica Cher[illegible] [illegible] cujus incolæ primitus fuere Tauri, Scythiæ populi [illegible] [illegible] Ponti Mithridates [illegible] vastoque suo imperii [illegible] [illegible] Ponti, sed [illegible] [illegible] imperii [illegible] [illegible] & [illegible] imperatores illi tributa imperarunt, [illegible] [illegible] Chersonesi partem, in qua Theodosiam, [illegible] oppidum [illegible], [illegible] suis occuparent. Tandem Tartari, [illegible] [illegible] sive aliis temporibus, vi illuc, duce [illegible] [illegible] Genuenses [illegible] [illegible] regnum [illegible], ex Polonia, [illegible] [illegible] Jovius libro x[illegible] [illegible] [illegible] dedit ex illis Scythis, qui [illegible] [illegible] [illegible] Tauricæ Cher[illegible] [illegible] adversus Polonorum & [illegible] imperium [illegible]

[illegible]

[illegible] in Ponti [illegible] perpetuo aggere communivisse: [illegible] spacium antiquos vocasse Dromonem Achillis, & ab [illegible] peninsulæ Tartaricæ intercisa incolas Tartaros a Russis hodie Præ[illegible]. Tandem Machomet II anno ccccccLxxv. [illegible] hu[illegible], qvam vocant Præcopenses, cum metropoli Caffa & Co[illegible] occupavit. In boreali autem parte, qvam Crimeam a [illegible] vocant, Chanus seu rex Tartaricus, qvi etiam Sar vel Zar [illegible], [illegible] persistit, qvanqvam perpetuis bellis a Turcis ad fœdus [illegible] protractus, ut signa Ottomannica, qvocunq; vocetur, vel [illegible] spondie. Rex eorum anno cIↄIↄLxxxI. fuit MECHMET Glerel: [illegible] per seditionem armis correptis, cum nihil proficerent, ad Ste[illegible] regem confugerunt, & cum legatis Polonicis Constanti[illegible], cum frater eos reposceret, non sunt redditi. Cumq; se [illegible] intelligerent, clam redierunt, & auxiliis Moscovitarum & [illegible] damna fratri varia intulerunt. Sed Machmet, illis denuo pul[illegible] bellorum Amurathi III. Turcorum regi impegit, [illegible] collecti, Caffam valida pressit obsidione [illegible] Amurathes ejus sive fratrem naturalem, [illegible] Aslanum Gierei, hactenus captivum, gratis solutum, [illegible] ab hostibus Caffam: qvod ille tanta erga Turcos [illegible], ut non tantum obsidionem solveret, sed & animos [illegible] eo inclinaret, ut Machmetem cum duobus filiis in [illegible], & Aslanum sibi præficerent. cui Amurathes nomine [illegible], qvasi vicaregis, provinciam Crimeam ab hoc tempore regen[illegible]. Qvi his temporibus præest Crimensibus Tartaris, ex hi[illegible] nomine ISLAN GIERE I notus est. Anno hujus seculi [illegible] Tartarus cum non exigua [illegible] ex Taurica [illegible] in Moldaviam novos [illegible], rem illam probante [illegible] Turcorum imperatore, cui per [illegible] videbantur [illegible] magnus Tartarorum Chanus potentiam suam ita [illegible], Cantamirium, misso in Moldaviam exercitu, [illegible]: eumq; ad se evocatum [illegible] interfici, reliquos Tartaros in Tauricam reduci jussit.

[illegible]

[illegible] Paulus Venetus, qvi vixit [illegible], & Marthæus, qvi

 floruit

[illegible] anno [illegible] & [illegible] in [illegible]
& [illegible] libro [illegible]
te [illegible], quæ est [illegible], ad quem [illegible]
xandri ductu pervenisse dicuntur. Ferunt, [illegible]
moribus, sine lege, sine ullo vitæ cultu: ipsos [illegible]
thas nominis armenta pavisse, [illegible] tributa [illegible]
hordas tanqvam tribus divisos [illegible] sub ducibus [illegible]
erat totius rei summa usq; ad CHANGIUM, ut [illegible]
minat eum Texeira, Chingium Chan, id est, regem regum [illegible]
gnum occupatum, [illegible] Tamachin. Alii eum vocant [illegible]
g[illegible] seu C[illegible]. Nonnulli ferunt, illum opifice fabro [illegible]
[illegible] & [illegible] clarum. Sed Texeira d[illegible]
re eum esse natum, & qvidem [illegible]. Admo[illegible]
eqvo albo [illegible], ut dux gentis esset, cum reliqvis [illegible]
[illegible] contigisset, recepto [illegible]
omnium malorum dæmonum cultum abrogavit, [illegible]
ta gens Deum optimum maximum coleret, [illegible]
di voluit à se receptum. Inde, ut fama est, [illegible]
constitutum regnum universæ gentis præfuerat, [illegible]
sit interfici, finitimosq; primum Scythas, omnesq; [illegible]
mox remotiores populos suo [illegible] imperio, & ad C[illegible]
ad Indiam [illegible], [illegible], à qvo [illegible]
gave fuerant, se [illegible] magnum Chanum & regem regum [illegible]
[illegible] illum fuisse credunt, qvi moriens filios [illegible]
[illegible] ad concordiam [illegible] prudenter [illegible]
[illegible] neqviverunt; singulas autem [illegible]
[illegible] fore diuturnum imperium, si in eo tuendo [illegible]
[illegible], infirmum, si à se [illegible]. Patri inter [illegible]
[illegible], Turykan, Tolikan) in regno [illegible]
t[illegible] Cahan, item Ochodarius vocatus. Hic, [illegible]
[illegible], Georgianum rege, exercitum qvadripartitum [illegible]
[illegible], sub fratribus in qvatuor mundi plagas emisit. [illegible]
[illegible] seu Jochom, [illegible], jussit ad occidentem [illegible]
Euphratem [illegible] BATTUM seu [illegible] in [illegible]
[illegible]. CAGADAIO [illegible], qvem nonnulli vocant [illegible]
[illegible], qvæ ad meridiem [illegible] [illegible]. Ipse [illegible]

[illegible] adversus idololatras progressus, celerrimo victo-
[illegible] imperii fines longe lateque propagavit. Ca-
[illegible] usque progressus, cum in desertas terras esset protra-
[illegible] exercitus dolore, re infecta rediit. Frater ejus Jachinus, suas
[illegible] exercitus reliquiis copias explevit, resque Turco-
[illegible] Assyria & Mesopotamia vehementissime afflixit. Major ce-
[illegible] victoria: qui G[illegible] seu Guiatadi, Turcorum rege, anno
[illegible] ingenti prælio victo, novum in Comania regnum condidit, [illegible]
[illegible] imperitare cœperant, debellatis & subactis. Ad [illegible]
[illegible] Cappadoces solum pertinuere, sed & omnes ad Tanaim usque &
[illegible] gentes. Comania [illegible], Battus in Russos, Podolios,
[illegible] & Walachos progressus, omnia suo submisit imperio. In Hun-
[illegible] & Poloniam bipartito agmine copias emisit. Ita Tartari,
[illegible] Cracovia & Vratislavia potiti, ducem Lignizii in Silesia Hen-
[illegible] prælio captum securi percusserunt. Inde in Moraviam incen-
[illegible] mentem grassati, cæso à M[illegible] duce [illegible], cum
[illegible] pacerent, suo se tandem imperatori Batto conjunxerunt: qui
[illegible] copiarum parte, rege Hungariæ Bela IV. profligato, bi-
[illegible] Hungariæ & Austriæ agris commoratus, per Wala-
[illegible] & Podoliam trans Borysthenem & paludem Mæotidem in
[illegible] Haithonus, & ex eo [illegible] testantur, Battum [illegible]
[illegible] violentia cum magna parte equitum, qui illud su-
[illegible], absorptum fuisse, & Tartaros, rege amisso, ob hanc
[illegible] Hungaria pedem retraxisse. Alii duos Battos faciunt, unum
[illegible] ejusdem ex fratre nepotem. Innocentius IV. te-
[illegible] ex concilio Lugdunensi ad Battum legatos, ut [illegible]
[illegible], pacem cum Christianis coleret, persuadere voluit.
[illegible] concessit, Ma-
[illegible] Saracenis, sectator est.

[illegible]

[illegible]

MAGNI TARTARIAE CHANI SEU REGES.

An. Chr. *An. Reg.*

1207. I. CHANGIUS seu GINGIZ, filius Baduris secundum [illegible] aut SukyBadui, ut est in Chronico abbreviato [illegible], quod legitur in archontologia Gothofredi. [illegible]

1230. II. HOCATA seu OCKTAI KAHON F. [illegible]

1242. III. GVINO seu JACHINUS seu GAJUK, F. [illegible] cus justitiæ & Christianorum, puer sub tutela [illegible] driconis.

1247. IV. MANGO, seu MANCHUKAHEN, Changli ex filio [illegible] nepos, conditor regiæ Cambalu. Ad hunc rex [illegible] ferens, cum admodum gratum esset Tartaro, quod [illegible] plex pervenisset, tria rogavit, I. ut Tartari religionem [illegible] anam amplecterentur. II. Ut perpetua pax esset inter [illegible] & Tartaros, & Palæstina eriperetur Saracenis. III. [illegible] cenorum [illegible] & Caliphatus eorum tolleretur. [illegible] Mango [illegible] regnum [illegible] Cobila seu Cublai, ut M. Paulus Venetus cum [illegible] [illegible] admodum [illegible], [illegible] [illegible] milliaria [illegible] [illegible] e extructa [illegible] regis palatium [illegible] muro esse inclusum [illegible] [illegible] contineat milliaria; cæterum eam [illegible] [illegible] eo [illegible] comparata [illegible] Christi [illegible], circa annum [illegible] imperium, [illegible] sed Cobila in [illegible] [illegible] in urbe magnos [illegible] [illegible] simul adoravit. Christum, [illegible] [illegible] Tartaris [illegible] quia hi [illegible] Deum [illegible]. Christianorum tamen [illegible] [illegible], sed quia [illegible] non possint, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] Venetos Romam, addito illis viro nobili [illegible]

gonsalo legato, destinavit, qvi sibi adduceret aliqvos, à qvibus fidei Christianæ fundamenta proponi in Tartaria possent. Et, si Haytono credimus, ipse tandem sacris nostris initiatus est, & anno regni XLIX. defunctus, successorem reliqvit Thamarem, cui parebant potentissimi reges, Chaparis in Turchestania & Zacathaja; Hochtai ex stirpe Batti, qvi vel sexcentis eqvitum millibus hostes invadere poterat; Corbanda in Ecbatanis Persiæ, & ipse Prete-Johannes, seu presbyter Johannes, in provincia Tenduc, Christiani nominis. Mango autem, qvartus rex Persarũ è Tartaris, postqvam ... annis regnavisset, defunctus ad fratrem Ulahum seu Haalonem tran-misit imperium. 13

1260. V. ULAHON seu ULAKUCHAN, nepos Changii, frater Mangonis & Cobilæ, Christi nomini addictus, à fratre Mangone, qvi rerum apud Tartaros potiebatur, cum summa potestate missus ad recuperandam à Saracenis Palæstinam, unde Christianos pene ejecerant omnes, Persiden, qva transiit, Damascum, & Alepum cum tota Syria subegit: ipsaq; tandẽ Babylone seu Bagdado occupata Caripham Saracenorũ Almostacenum in potestatẽ redegit, & inter thesauros immensos, qvos avidius conqvisierat, nec in milites conscribendos erogare voluerat, vivum inclusum fame enecavit. Fertur ultra decies sexies centena millia hominum jugulasse. Reliqvit regnũ inter tres filios divisum: & Abagæ seu Habcay attribuit Persiam; Jachenero Armeniam; Tanduno Mesopotamiam. 6

1266. VI. ABAGA seu HABCAY CHAN, idolorum cultor, pulsus à Saracenis in Armeniam è Syria, recuperavit exercitu reparato amissa anno CIƆCCLXXXII. sed brevi post toxico, à Saraceno perfide ipsi mixto, sublatus est. 18

1282. VII. TANGADOR seu NICUDAR seu HAMED, Fr. in baptismate Nicolaus dictus, persvasus à Saracenis, deserto Christo, Machometismum amplexus, in circumcisione Machomet dici voluit, remq; Christianam graviter afflixit. Interemtus à fratre Argone vitam & regnum amisit. 1

1283. VIII. ARGON Fr. Abagæ filius, qvem aliqvi faciunt Abagæ ex fratre Cobila nepotem, Christianus, templa reparavit destructa à Tangadore, &, dum expeditionem moliretur ad Hierosolymas recuperandas, morte est prævenrus. 9

Xxxxx 1292.

1292. IX. KANGAITHUS Fr. atheus, à Baydone succeffore in bello interfectus, cum, pecunia destitutus, papyraceæ monetæ usum vellet introducere.

1295. X BAYDO seu BADU, Ulahonis N. Turganei F. Christianus, cui Saraceni infensissimi: Casanum Argonis filium, si C[illegible]gaio in Baydonem insurgeret, regnum promisere: Et prælio commisso desertus est Baydo à Saracenis, qvi ab ipsius partibus stabant, & peremtus.

1296. XI. CASANUS seu CAZUN, Argonis filius, regno sibi debito, fastidit Machometem, & egregius Christianorum propugnator, vocatis in auxilium Armeniæ & Georgianorum regibus, Calipham Ægypti, qvi Syriam invaserat, magna clade afficit. Postea variis tam Persarum, qvam Syrorum seditionibus exagitatus, è qvibus tamen feliciter se expediit, & post [illegible] regni, cum & ipse ad sanctam civitatem Saracenis denuo [illegible] qvendam esset operam pollicitus, morte præventus obiit, anno regni qvadragesimo, ut testatur Venetus. Idem ejus fratrem Cagabandam, in baptismo Nicolai nomen adeptum, abjecta post mortem pientissimæ matris religione nostra, dicit Saracenorum perfidiam professum, cum omnia tyrannice ageret, occasionem dedisse, ut res Tartarorum in Persia & Syria valde affligi cœperint, præsertim cum Ottomannica Turcorum; & Affinibus ja [illegible] familiæ, omnibus in Asia terrori esse cœpissent. Q[illegible] ut Tamerlanes castigaverit, notum est. Texeira & M[illegible] tantum octo annos Casano.

1305. XII. ALYAPTUS Fr. suscepta Machometis religione, [illegible] cari Sultan Machomet: constituit sibi regiam sedem apud Tauri-rim: præfectum Damascenum rebellem in ordinem redegit.

1317. XIII ABAZAYD F cum deperiret filiam Vezieri, jam [illegible] ptam, & ea negaretur, vi sibi illam, patre ejus & marito [illegible] ctis, rapuit, illiusq; in manus gubernacula regni tradidit.

Post obitum Abazandi qvis regno præfuerit, nondum licuit [illegible] Ferunt aliqvi, ab hoc tempore divisam esse Tartarorum potentiam, & qvemvis se regem illius provinciæ appellasse, qvam obtinebat, cum imperio usq; ad TAMERLANEM, qvi anno post Abazaydum [illegible] res Tartaricas ad summum perduxit fastigium. Sed ante aliqvot annos [illegible]

[illegible] Tamerlanis qvinq; libris in Gallia prodidit, se illas ex Arabico scri- [illegible], Tamerlanis qvondam historici, in vernaculam transtulisse [illegible]: qvas postea princeps Anhaltinus Köcheni curavit imprimi Ger- [illegible]. Si his libris fides habenda est, nec illi sunt ingenii magis qvam veritatis fœtus, præfuit post Abazaydum in indiviso Tartariæ regno Ta- [illegible] socer: cujus tamen nomen nondum inveni expressum.

IV. Ex qva familia TAMERLANES ille fuit oriundus, qvem novi post plurimas victorias ipsum Bajazethem Turcorum regem vivum cepisse?

Autores variant in familia illius asserenda. Qvidam, ut Chalcocondylas, [illegible] & Fulgosus, eum ajunt plebejo genere natum è Sangale, & vel [illegible] bubulcum, vel pastorem, vel latronem, & regnum Persarum astu oc- [illegible]. Thuanus libro LXVII. eum refert ideo vocatum Tamerlanem, qvia, [illegible] Tamer diceretur, inq; Carmania operam literis daret in schola, qvam Turci Lanum vocant, atq; à condiscipulis per lusum rex esset electus, [illegible] dignitate postea serio usus, regios animos sumserit, atq; Tamerlanes, qvasi Tamer è schola, dici voluerit, contractisq; jam majoribus copiis, multos eorum, qvi tunc militabant Bajazethi, ad se pellexerit, ipsoq; Baja- zethi, parva hæc initia improvide contemnenti, bellum indixerit. Ad- [illegible] secundum alios, qvia Zengi claudum significat, Tamerem, altero pede claudum, accepisse cognomentum. Alii rectius eum faciunt Samarcandæ ducem ex horda Zagatai citra Caspium mare ad Volgam: unde illum di- cunt anno [illegible] LXIX. egressum qvævis obvia torrentis instar prostravisse. [illegible] eum ex ipso Changio sangvinem censent trahere: qvod etiam [illegible] Tamerlanis allegata asserunt. In illis legimus, Ogum, aliis dictum [illegible], magni Tartariæ Chani seu regis fratrem, Zagatai dominum & regem, rerum gerendarum pertæsum, filio Tamerlani, à cœlesti gratia [illegible], qvindecim annorum, regnum permisisse: illius primam ex- peditionem adversus magnum Moscoviæ ducem susceptam: cui in acie vi- [illegible] imposuisset annuum tributum, ejus patruum, magnum Tartariæ Chanum, illi in imperio successionem cum filiæ nuptiis obtulisse: hinc bellum adversus regem Chinæ in oriente decretum, & post domitos rebel- les principes, longissimo illo Chinensium muro, adversus Tartaros qvondam [illegible], perrupto, & ipso Chinæ rege in potestatem redacto, feliciter finitum. Ab hoc tempore, ut ajunt, Tamerlanes per terras Moscoviæ vi- cinas, perq; Armeniam & Georgianos in Asiam minorem adversus Bajaze- [illegible] contendit, ut Turcorum potentiam nimis succrescentem frangeret,

& Manuelem, imperatorem Constantinopolitanum, gravi pressum obsidione, à Turcica vexatione liberaret. Erant in exercitu illius [illegible] virorum millia. Jam Euphratem trajecerat, cum Bajazethes, [illegible], qvos hactenus obsederat, obviam illi adesset. Atrox ibi pugna. Vincitur Bajazethes, & caveæ ferreæ aureis vinctus catenis includitur: [illegible] Tamerlanem & Constantinopolitanum imperatorem initur. Prusa occupatur cum multis aliis in Asia munitioribus: inde cum parte [illegible] Ægyptus petitur, & Sultanus Memphiticus in fugam convertitur: occupantur Damascus, Hierosolyma, Alcairum, Alexandria: Libyæ & [illegible] tributum imperatur. Hinc ajunt reversum ad Euphratem, & Babylone occupata, reges Persarum, Gvinem & Talismaharem, ad obseqvium [illegible] se: & qvia nunc tandem socer ejus, magnus Tartarorum Chanus, extremum diem anno CIↃCCCLXXXVIII. obiit, supremam in se potestatem [illegible], & victorias in devictos populos subinde rebelles, cum per alios duces, tum imprimis per Axallam, natione Genuensem, qvamdiu vixit, [illegible]. Obiit anno CIↃCCCCV. cum præcipuis heroibus conferendus, cum [illegible] rum XVII. annis Tartariæ præfuisset, & XXXVI. annis res gessisset [illegible]. Vir fuit libidinibus deditus, prudens tamen, qvi, teste Chalcocondyla, disciplinam militarem per egregiam syssitiorum rationem inter suos [illegible] ordinavit, & mirandis rotis seu circulis, intra scalas inclusis, [illegible] consvevit. Sed & Samarcandam, patriam in Zagatai urbem, [illegible] structuris exornavit, multisq; millibus ex devictis populis illuc [illegible] plavit. Cum de cederet, ferunt novem reges vel principes [illegible] illi obseqvium debuisse. Successit illi in regno filius natu major, [illegible] UCHUS, qvem Acta ex Arabico Gallica vocant Santochium: [illegible] duos illi tantum assignant filios, Santochium & Letrochium. [illegible] Tamerlani qvatuor filios, ex qvibus cum ante patrem obiisset [illegible] ejus filium PirMachomet dicunt in India imperium gessisse, [illegible] administravit Persiam, & [illegible] ne successores habuit Mach[illegible] Abazaydum nepotem. In Zagatai seu Samarcanda succes[illegible] qvus Katilos; in Babylonia Heikonus; alii alibi. Sach[illegible] nis filius major, magnus Tartariæ Chanus, reliqvorum dominus, [illegible] vir pacis amans, depulsus est à fratre minore, qvem alii vocant [illegible] CUM, seu Mirsachoroum; alii Tajangurem; alii Letrochium. [illegible] fratres & [illegible] Bella inde civilia: qvæ [illegible] [illegible] Caraiuf Turcomannus, & magnam [illegible]

Persa

Persiæ & Babyloniæ Tamerlanidis eripuit. Successores Tamerlanis in Tartaria enumerabimus ordine.

REGES TARTARIAE EX TAMERLANE.

A. C. A. R.

1388. I. TAMERLANES, ex posteris Changii, filius Ogi seu Bajanchani. qvo defuncto, varia inter posteros ejus bella. 17

1405. II. SACHIUCHUS F. à fratre Charoco dejectus, & paulo post defunctus

III CHAROC, seu Letrochius, seu Pajangures Fr filius Tamerlanis minor: qvi ob præreptum fratri regnũ à reliqvis diu est oppugnatus. Ejus tempore Katilus Tamerlanis propinqvus in Zagatai est eversus ab Hosqveno, aliqvo ex clientibus: sicuti Hosqvenum vicissim evertit Jonus. Caralssuf etiam, Tartarus factionis i lius, qvam vocant arietis nigri, Babylonem, Mesopotamiam, Mediam & magnam partem Persiæ Tamerlanidis eripuit. 42

1447. IV. OLOGBEC F. cæsus in prælio per seditiosos, inter qvos ipse ejus filius Abdelarif. Frater ejus Tzokies, regia sede in Assyria constituta, ex filia reliqvit nepotem Tzanisam, cui præter Assyriam Armenia inter Euphratem paruit. 3

1450. V. ABDELARIF F. cæso patre, post vi. menses sagittis à militibus trajectus. ½

1450. VI. ABDULA Fr. qvem Abuzayd, Carasoniæ in Persia rex, in prælio peremit. 2

1452. VI. ABUZAYD, Tamerlanis pronepos, Machometi F Mirunxæ regis Persiæ N. juncto Tartariæ & Persiæ regno, multis illud provinciis auxit, è qvibus adversarios fugavit: tandem ab Assimbejo Usnicassane, ex factione arietis albi, rege in Persia, captus & necatus. 17

1469. VIII HAMED F. utriq; regno præfuit, & sine prole decessit. 26

1495. IX BABUR, Hamedi agnatus, è regno à Bekano Usbeqviæ domino fugatus, profugit in Indiam, & reliqvit duos filios, Homajonem & Camoranem: qvorum ille post patrem, regno in India sibi firmato, longam habet posterorum seriem, qvi dicuntur magni Mogoles Indiæ, ut dicetur postea in Indicis historiis. Tamerlanidæ autem post hoc tempus è regno Persiæ exclusi sunt. 37

LIBRI TERTII
SECTIO IX.
de Persis, Saracenis & Turcis.

I. *Qvia Tartari ex suis sedibus in Persiam egressi, late ibi & diutu[illegible] [illegible] sunt, recte eorum vestigia legis, & me ex Tartaria in Persiam d[illegible]*

Seriem hic regum Persarum antiqvissimorum ex Tariç M[illegible] & [illegible] xeira, cujuscunq; sit fidei, prout apud Gothofredum in Archon[illegible] [illegible]smica & alibi invenitur, primum accipe. Cui tamen annos, q[illegible] [illegible] imperarunt, ex dictis autoribus non adjiciam, qvia nihil ce[illegible] [illegible] multa absurda, ut vel ex illis patet, qvæ in secunda monarchia P[illegible] [illegible]ximus.

REGES PERSARUM ANTIQVISSIMI

I. KAYUMARAS, Arani filius, Semi nepos, Noachi pronep[illegible] [illegible] cia Medorum Azerbajon seu Servania in civitate Tauri[illegible], [illegible] tiqvorum Ecbatana, primus Persarum rex electus: ar[illegible] [illegible] illos inventor.

II. SIAMEK, filius Nazeki philosophi, à latronibus interfecti, [illegible] maræ, in prælio victor cæsus, paucis post regnum su[illegible]

III. OUCHAN F. & ipse in prælio occubuit.

IV. THUAMUR F. Diuband, qvasi domitor à multis victoriis [illegible] tor. Vezierum primus hic creavit, qvi esset proximus a [illegible] defunctus.

V. JAMXED Fil. aut Fr. aut Patruus, septem provincias reg[illegible] primus pretiosos lapillos inclusit auro, & ejus temp[illegible]e [illegible] sunt vestes sericæ, & peristromata Babylonica, vini[illegible] [illegible] est, qvia liqvore uvarum directa ipsi virgo con[illegible] [illegible] successore & jugulatus, cum, ut Deus vellet, adorari

VI. ZOAK ex posteris Kayumaræ, Helvani F. tyrannus & [illegible], [illegible] aliqvi habent pro Zoroastre, victus tandem & jugulat[illegible] [illegible] torum ductore Koa, fabro ferrario, cujus filios [illegible]

VII. FRADHUN, Jamxedi F. cum tres haberet filios, Iregem [illegible] rem, & ex filia Zoaki Salmum & Turum, Iregi qvidem [illegible], [illegible] Syriam & Mesopotamiam cum titulo regio reliqvit; Sal[illegible] [illegible] garebiat in occidente; Turo Turqvestaniam, unde T[illegible] [illegible] sunt, attribuit. Sed fratres juniores majorem [illegible]

ejus autem filius Manucher necem fratris, vivo adhuc & cœco avo, occisis patruis, ultus est.

VIII. MANUCHER, Iregis F. Fraidhuni N. victus primum ab Afraciabo, dynasta Turqvestaniæ, mortem Turi ulturo, postea egregia victoria diuturnam pacem suis peperit.

IX. NAUDAR F. adversus qvem Afraciab è Turqvestania exercitum cccc. millium eduxit, eumq; tribus ingentibus præliis superavit, cepit, jugulavit.

X. AFRACIAB, Turqvestanus, tyrannice per XII. annos præfuit. Tandem conjuratione adversus eum facta, Zalus Narimonas, Vezieri filius, toto corpore hispidus & pilosus natus, tamdiu illum bello fatigavit, donec deserta Perside rediret in Turqvestaniam.

XI. BAZAB, regia familia ortus, jam octogenarius regnum adiit, & populo tributa remisit, gulæ plus debito deditus.

XII. KAIKOBAD, cujus dux Rostanus, Zali filius, duplici prælio victoriam ab Afraciabo reportavit.

XIII. CAYCAUS seu Salomon F. reportavit victoriam 1. à præfecto Masandroniæ, qvi diadema sibi imposuerat, 2. à rege Arabum, cujus tandem filiam duxit Sobedam, qvæ iisdem artibus in privignum Syavecé usa est, qvibus in Josephum uxor Potipharis, 3 ab Afraciabo: cujus tandem filiam duxit Syavex, Caycai filius: qvi tamen paulo post à Turcis interfectus, reliquit uxorem gravidam, unde natus Caycozraus, avo postea in regno Persidos succesfit.

XIV. CAYCOZRAUS N. redegit tandem Afraciabum, virum longisſimæ vitæ, in potestatem & eum interfecit, & vectigalem fecit Turqvestaniam. Tempore ejus floruit philosophus Lokman, cujus opera adhuc extare dicuntur. Hujus Lokmanni mentio extat in ipso Alcorano: & sunt, qvi per illum intelligunt Æsopum.

XV. LORASPHUS, Græcis Cyrus, Cayeozrai ex fratre nepos, subjecit sibi Babylonem, Damascum, & domum sanctorum, per qvam aliqvi intelligunt Hierosolymam. Rebellavit adversus eum filius Gustasphus, &, cum copiis validioribus urgeretur, profugit in Turqvestaniam, & regis filiam incognitus adhuc virtute meruit, cumq; socero persvasisset, ut moto adversus Persas bello, illis tributum negaret, Lorasphus intelligens, filium esse apud Turcos, diadema ei misit, & reverso regnum tradidit.

XVI.

XVI. GUSTAPHUS F. Græcis Darius Hystaspis, cui grave bellum fuit ob ignis cultum cum Ariaspho Turoniæ rege. Confecit autem illud, & multa alia, per filium SPHANDIAREM: qvem tandem [illegible] Rostanus, cum senem vi ad regem iratum ex Sistone, qvo se receperat, adducere conaretur.

XVII. BAHAMAN N. Sphandiaris F. cognomento Darazdastus seu Longimanus, item Ardchir, qvia astrologus matri, uterū gerenti, [illegible] nascituro in domum adduxisset Ard, id est, farinam & chir, qvodcunq; demum id fuerit. Unde nomen Ardchir, qvod Græci [illegible] voce Artaxerxis. Patris necem ulturus, bellum intulit [illegible] sed ille jam diem obierat, per insidias ab ipso fratre Chagano, ejusq; socero, præfecto Cabulensi, in confinio Indiæ necatus: [illegible] utrumq;, cum in foveam sibi structam incidisset, duabus [illegible] ex nervo missis, anteqvam moreretur, interfecit. Percussis igitur ejus filium Framazum & patrem Zalum, qvi adhuc in vivis fuit, vivum cepit. Hinc arma vertit in Syriam & Palæstinam, & [illegible] Judæos abduxit captivos in Persiam.

XVIII. HOMAJA, uxor Bahamani, qvæ, exacto qvinto regni [illegible], cum peperisset infantem, qvem magi prædicebant magnorum malorum autorem fore, inclusum cum cistulæ ligneæ cum thesauris [illegible] flumini. Sed inventus & educatus à fullone, nomineq; Darabi (à Dar, tabula & Ab, aqva) insignitus, cum fortiter egisset in juventute, agnitus tandem à matre, ad regnum pervenit.

XIX. DARAB, Bahamani & Homajæ F. cui Phaylacus, rex Yunanæ, id est, Philippus, rex Macedoniæ, tributum ex Jonia negans, bellum [illegible] sed pax coaluit tandem, ut Phaylacus filiam elocaret Darabo, & qvotannis XL. millia librarum auri illi penderet. Darab autem [illegible] paulo post repudiavit, qvia male olentem duceret spiritum.

XX. DARAB II. parvus F. homo nullius pretii: contra qvem Ascander id est, Alexander M. invitatus a Persiæ proceribus, qvibus non placebat Darab, expeditionem suscepit, eumq; tertio prælio victum [illegible]

XXI. ASCANDER, id est, ALEXANDER M. qvi rex factus est non [illegible] regni Persici, sed & Græciæ, Tartariæ, Indiæ & majoris [illegible] terrarum: qvem Persarum historici non dicunt filium Philippi, [illegible] Coli cujusdam, amore reginæ capti: qvem, qvia Philippum [illegible] interfecerat, ipse Alexander sua manu interemit.

[illegible]

Defuncto Alexandro M. duces Macedonum, qvi Syriam & Ægyptum tenuerunt, seq; reges tandem appellarunt, Persiam suo aliqvamdiu continebant imperio. Sed anno post Alexandri mortem LXXII. Arsaces Parthus, quem alii Bactrianum fuisse censent, in sua commoda trahens regnũ Ægyptiorum & Syrorum dissensiones, regnum invasit: Seleucum regem, Parthiam armis repetentem, prælio profligavit: Hyrcaniam occupavit: & Babylonii vicinæq; provinciæ, neglectis Syriæ regibus, sese ei, qvod animo plane regio esset, dediderunt. Posteri ejus Arsacidæ uno nomine dicti, rebus secundis usi, omnes circum se positas regiones domuerunt, ipsamq; Mesopotamiam sui juris fecerunt.

REGES PARTHORUM ARSACIDAE in Persia.

A. M. — A. R.

[illegible] I. ARSACES in prælio adversus Cappadoces occubuit. 40

[illegible] II. ARSACES II. F. Antiochum M. Syriæ regem copiis non amplius xii. millium, mira virtute invasit, tandem in societatem ejus ascitus. 20

[illegible] III. PAMPACIUS seu PHRAHARTES, filius. 12

[illegible] IV. PHARNACES, F. Mardos validam gentem bello domuit, multisq; filiis relictis, fratri ob virtutem regnum commendavit. 8

[illegible] V. MITHRIDATES, Fr. Medis superatis præfectum dedit, regnumq; Parthorum à monte Caucaso usq; ad Euphraten protulit, Demetrium Nicanorem regem Syriæ, cujus arma victricia fortiter lassinuerat, astu circumventum captumq; abduxit. 47

[illegible] VI. PHRAATES I. adversus Scythas expeditione suscepta, Græcorum fraude, qvos in belli societatem accersiverat, cum toto ferme exercitu extinctus est. Scythæ tamen victoria & prædis contenti in patriam reversi sunt. 28

[illegible] VII. ARTABANUS, Mithridatis frater, ex vulnere in prælio, qvod adversus Colchatarios gessit, occubuit. 2

[illegible] VIII. PACORUS I. F. amicus Sullæ & Luculli.

IX. PHRAATES II. F. filium Tigranis patri rebellantem juvit, generumq; adscivit.

X. MITHRIDATES II. F. magnus dictus ob victorias à Scythis reportatas, & bellum adversus Artavasden Armeniæ regem feliciter

confectum: ob crudelitatem à senatu Parthico tandem depulsus, & cum frustra à Gabinio Syriæ præside reductionem in suam patriam [illegible], à fratre Orode trucidatus.

3903. XI. ORODES vel HERODES, Fr. successu rerum Romanarum in oriente motus, Pompejo M. amicitiam obtulit. Quam cum obtineret, cum Tigrane, qvocum de limitibus bellum gesserat, rediit in gratiam. Cumq; Crassus, nullo senatus decreto, [illegible] mulatus avaritia, Parthos invaderet, per legatos de causa belli [illegible] cum eo egit. Sed ille se causas belli editurum jactabat, [illegible] spondit in Seleucia Orodis regia. Id ita ægre habuit [illegible] Vagisem, ut percutiens sinistram manum dexteræ digitis, prius diceret inde pilos enascituros, qvam in Seleuciam perveniret. Crassus, consiliis potissimum Abgari Osrœni Arabis, qvi [illegible] cum Romanis simulabat, in perniciem est protractus. [illegible] Publius, Censorinus, Plancus in acie perierunt. Milites, in angustias redacti, sagittis undiq; confixi sunt. Ipse Crassus [illegible] confugit, & cum vi, tum insidiis peremtus, aurum, [illegible], liqvefactum vel mortuus bibit, & Surena, regis Parthorum [illegible], pompa ridicula, qva qvendam, habitu Crassi [illegible], [illegible] menis appensis, & a tergo subseqventibus meretriculis, per speciem triumphi introduxit, Romanis illusit. Parthi [illegible] perseqventes in Syriam usq; progrediebantur, donec à [illegible] Longino repulsi, domum reverterunt. Inde bello Pompejano invalescente adversus Cæsarem, Labienus, dux Pompeji, post varias clades acceptas ad Parthos confugiens, Orodi [illegible], Romanis, misso Pacoro filio, bellum inferret. [illegible] præter omnem Syriam occupaverat Ciliciam, Tyrum [illegible] Asiæ urbes. Sed Ventidius, Antonii legatus, re [illegible] ta, Persis fugatis, ipsum Pacorum interemit; [illegible] Ex hac clade Orodes in furorem & morbum incidens, à [illegible] mo filio Phraate cum omnibus filiis, qvos xxx habuisse [illegible] cisus est, [illegible] ipse Phraates filius adultus, [illegible] perciles, [illegible]

XII. PHRAATES [illegible] parricida, in qvem Antonius cum [illegible] exercitu [illegible]. Sed multis [illegible] graviter vexatus, amissa exercitus maxima parte, [illegible] [illegible]

effugit. Hac victoria clarus Phraates, crudelissime habuit subditos. Regno igitur pulsus, & Teridas qvidam rex constitutus erit. Sed Scythis Phraatem reducentibus, Teridates ad Augustum imperatorem confugit, ipsumq; Phraatis filium obsidem adduxit. Utrumq; repetiit Phraates. Augustus, remisso filio, Teridatem secum manere passus est, proq; benignitate redditi filii, à rege Phraate captivos & signa militaria, Crassi & Antonii cladibus amissa, recepit. Paulo post Phraates Armeniam occupavit. Sed re transacta in gratiam Augusti ea cessit, Vononemq; & alios filios Romam obsides misit, utq; patris sangvine sese fœdaverat, ita à filio interfectus est.

XIII. PHRAATACES, F. parricida, matre Romana natus, cujus consilio patrem necavit, qvamq; scelesto incestu polluit, omnibus perexosus, per tumultum occisus est.

XIV. ORODES II. Arsacidas, ab aliqvibus creditur Phraatacis filius: qvi & ipse ob mores plane efferos à conjuratis in convivio peremtus est.

XV. VONONES, Phraatis III. filius, Roma à Parthis per legatos motus, & ab Augusto datus est. Eum tamen, tanqvam hostium artibus infectum, mox expellunt, & Artabanum Arsacidem, Medorum præfectum, aut, ut Josephus ait, regem sibi præficiunt. Vonones autem in Armeniam confugit, & inde ad Romanos: à qvibus in Ciliciam amotus, cum fugam tentaret, occisus est.

XVI. ARTABANUS II. ex Arsace alia stirpe oriundus, regno sibi conciliato, mox suum filium Arsacem Armeniæ regem dedit. Exosus & ipse Parthis. Roma igitur clam accersere à Tiberio Phraatis filium cognominem. Illo in itinere mortuo, Tiberius Tiridatem misit ejusdem sangvinis, nepotem Phraatis, ut Parthiam; Mithridatem Hiberum, fratrem Pharasmanis, ut Armeniam à jugo Artabani liberaret. Bellum inde in Armenia exarsit, filiusq; Artabani Orodes victus, patri conciliavit fugam; Tiridati regnum. Duo tamen ex proceribus Artabanum, ex Hyrcania, ubi alimenta arcu expediit, revocatum, in solium Arsacidarum collocarunt. Teridates, qvia omnia lente egit, dissidia procerum pulsus, in Syriam aufugit. Hoc in rerum statu Vitellius contra Artabanū missus, ad fœdus illum cum Romanis ineundum,

& filios, Darium & Artabanum, obsidum loco Romam mittendos compulit. Paulo tamen post hæc fœdera violata sunt, & Armenia Persico imperio adjecta; legiones Romanæ sub jugum missæ sunt.

XVII. XVIII. XIX. BARDANES seu VADARNES; GOTARZES; VOLOGESES, tres Artabani filii, ordine sibi succedunt. Aliqvi tamen, ut Tacitus, Gotarzen & Bardanen fa[illegible] fratres, & Vologesen Artabani ex filio Vonone nepotem. His parricidalia bella trahentibus, Armenia Parthis denuo eripitur. Et sævitiam Gotarzis, qvi, fratre Bardane, à qvo pulsus fuerat, & suis interfecto, regnum tandem solus obtinuit, metuentes Parthi, clam Romam misere, ut Meherdates, filius sive Vononis, sive, ut Tacitus ait, Phraatis, ad patrium solum remitteretur. Sed ob nimiam cunctationem, procerumq; nonnullorum perfidiam, re infeliciter gesta, Meherdates captus, & victori traditus est. Defuncto Gotarzo, brevi tempore præfuit Vonones; & post eum Vologeses in regnum evectus, ne qva pars domus suæ imperio ageret, alterum fratrem Pacorum Mediæ, alterum Tiridatem Armenis, ejecto Mithridate, præfecit. Sed Romani per Corbulonem Armeniam repetunt: frustra Tiridatis [illegible] ad defectionem tentant: ipsam Armeniæ metropolin Artaxata expugnant & diripiunt: Tigranem, Archelai regis Cappadocum filium, diu Romæ obsidem, regem designant: Parthorum [illegible] rege Vologese, Hyrcano bello illigato. Sic Tiridates & Tigranes idem regnum adversis armis sibi vendicant: ille fratris, hic Corbulonis auxilio fretus. Tiridates tandem, in colloqvium cum Corbulone descendens, diademate ad effigiem [illegible] deposito, Romam cum uxore, suisq; & Vologesis liberis [illegible] profectus, ex manu NERONIS, nova Romæ [illegible] antea deposuerat, diadema sumsit: dies [illegible] aureus dictus est, qvo Arsacidi Nero regnum donavit. Qvo facto, [illegible] Romanos & Parthos usq; ad Trajanum fuit, qvi [illegible] reductus, Parthorum & Armeniorum fines ingressus, plura [illegible] pavit, qvam retinere potuit.

XX ARTABANUS III. Vologesis filius, Pseudo-Neronem [illegible] originis [illegible], & vix Romanis ad supplicium dedere voluit.

XXI.

XXI. PACORUS, F. in exilium per intestinas discordias actus: diu vagatus: tandem a Romanis Lazorum regno in Colchide donatus.

XXII. COSRHOES, Fr. bello à TRAJANO petitus regnum fratri PARTHAMASPATI cedere coactus est: qvod tamen, junctâ cum ADRIANO imperatore, qvia omnia trans Euphratem & Tigrim loca ultro cessit, amicitia, cum plerisq; amissis locis recuperavit.

XXIII. VOLOGESES II. F præsidiis Romanorum ex Armenia ejectis, ingens iterum conflavit bellum: qvo ipsa Seleucia & Ctesiphon à Cassio, duce ANTONINI PII & L. VERI, occupata est.

XXIV. VOLOGESES III. F. à SEVERO imperatore victus, & à CARACALLA in vincula conjectus est.

XXV. ARTAABANUS IV ultimus Arsacidarum, primus magni regis nomen sibi sumsit, dupliciq; diademate usus est. In hunc Caracalla duxit exercitum, causatus, eum negare sibi, qvas pactus esset, nuptias filiæ. Harum prætextu eum in insidias protrahere constituerat: qvas tamen ille declinavit: & post interfectum à suis Caracallam per triduum conflixit cum MACRINO, eumq; ad pacem petendam adegit. Postea ab Artaxerxe Persa bis superatus, tertio prælio anno Christi ccxxvi. occubuit. Sic genti Persarum veteris imperii gloria restituta est.

D. *Qvis fuit ille Artaxerxes, à qvo dicis ultimum Arsacidarum Artabanum esse superatum, & qvid rerum gessit?*

Agathias refert, Pavecum seu Babecum, hominem apud Cadusios plebeium, opificio coriarium, sed divinationum non imperitum, prævidisse, ex Sannæi viri nobilis, qvem hospitio exceperat, semine illustrissimam promissi familiam, utq; sibi cum eo deinceps jura consangvinitatis intercederent, prostituisse ei suam ipsius uxorem. Natum inde Artaxerxem, dictum esse Paveci filium, qvanqvam ex semine Sannæi oriundum, & aditu sibi ad regnum magicis scientiis facto, exiguo tempore fines imperii longe lateq; produxisse. Qvi post eum regnarunt, hi fuere.

REGES PERSARUM EX ARTAXERXE.

A. C. A. R.

XXVI. ARTAXERXES, Elmacino dictus Ardeschir, aliis Paveci vel Babeci filius habitus, sed natus ex nobili viro Sannæo, qvi proge-

 niem

niem ad Kayuniarani, primum Persarum regem, retulit, [illegible] Parthorum nomine, non contentus se intra Tigrim fluvium, [illegible] peratis Romani imperii finibus, in Mesopotamiam et [illegible] riæq; imminens, omnem Europæ oppositam continentem, [illegible] mari Ægeo, fretoq; Propontidos terminatur, atq; Asiæ [illegible] nomen habet, ceu veterem Persarum possessionem, vindicare cœpit. Commisso cum ALEXANDRO MAMMÆÆ prælio, [illegible] primo; deinde victus discessit. Uxorem ob proditam [illegible] arcem Rahelem eqvis discerpsit.

243. II. SAPORES I. F. GORDIANO III. Nisibin seu [illegible], qvam ei præripuerat, victus prælio, reddidit: VALERIANUM imperatorem postea vivum victor cepit, & [illegible] eqvum conscensuro supposuit: ODENATUM tandem [illegible] xxx. tyrannis in imperio Romano, ejusq; uxorem ZENOBIAM præclaris victoriis conspicuos, vix sustinuit. Thesauros [illegible] giasq; concubinas ademerunt. Persæ eum vocant [illegible] Xupur.

274. III HORMISDA seu Ormisdates seu Hormodius.

275. IV. VARDANES I. seu Varraranes seu Bahram, qvi [illegible] Manichææ sectæ autorem discerpsit medium.

278. V. VARDANES II. qvocum PROBUS imperator bello [illegible] Hic à nonnullis censetur esse Vardanes I.

294. VI. VARDANES III. qvatuor mensibus, alias [illegible] gaulaa.

295. VII NARSES seu Norsa, GALERIUM haud procul à [illegible] ta affecit clade, ut omnes pene desideraret legiones. [illegible] men mox compensavit Galerius, & egregia reportata victoria [illegible] siphonem, uxores, liberos, sorores Narseri ademit & [illegible] plurium abduxit. Sic Romani v. transtigritanas provincias, [illegible] sub Trajano defecerant, receperunt, Persasq; ab Armenia, Mesopotamia & Assyria abstinere jusserunt. Aliqvi dividunt [illegible] inter duos Narseres.

302. VIII. MISDATES, alias Hormisda II.

310. IX. SAPORES, seu Schabur postumus, tot annos regnavit, qvot vixit: in utero matris, qvam magi prædixerant marem [illegible], coronatus. Hoc tamen aliqvi Persicorum scriptorum tribuunt Sa-

genti. A magis & Judæis inflammatus, gravem adversus Christianos movit persecutionem: Armeniam & Mesopotamiam à Constantio repetiit: Nisibin, etsi irrito conatu, diuturna obsidione pressit. JULIANUM, cruento prælio congressus, trucidavit. Hoc ipso tamen in bello filius Hormisda cum Romanis patrem oppugnabat. A fratre enim læsus, & in carcerem conjectus, cum lima, quam pisci inclusam acceperat, compedes attrivisset, aufugit, Romæque ad amplissimos honores ac magistratus evectus est. JOVINIANUM copia Romanas post Juliani necem in Mesopotamiam [illegible] educentem, Sapores ad turpes xxx. annorum inducias, omittendasque transtigritanas provincias & Mesopotamiam, ipsamque Nisibin & [illegible] Armeniam adegit. Regem etiam Armeniæ Arsacem, per insidias in convivio captum, excæcavit primo; deinde necavit. 70

379 X. ARTAXERXES, Saporis frater, *secundum Agathiam.* Quia autem vix verisimile est, Sapori postumo fuisse fratrem: ideoque alii [illegible] Saporis filium. 5

384 XI. SAPORES III. Artaxerxis filius, secundum Agathiam: vel [illegible] secundum alios ejus frater. 5

389 XII. VARDANES IV. F cognomento Cermasas. 11

400 XIII. ISDIGERDES M. F. ab ARCADIO tutor filio minorenni THEODOSIO constitutus. Occasione illius tutelæ, crebræ in Persidem legationes missæ, dederunt causâ fidei propagandæ. Inter legatos enim Maruthas, episcopus Mesopotamiæ, regi innotuit; quem cum capitis dolore & filium ejus dæmonio vexatum liberasset precibus, dolosque magorum detexisset, à quibus sub ara absconsis [illegible], qui tanquam Deus aliquis expellere Marutham juberet, [illegible] in Persia, quocunque vellet loco, exstruendorum [illegible] potestatem. Expiravit tandem Isdigerdes, ab equo [illegible], cum sacris initiaretur. Persæ eum vocant scele-
406 [illegible], quia Christianis fuit benignior: eoque defuncto, proceres [illegible] elegere COZRAUM, proximum ejus [illegible], [illegible] ejus filio Vardane, qui in Arabia educabatur. Sed cum [illegible] adesset cum exercitu, ultro cessit Cozraus. 27

435 XIV. VARDANES V. F. in Arabia educatus, cum plures ante eum [illegible], nondum adulti, diem extremum domi obiissent, quia imma-

immanis fuit Christianorum persecutor, à Persis dictus est rex [illegible] : in eo tantum culpatur, quod lusui & [illegible] deditus. Ab illo magna pars Persiæ defecerat ad CHACANUM [illegible], quem alii vocant HaconChanin, Tartarorum seu [illegible] gem, qui exercitu ccL millium eum invaserat. Sed ille [illegible] ciem venationis duo millia robustorum virorum [illegible] nato hostis securi castra, nocturnis tenebris usus, [illegible] manu Chacanum occidit, & regno qvietem reparavit. [illegible] Romanorum in Persia hospitum merces diripuerat, [illegible] nit THEODOSIUM juniorem: qui, misso Ardaburi [illegible] cas auxiliis Saracenorum firmatas ter vicit, & Vardanem [illegible] usque fugavit: qvo ille habitu ignoto veniens, [illegible] obtinuit. Inde Arabiam vexavit, & tandem ab eqvo [illegible] excussus periit.

447. XV. VARDANES VI. alias ISDIGERDES II. F. [illegible] tum adversus Theodosium imperatorem Romanorum [illegible] lio cum utrinque abstineretur, pax tandem coaluit.

464. XVI. PEROZES, Persice Phiruz, F. diu cum fratre [illegible] Hormisda bellum civile de regno paterno gessit. Eo [illegible] ma convertit in Achschanvarum, regem Euthalitarum, [illegible] habent pro Nephthalitis qvondam à Tiglathpillasare [illegible] pro Hunnis; alii rectius pro Indis septentrionalibus [illegible] gioni vicinis. Hi cum ad Persiæ potentiam [illegible] Euthalitis jussit sibi manus & pedes vincire, [illegible] qva Perozes esset iturus: inventusque ab illo, se dixit [illegible] bellum Achschanvaro, qvia Persarum viribus par [illegible] illo indignabundo ligatū se & hosti esse objectum. [illegible] sisset facilem Perozo victoriam, si se seqveretur, [illegible] loca siticulosa: in qvibus cum exercitus esset [illegible] mam partem delapsus, senex qvidem ille, patriæ [illegible] dior, occisus est. sed Achschanvarus mox [illegible] exercitum confecit, ipsumque Perosum cepit vivum, [illegible] gnorum confiniis lapide, juramento adstrinxit, ne [illegible] hostis transiret. Juramentum ille [illegible] & lapidem [illegible] situm, cum restaurato bello denuo adesset, [illegible]

A[illegible]vatus, ſuſpenſo de haſta pacis inſtrumento, acie feliciter c[illegible], & ad meritas perjurii pœnas hostem protraxit. 20

484. XVII. BLESES ſeu BALAS ſeu Valens F. Euthalitarum tributarius. Fratrem Cavadem invenit hoſtem: qvi, cum Chakani Turcarum regis auxiliis regnum eſſet occupaturus, & inter ea fratrem ſimul et diem obiiſſe, ſine pugna regno potitus eſt. 4

488. XVIII. CAVADES ſeu COBADUS Fr. crudelis, bella cum Romanis redintegravit. Cumq; foveret Mezdacum, qvi ſe fingebat prophetam, & communionem rerum & uxorum ſvadebat, in carcerem à proceribus conjectus eſt. 11

490. XIX. BLASES ſeu Zambades, Perozis F. 4

503. XX. CAVADES REDUX, carcere elapſus beneficio ſororis, qvam diſpenſatione Mezdaci duxerat uxorem, qvæq; ſe cuſtodi, conſentiente marito, ut ad virum admitteretur, ſubmiſerat, & ſuas mariti veſtes, ut tuto abiret, ipſa in carcere cum extremo vitæ periculo manens commodarat, per Euthalitas regnum recuperavit. Adverſus hunc robuſtiſſimum militem eduxit ANASTASIUS: bellumq; tractum eſt, donec tempore JUSTINI pax iniretur. Sub hoc rege Chriſtianis, à qvibus cacodæmones regium theſaurum obſidentes fuerant profligati, honos acceſſit: Manichæorum vero ſecta, qvi regis filium in ſua deliramenta protraxerant, deleta eſt. Hic qvoq; Lazorum ſeu Colchorum Zœtus, Cavadi ſubjectus, Conſtantinopolin profectus, ſe Chriſtianum eſt profeſſus. 30

531. XXI. COSRHOES I. ſeu Cozrao, cognomine Magnus, F. Mezdacum pſeudoprophetam interfecit, & cum JUSTINO & JUSTINIANO ingentia bella geſſit, qvæ Procopius & Agathias deſcripſere. In illis Antiochiam eripuit Juſtiniano, & inde incolas in aliam urbem, noviter à ſe nomine Romæ conditam, abduxit, Romanosq; ad pacem inflexit. Videtur hiſtoricis tantus, ut nullum priorum apud Perſas regum illi æqvandum exiſtiment. Regnum in IV. præfecturas diviſit: Euthalitas ſubegit: Arabiam domuit: Tartaros irrumpentes profligavit: in Indiam & Zeilam Inſulam bellum tranſtulit: Chriſtianæ tamen fidei oſor maximus: ob qvam ſuum ipſius filium Nuchzadum, ex matre Chriſtiana natum, in carcerem conjecit, & inde elapſum bello perſecutus eſt. 41

581. XXII. HORMISDAS F. crudelis Chriſtianorum perſecutor, in

fuit etiam immanis, à quibus Magi prædixerant eum [illegible]
Primis XII. annis præter incredibilem ex vulgo multitudinem [illegible]
illustrium hominum trucidavit: cum JUSTINIANO II. [illegible]
RIO & MAURITIO, qvi ad Niniven & Babylonem usq; [illegible]
runt, bella gessit. Varanes tandem, dux exercituum, [illegible]
dem acceptam per ludibrium stolam miserat fem[illegible]
facta, illum exoculatum in custodiam misit, filiumq; e[illegible]
ipso inspectante mactavit.

585. XXIII. COSRHOES II. F. regnum post patrem corripuit. [illegible]
& ipse Varanem invenit hostem. Profugus igitur & victus ad
MAURITIUM imperatorem confugit. Ille per [illegible]
lippicum reduxit exulem, & Christianorum Deum invocantem,
sibiq; genero adscito, tamdiu præsto fuit, donec Varanem [illegible]
ret, cui Turci subsidio venerant, è sedibus suis fame expulit. Mau-
ritio per PHOCAM scelerate peremto, Cosrhoes, ulturus [illegible] &
soceri mortem, duobus magnis prœliis victor, universam Meso-
tamiam, Syriam, Ægyptum, Palæstinam [illegible]
ipsisq; Hierosolymis expugnatis, inter thesauros crucem [illegible] &
patriarcham Zachariam avexit. In hac Cosrhois expeditione Ju-
dæi ad amissam αὐτονομίαν redire conati, magnam inter Christianos
stragem edidere. Et Cosrhoes victoriarum cursu [illegible]
ros & Armenios domuit, inq; ipsam Asiam minorem [illegible]
factis ad Chalcedonem usq; progressus est. [illegible]
qui Phocam evertit, Africam eripuit. Sed ille [illegible] &
Hunnis seu Avaribus, qvi Europam hoc tempore [illegible]
tiam jungens, omnes vires in Cosrhoem convertit. [illegible]
[illegible] respuerat, & [illegible] prius se depositurum [illegible]
Deos Persicos, abolita crucifixi Dei religione, [illegible]
passim coleretur. Heraclius vero, fortuna usus [illegible]
ditione in ipsa Persiæ viscera facta, tribus magnis prœliis [illegible]
ipsius regni thesauros in prædam habuit, & Cosrhoe fugato [illegible]
illius filio Siroe, qui patrem impium & in omnes [illegible]
tem [illegible] interfici [illegible] erat, pacem gloriosam [illegible]
[illegible] Dominicam, ut & Africam, Ægyptum, [illegible]
Mesopotamia ad Erythræum mare recepit, excepta Arabia, quam
Machomet execranda lege labefactarat. Hic est ille [illegible]

[illegible] Paulo Diacono, omnes Christianos, Heraclio in orthodoxa [illegible] consentientes, è regno exire, aut Nestorii partes am[illegible] jussit. Inde factum, ut Nestorianismus longe lateq; spargere[illegible], & hodienum Nestoriani in oriente sub peculiari patriarcha [illegible]nico, qvem Stakelich vocant, cujusq; sedes est in Mosal seu [illegible] Seleucia, civitate Mesopotamiæ ad Tigrim, magno degant [illegible]. 38

61[illegible]. XXIV. SIROES seu Cobad Schiruch, F. interfecto patre, cum [illegible] fratribus post v[illegible]. menses conscientiæ terroribus obiit. 8

62[illegible] XXV. [illegible]HESIR seu Ardsirus F. puer septennis, post L. dies à [illegible] Sarcara peremtus.

628 [illegible] SARCARAS seu Schariar, qvod non esset ex regio san[illegible], post x[illegible] dies à conjuratis peremtus.

6[illegible] [illegible]VII. JOONSCHIR Sarcari agnatus, morbo repentino post an[illegible] obiit.

6[illegible] [illegible]VIII. TUWANDOCHT, Cosrhois II. filia, post VI. menses [illegible], fœmina prudens.

[illegible] [illegible]. JASANCEDA, alias Jancucar, à proceribus electus, cum [illegible] sibi imponeretur, dixit, se pondere ejus premi; & voluit, [illegible] capite auferretur. Indicium brevis regni. Nam cum regia [illegible] abusus, & ob stupiditatem exosus, paucis post diebus [illegible] est.

[illegible] [illegible]IDOCHT, Tuwandochtæ soror, cum interfecisset Ferro[illegible] satrapam, qvi amores ejus ambierat, vicissim ab illius filio [illegible] post VI. menses peremta est.

6[illegible] [illegible] [illegible]ESERE, Jacansedæ F. ob insulsos mores & stuporem post [illegible] dejectus.

[illegible] [illegible] [illegible]ROGZAD, Cosrhois II N. vix uno mense elapso, necatus [illegible].

[illegible] [illegible]VII. ISDIGERDES, qvem aliqvi vocant HORMISDAM, Cosrhois II. nepos, in carcere conceptus, & infans expositus, sed à [illegible]ibus inventus & educatus, tandemq; ad regnum evectus, cum laude x[illegible]x. annos præfuit. Ejus tempore magna hinc Turcorum multitudo ex septentrione; illinc Arabes, duce Omare, Saracenorum Calipha, in Persiam sese infudere. Cumq; in fugam [illegible] conjectus, subitanea morte est extinctus, ultimus rex ex Kayu-

mata, primo Persarum rege, qvem supra [illegible] Noachi. Post illum ad Omarem transiit regnum Per[illegible] sibi Bagdati in Seleucia constituta, adivefecit Persas [illegible] imperio, SARACENI posthac vocarentur & ipsi. Sed [illegible] solum, verum & Turci, Scythici populi, pedetentim [illegible] cenorum dici cœperunt. His enim & ipsi succubuere, [illegible] stitione Machometana implicati, eodem cum Sa[illegible] venerunt.

III. *A[illegible]itur, &c., si potes, historiam Saracenorum compe[illegible]*

Utut intricatissima omnium est, eam tamen, pr[illegible] ab [illegible] tur, explicabimus. Qvod ipsum etsi vix absq; lacri[illegible] dum tamen est, qvam turpi Christianorum ignavia [illegible] seriam insidiis & technis Satanæ sit redactus. Cum igitur [illegible] rio Romano pessumirent, & Mauritium Phocas; Phocam [illegible] tisset, MACHOMET seu Muhammed in Arabia deserta, p[illegible] Saracenorum dux & propheta, ceu putatur, extitit. A[illegible] Araba, provincia in vicinia Medinæ, triplici cincta est mari, [illegible] co seu Arabico, Erythreo seu rubro, & Syriæ annectitur. [illegible] partim à Saba, Noachi abnepote, partim ab Ismaele, A[illegible] filio: unde etiam dicta est Sabæa & Israelitarum terra. [illegible] PETRÆAM, à metropoli Petra sic dictam, qvam alias [illegible] seu inferiorem, ad mare rubrum, in qva est mons Sinai, [illegible] Kedar ad [illegible]phratem, qvam coluit Ismael ejusq; posteri [illegible] est Mecha patria Machometi & Medina, & in FEL[illegible] ter sinum Arabicum & Persicum. Natus est anno C[illegible] qvidem fortuna, nobili tamen, ceu ferunt Arabes, [illegible] reischitarum. Pater ejus ABDALLA duobus ante [illegible] qvam posthumus nasceretur Machomet. Mater EMIN[illegible] go fertur, sed filia Wahebi, ad sextum filii annum super[illegible] cta, per biennium educatus est ab avo ABDOLM[illegible] mi, cujus majores usq; ad Ismaelem & Abrahamum [illegible] fide. Etenim, ut legitur apud Sc[illegible], ab A[illegible] chometem [illegible] tamen [illegible] Abraham[illegible] & Christu[illegible] Machome[illegible] natum, in Luca numer[illegible] p[illegible] bi[illegible] ætatis [illegible] defuncto, pa[illegible] sa ATECH[illegible], [illegible] & ipsi fortunæ, ejus cu[illegible]

[illegible] fuerunt, ut operam mercenariam addiceret opulentæ feminæ CHADIGÆ, Abdimoneplis viduæ, qvæ divites merces tunc temporis trans-[illegible] curabat in Syriam. Juvenis placuit Chadigæ tantopere, ut in torum ab ea [illegible]eretur, anno ætatis xxv. Ille, cum diversis in itineribus va-[illegible] populorum religiones exploraslet, & Hierosolymis Christi-[illegible], Nestorianismi hæresi infectus, nomine BAHIRA, aliqvid ex [illegible] psalmis & evangelio ipsi prælegisset, detestatus qvidem est Arabum [illegible]am, & Judæorum in magnum suum propheram Jesum Nazarenum [illegible] Christianos autem seqvi noluit, qvia illorum episcopos vidit [illegible] distractos dissidiis & vita dissolutos. Nec persvadere sibi poterat, [illegible] docere, qvi Deum unum in tribus colerent personis, adeoq; illi [illegible] filium & spiritum sanctum, Cœpit igitur secum deliberare, [illegible] patriotis Arabibus, cultui idolorum adhuc deditis, dissvade-[illegible]nem, & talem illis religionem persvaderet, qvæ procul dis-[illegible] numen coleret. Qvod ipsum dum animo agitabat, simul de concili-[illegible] homo ambitiosus fuit sollicitus. Fraudi igitur Cacodæ-[illegible] pectus ejus patuit: qvi sic eum, ut qvondam Simonem Ma-gum, Menandrum, Saturninum, Manetem & alios Pseudoprophetas, insa-[illegible] raptibus fanaticis illi imposuit. Cum enim corpus morbo [illegible] subinde corriperetur, intus suggerebat Satanas, qvæ regno [illegible] adverso putabat maxime obesse. Aliqvi censent, impostorem [illegible] tantum colloqvia cœlestia; nulla illi nec vera, nec à dæmone per-[illegible]gisse. Qvicqvid ejus rei sit, sine fraude stygia nihil actum est. [illegible] sive mentiri inspirationes divinas, sive à Satana subigi [illegible]. [illegible]it, secum colloqvi jam Deum, jam angelum Gabrielem, & qvæ [illegible] significare. Primo tamen qvadriennio clam tantum paucis ex [illegible] propinavit: inter qvos recenset Elmacinus Halyn & [illegible], Machumedis patrueles, Abubecrum, Otmannum & qvinq; [illegible] publice enarravit, qvæ sibi à Deo commissa esse mentieba-[illegible]. [illegible] arte usus est, ut, cum ipse esset literarum rudis, pro[illegible] [illegible] colligitur, ubi se [illegible] legendiq; & scribendi inscius as-[illegible], [illegible] varias, qvas sibi diversis temporibus à Gabriele angelo [illegible], opera scribæ confici curaret, & [illegible] verbi Dei [illegible]. Ex illis certe schedis & pagellis, postea collectis, posteri [illegible] [illegible], nomine ALCORANI, Corani vel Alfurcani confecerunt. [illegible] illas & pagellas, tanqvam divinitus missas, suis tradidit

 edi-

[illegible]endas, præsertim qvia sic conditæ erant, ut [illegible] decantari possent. Mechensium proceres, cum [illegible] tis suboleret, nec cultum idolorum mittere vellent, [illegible] eû per insidias de medio tollere. Sensit id pseudopropheta, [illegible] DCXXII. Mecha per fugam egressus, contulit se Medinam, [illegible] Jatreb dictam, & in Arabia felice sitam. Ab hoc [illegible] RAM suam, qvæ est eorum epoche à fuga Machometis, [illegible] riorem ibi cum asseclis, jam numero auctis, qvos MUSLIMOS [illegible] MANNOS qvasi credentes vocavit, aerem nactus, [illegible] adversus Mechanos, & qvanqvam prima expeditio vel [illegible] XXX. Muslimorum sub Hamza, Machometis patruo, irr[illegible] men felicius egit: in qva CCCIX. juxta Bederam, [illegible] mercibus in Syriam contendebant, plurimis eorum [illegible] anno Hegiræ qvinto exercitum ex Judæis & Arabibus [illegible] meti opposuerunt: exigua tamen jactura ille superior [illegible] ti anno se CALIPHAM seu summum pontificem & regem [illegible] curavit, continuatisq; victoriis anno Hegiræ octavo ipsam [illegible] structus xclo exercitu, præstita prius civibus securitate, [illegible] intravit. Et nunc tandem catervatim ad pseudoprophetam [illegible] Arabes enim, natura creduli, qvi ante id tempus nullis [illegible] raverant imperiis, sed vel domi latrocinia egerant, vel [illegible] tarant, legem Machometis sibi ad amplificationem libe[illegible] concordiam accommodatam magno applausu acceperunt. [illegible] illi Arabes, qvi Heraclio adversus Arabes militaverant, [illegible] ejus qvæstore nominari indigne ferrent, patriam regressi, [illegible] omnes adjunxerunt. Machomet autem, defuncta prima [illegible] alias plures duxerat, qvarum selectiores in anathemi[illegible] in Fr. Sylburgii Saracenicis vocantur Zadoce, Ailc, Z[illegible] Uxores etiam ejus fuere Assia seu Aischa Abubecri, [illegible] Fara Otmanni, trium virorum inter suos clarissimorum [illegible] socerorû ope & auxiliis, collecto post fugam ex Mecha exercitu, [illegible] regiones sub novæ religionis specie subjecit. Ex prime [illegible] matrimonio [illegible] sibi natam Fatimam seu Fat[illegible] trueli, Abutalepi patrui filio: qvem ita amavit, ut [illegible] moriens, heredem imperii constitueret, summumq; [illegible] [illegible] CALIPHÆ nomine appellaret. Calipha enim est, qvi [illegible]

qui [illegible] & humanis præest, rex simul & pontifex, & alias consvevit vocari Emir vel OmarElmumenim, qvasi princeps credentium. Qvanqvam autem initio unus tantum fuit Calipha seu Emir, qvi SULTANOS qvasi [illegible] & præsides suo nomine in provincias subactas mitteret, illi ipsi tamen Sultani pedetentim cœperunt etiam jus regium usurpare, & se [illegible] Emiros seu principes credentium vocare. Impostor mortuus est [illegible] ætatis [illegible] die morbi XII. unica relicta filia Fatima: qvæ tamen brevi post patrem itidem obiit. Genealogiæ ejus partem adscribemus.

Kaleb, XXV. ab Abrahamo.
Kodai, rex sapiens & justus.
Abdo Menaph, sub qvo res Arabum floruere.

Haschim tempore Justiniani. — *VValebus.*
Abdelmutleb. — *Abbasus.* — *Emina, uxor Abdallæ.*

Abdalla, cujus uxor Emina, filia VValebi. — *Hamza.* — *Abutalep.*
MAHUMET pseudopropheta. — *Haly, maritus Fatimæ.*

[illegible] Mujavia.
Jezid.
Fatima, uxor Halys; cujus posteri dicti sunt Fatimæi.

[illegible] — *[illegible] delanus.* — *Marvanus.* — *Albakem.* — *Hocemus.* — *Mutar.*
[illegible] — *Abdala.* — *unde moderni reges Persiæ.*
[illegible]. — *Jezid II.* — *Ocbon.* — *Omar.*
Ulid II.
[illegible] successit agnatus
[illegible] III.
[illegible] II. ultimus ex hac linea.

[illegible], alias Bubacus dictus, ægre ferens, Halyn, pseudoprophetæ [illegible] sibi socero præferri, adjutus ab Omaro & Otmanno, Halyn illa [illegible] dignitate, & omni Machometis hereditate ad se per vim tracta, [illegible] CALIPHAM & Machometis successorem: factus [illegible] pontifex HO[illegible] successorem. [illegible] per mancipium & qvidem [illegible] [illegible], cæso, OTMANNUS supremam usurpavit potestatem. Qui [illegible] per seditionem à filio Abubecri Muhammede [illegible] peremtus, digni-

dignitas Caliphæ velut postliminii jure redit ad HALYN, [illegible] lege Machometis institutis non pauca adjecit [illegible] nova qvædam lex videretur. Sed MUJAVIA, [illegible] alterum faciunt Machometis generum, vitio factum esse Calipham [illegible] bello Halyn invasit: magna tamen Halys gloria virtus & fugatus est. [illegible] tandem sive in prælio est cæsus, sive per proditionem [illegible] be Cufa interfectus. Multa de ejus eqvo Duldul fabulantur Persæ, qvod una nocte centum amplius milliaria potuerit conficere: [illegible] spirituum ministerio fuerit usus. Illius, ut Adonidis vel [illegible] jus, fata Persæ adhuc qvotannis celebrant. Haly [illegible] AM; alii filium ejus ALHACEMUM sufficiunt. Alhacemus [illegible] ses & v. dies honore lætatus, per transactionem [illegible] veneno necatus, locum cessit Mujaviæ. Sed HOCEMUS [illegible] fratres Alhacemi, Halys filii, Mujaviã, ejusq; filium JEZIDUM [illegible] cuti, Persiam sibi sub religionis specie invaserunt, nec prius [illegible] qvam sibi totam rapuissent. A Mutare Sophi seu Sofini, [illegible] moderni, se dicunt descendere. Hocenus a nonnullis [illegible] tandem ab ABDALANO, Jezidi filio, necatus, [illegible] Aschur vocant, annuatim apud Persas celebratur. Inter [illegible] ris, qvos viros nominant divinos, Machomet MANADIN [illegible] vivere creditur, ejusq; præstolantur reditum, ut omnes [illegible] Alcoranum convertat: ea q; de causa semper ei eqvum [illegible] Massadali oppido alunt, ubi eum credunt initium facturum. [illegible] ante tot secula inter Machometis successores exorta, [illegible] sunt. Nam Saraceni in Syria & Turci Alcoranum Omaris, Persæ [illegible] sitionem Halys seqvuntur. Hi illos, ut impuros, & divinæ [illegible] consortio suo repellunt, eundemq; habent religionis & [illegible] ctum, ut, qvos reges vocant, illos etiam supremos sacerdotes [illegible] seq; Musulmannos, tanqvam orthodoxos, vocant. Illi [illegible] sertores, ac legis divinæ corruptores, detestantur, nec eundem [illegible] cem & regem patiuntur. Qvin & externis notis voluere [illegible] ut Persæ à Machometanis reliqvis secernantur, pro linteis [illegible] ligneis subtilissimi operis, qvibus illi caput intexunt, pileum [illegible] sensus utrinq; gradibus distinctus, ad xii. filios Mujavis [illegible] dus, capiti imponunt, eamq; ob causam à Turcis per [illegible] bach vel Kisilbasse, aut, ut Olearii criticam Persicam, [illegible]

[illegible]

seqvar, præsertim qvia typographus pro tz posuerat rz in Qvetzelbach, ...ilbasch, qvod capita rubra significat, hodienum appellantur.

CALIPHAE BABYLONICI RERUM in Persia potiti.

A. C. | A. R.

624 I. MACHOMET, filius Abdalæ & Eminæ, Pseudopropheta. 10

634 II. BUBACUS JUSTUS, qvem & Abukaram, Abubacherum, Abubecrum & Cubiker vocant, socer Machometis: ex cujus familia MUHAMMED progenitus, seqventi seculo, Bagdetis in Seleuciæ, Babyloni vicinæ, ruinis fundata urbe sedem fixit. Et hujus doctrinam amplectuntur hodie Turci. 2

634 III. OMAR, filius Alchittabi, propinqvus Bubaci, interpres Alcorani, qvem Turci seqvuntur, victis Heraclii ducibus, & peremto Jazdigardo seu Isdigerde Persarum rege, præter Arabiam, aut penitus subegit aut tributarias fecit Damascum, Phœniciam, Mesopotamiam, Syriam, Persiam à Turcis afflictam, Ægyptum: ipsamque Solymarum urbem occupavit. Omnes Judæos è finibus Arabicis ejecit: tandemqve est interfectus à servo. 10

644 IV. OSMAN seu HOTMAN, Bubaci & ipse agnatus, in Africa, per Hucubum ducem, Carvenam condidit: & ex hoc loco regnum longe lateqve propagavit: Carthaginem delevit: Numidiam Tingitanam & Mauritaniam ad tributum damnavit: Rhodum etiam & Tyrum invasit, ipsamqve Siciliam vastavit. 12

656 V. HALY, filius Abutalebi & Fatimæ, gener & patruelis Machometi, interpres Alcorani, qvem Persæ seqvuntur, à qvo Sofiani Persæ se gloriantur descendere, Cufæ in Arabia per sicarium interfectus & tumulatus. 4

660 VI. ALHAKEM F. aliis dictus HASENUS, præfuit VI. menses & ... ½

661 VII. MUJAVIA, Machometis gener, filius Abusofiani, filius Ommiæ, qvem aliqvi habent pro fratre Alhakemi, diversis ducibus cum copiis emissis, Africam, Siciliam, inqve ea Syracusas, Ciliciam item & Thraciam deprædatus, ipsam tandem Constantinopolin classe vexavit: qva tamen partim syrtibus illæsa, partim Callinici architecti è Syria, aut, ut alii putant, ex Ægypto, ignibus sub aqva arden-

ardentibus deperdita, pacis fœdera inita sunt. Hic [illegible]
constituit Damasci.

680. VIII. JEZID seu AZIZ, F. cruenta bella cum Hoc[illegible] Halys fili[illegible],
qvi se Calipham appellabat, gessit.

685. IX. X XI. MUJAVIA II. F. qvadragesimo die à soli[illegible]
& ABDULLA seu ZUBEIRI, Basoræ dominus, [illegible]
fuit post eum dies tantum cx[illegible]. Hinc MARVANUS, [illegible]
filia & Jezido nepos, imperium octogenarius suscep[illegible]
Arabes Mechanos, qvi duce Solimanno Halys [illegible]
expeditione suscepta, cum Solimannum pr[illegible]
redux factus, ab uxore, qvæ sangvinis nec[illegible]
cta erat, est suffocatus. Filius ejus ABDELMELECH, [illegible]
alii faciunt filium Jezidi, & ipsum Mujaviam II [illegible]
Iberiam, Albaniam, Hyrcaniam & Mediam à [illegible]
ptas amisit. A Mutare etiam, Halys filio, in Pe[illegible]
afflictus est. Tandem à Mutare complicibusq; [illegible]
adversus Græcos, qvi fœdera pacis in[illegible]
copias, scriptas fœderis tabulas, instar vexilli, [illegible]
victor factus, provincias amissas recepit, ipsamq; Thr[illegible]
vit. Paulo tamen post Heraclius, Apsimari imper[illegible]
nis eum prœliis in sua compulit. Qvatuor reliq[illegible]
Solimannum, Jezidum, Ochunem, omnes ad imperium [illegible]

706. XI. ULID seu WALID F. Africam ad oceanum [illegible]
Muzam summa cum potestate præfecit, addit[illegible]
nomine Miramamolim seu EmirElmumenin, qvod [illegible]
principem significat. Ducem etiam Tarichen[illegible]
Tarifem, cui deinde se Muza [illegible], in Hispaniam [illegible]
Herculeum cum milite expedit, qvi Rodericum [illegible]
te, Tarraconam, Bœticam & Lusitaniam [illegible]
totam pene Hispaniam Saracenis subjecit: qvam [illegible]
Pelagius vir bellicosus ex stirpe Gothica vindicat [illegible]
ta, qvod fretum Herculeum ab hoc tempore [illegible]
braltar, qvasi Gebel Tarich, id est, [illegible] Tarich, [illegible]
stra mutavit.

715. XII. SOLIMANNUS, alter Abdemelechi fili[illegible]
mo, Constantinopolin secundo per [illegible]

ravit, inq; ipsa obsidione decessit. Saraceni interea altera vice, duce [illegible] & Amorrheo, in Hispanias ingressi, totam fere sibi xiv. mensium spatio subjecerunt.

718. XIII. OMAR II. Marvani nepos, Abdalæ filius, Constantinopolitanam obsidionem magno suo detrimento solvit, Muza deposito, Jezidum Africæ; Tarichen Hispaniæ præfecit. Hujus tempore posteri ABANTIS, qvi fuit ex prosapia Bubaci seu Abubecri, soceri Mahometis, ad se pontificatum seu Caliphatum pertinere dixerunt, nec prius destitere, qvam eum variis bellis & artibus per Mu[illegible] edem ad se rapuere. Omar autem veneno ab Ochone necatus est. 3

721. XIV. JEZID II. tertius Abdemelechi filius, admodum à posteritate Abantis, qvæ Persiam occupaverat, vexatus. Huic ferunt Judæum Seramapicum annos vitæ xxx. aut xl. promisisse, si omnes imagines ex ecclesiis Christianorum, qvos sub ditione premebat, ejecisset. Fecisse hoc qvidem Jezidum, sed post conatum hunc intra annum & dimidium decessisse, & Judæum impostorem ultimo supplicio postea esse affectum. 5

725. XV. OCHON, alias Hascham, qvartus Abdemelechi filius, cujus tempore Saraceni in Cappodocia Cæsaream expugnarunt, Thraciamq; non semel vexarunt. Sed Græci, à Bulgaris adjuti, Armeniam paulo post & Mediam receperunt, nec tamen diu retinuerunt. Hac ipsa qvoq; tempestate Saraceni Hispanici Galliam per Pyrenæos montes, duce Abderama, magno numero ingressi, variis præliis à Carolo Martello, à tribus potentissimis adjuto regibus, Luitprando Longobardo, Landfrido Alemanno, Odillo Bavaro, ita at[illegible], ut turpi fuga secederent. Uno prælio Turonensi ultra octoginta millia suorum desiderarunt. 18

741. XVI. VALID II. Jezidi II filius, postqvam ægre se adversus Abantis posteritatem tutatus est, odio militum sua malignitate concitato, per seditionem interemtus est. 1

744. XVII. JEZID III. F. Cyprios turbas daturos in Syriam transportavit, & sex tantum mensibus imperitavit. 1/2

744. XVIII. EBRAHEM, Fr. inepto & dissoluto ingenio, post alterum mensem ab agnato Marvano imperio dejectus est.

745. XIX. MARVANUS II. ultimus ex posteritate Mujaviæ & Benhumiæ,

miæ ingentibus suo [illegible] vexata est. [illegible] Thebidus, Dadarus, Zulzimnius: [illegible] Constantinus Copronymus imperator [illegible] occupavit. Sed ea mox a Marvano recuperata est. [illegible] de aliqvis ex posteris & factione Abassis, ab [illegible] tibus nomine SAPHA vel ABULABAS, [illegible] ctitans, servis contra dominos concitatis, ducem [illegible] Marvani; deinde ipsum Marvanum profligavit, & [illegible] seu sacrum imperium anno Iↄcc LI. in suam familiam [illegible]. Ex hoc dissidio regnum Saracenorum pedetentim [illegible] partitum, & duo sibi nomen Caliphæ vendicarunt. [illegible] ex posteritate Abantis & Abubecri, Machometis [illegible] Bagdet vel Baldac è ruinis Seleuciæ & Babylonis [illegible] Tigridis confluentē antea fundata, illuc sedem Caliphatus ex Damasco transtulit: alter postea ex posteritate Halys, [illegible] tis gener fuit, sedem Caliphatus in Ægypto & Africa [illegible]. ABDALA, genus ducens ex Haly, circa annum, [illegible] Tyri numerat, Iↄcccviii. in Africam transiit, [illegible] onibus occupatis, vocavit se primo Mehedim, [illegible] rem, invictaq; classe Siciliam occupavit; deinde Caliphæ [illegible] assumto, non voluit videri Machometis, qvem [illegible] Halys successor. Hujus nepos Abuchaminus, [illegible] Elcainum, subjugata Ægypto, Alcairum juxta [illegible] dit, ita dictam qvasi Coactricem, alio nomine Babylonem Ægyptiam: ibiq; novam Caliphæ sedem & aulam collocavit. [illegible] ne Leo Africanus hanc historiā plenius de [illegible] Africæ: nempe Elcainum per Gehoarem, è servo ducem [illegible] tus factum, in potestatem redegisse Numidiam & Barbariam [illegible] que Ægypti ViceCaliphæ [illegible] Ægypti & Syriæ [illegible] subjecisse, & Alcairum condidisse, sedemq; illuc [illegible] are, transtulisse, relicto cum potestate gubernatore [illegible] commissas sibi provincias [illegible] Caliphæ [illegible] Elvir [illegible] facto cum illo fœdere, tradidisse [illegible] rex [illegible] Elcainum, [illegible] [illegible] nihil reperierat, antiqva se legem, [illegible] [illegible] hactenus [illegible] erant, ne Arabes [illegible]

...ut Africam ingrederentur, hac tamen lege, ut pro capite singulorum ... aurei ... penderentur, & qui ingrediebantur, ... haberent ... per ... dictam regem Barbariæ. Octuaginta igitur Arabum millia cum liberis & uxoribus in Africam irrupisse, & occupata Tripoli, Cabino, Elcairoe, provincias inter se divisisse, & Arabicam linguam in Africam intulisse, pexmixtisq; secum Africanis postea cœpisse vivere. Cæterum Caliphatus Alcairensis perstitit usq; ad Sarraconem & Saladinum, qvi ultimum Calipham in Ægypto anno clↃ LXXIII. sustulere, sicuti centum post annis Tartari, ex Septentrione irrumpentes, sustulerunt Calipham Babylonicum. Præter duos hosce Caliphas, Babylonicum nempe seu Baldacensem & Ægyptium seu Memphiticum, pedetentim alii etiam, exemplo illorum, summam sibi inter Saracenos aliis in locis sumserunt potestatem. Sic emersit Caliphatus Cordubensis in Hispania; ... in Africa occidentali in regno Saracenorum Tingitano, ... per AbulTexifium circa annum ... conditum est, & nunc ... a Xerifis. & Carvanus in Africa Cyrenaica orientali ab ... uba, Nafici filio, post unam & alteram de Christianis reportatam victoriam, seculo post Christum XIV. conditus. Sed ex his omnibus Fessanus superest, nomine Caliphæ in nomen Xerifi mutato, de qvo sectione XI. hujus libri agemus, cum regna Africana ... anda sunt.

V. ... Caliphas, qvi ex Abubecro Machometis socero & Abante orti sunt, ... ex Babylone seu Baldac per Syriam, Persiam & Arabiam res Saracenorum administrarunt, una serie enarrare?

... autores in remotissimarum gentium historia contexenda. ... seriem, si recensendi sunt, qvi imperitarunt, explicare ... Seqvemur nos ductum Chronici Persici, in qvo Caliphæ ex Abantis sanguine prognati hac serie ponuntur.

CALIPHAE BABYLONICI EX POSTE- ritate Abubecri & Abantis.

A. C.		A. R.
...	XX. SAPHA, alias AbulAbas, abnepos Abantis, filius Abdalæ.	4
...	XXI. ABUGIAFAR, Fr. multis seditionibus suorum vexatus.	15
...0.	XXII. MAHADY, F. intestinis bellis & ipse afflictus.	16

 786. XXIII.

786. XXIII. ELADY, F. princeps magnæ ſpei, ſed [illegible]

787. XXIV. ARACHID ſeu AARON ERRESCHID, [illegible] ror Nizephori Byzantini, qvem ad pacem [illegible] nuis redimendam adegit. Idem ad Carolum M. [illegible] & horologium automaton, tunc primum in Europa [illegible] tuor reliqvit filios, qvorum Machometi trad[illegible] & qvicqvid poſſedit ad occidentem; Mah[illegible] Meſopotamiam. Mataconi, qvem parum an ab[illegible], nullam [illegible] aſſignavit.

810. XXV. MACHOMET, F. fratri Mahamo Perſidem [illegible] phatu, ſuisq; ipſe provinciis eſt ſpoliatus. Hoc tempore [illegible] Græcis, duplici prælio ſuperatis, ademta; Sicilia [illegible] læ miris modis vaſtatæ ſunt. Sed Bonifacius, C[illegible] ſe in Africam delatus, qvatuor ingentibus prœliis [illegible] bu[illegible] Saracenis, ut non ſecus ac Pœni olim Hannibalem [illegible] ex Sicilia revocarent. Illi tamen ipſi in Italiam & [illegible] Europam ſubinde reverſi, omnia rapinis & incendiis [illegible]

814. XXVI. MAHAMUS, Fr. præcipuos philoſophorum [illegible] gvam Arabicam transferri curavit.

826. XXVII. MATACON, Fr. à patre qvondam contem[illegible] tionem qvidem illi inter fratres aſſignaret, feliciter [illegible] niſtravit: octo filios totidemq; filias reliqvit: octo reg[illegible] didit: octo milliones auri in theſauris reliqvit

833. XXVIII. VACECUS, F. gentiles, qvi ignis erant [illegible] in Perſia exſtirpare conatus eſt.

838. XXIX. ALMOTO, Fr. cujus tempore factio Halys denuo [illegible] re cœpit.

850. XXX. MUNTACER, F. patre regnandi cupidine [illegible] regnum tantopere deſideraverat, vix ſex menſibus [illegible] Morbus enim ſuperveniens indigno longiore vita [illegible] tulit regnum.

850. XXXI. ABUL, Mataconis nepos, per ſeditionem [illegible] batas Saracenorum res poſt ſe reliqvit.

856. XXXII. MOSTAHIN, Abulis propinqvus.

858. XXXIII. ALMATEZ, in balneo à militibus [illegible]

862. XXXIV. MOTADUS, iisdem à prætorianis [illegible]

[illegible] XXXV. ALMATHAMED, cui JACOBUS LEYSIUS, fabri ærarii filius, summa sibi ex parvis initiis potestate conciliata, Persiam eripuit, eamq; nomine SULTANATUS ad fratrem Hamerum transmisit,&,qvoad vixit, per xi. annos asseruit. Post qvæ tempora Persia, & pleræq; aliæ regiones, reges peculiares, qvos Sultanos vocant, sortitæ sunt: & qvi seqvuntur Caliphæ, solo nomine reges erant, cumq; se religionis veneratione satis tutos existimarent, otio marcescentes, omnem civilem & militarem potentiam in manus Sultanorum, qvi & reges vocantur, resignabant. 30

[illegible] XXXVI. MATAZED Fr. sub qvo Ismael Sultanus evertit Hamerum Persiæ Sultanum 8

[illegible] XXXVII. METTAFI seu Mutadid. 6

[illegible] XXXVIII. MOCTADER Fr. Circa hæc tempora ABDALA, ex Halygenis ducens, fundamenta jecit alterius Caliphatus in Ægypto. Persæ etiam, secundum Elmacinum & Texeiram, cœperunt sibi reges præficere: qvorum primum Elmacinus vocat Mardawigum, cui successit regnum Ali seu Amaduddaula, piscatoris filius: in cujus posteritate & cognatione diu regnum Persiæ permansit usq; ad regem [illegible] Abunasum: cujus tempore Turci, occupato Bagdado seu Babylone, regnum invasere circa annum CIↃLV. sub Tangrolipice. 8

[illegible] XXXIX. JAFAR Fr. 18

[illegible] XL. KAHERBILA Fr. à militibus electus & necatus. 2

[illegible] XLI. RAZIN Moctaderi F. primus interpretationem legis Machometanæ, qvam hactenus Caliphæ ipsi ad populum explicuerant, Vezeriis suis consiliariis demandavit. 4

[illegible] XLII. MUCTAFI Fr. à militibus excæcatus. 4

[illegible] XLIII. MUCTAFI F. & ipse excæcatus. 4

[illegible] XLIV. MUTYA, Moctaderi F. 30

[illegible] XLV. TAJAHA, F. depositus a Persiæ Sultano. Erat enim tunc ea Caliphatus conditio, ut, qvi omnibus ante imperitaverant, jam multis partibus cogerentur. Omnis enim Calipharum potentia pede[illegible] [illegible], nudumq; superstitionis sine regno & imperio nomen [illegible] rebus factis, nulla regnorum administratione, [illegible] 34

[illegible] XLVI. KADERBILA, Mutazaderi N. sub qvo varia Sultanorum inter se & cum Turcis vicinisq; aliis bella gesta enarrat Mirkondus & Te-

& Texeira, cum interea Calipha hic & subseqventes, omni potentia seculari amissa, autoritatem tantum in facris retinuerent.
1032. XLVII. ALKAHEM F.
1076. XLIIX. ALMOKTADI.
1095. XLIX ALMOSTAZEN F.
1119. L ALMOSTARCHED, victus à Sultano Persiæ Masudo & necatus. Circa hæc tempora alii ponunt Elvirum, qvocum [illegible] gravia bella gessit, ut supra dictum.
1136. LI. RACHED F. victus & ipse atq; trucidatus a Masudo Persa, qvi ab hoc tempore Bagdetum intravit, seq; ejus dominum [illegible]
1139. LII. ALMOCTAFI, Rachedi patruus, a Masudo Calipha constitutus, qvi mortuo Masudo magnam Persiæ partem recuperavit.
1161. LIII. ALMOSTANGED F. cujus tempore Baharan & [illegible] Colrhoes non Persiam saltem, sed & Indiam bellis [illegible]
1172. LIV. ALMOSTANZY F. liberalis & eruditus.
1180. LV. NACERLADIN F. sub qvo Tartari sub Chingi Chan varias provincias occuparunt.
1226. LVI. ALTAHER F.
1227. LVII. ALMOSTAZEN F. Tartaris diu viriliter se opposuit.
1244. LVIII ABDULA F. qvem Olachsan Tartarus [illegible]. Et [illegible] hoc tempore Caliphæ deseruerunt Bagdetum [illegible] eamq; urbem Tartari cum universa pene Persia occupaverunt, circa annum Christi MCCLVIII.

Hic sciendum est, circa annum à nato Christo millesimum [illegible] norum per intestina dissidia admodum attenuatas fuisse. [illegible] Europæi IN SACRO BELLO Ciliciam, inq; ea Tarsum, [illegible] ipsumq; in Syria Antiochiam, & in Palæstina Hierosolymam [illegible] & in Hispania præter Granatæ regnum omnia fidei Christianæ [illegible] sunt. Præterea cum circa annum cIɔxxx. TURCI ex Caspiis [illegible] tano seu rege Persiæ & Mediæ, Machomete Subictigene, [illegible] Sebucatinus, Imbrachis filio, adversus Paffafirium Babylonis [illegible] auxilium vocarentur, illi qvidem, Araxe transmisso, [illegible] ferunt: sed cum domum reverti à Persis, eorum opem [illegible] dos uti volentibus, prohiberentur, illis ipsis, qvibus auxilia [illegible] opposuerunt. & ab hoc tempore Turcorum potentia [illegible]

[illegible] Scytharum Asiaticorum seu Tartarorum pars sunt, qui ex Ca[illegible] oriundi, intra Caucasum primo montem consederunt: unde eorum [illegible] Heraclius imperator seculo septimo adversus Persas evocave[rat]. Seqvente seculo octavo progressi in Albaniam, inde [illegible] majorem occuparunt. Et ab hoc tempore varia illis cum Saracenis & Persis bella. Tandem illis sedes in Asia & pax data est his conditionibus, ut religionem Machometanæ initiati, Saracenis adversus Christianos, qvi in bello [illegible] Asiam invaserant & Hierosolymis regnum condiderant, præsto es[sent]. Primum Turcorum ducem, qvi Persis se initio opposuit, Tyrius li[bro] [illegible] de bello sacro cap. vi. vocat SELDUCHUM; Texeira SALIU[CHUM]. Fuit filius Dacaci, viri animosi & prudentis, & regi Turcorum [illegible] carissimi, qvi primus ex Turcis Islamismum seu Machome[ticam] [illegible] est amplexus. Hujus Dacaci filius Saliuchus initio operam [illegible] locaverat Turcorum regi in vicinia Tartariæ circa Ca[illegible] deinde, qvia religione ab illo diffidebat, ut Machometi ad[illegible], qvem ille adhuc fastidiebat tanqvam gentilis & paganus, ad necem [illegible] ob virtutem metuendus videretur, qvæsitus est. Sed opem [illegible] undeqvaqꝫ accersivit, & rem fortiter egit, donec jam [illegible] [illegible] in prælio occumberet. Filius Saliuchi & nepos Dacaci erat MIK[AIL] seu MICHAEL, qvi jam nullum supra se regem agnoscebat, seqꝫ ho[stibus] [illegible], donec à Machomete Sebuscatini filio, rege Indiæ, [illegible], in vincula conjiceretur. Michaelis filius TOGRULBE[G] [illegible] vocant TANGROLIPICEN, in desertis se primo conti[nuit] [illegible], non ausus fuit se aperto prælio committere, qvod vix tria mil[lia] [illegible] posset: deinde prudenter rem aggressus, tanta sensit ex fugiti[vis] [illegible] incrementa, ut paulo post adversus [illegible] millia Persarum qvin[illegible] [illegible] suorum educeret, & peremto ipso Machomete [illegible] Subictigenis, [illegible], filio, vi imperium Persiæ sibi vendicaret, reliqvi qꝫ [illegible] evocati, omnem potestatem, qvam adhuc reliqvam [illegible] Caliphæ Babylonio adimeret, pontificatu illi sine regno relicto. [illegible] Tangrolipix Arabes qvoqꝫ & Medos bello fatigavit: & qvanqvam il[illegible] & [illegible]anus suus, hos Græci strenue defenderunt, paulatim tamen [illegible] ad pontum usqꝫ Euxinum regni limites promovit, & varios sub [illegible] constituit. Sed hoc regnum [illegible] nominibus [illegible] [illegible] in qvo alii alios Turcorum reges nominant. Credo, qvia in di[illegible] [illegible] provinciarum locis diversi regnarunt, [illegible] h[illegible]c [illegible] numerat.

bbbbbb

REGES

REGES MACHOMETANI IN B[illegible]

A.C.

DACACUS, primus Machometismum [illegible].
SALIUCHUS F.
MICHAEL F.

1055. I. TANGROLIPIX seu TOGRULBEC F. re[illegible] meta[illegible]s. Obiit anno post occupatam Ba[illegible]

1063. II MUHAMMED Olbarsatanus, Tangrolipi[illegible] nepos, peremtus in bello contra Christianos.

1071. III. GELALUDADULAM F. qvi intes[illegible] bello [illegible] [illegible] vivu n cepit.

10[illegible]2. IV. V. VI. MAHMUD, BARKYA[illegible], [illegible] Gelaluddaulami filii, de regno diu certant. [illegible] nuit Barkyaruk.

1104. VII. GELALUDDAULAM Barkyaruki F. ej[illegible] hammedo, qvi præfuit usq; ad annum [illegible].

1117. VIII. MAHMUD Abulcasemus F. in qv[illegible]

Te[illegible]eira autem dicit, Tangrolipici à proceribus [illegible] d[illegible] Masudi filium, á qvo varia bella adversus Turqve[illegible] Ebrahimum ejus fratrem; Masudum ejus filium, [illegible] (qvi cum cœpisse anno [illegible] x. regnare, Calip[illegible] [illegible] & [illegible]. Rachedum in prælio captos [illegible] seu [illegible] ann[illegible] se[illegible] [illegible] occupavit) [illegible] qvem frater ejus Baharon anno [illegible]x. tertio regni an[illegible] nis [illegible] præfuit: K[illegible]zraum Xa seu Co[illegible] gnum post decennium rex Corasani vi[illegible] Malek[illegible] illum, in qvo, cum [illegible] [illegible], Tangrolipicis familia defiit. Alii [illegible] fratre [illegible] COTTLUMUSEN, dicunt [illegible] [illegible], cum [illegible] incurrisset, rebellione [illegible] [illegible] post [illegible] bella [illegible] in Persia [illegible] Turcorum regem Sultanum, qvi [illegible] [illegible] linea D[illegible] [illegible] Asiæ minoris regiones Græcorum [illegible] [illegible] II. [illegible], Turcorum Sultanus V. [illegible] à D[illegible] Romanorum imperatore Græco [illegible]

[illegible] fœdere [illegible], &, cum liberaliter dimissum à suis exocu-
[illegible] exercitu contracto, Romanas provincias vexavit, non-
[illegible] insulas Asiaticas, ipsam etiam Damascum occupavit, & ad Pon-
tum [illegible] Turcomanniæ regnum condidit. Hoc Axane anno clxcvIII defun-
cto, [illegible] frater regnum occupare conaretur, à reliqvis principibus seu
Sultanis in factiones abeuntibus trucidatus est: & unusqvisq; provincias,
[illegible], sibi asseruit. Sultanatus Sebastiensis & Iconiensis, à Se-
[illegible] regius dictus, præ aliis admodum eminuit: cujus fundamen-
ta [illegible], Tangrolipicis agnatus, jamdudum jecerat, ut paulo ante
diximus. Nam ejus filius SOLIMANNUS, Nicæa occupata, Byzantinum
imperium undiqve aq; lacerabat: &, qvanqvam Gothofredus Bullionensis
[illegible] multa loca, ipsamq; Nicæam reciperet, & Solimannus,
[illegible] affectus, ad Persiæ Sultanum confugeret, auxilia ab illo
[illegible], posteri tamen ejus, viribus semper novis aucti, Europæis
[illegible] & Byzantinis imperatoribus nunqvam non facessebant negotia.
[illegible] CLIZASTHLANES Manuelem Comnenum in summas red-
[illegible] Phrygiam usq; penetrans, omnibus Græcis summum
[illegible]. Sed qvod inter IV. filios omne imperium ultima volun-
[illegible], distractis illi viribus exiguo postea robore usi sunt. Ne-
[illegible] ALADINUS, qvi regnum Iconiense admodum dilatavit. Hu-
[illegible] ZADINUS, qvem Christianum fuisse historici testantur,
[illegible], qvibus Tartari, copiis in qvatuor mundi plagas expli-
[illegible], qvam Alexander olim magnus, præcipuas orbis par-
[illegible] reliqva regna, Sultanatum etiam Iconii in Caria, frustra relu-
[illegible] acie congresso Gajazadino, sibi subjecerunt. Idem
[illegible] Turcorum principibus & Sultanis contigit. Nam, qvod dixi-
mus, [illegible] seu Belchiaroco mortuo, Turci in factiones abierant. Alii
[illegible] Sultanum venerabantur; alii alium. Servus Axanis fuerat
[illegible]. Hic, domino defuncto, Alepum seu Chalepum in Syria, cui
[illegible] fuerat, regio jure cœpit administrare. Filius ejus SAN-
[illegible] paternæ hereditati adjecit. Pronepos NURADINUS,
[illegible] Christiani nominis hostis, Damasceno regno reliqvis conjuncto,
[illegible] omnium rex factus, jam videbatur vires Turcarum [illegible].
[illegible]. Et jam præmiserat ducem SARRACONEM in Ægy-
ptum, qui Christianos inde expulit, & Calipha Ægyptio omni potestate
[illegible], sibi imperium totius regni vindicavit. Sed hic ipse Sarraco

 ejusq;

ejusq; ex fratre nepos SALADINUS, eversis Noradini [illegible] toq; Calipha tu Alcairano, qvi jam in schismate [illegible] Babyloniæ oppresserat, omnem Ægyptum, [illegible] partem Arabiæ ad se transtulit. Ubi notandum, reges post [illegible] & Saladinum alia serie & aliis nominibus recenseri à Johanne de [illegible] la in itinerario ante [illegible] annos conscripto.

V. Stupendis concussionibus orientem Saraceni primum, deinde Turci, [illegible] Tartari tantum non everterunt. Sed [illegible] Ottoman[illegible] & [illegible] Persiæ, ad id fastigium pervenerunt, in quo [illegible]

Cum Tartari potentissime in oriente dominarentur, [illegible] principes, [illegible] regiones à Tartaris relictas inter se di[illegible] sese adversus [illegible] hostes turbabantur. Ex iis qvatuor [illegible] familiæ imperium sibi vendicaverunt, Assimbæi, Candi[illegible] & Ottomanni. Inter hos ipsos ASSIMBEJORUM & po[illegible] MANNORUM potestas eminuit: qvorum illi Armeniam [illegible] rent, & post [illegible] annorum decursum Persiam, qvam Ta[illegible] pes, ex Changi & Tamerlane descendentes, diu tenuerant, [illegible] historia Tartarorum, sibi vendicarunt, hi nulla interjecta mora [illegible] nore pene omnem [illegible] impetu domuerunt. Sed de O[illegible] Turcis agemus, cum Persarum historia prius fuerit absoluta. [illegible] storici primum A[illegible] regem, qvi Persiam Tartaris eripuit, [illegible] Usun cassanem, eumq; dicunt ex Armenia majore circa annum [illegible] egressum, Persis cœpisse dominari. Sed aliter rem [illegible] Dicunt enim, in T[illegible], qvæ est Armenia major & [illegible] supra Trapezuntem, duas fuisse factiones, qvarum alte[illegible] altera [illegible]. Ex factione nigra ante Usun cassanem, qvi [illegible] albæ, qvatuor [illegible] Persiæ numerant, qvi profligatis T[illegible] ab [illegible] Persiæ imperitasse. Qvarum illi [illegible] [illegible], Jocorham, Acenam. Qvem [illegible] [illegible] vocamus, illum nominant Ozen A[illegible] mum ex [illegible] nigri, in factione arietis albi, imperium Persico[illegible] tulisse dicunt. Catalogum [illegible] ro nectemus. [illegible] [illegible] ubi non Persiæ tantum [illegible] cassane belli [illegible] anno [illegible] Georgianorum statum [illegible] deplorat. [illegible] Jovius libro [illegible]

REGES PERSARUM POST TAMERLANIDAS.

A.C. *A. R.*

[illegible] I. CARAISSUF, Turcomannus, ex factione arietis nigri, post fata Tamerlanis, Sultano Helcomo Babylonem eripuit, qvam Tamerlanes ei commiserat: Taurim etiam urbem, ut & Mesopotamiam & Mediam, in potestatem redegit, rex Persiæ coronatus. 16

[illegible] II. AMIR SCANDAR F. victus à Charoko, Tamerlanis filio, trans Euphratem fugit, & viribus restauratis rediit, resq; feliciter administravit, tandem à fratre Jooncha, vel, ut alii volunt, à filio [illegible]bad obtruncatus. 12

[illegible] III. JOONCHA Fr. post varias suorum seditiones ab Assimbejo Usumcassane in prælio cæsus. 33

[illegible] IV. ACENHALY F. & ipse ab Assimbeio in prælio cæsus. 1

[illegible] V. ASSIMBEIUS USUMCASSANES, alias OZUN ACEMBECUS, Alibeci Tackretniadæ filius, Kara-Otmanni nepos, ex factione arietis albi, imperatoris Trapezuntini gener, initio Armeniæ procurator & dux, interfectis Jooncha & AcenHaly, vi & [illegible] regnum adeptus, Iberos atq; Hyrcanos, Caspii maris accolas, Armeniæ finibus imminentes, cladibus illatis variis, longe submovit: opes Ottomannorum duobus secundis præliis valde attrivit: cum Venetis & Romano pontifice contra Machometem II. imperatorem Turcorum fœdus percussit. Tandem ad Ar[illegible], cum tertio summi certaminis fortunam cum Turcis periclitabatur, multitudine tormentorum confusus, infelici exitu superiores victorias corrupit. Domesticis deinde seditionibus, qvas filius Ugurli Mehemet concitavit, admodum est afflictus. Hunc tamen egregio astu ex aula Turcorum, in qvam confugerat, in regnum retraxit & obtruncavit, cum sibi tanqvam m[illegible]ret ficti exeqvias. 9

[illegible] VI. CALIL F. post vi. menses à fratre Maksudbek jugulatus. 1/2

[illegible] VII. JACUPPUS seu JACOBUS Fr. cognomento Chiorzeynal, [illegible] Arabo, Mammeluccis Ægyptiis Assyria & Mesopotamia ejectis, [illegible] Aidare [illegible], ab uxore adultera, qvæ in regnum [illegible] Ismaelem Aidaris filium evehere, veneno necatus est: [illegible] ipsa prælibere jussa, una expiravit. AIDAR ille, alias [illegible] vel Sultanus Ardevillæ dictus, cognominabatur

SIEC vel SCHIECH vel SOFI, id est, [illegible] & [illegible] [illegible] nomen prius usurpaverat Giunetus ex facili [illegible] [illegible] subjectis sibi populis persvaserat, primos Machometi [illegible] prophetæ successores, Abubecrum, Omarum & [illegible] contra jus & æqvitatem principatus dignitatem [illegible] Halyn legitimum heredem defraudasse, & ob id damnandos, [illegible] precibus illorum mentionē [illegible] fieri: qvas [illegible] ut maledictus sit Abubecrus, Omar & Otman: & [illegible] exhibeat Haly. Ab hoc tempore Casa, vicus in vicinia Babylonie, ubi Halys sepulcrum est, in magna cœpit esse veneratione [illegible] [illegible] frequentatur, sicuti hactenus trium illorum [illegible] pulcra fuere visitata. Id, si qvi alii, Turci [illegible] hoc tempore se Sunnos, tanqvam qvibus melior [illegible] Persas Rafidios seu prævaricatores; item, ut jam diximus, [illegible] bassas, qvasi rubra capita vocant, qvia discriminis [illegible] rubram turbinato capitis tegumento cœperant [illegible] cessere in hac hæresi, magnis viribus subsidia,

SIEC seu SCHIECH seu SOFI GIUNETUS, [illegible] tiam Tamerlanes dicitur omnibus captivis [illegible] niamq; concessisse: qvi memores beneficii, assidue [illegible] ejus posteros coluere.

SIEC GEDERSIN.

SIEC GIUNETUS II. alias TZINID

SULTAN AIDAR, qvi curim Turci [illegible]

SIEC AIDAR seu ARDUELLES, de qvo [illegible]

SIEC ISMAEL, postea rex.

Siec Aidar [illegible] regi dignus est visus, cui [illegible] seu [illegible] elocaret, ex Despina, Calo Johannis [illegible] & Ponti imperatoris Christiani filiam susceptam. [illegible] Jacuppus, [illegible] ingenio, potentiam ejus [illegible] bere, sive submissis percussoribus, ut ait Jovius, [illegible] dum [illegible], ut alii tradunt, evertit, [illegible] [illegible] hæreticum interfecit. Subterfugit [illegible] Ismael, Siec Aidaris filius & TECHELLES. [illegible] profugum, postea regnum Persicum invasit, [illegible] sed Sahu [illegible], id est, [illegible] appellatus [illegible]

[illegible] Armeniam confugiens, doctrinam de Haly passim locorum propagavit 13

[illegible] VIII. IYASANGOR F. à successore dejectus & in prælio cæsus. 1

1497. IX. ROSTAMUS, filius Madsubeki, nepos Assimbei, invasor regni, à successore dejectus. 5

1498. X. HAGMETBECUS, filius Ogorlu, Assimbei nepos, à tribus satrapis in prælio cæsus, qvi regnum inter se tripartiti sunt. 1

1499. XI. ALVAMBEC seu ALVANTES, alius Usumcassanis nepos, [illegible], qvi cum aliis Hagmetbecum trucidaverat, ut solus regnaret, variis turbis jactatus & eversus. 1

1500. XII. MURAT, Jacappi filius, cum reliqvis, qvi regnum inter se diviserant, ab Ismaele successore fugatus. Hoc tempore Lusitani [illegible] insulam Ormuz occuparunt: & reges ibi, ex regibus [illegible] oriundi, posthac veluti precario regnarunt, libera tandem [illegible] potestate 15

[illegible] [illegible] SIEC vel SOFI vel SAHA ISMAEL, filius Siec Aidaris seu Ardebilis seu Erdevilis, ex Haly Machometis genero oriundus, [illegible] patrem ex factione nigri arietis; qvoad matrem ex albi: [illegible] ex filia Chairide nepos: qvi post patrem Siec Aidarem interemtum in Hyrcaniam confugit, & passim locorum doctrinam de Haly mira vitæ sanctitate commendavit. Confluentibus ad eum undiqvaqve sectatoribus, cum jam exercitum justum collegisset, [illegible] usus dissidiis civilibus, expeditione in Armeniam, [illegible] paternum regnum, facta, Alwanbecum acie congressus [illegible]: inde progressus in Mesopotamiam, Moratem in Arabiam fugavit, & præterea Babylonia, Mesopotamia & maxima [illegible] parte occupata, Ormuziam Lusitanis permisit [illegible], sed crudelior. [illegible] enim edicto in proscriptionis [illegible] jussit, qvicunqve prælio, in qvo pater Aidar occubuerat, interfuere, et ultra [illegible] millia è proscriptis perirent [illegible] Jacuppi avunculi [illegible] abolevit. Interea TE-[illegible], qvem [illegible] prophetam [illegible], in [illegible] minori Asia, magna [illegible] collecta, Tur-[illegible], tanqvam diversum in religione Machometana sentientes, [illegible] abs Ismaele rege [illegible] admodum [illegible], [illegible] nepotes, Orchanem & [illegible], prælio vi-

ctus

SIEC vel SCHIEC [illegible] vel SOFI, id est, [illegible] nomen prius usurpaverat Giunetus, ex [illegible] subjectis sibi populis persvaserat [illegible] prophetæ successores, Abubecrum, [illegible] contra jus & æqvitatem principatus dignitatem [illegible] Halyn legitimum heredem [illegible], & ob id [illegible] precibus illorum [illegible] fieri. [illegible] ut maledictus sit Abubecrus, [illegible] & Otmani [illegible] exhibeat Haly. Ab hoc tempore Casa, vicus in vicinia [illegible], ubi Halys sepulcrum est, in magna cœpit esse [illegible] [illegible] hactenus [illegible] Id, si qvi alii, Turci [illegible] [illegible] tempore se Sunnos, tanqvam qvibus [illegible] [illegible] seu prævaricatores; item, [illegible] bellas, qvasi rubra capita vocant, qvia [illegible] rubro turbinato capitis tegumento cœperunt [illegible] [illegible] in hac hæresi, magnis viribus [illegible].

SIEC seu SCHIECH seu SOFI GIUNETUS [illegible] Tamerlanes dicitur omnibus [illegible] [illegible] qui memores beneficii, [illegible] posteros colere.

SIEC GEDERSIN.

SIEC GIUNETUS II. alias TZINID.

SULTAN AIDAR, qui-cum Turci [illegible].

SIEC AIDAR seu ARDUELLES, de qvo [illegible].

SIEC ISMAEL, postea rex.

[illegible] regi dignus est visus, [illegible] seu [illegible] ex Despina, Calo Johannis [illegible] Christiani filiam [illegible] [illegible] potentiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] Siec [illegible] & TECHELLES. [illegible] Persicum [illegible], regem appellare [illegible]

[illegible] Armeniam confugiens, doctrinam de Haly passim locorum propagavit 13

[illegible] VIII. IYASANGOR F à successore dejectus & in prælio cæsus. 1

[illegible] IX. ROSTAMUS, filius Madsubeki, nepos Assimbei, invasor regni, à successore dejectus. 5

[illegible] X. HAGMETBECUS, filius Ogorlu, Assimbei nepos, à tribus fratribus in prælio cæsus, qvi regnum inter se tripartiti sunt. 1

[illegible] XI. ALWAMBEC seu ALVANTES, alius Usumcassanis nepos, [illegible], qvi cum aliis Hagmetbecum trucidaverat, ut solus regnaret, variis turbis jactatus & eversus. 1

[illegible] XII. MORAT, Jacappi filius, cum reliqvis, qvi regnum inter se [illegible], ab Ismaele successore fugatus. Hoc tempore Lusitani [illegible] insulam Ormuz occuparunt: & reges ibi, ex regibus [illegible] oriund, posthac veluti precario regnarunt, libera tantum in [illegible] potestate 15

[illegible] SIEC [illegible] SOFI vel SAHA ISMAEL, filius Siec Aidaris seu Ar-[illegible] seu Erdevilis, ex Haly Machometis genero oriundus, qvoad patrem ex factione nigri arietis; qvoad matrem ex albi: Usumcassanis ex filia Chairide nepos: qvi post patrem Siec Aidarem interemtum in Hyrcaniam confugit, & passim locorum doctrinam de Haly mira vitæ sanctitate commendavit. Confluentibus ad eum undiqvaq; sectatoribus, cum jam exercitum justum collegisset, Persarum usus dissidiis civilibus, expeditione in Armeniam, tanqvam paternum regnum, facta, Alwambecum acie congressus [illegible] inde progressus in Mesopotamiam, Moratem in Arabiam fugavit, & præterea Babylonia, Mesopotamia & maxima [illegible] parte occupata, Ormuziom Lusitanis permisit: vir magnanimus, sed crudelior. Omnes enim edicto in proscriptionis [illegible] jussit, qvicunq; prælio, in qvo pater Aidar occubuerat, interfuere, ut ultra [illegible] millia è proscriptis perirent [illegible] lacuque avunculi memoriam abolevit. Interea TE-[illegible], qvem omnes tanqvam prophetam [illegible], in Armenia & minori Asia, magna sectatorum manu collecta, Turcorum [illegible] diversum in religione Machometana sentientes, [illegible] ab Ismaele rege sub [illegible], admodum affli-[illegible] Bajazethis nepotes, Orchanem & Machometem, prælio victos

ctus fugavit: per Lycaoniam in Galatiam, inde in Paphlagoniam [illegible] felici exercitu contendit: Vel erbechus, i. e. totius Asiatici exercitus magister, innumeris Afappis (sic vocant [illegible]) [illegible] collector) itiparo ingentem cladem [illegible]: Curbeium [illegible] sedem expugnavit & diripuit: ipsum [illegible] & palo [illegible] cum Halybassa, & post illum in prælio cæsum [illegible] anos Turcorum milites ex Europa in Asiam eductos [illegible] rent, pedem retraxit, montibus & [illegible] & [illegible] tandemq; cum reliquiis suorũ in Armeniam rediit. In [illegible] in gentes citra Caucasum & mare Hyrcanum, ipsosq; [illegible] tos, qui olim Bactriani & Sogdiani fuere, a[illegible] in Armeniam reverteretur, Amurathem, patrui Selymi Turcarum imperatoris sævitiam fugientem, excepit, ejusq; [illegible] in causam ejus incubuit: cum Selymo in Armeniam [illegible] quam cum CL. millibus armatorum penetraverat, ipse [illegible] millibus eqvitibus eductis, cruento prælio ad [illegible] Castra quidem & Tauriduum, regiam urbem, [illegible] Selymus, plurimis suorum cum in prælio, tum [illegible] in sua stativa rediit. Ismael autem, nondum [illegible] tii concessit, IV. relictis filiis.

1528. XIV. TAMAS seu SCHAC TECMASES F. [illegible] nus, ut Selymi nnus in filios, hoc tempore [illegible] provinciarum jacturam in bello Turcico fecit. Nam [illegible] sciplina omissa, ad lucri studium & ad illecebras [illegible] mum applicuit: in justitia administranda negligens: in [illegible] niis puniendis remissus: mercator potius, quam miles. [illegible] cum pugnam detrectaret, Assyriam, & cum Babylone [illegible] miam, aliaq; in Armenia oppida: ipsumq; Tauridum [illegible] gium Persicorum direpta est. Redeuntis tamen [illegible] exercitum ducto per Desertum [illegible] [illegible] & [illegible] castrensibus spoliavit. Id unum [illegible] conciliaverit, qvod toto regno vectigalia [illegible]

1576. XV. ISMAEL, filius Tamasis secundogenitus, ex [illegible] ctus, in qva à patre annos [illegible] vir, fratrum & nobilium procerum [illegible] tya [illegible], qvod videretur in religionem Turcicam [illegible]

[illegible], ab ipsa sua sorore Peria & conjuratis veneno necatus: de qvo [illegible] Thuanus libro lxvii. &

[illegible] XVI. MAHOMET CODABENDA, filius Tamasi primogenitus, qvi, etsi ad regnum esset parum aptus, & ex oculis laboraret, per [illegible] tamen & filium, Hamecem & Abam, Amurathem III. Turcorum Imperatorem à cursu victoriarum retraxit, nobisq; Christianis adversus Saracenicam, qvam ipse professus est, religionem non [illegible] profuit. Bellum illud descripsit ix. libris Joh. Thom. Minadous. 7

[illegible] XVII. EMIR HEMSE F. à fratre successore post vii. menses per [illegible] necatus. 1
2

[illegible] XVIII. SCHACH ABAS Fr. qvia nimia severitate videbatur imperium gerere, & proceres magis propendebant in ejus filium primogenitum SefiMyrsa, cujus duo fratres ab ipso patre excæcati [illegible], ipsum hunc suum filium procuravit interfici per Bebutbekum: qvem qvidem ob obseqvium nobili provinciæ præfecit, [illegible] post aliqvot annos suum ipsius filium decollare jussit, ut sentiret, qvem dolorem pater capiat ex morte filii. Multas victorias Tartaris & Indis extorsit. Eripuit magnam Mediæ partem Turcis, & post aliqvot annorum inducias bello redintegrato totis viribus [illegible] eorũ castigare conatus, legatis missis anno [illegible] ad [illegible] ipsum imperatorem, & reliqvos principes, in societatem belli adversus eos sollicitavit: sedemq; regiã in Ispahan, Parthiæ metropoli, fixit. Moriturus, non filios, qvos excæcaverat qvondam, sed nepotem ex filio SefiMyrsa, qvem necari jusserat, reliqvit successorem. 49

1629. XIX. SCHACHSEFI, nepos SchachAbasi, filius SefMyrsæ, omnes [illegible] & præcipuos ex proceribus cum integris familiis initio regni, etsi pene puer, tolli curavit: adversus multos ipse ministerium carnificis obiit: ipsam matrem & xi. ex gyneceo vivas ob aliqvam veneni sibi porrecti suspicionem humavit: Ervanã qvidem [illegible] Turcis eripuit: sed Babyloniam, qvæ jam xv. annis sub [illegible] Persarum fuerat, amisit: vino & Veneri admodum deditus. 11

[illegible] SCHACH SEFI F. xiii. annorum puer adiit regnum.

[illegible] vel in lectorem, ut, si [illegible] mores, vires & provincias

regis Persarum nosse allubescit, librum xv. P. Jovii, librum [illegible] Minodoi de bello Turco Persico, & Olearii Itinerarium Persicum [illegible].

VII. Turcos, quos aliqvin metuimus, nunc a periculo securi, hac Sylloges peregrinatione adeamus

Meditullium illos orbis occupasse dicas, si consideres, [illegible] attingere Indos, Persas, Tartaros, Russos seu Moscovitas, [illegible] nones, Italos, & ex Africa hinc Hispaniam & Gallias [illegible] bere vicinam. Suo enim imperio, præter insulas varias, [illegible] famigeratæ, Cyprum, Rhodum, Lesbum, Chium, Coum & [illegible] I. Arabiam omnem, petræam, desertam, felicem. II. Ba[illegible] vocant Bagdet, cujus florentissima pars Chaldæa est. III. [illegible] in qva Edessa seu Antiochia, Nisibis & Seleucia est. IV. [illegible] qva comprehenduntur Cœlesyria, Comagene, Antiochene, [illegible] Natoliam, & Palæstina, cujus metropolis olim fuit Tyrus, [illegible] urbs ante [illegible] anno deleta, nunc vocatur Portus Sur: & ab [illegible] illi Christiani in Oriente SYRI seu MELCHITÆ, qvi [illegible] Eutychianos decreta imperatorum, qvos Malcas vocant, [illegible] cæ sunt religionis, non tamen sub jurisdictione patriarchæ [illegible] politani, sed Damasceni, qvi se vocat patriarcham Antiochenum, [illegible] lum patriarcham, qvi in Palæstina residet, vocant Hierosolymitanum, qvemqve ferunt esse addictum Jacobitarum sectæ, qvi nomen illud [illegible] runt a qvodam Jacobo Zanzalo Syro, sectæ Eutychianæ [illegible] sti lxxx. propugnatore, & in Mesopotamia in urbe Cara[illegible] da supremum patriarcham venerantur, à qvo ipse Hierosolymitanus [illegible] pendet. Comprehenduntur etiam Syria MARONITÆ, [illegible] viro sic dicti, qvi magno numero montem Libanum sub [illegible] cha, qvem semper vocant Petrum, sub octo vel novem [illegible] luet: item DRUSI circa Libanum [illegible], qvi aliqvid [illegible] & Saracenismo participant: sicuti CURDI dicuntur illi [illegible] inter Armeniam & Mesopotamiam degunt: & MORDUI[illegible], [illegible] Tartariam Præcopensem & Moscoviam interjacentes, [illegible] Christiani, [illegible], ut Machometani; adorant idola, [illegible] gani. [illegible] Palæstinæ huc retulisse placuit. V. [illegible] norem cum Cappadocia, Galatia, Paphlagonia, Cilicia, [illegible] Turci [illegible], [illegible] & Bithynia. VI. [illegible] jam vocant Turcomanniam ultra Euphratem, [illegible]

VII. Colchidem inter Iberiam, Tanain & pontum Euxinum, qvam hodie incolunt Mengrelii & Circassii. VIII. Georgiam orientalem, qvæ est Albania ad mare Caspium, & occidentalem, qvam dicimus Iberiam: unde dicuntur Georgiani Christiani in peculiari secta. IX. Tauricam Chersonesum. X. Partem Walachiæ & Moldaviæ, regionem olim Dacorum. XI. Mœsiam ultra Macedoniam & Thraciam, cujus superior pars dicitur Servia seu Rascia, olim regnũ Triballorum, (de qvorum postremis regibus à Turcis eversis videatur Thuanus libro cx) inferior Bulgaria. XII. Thraciam totam. XIII. Omnem Græciam. XIV. Interiores partes Illyrici seu Dalmatiæ & Liburniæ. XV. Bosniam. XVI. Magnam tandem partem Asiæ; magnam Hungariæ; magnam Africæ. Has omnes terras, qvondam antiqvi orbis heroum sedes, insident jam Turcorum imperatores, qvi ex domo Ottomannica prodeunt. Ipsos vero Turcos qvod attinet, manifestum jam est, illos per Caucasi angustias ex septentrione in Asiam invasisse. Turqviani alioqvin & Turcomanni vocantur, & qva regione antiqvitus consederunt inter Tanaim & Sarmatiam, illa Turqvestan hodieqve dicitur. Saracenis se, qvamprimum illorum impietas tempore Heraclii, qvi circa annum Ↄcxxvi. eos ad Persas evocarat, invaluit, adjunxerunt, inito pacis fædere, cum eorum Calipha, Machometica impietate se admiscuerunt, confidentesqꝫ ad mare Hyrcanũ, nihil à moribus & religione Saracenorum discreparunt, nomine etiam eodem nuncupati. Et hodienum dedignantur vocari Turci, qvia illud vocabulũ dicitur latronem significare, volunt dici Moslimi, Musulmanni vel Musulmanlari, qvasi orthodoxi & recte credentes. Interim ab aliis Armenia major, qvod diximus, Turcomania dici cœpit ab eo tempore, qvo eam occuparunt. Subinde enim ex Caspiis portis egressi, Iberiam & terram Georgianam in prædam habuerunt, tandemqꝫ in Armenia ad Araxin fluvium sedem figentes, Saraceni per domesticas discordias & Tartarorum irruptiones attritis, imperium in Armenia atqꝫ Asia integro pene seculo, ut superiore qvæstione diximus, ultimo tenuerunt, qvo tamen rursus à Tartaris labefactati exciderunt, donec tandem stirps Ottomanni, toti orbi terrarum stragem & excidium minata, regni paterni fines per Asiam & Africam, magnamqꝫ Europæ partem extenderunt, & libertate religionis sub tributo qvartæ proventuum & numerorum certorum pro qvolibet capite Christiani permissa, viam sibi ad summam potentiam straverunt. Hunc Ottomannum Chalcondyla ex Oguzianorum familia deducit, ejusqꝫ patrem facit Orthogulem seu Ortrugarelem;

relinqvit; avum Oguzalpem; proavum Duzalpem, primum Oguziorum [illegible] cem dicitq; in Mœsiæ oppido Soguth eum natum. Apud [illegible], ut & apud Leunclarium, sic ex chronico Turcico recensentur [illegible] majores, ut referantur ad reges Turqvestaniæ, libro II. [illegible] corum: & pater Orthogulis vocatur Soliman Schach; avus [illegible] avus Bezelbuga. Et qvidem, qvia, exeunte seculo x[illegible]. A[illegible] Sultano defuncto, discordiæ inter proceres regni erant ex[illegible] les, pater Ottomanni, qui in fugam à Tartaris conjectus, re[illegible] nerat apud Aladinum, cum illo fœdere icto coiit, ut viribus [illegible] administraretur, & provinciæ occupatæ dividerentur. Sep[illegible] omnino fuere, qvi hac lege tenebantur: & sunt septem illi Turc[illegible] cipes, ex qvibus supra diximus præcipue eminuisse A[illegible] Ottomannos, qvibus nomen datum est ab Ottomanno, O[illegible]

IMPERATORES TURCICI, DICTI SULTANI PADISCACHI.

A.C. [illegible]

DUZALPES, primus Oguziis dux datus ab Icon[illegible]

OGUZALPES F. [illegible] Græcos claro [illegible]

OTRUGAREL, seu [illegible]TROGUL, seu ERTUCULES [illegible] jam cœpit in Europam arma transferre: sed in fugam à Tartaris conjectus, receptum in Caramannia seu Cappadocia & Cilicia apud Aladinum Iconiensem Sultanum habuit. Leunclavius [illegible] c[illegible] per qvietem vidisse splendorem lunæ è [illegible] chem [illegible] in sinum suum penetrare, & inde ex umbilico [illegible] [illegible] montes & latos campos [illegible] [illegible] vatem autem respondisse, si filiam suam duceret, [illegible] [illegible]. Factum: qvia Othomannus ex illo [illegible]

1300 I. OTTOMANNUS seu OSMAN GASI F. [illegible] [illegible] regni Iconiensis [illegible] [illegible] in Europam traducta copiis, Bithyniæ regionem [illegible] [illegible] cepit.

1328 II. ORCHANES seu URCHAN GASI F. [illegible] [illegible]

[illegible] Constantinopolitano facta, gener ejus adscitus, primus in Europam cum filio majore Solimanno, propter socerum à Bulgarorum vexationibus liberandum, trajecit: occupato ibi Zemenico seu Chirodocastro, viam sibi stravit ad eam divexandam. Dictus Solimannus, ex Theodora filia Johannis Cantacuzeni natus, ante patrem ex eqvo in venatione prolapsus, obiit: &, qvia multa præclare gessit, à Cholcocondyla & aliis inter imperatores recensetur. 22

1360. III. AMURATHES seu Morad F. à Græcorum dissidentium & rebellium imperatore Calo Johanne Palæologo adversus Marcum Grajevichium, Bulgariæ despotam rebellem, in auxilium evocatus, imperatoris qvidem hostes prostravit: sed paulo post ipsi fere nihil præter nomen reliqvit. Nam trajiciens per Hellespontum, Gallipolin, Philippolin, Adrianopolin occupavit, & Triballorum in Bulgaria despotam Marcum Grajevichium, ut & Serviæ despotam Lazarum, aliqvot item Albaniæ in Dalmatia & Epiro proceres, qui vires conjunxerant, domuit, & Janizarorum seu prætorianorum militum phalangem instituit: vir moderatus, qvem scribunt in devictis liberaliter tractandis æqvitatem Cyri imitatum. Egregias etiam victorias reportavit à Turcis Asiaticis rebellibus, & à filio Sauze cum Græcis conspirante. Rex qvoq; Mœsiæ Draganus in ejus potestatem devenit. Tandem nova expeditione adversus Triballorum seu Serviæ principem Lazarum suscipiens, hunc in prælio, qvod ajunt Turci, sive, ut Græci ferunt, ad prælium [illegible] à Miloe, Triballo qvodam, qvi se transfugam simulaverat, peremtus est. 23

[illegible] IV. BAJAZETH F. vir præfractus & temerarius, qvi neminem [illegible] seqvebatur, fratribus imperii æmulis sublatis, sedem imperii Adrianopoli fixit. Wilderim, qvasi cœli fulmen, cognominatus, patris victorias perseqvens, Triballorum in Bulgaria despota Marco Grajevichio interemto, Armeniorum regem [illegible] in potestatem redegit: duces Turcorum reliqvos in Asia [illegible] provincias [illegible]: Albaniam & Illyrios [illegible]: Thessaliam & Delphinorum [illegible] ad obseqvium [illegible]. Hungariam iteratis excursionibus exspoliavit, [illegible] Græcis & Hungaris [illegible], ut ad Gallorum & Germanorum

rum auxilia esset confugiendum. Ad Nicopolin Sigismundus, rex Hungariæ, post imperator, clade accepta, castris exutus, [illegible] busq; spoliatus armis, vix evasit. Et Bajazethes postea [illegible], Thraciam, M[illegible]am, Dardaniam & Macedoniam depopulatus, Argos cepit: Peloponnesum vastavit. Constantinopolin etiam, [illegible] diuturna obsidione vexavit, expugnasset, nisi Tamerlanes seu Temur Chan Tartarus, Persiæ, Armeniæ, Syriæ & [illegible] domitor, à ducibus Turcorum, per Bajazethem expulsis, ad [illegible]onem invitatus, cum multis suorum myriadibus, [illegible] qvam Xerxis fe[illegible] copiæ, torrentis instar ex Par[illegible], à conatu eum revocasset. Per Armeniam enim [illegible] Tamerlanes, perempto Bajazethis filio Orthogule, jam Sebastiam in Cappadocia expugnarat, & omnibus utriusq; sexus incolis [illegible], qvorum cxx. millia fuisse creduntur, indiscretim [illegible]rat. Tandem cum Bajazethe, trecenta eqvitum millia & [illegible] peditum millia opponente, prope Ancyram in [illegible] congressus, cruenta victoria ipsum Bajazethem captum [illegible] benignius habuit: postea, cum dixisset, se, si Tam[illegible] cepisset, caveæ illum fuisse inclusurum, cavea ferrea circumdedit. [illegible] aliqvi, in ea Bajazethem exspirasse, capite ferro [illegible], aliqvi [illegible] morbo extinctum ferunt. Qvo facto, parricidalis [illegible] filios, Josuam, Solimannum, Musen & Mach[illegible], præsertim cum alius præter illos prodiret in publicũ, [illegible] pham Bajazethis filium diceret, qvi in pugna adversus Tamerlanem ceciderat. Sed post varios conatus hic Pseudo[illegible] dem captus, & Adrianopoli è turri suspensus est.

1404 V. SOLIMANNUS F. Celebines, id est, [illegible] ab aliqvibus Calepinus vel Alpin; à Chalcocondyla [illegible] ctus, ex pugna cum Tamerlane elapsus, Josuam fratrem [illegible], qvi post patrem à Tamerlane abductum occupaverat in Asia regnum, exercitu in Europa conscripto evertit, & [illegible] Serbiis & [illegible]nibus jugum Ottomannicum denuo [illegible] [illegible]

[illegible] Orchanelo, qui illud sibi auxilio Græcorum vendica-[illegible] [illegible] sustulit, ipsumq; Byzantium obsedit sed frustra: [illegible] frater Machometes, hactenus clam apud magistrum chorda-[illegible] faciendarum educatus, in Asia primum, deinde etiam in Eu-[illegible] regno potitus, duplici prælio cum fratre congressus, in pri-[illegible] est victus: in altero victor extitit. 7

[illegible] VI. MACHOMET I. Fr. fratre Musa, qvocum continuis tri-[illegible] illi luctandum erat, prostrato, avita regna a Tamerla-[illegible] recuperavit, & Sigismundo imperatore & rege Hun-[illegible] ad Columbacium Servianorum oppidum victo, Walachis [illegible] imperavit. Regia illi erat Adrianopoli in Thracia 11

[illegible] VII. AMURATHES II. F. Georgii despotæ, Serviæ regis gener, [illegible] patruus, deinde filius, uterq; Mustapha dictus, à [illegible] armati, per triennium irrito conatu, suoq; cum malo, op-[illegible]. Ipse vero Amurathes Thessalonicam Venetis ademit, [illegible] Græciam usq; ad sinum Corinthiacum occupavit. Cumq; [illegible] arma Illyrico & Serviæ intulisset, & oppugnationem [illegible] in Hungaria frustra tentasset, invenit fortissimum suæ [illegible] repressorem Johannem Hunniaden, à qvo qvinqvies [illegible] in eam conjectus est rabiem, ut de morte sibi consciscenda [illegible]. Interim his Amurathis cladibus Caramanniæ seu Ci-[illegible] princeps excitus, provincias Turcorum in Asia invasit. Id-[illegible] Amurathes pacem in decem annos ab Hungarorum rege iis [illegible], qvibus victor vellet, petiit. Qvam cum pontificis [illegible] indultu rupisset Vladislaus Hungariæ & Poloniæ [illegible] post triduanam pugnam cum x. aut, ut alii scribunt, cum [illegible] occubuit. Amurathes deinde, effracto Christiano-[illegible] Corinthiacum muro, totam Peloponnesum occupa-[illegible] Hungariam reversus, ab Hunniade initio cladem passus, [illegible] in planitie Cossovana sævo & funesto prælio in fugam [illegible]. Tandem Georgius Castriota, à patre Johanne Castri-[illegible] Albaniæ principe Christiano, diuturnis bellis Turcicis [illegible] Amurathi cum fratribus obses datus, & secundum ritus [illegible] circumcisus, [illegible] [illegible] be-[illegible] Alexander [illegible] dictus, in expeditionibus [illegible] [illegible]. [illegible] de-

functo,

[illegible]. C[illegible] [illegible] à Turcis occupata [illegible] tempus suos [illegible], ad Hunniadem & Hungaros, [illegible] fus erat, defecit, atq; Epirum & Albaniam, paternum regnum, [illegible] præterea, ope Venetorum & vicinorū Christianorum, [illegible] am Turcis ademit, & illa facinora ad [illegible], in quibus describendis Marinus Barletius [illegible] consumsit. [illegible] sibus à cursu victoriarum retractus Amurathes, [illegible] ne est correptus, ut suis sibi manibus [illegible]. [illegible] tamen sponte regnum in manus filii [illegible] tradidisse [illegible] nelli Janizarorum seu prætorianorum militum [illegible] [illegible] summæ dignitatis, non Amurathi I. sed [illegible] II. [illegible] scribunt. [illegible]

1450 VIII. MACHOMET II. F. Eiuc, i. e. Magnus [illegible] [illegible] regnum auspicatus, condita nova urbe [illegible] Propontidem in Bosporo, præter duo imperia, Constantinopolitanum anno cIↃcccLIII. & septem post annos Trapezuntinum [illegible], regna evertit, & [illegible] amplius urbes [illegible] [illegible] var, humo prorsus [illegible]. Belgrado seu Alba [illegible] Græca [illegible] in Hungaria, ut & Rhodum, frustra [illegible] obsedit: [illegible] Italia, ut & Corinthum in Græcia, [illegible] Lesbum, Mitylenen, Eubœam, ut & Albaniam, [illegible] loponnesi reliquias, [illegible] Theodosiam [illegible] gnavit: Athenas [illegible] Hunniadem, [illegible] Persas, [illegible] nesios, Walachos, & Scanderbegum, [illegible] [illegible] sed denique aut ad pacem aut ad [illegible] Tandem in expeditione adversus [illegible] [illegible] passim has [illegible], [illegible] Hydruntum [illegible] destruebat. [illegible]

1481. [illegible] II. F. cum [illegible], quem [illegible], [illegible] vocans, gravia de imperio bella [illegible] gessit. [illegible] [illegible]

[illegible] VIII Gallorum rex in expeditione Neapolitana sibi [illegible] Filium ejusdem da uxore, genuit duos filios, qvi, qvod [illegible] religionem amplectebantur, postea, Rhodo à Soli[illegible] interfecti sunt. Bajazethus autem Walachiam, Dyr[illegible], & Peloponnesi præcipua expugnavit. Hy[illegible] regi Neapolitano reddidit. Ingentem cladem à [illegible] ad Tarsum Ciliciæ passus, in Europam re[illegible] Venetos armis suis magnopere afflixit, mul[illegible] loca eripuit, qui tamen vicissim Cephaleniam occupa[illegible]. Sed in Persade Ismael Sofi, in religione, vel potius in [illegible] Mahometana diversum sentiens, manu robustissima [illegible] victoriis inhibuit. Quam [illegible] Constantinopoli ultra cum domus cum incolis, [illegible] de Ismaele Sofi, tanqvam de propheta, bene loquebantur, [illegible], & tandem multas dum calamitates à filiis Ach[illegible] Corchuto, diffidentibus & de [illegible] [illegible] atq; a [illegible] in [illegible] crudelissimo, regis Tartariæ genere, [illegible] librorum & [illegible], qvi eum dicit fuisse [illegible], & religione philosophiæq; studiis [illegible] [illegible].

[illegible] & exercendis artibus paternam sedem 33
[illegible] fratrum, eorumq; liberorum, qvos [illegible] auspicatus, [illegible] Ismael Sofi Per[illegible] Selim ex fratre [illegible] filium defen[illegible] in Armeniam majorem [illegible] Persas in campis Calde[illegible] oppidum, quod nunc [illegible] vocant, [illegible] & regiam urbem Tauris [illegible] sed [illegible] qvibus victoriam [illegible]. Sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Hungariam [illegible] periculo [illegible],

[illegible] in mari rubro [illegible], eunuchus ejus, Solimanus Acar- [illegible] Arabici angustias [illegible], ad Indum amnem usque per- [illegible] ibi [illegible] oppugnabantur. [illegible] pertus est à Turcis. Eodem tempore magnam [illegible] Ferdinando regi, Caroli V. fratri, [illegible] dux, Cacciamer Croatus, tam ignave rei gessit, [illegible] exercitu cum castris amisso, ipse turpi fuga dilaberetur. [illegible] abierat. In hac expeditione Soliman- [illegible] Pestum, Strigonium & Albam regalem in potestatem [illegible]. [illegible] Peloponneso, Corcyra & Cenchreis [illegible], Cala- [illegible] Venetam, & pontificiam classem ad Actium promonto- [illegible] Hairadenum in fugam egit, & multos suis navali exidi- [illegible] quia cum [illegible] Carolus V. [illegible] in expeditione, quam adversus Algerium [illegible] Africa suscepit, [illegible], quae [illegible] numero ad- [illegible], & [illegible] ad unum omnibus in mare projectis, [illegible] magno cum Christi- [illegible] detrimento, [illegible] est. Tandem ad Sigetum, post ejus mortem denuo expugnatum, [illegible]. [illegible] mortem ejus aliquandiu [illegible]. 46

[illegible] XII. SELIMUS II. F. pace [illegible] Maximiliano [illegible], C[illegible] [illegible] ademit: [illegible] sequenti anno in [illegible] [illegible] de Turcis [illegible] [illegible] seu [illegible], Caminecum [illegible] oppidum, [illegible] capita [illegible] ducentis: [illegible] millia Turcorum [illegible] millia [illegible] Christianorum [illegible] Cyprus tamen [illegible], & in [illegible] Dalmatia [illegible] [illegible], [illegible] magna [illegible] [illegible]. Tunetum & Goletam in Africa, [illegible] Hispanis, [illegible] 9

[illegible] XIII. [illegible] III. F. [illegible], [illegible] [illegible] bello, & [illegible] [illegible] bello [illegible] Russo [illegible]

 [illegible].

1594. sed negavit, & Comaro minore, Mesigmio & Socia [illegible] dum Croatiam imperium fecit. [illegible] Sissekum & Petrinam [illegible] gna [illegible], ad [illegible] atque alteram cladem, quam [illegible] passi sunt: quibus etiam ab Hungaris Filecum & Novigradum [illegible] ademtum est. Tartarus Precopensis, peremto Amurathe [illegible] Mechmetis cum filiis, in [illegible] collegit: [illegible] & [illegible] regulos circa [illegible] in ordinem [illegible] egit. Bella ejus [illegible] Joh. Thomas [illegible]

1595. XIV. MACHOMETES III. F. [illegible] & [illegible] exercitu. Initio [illegible] cladem, quam Sigismundus Bathoreus [illegible] & praeter Tergovistum Walachiae [illegible] ademit. Duxit eam Mathias [illegible] quibus imperavit, cum Strigonium, [illegible] caperentur. Ipse igitur expeditionem in Hungariam cum ingenti [illegible] suscepit: Agriam proditione [illegible] suum [illegible], qui cum [illegible], in fugam convertit. Quo primum [illegible] Constantinopolin [illegible], [illegible] Pappam, Tattam & [illegible] superavit. [illegible] postea Matthias frustra [illegible] Paradoxa [illegible] Turcae [illegible], [illegible] & [illegible] affectus, Philippus Emanuel [illegible] Albam regalem seu [illegible]. Sed illa [illegible] in potestatem Turcarum [illegible] Pestum [illegible]. [illegible] ab [illegible], ut qui [illegible] Asia, a Scribano [illegible] & a Bassa [illegible] Russiae quidem & [illegible], [illegible] Autologos [illegible] & [illegible]

1603. XV. ACHMETES, [illegible] Augusti [illegible] matri, [illegible] & tandem [illegible] perspicue [illegible] Turcarum, Babylonem & [illegible]

[illegible] tamen in [illegible] concessit; [illegible] Stephanum [illegible], qui à Ru- [illegible] principem. [illegible] ad bellum in [illegible] Alepiensi Da[illegible] occupatus ad Persas [illegible] est. 13

[illegible] MUSTAPHA Achmetis F. ex monasterio carce- [illegible] OTTOMANNUS II. ejusdem Achmetis F. [illegible] decreverunt. Sed Osman, [illegible] Dilaveri, Mustapha ad monasterium [illegible], & [illegible] Persis, quos Dilaverius ma- [illegible], bellum [illegible] Moldaviam adversus [illegible] Et anno quidem [illegible] in Walachia [illegible] archicancellarii [illegible] co- [illegible] & ad pacem [illegible] est. Cum frater [illegible], & ex consilio Dilaveri Janizarorum [illegible], & novos ex Arabia milites [illegible] in Arabiam [illegible], & sedem imperii videretur Damascum in Sy- [illegible] Janizari [illegible] cum Magno Vezerio [illegible] & Mustapham ejus patruum [illegible] ex monasterio carcere extractum [illegible] Osmannum [illegible] videbatur [illegible], [illegible] carceri inclusus, [illegible] Osmanni fratri, alteri Achmetis [illegible] est. 7

[illegible] AMURATHES IV. [illegible]

[illegible] pacis fœdera continuavit.

1640\. XIX. IBRAHIM seu IBRAHIMUS, (quo [illegible]) MURATH HAN, [illegible] Babylonem magno [illegible] per bellum [illegible] ad [illegible] obsidet [illegible] equites [illegible] Turcicum [illegible] & feminis ex [illegible] Mecham [illegible] prædâ in insula Candia seu Creta [illegible] Turcico [illegible] fœdera [illegible] Et cum paulo post navis Veneta, [illegible] pugnaci, prædatorias naves perdidisset, [illegible] Turci & jam [illegible] Candiæ [illegible] imperio insulæ [illegible] Veneti [illegible] in Dalmatia [illegible]

1649\. XX. ACHMET II F. [illegible] Januarii, patre [illegible] [illegible] in [illegible] continuat.

LIBRI TERTII
Sectio X.
de utraq; India.

1\. *Qui [illegible] gentes [illegible]*
[illegible]

Quæ gentes in Tartaria & India [illegible] barbaræ [illegible] non [illegible] legibus in [illegible] humani [illegible] sub [illegible] [illegible] India [illegible] quæ ejus [illegible] tanta cum hominum [illegible] multitudine [illegible] regnum [illegible] apud [illegible] Cat[illegible]

[illegible], deinde [illegible] Indiæ, quam nostro [illegible] priscorum [illegible], [illegible], regna [illegible], quorum [illegible] numerus [illegible]. Insularum Indicarum [illegible] numerus [illegible]. Illam [illegible] Borneo [illegible]. Hanc [illegible], quam Julius [illegible] orbis ob celeberrimum emporium [illegible], [illegible] ut apud Thuanum libro [illegible]. Inter illas [illegible] Moluccæ, [illegible] Philippinæ conspicuæ sunt. Illinc [illegible]. Hinc [illegible] in sinu Gangetico [illegible], [illegible] forte Taprobana, in illa [illegible] Adamum [illegible] & sepultum, [illegible] in monte Pico d' Adam [illegible], ut Mandelslovius in [illegible] Indiæ [illegible]. Sin- [illegible] plures [illegible] reges, nec nobis nisi [illegible]. [illegible] vero India [illegible] per Gangem [illegible] Indiam intra Gangem, [illegible] Mogol [illegible] regnum [illegible]. Quod [illegible] Indiæ [illegible] temporibus [illegible], regnum Cambajæ in India [illegible] Goam. Ab [illegible] Malla- [illegible] ad fidem Christi conver- [illegible] Melibarensis [illegible] & regni [illegible]. In sinu Gangetico [illegible] Bengala, [illegible] regnum [illegible] [illegible]

[illegible] navigationibus, sed & inde colligimus, quod [illegible] Bartholomæum apostolus, ad Sinas & [illegible] penetrasse [illegible] [illegible]. Sed postea eam mercimonii, utramq; & [illegible] his communio sublata est, donec post [illegible] magneticæ [illegible] Colla Amalphitanus sive Neapolitanus circa annum [illegible] Arabibus fuisse jam tum notam [illegible], cum Lusitani [illegible] diam sub Emanuele lustrare, (testatur Osorius) [illegible] Africæ littora, [illegible] promontorio sub navarchis [illegible] [illegible], superatoq; non solum auream Chersonesum & [illegible] nus appellitur, sed & Sinas prætervecti, ipsam Japoniam [illegible] ausu [illegible] adirent. Batavi anno [illegible] mum [illegible] omnes hæc ipsa orientis loca per [illegible] ultra Tartariam penetrare ausi sunt: qvo in conatu cum ad [illegible] Zemblam pervenissent, qvid illis acciderit, manifestum est, [illegible] [illegible] recenseri qveat. Irritus enim fuit conatus, ut [illegible] apud Thuanum libro [illegible]. non solum versus orientem, sed & [illegible] ducti [illegible] & Jondavii, [illegible] in utramq; [illegible] Felicius societates navigantium in orientem à Belgis [illegible] institutæ sunt, ut legi poterit apud eundem Thuanum libro [illegible] mores & instituta Indorum a G. Spilbergio [illegible]

II. [illegible] intra Gangem regem [illegible]
[illegible]. [illegible]
[illegible]

[illegible] causa potentissimum [illegible]. Nam [illegible] amplas provincias, sub [illegible] regibus, quæ [illegible] singula regna faciunt, ordinat. Patet ei Cambaia [illegible] Chandis [illegible] nobilissima. [illegible] in qva est [illegible] regia Lahor. [illegible] [illegible] & [illegible], qvæ [illegible] est inter [illegible] Decanis. Ipse Mogol est [illegible] Machumetanæ [illegible] cepe [illegible], cujus voluntas pro lege habetur, [illegible] sunt Tartaris [illegible]. [illegible] [illegible] ad [illegible]. Filius ejus [illegible] Machumet [illegible] [illegible]

[illegible] habuit. Qui cum qvinqvennio imperasset, Xa [illegible] eqves & [illegible] qvorundam, vicinis regno Bengalæ, cujus fratrem [illegible] Mogol occiderat, seditione [illegible], [illegible] regnum Mogolis sibi [illegible] & vicinas provincias, in[illegible] Decanum & Cuncanum [illegible] Xa-holam seu regem mundi vocavit, regnum q; in provin[illegible] [illegible] præfectis divisit, qvos cum defuncto Xa holamo regi obse[illegible] [illegible], conspiratione inter se facta, provincias, qvibus præfecti fu[illegible] [illegible] omninq regio occuparunt. Inter illos præcipui fuere [illegible] & Nizamalucus, qvi in Decania nova regna fundave[illegible] [illegible] nostro adhuc tempore viribus magni Mogolis sese [illegible]. [illegible] interim regno exutus, in extremam profugit In[illegible] [illegible] supervixit, duosq; filios Hamajunem & Ka[illegible] [illegible] cum illo imperium paternum recuperavit. Sed ex [illegible] qvem anteqvam [illegible], id notandum cen[illegible] [illegible] apud Porphyrium legitur, BRACHMANES & SAMANÆOS [illegible] sapientes in montibus aut circa Gangem, qvi [illegible] [illegible] in laudes & preces Deorum distribuerunt, re[illegible] [illegible] tenuit: hoc tamen discrimine, ut Brach[illegible] [illegible] oriundi; Samanæi autem, [illegible] se [illegible] & possessionibus, ultro in severam se disciplinam transfe[illegible] [illegible], frugibus, lacte & butyro, nulla autem [illegible]. Erant tantæ autoritatis, ut rex in arduis [illegible] consilio & precibus juvari vellet. Testantur ali[illegible] [illegible] India, qui Brachmanicam disciplinam sectentur.

[illegible] IN INDIA MOGOLES.

A [illegible]

[illegible] ES, magnus Tartarorum imperator. 15

[illegible], tertius inter qvatuor Tamerlanis filios, [illegible] Per[illegible] [illegible] a [illegible] rege Persarum cæsus. Ubi notetur, [illegible] in Itinerario [illegible] refert, a Ta[illegible] [illegible] regnum Indiæ [illegible]. 3

[illegible], Mirunx [illegible] qvem alii [illegible] Tamerlanis.

[illegible], a Persarum rege [illegible].

1469. V HAMED F.

1495. VI. BABUR, aliis Selim, nepos vel pronepos [illegible] regno à Xaibek exutus, profugit in Indiam.

1500. VII. XAIBEK, aliis Betanus, dominus [illegible], [illegible] rex mundi vocatus: post quem plures provinciæ jus [illegible] siverunt.

1532. VIII. HOMAJON seu Hamaune, Baburis F. [illegible] rato, maximis bellis finitimos aggressus, [illegible] & ipsam Begalam occupavit. Tandem Tzeerchan [illegible], summus dux exercituum & rex Paranensium, ex veterum regum prosapia oriundus, seditione mota cum regno ejecit. [illegible] vocat hunc Tzeerchanum Tzelaledium Ekber, [illegible] um, Baburis fratrem: qvanqvam Texeira, qvi circa [illegible] vixit, Gelaladinum Acbar, nonum regem, vocat filium [illegible]. Fragmentum sane historiæ Indicæ, è Belgico in Latinum [illegible], Tzeerchanum ait unum è regibus Paranensium, [illegible] Homajon Bengalam subjugaverit, alias dictum Ferricechan, [illegible] TiechmeChan. Cæterum Homajon ejectus [illegible] ad [illegible] Persarum Thamasum, ejusq; benignitate & auxiliaribus [illegible] gnum recuperatum admodum ampliavit, & per gradus [illegible] tus, cum inter preces obdormiisset, ita afflictus est, ut [illegible] um moreretur.

1552. IX. GELALADIN ACBAR, alias Achabar F. [illegible] meritus, ad qvod regnum per varias turbas evectus est, [illegible] bus semper involutus administravit & ampliavit. Nutricium, [illegible] trem, plerosq; præfectos, tandem etiam filium, cum intelligeret illum favere magis religioni Christianæ, qvam [illegible], qvanqvã neutri esset ex animo deditus, habuit rebelles: [illegible] tamen omnes in ordinem redegit. Qvo tandem veneno [illegible] dynastam, Gaziam, ob arrogans verbum perimere voluit, [illegible] imprudens usus periit. Vita ejus prolixe descripta est in [illegible] historiæ Indicæ, Belgico sermone translatæ.

1605. X. SELIMUS F. magnus Mogol creatus, ZIAHANGIR [illegible] voluit, nec minoribus, qvam pater, turbis vexatus, [illegible] tios habuit sibi adversarios, nec nisi variis præliis [illegible] versus rebelles tueri potuit. Religione Machometanus fuit.

16[illegible] TA XA ZIAHAN, F. ad imperium evectus agnatos principes in regni securitatem [illegible], & eo ipso sese multis seditionibus in-[illegible]. Et hæ ipsæ domesticæ discordiæ in causa sunt, qvare Mo-golli, qvi novam Indiæ ingentes exercitus hostibus opponere, & [illegible] innumeras peditum copias vel cc. millia eqvitum educere possunt, vicina tamen hactenus regna imperio suo adjungere ne-qviverint. Hujus credo filii fuere Choram & Myrsa Polagi, qvo-rum illum Olearius in itinerario Persico dicit successisse patri; hunc ad Schach Abam regem Persarum profugum, adhuc ibi adversus fratris iram receptaculum invenire.

DI. [illegible] majorem credo regis Sinarum potentiam esse, qvam magni Mogolis in India.

PH. Illius ergo aulam, cum in vicinia ejus hæreamus, mecum ingredere.

Regnum Chinense seu Sinense aut Tzinense florentissimum, alias Catha-jum, & regnum Hippophagorum dictum, in xv. provincias divisum, qvarum præcipuæ sunt Nanqvin versus Austrum, & Peqvin versus Boream, urbibus [illegible] pulchre munitis exornatum, à populo habitatur civili, nullis aliis pru-dentia, artibus & inventionibus cedente, & cui LX. millia characterum in lingva [illegible] in usu sunt, qviq; censetur IↃLXXX. centenorum millium capitum, pueris, feminis, eunuchis & viris magistratum gerentibus non supputatis. Reditus regis æqvant CL[illegible]Ↄ. milliones. Johannes Gonsoles Mendoza, [illegible] in China peregrinatus, autor est, Chinenses primum apud se [illegible] & legislatorem, qvi vicinas provincias in unum corpus redegerit, vocare Vitejum, hominem gigantea proceritate, sed rara inter mortales prudentia; cujus posteri per annos CIↃIↃCCLVI. regno continua serie præfuerint. Ultimum inter illos, & qvidem numero cx[illegible]. Tzinzonum fa-miliæ, cui adscribunt murum illum famosum qvadragintarum leucarum, in [illegible] montium, contra Tartarorum impetus immenso labore exstru-ctum. Ab hoc alios reges diversarum familiarum numero [illegible]. per annos [illegible] numerant, qvi legi possunt apud Scaligerum libro ii. Cano-num Isagogicorum. Horum ultimus Tepis eversus est à magno Tartaro-rum Chamo, qvi Chinam ingressus, totum sibi subjecit regnū, & tantope-re [illegible] stabilivit, ut post eum novē reges Tartarici per annos [illegible]. im-peraverint. Utut autem cætera, qvæ Chinenses de stupenda regni sui di-[illegible] jactitant, fabulas sapiunt, qvæ tamen de Tartarorum irruptio-ne [illegible] sunt de nihilo. Illis vero omnia flagitiose [illegible] admini-strantibus, Chinenses tandem, vocato ad regnum Hombuo, qvi genus ad

priscos reges referebat, Tartaros regno ejecerunt, à qvo duodecimus [illegible] Bonogus, qvi tempore Mendozæ vastissimum imperium summa [illegible] administravit. Nostro tempore, qvo multi ex Chinensibus [illegible] & fidem Christi, ceremoniis Romanis sibi per fratres societatis Jesu prædicatam, admittere cœperunt, ut ex historicis relationibus did[illegible] qvidam principum Chinensium, armis correptis, cum jam VI. vel [illegible] provincias, ipsumq; Nanqvinum, in potestatem redegisset, & jam aulæ Peqvinensi vim admoliretur, eo adegit regem Lie, ut, desperatis rebus, uxorem & liberos qvinq;, ne in manus hostis venirent, interficeret, sibiq; ipsi laqveum injiceret. Incolæ, ut à tyranno liberarentur, Tartaros ex C[illegible] & Puissant per portas murorum limitaneorum anno CIƆIƆCXLIV ad[illegible] Sed cum illi, sublato tyranno, summam rerum ad se devolverent, [illegible] prioris regis agnatis illis est oppositus. Sed & hunc & duo alios, qvi [illegible]gium axioma assumserant, Tartari tribus ingentibus præliis [illegible] sustulerunt. Tandem Nanqvinenses præfecere sibi regem J[illegible] qvi svasu matris Helenæ, qvæ jam dudum sacris Christi initiata fuerat, se Deo Christianorum devovit, si res feliciùs succederent. Vicit qvidem [illegible] hostes, & illis qvinq; amplius provincias extorsit. Sed vororum [illegible]mor, sacras aqvas fastidiit: permisit tamen, ut filiolus sexennis, cum [illegible] correptus morbo in extremis pene versaretur, baptismo Christianorum tingeretur, præsertim, qvia spes fuerat facta, fore, ut hac ratione [illegible]sceret. Qvod cum esset factum, ipsius qvoq; mater una cum [illegible] Christo dedit. Qvoniam [illegible] pater, uxorum multitudo cum abstinere [illegible]detur, qvas non vult dimittere.

IV. Qvid de reliqvis Indiæ regnis in historias relatum est, qvorum plu[illegible] minesti?

Inter reliqva eminent Peguanum & Narsinganum, qvæ ordine, [illegible] viter, per[illegible]rabimus, initium facturi à Peguano. Ante hæc [illegible] cunt regem Peguanum amplissimo imperio, præter alia regna, etiam [illegible] manum seu Bramensium tenuisse, & per varios præfectos regionem [illegible] administrasse. Sed [illegible] regni Tangut Conqv[illegible]torem, [illegible]cta, provinciis omnibus circumqvaqve, qvæ in [illegible] milliarium spa[illegible] corrunt, [illegible]ratis, regibusq; [illegible] & Peguano interfectis, novum [illegible] [illegible] qvod historici [illegible] seu Brachm anum, vel [illegible] one Peguanum vocant. Qvo [illegible] Per [illegible] regiones, Pegu, Tangut, Prom, Melin a, Calam, [illegible], Mirandu, [illegible]

Brama,

[illegible] qvæ omnia in septentrionem excurrunt: ut & Sian, Aracan atq; [illegible] portubus marinis ad Martabanum & Tarnasserim. Rex Nar[illegible] seu Bisnagarensis (ab utraq; enim metropoli Narsinga & Bisnaga[illegible] nuncupatur nomine) non immerito potentissimis Indiæ regibus [illegible], cum ejus regnum intra spacium sex mensium vix perambulari [illegible]datur, & qvotannis duodecim auri milliones in tributum pendat. [illegible] in omnibus hisce rebus, potius geographis, qvam historicis esse licet, [illegible] bus regum gestis, eorundemq; successoribus pauca, imo fere ni[illegible] legatur. Qvamobrem qvi præter reges dictos in India [illegible]untur, eos insalutatos hac vice dimittere cogimur. Calecu[illegible] ex urbe Calecure in provinciis Melabarensibus, angustis [illegible] terminis, sed magna cum autoritate dominari, adeo ut Zamoris [illegible] qvidam in terris deus & imperator vocetur: Japonensem item [illegible] qvem Deirum vocant, novimus vel L. regulos seu Cubos, qvi [illegible] insulas vario dominatu inter se diviserant, celeri victoria nuper [illegible] imperii corpus redegisse, & in ipsam Chinam expeditionem moli[illegible] admodum prolatasse. Sed, qvod dixi, insalutati propter [illegible] defectum dimittendi sunt. Interim in Japonia jam ab aliqvot [illegible] Christi à patribus societatis Jesu est prædicata, &, ut tres Japonii [illegible] legatos majori pompa, qvam effectu, Romam anno cIↃIↃLXXXV. [illegible] apud Thuanum legere est libro LXXXI. Nunc temporis gravi per[illegible]guntur, qvicunq; idola non venerantur. Ipsa autem Japo[illegible] circumfusis aliis minoribus complectitur, Meacum, Ximum [illegible] incolarum mores describunt epistolæ Japonicæ à Gomerio [illegible] editæ.

[illegible] Nec, credo, in India occidentali historia nostra pedem firmius figet.

[illegible] ea est, & immensis terrarum recessibus ingentes regnorum [illegible]endit, ita nihil fere de rebus tot seculorum decursu in ea ge[illegible] literarum monumento annotatis, consignatum est. Contenti esse [illegible], qvæ ex recentioribus navigationibus nobis innotuerunt. [illegible] orbis est, etsi priscis non prorsus incognitus. Vulgo di[illegible] partes, Americam & terram Australem. America, qvam [illegible] terram Pariam & Dariennam, duabus prægrandibus peninsulis [illegible], qvæ per Isthmum qvendam angustiorem inter tropicum [illegible] æqvinoctialem lineam conjunguntur. Peninsulæ septentriona[illegible] penitus cognita sunt. Et qvanqvam

Martinus Forbisherus Anglus, & alii, diverfis itineribus transitum aliquem qvæfierunt, qvo ex hac mundi plaga in orientem penetrarent, ... tamen eis ob frigoris intolerandi vehementiam accidit, qvod Hollandis per novam Zemblam in eundem orientem iter tentantibus. Partes ejus, quæ ad orientem patent, sunt terra Laboratoris, terra Cortereglis, Norumbega. In his oris nova Francia, nova Anglia, nova Svecia ..., item Florida à Dominica Palmarum dicta, qvæ anno clɔlɔxii. à Johanne Pontio Legionensi detecta eit, inq; qva occupanda Hispani & Galli diu desudarunt, donec Hispanis cessit. Videatur Thuanus libro XLIV. Occidentem respiciunt nova Granata, California peninsula, qvam à continente sinus maris Vermei seu rubri separat, & tria satis ampla regna, Tolmanum, Qviviranum à Francisco Draco nova Albion dictum, & Aniacum angustissimo freto à Tartariæ in Asia promontorio Tenducano discriminatum, unde facillimo negotio in novum huncorbem transire licet. Isthmo autem propior est in America septentrionali nova Hispania omnium cultissima, à Ferdinando Cortesio anno clɔlɔxviii. occupata, qvam non solum insulæ amplissimæ, Hispaniola, Cuba, Jamaica, præmuniunt, sed & omnia ad vitæ usum necessarii proventus locupletant. Provinciæ ejus, antiqvis & novis coloniis excultæ, sunt nova Gallæcia, Mechoacana, Guastecana, & nobilis Mexicana, in cujus metropoli Themestitana, vulgo Mexico dicta, urbe longe pulcerrima, olim ccc. amplius millia incolarum fuisse feruntur. Illi adjacent in ipso Isthmo Guatimala, Jucatania peninsula, & Nicaragva. In australi Americæ peninsula, Castella primum aurea occurrit: inde versus ortum Guiana, Caribana, & Brasilia conspicitur. Hinc si juxta fretum Magellanicum pergis, ad meridiem Tucumam & Chicam attinges. Versus aqvilonem in latere occidentali regressus, Chilem, tandemq; opulentissimum regnum Peruanum conspicies, in qvo Peru, Cusco, Lima, urbes maximæ & florentissimæ, paucis apud nos urbibus cedunt. Interiora Americæ adeo minus cognita sunt, ut nec terram Australem penitus hactenus inspicere licuit. Accuratiorem nos harum regionum omnium descriptionem geographis commendamus, qvi stupenda naturæ miracula & incolarum mores, ingenia, religionem, opes, copiose edisserunt.

VI. Qvanqvam fatendum est, omnem antiqvitatis historiam, ob gentis barbariem, in novo orbe deficere: tu tamen, qva ratione novus hic orbis detectus sit, edisce.

Christophorus Colonus, vulgo Columbus, Genuensis, qvi primus ...

[illegible], Hispanos, inter eos Zanchium de Hu-[illegible] qui ad Maderam [illegible] appulerat, ut Mariana lib. xvi. cap. ii. & H. [illegible] ex Garcia Veda testantur, & paulo post ultimum obierant diem, ad [illegible] qvandam insulam transmarinam ventis adversis delatos fuisse di-[illegible], ventisq; ab occasu flare solitis confirmatus, spem concepit, se ter-[illegible] posse detegere, præsertim, qvia forte non ignorabat, jam ante [illegible] annos [illegible] Belgam insulas Azoras occupasse, & Hispanis ven-[illegible], atq; inde reversum de continenti occidentali famam sparsisse. Cum [illegible] populo Genuensi; Angliæ item & Portugalliæ seu Lusitaniæ regi-[illegible] n faceret, Ferdinandi Catholici, regis Castellæ, reginæq; Isa-[illegible] auspiciis tandem anno clↄcccxcii. tribus primum; deinde anno se-[illegible] tertia vice viii. navibus è Gadibus solvens, per insulas Hespe-[illegible], qvas vocant Fortunatas, cursum tenens, Cubam, Jamaicam, Hispa-[illegible], & terram firmam invenit. Qvâs navigationes Columbi, falso ad re-[illegible] delatas, comites & socii, Pinzonus, Petrus Alfonsus, Ferdinandus Cor-[illegible], & anno seculi xcvii. regis Lusitaniæ legatus, Americus Vespucius Florentinus, à qvo dicta est America, continuarunt. Franciscus tandem [illegible] Carolo V. novum illud novi orbis imperium, Peruanis regionibus [illegible] amplificavit; qvas ei, teste Jovio libro xxxii. Blascus Nonius detexerat, [illegible] regni crimine damnatus. Jam ante hæc tempora Henricus, [illegible] regis Lusitaniæ frater, ex occasione belli, qvod in Africa moverat, [illegible] ad terras incognitas patefaciendas qværere cœperat, & classem, [illegible] versus orientē expediverat, Maderamq; insulam detexe-[illegible] navigatio deinde tempore Alphonsi V. intermissa est. Sed Al-[illegible] filius, Johannes II. instructa classe, maximam Æthiopiæ partem ex-[illegible] destitit prius, qvam in Bonæ Spei promontorium pervenisset. [illegible] qvi successit Johanni II. continuandam expeditionem ratus, sub [illegible] qvo rex Castellæ Ferdinandus nova per Columbum sibi naviga-[illegible] viam ad novum orbem qværebat, misso Vasco Gama cum nova classe, [illegible] in Taprobanam & Malacam seu Auream Chersonesum, Calecu-[illegible], & remotiora Indiæ loca, Venetisq; Indiæ commercia præripuit, qvi [illegible] merces lucrosas Indicas per Arabicum sinum in Alexandriam Ægy-[illegible] Venetias asportare consveverant. Id autem [illegible] curavit, [illegible] & locis, a se ad [illegible] captis, statim præsidia imponerentur, [illegible] Lusitanis regibus in illis regionibus amicitiæ & commerciorum fœde-[illegible] jungerentur. Qvia igitur eodem tempore hinc in orientem a Lusitanis;

Illinc

illinc in occidentem à Castellanis navigabatur, ut litium causæ inter [illegible] nos reges præciderentur, Alexander VI. pontifex hanc sententiam tulerat, ut universus orbis in duas æqvales partes divideretur, initiumque utriusque [illegible] meridiano fieret, qvi ab insulis Azoribus seu Falconū & Hesperidum seu Capitis viridis centum milliaribus distat: unde, qvicqvid in orientem navigantibus deregitur, Lusitanis cederet, usque ad clxxx. gradum; qvicqvid in occidentem, Hispanis. Sed paulo post, cum præfectus Emanuelis Petrus Capralis nova classe in orientem navigaret, & tempestate in [illegible] Peruanis versus orientem contiguam, esset ejectus, eam ut Emanueli [illegible] ret, nova transactione ad ccc. milliaria limes est à primo meridiano promotus, ut xxxvi. gradus abesset ab Vlyssibona, qvæ [illegible] gradu [illegible] à primo meridiano. Cum Carolus V. defuncto Ferdinando, in regno Castellæ successisset, & Didacus Columbus, Christophori Columbi filius, [illegible] nem Hispanorum militum in novi orbis incolas crudelitatem [illegible] succedente tempore, episcopos numero xx. instituit, tribus archiepiscopis, S. Dominici in Hispaniola, Mexici in nova Hispania, & Regum [illegible] subjectos. Qvia autem ex Moluccis insulis, æqvatori subjectis, [illegible] aromata in Auream Chersonesum advehuntur, & ab illis Carolus V. pontificis sententia exclusus videbatur, Ferdinandus Magalanus, nobilis Lusitanus, à suis offensus & à Carolo V. receptus, & ob id proditor [illegible] ab Osorio lib. xi dictus, mathematice ex numeris Ptolemæi [illegible] demonstrare, Moluccas insulas extra limitem clxxx graduum [illegible] tum, xl. gradibus abesse, adeoque ad alterum hemisphærium in Hispanorum [illegible] sum pertinere: novaque classe instructus, & ad liii latitudinis [illegible] dum progressus, fretum inter Peruanam & terras polo antarctico [illegible] anno seculi xxi. aperuit, qvod ab illo hodienum vocatur Magalanicum. Per illud ex occidente in orientem cursum dirigens, jam in conspectu Moluccarum erat, sed in insula sive Javana sive Mactama (utraque enim [illegible] natur) à regulo in dimicatione tumultuarie peremtus occubuit. [illegible] ipsius navibus ad Moluccas pervenerunt, & una ex his, toto terrarum orbe circumnavigato, incolumis, cum xxii. Magalani sociis rediit. Magna hinc inter reges Castellæ & Lusitaniæ disputatio, utri deberentur Moluccæ ex sententia Alexandri VI. præsertim, qvia Lusitani aliis mathematicis demonstrationibus Ptolemæi & Magalani calculum refellebant.

VII. *Quinam, qvæso, reges his terris ante Hispanos gubernarunt?*

[illegible] temporis rex Hispanorum, ille Indiæ occidentalis monarcha, [illegible]

Mexici in America, & Limæ in regno Peruano res Indorum per duos proreges moderatur, ita ante Hispanorum in has terras adventum duo imprimis reges erant conspicui, Mexicanus & Peruanus. Mexicanum regnum initio à Chichimeicis per Ioc. annos gubernatum fuisse: deinde alios populos in VII. tribus divisos eam regionem, ductu cacodæmonis Vizlipuzli, ingressos, extructa amplissima urbe Mexico, novum regnum stabiliisse, & sub IX. regibus per annos XL. sedem ibi fixisse, scriptores Indiæ occidentalis ex relatione Americanorum testantur. Ultimum regem istorum nominant Montezumam, qvem Ferdinandus Cortesius anno cIↃIↃXVIII. maxima suorum; majore incolarum pro libertate pugnantium strage subegit, adjuvantibus Tlascalæ populis, qvi, ob capitalia cum Mexicanis odia, tanta officia Hispanis præstiterunt, ut vicinis hostibus domitis ab omnibus vectigalibus hodieq; liberi vivant. Reges Peruanos Ingos vocant, qvorum seriem à Mangocapa, primo ad Mangocapam Pachuti, qvi anno cIↃIↃLVII. regis Philippi beneficiarius factus est, apud Jacobum Fernandem & alios legere potes. Inter hos Ingos qvoq; fuit Atabaliba, in qvem truculentia Hispanica omnes vires experta est. Hic cum fratre Guascare de regno contendens, superior factus, fratre interemto, ab Hispanorum duce Pizarro captus, pro sui redemtione tantum obtulit auri, qvantum locus, qvo captivus detinebatur, duos pedes longos, septendecim latos capere posset in eam altitudinem, qvæ ipse erecto brachio ultimo digito pertingeret: sin mallet, idem conclave bis argento ad summum usq; tectum repleturum se promisit. Sed nec aurum Atabalibam juvit; nec data fides. Mori debuit. Nec in solos reges sæviebant Hispani. Si enim Bartholomæo Caso Dominicano credimus, qvi Hispanus Hispanis truculentiam audacter in libro ad Carolum V. perscripto exprobrat, intra XL. annos tyrannide nullis seculis audita, XV. milliones seu qvindecies millena millia hominum trucidata sunt, ut, qvæ loca olim à Iↄaut [illegible]c. hominum millibus habitata floruerunt, vix XV. in semen retinuerint. Qvod tamen horrendum facinus defendere ausus est Genesius Sepulveda. Pizarrus tandem ab ipsis suis sociis, crudelem animum detestantibus, interfectus est. Confer Johannem de Laet in observationibus contra H. Grotium de origine gentium Americanarum. Sed ad nostrum orbem ex tam longinqvis terris tandem est reficiendum.

LIBRI TERTII
SECTIO XI.
de regnis Africæ.

I. *Anteqvam in patrium revertimur solum, Africam, tertiam antiqvi orbis partem, novo Americæ orbi ad orientem in forma magnæ peninsulæ adversam, mecum paulisper ingredere.*

Utinam autem, qvi ad portum propemodum respicio, & ob id nulli amplius regioni diutius inhærere constitui, in tanta orbis parte tibi brevibus possim satisfacere. Dicitur Africa Arabibus Iphrichia à dividendo, aut qvia ea terræ pars hinc mari mediterraneo ab Europa; illinc Nilo ab Asia separata est, aut ab Iphrico rege Arabiæ, qvi à rege Assyriorum pulsus, cum suis Nilum transmisit,& circa Carthaginem consedit. Hinc solam Carthaginis regionẽ pro Africa Arabes habent, teste Joh Leone Africano. Romani illam dividebant in vi. provincias, Proconsularem, in qva Tunetanum regnum & Carthago: Numidiam consularem: Bizaccium: Tripolitanam: Mauritaniam Cæsariensem, in qva regnum Tremissenum: Mauritaniam Tingitanam, in qva Maroccanum & Fessanum regnum. Sed præter illas Africæ partes, qvæ Romanis parebant, Ægyptus etiam, Cyrenaica seu Pentepolis, Marmarica seu Libya,& utraq; Æthiopia ad Africam referenda sunt. Orosii tempore divisa est in Tripolitanam seu Subventanam seu Arzugitanam Libyæ proximam, cujus metropolis erat Leptis: Byzacenam, in qva fuit Adrumetum: Zeugitanam, cui ab occasu contigua fuit Carthago: Numidiam,in qva Hipporegius & Russicada: & deniq; in Mauritanias, Sitifrusem, Cæsariensem & Turgitanam oceano occidentali confinem. Nos in iv partibus eam considerabimus, meridionali, occidentali, orientali & septentrionali.

II. *Qvamnam nominas Africam meridionalem? Illa enim, ut propior est Americæ, ita prius perlustranda est.*

Si in geographicis occupatus essem, illam tibi delineatam, & in sua regna distributam, ante oculos ponerem. Nunc id observandum duco, Æthiopiam, qvam meridionalem nominamus Africam, dividi in superiorem seu interiorem, & in inferiorem seu exteriorem. Exterior fere tota, qvæ ad caput bonæ spei excurrit, si regnum Congo excipis, gentilium superstitionibus excæcata, à variis regibus, vix à regione sua cognitis, gubernatur. Suntq; in ea creberrima regna Congo, Monomotapa, Zangibar,

bat, ad qvod pertinent Mozambiqva, Kiloa, Mombaza ac Melinde, & tandem Ajan: qvorum plerorumqꝫ regnorum maritima firmissimis tenentur præsidiis à Portugalensibus. Interior vocatur Abyssinorum regio, amplissima olim, qvæ ad utrosqꝫ Tropicos usqꝫ dicitur excurrisse, sex & viginti regnis conspicua. Nunc monarchæ Abyssinorum (qvi ex Salomone & Maqveda, illa Sabæ & austri regina, qvæ sacris scripturis nota est, prosapia ortum sese jactitat, & adhuc religionem Christianam Judaicis ceremoniis corruptam profitetur, qvemqꝫ Æthiopes Belul Gian, qvasi lapidem pretiosum seu principem potentem, & Neguz, id est, imperatorem, item Haze seu electum, & Masih seu unctum appellant; nos male presbyterum Johannem vel PreteJanum, Nestorianum, cujus regnum & episcopalis sedes in Asiæ regno Tenduc ponenda est, nominamus) ex omnibus istis regnis, non nisi qvatuor superesse, & vix avitum imperatoris nomen eum sustinere referunt scriptores. Oram namqꝫ maris rubri fere omnem Turci occuparunt: per continentem vero terram plurimi partim gentiles, partim Machometani, ejusdem fide & obseqvio ejurato, vel Turcorum imperatorem, vel nullum principem agnoscunt. Qvo factum est, ut Abyssinorum rex contra vicinos hostes subditosqꝫ rebelles à rege Hispanorum auxilium non semel imploraverit. Et hoc ipsum in causa erat, qvare pontifices superiori seculo universam Abyssinorum monarchiam suæ religioni associare conati fuerint. Æthiopes hi Christum profitentur, & suos majores ab eunucho Candaces reginæ à Philippo baptisato ad fidem conversos esse credunt. Mores & ritus eorum descripti leguntur apud Osorium lib. IX. & Jovium libro XVIII. Catalogus regum numero CLXV. à Cuso Chami filio nectitur in II. Tomo Hispaniæ illustratæ. Confessionem fidei Abyssinæ edidit Zagazabo, legatus regis Æthiopici, cum anno cIↃIↃXXXV. in Portugallia subsisteret. Illam latinitati donavit Christophorus Licanatus, postea denuo edita à Chytræo: unde constat, qvod degant sub Abunna, id est, patriarcha, qvem à monachis Bethlemitanis ex collegio Alexandrino electum confirmat patriarcha Alexandrinus: qvodqꝫ Trinitatem & incarnationem filii Dei confiteantur: post absolutionem à presbytero sacramentum cœnæ sub utraqꝫ specie accipiant: episcopos à potestate seculari, non autem à conjugio arceant: propagationem animæ per traducem doceant: infantes circumcisos post VI. diem baptisent: vetitis à Mose cibis abstineant. Cum Lusitani circa annum cIↃIↃXX. cum rege Abyssinorum DAVIDE, alias Lebnadenghel vocato, per proregem Indiarum Alphonsum Albuqverqvensem

junxissent amicitiam, eiq; autores extitissent, ut non tantum ad regem Lusitaniæ Emanuelem, sed & ad pontificẽ Romanum Clementem VII. legatos cum literis & muneribus mitteret, nimium qvantum gloriati sunt papicolæ de Æthiopicarum ecclesiarum ad suam accessione, imo submissione. Sed nihil minus obtinuit pontifex, qvam ut ab Abyssinis omnium ecclesiarum caput agnosceretur. Ideoq; ab eo tempore nulli ab Abyssinis legati comparuere in Europa, ut ait Thuanus libro LXXXI. Triginta post annis eandem rem denuo periclitati sunt, cum CLAUDIUS rex Abyssinis præesset. Ad illum enim Johannes III. rex Lusitaniæ, Emanuelis filius, ex Julii III. & Pauli IV. consilio tredecim Jesuitas ablegavit, qvi in Romana religione magnum Neguzem (sic vocant regem) informarent. Sed is nec latum ungvem à majorum se fide discessurum, cum magna animi indignatione contestatus, indignis modis novos hospites excepit, nec ulla in re immensam illam pontificis Romani potentiam agnoscere voluit. Felicius successit res in conversione regis Congensis. Cum enim Johannis II. regis Lusitaniæ thalassiarchus Jacobus Canus anno CIↃCCCLXXXIII. regem Congi non ineptum ad suscipiendam fidem deprehendisset, impetravit, ut tres mitterentur ex Dominicanis monachi, qvi regem cum nobilissima populi parte errori exemerunt, eiq; in baptismo nomen Johannis indiderunt. Id unum ægre accidit converso regi, qvod una jubebatur esse contentus uxore: & pronus jam erat in apostasiam, filio imprimis natu majore sacra Christi pertinaciter respuente. Sed morte præventus, cogitata non perfecit: filiusq; minor Alphonsus, fratre idololatra, post invocatum Jesu nomen, in prælio exigua XXXVI. militum manu cæso, rex factus, per L. annos in convertendis barbaris fuit occupatissimus. Alphonso successit filius Petrus; Petro Franciscus; Francisco Didacus. Didaco mortuo per tumultum omnes prope Lusitani, qvi Congi fuerant, cæsi sunt. Sed fratre ejus Henrico, & postea Henrici filio, nepote & pronepote, Alvare I. II. & III. ad regni gubernacula promotis, res Christiana inter bella cum vicinis magna sensit incrementa. Non eadem constantia fidem suscepit regnum Monomotapæ: in qvo etsi rex ipse cum CCC proceribus, procurante Petro Consalvo, tempore Sebastiani regis Lusitaniæ, sacris Romanis initiatus est, paulo tamen post persvasus à Machometanis à Christo defecit, interfectoq; cum sodalitiis Consalvo, se superstitioni denuo mancipavit.

III Qvæ

III. Quæ autem Africæ occidentalis facies est? Numqvid & in ea sibi Deus aliqvam collegit ecclesiam?

Africam occidentalem voco illam Nigritarum regionem, qvæ ultra Libyam ad Æthiopicum usq; oceanum protensa, à fluvio Nigro, tanqvam suo Nilo, qvotannis irrigari solet, qvæq; olim in xxv. regna, tot regibus subjecta, divisa fuit, nunc autem à iv. administratur regibus, Tombutensi omnium potentissimo, Bornensi, Goagensi & Gualatensi. Hi Christiana religione imbuti olim videntur: nunc aut Saracenicam superstitionem amplectuntur, aut nullius sunt religionis.

IV. Sic Satanæ malitia terras hasce penitus occupavit. Sed qvam Africam vocas orientalem?

Per illam intelligo Ægyptum, qvam imperatores (de prioribus Ægypti temporibus alibi diximus) usq; ad annum ıↄxxxvi. tenuerunt, qvo Saracenis parere didicit. Nam cum Ægyptii à Græcis imperatoribus sibi nimis superbe jus dici existimarent, evocatis in auxilium Saracenis, atq; ea vi Græcis expulsis, Calipham peculiarem, ex posteritate Halys, à Calipha Babylonio imperio & superstitione diversum, religionis pariter & regionis, more Sofianorum hodiernorum, dominum sibi præfecerunt, ut jam supra in historia Saracenorum & Turcorum diximus. Ultimus horum Calipharum ab Almerico, Hierosolymarum rege sexto, bello lacessitus, auxilia à Sultano Syriæ Noradino, de qvo in historia Saracenorum dictum, impetravit, qvi, exercitu sub duce Sarracone misso, Christianos ex tota expulit Ægypto. Hic Sarraco, regionis opulentia inductus, Calipham subito adortus, regno illum exuit, & solis præfecit sacris: Ægyptiq; rex & Sultanus dictus, Alcairæ sedem fixit regiam. Cujus ex fratre nepos Saladinus, prosperrimo usus successu, regnum Christianorum Hierosolymitanum evertit, Syriamq; universam sibi subjecit, & sublato Alcairano Caliphatu, qvi jam ccxxx. annos duraverat, in Caliphæ Babylonii, tanqvam legitimi pontificis, se clientelam dedit, maximisq; rebus gestis, jam morti vicinus, absq; omni pompa humari voluit, ut tamen particula panni funeri præferretur, addita præconis voce, qva vicisse Ægyptum & Damascum, sed nihil, nisi hunc pannum, reportavisse diceretur. Mortuo Saladino, octo ejus filii, excepto solo Noradino, qvi Alepi dominium sibi vendicavit, à Caphedino, ejusdem fratre, comprehensi necabantur. Cujus ex filio Melahadino nepos qvintus Melechsala est ex hac stirpe Ægypti Sultanus, qvi ingentibus à Christianis prœliis victus, Ægyptiis diffisus, ex venalitiis stipatoribus & servis, qvos

Mammalucos vocant, præsidia sibi qvæsivit, & à Tartaris, Turcomannis & Circassis, qvi sub id tempus Armeniam & Asiam per Caspias portas ingressi, Comanos populos, qvi ad Cappadociam pertinent, præliis victos, sub corona vendiderant, egregiam manum, non magno coemtam precio, suis hostibus opposuit, ipsumq; Ludovicum IX. Galliarum regem, magno prælio victum, anno CIↃCCL. ad Damiatam vivum cepit. Sed ipsi hi Mammaluci non diu post partam hanc victoriam, Melechsalà trucidato, regnum invaserunt, & ex se, posthabita generis ratione, qvi præesset vasto Ægyptiorum regno, Turqvimenium, qvem alii vocant Azeddin-Ibik; alii Piperem, elegerunt, suumq; exercitum ex Mammalucis, seu iis, qvi à suis plagio abducti, Christo abnegato, circumcidebantur, perpetuo instaurarunt, & impense auxerunt, lege facta, ne ad regnum, neve in militum ordinem admitterentur alii, qvam qvi Christianis parentibus nati, & Christiana religione imbuti, postea Machometanæ religioni se obstrinxissent. Sultano proximi fuere IV. Serifes seu Emires seu principes: ex qvorum numero semper eligebatur successor, defuncto Sultano. Et ita hi religionis Christianæ desertores, ultra CCLX. annos, Ægypto & vicinis locis, clarissimi magnis rebus gestis, præfuerunt. Dicunt aliqvi, ipsum Saladinum adversus Christianos, à Tartaris captivos coemisse, & in Machometana religione institutos ad bellum eduxisse. Turqvimenius autem, primus ex mancipiis Comanis, rex Ægypti, cum conservos elatiore animo despiceret, à Cotho est obtruncatus. Hic Cothus, rex à Mammalucorum exercitu salutatus, Tartaros in Syria late cecidit. Deinde à Bandocadere cæsus est, qvi rex declaratus, Richardum Britanniæ Regem & reliqvas Christianorum copias tota Syria depulit. Hoc venenis sublato, Elpis imperio potitus est, qvi Tripolin Christianis ademit. Inde Melech Ustrephus Ptolemaidem expugnavit. Qvi reges post eum præfuerint, ignoratur. Seculo V. exeunte, præfuit Caitbejus, vir acerrimus, & opibus belliq; gloria celeberrimus, qvi non tantum, cum innumerabiles subservi Æthiopes, conjuratione facta, captis armis ad delendos Mammalucos, in unum ex repentina fuga coierant, bellum servile periculosum oppressit, sed & Bajazethis II. Turcorum imperatoris ingentes copias in Cilicia ad Tarsum profligavit: conatus Jacuppi, regis Persarum, qvi è Mesopotamia Syriam invaserat, fortiter repressit: Arabes ad Mecham usq; & ad ultimos felicis Arabiæ terminos, promotis armis domuit: maximi nomen meruit: anno imperii XXX vita excessit. Inde cum Mammaluci in factiones de rege novo eligendo abirent, Caitbeji filius, Machomet, contra

vete-

veteris Instituti consvetudinem, paternam sedem invasit, & biennio præfuit. Circassius deinde eum inter epulas obtruncavit, & ob id est rex salutatus, qvia jus constituendi regis restituerat Mammalucis. Eum Giapalatus, Syriæ præfectus, cum exercitu Memphim profectus, regali fastigio deturbavit, & in carcerem conjecit. Cum vero avare & crudeliter regnum administraret, Tomumbejus, expugnata regia, eum vicissim comprehendit & strangulari curavit. Sed & hic octavo imperii mense, ab amicis Giapalati obsessus in regia, contrucidatus est, cum fugam moliretur. Dum ita elati servi in elatiores servos dominos per qvadriennium continua debacchati essent seditione, communi procerum consensu imperium oblatum est Campsoni Gaurio, qvi, cum decies centena millia aureorum, ex regiis vectigalibus & provinciarum portoriis exacta, militibus nomine donativi distribuisset, per XVI. annos qviete & magna cum laude rebus Ægypti præfuit. Postea immiscuit se bello Ismaelis Sofi adversus Selimum, qvo totus oriens concutiebatur: & promotis pro Ismaele in Syriam, & inde in Comagenem castris, ad Alepum consedit, legatisq; Selymi superbe habitis, in se illum, cum jam in Armeniam altera vice expeditionem suscepisset, vertit, ut mutato profectionis instituto, in Comagenem per Tauri juga expeditum militem duceret. Victoriam Selimus tormentis æneis extorsit, non satis parato hosti, præsertim cum Cajerbejus, Omagenæ præfectus, Campsone rege suo deserto, ad Turcos transiret. Periit in acie Campson, æstu potius & mœrore, qvam vulnere: & Selimus, occupatis deditione Hierapoli, Damasco, Tripoli, Beryto, Sidone & Ptolemaide, præfectisq; ubiq; constitutis, res suas passim stabilivit. Interim Mammaluci ex prælio, in qvo non amplius eorum, qvam mille, cum pluribus tamen subservis, ceciderant, superstites, ex fuga coiere Memphi, & Tomumbejum, natione Circassium, elegere Sultanum: qvi, coactis undiqvaq;, & præsertim ex Arabia, copiis novis, nihil intermisit, qvod virum decet. Selimus vero, victoriæ partæ fructus decerpens, per Sinam Bassam, occupata Gaza, Gazellem, præcipuum Mammalucorum ducem, profligavit: Arabum globos disjecit: Hierosolymis prophetarum monumenta, sine damno Christianorum incolarum, qvi gravi tributo hæc sacra loca redimere consvevere, adoravit: tandem ad ipsam Memphim seu Cayrum anno CIↃIↃXVII. cum Tomumbejo feliciter conflixit, & fortiter resistentes Mammalucos in fugam conjecit, omnibus eorum tormentis & tentoriis in potestatem redactis: ipsam Memphim, pugna ad portas triduo integro continuata, occupavit: Nilum ponte

ponte junxit: Tomumbejum, frustra ad pontem novis viribus pugnantem, fugavit, cepit, tormentisq; subjectum & vili camelo impositum, religatisq; in tergo manibus, per omnia Memphis fora circumductum, laqveo suffocavit, & ut transeuntibus conspectui & ludibrio foret, supra fornicem unco ferreo suspendit: omnes Mammalucos internecione delevit. Hinc Alexandriam, Pelusium seu Damiatam, omnemq; Ægyptum, ut & Cyrenaicam, & Arabiæ magnam partem subjugavit, portusq; in oceano, & omnes Sultanorum tributarios, usq; ad regis Æthiopum fines, in deditionem accepit: qvingentas Ægyptiorum nobilium familias Byzantium, cum multis ex Mammalucorum progenie feminis & pueris, migrare jussit: illuc etiam præter gazam regiam omnia urbis Memphiticæ ornamenta congessit. Cæterum qvamprimum Selimus ex ulcere pestilenti decessit, Gazelles qvidem, qvem ad se à Tomumbejo victo transeuntem Syriæ præfecerat, coactis in unum Mammalucorum reliqviis & aliis ex Syria & Arabum copiis, Turcorum jugum abjicere est conatus. Sed Solimannus per Trahatem Bassam ad Damascum cum toto exercitu eum delevit. Qvæ omnia apud Jovium libro XVIII. & XIX. legi possunt. Interim nota, qvod Christiani, qvi nunc temporis in Ægypto, sub patriarcha Alexandrino, degunt, nomine Cophtitarum veniant, & in religione cum Jacobitis consentiant, qvi ductu Jacobi Zanzali Syri in secta Eutychiana concilium Calcedonense rejecerunt.

V. Qvænam tandem est Africæ septentrionalis facies?

Hanc eam vocamus, qvam olim Carthaginenses suo imperio complexi sunt, qvæq; continet in se BARBARIAM seu Mauritaniam juxta mare mediterraneum extensam: NUMIDIAM à dactylorum proventu Biledulgerid dictam, Barbariæ versus austrum parallelam, Masinissæ olim nomine claram, in qva præter tria regna Targam, Bardoum & Goagum sunt qvatuor deserta: LIBYAM deniq; seu desertum Sarram, qvæ longissimo tractu ultra Numidiam porrigitur, & est vel exterior à tergo Ægypti versus meridiem: vel deserta à tergo Africæ minoris, ultra qvam sunt Troglodytæ & Garamantes: vel interior ultra Atlantem ad Nigrum usq; fluvium. De historia Numidiæ & Libyæ, tanqvam ignobiliorum orbis partium, qvas idololatria pagana adhuc excæcat, non sumus soliciti. BARBARIA, paulo magis cognita, in qvinq; distribuitur regna, qvorum priora, Marocco & Fessa, olim uno nomine vocabantur Tingitana Mauritania: reliqva appellantur Telensinum seu Tremezenum, in qva est urbs nobilis Algira seu

Alge-

Algerium, olim Julia Cæsarea: Mauritania Cæsariensis, nunc Paræ regnum: Tunetum seu Africa minor, in qva olim floruit Carthago & Tripolis: Barcha tandem, olim Cyrenaica & Marmorica vel & Pentapolitana, Ammonis oraculo clara. Cum Africa esset in provinciam Romanorum redacta & admodum bellis eorum civilibus diu concussa, tandemq; ad qvietem redacta, tempore Tiberii Tacfarinas, natione Numida, Musulanorum, validæ circa solitudines Africæ gentis, dux factus, & tractis in bellum Mauris accolis, una cum Mazippa, cœpit res turbare, & jugum Romanorum declinare. Et qvanqvam, à Furio Camillo proconsule Africæ pulsus, in deserta aliqvandiu recessit, renovavit tamen mox bellum, & successorem Camilli Apronium miris modis ludificatus est, jam cedens, jam in terga remeans: eoq; arrogantiæ venerat, ut per legatos à Tiberio sedem ultro sibi atq; exercitui suo postularet, aut bellum inexplicabile minitaretur. Blæsus divisis copiis eum proturbavit, captoq; ejus fratre, regressus est properantius, & bellum reliqvit Dolabellæ conficiendum. Inde qvieta fuit Africa sub imperatoribus, donec à Vandalis occuparetur. Vandalos Belisarius, Justiniani dux, occupato Tuneto, & everso rege Gilimere, subjugavit. Inde Cosrhoes Persa, Heraclii tempore, Africæ incubuit, ipsumq; Tunetum in potestatem redegit. Hinc sese infuderunt Saraceni, & tempore Osmanni, tertii post Machometem Caliphæ, circa annum Christi DCLV. duce Hucobo, Cavenum condiderunt, atq; inde felicissimo victoriæ cursu progressi, Carthaginem funditus diruerunt. Carvenum postea semper duces Saracenos habuit, à Calipha illuc missos, donec novus ibi Caliphatus conderetur, ut in historia Saracenorum diximus. Imprimis Musa, una cum Taurico, viro strenuo, trajecto freto Herculeo, Bæticam seu Granatam invasit, & profligato Rogerio Gothorum rege, Castellæ regnum ingressus, Toletum expugnavit, relictaq; ibi exercitus parte, magna onustus præda, Carvenum reversus est. Ab hoc tempore semper Saraceni ex Carveno Hispaniis incubuerunt, donec eas cum adjacentibus insulis in potestatem suam redegere, & duo ibi regna, Cordubense & Granatense, condidere. Superatis etiam Pyrenæis montibus, qvasdam Galliæ partes suo adjecerunt imperio: trajecerunt etiam diversis temporibus in Italiam: & ex arce munitissima in Gargano, Apuliæ monte, Genuam & Beneventum diripuerunt: ipsum agrum Romanum vastaverunt: Romam etiam aliqvando adorti per biduum diripuerunt: Venetos afflixerunt: Sardiniam & Siciliam subegerunt. Ingressi etiam sunt oram Dalmatiæ, Illyrici,

Epiri & Peloponnesi, fauces etiam Hellesponti usq; ad Thracicum Bosphorum: ut & Cycladas, Cyprum & Cretam. Post hæc tempora regnum novum Tingitanum in Marocco & Fessa coaluit. Nam cum hactenus, ut ante diximus, Arabes rerum per Africam sub Caliphis eorumq; ducibus essent potiti, tandem ALBUL TEXIFIUS Maurus, Almohavidarum princeps, exterororum imperium exosus, circa annum clɔcı novum sibi regnum fugatis Arabibus condidit, & sedem imperii fixit Agmeti. Et ab hoc tempore Arabes, occupatis in Africa locis intra deserta munitioribus, rapinis & furtis se dediderunt, multumq; negotii rebus Fessanis fecerunt, ipsumq; aliqvando Tunetum ipsis eripuerunt. Texifii filius JOSEPHUS Tremisenum, Fessanum & Tunetanum regna, ut & multas in Hispania civitates subegit, & præfuit xxxi. annis. Josephi filius HALYS, cum regnasset ... annos, ab Alphonso VII. Castiliæ rege cæsus est. Hujus filius ABRAHAMUS anno ... ab ABDALA, homine vili, qvi ex ludimoderatore & concionatore, religionis & sanctimoniæ prætextu, tantam nactus est potentiam, ut prælium ... subire auderet, victus & ejectus est. Vocavit se ille Abdala ELMUAHEDINUM, nomine à concordia & unione sumto. Hujus Elmuahedi ... ABDUL MUMEN, occupato Marocco, jugulato Abrahami filio, & ... stirpe extincta, à xl. discipulis & xvii. scribis primus in Africa pontifex & ab exercitu imperator salutatus, imperium produxit usq; ad Tripolin. Hujus filius fuit JOSIPPUS; nepos JACOBUS MANSOR, rex potentissimus, qvi Arabes, si qvis alius, in ordinem redegit, & sub qvo scholæ Africanæ maxime floruerunt, cum & ipse à scientiis admodum esset instructus. Mansoris filius MAHEMETES ENASIR, alias MIRAMULINUS, ingenti prælio ab Alphonso VIII. rege Castellæ victus, lx. bellatorum millibus amissis, in Africam se recepit. Miramulini decem filiis in partes abeuntibus & sese invicem oppugnantibus, præfectisq; Fessanis, Tremisenis & Tunetanis rebellantibus, anno clɔccx. una parte Zacharias Tunetani regni fundamenta jecit: parte alia GAMARAZANUS à Tremisenis regibus oriundus, posteris Abdulmumenis victis, novam dominationem instituit: alia tandem parte ABDULACUS, ex Merina familia, Fessæ est rerum potitus, & regno Merinensium dedit initium. Fessa à Saracenis cœpit aula occidentalis & qvasi Machometani imperii altera sedes haberi, tantaq; sensit postea incrementa, ut, Marocco urbe regia paulatim deficiente, & in vastitatem redacta, ædium ibi numerarentur xliv. millia. Ultimum Merinæ gentis regem, tridem ABDULACUM dictum, XERIFUS seu SCIRIFIUS, i. e. ...

...

interpretes, qvi ad Machometem ſeductorem genus referebat, occidit, ſibiꝗ regnum aſſerere conabatur. Sed eum, anno cIↃcccclxxxi. prælio profligatum, SAIDUS præfectus regius Tunetum usꝗ fugavit, interꝗ varias turbas, aliis regulis alia occupantibus, ſibi ſuisꝗ regnum Feſſæ peperit. Poſt illius XERIFUS, tempore MACHOMETIS BENEVETI, regis Feſſæ, alicujus ex Saidi poſteris, prioris ſive filius ſive nepos, philoſophiæ ſtudiis & majoris artibus inſtructus, magnam ſibi apud populum, affectata gravitate & ſanctitate, cœpit conciliare gratiam. Erant illi tres filii, ABDELQVIVIRIUS, HAMETES & MAHAMET: qvi, ſimulato afflatu divino, in ſumma paſſim erant veneratione: & unus ex illis Feſſæ educandæ regiæ ſoboli præficiebatur. His permiſſum à rege Machomete, ut, cum Luſitani indies Africam crebris incurſionibus vexarent, tanqvam religionis defenſores, præfecturas regias, qvæ maxime vexabantur à Chriſtianis, conſcripto milite, ab injuriis vindicarent, & a jugo hoſtili liberarent. Proceſſit feliciter illis negotiū: & ſubito tantas vires ſumſere, ut, qvanqvam ſeniore Xeriſo è morbo defuncto, & ſeniore ejus filio Abdelqviviro in pugna peremto, reliqvi duo fratres Maroccum urbem, regulo ejus veneno necato, occuparent. Ex iis Hametes regium ſtatim titulum Marocci aſſumſit, omniꝗ fide & obedientia regi Feſſano abnunciata, omnes circumcirca regiones in poteſtatem redegit: Mahamet autem, tertius Xerifi filius, Suſiæ regem ſe dixit. Feſſanus rex utriꝗ demum non ſemel adverſus hos fratres expediit, ſed fruſtra. Illi enim in præliis plerumꝗ fuerunt ſuperiores, & jam undeqvaꝗ vires ſtabilierant. Sed cum junior ex illis nollet majori cedere, parricidale inde odium & bellum: in qvo minor Mahamet majori Hameti prævaluit, illiꝗ in prælio capto leges præſcripſit: qvibus cum ſtare nollet, denuo illum vi & fraude illuc perduxit, ut qvieſceret, & copiis in regem Feſſanum, ſuum qvondam diſcipulum, eductis, illum vivum cepit, & libertati qvidem & regno reſtituit, ſed, ut gravius in eum bellum moveret, acceptis ab eo locis munitioribus, qvæ obſtabant. Proceſſit alius. Feſſam poſt obſeſſionem biennalem redegit in poteſtatem Mahametes, jugulato rege. Turci qvidem, Feſſa occupata, Mahameti Xeriſo ſeſe opponebant, jugulati regis filios reducturi: permiſit tamen ille, & potentiſſimum regnum ad filium ABDALAM tranſmiſit, per utramꝗ Mauritaniam, Tingitanum nempe & Cæſarienſem, portentum. Hic Abdala, patre per proditionem à Turcis anno cIↃIↃlvi. occiſo, præeſt utriꝗ Mauritaniæ per xviii. annos præfuit. Ei defuncto ex teſtamento Mahametis Xeriſi debebant fratres, non filii ſuccedere. Sed filius Abda-

læ Mahametes præripuit patruis imperium. Illi igitur injuria exasperati, ab Amurathe III. Turcorum auxiliis impetratis, duobus prælüs profligarunt Mahametem, & MELICUS ex iis, i. e. niger dictus, qvia ex Æthiope femina natus erat, regni Mauritaniæ administrationem suscepit. Mahametes confugit ad Sebastianum, regem Lusitaniæ seu Portugaliæ, & sui ab eo reductionem in regnum impetravit. Res autem tam infeliciter cessit, ut, cum Sebastianus ipse expeditionem in Africam susciperet, vitam illa acie victus perdiderit, & incertam regni Lusitani successionem reliqverit. Memorabile est, qvod tres reges uno illo prælio Africano, qvod anno superioris seculi LXXVIII. contigit, desiderati sint, Sebastianus ferro; Melicus morbo, ex qvo morti proximus illi interfuit, & ad virtutem suos adhortatus, in ipso victoriæ articulo, admoto ori digito, animam efflavit; Mahametes, qvi reduci debebat, aqva in fuga extinctus. Post Melicum in Mauritania rex declaratus est ejus frater HAMETES: cujus alter filius Xeqves, ut anno ɔɔ̃xcv. debellaverit MuloNazarum, Mahameris filium, cum Nomadibus tumultuantem: qvodq; bellum alter Zidamus, anno [illegible] seculi VII. adversus Abdalam, Xeqvis filium, virum fortissimum, gesserit: qva deniq; ratione Maroccani, jugo utriusq; excusso, Mahameten, Hametis abnepotem, magno consensu regem proclamaverint, legere est libro Thuani CXV. & CXXVII. sicuti superiora de rebus Africanis extant libro [illegible] & LXV. TUNETI REGNUM qvod attinet, in illo Abraham, cujus majores jamdiu ei præfuerant, excusso Maroccanorum jugo, Teleusina etiam urbe occupata, late dominari cœpit, habuitq; ordine successores Belaben: Buthoren: Manstasaren: Ottomenum: Jesaiam: AbdelMumen: Zachariam: Mahameten: MeleiAssan seu Muleassaren, qvem tandem evertit HARIEDENUS BARBAROSSA, teste Thuano & Jovio, primum pirata, dein dux, tandem rex Cæsareæ: qvi non saltem Algiram, sed & Tunetum Turcis subjecit. Illi frater fuerat Horucius in insula Lesbo, patre Græco & Machometis sacra secuto natus, qvi in disciplina archipiratæ Camali eruditus, [illegible] inopiam domi ferre non posset, arrepta trireme, cum fratre omnes [illegible] mari commisit, & pedetentim multis servis & navigiis auctus, in [illegible] niam, ascitis in societatem aliis piratis, pervenit. Jamq; ducis [illegible] debat: &, cũ duo fratres de regno Algiræ seu Algerii contenderent, [illegible] se applicans, Numidas eqvites, qvos vulgus Arabes vocat, in auxilium [illegible] prelio adscivit, facileq; Mauros militiæ ignaros per partes [illegible] tandem regno potitus, mare non saltem undiq; [illegible] reddidit [illegible]

[illegible]

mediterraneis cum expeditis cohortibus evagabatur, & plurimis locis in suam potestatem redactis, tandem Tremisenû regem, socium & amicum Caroli V. regno expulit, nihil curatis Hispanicis copiis, subsidio illi missis. In pugna ab Hispanis & sociis eorum Mauris victus, eq; fuga retractus & trucidatus, regni heredem reliqvit fratrem Hariedenum: qvi viribus auctis Hispaniæ & Sardiniæ oras prædari, & ad imperium totius Africæ aspirare cœpit, inq; ea passim victricia arma circumtulit, suaq; nominis celebritatem meruit, ut à Solimanno, Turcarum imperatore, tribus Bassis, qvi est supremæ in aula Ottomannica dignitatis honor, qvartus accepto è manu Solimanni vexillo, gladio & sceptro adderetur, summumq; ei esset maris imperium, ipseq; Auriæ, felicissimo hactenus in classibus Cæsaris ducendis duci, opponeretur. His honoribus jam elatior, impetum instructissima classe in regnum fecit Neapolitanum, & multis oppidis in littore exustis & vastatis, in Africam se recepit, & totus fuit in regno Tunetano seu Punico occupando. Illud [illegible] fere millibus passuum ab occasu in ortum extendebatur, & introrsus ad Æthiopiæ arenas pertingebat. Huic regno tunc, cum Hariedenus illi inhiabat, præfuit MULEASSER, Machometis filius, qvi continua serie, ut est apud Jovium lib. XLIV. ad Omarem, Machometis pseudoprophetæ consangvineum & discipulum, ortum retulit, & cujus majores per [illegible] CCLV. annos regno Tunetano præfuere. Hic, ut paterno potiretur regno, XXII. fratres, eorumq; filios, aut jugulavit, aut oculis privavit, aut regno ejecit: qvorum aliqvi ad Numidas; aliqvi ad Hariedenum delapsi, undeqvaq; auxilia sollicitabant. Cumq; Muleasser ob truculentiam & avaritiam non placeret Tunetanis, Hariedenus facile est admissus, cum crederetur ROSCETTEM, Muleassaris fratrem, qvem ad se profugum antea receperat, in paternum solium reducturus. Sed cum ille nusqvam compareret, & Byzantii detineretur, cives Tunetani ad arma conclamarunt, & Turcas in arce inopinato concursu oppugnarunt. Sed frustra. Eruptione enim illi facta supra tria millia trucidabant, triplo pluribus vulneratis. Eo facto, omnes Pœnorum urbes in fidem sunt receptæ, & veteris Carthaginis portus splendorem novum meruit. Muleassarem Carolus V ad suam gratiam confugientem in regnum reduxit, & septingentis ferme navibus advectus, atq; Tunetano propugnaculo vi expugnato, omni hostium classe potitus, instructa acie Hariedenum cum centum Pœnorum millibus in fugam conjecit. Interim servorum Christiani nominis numero sex mille, effractis ergastulis, atq; dum Hariedenus in templo cum suis consultaret, occupata.

Tunetana arce, regiisq; armis & thesauris potiti, Cæsari incruentæ victoriæ felicitatem peperere, qvia Hariedenus cum Turcis fuga sibi consuluerat. Cæsar Tunetum, ut & Hipponem, unde Hariedenus Algerium enavigaverat, in potestatem redegit & diripuit: atq; Maleassari ea conditione, ut Christiani nominis esset amicus, & binos falcones & binos eqvos tributi nomine qvotannis solveret, & Tunetano præsidio, qvod ex Hispanis amplius mille imponebatur, stipendium solveret, regnum permisit, & triumphabundus ad sua rediit. Hariedenus autem, refecta classe, direpto prius Magonis portu in minori insula Baleari, Byzantium pervenit. Postea Carolus Cæsar denuo in Africam trajecit, ad Algerium expugnandum: sed infelicissima omnium expeditione, cum, fœda tempestate navigiis præcipuis amissis, ad extremam inopiam redigeretur. Tandem Muleassarem, cum ad majora præsidia à Carolo V. adversus Turcas impetranda in Italiam navigasset, AMIDAS filius, regno Tunetano occupato, reducem oculis privavit. Sed frater Muleassaris, ABDAMELECH, ei, cum abesset, vicissim, consiliis usus Hispanorum, regnum eripuit. Cum præfuisset XXXVI. dies, decessit vita. Successit ei filius MACHOMET minorennis sub tutoribus: sed hunc vicissim regno dejecit AMIDAS. Amidam Uluzalis Turcicus præfectus tandem toto Tunetano regno exuit. Illud qvidem Johannes Austriacus, auspiciis fratris Philippi regis Hispaniarum, post memorabilem victoriam maritimam anno CIↃIↃLXXIII. Machmeti, fratri Amidæ, restituit. Sed paulo post omnia redierunt in potestatem Turcarum. Et sic finis Tunetano regno impositus est, qvod ab Abrahamo annos CCCLXX. duraverat,

LIBRI TERTII
SECTIO XII.
de Germaniæ principibus & rebuspublicis.

QV. I. *Qvod felix faustumq; sit, ex tam longinqva peregrinatione in natali patriæ nostræ solo portum inveniet nostra historia.*

Germanorum vires, antiqvissimis jam seculis orbi tremendas, & varios populos, qvos Germania nutriit, jam cognovimus lib. I. sect. III. qv. [illegible] & XXIII. ubi simul annotatum est, qvod qvinq; Germanorum genera Plinius fecerit, Vindilos, Ingævones, Estævones, Hermiones & Peucinos. Postqvam autem Romani, superatis jam Gallis, & pluribus in iis provinciis constitutis, arma etiam in Germaniam transferrent, in illa sibi ad [illegible] subjecerunt maximam Seqvanorum, qvæ præter Seqvanos interiores comple-

plectebatur totum tractum Basiliensem, ubi sunt Helvetii & Rauraci: Tractum Argentoratensem in Alsatia: Germaniam primam seu superiorem, qvæ magnam Lotharingiæ partem continebat: & Germaniam secundam seu inferiorem, ubi est Ubiorum Agrippina. Juxta Danubium autem ibi constituerant provincias, Rhætiam primam circa alpes Grisorum: Rhætiam secundam, qvam Lycus fluvius à prima disterminat: Noricum, qvod Oenus fluvius separat à Rhætia secunda; Pannoniam primam, qvam mons Cetius Norico conjungit: Valeriam seu Croatiam inter Danubium & Dravum; Pannoniam secundam, inq; ea Saviam. Multæ tamen harum terrarum ante tempora Romanorum spectaverunt ad Gallias potius, qvam ad Germaniam: sed successu temporis à Germanorum populis occupatæ, & Romanis ereptæ sunt, sicuti illi antea, Gallis devictis, eas in provincias redegerant. Qvanqvam vero antiqvitus Helvetia & Belgium ad Germaniam non pertinuerunt, sed ad Gallias, non tamen angustiores fuere fines Germanis, qvam nunc sunt. Nam alibi per Poloniam, Bohemiam, Hungariam, ad ipsum usq; pontum Euxinum & ad Danubii ostia, terræ amplissimæ Germanico nomini parebant, qvæ nunc divulsæ, Sarmatas & alias gentes nutriunt. Taceo, qvod Cluverius probat, per totam Hispaniam, Hetruriam, Galliam, Britanniam & Illyricum, usum lingvæ Celticæ, id est, Germanicæ antiqvitus fuisse. Jam tempore Tarqvinii Prisci, sexcentis ante Christum natum annis, duo Ambigati regis Celtarum ex sorore nepotes, cum prægravante multitudine, uberius solum qvæsituri, consedere alter Sigovesus circa Hercynium saltum; alter Bellovesus transcensis Alpibus in Italia, ubi condidit Mediolanum. Brevi post alia Germanorum manus, duce Elitovio, vestigia priorum secuta, ibi consedit, teste Livio, ubi nunc Brixia & Verona est. Atq; ex his ortus est ille Brenno, qvi Romam igne, ferro, manibus, solo æqvavit. Galli Senones qvidem à Livio vocantur: sed Florus libro v. illos dicit ab ultimis terrarum oris, qvum cingerentur omnia oceano, ingenti agmine profectos, & ab eadem ferocia & robore corporis eos describit, qva Svevi Sennones Balthicum mare, qvod Livio est Oceanus, accolentes describuntur Cæsari. Ducentis post annis alius Brennus, cum Lemmorio & Lutario, in Dardaniam, Thraciam, Græciam, Asiam penetravit: & inde origo Galatarum seu Gallogræcorum, ut est apud Livium libro xxxviii. Nihil dico de Gothorum, Vandalorũ, Svevorum expeditionibus, qvæ libro ii. sect. iv. qv. xi. xii. xiii. xiv. sunt explicatæ. Nihil de Francis, qvorum historiam dedimus lib. iii. sect. ii. qv. i. Ut Cimbri

& Teu-

& Teutoni, cum terras eorum inundasset Oceanus, in Galliam irruperint, & junctis sibi Tigurinis, ipsi Romæ extrema minati, post deletos aliqvot Romanorum exercitus, à Mario tandem profligati sint, dictum est lib. II. sect. qv. XXX. Sed & in Britanniam se effuderunt, ut documus hoc libro sect. IV. qv. II. Cæterum eo tempore, qvo Romani in Galliis subjugandis fuere occupati, Germani etiam, subinde transito Rheno, in Gallias emigrarunt. Ariovisti & Svevorum conatus contra J. Cæsarem in ipsis Cæsaris commentariis leguntur. Augustus qvidem per Vinicium, Agrippam, Drusum & Tiberium, superato Rheno & Visurgi, Germanis omnia extrema minitabatur: sed Albim superare non poterat. Arminius, Cheruscorum princeps, integris XII. annis vim armorum potentissimi populi Romani, ipsis diffidentium Germanorum auxiliis suffultam, sustinuit. Ab hoc tempore subinde Germani, sociatis inter se armis, in provincias Romanorum penetrarunt. Cattorum pars, qvam Tacito teste, Batavam vocabant, consedit in insula Rheni, qvam adhuc vocamus Bataviam. Marcomanni & Qvadi transibant in Valeriam; Carpi è natione Bastarnarum, ut & Svevi, in Pannoniam; Marcomanni, pars Svevorum, in Transilvaniam. Hæc omnia copiose deducit Beatus Rhenanus & alii. ALEMANNI, factio Sveyorum Transalbianorum, occupatis inter Mœnum, Rhenum & Danubium sedibus, juxta silvam Hercyniam, succenturia[illegible] illis populis Germanorum, qvos ibi premebant Romani, multum negotii imperatoribus Romanorum sub pluribus regulis facessebant: tandemq; latius progressi, Germaniam primam & partem Helvetiorum & Rhe[illegible] Romanis adimebant. FRANCI interea Germaniam secundam & utramque Belgicæ partem, ejectis Romanorum præsidiis, occuparant, & in ipsa Germania jam Thuringis, jam Saxonibus graves erant. Qvumq; ab Alemannis Mœno fluvio dirimerentur, faciles undiq; litium occasiones. Superiores plerumq; tamen erant Franci: qvorum rex Clodoveus M. tandem, in magno periculo constitutus, si vicisset, se pietati Christianæ nomen daturum promisit. Et sic victoria ad Tolbiacum penes Francos stetit. Alemanni autem ab illis, ut & omnis Gallia & Burgundiones, leges ab illis acceperunt. Thuringi, Saxones, Bavari perstiterant qvidem: semper tamen illis vigilandum erat, ne Francorum jugum susciperent, donec imperium illud Germanicum coaluit, in qvod tandem ipsum supremum Romanorum axioma collatum est: qvodq;, ut antea fuit descriptum in sex provincias, Françoniam, Bavariam, Sveviam, Saxoniam, Rheni tractum & Burgun-

qvodiam, ita jam decem sive circulis, sive provinciis comprehenditur, qvia Saxonia jam dividitur in superiorem & inferiorem, & septem ita constitutis provinciis accensetur inferior Germania, Westphalia & Austria. Nos ex Africa in peregrinatione nostra historica reduces, in BELGIO vela nostra contrahemus, reliqvum iter pedites facturi. Et recte à Belgio seu Germania inferiore, qvæ naviganribus à meridie in oceano Germanico prima occurrit, faciemus initium, de reliqvis fœderatis rebuspublicis postea dicturi. Consistit autem omnis Germania inferior in xvii provinciis, ex qvibus qvatuor ducatus nomine veniunt, Brabantia, Lucemburgum, Limburgum, Geldria Septem gaudent comitatus titulo, Flandria: Artesia: Hannonia: Hollandia: Zelandia: Namurcum: Zutphania. Unus præterea est marchionatus Antuerpiensis, & qvinq; dominia, Frisia, Mechlinia, Trajectus, Transisalania, Groningium. Hæ provinciæ, tot colonis habitatæ, ut vel ccviii. oppida muris cincta, & cl. sine muris numerentur, antiqvis temporibus singulæ propemodum singulos principes, dominosq; habuerunt, legibus certisq; conditionibus adstrictos, ne potestas in tyrannicum dominium apud populos libertati adsvetos converti posset. Tractu tamen temporis omnes vel per connubia, vel per pacta ad pauciores, & deniq; ad unum Brabantiæ principem, inde ad archiduces Austriæ, regesq; Hispaniarum pervenerunt. Qvi autem olim principes in singulis hisce provinciis imperitaverint, si explicare allubesceret, nimis operoso & prolixo sermone foret utendum. De præcipuis tamen breviter agam. FLANDRIA, ut prima est inter reliqvas, à qva omnes Belgii incolæ per universam prope Europam extra Germaniam Flandri, item Flemingii appellantur, unde etiam prodierunt, qvorum facinora orbi terrarum maxime innotuerunt: ita suos nobis dominos prima depromet. Primus, qvi apud Flandros, post ejecta à Gandensibus, gentis capite, temporibus Ludovici M Romanorum præsidia, rerum potitus est, vocatur LUDOVICUS BOCK seu hircus, aut, ut Gagvinus libro x. in annalibus Francorum eum vocat, LUDERICUS Lillescuqvus, Salvarti principis Digeonensis filius, Clotarii II regis Galliarum gener, qvem, aut, ut idem Gagvignus ait, cujus filium Antonium Dagobertus, Ludovici M. filius, anno ɔcxx. Flandriæ Forestarium seu custodem silvarum atq; nemorum adversus Normannorum irruptiones & vim grassatorum latronumq; publicam constituit. Pronepotem Luderici I. Ludericum II Estoredi filium, Carolus M. comitem Halebecensem creavit, qvi primus fidem Christianam in his locis

 ample-

amplexus, ad eandem inter gentiles latius propagandam, doctores ex angelii evocavit. Hujus filius fuit Ingelramus; nepos Andaqverrus seu Odoacer; pronepos BALDUINUS, à brachio ferreo cognominatus, qvi Juditham, Caroli Calvi imperatoris & regis Galliæ filiam, regis Angliæ viduam, inscio patre rapuit. Proscriptus igitur ægre socero reconciliari potuit: qvi tamen tandem virtute Balduini delinitus, primum illum Flandriæ comitem creavit, amplissimis illi terris in dotem concessis, supremo imperatoribus & directo dominio reservato. Hunc anno ID CCCLXXXIX. defunctum secuti sunt recta generationis serie Balduinus Calvus, qvi Brugas à patre conditas muro circumdedit: Arnoldus Priscus: Balduinus III. Arnoldus junior, gener Berengarii: Balduinus IV. barbatus: Balduinus V. bonus seu insulanus: Balduinus VI. pacificus, qvem alii Ludovicum pium nominant. Hi omnes, dū adversus Normannos, aliosq; hostes, fideles imperatoribus navabant operas, fines suos admodum protulerunt. Filio Balduini VI. anno CIↃLXX. defuncti, Arnoldo simplici, comiti Flandriæ nono, Robertus Frisius patruus sub prætextu tutelæ totam Flandriam præripuit, eoq; caeso, & fratre Balduino VII. fugato, illam occupavit. Filius ejus fuit Robertus Hierosolymitanus, sacram militiam cum Gothofrido Bullionæo professus; nepos Balduinus Dolabra, à dolabra seu securi nomen adeptus. Hic sine heredibus masculis decedens, præteritis agnatis, provinciam ultima voluntate transtulit in Carolum amitinum, Canuti Danorum regis filium, comitem Flandriæ XIII. Cujus filio Guilielmo Normanno, comite XIV. ob tyrannidem anno CIↃ CXXIX. repudiato, ordines elegerunt Theodoricum, alterum Balduini Dolabræ amitinum, Alsatiæ Landgravium, qvi vel qvinqvies in Palæstinam profectus, virtutis specimina non pauca edidit. Filius Theodorici successit, Philibertus, aliis dictus Philippus Alsatus, cognomento Magnus, qvi bis in Syriam profectus, regem Albaniæ Saracenum, in cujus scuto luteo leo niger ungvibus insurgens pictus erat, sua manu interfecit, & hæc insignia in posteros transmisit. Post Philibertum præfuit ejus sororius Balduinus VIII. comes Hannoniæ & Namurci, Balduini VI. pronepos. Cujus filius Balduinus IX. Hierosolymitanus, notissimus ille est imperator Constantinopoleos, qvam anno CIↃCCV. occupavit. Reliqvit duas filias, Johannam & Margaretam. Illius connubio primùm Ferdinandus, Sanctii regis Lusitaniæ filius; deinde Thomas Sabaudiæ comes, Flandriam acqvisiverunt. Hæc cum reliqvisset ex duobus maritis filios, inter illos non exigua lis de successione orta est. Qvi vero ex posteriori con-

conjugio Gulielmi Borbonii Dampetrai nati fuere, Gulielmus & Gvido, reliqvis prælati sunt. E Gvidone, qvem Philippus Pulcer, rex Galliæ, qvia pro Anglis adversus se steterat, captum in vinculis ad mortem usq; detinuit, natus est Robertus Bethunensis, vir admodum magnanimus, qvi sua adversus Gallorum reges egregie tutatus est. Post illum, anno clɔcccxxii. defunctum, Flandriæ præfuit ejus nepos ex filio Ludovico, cui Jola uxor in dotem attulerat comitatum Niversii, Ludovicus Nivernensis, Cressiacus dictus, qvod in prælio ad Cressiacũ contra Anglos cæsus est. Ex hoc & Margareta, Philippi V. regis Galliarum filia, natus Ludovicus Molanus, jure paterno comes Flandriæ & Niversii, dominusq; Antuerpiæ & Mechliniæ; post matris autem obitum comes Burgundiæ & Artesiæ factus, ducta filia Johannis, ducis Brabantiæ, ducatum Brabantinum & Limburgicum reliqvis provinciis adjecit. Cujus, cum anno clɔccclxxxiii. defungeretur, filia unica nupta Philippo Valesio audaci, duci Burgundiæ, juniori Johannis regis Galliarum filio, ei peperit titulum Flandriæ & Burgundiæ. Filius ejus est Johannes intrepidus, qvi anno clɔcccccvii. agnatum Ludovicum Aurelianensem propter corruptum sibi torum curavit Parisiis interfici, & xii. post anno à Carolo regis filio per sicarium vicissim sublatus est. Ex hoc natus est Philippus Bonus, pater Caroli audacis. De his jam in libri hujus sectione *. ubi de ducibus Burgundiæ egimus, dictum est. Historia autem comitum Flandriæ ex subjecto schemate erit dilucidior. Ubi notetur, qvod aliqvi Gertrudin, nuptam Landgravio Alsatiæ, non faciunt filiam Roberti Frisii, sed Roberti Hierosolymitani. Interim, qvod jus reges Galliæ in Flandriam prætendant, legatur libro xl. Thuani.

COMITES FLANDRIAE.

Ludericus I. Salvarti principis Digeonensis filius, gener Clotarii II. ...

Antonius, Flandriæ Forestarius.

Estoredus.

Ludoricus II. comes Halebecensis.

Ingebramus.

Odoacer seu Andaqver.

1\. *Balduinus cum brachio ferreo, primus Flandriæ comes, gener Caroli Calvi imperatoris & regis Galliæ. ob. 889.*

2\. *Balduinus II. Calvus.*

3\. *Arnoldus pacificus seu priscus.*

4\. *Balduinus III. junior.*

5\. *Arnoldus junior, gener Berengarii.*

6\. *Balduinus IV. barbatus.*

7\. *Balduinus V. bonus seu insulanus.*

8\. *Balduinus VI. pacificus seu Montensis.*

- 9\. *Arnoldus simplex, à patruo Roberto Frisio pulsus.*
- *Balduinus VII. à patruo & ipse pulsus.*
- *Balduinus, comes Hannon. & Montens.*
- *Balduinus comes Hannon. & Namurci.*
- 17\. *Balduinus VIII. gener Theodorici Alsati.*
  - 18\. *Balduinus IX. Imper. Constant.*
    - *Johanna, nupta*
      - 19\. *Ferdinando Lusitano.*
      - 20\. *Thomæ Sabaudo.*
    - *Margareta, nupta*
      - *Gvilielmo Borbonio Dampetræo.*
        - 21\. *Gvilielmus.*
        - 22\. *Gvido Dampetræus.*
        - 23\. *Robertus Bethunensis.*
        - *Ludovicus Nivernensis.*
        - 24\. *Ludovicus Cressiacus.*
        - 25\. *Ludovicus Malanus.*
        - *Margareta, uxor 26. Philippi Audacis, ducis Burgund.*
        - 27\. *Johannes intrepidus.*
        - 28\. *Philippus bonus.*
        - 29\. *Carolus audax.*
        - 30\. *Maria, uxor Maximil. imp.*
        - 31\. *Philippus.*
        - 32\. *Carolus V. imp.*
      - *Burchardo Avenienss. comiti.*
        - *Johannes, stirps comitum Holland & Zeeland.*
        - *Balduinus.*
  - *Henricus, imper. Constantinop.*
  - *Volanta, ux. Petri imp. Constantinop.*
    - *Balduinus, imp. Constantinop.*

10\. *Robertus Frisius.*

- 11\. *Robertus Hierosolymitanus.*
- 12\. *Balduinus Dolabra.*
- *Adela, uxor Canuti reg. Dan.*
  - 13\. *Carolus.*
- *Gertrudis ux. Landgravii Hassiæ.*
  - 15\. *Theodoricus Alsatus.*
    - 16\. *Philibertus M. Alsatus.*
    - *Margareta ...* [illegible] *Hannonie.*
- 14\. *Gvilielmus Normannus, rejectus.*

Mechtildis, ux. Gvilielmi ducis Normann.

- *Robertus.*
- *Gvilielmus.*

II. Vicini Flandris Brabanti qvo olim magistratu, qvibusve principibus usi sunt?

BRABANTIA olim dicta est Brachbantia: inque ea situs est marchionatus Antuerpensis & Bergensis op Zoom, ducatus Arschotanus & Limburgensis, comitatus Hoochstraten & Megen, baronatus Bredæ, & dominatus Mechliniæ, urbes Bruxellæ, Antuerpia, Silva ducis. In hujus ducibus describendis qvi navarunt operam, illos à temporibus, qvæ Christi natalem præcessere, deductos vocant duces Tungrorum: qvorum primus fuerit SALVIUS BRABO, cui neptem J. Cæsaris credunt nupsisse. Hujus posteros Romanis diu sociatos ajunt tandem ab imperio defecisse, & illum, qvi hoc primus conatus est, qviq; partibus imperatorum desertis ad Gallorum reges accessit, vocant LANDONEM, Caroli pulcri filium. Hujus Landonis, qvi anno ccccLXXVIII. obiit, posteri sunt Austrasius: Carolus Nasus: Carolus Hasbanius: Carolomannus: Pipinus I. de Landis, magnus Dagoberti M. amicus, à qvo una cum S. Arnulpho Austrasiæ primas est constitutus. Hujus Pipini de Landis filius Grimoaldus successit qvidem patri: sed illo sine liberis defuncto, soror ejus Begga nupsit Ansegiso, S. Arnulphi filio, & Pipinum Crassum Herstallum, Frisiorum hactenus paganorum egregium domitorem, enixa est: qvi, ut superiori libro, sect. v. q. II demonstravimus, Caroli Martelli fuit pater, Pipini regis Galliæ avus, & Caroli M. proavus. Carolus ille Martellus, id est, malleus cognominatus, contra Saxones, Alemannos & Svevos, Eudonem item Visigothum, Aqvitaniæ & Vasconiæ principem, gravia gessit bella. Cumq; Eudo, superatus prælio, à Saracenis imperatrasset auxilia, qvi jam decimum annum in Hispaniis agebant, illi, Galliam ingressi, Burdegalam captam diripuere. Sed Martellus, retracto in suas partes Eudone, Saracenis ad Turonium occurrit, eorumq; LXX. millia peremit, & domitis Burgundis, magnaq; Aqvitaniæ parte post Eudonis fata sui provinciis adjecta, Frisios penitus subegit, eorumq; idola subvertit. Ab hoc tempore Brabantia cum imperio coaluit. Imperatores ipsi eam initio administrabant. Postea duces Lotharingiæ in beneficium illam obtinuere. Ex qvibus Henricus, comes Limburgensis (cujus filius Henricus, ducta in Hispaniis Alphonsi VI regis Castellæ filia notha, primus fuit rex Portugalliæ anno clɔcv.) ducatu Brabantiæ est exutus. Comes ille fuit Lovanii & Bruxellensis, sangvinemq; ad Carolum Hasbanium, priscum Brabantiæ ducem, retulit, & ducta Henrici V. sorore Sophia, in dotem accepit Brabantiam. Successores ejus uno catalogo comprehendemus.

DUCES BRABANTIÆ

A. C. A. R.

1108 I. GOTHOFREDUS BARBATUS, comes Lovanienſis & marchio imperii, Henrici III. comitis Lovanienſis filius, Henrici IV. imperatoris gener, ab Henrico V. dux Brabantiæ poſt expulſum comitem Limburgi creatus. Barbatus dictus eſt, qvia patri promiſerat, non ante ſe barbam poſiturum, qvam Brabantiam ab Arduennæ principibus occupatam recuperaſſet. 12

1120. II GOTHOFREDUS II. F. cum Limburgi comite, Brabantiam repetente, ſæpius conflixit. Ducem ſe etiam ſcripſit Lotharingiæ. 23

1143. III GOTHOFREDUS III. F. patre defuncto, infans in cunis ſuſpenſus ab arbore, præſentia infantili Grimbergiis hoſtibus animum ademit; ſuis addidit, fidiſſimis uſus Flandrorum auxiliis. 40

1183. IV. HENRICUS PROBUS, F. gener Philippi Gallorum regis, ſocer Ottonis IV. imperatoris, expeditioni Hieroſolymitanæ ſocium ſe adjunxit, & præterea cum Geldris, Hollandis, Leodienſibus & Gallis non ſemel conflixit. 47

1230. V. HENRICUS MAGNANIMUS, F. Philippi imp. gener, cujus frater Henricus eſt ſtirps Landgraviorum Haſſiæ modernorum. 1[illegible]

1247. VI HENRICUS MANSVETUS, F. 1[illegible]

1260. VII. JOHANNES I. F fratri natu majori Henrico, ob vitia qvædam naturæ minus idoneo, prælatus: qvod cum Lovanienſes ægre ferrent, bellum inde. Limburgi ducatum ab Adolpho Montium comite coemit: cumq; Geldrorum comes & archiep. Colonienſis ſe ei opponerent, victoriam ab illis reportavit.

VIII. JOHANNES II. F.

1312. IX. JOHANNES III. F. grave bellum geſſit cum Ludovico Flandro propter Mechlinenſes, qvos patriis poſſeſſionibus junxit. 41

1355. X JOHANNA, F. primum Wilhelmo IV comiti Hollandiæ, deinde Wenceslao Lützelburgenſi, qvem frater Carolus IV. ducem Brabantiæ creavit, nupta. Hic Wenceslaus, cum ob mercatores Brabantinos, pecunia exutos, bellum cum Gvilielmo Juliacenſi gereret, captus eſt ipſe cum pleriſq; proceribus: cumq; ſine liberis decederet, ad ſororis Margaretæ, Ludovico Malano, comiti Flandriæ, elocatæ poſteros transmiſit ducatum. 28

1383. XI. MARGARETA, Johannæ ex ſorore Margareta & Ludovico

Mala-

Malano comite Flandriæ neptis, Philippo Valesio Audaci marito, duci Burgundiæ, Brabantiam dotis nomine adjecit. Reliqvit tres filios: ex qvibus Johannes, pater Philippi boni, adiit ducatum Burgundiæ, & comitatum Flandriæ; Antonius ducatum Brabantiæ; Philippus comitatum Niversii. 31

1404. XII. ANTONIUS, filius Margaretæ ex Philippo Burgundo, pro Carolo VII. Gallo adversus Anglos arma expediens, in prælio Azincurtiano una cum fratre Philippo trucidatus. 11

1415. XIII. JOHANNES IV. F. Academiæ Lovaniensis fundator, pauperum pater dictus: qvi annum agens XVI. uxorem duxit Jacobam, Gvilielmi ducis Bavariæ, comitis Hannoniæ & Hollandiæ filiam: qvæ, cum proceres luxum ipsius castigassent, in Angliam trajiciens, illic, vivo adhuc Johanne, duci cuidam Glocestrio nupsit. Hic, contracto in Anglia exercitu, Caletum pervenit ad occupandam Hannoniam, uxoris Jacobæ nomine. Diuturnum inde bellum: in qvo tamen succubuere Angli. Et divortium improbavit pontifex. Glocestrius aliam duxit uxorem. Johannes autem Jacobam non recepit. 10

1426. XIV. PHILIPPUS, Fr. qvi sponsæ, Andium ducis filiæ, adventanti obviam prodíturus, ex apostemate obiit. 4

1430. XV. PHILIPPUS BONUS, dux Burgundiæ, Johannis intrepidi filius, Margaretæ & Philippi audacis nepos, hereditario jure à patre Burgundiam, Artesiam, Flandriam, Bononiam; à patruelibus Johanne IV. & Philippo Brabantiam & Limburgum accepit: Hollandiam & Zelandiam, qvæ ad Jacobam, heredē Bataviæ, Johannis uxorem profugam spectabat, partim armis & vi, partim certis pactis acqvisivit. Atque ita primus florentissimi imperii Belgici & [illegible] in eo provinciarum conditor fuit Philippus, frustra Gallis reluctantibus. Ordinem aurei velleris XXX. eqvitum instituit, &, qvod Ludovicus Vives annotavit, exemplo ebrii rustici, in aulam deportari, lautiusque & basilice habiti, & ad eandem denuo crapulam redacti, vanitatem seculi depinxit. 37

[illegible] CAROLUS F. audax, bellator & pugnax cognominatus: cujus potentiam ægre ferens Ludovicus XI. Galliarum rex, & ipse eum oppugnavit, & Renatum Lotharingū in eum irritavit. Sed cum fortiter hos hostes sustinuisset: Gallum, in ipsa Lutetiarum urbe

gravi

gravi obsidione pressum, ad æqvas pacis conditiones protraxisset: Leodium gravi ruina involvisset: Geldriam & Zutphaniam emtionis titulo suis provinciis adjecisset, jamq; regis nomen ambiret, & spe nuptiarum filiæ unicæ plures principes lactaret: in Helvetios, Lotharingo fœderatos, expeditione suscepta, ter fusus, castris & divite præda, ipsaq; ad Nancejum vita, exutus est. Comminæus graphice ejus ingenium primis vii. libris describit, & in hanc cladem ideo eum incidisse putat, qvia omnem felicitatem suam a suo pendere ingenio & virtute credebat.

1477. XVII. MARIA, F. heres ex asse Burgundiæ, Brabantiæ & reliqvarum provinciarum, elocata Maximiliano Austriaco, Friderici III. imperatoris filio, post qvinqvenniũ eqvi ruina obiit, omnesq; ducatus & ditiones Philippo filio, qvi amor ac delicium generis humani dictus est, sub Maximiliani tutela reliqvit. Hic gener Ferdinandi Catholici Hispaniæ regis adscitus, & anno ætatis xxvii. denatus, ad Carolum V. ejusq; posteros Philippum II. III IV. reges Hispaniarũ, regna sua, hosq; ducatus & provincias transmisit.

III. *Ut celebres Flandriæ comites & Brabantiæ duces descripsisti, ita, si videtur, de reliqvis in inferiori Germania familiis illustribus nonnihil adjungito.*

Illarum olím plures fuerunt. Sed sensim potentiores per connubia vel alia ratione sive conjunxere sibi reliqvas, sive, illis intereuntibus, agros eorum suis adjecere. Omnium historiam explicare nec licet, nec libet. De Hollandiæ comitibus & Geldriæ ducibus pauca tantum dicemus. HOLLANDOS, olim BATAVOS dictos à Batone, qvi Batenburgum sedem regni habuit, à filio ejus Heso Neomagum translatam, gentem fuisse Germanicam, Cattorum partem, suamq; libertatem acriter sub certo magistratu semper tutatos, cum Romanis tandẽ societatem contraxisse, eorumq; principibus auxiliares copias, non exiguum multarum victoriarum adjumentis, nunqvam non submisisse, tandemq;, cum Romani auxilia in delectum obtraherent, & delectum ipsum non modo avare exercerent, sed, qvod minime ingenuis ferendum erat, stuprorum contumelia onerarent, fecisse Batavos, qvod fortes viros decebat, armaq;, qvibus libertatem & pudicitiam tuerentur, sumsisse, pulsoq; sua insula Romano nomine, magna per Germanias Galliasq; fama, libertatis auctores fuisse celebratos, autor est H. Grotius in libro de antiqvitate reipublicæ Batavicæ. Idem demonstrare conatur, post lapsum imperii Romani, cum Franci, Saxones, Slavi, Normanni atq; Dani

variis

variis incursionibus omnia infesta haberent, Batavis etiam & vicinis Frisiis & aliis populis multos labores exantlandos fuisse, qvibus se suaq; defensarent: sibiq; tandem præfecisse comites, qvi pari potestate fuerint in territorio suo, qva essent imperatores in Germania aut Italia, non obstricti ullo Feudi vinculo, nulli vicino principi, ac ne qvidē imperio Romano, obnoxii. Alii Carolum calvū imperatorem, vel, ut Janus Douza contendit, Carolum simplicem, Francorum regem, cum maritima imperii loca, & imprimis Hollandiam, à Danorum & Normannorum classe vexari intellexisset, dicunt THEODORICO, viro forti, cognomine Frisio, Sigisberti Aqvitani, ut Scriverius censet, filio, vel filio Gerolfi, Frisiorum comitis, secundum Reginonem, principatum sub comitis titulo concessisse, qvi à Frisiis qvidem pulsus initio sit, sed recuperata dignitate non illos saltem, sed & Zelandos debellarit, sibiq; subjecerit. Nos, anteqvam continua serie reliqvos recensemus, id præmittendum ducimus, primum FRISIORUM sive ducem sive regem, qvi notus est, ut ex Emmii Frisia patet, fuisse circa annum DCLXXX. Aldegillum, à Wilfrido episcopo Anglo baptisatum: cujus tamen filius RADBODUS Christianos perrexit affligere, &, qvanqvam à Pipino Crasso diuturnis bellis eo redactus est, ut baptismum promitteret se suscepturum, cum tamen jam alterum pedem in baptisterio haberet positum, retraxit miser illum, & paulo post subita morte extinctus est. Postea Frisii imperio Germanico accesserunt, sua semper usi libertate. Eorum universa provincia in tres partes distingvitur, qvarum una est orientalis cis Amasin Ostfrisia, in qva est Emda, qvæ Frisiæ comitibus, plerumq; Ezardis vel Ennonibus dictis, paruit: altera trans Amasin, qvæ Gröningam continet: tertia Westfrisia versus occidentem, in qva est Franekera, porrigitur. Cum superioribus seculis in factiones abirent Frisii, & aliqvi se Vetcōperos; alii Schiringios tempore Friderici III. & Maximiliani I. vocarent, Albertus dux Saxoniæ, autoritate Maximiliani, potentiā apud Westfrisios vi stabilivit, eosq; in beneficium accepit jure hereditario. Nunqvam tamen qvietis usus est Frisiis, ipseq; in obsidione Gröningæ, qvam frustra tentabat, morbo correptus, & Emdæ extinctus est. Filius ejus Georgius, cum Gröningenses comiti Frisiæ Ezardo hac conditione obtulissent urbem, ne unqvam ad Saxones rediret; reliqvi etiam Frisii, qvos vocant Stadlandos & Butiadas, in libertatem se vindicarent, jugo comitis Oldenburgensis excusso, & Ezardo libertatis suæ tutore constituto, vocatis in auxilium ducibus Brunsvicensibus & Luneburgensibus, graviter

 pres-

pressit Frisios. In hoc bello Frisii Stadlandi & Butiadæ plane sunt devicti, & sorte in qvatuor sectiones distributi. Pars cessit Oldenburgensis pars Henrico seniori Brunsvicensi; duæ ultimæ partes Henrico Lunæburgensi. Paulo etiam post Frisii Wursati ab archiepiscopo Bremensi Christophoro sunt subacti. Cumq; Gröningenses nec suis nec Ezardi comitis viribus se amplius tutari possent, Carolo Geldriæ duci urbem obtulerunt: qvi, potentia Gallorum subnixus, undiq; Georgium Saxoniæ ducē pressit. Qvapropter ille Carolo V. Burgundo jus omne, qvod in Frisiam habuit, anno cIↄIↄxv. pro cc. millibus aureorum cessit. Geldrus, potentiorem nactus hostem, jamq; Arenaci obsessus, interventu legati Gallici, acceptis c. millibus coronatorum, tota posthac Westfrisia abstinuit: cumq;, recrudescentibus subinde bellis, Gröningenses ab eo affligerentur, anno seculi xxxvi. in fidem Margaretæ, gubernatricis Belgii, ultro concesserunt. Iidem qvomodo se cum reliqvis Frisiis tandem patrum memoria cum Belgis & Zelandis in libertatem vindicaverint, illorumq; fœderi inserti, sub suo agant Gubernatore, notum est.

HOLLANDIAE ET ZELANDIAE Comites, & Domini Frisiæ.

A. C. *A R.*

875. I. THEODORICUS I. filius Sigisberti Aqvitani, vel Gerolfi Frisii, primus comes Bataviæ & Zelandiæ à Carolo Calvo constitutus, ut Normannos inde ejiceret, qvi illas insulas occupaverant, gener Pipini, Caroli M. filii, regis Italiæ. Ubi notandum, qvod Hollandia, constans xxviii oppidis muro cinctis, ex sententia Pontani sit pars antiqvæ Bataviæ; Batavia Rheni insula, pars antiqvæ Geldriæ; Geldria pars Austrasiæ. 28

903. THEODORICUS II. F. qvem & seqventem Johannes à Leydis & alii confundunt. 44

947. III. THEODORICUS III. F. qvi se primus Frisiorum dominum appellavit. 41

988. IV. ARNULPHUS F. à Frisiis rebellibus cæsus. 5

993. V. THEODORICUS IV. F. patris necem in Frisiis ultus, Adeboldum episcopum Trajectensem, præcipuam belli causam, vivum cepit, profectusq; in terram sanctam, redux in itinere obiit. Hujus tempore, ut Mejeri annales habent, ab Henrico II. imperatore Balduinus Barbatus, Flandriæ comes, ob fidelem operam in bellis nava-

navatam, Zelandiæ insulis donatus est: qvæ res origo fuit diuturnæ inter Flandros atq; Hollandos discordiæ & belli. 46

1039. VI. THEODORICUS V. F. qvod nobilem virum Leodii, qvo ludorum gratia cum aliis convenerat, obtruncasset, Dordracum fugiens, ab inseqventibus principibus telo peremtus est. 10

1049. VII. FLORENTIUS I. Fr. fraternos hostes, episcopum Leodiensem, comitem Lovaniensem, archiepiscopum Coloniensem, sibi qvoq; infestos expertus, illum cæcidit; istum vivum cepit; hunc fugavit. Tandem sub umbra arboris qviescens, ab archiepiscopi milite confossus est. 13

1062. VIII. GERTRUDIS, Florentii vidua, Bernhardi ducis Saxoniæ filia. 1

1063. IX. ROBERTUS FRISIUS, alter Gertrudis maritus, non tam comitis, qvam tutoris nomine, loco infantis Theodorici VI. præfuit, à successore pulsus. 8

1071. X GOTHOFREDUS GIBBOSUS, dux Lotharingiæ vii. Roberto Frisio arte Trajectensis præsulis pulso, Hollandiæ imperium invasit, alvumq; exoneraturus, graviter vulneratus obiit. 5

1076. XI. THEODORICUS VI. Florentii & Gertrudis filius, episcopo Trajectensi debellato, per concretas frigoribus copias in Frisios denuo rebelles movens, duplici victoria in obseqvium eos traxit. 15

1091. XII FLORENTIUS II. F. pingvis, princeps optimus. 32

1123. XIII. THEODORICUS VII. F. Frisios denuo rebelles, qvi in agrum Hollandicum incursionem fecerant, duobus præliis coercuit, Trajectumq; obsidione premens, precibus antistitis in pacis fœdera consensit. 34

1157. XIV. FLORENTIUS III. F. in Palæstinam abiit: rediit: cum Frisiorum gente & ipse conflixit. 33

1190. XV. THEODORICUS VIII. F. cum fratre Gvilielmo initio armis contendit: pace facta, rempublicam in Frisia orientali ei concessit: Brabantiam ingressus, Busco ducis vi capto, captus ipse est. 14

1204. XVI. ADA, Theodorici VII. filia, uxor Ludovici, comitis Lossensis, qvocum à patruo Wilhelmo pulsa est. 1

1205. XVII. GUILIELMUS I. Florentii III. F. cum Saracenis in Ægypto; cum Scotis, qvorum regnum ad se propter matrem perti-

nere putavit; cum Ludovico comite Loffensi, bella gessit. 18

1223. XVIII. FLORENTIUS IV. F. in ludis eqvestribus à Claremontano comite, zelo nimio propter uxorem accenso, cæsus. Hujus filia Margareta, qvam Mathildin nonnulli vocant, Hermanno comiti Hennebergensi nupta, qvod paupercul æ feminæ gemellos in ulnis gestanti, tanqvam adulteræ illuserat, tot liberos uno partu anno cIↃCCLXXVI. enixa est, qvot in anno dies numerantur. 11

1234. XIX GUILIELMUS II. F. Romanorum imperator contra Fridericum II. electus, curiam provincialem juri dicendo Hagæ instituit: Flandros repressit: cæsus tandem est à Frisiis. Hunc Johannes à Leydis libro XXXIII. cap. XII. scribit media hyeme præstigiis magicis ab Alberto M. lauto convivio in hortis exceptum. 32

1256. XX. FLORENTIUS V. F. ulturus patris necẽ, Frisio bello diu incubuit: cum Flandris pacem sancivit: à Gerardo Velsenio, cujus uxori vim intulerat, & à conjuratis, qvos possessionibus exuerat, percussus est. 40

1296. XXI. JOHANNES DOMICELLUS I. F. bis movit in Frisios, ἄπαις, ultimus ex familia masculus. 4

1300. XXII. JOHANNES II. Hannonius, Florentii IV ex filia Adelheydi & Johanne comite Avennensi & Hannoniensi nepos: cujus tempore Flandri Hollandis Zelandiam eripere non sine maximis motibus conati sunt. 5

1305. XXIII. GUILIELMUS III. Bonus, F. cujus opera Philippus Valesius, rex Galliarum, Flandrorum exercitum fudit: vir tam rigidæ justitiæ, ut præfectum, qvi agricolæ pingviorem vaccam, sua relicta, à pascuis abduxerat, ultimo afficeret supplicio. 32

1337. XXIV. GUILIELMUS IV. F. in Hispaniam & Borussiam transgressus, egregia fortitudinis specimina illic adversus Saracenos; hic adversus paganos edidit, & redux in patriam, Trajecto ad deditionem coacto, in Frisia periit ἄπαις. 9

1346. XXV. MARGARETA AUGUSTA, Gvilielmi III. filia, Ludovici Bavari imperatoris uxor, à suo ipsius filio Gvilielmo V oppugnata, totam Hollandiam in duas factiones distraxit: qvarum altera, qvæ filio adhæsit, se à pisce asello Cabeliaucos seu Cabelgenses; altera itans à partibus matris ab hamo se Houcos seu Hœken-

ses

ses appellitavit. His diffidiis factum est, ut xvii. castella uno anno sint vastata. 5

1351. XXVI. GUILIELMUS V. Bavarus, F. in phrenesin septimo gubernationis anno prolapsus (credo, qvia matri obseqvium detraxerat) qvodq; sua manu nobilem hominem jugulasset, in custodiam datus. 7

1358. XXVII. ALBERTUS, Fr. Bavarus, dux Bavariæ, Delfenses, ob eductos captivos ex effractis carceribus, dirutis eorum muris, ad obseqvium retraxit: cujus tempore, Chronicon Belgarum Johannis à Leydis libro xxxi. cap. lxiii. & Junius ex illo, dicunt, monstrum marinum captum, qvod cibis hominum more assvefactum vesci, sono peregrino ac suspirioso uti, pensa etiam trahere visum fuit, &, postqvam vitam post multos annos exuerat, Harlemi ob exhibitam crucis imagini reverentiam cœmiterii honorem assecutum est. Notetur hic, qvod Wilhelmus Buckheld, piscator Bierflitensis anno cIↃCCCLXXXVI. haleces muria & sale primus condiderit. 46

1404. XXVIII. GUILIELMUS VI. Bavarus, F. adversus Geldros & Frisios copias aliqvoties eduxit. 13

1417. XXIX. XXX. JACOBA, Gvilielmi VI. filia, & JOHANNES, episcopus Leodiensis, ejusdem frater, qvi episcopatu resignato uxorem duxerat, per octennium de principatu decertarunt. Johanne tandem veneno extincto, Jacoba ob inconsultam matrimonii sæpius iterari licentiam omni dignitate excidit. Vivo patre, Johanni Delphino, Caroli VI. Franciæ regis filio nupserat. Illo sublato, post patris obitum nupsit Johanni duci Brabantiæ: mox, nuptias ob consangvinitatem illegitimas causata, illo repudiato, Hunefredo, fratri Henrici V. regis Angliæ, sese associavit. Hic, sententia pontificis ab illegitimo toro per divortium in Angliam reversus, aliam duxit uxorem. Jacoba vero qvarto se supposuit marito Franconi Borsaliæ dynastæ, eqviti aurato in Zelandia: eoq; à Philippo bono, Burgundiæ duce, capto, ut liberaretur, omnibus avitis paternisq; provinciis cessit, easq; universas anno cIↃCCCXXXIV. Burgundo cessit, annuo proventu contenta. Epitaphium ejus hoc legitur:

Qvatuor ipsa viros & habens, nec habens: sed iniqvis
Vertumnis genita, mœsta Jacoba jacet.

Sic Burgundi, & postea Austriaci, eo successionis ordine, qvi ex superioribus jam innotuit, Hollandiam, Zelandiam, Hannoniam, Frisiæq; occidentalis dominium obtinuere. Orientalis autem Frisia, cujus metropolis Embda est, peculiares comites anno CIↃCCCCLXI. à Friderico III. imperatore accepit. Post Jacobam in omnibus prædictis provinciis præfuerunt Philippus bonus: Carolus audax, ejus filius: hujus filia Maria cum Maximiliano marito: natus illis Philippus Austriacus: inde Carolus V.

IV. De Geldriæ Ducibus te etiam historiæ nostræ lumen qvoddam præmisisse memento.

Henricus Aqvilius, cujus chronicon Geldriæ, notis & observationibus additis, Petrus Scriverius in inferioris Germaniæ antiqvitatibus edidit, ut & Wolfgangus Lazius, tempore Caroli calvi imperatoris ajunt, eo loco, ubi nunc Gelra est, bestiam qvondam immanem, hominibus & pecori infestam, à duobus Ottonis, domini de Ponto, filiis, Wichardo & Lupoldo, insigni audacia peremtam, à clamore, qvem horrendo mugitu GELRE, GELRE, moritura edidit, loco nomen Gelriæ seu Geldriæ peperisse: Geldrios autem, virtute tanti facinoris motos, sese dominis Ponticis submisisse: illos nomine & titulo præfectorum & tutorum fuisse contentos usq; ad Ottonem comitē Nassoviæ qvi, ducta Adelheida, filia atq; unica herede Wichardi III. ultimi Geldriæ præfecti, sese beneficio Henrici IV. imperatoris Geldriæ comitem anno CIↃLXXIX. appellavit. Post illum, qvi seqvuntur, imperitarunt.

COMITES ET DUCES GELDRIAE & Zutphaniæ.

A.C. A.R.

1079. I. OTTO NASSOVIUS, comes Geldriæ ab Henrico IV. imperatore renunciatus, ducta altera vice conjuge Zutphaniensi, filiis comitatum Zutphaniæ peperit. 28

1107. II. GERHARDUS, F. comes Geldriæ & Zutphaniæ. 24

1131. III. HENRICUS F. dotis nomine cum uxore Gothofredi III. Brabantiæ ducis filia, Velaviam accepit. 31

1162. IV. GERHARDUS I. F. cui ob Velaviam bellum cum episcopo Trajectensi suscipiendum erat. 18

1180. V. OTTO II. Fr. bellum Trajectense feliciter finivit. 22

1202. VI. GERHARDUS III F bellicosus. 27

1229. VII. OTTO III. F. Ruremundam & pleraq; oppida muris cinxit, & Noviomagum, civitatē imperialem, XXI. millibus marcis argen-

ti à Gvilielmo comite Hollandiæ & Cæsare Romano coemtam Geldriæ adjunxit. Ejus frater, episcopus Leodiensis, ob luxum & injurias multis illatas sede motus est. 43

1272. VIII. REINHOLDUS BELLICOSUS, F. Hermanni Limburgensis comitis gener, socero mortuo, cum Johanne duce Brabantiæ de hereditate Limburgensi contendit, prælioq; superatus & captus jure suo cessit. Extremo vitæ tempore, ab ipso suo filio Reinholdo II. impie captus, in carcere expiravit. 44

1326. IX. REINHOLDUS II. F. primus titulos & honores ducis Geldriæ & Zutphaniæ, beneficio Ludovici Bavari imperatoris, qvem in expeditionem Italicam secutus fuerat, anno cIɔcccxxxix. usurpavit: Brabantinos & Leodienses, qvi, absente eo, Geldriæ fines prædabundi invaserant, memorabili prælio fudit. 18

1344. X. XI. REINHOLDUS III. & EDUARDUS, F. parricidalibus bellis inter se diu conflictati sunt: qvorum illi qvi se associarunt, novis factionum nominibus inventis, Heckheros se vocarunt, hujus asseclæ Bronchorstii dicti sunt. Eduardus tandem superior fratrem captum, totos decem annos carcere detinuit: è qvo post interfectum ab aulico fratrem dimissus, dignitati suæ ab Heckheris redditus, Geldriæ paucis adhuc mensibus, utut reluctantibus Bronchorstiis, præfuit. 27

1371. XII. GUILIELMUS JULIACUS, Reinholdi II. ex filia Maria & duce Juliacensi primo Gvilielmo nepos, cum Heckheri sororem Reinholdi III. natu maximam gubernaculis adjungerent, à Bronchorstiis electus, à Brabantis non unam reportavit victoriam. 31

1402. XIII. REINHOLDUS IV. Fr. dux Juliacensis & Geldriæ sine liberis decessit. 21

1423. XIV. ARNOLDUS EGMONDANUS, natus ex Johanne Dynasta Egmondano & ex Maria, filia Johannæ, sororis Gvilielmi & Reinholdi IV. Johanni domino ab Arkel nuptæ, sibi qvorundam procerum studio ducatum Geldrensem & Juliacensem vendicavit. Sed Adolphus, dux Bergensis, se proximū Reinholdi agnatum & heredē probavit, & Sigismundus secundū illum pronunciavit. Arnoldus nihilominus, ducta Adolphi ducis Clivensis filia Bergensi, auxilius soceri fortiter restitit: præsertim cum nosset, aviæ suæ Johannæ Geldriam & Juliacum testamento fratrum Gvilielmi & Rein-

1473. XV. CAROLUS AUDAX, dux Burgundiæ, heres scriptus ab Arnoldo Egmondano, gubernatorem dedit Geldris Gvilielmum Egmondanum, patruum captivi Adolphi: & hujus Adolphi liberos, Carolum Egmondanum & Philippam, suæ uxoris Isabellæ ex Catharina Borbonia nepotes, Gandavi honeste educari jussit: cúmq; qvarto post anno occumberet, ad Nancejum cæsus, Adolphus ex carcere liberatus, à Gandavensibus & reliqvis Belgis, bellum adversus Tornacenses & Gallorum regem Ludovicum XI. molientibus, dux militiæ est constitutus. Ivit: adeqvitavit Tornaci mœnibus: eruperunt præsidiarii: miser inter primos cecidit. Filius ejus Carolus decennio post interfectum patrem [cum interea amita ejus Catharina, soror Adolphi, Geldriæ gubernacula teneret] in tirociniis militiæ à Gallo captus est & redemtus à Geldris, summaq; cum omnium ordinum gratulatione anno clɔcccclxcii. receptus, imperatorem Maximilianum diu sibi habuit adversarium. Tranliere in his turbis anni xix. 19

1492. XVI. CAROLUS EGMONDANUS, Adolphi impii F. Arnoldi Egmondani N. ex captivitate è Gallia redux, cum Maximilianus imperator Geldriam vi repeteret, rem tandem arbitris dijudicandam permisit: qvi anno seculi xcv. Trajecti pronunciarunt, Carolum non esse Geldriæ ducem natum, qvia pater & avus ejus provinciam nulla imperatoris autoritate tenuissent, & feudum imperii, à Friderico III. concessum Burgundo, ad imperium eo mortuo recidisset. Sed Carolus, Gallorum auxiliis & ordinum fide fretus, nihilominus Geldriá cum titulo ducis usurpavit, ducibusq; exercituum Maximiliani, interq; eos Alberto Saxoniæ duci, ut & deinde Ferdinando regi catholico, inter belli & induciarum tempora fortiter restitit, possessionemq; Geldriæ retinuit. Frisia tandem cessit, acceptis centum mille coronatis, perpetuus Gallicarum partium adversus domum Burgundicam amicus: qva cum anno clɔlɔxxvii. sic transegit, si sobolem non susciperet, ut omnes ditiones ad Carolum imperatorem reverterentur. Anteqvam tamen moreretur, ipso consentiente, Gvilielmus, Juliacensium, Clivensium & Montium dux, ab Ordinibus anno seculi xxxviii. est evocatus. 47

1539. XVII. GUILIELMUS II. Cliviæ, Juliaci & Montium dux, ab Ordinibus,

dinibus, ut diximus, evocatus qvidem est: sed Carolus V. caussatus varias de Geldria transactiones, qvibus, Carolo Egmondano defuncto, ea sit Burgundicæ domui addicta, bellum Clivensi intulit. Ille qvidem, affinitati cum Francisco, rege Galliæ, contractæ, & fæderi cum illo inito confisus, imperatori aliqvandiu restitit, sed tandem, cum sibi Juliacum & alia oppida erepta esse a potentiore hoste intelligeret, supplex in castra ejus venit, & cedens ei de Geldria, in gratiam receptus est. 4

1543. XVIII. CAROLUS V. 12

1555. PHILIPPUS II. F. & reliqvi reges Hispaniarum.

V. Qua ratione omnes Belgii provinciæ ad Austriacam domum devolutæ sint, intelligo. Nunc, qvibus caussis ab ejus obseqvio secesserint, scire percupio.

Carolo V. defuncto, suggestionibus imprimis Ant. Perenotti, Cardinalis Granvellani, PHILIPPUS II. in conventu Gandavensi, anno seculi [illegible] x. hoc egit, ut aliqvot præsidiariorum millia in Belgio alerentur: ut nova ecclesiarum ibidem hierarchia adornaretur, &, cum antea tantum IV. episcopatus fuissent, Cameracensis, Tornacensis, Atrebatensis, Ultrajectinus, jam, volente sic Paulo III. præter plures novos episcopatus, tres adornarentur archiepiscopatus, nempe Mechliniensis, Ultrajectanus & Cameracensis: ut porro Hispanicæ inqvisitionis, adversus Saracenos & Judæos olim institutæ, conciliiq; Tridentini decretorum rigor adversus eos, qvi medicinam ecclesiæ gravibus erroribus oppressæ poscebant, & ad reformatam religionem inclinabant, intenderetur. Cumq; hæc omnia per MARGARETAM, Parmensem gubernatricem, regis sororem, executioni darentur; liber autem populus jura sua his constitutionibus imminui caussaretur, eosq; admittere recusaret, crimen læsæ majestatis arguebatur commisisse. Qvi vel minimam incurrebant suspicionem, falsis criminibus circumventi, aut è medio tollebantur, aut in carceres abducebantur, aut in exilium migrabant: nec qvisqvam erat capitis aut fortunarum securus. Tandem anno [illegible] LXVI. nobiles [illegible] ex [illegible] fæderati, GEUSII per contemptum etiam deinde dicti, qvasi MENDICI AD MANTICAM usq; fidi, duce HENRICO à BREDENRODA, ex Hollandiæ comitum genere, cum tribus aliis comitibus, LUDOVICO NASSOVIO, FLORENTIO PALLANTIO CULENBURGENSI & WILHELMO BERGENSI, Bruxellas anno seculi LXVI. ingressi, Hispanicam inqvisitionem, & qvæcunq; liberæ genti ægre fiebant, coram gubernatrice deprecabantur. Invisa enim erat inqvisitio, in Mau-

ros qvondam & Judæos exercitas nunc in Christianum sangvinem sæviens. Et plures episcopatus novi in oppidis Belgicis constituti, non tantum evangelicis, sed & illis ipsis, qvi decreta papæ nondum ejuraverant, metum intolerandæ tyrannidis injiciebant, Gubernatrix pollicebatur omnia tranqvilla. Sed cum ex aula Hispanica promissis pondus non adderetur, & præterea Johannes à Glimes, marchio BERGENSIS, & Florentinus comes de MONTMORENCI, & baro de MONTIGNIA, comites aurei velleris, nomine reliqvorum in Hispaniam missi, ad deprecandam inqvisitionem, & edictorum moderationem regi persvadendam, atrocius haberentur, marchione etiam non sine veneni suspicione defuncto, baro carceri manciparetur, Ordines singularum provinciarum, icto inter se fœdere, armis se suosq; tueri cœperunt. Qvod anteqvam fiebat, cum spe clementioris responsi lactarentur, præcones repurgatæ religionis passim admittebant, tanto tamen plebis, ceu vocant, reformatæ furore, ut omnes imagines ex Zwinglii & Calvini dogmate, è templis passim locorum per tumultum dejicerentur, & vel ccec. templa diriperentur, nonnulla etiam incendio conflagrarent. Ille vero in oppugnanda idolomania pontificia fervor paucis duravit mensibus. Præterqvam enim, qvod Protestantes inter se de confessione Augustana & Helvetica digladiabantur, allata jam regis sententia rigidiore, cum exercitus à gubernatrice contraherentur, Belgæ confœderati, anno seculi LXVI. ad Ostervelam dissipati, religionis exercitium abolitum, concionatores dimissi, totum Belgium in fidem regis receptum. Ipse etiam WILHELMUS, princeps Austriacus, comes Nassoviæ, gubernator Antverpiæ, cum fratribus & reliqvis comitibus Belgio excessit. Sed, ut reliqva compendiosius proferantur, ordine recensebimus prius, qvos Belgium ab eo tempore habuerit gubernatores, qvo Maximilianus imperator, ducta Caroli Audacis filia Maria, illius jura in familiam Austriacam transtulit.

GUBERNATORES BELGII POST Caroli Audacis mortem.

1477. I. MAXIMILIANUS Austriacus, gener Caroli Audacis, archidux Austriæ, & dux per uxorem Mariam Brabantiæ, administrationem Belgii in se suscepit, donec à Germanis imperator evocaretur. Hujus tempore Albertus, dux Saxoniæ, dextera illa ma-

nus imperii, ejusq; filius Georgius, gubernator Frisiæ est constitutus. 16
1493. II. PHILIPPUS F. pater Caroli V. gener Ferdinandi Catholici, regis Hispaniarum: qvi, cum matre defuncta regnum Castellæ vellet adire, anno ætatis XXVIII. est defunctus. 13
1506. III. MARGARETA, Philippi soror, vix triennis desponsata Carolo, Ludovici XI. Galliarum regis filio, in Gallia educata est. Sed cum Carolo sponso Anna, heres Britanniæ, qvam Maximiliano præripuerat, magis placeret, Johanni, filio Ferdinandi Catholici, in Hispaniis nupsit: sicut ejus frater Philippus ejusdem filiam Johannam duxit. Johanne autem marito defuncto, reversa in Belgium, nupsit Philiberto Sabaudo: sed & illum brevi post amisit. Et rectrix Belgii constituta, Caroli V. educationi præfuit, magnaq; cum laude provinciam gubernavit, & Burgundico imperio Ultrajectinam & Transisulanam regionem, Frisiamq; occidentalem adjunxit. 24
1530. IV. MARIA, Margaretæ soror, vidua Ludovici regis Hungariæ. 25
1555. V. EMANUEL PHILIBERTUS, dux Sabaudiæ. 4
1559. VI. MARGARETA AUSTRIACA, Parmæ & Placentiæ princeps, filia Caroli V. à fratre Philippo II. cum ad regnum Castiliæ ex Belgio abiret, gubernatrix Belgicarum provinciarum constituta, ante motos in Belgio tumultus moderate rem gessit. Postea, cum rigori decretorum regis non videretur satisfecisse, & frustra mitioribus consiliis res turbatas vellet componere, dux Albanus potestate longe majori est illi submissus, ut præsides provinciarum posset creare & deponere, inq; omnibus pro lubitu statuere: ipsaq; acceptis annuatim XIV. florenorum millibus, in Italia cum marito Octavio Farnesio consenuit, & anno seculi LXXXVI decessit. Antequam tamen provincia abiret, victoriam à confœderatis Belgis ad Ostervelam, ut diximus, per exercitus regis reportavit, omni eorum vi dissipata. Et qvanqvam per tumultum Antuerpenses aliqva conabantur, facile tamen ad obseqvium retracti sunt. Belgæ autem, interq; illos Wilhelmus princeps Auriacus, gubernator Hollandiæ & Selandiæ, è patria excesserunt tanto numero, ut ipsa Gubernatrix in literis, ad regem perscriptis,
eorum

eorum, qvi è Belgio essent dilapsi, numerum c. millium testaretur æqvasse.

1567. V. FERDINANDUS ALVARES, Toletanus, dux Albæ, sub primis suæ administrationis auspiciis novo exercitu ex Hispania adducto, Lomolarium comitem Egmondæ & principem Gaverensem, Flandriæq; gubernatorem, ut & Philippum comitem Montmorencianum, & Hermannum, Bruxellas ad conventum provincialem evocatos, etsi pontificiæ religionis, una cum xix. nobilibus Belgis per carnificem capite truncavit: dilapsorum opes relictas fisco addixit: dira inqvisitionis tyrannide omnia permiscuit: Ludovicum Nassovium, sibi cum milite obviam factum, qvi paulo ante Arenbergium, ducem exercitus Hispanici, fuderat, in Frisia profligavit: cum alio itinere occurrisset Wilhelmus, eum etiam, cæso in acie Antonio Lalinio, comite Hochstatano, profugavit, &, etsi fortunam belli denuo non infeliciter in finibus Galliæ tentantem, porro despexit, variisq; exactionibus provincias exhausit, & ex mobilibus bonis decimas; ex immobilibus vigesimas, & præterea ex omni substantia, qvam qvis habuit, centesimas extorsit. Cum jam qvinq; pene annis sævitia se & populum fatigasset, Wilhelmus comes Marchæ, auxiliis profugæ nobilitatis, Brielam occupavit, & mari satis feliciter res prolapsas stabilivit. Dordracum etiam, Flissinga, Enchusa, Lugdunum & alia loca, totaq; pene Hollandia, & magna pars Zeelandiæ, ab obseqvio Albani descivere, & intra iv. menses cL. naves in mari Flissingensi tyranno opposuere. Sed & in Geldria, Frisia & Zutphania, Wilhelmus comes Bergensis res prospere egit. Auriacus etiam altera vice cum milite in Germania collecto aderat, & impetu in Brabantiam & Flandriam facto, in magnam spem suos erexit. Sed Albanus cum filio Friderico facile loca illic occupata recuperavit, cedenteq; in Hollandiam Auriaco, Geldriam qvoq; ad obseqvium retraxit. Plusqvam xviii. millia, teste Bullengero, jussu ejus, manibus carnificum perierunt: ipseq; inter epulas, cum reditum in Hispaniam pararet, palam gloriatus est de hac sua crudelitate inaudita. Cædium certe & spoliationum Roterodami, Mechliniæ, Zutphaniæ, Naerdæ, Harlemii, nullum finem fecit, tandemq; tropæum sibi erexit Antverpiæ, confecta insigni statua,

qvæ ipsum referebat armatum, corpusq; biceps cum IV. brachiis & manibus calcantem. Ordines, bello adversus eum anno seculi LXXII. Dordraci decreto, Wilhelmum Auriacum jam copiis instructum, præfectum & Vicepræsidem Belgii fœderatorum constituerunt. Seqventi anno, Albano in Hispaniam revocato, Ludovicus Reqvesenius submissus est. 6

1573. VII LUDOVICUS REQVESENIUS è domo Zunica, magnus commendator regni Castiliæ, adversus Ludovicum & Henricum Nassovios, Auriaci fratres, in campis Maucensibus, intra Vaalim & Mosam, egregiam victoriam per Sanctium Avilam obtinuit. Bini fratres una cum Christophoro Palatino Rheni, electoris filio, in clade occubuere, sicuti antea tertius frater Adolphus in pugna contra Arenbergium ceciderat. Hispani milites vel qvadruplici seditione victoriam turpiter fœdavere ob stipendia non satis mature soluta. Inde factum, ut, cum frustra Lugdunum obsedissent, qvod, aqvis in castra hostiũ immissis, confæderati ab exitio liberabant, impressione in Antverpiam facta, urbem illam ingenti pecunia mulctarent, & vix à diruptione abstinerent. Inde, Zelandia relicta, Brabantiam cum tumultu ingressi, spacium Ordinibus ad res rectius ordinandas concessere. Coeuntes enim Gandavi unanimiter, nullo diversitatis in religione respectu habito, anno LXXVI. sanxere, ut senatus Hispanicus & omnis externus miles, tanqvam patriæ pestis, arceretur provinciis: arces regiæ in urbibus denudarentur: omnia Albani edicta adversus hæreses suspenderentur: tropæa ejus prosternerentur. Hoc ipso tempore, qvo decreta Ordinum executioni dabantur, Reqvesenius Bruxellis est extinctus. 3

1576. VIII. JOHANNES AUSTRIACUS, Caroli V filius naturalis, anteqvam gubernationem in Belgio adibat, Antverpia denuo ab Hispanis tumultuantibus occupata, & cæsis amplius V. alii dicunt X. millibus, tantam prædam egere, qvæ ad qvadragies C millia æstimata est. Cumq; Austriacus pacis spem initio qvidem faceret, sed & ipse atrocius, qvam Ordinibus tolerandum videbatur, ageret, illi per Wilhelmum Auriacum statim in potestatem redegere Antuerpiam, Lieram, Bergam, Silvam ducis, Bredam, Sternbergam: Austriacum autem ruptorem fœderis & hostem pro-

provinciarum declaravere: ejusque loco elegere Matthiam Austriacum, postea imperatorem, cujus nomine Wilhelmus cœpit omnia agere, arcesque Antuerpiæ, Gandavi & in aliis urbibus, veluti frenum injectas, destruxit: Ambstelodamum Ordinibus subjecit: alias urbes muniit; alias ad deditionem adegit, fretus Gallorum & Anglorum, nonnullorum etiam Germanorum, auxiliis. Austriacus autem, dum undique copias cogebat, & jam egregiam victoriam ad Gemblacum reportarat, inexpectata morte ad Namurcum obiit. Ambstelodamum autem fœderatorum se partibus associavit cum pluribus oppidis aliis. a

1578. IX. ALEXANDER FARNESIUS, Parmæ & Placentiæ princeps, Margaretæ filius, qvamprimum, reductis in Belgium Hispanis militibus, Austriaco successerat, Mastricum & alia loca magna immanitate cepit & diripuit: qvasdam urbes & provincias, ut à fœdere cum Ordinibus facto ad regem redirent, aut verbis, ut Artesiam, Hannoniam, Mechliniã, Silvam ducis; aut vi adegit, ut Trajectũ & Novesium: utque Wilhelmus à rege proscriberetur, effecit. Econtra Ordines, primum Ultrajecti arctius inter se fœdus anno LXXIX; dein post biennium Antuerpiæ pepegere: & ab hoc tempore unitæ provinciæ dici cœpere: proque patria maluere pugnare, qvam simulata pace decipi. Regem Philippum censebant ob violatas provinciarum leges ipso jure principatu excidisse: ipsique obedientia renunciata, cum à Matthia Austriaco nihil subsidii esset præstitum, Franciscum Herculem, ducem Alensonium, Henrici III. Galliarum regis fratrem, gubernatorem elegerunt, ducis Brabantiæ & defensoris Belgicæ libertatis titulo illi adjecto. Sic Matthias, cum qvadriennio Belgium nomine Ordinum administrasset, in Germaniam rediit. Alensonius autem, licet omnes conditiones ab initio sibi præscriptas ultro iniisset, cum tamen merum imperium in occupanda Antuerpia & cæteris locis affectaret, & hinc in odium omnium incurrisset, præsertim cum à Farnesio cladem insignem esset passus, in Galliam reversus, & ægritudine animi in morbum prolapsus, non sine suspicione veneni anno LXXXIV. decessit. Quo ipso etiam anno Wilhelmus, sæpius insidiis antea petitus, jam vero à Balthasare Gerhardo Burgundo tormento manuario trajectus, mortalitatem explevit. Dignus est hero, cujus

cujus genealogiam adscribamus. Natus enim est ex gente Nassovia: qvæ jam Henricorum seculo, multis rebus fortiter pro imperio gestis, in Norico inclaruit, inq; plures est disseminata familias. Ex ea prodiere comites & duces Geldrensium, domini Dillenbergæ & Cattimeliboci, ad qvos dignitas tandem principum Aurantiæ est delata, domini Wisbadæ, Beilstenii, Weelburgi, Saræpontani & Idsteinæ, ex qvibus ortus est Adolphus, anno cIↄccxII. imperator renunciatus.

VValramus, comes Nassoviæ XXXIII. secundum Bertium in comment. rerum Germ. Obiit anno 1020.

- *VValramus ob. Noribergæ 1068.*
  - *Robertus ob. 1110.*
    - *VValramus.*
      - *Henricus ob. 1199.*
        - *Otto.*
          - *Henricus dives*
            - *Otto.*
              - *Henricus.*
                - *Otto, comes Dillenbergensis.*
                - *Johannes ob. 1361.*
                - *Engelbertus Bredam nomine dotis cum uxore accepit.*
                - *Johannes senior ob. 1475.*
                - *Johannes junior: cujus uxor Elisabetha heres comitatus Cattimelibocensis, litem de eo comitatu movit Landgravius Hassiæ. Ob. 1516.*
                  - *VVilhelmus senior, repurgator ecclesiarum, ob. 1559. pater XIV. liber.*
                    - *VVilhelmus, heres Renati, principis Auraici, gubernator Belgii, pater XII. liberor. ex IV. uxoribus.*
                      - *Mauritius, gubernator Belgii.*
                      - *Henricus Fridericus, gubernator Belgii.*
                        - *Henr. Catharina, ux. Ennonis com. Fris.*
                        - *Agnes Albertina, ux. VVilhelmi Nass.*
                        - *Loysa, ux. Frid. VVilh. elect. Brand.*
                        - *VVilhelmus, gener Caroli regis Britan.*
                          - *VVilhelmus Henricus postumus.*
                    - *Johannes, stirps comitum Dillenberg. in Germ. pater XII. liberorum.*
                      - *Ern. Casimir. gubern. Fris.*
                        - *Gvilielmus.*
                        - *Ernestus, gubern Fris.*
                      - *Philipp.*
                      - *Johannes, pater IX. liberorū.*
                        - *Johannes Ernestus.*
                        - *Johannes, qvi transiit ad pontific.*
                        - *Adolphus.*
                        - *VVilhelmus.*
                      - *Georgius.*
                        - *Philippus.*
                        - *Georgius.*
                        - *Ludovicus.*
                        - *Henricus.*
                        - *Albertus.*
                    - *Henricus: cujus uxor Claudia, soror Philiberti [illegible] rois, filia Johannis de Chalon, principis Auraici.*
                      - *Renatus, adoptatus a Philiberto avunculo, principe Auraico, reliqvit heredem patruelem VVilhelmum anno 1544.*
                - *Henricus, ex qvo comites Beilsteinii.*
              - *VValramus, ex qvo comites VVeisbadenses.*
        - *VValramus ob. 1289.*
          - *Adolphus imperator.*
            - *Gerlacus.*
              - *Johannes, ducta J[illegible], comes à Sarbruc.*
              - *Philippus comes Nass. Sarapontanus.*
                - *Johannes, stirps comitū Sarapontanorum.*
                - *[illegible] stirps [illegible] Nass. VVeilburg.*
            - *Rupertus, gener VVenceslai reg. Bohem.*
          - *Dietericus, episcopus Trevirens.*
          - *Mathildis, ux. Rudolphi Habspurg. imper.*
      - *Robertus, comes Frid. Barbarossa in Asiam.*
  - *Arnoldus.*
- *Otto, primus Gelriæ comes, ab Henrico [illegible] pe anno 1079. factus: stirps comitum Gelriæ: qvorum ultima Maria nupsit Johanni Egmundano.*

Catch-word: Cœ-

[illegible] post Wilhelmi [illegible] plures Belgarum, quibus pontificis [illegible], quam reformata, placebat religio, ad [illegible] Hispani [illegible] applicabant, nomine MALECONTENTORUM vocati, [illegible] Egmondanus & Arschotanus, integræq; civitates. [illegible] ad deditionem coactæ Ypræ, Bruxellæ, Mechlinia, Antverpia, Gravium, Venlo, Slusa. Brugenses & Gandavenses, [illegible] oppugnatione, regi conciliati; tota Flandria & Brabantia ad obsequium Hispanicum retracta. Ordines reliqui, [illegible] subsidio Gallorum implorato, ROBERTUM DUDLEJUM, Lecestriæ comitem, à regina Angliæ cum aliquibus sub[illegible] anno LXXXV impetrarunt: qui Vlissinga atq; Briela in potestatem [illegible], cum provinciam majoribus præsidiis vellet com[illegible], paulo post deserto Belgio in Angliam rediit, Ordinibus [illegible] consilia non probantibus. [illegible] gubernatio MAURITIO, ex Wilhelmo & Anna Electoris Saxoniæ filia nato, cum [illegible] ageret xx. consentiente Angliæ regina, [illegible] Præfecti generalis, adjuncto ei consultore comite Hohenloo, [illegible] demandata, supremusq; senatus, ex legatis Ordinum provinciarum [illegible] civitatum Belgii fæderatarum coactus, [illegible] arbitrium penes se retinuit. Mauritius statim, egregio virtutis specimine, cum tumultuarentur milites Belgici, [illegible] navigio, cespitibus pleno, occupavit: Zutphaniam, [illegible], Daventriam & alia loca expugnavit: nec patris virtutem modo æquavit, sed & superavit. Parmensis autem, Alexander nempe Farnesius, subita morte extinctus est anno seculi [illegible] ob bella Gallica clavum gubernationis [illegible] Mansfeldio commisisset. 14

1592. X. PETRUS ERNESTUS, comes Mansfeldiæ, Vicegubernator, [illegible] Ernesto Austriaco, & x [illegible] post annos [illegible] Luxelburgi, pater [illegible] Mansfeldii, in [illegible] Germanico bello [illegible]. 1

1594. XI. ERNESTUS AUSTRIACUS, frater Rudolphi imperatoris, [illegible] decessit Bruxellis: cujus tempore Mauritius Gröningam [illegible]. 2

1595. XII. PETRUS HENRIQUEZ GUSMANNUS, [illegible], comes Fontanus, Vicegubernator, [illegible] oppidum in [illegible] expugnavit, ut & Castelletum, [illegible] Gallia [illegible].

 & Ca-

& Cameracum, ducemq; Bullionæum ad opem [illegible]
ferendam advolantem profligavit.

1596. XIII. & XIV. ALBERTUS AUSTRIACUS, [illegible] timus ex stirpe Maximiliani II. Cardinalis hactenus & Archiepiscopus Toletanus, ducta indultu pontificis ISABELLA [illegible] EUGENIA, regis sorore natu majore, Belgii gubernationem [illegible] hereditario jure Belgii, per Isabellam accepto, [illegible] tempus, quo in Hispaniam abierat, ANDREAM AUSTRIACUM CARDINALEM constituit Vicegubernatorem, & [illegible] tandem conatus, imperii etiam in Cliviam & Westphaliam per Franciscum Mendozam regii exercitus ducem & [illegible] miralium facto, Mauritium ad prælium Neuportense in Flandria anno 1600. invitavit: in quo Ordines confœderati, [illegible] Hispanorum impetus retro cedere coegerat, victores [illegible] saltem sex amplius hostium millia peremerunt, sed & inter captivos ipsum Mendozam vivum ceperunt. Anno sequenti [illegible] negotiationis in Indiam orientalem esset factum initium, Albertus Ostendam magnis sumtibus obsidere, [illegible] gnare cœpit, [illegible] viribus rem egit, ut uno mense [illegible] torum ictus numerati sint. Frustra tamen omnis opera [illegible] est. Tandem, cum Ambrosius Spinula Genuensis, qui [illegible] Hollandis [illegible], ligone & dolabra oppidanos [illegible] [illegible], cuniculis rem tam strenue ageret, ut [illegible] [illegible] cives & milites molirentur, deditione oppidum [illegible] [illegible] post trium annorum obsidionem captum est, [illegible] [illegible], qui ex utraque parte tempore obsidionis fame & ferro [illegible] [illegible] perierunt. Damnum amissæ Ostendæ Mauritius [illegible] [illegible] Slusæ & aliorum oppidorum compensavit [illegible] [illegible] Spinulæ se diu [illegible], & [illegible] [illegible] absque ingenti damno sustinerent [illegible] victoria navalis ab Heemskerkio, ad columnas Herculis [illegible] [illegible] esset, post biennium induciæ in [illegible] annos, [illegible] [illegible] pactæ sunt. Interea [illegible] [illegible] Theologorum [illegible], anno seculi [illegible] Arminianæ, autore Jacobo Arminio, de prædestinatione [illegible] [illegible] Franciscus Gomarus & [illegible] in Belgio [illegible]

[illegible], doceremur, seq; Remonstrantes; & Arminianos adversarios Contraremonstrantes & Gomarianos vocarent, inter eos Joh. Oldenbarneveldius, Hollandiæ & Frisiæ advocatus, suæ reipubl. [illegible], qvia Arminianos milites jam alicubi [illegible] foveb[illegible], cumq; affectis vinculum unientis Belgicæ rupturus, pro[illegible]turbis, rel[illegible]gionem mutaturus, & Mauritium principem ab imperio remoturus videbatur, supplicio ultimo, vir ultimæ [illegible], est affectus. Hugo Grotius, syndicus Roterodamensium, perpetuo addictus carceri, inde fide uxoris in Galliam evasit, cistæ inclusus. Synodus inde nationalis Reformatorum contra Arminianos Dordraci est celebrata, & decreta condita, [illegible] synodalibus perpessi sunt. Interea Albertus, anno [illegible] qvo Philippus III. rex Hispaniæ, decessit; Isabella [illegible] usq; ad annum [illegible] superstes, pergebat gubernare [illegible] sub qva Hispani, finitis [illegible] induciis, per Spinulam, cum [illegible] conatu tentassent, Juliacum anno seculi [illegible] & post biennium Bredam in Brabantia diuturna obsidione in potestatem redegerunt. Princeps Mauritius hanc Hispanis [illegible] victoriam, qvibus nunqvam concesserat victoriam, [illegible] morte abreptus, integram nominis famam non [illegible]. Fratri illius, Henrico Friderico, gubernacula Ordines confœderati commiserunt: qvi, damnum in Breda amissa acceptum [illegible] victoriis solatus, ereptis primo per Petrum Petreium thalassiarchum Hispano navibus Indicis argento onustis; deinde, [illegible] Hispanorum sub Henrico comite Montensi & Cæsareanorum sub comitibus de MonteCuculi & Johanne [illegible] [illegible] in Velaviâ factâ, occupatis Velavia, Silva Ducis, [illegible], Schenckiano propugnaculo, Venloa, Trajecto, [illegible] etiam ipsa Breda, latiores terminos [illegible] Ordinum confœderatorum, & anno seculi [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] expeditione ereptæ sunt. Ibat [illegible] anno [illegible] Johannes Mauritius Nassovius, [illegible] Hispaniæ [illegible] tis, in ipsa Africæ insula Thomæ, & aliis [illegible] Hollandicum firmabat. Cumque interea Lusitani, ab Hispanis [illegible] res, sibi regem constituissent, illis sociatus, non cessavit [illegible] negotia facessere. Nec tamen [illegible] Lusitanis sibi dominium Indiæ occidentalis vindicantibus [illegible] factum, ut vires Batavorum admodum illic [illegible]

1633. XV. FERDINANDUS, archiepiscopus Toletanus & Cardinalis, regis Hispanorum Philippi III. filius, qui sibi adjecit ad [illegible] Vicegubernatorem Marchionem de Aytona. [illegible] contra confœderatos in Germania variis auxiliis [illegible] Nordlingensis non postrema causa fuit. [illegible] propugnaculum Schenkianum intercepit: quod tamen [illegible] ad Ordines, una cum Breda, redut: qui etiam Hispanis in Africa Guineæ propugnaculum Minam eripuere. [illegible] & Ruremundam in potestatem redegit. [illegible] Galli Aviam in Artesia diuturna obsidione expugnantibus, [illegible] antequam necessario commeatu [illegible] vo gubernationis anno decessit, anno nempe [illegible] aliquandiu vicario nomine [illegible] fuere Franciscus de Melo & Andreas Cantelmo, gubernalis dux exercituum.

1641. FRANCISCUS DE MELO, comes Assumariæ, & ANDREAS CANTELMO, Vicegubernatores: sub quibus [illegible] cum Hispanis bella. [illegible] tempore Hollandi [illegible] ceperunt. Aurelianensis autem Mardicum [illegible] in Flandria [illegible] [illegible] Hispani [illegible] Angvvenii, Gassionio & Ranzovio [illegible], capti [illegible] post diuturnam obsidionem [illegible] & [illegible] occupata Dunquercha, nobilissimum [illegible] in Flandria portu [illegible] maris [illegible] [illegible] egregium addidit cumulum. His temporibus, anno [illegible] Henricus Fridericus, militiæ Ordinum [illegible] præfectus [illegible], successorem reliquit [illegible] Mariam, generum Caroli, regis Angliæ.

1647. XVI. LEOPOLDUS WILHELMUS, Archidux, Ferdinandi II

[illegible] quamprimum gubernationem Belgii ipse adiisset, Cortracum Gallis eripuit: qui tamen Ypras expugnarunt, damnum compensantes. Tentabant etiam per Ranzovium, Dunquerchæ gubernatorem, Ostendam: sed accepta clade sunt repulsi. Hoc sensit Flandria excursionibus tentata. Verum & hoc damnum solati sunt egregia victoria, quam inter Atrebatum & Bapalmam obtinuere, duce Condæo: qui, persecutus victoriam, recuperavit Wernethum, quam paulo ante Ostendæ gubernator Gallis eripuerat. Sed cum Gallia intestinis discordiis cœpisset laborare, & Ordines Galliæ à consiliis reginæ matris, sub cujus tutela rex adolescebat, quæ à nutu Julii Mazarini Cardinalis pendens, Condæum in custodiam abduci curaverat, dissiderent, populusq; tributorum abolitionem peteret, Leopoldus Wilhelmus dissidentibus cum valido exercitu supervenit. Rejectus tamen est in Belgium: & Galli, composita inter se pace, Cameracum obsidione, sed frustra, [illegible]. Hinc, durantibus adhuc inter Hispanos & Gallos bellis, pax coaluit in Belgio, Monasterii plurimis annis procurata, in qua à jurisdictione Hispanorum liberi pronunciantur Ordines fœderati. Sub illorum jurisdictione hoc tempore sunt comitatus Hollandiæ, in quo Amstelodamum, Roterodamum, Dordracum, Harlemum, Lugdunum, Delphium: comitatus Selandiæ, in quo Middelburgum & Flissinga: Frisia occidentalis, in qua Leowardia & Harlinga: dynastia Groningia: provincia Ultrajecti: provincia Transisulana, in qua Daventria, Campena, Svolla: de[illegible] ducatus Geldriæ & comitatus Zutphaniæ, ubi Neomagum, Arnhemium, Hardervicum: in ducatu Brabantiæ Silvaducis, Trajectum Mosæ, Breda, Bergæ [illegible], Grava, Hulsta, Lillum, [illegible], Kempenia, Pelandia, Meellandia, [illegible]: in comitatu Flandriæ Sluis, cum Aldenburgo & [illegible], Axella, [illegible], [illegible] qui in [illegible] Gvil. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad peregrina loca [illegible]: in ducatu Cliviæ, [illegible] [illegible] [illegible] Et hæc in Europa. [illegible] [illegible] in insulis Canariis, & adhuc aliud illi [illegible]

[illegible]imentum item D. Georgii & Nassoviæ in [illegible] Thomæ [illegible] urbem D. Pauli in regno Angolæ, inter [illegible] mæ & Caput bonæ spei. In Asia, urbem Bataviæ, [illegible] in Java majore: munimentum Geldriæ in [illegible] versus regnum Narhingæ: in insulis Mol[illegible] ta: in Banda insula unum: in Ambœna unum: plura [illegible] Zeila: urbem Malaccam supra Sumatram insulam: [illegible] Selandiæ in insula Formosa inter insulas Japoniæ Philippinas. [illegible] America meridionali, per Brasiliam, Fernambucum, [illegible] Paraibam, Riogrande, Clarom, Maragnonum [illegible] li, novum Belgium inter novam Franciam & Virginiam, [illegible] Amsterodamum & Auraicum. Cæterum anno [illegible] fœdus Ordinum generalium Wilh. Fridericus [illegible] posthumus, ut in dignitate paterna conservetur, [illegible] nes: qvi his annis grave bellum gerunt cum nova [illegible] blica, qvia, qvæ à regibus Angliæ cum illis pacta [illegible] non ratihabentur.

VI. Ad remp. Helvetiorum, si placet, transilimus à confœderatis [illegible]

HELVETII, Celtarum gens, ob qvotidiana fere prœlia [illegible] Germanis bellicosissimi habiti, Cimbris se sociarunt [illegible] sus Romanos sub duce Divico. Et, qvanqvam Cass. [illegible] exercitu profligato peremere, à Mario tandem repressi, ad sua [illegible] ceptis ad se illis Cimbris, qvi ex clade fuere superstites. Tempore [illegible] saris in iv. provincias, qvas vocat ille pagos, erant divisi. [illegible] Tigurinus: Verbigenus: Aventicensis. Antuas. Hoc qvi [illegible] minatum in universam Galliam affectantes, libertatem [illegible] tia à Cæsaris [illegible]. Postea Belgis [illegible] vocabant [illegible] unde etiam vocabantur [illegible] Post [illegible], per [illegible] Vitellium [illegible] à Vitellio [illegible], sic ab [illegible] sunt, [illegible] potestate undiqvaqve aucta, [illegible] Tandem se confœderatis [illegible] ab hoc tempore [illegible] Qva de causa [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] Burgundiones, & cum illis [illegible], partem illius sibi ra-[illegible], & Burgundiam minorem [illegible] [illegible] partem [illegible] ad se [illegible] [illegible], quæ [illegible] dici Helvetia Alemannica. Quam-[illegible] Francica gens, victis a Ludovico M. Alemannis, [illegible] in [illegible] & Galliis [illegible], reges etiam Burgundionum sunt [illegible], & [illegible] tempore primum sub imperio fuit regum Galliæ; deinde sub [illegible] Germaniæ, donec anno [illegible] Rudolphus, Conradi [illegible] filius, regium Burgundiæ titulum denuo sibi usurparet, & [illegible] Helvetiæ partem sibi vendicaret. Nunc omnis Helvetia in XIII can-[illegible] ([illegible]) seu populi constitit: quorum tres sunt vici, Svitia, [illegible] Abbatiscella; octo urbes, Tigurinum, cui primus inter fædera-[illegible] cedunt, Berna, Lucerna, Basilea, Tugium, Friburgum, Soledu-[illegible] [illegible] duæ tandem regiones, Unterwaldia & Urania. Confæ-[illegible] [illegible], in eandem societatem [illegible], Abbas & oppidum S. Galli [illegible], quos [illegible] putant reliquias esse [illegible] Gallis [illegible] mon-[illegible], quosque Grisones vocant; Gern[illegible] [illegible], ut & [illegible] amplissimam ad lacum Lemanum [illegible]. [illegible] [illegible], Mulhusium, Bienna & Geneva. Quo [illegible] [illegible], quæ [illegible] Helveticorum pagorum imperio reguntur, inter quas præcipuus [illegible]. Primi omnium fœdus inierunt Urii, Svitii & [illegible]. [illegible] præbuere nobiles, qui plebem opibus [illegible] [illegible] reddere [illegible]. Præfecti, qui [illegible] [illegible] ad [illegible] sui ordinis libidinem [illegible] [illegible] potentiam illo tempore [illegible], quæ universa [illegible] abiit, his pontificum; aliis imperatorum partes [illegible]. Cæterum in anarchia illa, inque interregno, quo post Frideri-[illegible] Germania vero [illegible] capite, in [illegible] [illegible], [illegible] populus, injurias potentiorum ulterius non [illegible], & eos, qui [illegible], regione [illegible]. Rudolphus imperator, pace inter partes [illegible] facta, [illegible] [illegible] Adolphus [illegible]. [illegible] [illegible] Rudolphi filius, Albertus Austriacus, [illegible] imperii [illegible] [illegible], [illegible] & [illegible] Helveticos [illegible] [illegible]. [illegible] liberos [illegible] & [illegible] [illegible], [illegible] potentiam domus suæ [illegible] [illegible], [illegible] possessiones hæreditateque [illegible] [illegible]

[illegible]

patrimonii fuere [illegible], quæ [illegible] imperii erant, Austriacis suis [illegible] cum suo [illegible] ab omnibus, ecclesiasticis imprimis collegiis, [illegible] coli voluit, arcesque quasdam in pagis, quæ ante monasteriorum [illegible] comitum, certis pactis vindicavit: [illegible] pagos [illegible] gendis jam consilia agitavit. [illegible] præfecti, qui jam [illegible] striacæ domus nomine imperabant, [illegible] insolentiæ [illegible] nacti, nullum modum [illegible] fecerunt, [illegible] tatem populi graviter premebant. [illegible] ex illis Gesslerus, [illegible] henderet eos, qui clam [illegible] pro libertate conspirasse, [illegible] prælongæ perticæ [illegible], nudato capite, [illegible] genubus, [illegible] tanqvam [illegible]. Id facere nolenti WILHELMO TEL-LIO hanc pœnam irrogavit, ut pomum in vertice filioli [illegible] dejiceret. Præstitit ille rem discrimine plenam: [illegible] apud eum deprehenderetur, qva, si prius filius periisset, [illegible] præfectum, navi impositus est, ut in perpetuos [illegible]. Sed tempestate subortâ, cum vinculis solutus [illegible] gubernaculo regendo exercere, navi in saxum prominens [illegible], [illegible] inque montes proximos sese proripiens, vindictam [illegible]. Tandem tres Uriorum, Suitiorum, & Underwaldensium [illegible] pagi, arcibus per insidias occupatis & destructis, [illegible] bertatem [illegible] vindicarunt. Henricus [illegible], qui Alberto in imperio successit, veteres Helvetiorum [illegible], atque præfectum illis [illegible], qui nomine imperii [illegible]. Defuncto Henrico, cum quatuor electorum in Ludovicum Bavarum [illegible] tres reliqui Fridericum Pulcrum, Alberti filium, eligerent. Hel-vetii adhæserunt illi, qui numero suffragiorum [illegible]. Fridericus [illegible] fratre Leopoldo, bellum illis intulit. Sed tres pagi [illegible] exiguis copiis prælio commisso, [illegible], [illegible] duobus amplius annis [illegible], & [illegible] Ludovico imperatori [illegible] sunt [illegible]. [illegible] pagorum [illegible] reliqui [illegible] libertatis dulcedine allecti, in fœdus adversus Austriacos [illegible] anno [illegible] Tigurini, [illegible] anno [illegible] Glaronenses & [illegible] Bernates. Hæc fœdera Austriaci variis consiliis, [illegible] dissensionibus [illegible] impedire, [illegible] protrahebant [illegible] Carolus etiam Audax, dux Burgundiæ, [illegible] opponere, [illegible]

effectu, ut ipse cæderetur: pleriq; etiam imperii proceres, rem ita ipso imperatore dirigente, adversus illos in fœdus Svevicum coiere: & Maximilianus I. exeunte seculo xv. vel octo præliis, qvanqvam non sperato successu, cum illis conflixit in bello, qvod vocant Svevicum. Vis virorum unita peritiit. Octo jam coaluerant pagi, & viribus jam maximis erant pares, mutuoq; sese auxilio contra omnem vim alacriter tutabantur. Nec jam principes, sed & ipsi imperatores, Sigismundus & Maximilianus, regesq; Gallorum, à fœderatis Helvetiorum rebuspub. petebant auxilia, & certis pactis sociabantur. Successu temporis octo pagis, qvos vocant superiores, adscripta sunt Friburgum, Basilea Rauracorum caput, Scaphusia, & tandem anno cIↄIↄxiii. Abbatiscella. Hi qvinq; pagi diu ante, qvam reliqvis jungebantur, peculiari fœdere fuerant invicem obligati: nunc autem in commune fœdus recepti, vires sociatarum civitatum admodum auxere. Cæterum superiori seculo nonnulli pagi, autore Zwinglio, reformatæ sese religioni addixere; reliqvi à partibus Romani pontificis separari noluere. Tandem post varios tumultus, in qvibus ipse Zwinglius anno seculi superioris xxxi. inter pugnantes occubuit, libertas religioni est procreata. De VALLE TELLINA ad radices Alpium, qvam vulgo vocant VELTLINIUM, fertilissima inter montes Rhæticos planitie, maximi momenti ad militem Germanum in Italiam transmittendū, ingens imprimis qvæstio est suborta. Fuit ille tractus antiqvitus Mediolanensium. Postqvam autem Maximilianus, dux Mediolani, anno cIↄIↄxii. Helvetiorum & Rhætorum auxiliis ducatum à Gallis occupatum recepisset, Helvetiis alias ditiones; Rhætiis Vallem Tellinam cum comitatu Clavensi & Wormsensi concessit. Qvia autem Rhætorum præfecti durius incolas vallis tractabant, & dissidia de religione incrementa sumebant, graves subinde motus excitati sunt. Anno seculi nostri tertio, Rhætorum aliqvi Venetis, qvibus negotium facessebant Paulus V. & Austriaci, certo pacto concesserant, ut angustiæ illæ ipsis ad necessitatem paterent. Alii diversum cum Hispanis & Mediolanensibus fœdus pepigerant. Cumq; sic in factiones di cederetur, Vallis Tellinæ incolæ tandem, pertæsi Rhætorum, cum qvia nimis se gravarent exactionibus, tum qvia religio eorum reformata ipsis, Romana sacra probantibus, non placeret, anno seculi xx omnibus Protestantibus immani cæde trucidatis, gubernatori Mediolanensi, duci Feriensi, adeoq; regi Hispanorum, sese submisere: qvi pedetentim totam provinciam in suam redegit potestatem, &, ad majorem securitatem, arces & castella passim extruxit.

Mmmmmm Gal-

Gallus, missis ad Hispanum legatis, vallis restitutionem postulabat: qvam cum ille qvidem Madriti promitteret, sed non præstaret, & munimenta Vallis in potestatem pontificis eousq; resignaret, donec inter reges transactum esset, Venetis & Sabaudo fœdere sibi junctis, armisq; correptis, atq; Helvetiis & Rhætis in partes tractis, per Cæurium Hispani præsidia passim è munimentis deturbabat. Ille, cum nollet angustiis Vallis privari, fœdere principes & respublicas Italiæ sibi obstrinxit, & validum exercitum Gallo & Sabaudo opposuit. Sed illi nihil cunctati, eruptione in agros Genuensium satis feliciter facta, bellum ubiq; magis magisq; accendebant. Cum autem Genuensibus auxilia submitterentur è Germania, tandem de pace actum est: qvæ sic coiit anno seculi xxv. ut res Rhætorum & vallis Tellina in eum restitueretur statum, in qvo ante bellum fuissent, & munimenta diruerentur. Sic bellum qvidem est in Helvetia sopitum: qvæ tamen postea subinde turbis illis diuturnis implicata est, qvæ à tricennali Germanico bello vicinis simul incumbebant.

VII. *Belgarum & Helvetiorum in Germania respublicas confœderatas intelligo sese imperio imperatorum qvocunq; exemtionis jure subtraxisse, & nunc suis vivere legibus. Sed qvæ est ipsorum imperii Germanici membrorum facies?*

Membra Romani in Germania imperii hodie sive per circulos, sive per classes distingvi, docent politici. Olim per QVATERNIONES distributa sunt, idq; eum in finem, ut, cum de republica deliberandum esset, non omnis ordinum multitudo, sed delecti ex omnibus, & qvidem ex singulis collegiorum corporibus, qvaternario numero evocarentur. Qvatuor enim numerabant electores ecclesiasticos, Romanum archipatriarcham, Moguntinum archicancellarium per Germaniam, Treverensem per Galliam, Coloniensem per Italiam & insulas: qvatuor electores laicos, Bohemum archipincernam, Palatinum archidapiferum, Saxonem archimareschallum, Brandeburgum archicamerarium: qvatuor reges, Romanum, Franciæ, Poloniæ, Hungariæ: qvatuor patriarchas, Romanum, Constantinopolitanum, Aqvilejensem, (pro qvo olim Alexandrinus) Ravennatem, (pro qvo olim Antiochenus:) qvatuor primates, Magdeburgensem, Lugdunensem, Strigoniensem, Gnesnensem: qvatuor Cancellarios, Toletanum, Cantuariensem, Strigoniensem, Gnesnensem: qvatuor archiepiscopos, Salisburgensem, Rhemensem, Mediolanensem (Bremensem:) qvatuor episcopos, Babenbergensem, Misnensem, Ratisbonensem, Herbipolensem: qvatuor duces, Bavarum, Brunsvicensem, Svevum, Lotharingum: aut, ut alii volunt,

Austrium, Saxonem, Palatinum, Burgundum: qvatuor archipalatinos, Rheni, Saxoniæ, Franciæ, Hungariæ: qvatuor Vexilliferos, Bavarum, Mediolanensem, Austrium, Polonum: qvatuor vicarios, Brabantum, inferiorem Saxonem, Westrium, Silesium, aut, secundum alios, Austrium, Mediolanensem, Sabaudum, Burgundum: qvatuor marchiones, Moravum, Misnicum, Brandeburgicum, Badensem: qvatuor Landgravios, Thuringum, Alsatum, Hassum, Leuchtenburgicum: qvatuor Burggravios, Notinbergensem, Magdeburgensem, Reineccensem, Strombergensem: qvatuor comites campiductores seu Heergravios, Flandrū, Tyrolensem, Aldenburgensem, Ferrariensem. totidē comites imperii, Clivensem, Schwartzenburgicū, Ciliensem seu Græzium, Sabaudum Limburgensis, Tussensis in Helvetia, Weiterburgensis, Aldenwaldensis, erant Liberi Barones: Fuldensis, Cāpodunensis, Weissenburgensis, Murbacensis, Abbates principes: Juliacensis, Pappenheimensis, Misnensis, Finitingensis, marescalli: Andlaviensis, Meldingensis, Strundeccensis, Frawenbergensis, eqvites: Hurnensis, Vrachensis, Schaumburgensis, Mettensis, venatores inferiores. Inter superiores venatores qvatuor, erant Carinthius & Pomeranus: Colonia, Ratisbona, Constantia, Salisburgum, rustici: Augusta Vindelicorum, Aqvisgranum, Metis, Lubeca, civitates imperiales: Aqvisgranum, Arelatum, Mediolanum, Roma, civitates inaugurales: Neapolis, Lutetia, Cracovia, Buda (aliis Hafnia) civitates regales: Praga, Heidelberga, Wittenberga, Custrinum, civitates electorales: Babenberga, Ulma, Hagenoa, Selettadium, pagi; Ingehelimia, Altdorffum, Lichtenavia, Deckendorfium, vici: Altenburgum, Magdeburgum, Rotenburgum, Mechlenburgum, castra. Tandem qvatuor officia hereditaria per Sveviam distribuebantur, ut dapifer esset Waldburgensis; pincerna Radachensis; marescallus Marckdorfensis; camerarius Kemnatensis. Sed in his qvadrigis & qvaternionibus seu tetradiis pleraq; jam nostro ævo exoleta & abolita; nonnulla mutata; plura addita sunt. Accuratius enim primum CIRCULI; deinde CLASSES imperium Romanum dividunt. CIRCULORUM, anno cIↄIↄ. Augustæ Vindelicorum, sex primum constituti sunt: post annos XXII. Noribergæ denarius numerus placuit: qvorum pleriq; tribus constant Ordinibus, ecclesiasticorum, principum politicorum, & civitatum imperii liberarum: pleriq; inqvam. Nam in Austriaco nullæ sunt liberæ civitates, sed nec in Saxonico superiore, licet olim in illo Dantiscum & Elbinga inter eas numeratæ sint. In his circulis de ordinanda re bellica, deq; auxiliis manu ar-

mata expediendis, & de tributis in eum usum conferendis potissimum consultari solet. Primus est Austriacus & Tyrolensis: alter Burgundicus: tertius electorum Rheni qvatuor: qvartus Saxonicus superior: qvintus Franconicus: sextus Noricus & Bavaricus: septimus Svevicus & Wurtenbergicus: octavus Rhenanus superior: nonus Westphalicus: decimus Saxonicus inferior. In his decem circulis septem sunt CLASSES, qvarum prima est VII. electorum: altera qvatuor archiepiscoporum, Magdeburgensis, Salisburgensis, Bremensis & Vesontini: tertia episcoporum, qvorum hodie XXXII. in comitiis locum habent: qvarta principum politicorum, qvorum hodie pauciores inveniuntur, qvam olim, familiæ. Duces enim Sveviæ, Styriæ, Carinthiæ, Juliæ, Cliviæ & Montium, ut & marchiones Moraviæ & Lusatiæ; landgravii etiam præter Hassum omnes; comes Tyrolensis & Hennebergicus, & multæ aliæ florentissimæ qvondam familiæ, suas ditione, sobole sibi negata, ad cognatos aut vicinos principes transmiserunt. Porro in qvinta statuum imperii classe prælati sunt & abbates; Sextam faciunt comites & barones: ultimam civitates.

VIII. Immensum dicendi campum se nobis aperire video, si omnium Germaniæ principum historiam nobis sumeremus describendam.

Illud vero nec institutum nostrum permittit, nec hæ libri pagellæ capiunt. Eorum saltem principũ & ducum familias paulisper perlustrabimus, qvorum potentiam per Germaniam maxime videmus vigere. Pauca tamen de CIVITATIBUS præmittemus: qvarũ alias novimus esse PROVINCIALES, qvæ imperatorũ beneficio principibus commendatæ sunt, juris comitiorum expertes, aliæ IMPERIALES, qvæ directo Cæsaris imperio sunt subjectæ, juris comitiorum compotes, nec nisi certa lege & conventione principem aliqvem superiorem agnoscunt, in cæteris integra libertate fruentes. Sic Norimbergenses, Magdeburgenses, Goslarienses, etsi illorum burggravius est elector Brandeburgensis; istorũ elector Saxoniæ; & in hos maxima jura sibi vendicant duces Brunsvicenses, præcipuum tamen inter urbes liberas, si comitia celebrantur, locũ obtinent. Ex utrisq; cum imperialibus tum provincialibus, nonnullæ certo fœdere counitæ, uno nomine HANSEATICÆ in Anza Teutonica vocantur, sive qvod ad mare sitæ sunt, sive qvod antiqvo vocabulo Ansi, qvod aut proceres & opulentos, aut concilium & congregationem, aut deniq; onus significat, fœderatarum rerumpublicarum præeminentiam & officium notare voluerunt. Luculentum de iis tractatum J. Angelius Werdenhagen nuper edidit, qvo demonstrat, eo tem-

tempore, qvo Vandalicæ civitates maritimæ & imprimis Lubeca, qvæ inter omnes caput extulit, in Norvegia non sine ingenti periculo cœperunt commercia exercere, certis qvibusdam fœderis capitibus, de ferendo mutuo auxilio inter se conceptis, fundamentum potentissimæ reipublicæ jecisse. Qvod tamen ipsum non ita intelligendum est, ac si ante illud tempus nullo vinculo civitates combinatæ fuerint. Fuerunt enim in littore maris Balthici nobilissima emporia, qvæ nullis aliis cedebant, Bardevicum in Megapoli, Julinum, Ancona, Wineta in nostra Pomerania & Rugia: qvarum aliqvæ tandem intestinis odiis & dissidiis, aqvarumq; irruentium impetu absorptæ; aliqvæ à Danis expugnatæ deletæq; sunt. Has cum reliqvis in tantam amplitudinem sine societate commerciorum pervenisse, verisimile non est. Qvam ob causam alii initium fœderis Hanseatici ad illud tempus referunt, qvo Hunnorum, aliarumq; in Germania vexanda gentium, immanitas primo erupit. Hinc Casparus Vopellius in Rhenana tabula censet, Anzam ultra omnem hominum memoriam nihil aliud fuisse, qvam honestam societatem plurium civitatum, qvin etiam pagorum, olim cum propter multifaria accepta relataq; beneficia, tum ut mutuus ac securus terra mariq; constaret mercaturæ intercursus, ab Angliæ, Galliæ, Daniæ, Sveciæ, Poloniæ & magnæ Moscoviæ regibus, & Brabantiæ ducibus, multis privilegiis dotatam. Werdenhagius autor est, tunc primum, cum Sverus, rex Norvegiæ, mercatoribus libertatem mercium in suo regno tractandarum concessit, civitates maritimas se unisse, & societatem, impetratis privilegiis Norvegianis, certa fœderis formula consolidasse. Factum id esse putat circa annum cIɔcc. Reges, qvi Sverum insecuti sunt, jam Hanseaticis civitatibus privilegia amplissima concesserunt, jam illis per malevolos infensi facti, armis cum eis contenderunt. Sed jam eo potentiæ accreverat civitatum robur, ut nec regum minas metuerent. Qvin & sæpe illarum ope gravia bella composita, & discordiæ vicinorum regum principumq; sopitæ sunt, & pax restitura, ut merito societas illarum seqvestra pacis, publicæq; per Germaniam tranqvillitatis procuratrix multis jam seculis habita sit. Cuicunq; se illa parti adjunxit, certam illi de victoria obtinenda spem peperit. Etsi autem initio Vandalicæ civitates huic societati occasionem dederunt, pedetentim tamen plures accessere, ut tandem omnis Hansa Teutonica in qvatuor partes seu regiones divisa sit, qvarum unaqvæq; suam habuit metropolin. Prima est Vandalica, cujus, imo totius societatis, caput est Lubeca, qvæ habet sibi junctas Hamburgum, Rosto-

chium, Wismariam, & in nostra Pomerania Stetinum, Stralsundum, Anclamum, Gripswaldiam, Stargardiam, Golnaviam, Colbergam, Stolpam. Altera est Saxonica sub capite Brunsviga, qvæ sub se habet Magdeburgum, Luneburgum, Goslariam, Embeccam, Göttingam, Hildesheimium, Hannoveram, Ulsam, Buxtehudam, Stadam, Bremam, Hammelam, Mindam. Tertia est Borussica, cujus caput est Dantiscum; membra, Regiomontum, Torunia, Elbinga, Brunsberga: Livonicæ qvoqve urbes, Riga, Dorpatum & Revalia. Ultima est Coloniensis, qvæ & Hansa Occidentalis dicitur, sub Colonia Agrippina, ad qvam pertinent civitates Clivenses, Westphalicæ, Geldricæ, Belgicæ, Transisalanæ & Frisicæ. His omnibus civitatibus qvatuor fuere primaria emporia, qvæ Cuntores vocant, & in qvibus civitatum negotiatores resident, suosqve mercatus exercent, Novogardia in Russia, Londinum in Anglia, Brugæ in Belgia, (unde commercia omnia Antuerpiam, Brabantiæ urbem, translata sunt, & nunc ad Amstelodamenses transferri videntur) Bergæ in Norvegia: qvibus in emporiis non mercaturam saltem exercebant, sed & juvenes in collegiis certis educari curabant. Ut autem nihil sub sole constans, ita nunc temporis longius à prisco fœdere discesserunt civitates Hanseaticæ: in qvo si denuo arctius se colligari patiuntur, facilius & hostibus resistent, & mercibus tractandis felicius incumbent. Confer Thuanum libro LI. Pontanum lib. II. de orig. Francic. cap. VIII. & Polyd. Virg. lib. XVI.

LX. E civitatibus si baronum, comitum, episcoporum principum & electorum aulas ingredi, omniumqve origines, seriem & familias secundum leges historiæ nostræ perlustrare vellemus, opus esset Iliade prolixius exspectandum.

Nec tamen nihil dicemus: sed qvos hoc tempore duces & principes in Germania maxime florere novimus, illorum antecessores brevi verborum compendio producemus. Inter illos ut eminent ELECTORES, ita ab illis initium sumus facturi. De ecclesiasticis electoribus, ut & de episcopis, prælatis & abbatibus notamus initio, qvod, ut olim, divinæ rei intenti, regimen provinciarum judicibus comitibusqve, ab imperatore constitutis, commiserunt, nullo unqvam gladio accincti, aut dominiis politicis à sacris avocati, ita pedetentim cœperunt post acerrimas pontificum concertationes, qvibus imperatores qvasi sub jugum missi sunt, omne jus, etiam seculare, sibi vendicare: præfectos non imperatoris, sed suo nomine constituere: bella gerere: limites producere: vectigalia imponere. Interpretationes sacræ scripturæ ex collegiis Canonicorum in Academias transfe-

rebantur. Concionandi munus monachis; dispensationem Sacramentorum indocto alicui pastori; disciplinam ecclesiasticam officialibus; examen & ordinationem ministrorum suffraganeis commiserunt. Summa. Mandato Salvatoris neglecto, more gentium dominaturi, omnem praeminentiam ad se rapuerunt, nec tam episcopi erant & antistites, qvam principes, & suarum parochiarum domini, à nutu papæ, tanqvam imperatoris ecclesiastici, dependentes. Factum igitur est, ut in comitiis celebrandis, inq; aliis negotiis imperii conficiendis, tanqvam principes sacri, colerentur. Cumq; in dissidiorum remedia, qvæ in eligendis imperatoribus omnem consveverant Germaniam concutere, certi electores essent constituendi, ex suo etiam corpore tot dare voluerunt, qvot videbant ex principibus huic destinari negotio: utq; suffragiorum ferendorum æqvalitas tolleretur, regem Bohemiæ electorum collegio interesse permiserunt. Qvin &, ut Saxoniæ dux marescallus seu protospatarius imperii constituebatur; marchio Brandeburgensis, camerarius; comes Palatinus, dapifer, & rex Bohemiæ, pincerna: ita electores ecclesiastici dignitate archicancellariorum insigniti sunt, Moguntinus qvidem per Germaniam, Coloniensis per Italiam, per Galliam Treverensis.

X. *Qvinam primi fuerunt Coloniæ, Moguntiæ & Treverorum episcopi, ex qvorum successoribus tandem electores imperii creati sunt?*

Maternus, unicus, ceu credunt, viduæ filius, qvem Jesus à morte excitavit, Coloniæ; Crescens B. Pauli auditor, Moguntiaci; Eucharius, aliqvis ex LXXII. Christi discipulis, Treveris salutaris doctrinæ semina jecisse, & primi officio episcoporum functi dicuntur. Qvibus defunctis, jam pagani, jam hæretici tenera ecclesiarum fundamenta admodum concusserunt. Et COLONIA qvidem, qvam non immerito Germaniæ Romam vocant, per annos CCXLIV sine episcopo fuit, Ubiis, qvorum metropolis est, pene omnibus à fide deficientibus. Severinus tandem Aqvitanus, coævus Martini Turonensis, antistes sacrorum strenuus, denuo Colonienses è tenebris perditionis anno CCCXCI. extraxit, & episcopæ per qvadraginta annos præfuit. Qvem qvi insecutus est, Evergistus, Coloniam ad tantum provexit splendorem, ut aurea ab incolis diceretur. Illius tempore Franci longa obsidione Colonienses, auspiciis regis Childerici, regno suo adjecerunt, donec Otto I. eos Francis ereptos jussit esse liberos. Ante Ottonem Colonia sub Carolo M. sedes archiepiscopalis facta est. Qvi tempore Ottonis III. credunt septemviros constitutos, primum Coloniæ electorem faciunt

ciunt Eribertum, comitem Rodenbergensem: à qvo, qvi hodie septemviratum gerit, Maximilianus Henricus, Alberti ducis Bavariæ filius, numeratur XLVII. cujus antecessor fuit Ferdinandus Bavariæ dux, filius Wilhelmi, episcopus ordine LXXXVIII. Nec MOGUNTIACUM sine exitialibus damnis semper constitit. Extruxit illam urbem, vel potius restauravit, ceu credunt, Drusus. Deinde sub Valentiniano Alemannus aliqvis, Rando, eam præsidiis vacuam ingressus, plurimos inde utriusq; sexus incolas abduxit. Hunni postea anno CCCCLIV. eam funditus eversam solo æqvarunt. Sed Dagobertus post LXX. annos eam restituit, & Rheno propius admovit. Anno DCCXX. S. Bonifacius Anglus, remoto priore episcopo Gervilio, qvi regem Saxonum sua manu interemerat, se primum Moguntiæ dixit archiepiscopum. Qvintus ab illo Rabanus Maurus, Bedæ discipulus, scriptis est clarissimus. Willigisus, fabre natus rotario, episcopus ordine XXXIV. à qvo rotæ insignia cœperunt in Moguntinis insigniis usurpari, primus à nonnullis vocatur imperii elector: sicut TREVERIS primus hanc ipsam dignitatem gessisse putatur Ludolphus Saxo, episcopus ordine LXXIV. Sed catalogum episcoporum ad historiam ecclesiasticam pertinere memores, ad electores, ut nominant, seculares properabimus. Illud saltem notamus, anno seculi XXX. archiepiscopum & electorem Moguntinensem constitutum esse Anshelmum Casimirum ex nobili familia de Remwold: cui anno seculi XLVII. defuncto successit Johannes Philippus è nobili familia de Schönborn, antea episcopus Herbipolitanus. Sed in archiepiscopatu Treverensi anno seculi XXIII. constitutus est Phil. Christophorus de Seitteren: qvem anno XXXV. Hispani captum Viennam miserunt, qvod se protectioni Gallicæ submisisset. Post decennium restitutus dignitati, obiit anno LII.

XI. PALATINOS jam RHENI prius salutabimus.

Ut apud Romanos Palatina officia vocantur, qvæ in imperatoris palatio obeunda erant, ita tempore Germanicorum imperatorum Palatini qvoq; tanqvam præfecti curiarum constituti sunt, qvibus judicandæ lites & decidendæ committebantur. Eorum olim plures fuerunt, adeo, ut ad hastiludium, qvod aliqvando Tiguri institutum est, XXIV palatini diversis è locis convenerint. Progressu temporis inter omnes eminuit Palatinus Rheni, ad qvem totius Germaniæ gravissimæ controversiæ deferri consveverant, qvemq; ipse Cæsar, secundum Aureæ Bullæ constitutionem, arbitrum suarum legit causarum. Idem administrator est & provisor imperii, qvoties, imperatore defuncto, novus nondum creatus est, plenoq; jure,
vacan-

vacante imperio, exercet judicia, colligit reditus, juramenta fidelitatis vice imperatoris exigit. Qvia autem ex ducibus Bavariæ oriundus est, de illis prius nonnulla dicenda sunt, qvi Bavariam antiqvitus gubernarunt. Ubi necessario recurrendum est ad annales Aventini, qvi hunc sibi præcipue scopum præfixit, ut res Bavarorum illustraret. Qvæ tamen de regibus in Bavaria dicit, ante natum Christum rerum potitis, nunc non attingemus. Qvi ante Carolum M. præfuerunt, qviq; originem ad Alemannum Herculem retulerunt, eos hac serie recenset:

DUCES BAVARIAE PRISCI.

A. C. A. R.

456. I. ADALGERIUS, Hunni Velephonis vel Hauwoldi Schiri filius, post obitum Azelii, regis Germanorum potentissimi, rex electus, suos Bavaros, hactenus in confinio Hungariæ & Bohemiæ commoratos, versus occidentem ad Albim & Rhenum deduxit, inq; Norico confidens, fœdere cum Svevorum rege Adelrico inito, cum Ludovico M. Francorum rege infeliciter acie congressus, occubuit. Sic tota Bavarorum gens Francis certis conditionibus submissa est: qviq; illis præfuit, ducis titulo contentus, regiam dignitatem Francis reliqvit. 37

493. II. THEODO I. seu GIBHULDUS, F. Francorum auxilio Vestro-Gothis victis, Vindelicia occupata, Ratisbona expugnata, ducibusq; Romanorum profligatis, plurima ad Danubii ripam condidit oppida, tota Bavaria inferiore illis erepta. 18

511. UTILO, vir fortissimus, in bellis contra Danos strenuus, marchio Antorfensis, à qvo Aventinus ducit stemma Caroli M.

III. THEODO II. magnus, F. tributo imperatori Anastasio, qvod hactenus ex Norico petitum fuerat, negato, qvinqvies cum Romanis congressus, victor semper evasit. 26

537. IV. THEODO III in inferiore Bavaria primus ex Bavariæ ducibus, cum duobus fratribus Ottone & Theobaldo fidem Christi professus. 28

537. IV. THEOBALDUS, urbes in Italia cis Padum in obseqviū redegit, & à nonnullis rex Italiæ vocatus est. 30

OTTO in Vindelicia, unde nomen Otingæ.

565. V. THEODEBERTUS I. F. dux in Norico Ripensi, in

Italiá tandem ingressus, qvé aliqvi faciunt filium Theobaldi, fratrem Thassilonis I. 19

584. VI. GARIBALDUS terras Thassilonis occupavit, inq; ignominiam regum Francicorum se regem Bavariæ appellavit: sed à Childeberto Austrasiæ rege & Tassilone I. Bavaria pulsus est. 8

592. VII. GUNDIBALDUS ab Authario sororio, rege Longobardorú, dux Astensis constitutus. 23

615. VIII. ARIBERTUS, F. rex Longobardorum nonus, cujus posteros vide libro II. sectione V. qvæst. XIX.

567. V. TASSILO I. F. dux Bavariæ in ea parte, qvæ ab Oeno ad Lycum in Bohemiam usq; porrigitur, pulsus à Garibaldo & restitutus à Francis. 31

598. VI. GARIBALDUS, Henetos Norico exegit. 14

612. VII. THEODO IV. sub qvo Slavi Carinthiá magna parte occuparunt. 18

630. VIII & IX. THEODEBERTUS II. & TASSILO II. F. 20

650. X. XI. XII. THEODO V. GRIMOLDUS, THEODEBERTUS III. Tassilonis II. filii Bavariam inter se diviserunt. 40

---

690. XIII. THEODO VI. Grimoldi filius 18

708. XIV. HUGOBERTUS F. Carolo Martello adversus Saracenos militavit, dux totius Bavariæ. 27

735. XV. UTILO II. F. regium nomé jure postliminii usurpare cœpit. 30

765. XVI. TASSILO III. F postremus in hac familia, in aula Pipini, regis Franciæ, avunculi sui, educatus, cum in gratiam uxoris, cujus patrem Desiderium & fratrem Adelgisum, Longobardorum reges, everterat, Carolus M. contra eum arma corriperet, ejectus Bavaria cum filio Theodone, Hungaros in Germaniam evocavit. Sed victus denuo & criminis læsæ majestatis reus, postqvam XXIII. annos Bavariæ præfuerat, in monasterium est attonsus, regnumq; Bojorum in provinciæ formam redactum. 23

Tassilonis filius Guntherus constitutus est à Carolo M vicarius seu regulus in episcopatu Laureacensi, tandem Salisburgum translato. Filium Guntheri Thassilonem IV. cum ejus pater in venatione ab apro esset percussus, Carolus M. ob virtutem in bellis sibi locatam, constituit comitem Zelleriensem, & vicarium seu colonearium præfectum in Italia: à cujus uno filio

filio Danckeo ducunt comites Habspurgenses, interq; eos Rudolphum I. imperatorem; ab altero Gotboldo, electores Brandeburgicos modernos. In Bavaria autem ex posteris Caroli M. seqventes præfuere.

DUCES BAVARIAE EX STIRPE CAROLI M.

788. I. CAROLUS M. imperator, secundum Aventinum ex Adalgerio per Theodonem & Utilonem I. genus ducens. 26
814. II. LUDOVICUS I. imperator F. 26
840. III. LUDOVICUS GERMANICUS F. rex Germaniæ, Franciæ, Bavariæ, Thuringiæ. Hic, cum HENRICUS, comes Altorfensis, Erichi filius, Brunonis ducis Angrivariorum, fratris Wittekindi nepos, petiisset, ut, qvicqvid in inferiore Bavaria cum aureo vehiculo à primo diluculo ad meridiem ambire posset, sibi in feudum concederetur, conscensisq; bigis celerrimis, aureum vehiculum in gremio tenens, circuisset eam terrã, qvæ à Lyco ad Ambronem, & à Gelone ad alpes Peninas se extendit, lusu delectatus, ei omnes hos agros nomine Bavariæ inferioris in feudum concessit. Et ex hoc Henrico linea recta descendunt Henricus II. Rudolphus I. Gvelphus I. Rudolphus II. Gvelphus II. Gvelphus III. qvi sine liberis masculis annò cIↃLV. decessit: ejusq; filia Cunigundis, Azoni marchioni Estensi nupta, peperit Gvelphum, stirpem ducum Brunsvicensium & Lunæburgensium. 36
876. IV. CAROLOMANNUS, F. facta cum fratribus regnorum paternorum divisione, Bavaros, Bohemos, Moravos, Noricos & Vindelicos accepit regendos. 4
880. V. ARNULPHUS, F. imperator. 19
899. VI. LUDOVICUS IV. F. imperator. 12
911. VII. ARNULPHUS MALUS, Fr. qvem Aventinus facit filium Lutpoldi, marchionis Austriæ, itidem ex Caroli M. prosapia oriundi. Huic Lutpoldo Arnulphum & Ludovicum IV. imperatores Bavariam dicit contulisse: eoq; cæso ab Hungaris, filium ejus Arnulphum majorem natu successisse, seq; pro rege gerere cœpisse, qvod familiam ad Carolum M. referebat. Cæterum hic Arnulphus malus fidem negabat duobus imperatoribus, Conrado I. & Henrico Aucupi, tanqvam à Carolo M. non descendentibus. Aliqvoties igitur victus, fugatus, pulsus est: cumq; & ejus filii, Eberhardus Arnulphus, qvem aliqvi Ludolphum vocant, & Hermannus, alias

Wernerus sese, patre defuncto, Ottoni I. imperatori opponerent, ducatu Bavariæ exuti, titulo comitum & palatinorum Schirensium contenti esse jussi sunt. Bertholdo eorum patruo, fratri Arnulphi, cessit Bavaria. Post diuturna tempora amissum ducatum posteri Arnulphi, comites Schirenses, recuperarunt. Eberhardus stirps est primæ familiæ Austriacæ: ex Arnolpho hodierni duces Bavariæ & palatini electores descendunt.

937. VIII. BERTHOLDUS, Fr victoriosus adversus Hungaros, ἄπαις obiit. 11

Defuncto Bertholdo, Otto I. imperator fratri suo Henrico, qvi Juditham Arnulphi mali filiam duxerat, Bavariam in beneficium concessit, qvam etiam feliciter adversus Hungarorum irruptiones binis præliis tutatus est: & qvanqvam ab Arnulpho & Hermanno, Arnulphi mali filiis, avitum principatum recuperaturus, Ratisbona amissa, ducatu pelleretur, à fratre tamen Ottone dignitati suæ redditus est.

DUCES BAVARIAE EX STIRPE SAXONUM, Lotharingorum, Francorum, VVelphorum.

A. C. *A. R.*

948. I. HENRICUS seu HEZELO I. Henrici aucupis imperatoris & ducis Saxoniæ filius, Ottonis M. frater, qvem aliqvi rixosum vocant: cum tamen aut ejus filius id cognomen meruerit, aut Henricus IV. qvi Bavariæ post Henricum S præfuit. Fratri imperatori initio detrectavit obseqvium: postea ei reconciliatus, Hungaros bis aperto marte profligavit, & Bulzkam illorum regem ad portas Ratisbonæ suspendit. Hinc cum fratre expeditionem in Italiam suscepit. 7

955. II. & III. HENRICUS II F Ottone II. imperatore defuncto, ad imperii fastigium evehi voluit. Sed proscriptus ab imperio, qvamdiu Otto III. vixit, extorris jam in Carinthia, jam Treveris vixit. Bavariam accepit OTTO, DUX SVEVIÆ, Ottonis M. imperatoris ex filio Ludolpho nepos. Illo vero post sexennium mortuo, Bavariam recuperavit Henricus. 40

995. IV HENRICUS SANCTUS, F imperator factus, Bavariam affini concessit. 7

1002. V. HENRICUS seu HEZELO IV. comes in Greysbach, dux Franciæ & Lotharingiæ, ex Lotharingica Mosella familia oriundus, filius Sigfridi principis palatini, frater Cunigundæ: qvæ uxor fuit

Hen

Henrici S. II. imperatoris Principio ab hoc imperatore ducatu Bavariæ est donatus: postea ab eodem ejectus est, cum in sororium suum hunc, cum aliis principibus, ingratus consurgeret. Receptus tamen post octennium in gratiam, recuperavit Bavariam interventu Popponis archiepiscopi. 14

1026. VI. HENRICUS V. NIGER, filius Conradi Saliqvi imperatoris, imperator postea factus, nomine Henrici III. 16

1042. VII HENRICUS VI. Henrici IV. seu Hezelonis filius. 5

1047 VIII. CONRADUS, alias Cuno dictus, filius Sigunfridi palatini Rheni, ex duce Wormatiæ & Carinthiæ, dux Bavariæ, beneficio Henrici IV. imperatoris factus, gener Henrici VI. ob vitam dissolutam & res male administratas ab imperatore Bavaria exclusus. Palatinatus tamen permansit adhuc diu in ejus & fratris Friderici posteris, donec Agnes, aliqva ex posteris Conradi, nuberet Ottoni illustri, palatino Schirensi & duci Bavariæ, eiq; titulum palatini Rheni pareret. 5

1052. IX. X. XI. HENRICUS SENIOR, Henrici III imperatoris filius, cui & in imperio successit, nomine Henrici IV. Bavariam primo, post obitum patris, matri AGNETI, deinde post qvdrienn.ũ OTTONI Saxoni concessit: qvi, cum variis motibus imperiũ concuteret, ipsiq; imperatori non semel sese opponeret, proscriptus est, & imperatoris beneficio Bavaria Welpho, ex antiqva Welphorum familia, qvæ jam tempore Caroli M. floruit, prognato, filio Azonis marchionis Estensis, concessa est. 19

1071. XII. WELPHUS, Azonis marchionis Estensis filius, in ingentibus illis Germaniæ tumultibus, qvibus Henrico IV. imperatori se pontifices & Saxones opponebant, partes primum domini defendebat: deinde ab ipso ad pontificem deficiens, Bavaria proscriptus excidit, & post annos vicenos imperatori reconciliatus, non tantum Bavariam recepit, sed & primus fuit, cui potestas in posteros ducatum transferendi concessa est. 30

1101 XIII. WELPHUS II. F. 18

1119. XIV HENRICUS VIII niger cognominatus, Fr. 6

1125. XV HENRICUS IX. F. SUPERBUS cognominatus, diuturna cum Svevis bella gessit, & tandem à Conrado III. Svevo, imperatore facto, Bavaria ejectus est. 4

1139. XVI. LEOPOLDUS, marchio Austriæ, ex comitibus Schirensibus oriundus, uterinus Conradi III. imperatoris frater, à Gvelpho III. diu oppugnatus.

1141. XVII. HENRICUS X Leopoldi Fr. qvi postea tempore Friderici Barbarossæ titulo ducis Austriæ accepit Bavariam orientalem.

XVII. HENRICUS LEO, dux Saxoniæ, Henrici IX. Superbi filius, qvi eodem tempore titulo ducis Bavariæ accepit Bavariam occidentalem.

HENRICUS LEO, patre Henrico Superbo, qvem Conradus III. imperator Bavaria ejecerat, defuncto, sub tutoribus aliqvot annis egit. Paululum adultus, validas copias cruce signatas adversus Slavos, nondum fidei Christi in Mechlenburgia & Pomerania initiatos, expediit: multos ad obseqvium Christi pertraxit: episcopos illis, suo nomine investitos & fidelitatis jure sibi obstrictos, dedit: incolis Lubecæ, cum urbs eorum incendio esset desolata, eo loco, qvo hodienum conspicitur, potestatem extruendi nobilem urbem concessit: episcopatum Oldenburgensem illuc transtulit: cum Henrico X. Austriaco, cui Bavaria, sibi & patri ademta, in beneficium fuerat concessa, diu armis certavit: parum profecit, qvamdiu Conradus, Austriaci fautor, gessit Imperium. Illo defuncto, favorem Friderici Barbarossæ exambiit: bis illum in Italiam comitatus, Bavariam occidentalem titulo ducis Bavariæ, relicta Henrico X. occidentali cum titulo ducis Austriæ, obtinuit. Sed brevis fortunæ secundioris usura. Episcopi Saxoniæ invidebant potentiæ ducis nimis crescenti, nec ullius, nisi papæ, jussa volebant capessere. Et hoc erat illud tempus, qvo majestatem sibi status ecclesiasticus undiqvaqve conciliabat artibus subtilioribus, qvam forte antea factum. Accitis igitur in fædus Thuringis & Brandeburgensibus, & imprimis archiepiscopo Coloniensi, audebant belli aleam subire. Victi, ad arbitrium componebantur victoris: qvi religionis studio postea ad visendum Domini sepulcrum Hierosolyma petiit. Reducem imperator invitavit ad novam expeditionem Italicam, ut Longobardi denuo rebelles compescerentur. Ille varia causatus, interqve ea papæ excommunicationem, aurum qvidem & auxilia promisit, sed ipse recusavit adesse, & propositi tenax, cum iterum iterumqve imperator in comitiis instaret, suaqve beneficia illi exprobraret, iter totus renuit. Episcopi exasperatum inde imperatoris animum magis accendebant, & qvibuscunqve ducis potentia erat suspe-

suspecta, in ipsius exitum incumbebant. Præcipui inter eos, archiepiscopus Coloniensis & marchio Brandeburgensis Theodoricus. Variæ hinc qverelæ. Ter, imo qvater, evocatus ad causam dicendam, cum non compareret, hostibus se nolens committere, solemniter anno ciↃcLXXXII est proscriptus, tanqvam reus majestatis. Sic ducatus Saxoniæ, beneficio Cæsaris, cessit Bernhardo Anhaltino, Alberti Ursi filio; Bavaria Ottoni V. Witelsbachio, à qvo moderni electores Bavariæ & Palatini descendunt. Nonnulli qvoq; episcoporum hinc armis; illinc fulmine excommunicationis in eum desæviere. Ille, nihil territus, adversus hostes undeqvaq; expediit copias: Westphaliam afflixit: Halberstadium & Northusium flammis vastavit: Lubecam validis propugnaculis munivit. Cum autem imperator, & præcipui cum eo principes imperii, cum exercitu adessent, Lubeca statim deditione occupata cessit imperatori, ab hoc tempore urbs imperialis facta, & Leo, salvo patrimonio, triennium exulare jussus est. Abiit in Angliam, & redux, cum bella inter ipsum & Anhaltinum, novum Saxoniæ ducem, non cessarent, denuo in triennale abiit exilium, prout hæc tradidit Arnoldus abbas in Chronicis Slavorum. Inde, absente in bello sacro imperatore, ante tempus reversus, Stadensem comitatum & nonnulla in Holsatia loca recuperavit: Bardewicum expugnatum exscidit: Lubecam recepit: Lavenburgum Bernhardo eripuit. Sed Lubecam, novam illam urbem imperialem, & alia, iterum amisit, jungentibus adversus illum arma comite Holsatorum & Bernhardo Saxoniæ duce. Tandem turbæ qvievere, cum Leo jam senior ultro armis abstineret, & ejus filius Otto, ejus nominis IV. in imperatoriam eveheretur dignitatem.

XII. *Qvis qvæso est ille Otto Wittelsbachius, cui Fridericus Barbarossa imperator Bavariam, Henrico Leoni ademtam, cum Palatinatu Rheni concessit?*

Postqvam Otto I. imperator Bavariam Arnulphi mali filiis eripuisset, illi, vetustissima Schirensi arce refecta, sive Palatini sive Landgravii Schirenses, & præfecti prætorio Bavariæ appellabantur, atq; hoc ordine recensentur.

PALATINI SCHIRENSES, EX QVIBUS PAlatini Rheni & duces Bavariæ oriundi sunt.

A C. *A R.*

637. I. ARNULPHUS, aliis LUDOLPHUS, Arnulphi mali Filius, ab Ottone I. Bavaria ejectus, in acie ad Ratisbonam adversus Henricum novum ducem Bavariæ, telo trajectus. 16

953. II. BERTHOLDUS, F. præfectus prætorio Bavariæ, & comes Schirensis, adversus qvem pro Henrico rixoso arma induerat, proscriptus, in Calabria adversus Saracenos occubuit.

982. III. BABO I. palatii Bavarici præfectus & comes Schirensis.

IV. OTTO I. palatinus Bavariæ.

1040. V. OTTO II. cujus frater Ulricus Arnulphus est stirps comitum à Dachaw.

1079 VI. OTTO III. condita arce Wittelsbach posteris nomen palatinorum Wittelsbachensium peperit, & in expeditione sacra obiit

1101. VII. OTTO IV. WITTELSBACHIUS, comes Schirensis, præfectus palatii Bavarici. 35

1146. VIII. OTTO V. MAJOR in locum Henrici Leonis, dux Bavariæ à Friderico Barbarossa constitutus, ducatum Bavaricum iterum in suam familiam, qvæ illo ante ccxxx. annos exciderat, intulit. Unde etiam OTTO I. ratione illius ducatus vocatur: ejusq; encomium videatur apud Radevicum lib. I. cap. XVIII. de gestis Friderici I. imp. 36

1183. LUDOVICUS I F. plurimos Bavarorum & vicinorum dynastarum toparchias possessionibus avitis adjecit, & à Friderico II imperatore PALATINUS RHENI renunciatus est, postqvam filius ejus Otto II. Agnetem duxerat, qvam alii Gertrudem vocant, filiam defuncti comitis palatini Henrici, qvi filius fuerat Henrici Leonis, cui Henricus VI. imperator, data illi in matrimonio Clementia patruele sua, Conradi palatini Rheni filia, præfecturam palatii Rhenani precario con-

OTTO VI MINOR, WITTELSBACHIUS.

OTTO VII WITTELSBACHIUS, comes in Schiren & Wittelsbach, à qvo Philippus imperator percussus est: stirps Wildensium seu Waldgraviorum habetur: ex qvibus Gerhardus, ultimus comitum Wildensium, sine mascula prole decedens, reliqvit filiam Adelheidam, qvam Johannes III comes Rheni seu Reingravius uxorem duxit, & ita comitatum Wildensem in Kyrburg anno cIɔccc[illegible] acqvisivit. Unde hodie vocantur Wild & Reingravii,

cessy

[illegible]. Ferunt, Ludovicum I. à moriente Stichio, per ludum [illegible], lethaliter vulneratum expirasse. Aliqui tamen putant, per sicarium ab Henrico, Friderici II. imperatoris filio, patri rebellaturo, esse confossum. 48

[illegible] OTTO II. ILLUSTRIS F. primus electus Palatinus. Ducta Agnete, filia Henrici, ducis Saxoniæ & Brunsvicensis, [illegible], post [illegible] Conradi, ducis Sveviæ & comitis Palatini, sine masculis heredibus defuncti obitum, Henricus VI. palatinatum Rheni in beneficium concesserat, palatinatum cum Bavaria conjunxit. Filii ejus, Ludovicus II. & Henricus, sic paternas inter se provincias diviserant, ut ille acciperet Bavariam superiorem cum palatinatu & electoratu, hic Bavariam inferiorem. 22

[illegible] BAVARIAE SUperioris, Palatini & Electores.	*DUCES BAVARIAE inferioris.*
[illegible] LUDOVICUS SEVERUS F. elector II uxorem primam Mariam, Henrici magnanimi, ducis Brabantiæ [illegible], ob suspicionem adulterii [illegible] curavit: ex altera, Anna, ducis Poloniæ filia, Ludovicum III. Bavariæ superioris ducem, in ludicro certamine eqvestri	Henricus F. Stephanus. — Otto, rex Hung. — Henricus, rex Hung. Otto sub tutela Henrici. Ludovici V. imp. ob. 1335. — Johannes [illegible], cui successit Ludovicus V imperator.

[illegible] (quem tamen aliqvi faciunt Mariæ filium) sustulit: ex tertia Mathilde, Rudolphi imperatoris filia, Rudolphum electorem & Ludovicum imperatorem genuit. 41

[illegible] RUDOLPHUS SENIOR, [illegible], Elector III. à fratre Ludovico imp. [illegible] [illegible] in Anglia. 25	Ludovicus (V.) Bavarus, imperator, [illegible] pacem. 17 1357 Stephanus [illegible], dux Bavariæ, comes Palatinus [illegible]

Oooooo que

nus, stirps modernorum ducum Bavariæ, in electoratum evecto[illegible]

1319. ADOLPHUS SIMPLEX, F. à Ludovico patruo in dignitatem paternam restitutus, elector IV. fratri electoratum cessit. 8

1327. RUDOLPHUS JUNIOR, cœcus, Fr. elector V, paucis diebus.

1327. RUPERTUS SENIOR, rufus, Fr. elector VI conditor Academiæ Heidelbergensis. 58

1391. RUPERTUS PARVUS, tenax, Adolphi Simplicis F. elector VII. in bello Brandeburgico contra impostorem Pseudo Waldemarum captus. 13

1398. RUPERTUS RIGOROSUS, F. elector VIII. & imperator, pater numerosæ prolis, ex quibus Ludovicus II successit in electoratu: Stephanus Bipontinus, comes in Veldenz, per filium Fridericum stirps est ducum Simmerensium & Sponheimensium, & modernorum electorum Rheni: Ludovicus niger, Johannis pater Christophori, regis Daniæ, Sueciæ, & Norvegiæ [illegible], palatinus in Mosbach: Rupertus Turini [illegible] 12

1410. LUDOVICUS II. F. elector [illegible] in Palæstina militavit.

1375. Johannes dux Bavariæ superioris & Monachii. 32 — [illegible] Bavariæ [illegible] & [illegible] husii.

Henricus [illegible]

1397 Ernestus cujus uxor Elisabeta fuit filia Johannis Galeacii, ducis Mediolanensis. Frater ejus fuit Wilhelmus [illegible], Ludovicus Barbatus, Stephani Ingolstadiensis F. qui tandem à proprio filio Ludov. Gibboso captus ad Albertum Brandeburgi[illegible] cū [illegible] & Henricus [illegible]

Ludovicus [illegible]

Georgius [illegible]

tis, & mœrens obiit. [illegible]

1436. LUDOVICUS III. mansvetus, F. elector X. qvo defuncto, filio ejus posthumo Philippo tutor fuit Fridericus victoriosus, der böse Fritz, tanqvam patruus, à qvo descendunt comites Leostenienses. Hic est, qvi, cum in prælio vivos cepisset episcopum Metensem, Carolum Badensem, & Ulricum Wurtenbergensem, primam illis cœnam absq; pane apposuit, ut [illegible]erentur, qvid perdidissent, qvi segetibus non pepercerant. Regnum Bohemiæ oblatum idem non recepit. 42

1480. PHILIPPUS POSTUMUS F. elector XI. primis annis sub tutela patrui: deinde à Maximiliano cum filio Ruperto III. virtuoso, ob præreptam Bavaricam hereditatem & conspirationem cum Gallis proscriptus. Rupertus ille est pater Ottonis Henrici electoris XIV. & Philippi bellicosi, qvi Viennam à Turcis defendit. 44

1508. LUDOVICUS PACIFICUS F. elector XII. Musarum fautor. 40

1544. FRIDERICUS II. PIUS F. elector XIII. abusus pontificios anno seculi [illegible] abolevit: heros magni animi, dux exercitus ab Ordinibus contra Turcos constitutus: cujus vitam descripsit Hubertus Thomas Leodius. 12

1556. OTTO HENRICUS, Ruberti virtuosi F. Philippi postumi nepos, ultimus ex Ludovico Barbato, elector XIV. qvo mortuo, ad cognatos comites Palatinos Simmerenses & Bipontinos, ex altero

est, magno pretio venditus est. 41

1438. Albertus pius F. qvinqve habuit filios, Albertum II. sapientem, qvi stirpem propagavit, Johannem, Sigismundum, Christophorum, eosq; ex duabus uxoribus, Elisabetha Wurtenbergica & Anna Brunsvicensi. 22

1550. Albertus III. F. acerrimus pontificiæ religionis assertor, gener Ferdinandi I. imperatoris: cujus alter filius Wilhelmus successit in ducatu: alter

Er-

to Ruperti rigorosi, electoris & imperatoris filio Stephano prognatas dignitas electoralis transiit. 3

1559. FRIDERICUS III. elector xv. Ruperti rigorosi atnepos, reformatæ religionis assertor, x. liberorum pater: ex qvibus Joan. Casimirus fuit tutor Friderici IV. Herm. Ludovicus in fluminis transitu submersus est. Christophorus ad Noviomagum in prælio adversus Hispanos occubuit: tres alii filii in pueritia obiere. Inter iv. ejus filias Anna Maria fuit uxor Caroli IX. regis Sveciæ. 18

1577. LUDOVICUS V. F. elector xvi. manu & corde subscripsit libro concordiæ. Helveticæ vero confessionis sectatores Neapoli Nemetum in ditione Joh. Casimiri receptum habuere. 6

1583. FRIDERICUS IV. F. elector xvii. cujus, cum pupillus erat, tutor & administrator electoratus, Joh. Casimirus, Helveticam religionem in electoralem palatinatum denuo introduxit. 27

1610. FRIDERICUS V. F. elector xviii. & rex Bohemiæ, de regno simul & electoratu deturbatus, obiit 1632. 22

1680. CAROLUS LUDOVICUS F. per [illegible] Osnabrugensem in palatinatu [illegible] accepit [illegible] electores.

Ernestus [illegible] [illegible] lubicensis.

1559. WILHELMUS JUNIOR [illegible] Francisco, [illegible] Catharina [illegible] Philippus [illegible] Carolus [illegible] dor, archiepiscopus Coloniensis. [illegible]

1606. MAXIMILIANUS [illegible] Fridericus V. [illegible] FERDINANDUM MARIAM.

FRIDERICUS V. sub [illegible] principes [illegible] deinde [illegible] Colonia, [illegible] sæculi [illegible] [illegible]

[illegible] electus, anno seqventi regnum & electoratum perdidit, [illegible], cum à rege Sveciæ Gustavo Adulpho sæ se digni- [illegible] jam in multis Palatinatus locis [illegible] [illegible] in aere peremto, paulo post sub finem anni [illegible] Mo- [illegible]. Interea electoratus duci Bavariæ MAXIMILIANO, è pro- [illegible] V, imperatoris oriundo, à Ferdinando II imperatore, ob fi- [illegible] debellandis operam præstitam, concessus est, & in Osna- [illegible] pacificatione confirmatus. Hic est ille, cui anno seculi [illegible] impe- [illegible] adversus urbem Donawertham, hactenus civitatem im- [illegible] commisit, qvia monachi in processione qvadam se à civibus tur- [illegible]. Maximilianus igitur, anno seqventi, valido milite [illegible], & ad deditionem coactis exercitio religionis Augustanæ [illegible] interdixit: cumq; jam elector esset renunciatus, doctrinam [illegible] palatinarum postliminio invexit. In transactione Osnabru- [illegible] palatinatus inferior CAROLO LUDOVICO, Frideri- [illegible] cum dignitate electorali, ut in collegio hactenus septemvirali, [illegible] octovirali facto, esset numero octavus. Bavaro autem cessit [illegible] palatinatus, & in collegio electorali locus, qvem antea habuerat [illegible] V. Genealogica tabula facit omnia evidentiora: [illegible] historica esse judico, si è Cranzio & Chytræo [illegible] o, qvod Maximilianus I. adversus Philippum ele- [illegible] anno [illegible] gessit. Stephano fibulato, duci Bavariæ, [illegible] filio, tres erant filii: ex qvibus Johannes accepit [illegible] Bavariam superiorem, Fridericus Landshutum & Bavari- [illegible] Stephanus Ingolstadium. Friderici filius, Henricus dives, [illegible] filius, Ludovicus Barbatus, diu graves exercuere inimicitias [illegible], ut in Ludovicum Barbarum [illegible] [illegible], qvia à patre [illegible] [illegible] Friderici marchionis Brandenburgici filiam [illegible]. [illegible]

[illegible]

Elisabeth, quam pater Ruperto virtuoso, Philippi postumo ... filio primigenito, elocavit, eumque, exclusis agnatis ... scripsit omnium bonorum heredem, & testamento executores ... Vladislaum Hungariæ & Bohemiæ regem, cujus erat ... cum XII. regem Galliæ. Albertus pius, Monachii ... Johannis nepos, cui Maximiliani Imperatoris soror Kunegundis ... indignatus, se proximum agnatum ab hereditate excludi, ... peratore, ut Rupertus cum patre Philippo postumo proscriberetur, & ... lum adversus illum decerneretur. in quo Bohemi quidem ... bus Ruperti, sed quia Galli auxilia promissa non submittebant, ... imperii, qui partes Alberti seqvebantur, & vicini, plura loca ex ... Palatini ditionibus decerpsere. Wurtebergensis rapiebat ... Maulbronnam & Neostadium; Noribergenses Altorfium ... Victus Rupertus cum conjuge præ mœrore animi obiit. Duos ejus ... infantes & orphanos, Ottonem Henricum, postea electorem, & Philippum, qvi Viennam à Turcis strenue defendit, Maximilianus imperator ... liter educavit, & ex materna hereditate illis aliqvot oppida ..., qvæ Neubergensis ducatus jam complectitur. Sed tandem ... genealogiam.

GENEALOGIA PALATINA ET BAVARICA.

XIII. Amplissima sane est ducum Bavariæ & palatinorum ... credo inferior est domus Saxonica.

SAXONES esse Teutonum, Cimbrorumque, adeoque ... in ... transiisse Chauzos & Cherruscos, ... Propterea Marcianus Heracleotes, Græcus autor, in Periplo, ... Chersonesi Cimbricæ. Saxoniam autem dicunt ... administratam proceres, qvi singulis septimanis congressi de ... blica statuerunt: illos ex se, bello ingruente, regem ... ... ejusdem dignitatis. Hæc de XII. vel ... ... non destituitur conjecturis ... ... antiqvitus Saxonibus fuisse reges. ... ... Saxonibus præfuisse ...

Ad p. [...]NA ET BAVARICA.

[...]ulphus imperator: Arnulphus malus: Arnulphus: [...]s: Babo I: Otto I: II: III: Otto IV.

Otto VI. VVittelsbachius.
Otto VII. stirps comitum VVild- & Reingraviorum.

Henricus in Bav. inferiore.

[...]vicus imperator. | Stephanus. | Otto, rex Hungariæ. Henricus, rex Hung.

Adolph[...]
Rupert[...]
Rupert[...]
Ludov[...]

Ludovic. Romanus, el. | Stephanus fibulatus. | Brand. | Ludovicus senior, elector

Henricus. Otto.
Johannes, ob. 1340. cui successit Ludovicus imp.

Lud. I[...]
Phil. P[...]
el. [...]

[...]ephanus in Ingolstad.
[...]udovicus Barbatus.
[...]udovicus gibbosus, ob. 1445.

Fridericus in Landshut.
Henricus dives.
Ludov. dives.
Georg. dives.
Elisabeta, uxor Ruperti III.

Johannes, Monachii.
Ernestus. VVilhelmus.
Albertus pius.
Albertus sapiens.
VVilhelm. Ernestus, archiep. Salzb.
Albertus. ebiep. Salzb.
VVilhelm. Ernest. archiep. Col.

Rupert III.

Philippus bellicosus, Viennæ defensor.

[...] Rupertus in Lützelstein.
[...] Georg. Joh. gener Gustavi, [...] regis Svec.

Georg. Joban.
Georg Otto.

Ludov. Philippus.
Johannes Augustus.
Georg. Gustav. in Lauterteck. | Carolus Lud. | Leop. Lud.

[...]gang. [...]lb. [...]ppus [...]lb.

Augustus in Sultzbach. | Christ. Aug. | Joh. Ludov. | Philippus.

Mauritius.
Ludovicus.
Eduardus.
Philippus.

Maximil. El I.
Maximilianus Phil. Hieron.
Ferdin. Maria Franc. Ignat. VVolfgang. el. II. gener Sabaudi.

Albertus.
Albertus Sigism. coadjut. in Freisingen.
Maximilianus Henricus, coadjut. Hildesheim.

[illegible], imperante Valeriano, Marobodum, & post illu Lotharius, fines im[illegible] Romanorum corpus ingressi, viam suis paravere ad majora conanda. [illegible] Vellus, Swittta, Bodo, Hengistus, se historiarum monumentis di[illegible]. Witekindus, monachus Corbejensis, qui claruit sub Ot[illegible] est, Saxones, à brevibus gladiis, qvos Sahs vocabant, sic di[illegible] ad portum Hadolaum in Westphaliam sive aliunde [illegible], qvod [illegible], ex Normannia, Gothorum & Vandalorum regione, appulis[illegible] Thuringiis post aliqvot velitationes copiam vendendi & emendi [illegible], ab agris autem atq; rapina abstinere jussi essent, qvendam eorum [illegible] aureos, qvæ gestabat, à Thuringo mercatū esse, qvicqvid illic esset [illegible], & obruisse illum plurimum humo egestum pulverem, qvo [illegible] Saxones pulverem per vicinos agros sparsisse, & in loco [illegible] castra posuisse, qvasi suo auro terram sibi comparassent, & tra[illegible] omnes Thuringorum agros occupasse; trajecisse etiam in Bri[illegible], & novum illud AngloSaxonum regnum condidisse, qvod supra [illegible]. Interea Huga, Francorum rege defuncto, cum Irmenfridus, [illegible] Thuringorum, cui unica Hugæ filia Amalberga nupserat, id regnum [illegible] Theodericum, illegitimo qvidem toro susceptum, sed à Francis regem [illegible], assereret, graviq; bello res gereretur, Saxones cum duce [illegible], in auxilium à Francis evocatos, anno [illegible]. [illegible] Thurin[illegible] Francis dederent: cum autem inter Francos & Thuringos clam [illegible], ut nomen Saxonum subito & nocturno impetu deleretur, [illegible] id à Thuringis, cui [illegible] interceptum reddi[illegible], Hathagastum, ex Saxonibus seniorem, educto signo [illegible] leone & dracone, qvibus aqvila supervolabat, persvasisse populo, [illegible] dolum, & Scithingam in Thuringia ad fluvium Unstrud ex[illegible] qvo facto, Saxones posthac socios & amicos Francorum esse [illegible] Thuringiæ in incredibilem militiæ [illegible]. & ab hoc [illegible] Saxoniam sub [illegible] principibus in tribus provincias fuisse [illegible] bellis autem adversus hostes [illegible] ducem electum esse, cui [illegible] Paulo tamen post, magna Saxonum pars [illegible] expeditionem in Italiam circa annum [illegible], [illegible] qvod [illegible] servitutis [illegible] imponere, redire in [illegible] Sveci indulsit Francorum [illegible] [illegible] recuperarunt, [illegible] Fran[illegible], & [illegible], ut singulis annis tributum [illegible]

vaccas

vel 500. boum penderent. Tandem produxit ex his Saxonibus WITTEKINDUS vel Widekindus, quem alii regem, alii ducem [illegible] in annalibus ad annum DCCLXXV. [illegible] è primoribus Westphalorum nominat. Hic adjutus ab Albione vel Abbione, Transalbinorum Saxonum duce, & à Beringio, principe Ballenstetensi, [illegible] Carolo M. congressus, tandem jugum Christi una cum Albione suscepit. [illegible] qvi à Sighardo, rege Saxonum, deducunt. Rectius [illegible] ita ejus genealogiam condunt.

GENEALOGIA WITTEKINDI.

(***)

Notandum, qvod Saxonum gens potentissima in ipsam Transilvaniam [illegible] suas, ejectisq; inde indigenis, Saxonicam [illegible]. Factum id esse nonnulli putant tempore Caroli M. Alii putant [illegible] in Transilvania esse reliqvias antiqvorum Gepidarum & Vandalorum [illegible] illuc, ante multa secula, ad Romanas provincias debellandas [illegible] Fabulam non curamus, qva dicuntur civium Hameliæ liberi [illegible] abducti, in hanc provinciam collocati. In Germania Saxones [illegible] dam erant unius generis, nec hodienum sunt. Alii dicebantur OSTPHALI seu orientales, qvi à Visurgi ad Herciniam silvam & Albim [illegible] protensos; alii WESTPHALI seu occidentales, [illegible] Saxoniæ coloni, qui Rheni tractum è regione [illegible] & septentrionem [illegible] insidebant loca, [illegible] Wesphalia & universa Westphalia; alii ANGRIVARII [illegible] occidentalem Visurgis ripam, qvo loco est Minda, [illegible] alii demum TRANSALBINI, terrarum trans Albim [illegible] placet, Saxoniam ratione horum temporum dividere in [illegible] Thuringiam, principatum Anhaltinum, [illegible] Saxoniæ: in inferiorem, qvo pertinent Magdeburgum, [illegible] Luneburgum, [illegible], [illegible] Pomeraniam, Mechlenburgum, [illegible] omnem [illegible] Westphaliæ, [illegible] & [illegible] alia Belgium [illegible]. In Westphalia [illegible] WITTEKINDUS [illegible] familiam [illegible] cum Carolo M. bella [illegible]

[illegible]
GENEALOGIA
WITTEKINDI.

[illegible], rex Saxonum, circa annum [illegible].
[illegible].
V[illegible].
[illegible]
[illegible], rex I. Anglosaxonum in Cantia, ab [illegible] rege [illegible] 434.

[illegible] | *[illegible], ex [illegible] reges [illegible] brorū in Anglia.* | *[illegible], dux Saxonum, 52[illegible].*
Childer[illegible], peremtus ab Arturo, rege [illegible] 54[illegible].
Bodu[illegible].
Bertholdus in bello contra Dagobertum regem Franc. occubuit [illegible].
S[illegible]ismundus, dux Angrivar. in VVestph. alias S[illegible]rdus, G[illegible] [illegible]rum regi gener.
Di[illegible] contra Carolum Mecclum notus, 740. gener [illegible].

[illegible]
VV[illegible].
VVittekindus magnus 807. [illegible] Bo[illegible] gener.
VVittek[illegible]dus II. comes VVet[illegible] circa VVitteber-gam & Sorab[illegible]rum. | *VV[illegible], dux Saxon. [illegible].*
Bruno dux Sax. [illegible] conditor [illegible].
L[illegible].
Otto [illegible] gener [illegible] imp.
H[illegible].
[illegible] | *[illegible] VVittekindus [illegible] gam [illegible] Ga[illegible]* | *Otto I. imp.* | *Henricus rex [illegible], dux Sax. & Ba[illegible].*
Otto II. [illegible]
Otto III. imp. | *Bruno, [illegible] marc. [illegible]* | *[illegible] Henricus II. imp.*
Otto [illegible] dux [illegible]
Ekk[illegible]
S[illegible].

[illegible] Angrivar[illegible] à Carolo [illegible].

[illegible]

Notan-

[illegible] ad Visurgim obsessus, inde [illegible] ad regem [illegible] non alio fine bella [illegible] Christo nomen daret, [illegible] fidei [illegible] vit, & pace sancita cum Carolo, qui jam Osnabrugis, [illegible] burnæ & Bremæ templa erexerat, & [illegible] reliqvum erat vitæ, Christiano more transegit, & [illegible] ad fidem in posteris propagandam, se [illegible] qvam ex episcopatus Mindensis fundatione. Postqvam [illegible] derat, in [illegible] imperatoris Christiani [illegible] in Saxoniam [illegible] ducis in [illegible] oppida [illegible] comites [illegible] publicum, [illegible] ex populo [illegible] d[illegible]et. Episcopi tamen, qvorum fuisset sacra curare, [illegible] præsertim tempore Ottonum, sive liberalitate imperatorum [illegible] comitum curam in se devolvebant, adeoq; ipsa oppida [illegible] domini jure sic obtinuere, ut [illegible] ad se devoluti, jurisdictionem per advocatos laicos [illegible] se ipsi Saxoniæ ducibus opponere auderent. His [illegible] gulis hoc tempore episcopi, & inprimis [illegible] secularem acqvisivere. Cæterum, [illegible] ducum Saxoniæ [illegible] ex Wittekindi [illegible] serie [illegible] Witteckindus II. [illegible] regum Galliæ & [illegible] Ludolphus [illegible] qui [illegible] imperium [illegible]: Henricus I. [illegible] imperii ad mare Balthicum [illegible] Burgundiam & Italiam vires ejus stabilivit: Otto II. [illegible] Otto III. imperator, [illegible] [illegible]

[illegible] superiori quæstione diximus. Sed filius ejus Henricus S. hanc [illegible] maculam feliciter eluit, ad imperium post Ottonem III. promotus. [illegible] habuit filios, Sigefridum, qui fuit stirps comitum Northeimo[illegible]; & Brunonem, cujus filius Bruno post Eckardum est se[illegible] Saxoniæ marchio: quorum qui successores fuerint, patet ex sequenti catalogo.

MARCHIONES VETERES SAXONIAE.

I. [illegible], Ottonis Sueviæ & Bavariæ ducis F. Ludolphi N. Otto[illegible] imp. pronepos: cæsus à Bernhardo & Luthario, Saxoniæ ducibus, ob rebellionem contra Henricum II. imp.

II. BRUNO I. Brunonis F. Henrici Rixosi ducis Bavariæ N. Henrici I. Aucupis imp. pronepos: qui post Eckardum accepit anno [illegible] marchionatum Saxoniæ, eique biennio præfuit.

III. BRUNO II. F. qui post patrem præfuit marchionatui octennium.

IV. LUDOLPHUS F. initio sub tutoribus. Vivus cessit marchionatum filio, & decessit anno [illegible].

V. BRUNO III. F. ante patrem anno [illegible] defunctus.

VI. ECBERTUS I. F. ante patrem & ipse mortuus. Fuit simul marchio Thuringiæ.

VII. ECBERTUS II. F. qui cum contra Henricum IV. imperatorem partes pontificis sequeretur, in molendino per insidias anno [illegible] interfectus est, nullis relictis heredibus. Et ab hoc tempore marchionatus Saxoniæ concessus est Saxoniæ ducibus. Schemate sic [illegible].

Henricus I auceps imp.

Otto I. imp. — *[illegible]*

Otto II. imp. — *[illegible]* — *Bruno.* — *Henricus [illegible],*

Otto III. imp. — *Otto.* — *Henricus S. imp.*

Eckardus I. marchio Saxon. — *Bruno, marchio II.* — *Sigfridus,*

Bruno marchio III. — *stirps comitum Nort-*

Ludolphus, marchio IV. — *heim.*

Bruno, march. V. — *Ecbertus, marchio VI.*

Ecbertus, march. VII. [illegible]

[illegible] post Henricum [illegible] potentia Francorum in imperio [illegible] ducibus integro amplius [illegible]

 [illegible]

[illegible]etur, Lotharius Saxo, Gebhardi comitis in Supplinburg & A[illegible] berg, ex antiqva comitum Qverfurdi ad Hercyniam silvam [illegible] Henrico V. imperatori fidelem operam navabat, ducta Richa, [illegible] dis, Ludolphi ducis Saxoniæ neptis, Henrici ducis Gottingensis [illegible] versam pene Saxoniam in præmium est consecutus, & factus, post Henricum V. imperator illam genero suo HENRICO SUPERBO, duci Bavariæ, una cum principatu Brunsvigæ & Luneburgi, concessit. [illegible] lius Henrici Superbi, HENRICUS LEO, heros egregius [illegible] tia, ut qvi a sinu pene Adriatico ad sinum Codanum & [illegible] nicum Bavaris, Sveris, Rhætis, Vindelicis, Noricis, [illegible] junxdabat, [illegible] ab imperatore Friderico Barbarossa, [illegible] & in comitiis Herbipolitanis anno [illegible] ad causam dicendam [illegible] comparere, proscriptus, præter magnam Westphaliæ partem, [illegible] po archiepiscopo Coloniensi cum titulo DUCIS ANGRIÆ & WESTPHALIÆ data est, Bavariam & Saxoniam ademtam [illegible] Ottoni Wittelsbachio, ut diximus, hæc Bernhardo Anhaltino, [illegible] Ascaniæ, data est. Brunsvigam tamen & Luneburgum posteri [illegible] nis retinuere. Memorabile est, qvod Henricus Leo [illegible] signum clypeo recepit duos leopardos, qvos illi rex Angliæ, [illegible] fugit, cum imperator Lubecam expugnasset, donavit, albumque [illegible] lem imposuit. Bernhardi posteri, nomine ducum Saxoniæ [illegible] partem Westphaliæ & Angriæ obtinent, [illegible] llacensi debentur, [illegible] comitatu Ravensburgi & Marchiæ, [illegible] venit, possident elector Brandeburgensis & dux Neoburgicus. [illegible] inter se diviserunt comites & episcopi.

XIV. [illegible] Bernhardus Anhaltinus, Ascaniæ comes, in [illegible] Saxonum, Henrico Leone ademtam?

[illegible] ad Ascaniæ, [illegible] Gemen [illegible] ex qva tandem progeniti sunt Bernhardus, [illegible] Hermannus Ascaniæ & Ballenstadii ad Visurgim, [illegible] Albertus, a Conrado [illegible] [illegible] principis [illegible] Otto [illegible] Ascaniæ, Ballenstadii & [illegible] Albertus, [illegible] Otto, a Conrado III. imperatore [illegible] [illegible]

[illegible] Bernhardi in Saxonia, qui primus Witebergæ sedem fixit. Nos [illegible] progredimur ordine.

ELECTORES SAXONIÆ ASCANIDAE.

a. R.

[illegible] I. BERNHARDUS, marchio Soltwedelensis, Alberti Ursi filius, Marte & justitia celebris, insignia rutacei serti primus usurpavit: Saxoniam Henrico Leoni ademtam est adeptus: aulam Witebergæ constituit. 32

[illegible] II. ALBERTUS I. F. Friderici II. imperatoris comes in sacra expeditione, arcem Lawenburgensem ad Albim condidit. Frater [illegible] Henricus est stirps principum Anhaltinorum; filius Johannes, dux Angriæ & Westphaliæ, palatinus Saxoniæ, dominus Lawenburgi, stirps est ducum Saxoniæ inferioris, qui subinde agnatis [illegible] de electorali dignitate [illegible] genealogiam [illegible] videre 48

[illegible] III. ALBERTUS II. F. Guntherum archiepiscopum Magdeburgensem armis oppugnavit. 51

[illegible] IV. RUDOLPHUS I. F. Burggravius Magdeburgensis [illegible] patruus Johannes, dux Angriæ & Westphaliæ, opposuit, dignitatem archimareschalli & electoralem in suam familiam transtulit. 47

[illegible] V. RUDOLPHUS II. F. fundator templi cathedralis Wittebergensis. 14

[illegible] VI. WENCESLAUS Fr. dux non solum Saxoniæ, Angriæ & Westphaliæ, sed & Luneburgi. 18

[illegible] VII. RUDOLPHUS III. F. vir gravis & prudens. 11

[illegible] VIII. ALBERTUS III. postremus è stirpe Ascania, quo post [illegible] defuncto [illegible] electoralis FRIDERICO BELLICOSO, Thuringiæ Landgravio & Misniæ Marchioni, à Sigismundo imperatore collata est. Nam Ericus V. postremus Ascanidarum [illegible], dux Lawenburgensis & Saxoniæ inferioris, [illegible] vel aliis de causis, vel quod feudum legitimo tempore [illegible] [illegible]

parte Chronici Saxonici, cum tamen [illegible] ejus Bernhardus, filiusque [illegible] genti, in Germania [illegible] Fridericus [illegible] Witekindi filio Witekindo juniore [illegible] sunt comites Wettini; deinde Marchiones Misniæ [illegible] graviiThuringiæ, quam reliquis [illegible] adjecere, ut ex [illegible] syllabo patet. Ubi initio notetur, quod, quanquam [illegible] in Albim sese exonerat, unde [illegible] cius tamen & Albinus [illegible] Misniæ ab antiquis [illegible] quos dicunt populos linguæ Teutonicæ fuisse, & [illegible] Thyrinopetam, id est, Getas ad Thyram, quæ hodie [illegible] primum consedisse ad Danubium: inde tempore [illegible] Salam & Albim sedes locasse, illo nempe loco, ubi antiquitus [illegible] mandasse Sorabos deinde, populum ex Henetis, [illegible] submisisse. Hi, etsi continua illis bella cum Saxonibus & [illegible] gerenda, non tamen sedibus, semel occupatis, potuerunt [illegible] tario II. rege Francorum circa annum DCXVIII. cladem [illegible] accepisse. Sed ejus filio, Dagoberto M. cum auxilio [illegible] Soraborum hostibus, denuo se viriliter opposuere, & [illegible] roli M. tempora adversus quamcunque vim Saxonum & Francorum [illegible] ruere. Caroli M. filius Carolus, vivo adhuc patre, [illegible] primus illos domuit, condito inter Salam & Albim [illegible] bergensi circa Halas Saxonum. Ab hoc tempore Francis [illegible] sis aut in servitutem tractis Sorabis, Misniam [illegible] quanquam Heneti tempore Ludovici Pii, ut & Ludovici [illegible] conabantur abjicere, in ordinem tamen denuo redacti [illegible] Ludovici IV. & Conradi I. Hunnos in auxilium evocabant [illegible] multitudine [illegible] imperii diu in [illegible] habuere [illegible] & [illegible] oblatas [illegible] est bellum. Sed [illegible] ad Marisburgum [illegible] & [illegible] ab omni spe recuperandæ cum libertate [illegible] sunt. [illegible] erant, è [illegible] Henricus Auceps [illegible] MARCHIONES [illegible] MISNIÆ, Fridericum [illegible] prolapsa [illegible] LUSATIÆ [illegible]

[illegible], qui [illegible] factus marchio Brandenburgensis. Utriusq; [illegible] ad ductum P. Albini in Chronicis Misnicis, viri eruditi & [illegible].

[illegible] MARCHIONES LUSATIAE. A.R.

[illegible] I. GERO, Erwini F. ex comitibus Altenburgensibus & Mersburgensibus: qui post [illegible] annos etiam est factus marchio Brandenburgensis. [illegible]8

[illegible] II. CHRISTIANUS, ex comitibus Wethinensibus, & ex prosapia Witechindi, [illegible] F. ab imperatore Ottone I. post Geronem [illegible] Lusatiæ adeptus. [illegible]

[illegible] III. DITHMARUS I. F. 5

[illegible] IV. GERO F. interfectus in prælio adversus Bohemos. [illegible]7

[illegible] V. DITHMARUS II. F.

VI. OTTO F.

[illegible] VII. DEDO, Theodorici II. marchionis Misniæ Filius: post quem, [illegible] ab Henrico IV. imperatore ejectum, Lusatia [illegible] a marchionatu separata est, & Bohemiæ [illegible]. 44

[illegible] VIII. HENRICUS I. senior F. qui quoq; fuit marchio Misniæ. [illegible] Conradus fuit marchio Landsbergæ & elector Brandenburgensis, anno [illegible] ab Henetis cæsus. [illegible]

[illegible] IX. HENRICUS II. junior F. [illegible]

[illegible] X. [illegible] WIPRECHTUS, ex comitibus Groitzschensibus [illegible] [illegible] HENRICUS III. [illegible]

[illegible] XII. CONRADUS I. [illegible] F. Theodorici II. N. marchio Misniæ, factus etiam marchio Lusatiæ per Lotharium imperatorem. [illegible]0

[illegible] XIII. THEODORICUS F. [illegible]

[illegible] XIV. CONRADUS II. Theodorici ex fratre Dedone [illegible] F. Marchionatum Lusatiæ, a patre ab imperio redemptum, post Theodoricum adiit, quamquam ejus [illegible] marchio Lusatiæ. [illegible]7

[illegible] XV. THEODORICUS Conradi patruelis [illegible] F. marchio Misniæ. [illegible]

[illegible] XVI. XVII. HENRICUS ILLUSTRIS F. marchio Misnensis, [illegible] concedit Lusatiam filio Theodorico pingui, qui tamen [illegible] est ante patrem. [illegible]

[illegible] XVIII. FRIDERICUS TRUTE, Theodorici pinguis filius, [illegible] [illegible] ætatis mortuus. [illegible]

1291. XIX. DIZMANNUS patruelis, Theodorici ex filio Alberto [illegible]

1307. XX. FRIDERICUS F. ADMORSUS, marchio [illegible] Waldemarus, marchio Brandeburgensis, ademit Lusatiam [illegible] orem, sicuti antea Bohemi ad se traxerant superiorem. [illegible] demari familiam extinctam, Bohemi etiam acceperunt [illegible] riorem.

Cæterum, antequam Marchiones Misniæ adjungo, genealogicam arborem apponam, unde omnis hæc & seqvens historia rectius cognoscatur. [illegible] ipsam tamen arborem, seriem qvoq; marchionum Thuringiæ, [illegible] historia nostra deficiat, recensebo, præsertim, qvia primi ex illis [illegible] dunt ex marchionibus Misniæ.

MARCHIONES THURINGIÆ.

I. GUNTHERUS, Brunonis, marchionis Misniæ, qvi fuit frater [illegible] filius, Friderici nepos, Ditgremi pronepos, Witichindi [illegible] I. atnepos.

II. ECKARDUS I. F. marchio Misniæ XVII. ut postea numerabimus, [illegible] sus ob rebellionem.

III. ECKARDUS II. F. marchio Misniæ XXI. qvi cœpit anno [illegible] esse marchionatui, & eum administravit xxiv. annis.

IV. LUDOLFUS, Brunonis II. marchionis Saxoniæ filius.

V. WILHELMUS ex comitibus Orlamundæ, cæsus a Vandalis [illegible]

VI. UDO Fr.

VII. OTTO Fr. Henrico IV. rebellis, & ejus in imperio [illegible] Brunone III. & Ecberto I. marchionibus Saxoniæ, [illegible] tandem in certamine cæsus. Vidua ejus nupsit Dedoni, [illegible] Misniæ & Lusatiæ.

VIII. WILHELMUS II. F. in apparatibus nuptiarum obiit.

IX. OTTO Fr. cujus vidua Adela itidem nupsit Dedoni, marchioni [illegible] & Lusatiæ, qvi hoc nomine ambiit qvoq; Thuringiæ [illegible] tum, &, cum negaretur, Henrico IV. rebellis factus est.

X. ECBERTUS I. marchio Saxoniæ, Brunonis III. F.

XI. ECBERTUS II. F. [illegible] qvum [illegible] Henrico IV. [illegible] Thuringiæ. [illegible] Saxo [illegible] chionatum Thuringiæ sub nomine Landgraviatus [illegible] Ludovico, comiti Thuringiæ, genero suo, Ludovici [illegible] F. Ludovici Barbati N.

VVitiekindus I. Magnus, dux Saxon.

[illegible], dux Saxoniæ. | VVitiekindus II. Burggr[illegible] Soraborum in Misn.

[illegible] VValbertus. Dietericus, comes Merseburg. & Ringelheim. | Fridericus. Dietgremus. | V[illegible]ekindus III.

Sifridus, primus marchio Brandeburgensis. | Fridericus. | Dithmarus.

Bruno. Fridericus. Dedo. Christianus in Lusat. | Theodericus I. primus Misniæ marchio dictus, [illegible] majores [illegible] dicebantur burggr[illegible] Soraborum.

[illegible]rus in Thur. | Brunico in Misn. & Brand. | Ridacus. | Dithmarus.

[illegible] Bruno. | Meinfrid. | Hermann. | Hugo. | Sighard marchio Brandeb. Theodericus. Tietberga uxor Dedonis I. Misn. marchb. | Dithmarus II. Otto. | Gero.

Dedo I. [illegible] Tietberga Brandeb. | Fridericus I. palatinus Sax.

Theodoricus II. Marchio Misn. & Brandeb. | Fridericus II. Fridericus III. Fridericus IV. Fridericus V. palatinus Sax.

[illegible] marchio Misn. & Lusat. [illegible] Henricum II. | Dedo II. march. Misn. Brand. & Lus.

Henricus I. Dedo III. Conradus march. in Misn. & Lusat. | Brand.

Theodoricus III. Dedo. in Lus. | Conradus II. Henricus II. junior [illegible] pro suppositio & [illegible] ab Henrico II. imp. | Albertus superbus. in Lus.

[illegible] in Misn. & Thur.

[illegible] Thur. [illegible] Fridericus rigorosus. | Theodoricus [illegible] in Lusat. Fridericus Tente in Lusat.

[illegible] in Misn. & Lus. Diezmannus. Henricus.

[illegible] in Misn. | VVilhelmus. | Balthasar in Thuringia.

[illegible] | VVilhelmus unoculus. | Balthasar. | Ludovicus archiep. Mogunt.

[illegible] PRIMUS ELECTOR, in Misn. | VVilhelmus in Thuringia.

[illegible] El. II. | VVilhelmus. | Sigismundus [illegible]

[illegible] El. III. | [illegible]

[illegible] Joh. [illegible] Mar. [illegible] Magd. | Georg. in Misn. & [illegible] | [illegible]

[illegible] | Joh. [illegible] | Mauritius El. VII. | Augustus El. VIII. Christianus El. IX.

[illegible] | VVilhelmus [illegible] Altenb. & Vinar. | Christianus El. X. | Joh. Georgius El. XI.

MARCHIONES SORABORUM ET MISNIAE

I. WITTEKINDUS M. dux Saxoniæ, à Carolo M. Land[illegible] gravius Soraburum Zorbicenſis, inter Albim & Salam, [illegible] factus, anno ſeculi octavi LXXXV. ad fidem converſus, [illegible] Wittenbergenſis, Paderbornæ ſepultus.

II. WITTEKINDUS II F.

III FRIDERICUS F. ob ignaviam per rebellionem à Saxonibus cæſus.

IV. DACHHULF ſub Ludovico I.

V ZISCIBER, ſub Ludovico Germanico, cæſus à Slavis anno [illegible]

VI. WERNER, ob colluſionem cum hoſte depoſitus poſt annum.

VII. LUDOVICUS, Ludovici Germanici F. poſt quem DAGHHULF iterum usq; ad annum DCCCLXXIII. præfuit.

IIX RATHULF per ſeptennium.

IX. POPPO, comes Hennebergenſis & princeps Thuringiæ, quod [illegible] dentius contra hoſtem egerat, depoſitus, cum XIII. annos [illegible] tum gubernaſſet.

X. DITGREMUS, Friderici F. Wittekindi II. N. ab Ottone, [illegible] cupis imperatoris patre, ob turbas in Saxonia datas, [illegible] anno DCCCCXVI.

XI. DITHMARUS F. ab Henrico Aucupe reſtitutus, cui [illegible] Henetos ad Villersleben gravi clade afflixit, defunctus anno [illegible]

XII. FRIDERICUS, ex fratre Dithmari Friderico natus, [illegible]

XIII. BRUNICO ex fratre Friderici Brunone natus, [illegible] burgenſis, qvi bella geſſit cum Eberhardo, Franciæ Palatino, Conra- di I imperatoris fratre.

XIV. THEODORICUS, Dithmari F. cujus frater Chriſtianus [illegible] Luſatiæ. Poſt hunc demum Burggraviatus Soraborum [illegible] [illegible] natus Miſniæ. Ejus alter filius [illegible] Merſburgenſis, alter Fridericus, Hennebergenſis

XV BRUNO, Ditgremi ex filio Friderico nepos, Wittekindi II. [illegible] a pleriſq; PRIMUS MISNIÆ MARCHIO vocatus. [illegible] autores.

XVI RIDAG [illegible] Brunicoṅis Fr dives cognominatus, [illegible] [illegible] Filius ejus Carolus [illegible]

XVII. ECKARDUS I ex fratre Ridaci Gunthero natus, [illegible] Thuringiæ, fundator epiſcopatus Naumburgenſis, [illegible]

[illegible]

contra Henricum II. & ob id per insidias anno clↃ[illegible] cæsus, cum antea [illegible] cujus ex Misena ejecisset, & Misniam hereditario jure accepisset.

XVIII. GUNZELINUS Fr. infeliciter cum Bohemis bella gessit, & ab Henrico II. Cæsare ad carcerem damnatus, inq; eo mortuus, anno clↃx[illegible].

XIX. BRUNO Fr. ejectus ab Eckardi I. filio Hermanno.

XX. HERMANNUS, Eckardi I. F. cujus tempore feminæ Misenam, absentibus maritis, adversus Bohemos zytho defenderunt.

XXI. ECKARDUS II. Fr. ultimus ex familia Brunonis: qvo adhuc vivo Theodoricus II. Dedonis F. Theodorici N. Dithmari pronepos, marchio Landsbergensis, jura marchionatus Misniæ adeptus, [illegible] ante Eckardum II. qvi præfuit usq; ad annum clↃxlvi.

1024. XXII. DEDO, Theodorici II. F. marchio Lusatiæ, in aula Ridæ [illegible]educatus, &, qvia cum aliis principibus Henrico IV. rebellarat, ejectus à Bohemorum rege Wratislao, & in exilio mortuus. Ejus fratri Thimoni, qvia castra Henrici IV. imperatoris fuerat secutus, in præmium promissa est Misnia. Sed eam demum post obitum filii & nepotis Dedonis, nempe Henrici I. & II. Conradus, filius Thimonis, accepit. 29

1075. XXIII. Wratislaus, rex Bohemiæ, cui Henricus IV. Misniam concessit in beneficium, neglectis Dedonis filiis: à qvibus illi vicissim Misnia ademta est. 1

1076. XXIV. HENRICUS I. Dedonis F. auxilio Ecberti, marchionis Saxoniæ, Misniam recuperavit, & ob id gravia bella gessit cum Wratislao: marchio etiam Lusatiæ. 30

1106. XXV. WIPRECHT, marchio Lusatiæ, comes Groitschensis, ejectus ab Henrico II. 17

1125. XXVI. HENRICUS II. Henrici I. F. postumus: qvem Conradus [illegible] habuit pro supposititio, qvasi mater gravida post obitum mariti, puellam enixa, substituisset eam filium. Sed Henricus Conradum in bello cepit, & paulo post obiit. 3

1128. XXVII. CONRADUS, Thimonis F. ex carcere marchio Misniæ & Lusatiæ per Lotharium II. imperatorem. [illegible] expeditione adversus Saracenos [illegible], cessit tandem ab [illegible]. 30

1175. XXVIII. XXIX. OTTO DIVES F. Lipsiam muro cinxit: fodi-

nas metallicas Fribergenses aperuit: Fribergam condidit: primum à Ludovico Thuringiæ Landgravio; deinde à suo ipsius filio ALBERTO SUPERBO, qvem natu majorem secundo genito Theodorico postposuerat, in carcerem conjectus. Othonis divitis frater, Theodoricus III. in variis expeditionibus Fridericum Barbarossam est comitatus. [illegible]

1189. XXX. THEODORICUS IV. F. pro Philippo imperatore contra æmulum ejus, Bertholdum Zaringium, ut & contra Ottocarum, regem Bohemiæ, arma expedit: à fratre Alberto ejectus & ab Hermanno, Landgravio Thuringiæ, socero, restitutus: veneno à medico necatus. 33

1220. XXXI HENRICUS, F. ILLUSTRIS & MUNIFICUS, Landgravius simul Thuringiæ, qvam propter uxorem occupavit, defuncto sine mascula prole ultimo ex Thuringiæ Landgraviis Ludovico. Hic ipse Henricus addidit suis titulis Palatinatū Saxoniæ, qvi ab Ottone II. Magdeburgi institutus, jam ad landgravios Thuringiæ devolutus fuerat: & moriturus, regiones inter filios divisit, ut Theodoricus V. marchio Misniæ; Albertus, degener cognominatus, Thuringiæ landgravius diceretur. 34

1288. XXXII. ALBERTUS, F. DEGENER, Friderici II. imperatoris gener, etsi cum uxore Margareta Altenburgensem ducatum loco dotis acceperat, & ex ea tres filios, Fridericum, Henricum & Dizmannum susceperat, pellicem tamen Cunegundam Isenbergicam feminæ prudentissimæ prætulit, & exclusis legitimis filiis, Ludovicum Apitium, ex Cunegunda sibi natum, successorem sibi destinavit. Margareta, cujus vitæ aliqvoties insidiatus fuerat, Francofurtum profugiens monasterium ingressa, brevi vitam finiit. Filii ejus hereditatem patrui Theodorici, à qvo educati fuerant, adierunt, & se jam Misniæ ex testamento sibi relictæ marchiones dixerunt. Eandem Albertus pater sibi armis vendicavit. Sed à filiis capitur, & annum amplius in custodia detinetur. Dimissus, non Brandeburgenses saltem & Anhaltinos in filios concitavit, ex qvibus Dizmannus postea Lipsiæ in ipsis feriis natalitiis Christi per immissos sicarios in templo Thomano est trucidatus, sed & omnem Thuringiam Adolpho Nassovio imperatori, [illegible] millibus [illegible] vendidit. Multa inde [illegible]

[illegible]

lamitas, qvæ non prius medicinam invenit, qvam Adolphus & Albertus, imperatores, opimis regionibus diu infidiati, omni spe dej cerentur, &, Alberto degenere ad privatam vitam in monasterio degendam redacto, & Erfurdiæ postea anno clɔcccxiv. exule & inope mortuo, Fridericus ejus filius avitas omnes regiones recuperaret. 28

[illegible] XXXIII. FRIDERICUS F. Admorsus dictus, qvod à matre Margareta, ob insidias à marito sibi structas fugitura, osculo valedictorio excipiendus, vulnus in genis, tanqvam vindictæ olim exercendæ signum, dentibus inflictum acceperat, variis cum patre, Adolpho & Alberto imperatoribus, ut & Woldemaro marchione Brandeburgico, & Philippo Nassovio bellis gestis, qvibus bis captus, bis feliciter evasit, tandem tranqville possessiones paternas obtinuit, & illis addidit imperio subtractas urbes Zwickaviam, Aldenburgum & Kemnizium. Moriturus, divisit inter filios provincias, & Fridericus gravis cum Wilhelmo Misniam; Balthasar Thuringiam accepit. Urbes imperii Aldenburgum, Cygnæam & Chemnitium in compensationem damnorum & expensarum in transactione cum Imperatore retinuit anno clɔcccviii. 19

1325 XXXIV. FRIDERICUS GRAVIS seu severus seu macilentus F. contra Carolum IV. Cæsar designatus, Vinariam & comitatum Orlamundensem ditioni suæ adjecit. Reliqvit, præter Fridericum strenuum, tres alios filios, Wilhelmum unoculum, Balthasarem & Ludovicum archiepiscopum Moguntinum. 24

[illegible] XXXV. FRIDERICUS STRENUUS F. ditionem Coburgensem cum Catharina Henrici Hennebergensis filia accepit, & Voitlandiam occupavit: defunctus anno clɔcccLxxxi. 32

ELECTORES SAXONIAE EX SUPERIORI FAMILIA MARCHIONUM MISNIAE.

1381 I. FRIDERICUS I. BELLICOSUS F. primus elector in sua familia à Sigismundo imperatore, anno clɔcccxxiii. Alberto duce Luneburgensi & electore sine liberis defuncto, creatus, & titulo ducis Saxoniæ insignitus est, præteritis Anhaltinis & Lawenburgensibus: conditor Academiæ Lipsiensis è ruinis Pragensis. Frater ejus Wilhelmus, Landgravius Thuringiæ, Marchiam Bran-

denburgensem à Jodoco Moravo emerat: sed Imperator Sigismundus eam redemtam in beneficium concessit Friderico, burggravio Noribergensi. Cæterum sub hac electione bellum Hussiticum exarsit, qvod vario Marte gestum est, cum jam Misnenses in Bohemiam; jam Bohemi in Misniam irruptionibus mutuis se fatigarent, & cladem jam acciperent, jam inferrent, sicuti ad Aussigium pugna memorabilis accidit, in qva ultra viginti, ceciderunt. Tempus pugnæ artificioso rithmo est expressa.

Die Zeit des Krieges für Außigk/
Hatt man geschrieben diß Geschick:
Ein Stück von einer Taschen/ clɔ
Vier Oehr von einer Flaschen/ cccc
Eine Seul von einem Thor I
Und drittehalb Andres Creutz davor. xxv.

1428. II FRIDERICUS II. PLACIDUS, F. bellum cum Hussitis continuavit, illisq; anno seculi xxxviii. ad Sulmizium insignem victoriam extorsit, ultra vclɔ. cæsis. Præterea pro altero fratre Sigismundo, episcopo Herbipolensi, bella adversus Francos gessit, alterum fratrem Wilhelmum, cum de hereditate herciscunda exstitisset controversia, diu oppugnavit, donec res transactione amica componeretur. Duo ei fuere filii, ERNESTUS & ALBERTUS: qvos in teneris Conradus à Kauffung, tribunus equitum, vindictam ideo sumturus, qvod se ipse in bello contra Fridericum, fratrem Wilhelmum redemisset, nec refusa esset pecunia, ipse etiam ob minas proscriptus esset, ex arce Altenburgica plagio abduxerat. Sed in ipso facinore à carbonario deprehensus, meruit supplicium. Ernestus in electoratu patri successit, cumq; absente in bellis fratre, xx. amplius annis solus fere administravit, donec tandem provincias cum eo partitus, paucis post diebus exstinctus est, qvatuor relictis filiis. ALBERTUS animosus, dextera imperii manus, & Germanicus Rolandus cognominatus, decus imperii inclinatum feliciter recuperavit, & [illegible] gestas hereditarius Frisiæ gubernator constitutus est, postqvam Gallos Belgio exturbaverat, & regem Hungariæ Matthiam victum ad æqvas pacis conditiones adegerat. Condidit Annæbergam, & anno cIɔIɔ, cum obedientiam detrectarent Groningenses

[illegible] ad obseqvium conabatur reducere, Embdæ defunctus, tres [illegible] reliqvit, Georgium, Henricum, Fridericum. Ex his GEORGIUS, gener Casimiri regis Poloniæ, patri successit in Misnia atq; Thuringia, fuitq; Lutheri usq; ad mortem, qvæ anno seculi [illegible] contigit, hostis acerrimus. HENRICUS interea, qvi repurgatæ religionis causam agebat, bellis in Frisia operam navabat. FRIDERICUS, magister Ordinis Teutonici factus in Borussia, decimo post patrem anno obiit. Georgius qvatuor qvidem filios genuerat: sed duo ex illis, Wolfgangus & Christophorus, infantes decessere; duo, Johannes & Fridericus, ad robustam qvidem ætatem pervenere. Ille biennio ante patrem qvadragenarius pene obiit; hic seqventi post anno subsecutus est. Cum igitur Georgio filii non superessent, secum constituerat, hæredibus, interq; eos Henrico fratre, nisi nuncium Augustanæ confessioni mitterent, exclusis, Ferdinando regi, Caroli V. fratri, per [illegible] omnes possessiones tradere. Sed hæc conantem mors [illegible]vertit anno seculi xxxix. Et sic Lipsia tandem, & reliqva in Misnia & Thuringia oppida, qvæ sub Georgio hactenus gravem ob religionem persecutionem passa fuerant, cesserunt Henrico, patri Mauritii & Augusti, postea electorem. 36

1464. III ERNESTUS RELIGIOSUS F. qvatuor genuit filios: ex qvibus Albertus, archiepiscopus fuit Moguntinus; Ernestus, Magdeburgensis; Fridericus & Johannes in electoratu, unus post alterum, successere. 22

1486. IV FRIDERICUS SAPIENS, cœlebs F. etsi provincias paternas cum fratre Johanne jure communi administrabat, in Saxoniæ tamen ducatum & electoratum illum non admisit. Sepulcrum Domini Hierosolymis [illegible], cum avunculo Christophoro, duce Bavariæ, adiit. Recens academiam Witebergensem fundavit: Lutherum illuc ex Erfurdia; Melanchthonem è Tubinga evocavit: [illegible] pridie sibi obitum, postridie ad Carolum V. detulit, & [illegible] Eras[illegible] [illegible] religionis asser[illegible] [illegible] 39

1525. V. JOHANNES CONSTANS F. [illegible] dedit operam, juxta symbolum suum, qvo confessus est, verbum Domini

Domini manere in æternum, omnia alia puriori religioni ſecun-
poſtpoſuit: in tumultibus ruſticanis, & certaminibus religionis,
conſtantis nomen meruit: confeſſionem Auguſtanam conſcribi &
Carolo V. in comitiis exhiberi curavit: cum eſſet Ferdinandus,
vivo adhuc Carolo V. rex Romanorum deſignandus, conſentire
noluit: Smalcaldiæ conventu principum Proteſtantium indi-
cto contra vim, ſi forte intentaretur, fœdus cum illis iniit. 7

1532. VI. JOHANNES FRIDERICUS, magnanimus F. cruce aurei coloris, dum naſcebatur, fulgente inſignitus, teſte Buchholzero: confeſſor doctrinæ repurgatæ conſtantiſſimus: primo nomine in tutelam fratris Johannis Erneſti gerens, omnes provincias à patre relictas adminiſtravit: cum Mauritio agnato, poſtea ſucceſſore, ob collectas Turcico bello deſtinatas, ſed negatas, bellum geſſit, qvod qvia brevi per Landgravium Haſſiæ Philippum eſt ſopitum, vocarunt den Fladen Krieg: Henricum juniorem, ducem Brunsvicenſem, juratum repurgatæ religionis hoſtem, ſecunda expeditione in gratiam Brunsvicenſium & Goslarienſium, qvos valde affligebat, anno ſeculi XLII. & XLV. ſuſcepta, & arce Lycopolitana, alias Wolffenbüttelio, occupata, auxiliis fœderatorum ditione ejecit: Carolo V. qvi ipſi ſororem Catharinam deſponderat, ſed poſtea ob mutatam religionem negaverat (unde ille poſtea Sibyllam Clivenſem duxit) in Bavaria & Svevia ſe armis oppoſuit: Albertum Brandenburgicum & Chriſtophorum Landenbergicum, intercludere ipſum volentes, Rochlizii intercepit: ad Mülbergam anno XLVII. cum Mauritius à partibus Cæſaris ſtaret, ſauciatus & captus, ſeptemviralem dignitatem amiſit: poſt qvinqvennalem captivitatem patriæ hereditati anno ſeculi LII. reſtitutus, ſupervixit adhuc per biennium. Filii ejus Johannes Fridericus II & Joh. Wilhelmus anno LVIII. Academiam Jenenſem condidere: qvorum ille, qvod proſcriptum Grumbachium, hominem vafrum, graphice à Thuano libro XL. depictum, foverit, Gotha & Grimmenſteinio anno LXVII captus, in Maximiliani II. manus pervenit, & in carcere usq; ad mortem detentus, ſtirps ducum Coburgenſium; hic vero ſtirps eſt ducum Altenburgenſium & Vinarienſium. 11

1547. VII. MAURITIUS, Henrici Pii F. Alberti animoſi N. Friderici

ci II. pronepos, expeditioni adversus Turcos in Hungariam anno seculi xxii. interfuit: in bello Smalcaldico à partibus Cæsaris stetit: Joh. Fridericum electorem, agnatum, aliqvot oppidis vi exuit: in ejusdem, ad Mulbergam capti, locū, in castris ad Witebergam, septemvir proclamatus, in gratiam Cæsaris diuturna obsidione Magdeburgum fatigavit: tandem ad socerum Philippum, Landgravium Hassiæ, & ad agnatum Joh. Fridericum liberandos, copias in ipsum imperatorem eduxit: ad æqva pacis fœdera illum permovit: cum Alberto Brandenburgico acie congressus, prope Brunsvigam in agro Sivershusano, trajectus globo, periit: conditor scholarum ducalium, Misenæ, Grimmiæ & Phortæ. 6

1553. VIII. AUGUSTUS Fr. bello Gothano adversus agnatos ob Ulricum episcopum Herbipolitanum, per insidias factiosorum interfectum, confecto, & arce Gothæ munitissima expugnata, Formulam concordiæ in negotio religionis conscribi curavit: cumq; Johannes Wilhelmus, Joh. Friderici filius, diem obiisset, tutelam pupillorum & provinciæ administrationem in se suscepit. 33

1586. IX. CHRISTIANUS I. F. dogma Zwinglii de absoluta hominum electione & reprobatione, consiliis aulicorum seductus, introducturus, celeri fato obiit. Dresdam reddidit munitiorem, domumq; pro eqvorum statione extruxit amplissimam. 5

1591. X. CHRISTIANUS II. F. primo decennio egit sub cura & tutela Friderici Wilhelmi, ducis Saxoniæ Vinariensis, qvi Saxonicas Academias & ecclesias à Calviniano dogmate repurgavit, & politiam rectius constituit. 20

1611. XI. JOHANNES GEORGIUS Fr. in bellis tricennalibus imperatorem primo secutus, Budissinam anno seculi xx. expugnavit, & totam Lusatiam atq; Silesiam Cæsari subjecit. Sed tandem & ipse in communem tractus cum aliis evangelicis statibus conditionem, qvos antea defenderat, hostes expertus, ipsius Pragæ occupatione eos ultus est, & vel ter Lipsiam nobilem in manus hostium pervenisse, ipsumq; regem Sveciæ, qvi periclitantibus suppetias ferebat, in agro Lüzensi occubuisse vidit: & qvanqvam post illius fata hostiliter cum Svecis, qvi in conditiones pacis Pragensis, qvam cum Cæsare nomine reliqvorum inierat, non consenserant, agere cœpit, cum illis tamen denuo transegit, & tamdiu,

Rrrrrr undiq;

undique cinctus armis, res sustinuit, donec Osnabrugis bello finis est impositus.

GENEALOGIA ELECTORUM ET DUCUM SAXONIAE SUPERIORIS.

Fridericus I. bellicosus, Elector, marchio Misniae. ob. 1428.

- *Fridericus II. placidus, El.*
  - *Ernestus, El.*
    - *Fridericus III. sapiens, El.*
    - *Albertus, archiep. Moguntinus.*
    - *Ernestus, archiep. Magdeb.*
    - *Johannes constans, El.*
      - *Job. Fridericus El.*
        - *Johannes Ernestus Coburgi ob. 1553.*
        - *Johannes Fridericus II. Gothae captus 1567. stirps COBURGENSIUM.*
          - *Johannes Casimirus Coburgi, gener Augusti Electoris, ob 1633.*
          - *Johannes Ernestus, Eisenaci ob. 1638.*
        - *Johannes Ernestus II.*
        - *Johannes Fridericus III.*
        - *Johannes VVilhelmus ob. 1573.*
          - *Frider. VVilhelmus, stirps ALTENBURGENSIUM, administrator electoratus post Christianum I. ob. 1602.*
            - *Johan. Philippus ob. 1639.*
            - *Fridericus ob. 1625*
            - *Job. VVilhelmus ob. 1632.*
            - *Frid. VVilhelmus.*
          - *Johannes, stirps VINARIENSIUM, ob. an. 1605.*
            - *Joh. Ernestus*
            - *Fridericus*
            - *VVilhelmus Vinariae.*
              - *Job Ernest.*
              - *Job. VVilh.*
              - *Adol. VVilhelmus.*
              - *Joh. Georg.*
              - *Bernhardus.*
              - *Fridericus.*
            - *Albertus.*
            - *Job. Frider.*
            - *Ernestus Gothae.*
              - *Job. Ernest.*
              - *Fridericus.*
              - *Albertus.*
            - *Frid. VVilh.*
            - *Bernhardus heros ob. 1639.*
  - *Albertus animosus, gubernator Frisiae, marchio Misn. & Thur.*
    - *Fridericus, magister ordinis Teutonici in Borussia ob. 1510.*
    - *Georgius dives, gubern. Frisiae, hostis Lutheri*
      - *Johannes.* / *Fridericus* — *paulo ante patrem in robusta aetate defuncti.*
    - *Henricus gubern. Frisiae, divitis fratris Georgii heres.*
      - *Severinus ante patrem mortuus*
      - *Mauritius El. socer VVilhelmi Auraici.*
      - *Augustus Elector.*
        - *Christianus I. Elect. unicus ex IX. fratribus superstes.*
          - *Christianus II. El.*
          - *Job. Georgius El.*
            - *Job. Georg. Gener Christiani Culmbac. in Bereut.*
            - *Augustus, gener Adolphi Frid. Megap.*
            - *Christianus, gener Philippi Holsati.*
            - *Mauritius, gener ejusdem Philippi.*
          - *Augustus.*
- *Sigismundus episcopus Herbipolensis.*
- *VVilhelmus.*

Super-

Supersunt DUCES SAXONIÆ INFERIORIS, qvos vocant LAWENBURGENSES, ex electoribus Saxoniæ Ascanidis, qvi initio Lunæburgi duces & Westphaliæ domini fuere, oriundi. Horum seriem genealogicam etiam apponemus.

DUCES SAXONIAE LAWENBURGENSES.

A. C. A. R.

961. HERMANNUS BILLUNGUS vel Billichus, nobilis de Stubekshorn in agro Lunæburgensi, cujus tenues initio fortunas Helmoldus lib. I. cap. x. describit, (etsi nonnemini videri posset agnatus illius Billingi, qvi, ut alibi dictum, à Visurgi ad Vistulam circa hæc tempora imperavit) ab Ottone I. cujus filiis ad virtutem adsvefaciendis præfuerat, prætor primum Magdeburgensis, & postea, cum ille expeditionem post Danos victos in Italiam susciperet, Saxoniæ gubernator, tandemq; dux Saxoniæ creatus, dono accepit ab imperatore jure hereditario provinciam Lunæburgensem, Holsatiam, Stormarsiam, Wagriam & Dithmarsiam. 12

973. BENNO F. vir secundum Helmoldum omni pietate conspicuus, fidelem operam Ottoni II. in expeditione Danica & Bavarica præstitit, aliis dictus Bernhardus I. 38

1011. BERNHARDUS F. cum Henetis, qvos ferocitate & avaritia nimis pressos ad rebellionem & apostasiam commoverat, gravia bella gessit, adjutus à Danis & Mechlenburgensium duce Godescalco, jam Christiano. Helmoldus eum dicit adversus Henricum II. imperatorem cum Saxonibus arma corripuisse: eumq; graviter notat ob crudelitatem. 52

1016. ORTOLPHUS F. arcem novam Hamburgi contra injurias archiepiscopi Hamburgensis extruxit: infelix adversus Slavos, denuo à fide Christi per rebellionem digressos, qvi Hamburgum exciderunt: gener regis Danorum: cujus frater Hermannus fuit comes Nordalbingiæ Oldenburgicus in Frisia & Holsatia. 10

1073. MAGNUS F. ultimus ex stirpe virili Hermanni Billungi, rebus adversus Vandalos præclare gestis, tandem, qvod pro Rudolpho Svevo contra Henricum IV. imperatorem in acie steterat, in exilium primo; deinde in carcerem actus. Reliqvit duas filias, Elicam & Wulfhildin: qvarum illa mater est Alberti Ursi, nupta Ottoni diviti, comiti Ascaniæ; cujus genealogiam ducunt ab Aribertо,

to, Hercyniæ & Ascaniæ ad Visurgim domino, qvi anno Ioᴄxʟɪ. principatum Ursini in Italia meruit; hæc Henrico Nigro, duci Bavariæ, nupsit, mater Henrici Superbi. Defuncto Magno, anno cIɔcvɪ. Henricus IV. imperator ducatum Saxoniæ in beneficium concessit LOTHARIO, comiti Qverfurtensi & Supplenburgensi, postea imperatori, qvi Adolpho, comiti Schawenburgensi, Holsatiam, Wagriam & Stormarsiam in feudum concessit, & cui sine heredibus masculis defuncto in ducatu Saxoniæ, frustra ringente Alberto Urso, successit HENRICUS SUPERBUS, dux Bavariæ. Hujus filium, HENRICUM LEONEM, cum proscripsisset Fridericus Barbarossa, ducatum Saxoniæ adscripsit Bernhardo Urso, Alberti Ursi filio, cum serti rutacei insignibus. Qvo ipso tempore archiepiscopus Coloniensis ducatum Angriæ & Westphaliæ vi potius, qvam jure, ad se traxit cum insignibus eqvi albi. 33

1106. OTTO DIVES, comes Ascaniæ, gener Magni, perpetuus hostis Henrici IV. imperatoris: sed ab eo in exilium primo ejectus, deinde in carcerem compactus. 17

1123. ALBERTUS URSUS, ex altero Magni genero, Ottone divite, natus, marchio Brandenburgensis: qvi de Saxoniæ ducatu diu digladiatus cum Henrico superbo, ejusq; filio Henrico Leone, ab illis tandem Saxonia deturbatus est. 36

1169. BERNHARDUS URSUS F. post expulsum Henricum Leonem, à Friderico Barbarossa anno cIɔcxxc. dux Saxoniæ, Angriæ & Westphaliæ creatus: stirps tam ducum Saxoniæ Lawenburgensium, qvam principum Anhaltinorum per filium Henricū seniorem. Frater ejus Otto est stirps electorum Brandenburgicorum veterum. 43

1212. ALBERTUS I. dux Saxoniæ, Angriæ & Westphaliæ, dominus Lawenburgi, cum Friderico II. imperatore in Palæstinam profectus. 21

1273. JOHANNES, cujus frater Albertus II. erat elector Saxoniæ & hanc dignitatem propagavit in filium Rudolphum I; nepotes, Rudolphum II. & Wenceslaum; pronepotes, Wenceslai filios, Rudolphum III. & Albertum III. Hujus Alberti III. anno cIɔccccxxɪɪ. sine liberis defuncti, proximum agnatum fuisse Ericum V. ducem Saxoniæ inferioris, cum ɪv. fratribus, testatur Daniel Mithofius & alii Saxoniæ inferioris genealogi. Ad illum successio pertinuisset juxta literas investituræ à diversis imperatoribus datas & pro-

propterea, cum Fridericus, marchio Misniæ, electoratum Saxoniæ tanqvam vacuum feudum sibi à Sigismundo imperatore impetrasset, Ericum V, ejusq; fratrem Bernhardum, Bernhardiq; nepotem Magnum II ajunt contradixisse concessioni, Friderico marchioni ab imperatore factæ, nec, ut qvicqvam in literis suæ investituræ mutaretur, impetrasse: Magnum II. tandem, cui cum episcopo Ratzenburgensi & archiepiscopo Bremensi varia intercessere litigia, ob qvæ etiam excommunicationi pontificis & proscriptioni imperiali aliqvamdiu subjacuit, abstinuisse primum titulo electoratus Saxonici, suo tamen jure solemniter posteris reservato. 37

1310. ERICUS I. cujus unus frater Albertus genuit Albertum & Ericum III anno cIↄcccxi. defunctum; alter Johannes II. obiit improles. Ubi notetur, qvod nonnulli Ericum I. non faciant filium Johannis I. & fratrem Johannis II. sed filium Johannis II. & Erici I. nepotem. Qvorum etiam autoritatem in priori editione secuti sumus. 50

1360. ERICUS II. cujus patruelis fuit Ericus III. 16

1366. ERICUS IV. bellum cum Lubecensibus & Hamburgensibus gessit. 35

1411. BERNHARDUS II, cujus frater natu major Ericus V. in electorali dignitate præteritus est à Sigismundo imperatore, cum illa post obitum Alberti III. anno cIↄccccxxii. concederetur Friderico, Misniæ marchioni. Obiit Ericus V. anno cIↄccccxxxi. & tunc demum administratio ducatus devolutus est ad ejus fratrem Bernhardum II generum Wartislai IX. ducis Pomeraniæ. 53

1463. JOHANNES, cui præter Magnum, in ducatu successorem, fuere filii, Bernhardus, præpositus Coloniensis, & Johannes, episcopus Hildesheimensis. 34

1507. MAGNUS, socer Christiani III. regis Daniæ, & Gustavi, regis Sveciæ. 36

1543. FRANCISCUS senior, novem liberorum pater: ex qvibus Magnus fuit gener Gustavi, regis Sveciæ; Henricus, archiepiscopus Bremensis; Fridericus & Mauritius, Choriepiscopi Colonienses. 38

1581. FRANCISCUS II. Philippi I. ducis Pomeraniæ, & Julii ducis Brunsvicensis gener, pater xix. liberorum: qvorum primogenitus Augustus etsi genuit iv. filios, Franc. Augustum: Joh. Adolphū: Franc. Fridericum & Franc. Julium, tamen illi omnes ante patrem obiere. Sed ex tabula genealogica erunt omnia evidentiora.

GENEALOGIA DUCUM SAXONIAE INFERIORIS.

Hermannus …, burgrav. Magd. dux Sax. Lunab. & H…s. ob. 981.
Bernhardus … Benno.
Bernhardus II.
Ottolphus, conditor arcis Hamburgi, frater Hermanni Oldenburg.
Magnus, ab Henrico IV. Saxonia dejectus, quæ concessa est Lothario, comiti Querfurtensi, postea imperatori.

Elica, ux. Ottonis divitis, com. Asc. & Anhalt. — *VVulfhildis, ux. Henrici nigri, duc. Bavar.*
Albertus Ursus, per Henr. V. marchio Brand. — *Henricus superbus, dux Bav. & Sax.*
Henricus Leo, à Frid. Barbarossa proscriptus.
VVilhelmus, comes Lunab.
Otto puer, à Frid. III. dux Brunsv. & Lunab.
Albertus M. &c. Vid. Geneal. Brunsvic.

Bernhardus Ursus, post expulsum Henricum Leonem dux Sax. Angriæ & VVestph. per Frider. Barbaross. — *Otto, stirps electorum Brandeb. veterum. Otto I. elector I. in hac stirpe. Ob. 1198.*

Albertus I. dux Angr. VVestphal. Lawenburg. Ob. 1273. — *Henricus senior, stirps principum Anhaltin.* — *Henricus junior, comes Ascania & Ballensted.*

Albertus El. III. — *Otto II. elector II.*
Otto III. El. V. imp. electus. — *Johannes I. elect. IV.*

Johannes I. — *Albertus II. El. Sax.* — *Fridericus.* — *Rudolphus.*
Conradus El. VIII. — *Otto IV. El. VII.* — *Johannes II. El. VI.*

Ericus I. — *Albertus II.* — *Rudolphus I. El.*
VValdemarus I. El. X. — *Johannes III. El. IX.*

Ericus II. — *Ericus III.* — *Albertus III.*
Johannes IV. El. XII. post quem anno 1322. die XIV. post fratrem defunctum Ludovico V. imp. concessit electoratum Ludovico seniori filio. — *VValdemarus II. El. XI. quem aliqui non filium, sed agnatum VValdem. I. faciunt.*

Ericus IV quinq. filiorum pater — *Rudolphus II. El.* — *Otto* — *Albertus Lunab.* — *VVenceslaus El.*

Rudolphus III. El. — *Albertus III. Elector: quo defuncto anno 1422. præterito Erico V. Fridericus, Misniæ marchio, elector factus est.*

Bernhardus II. — *Albertus IV.* — *Johannes III.* — *Magnus I. ep. Camm.* — *Ericus V. præteritus.*
Johannes IV.

Magnus II. socer duorum regum — *Bernhardus.* — *Johannes.*
Franciscus I. senior, IX. liberorum pater.
Franciscus II. pater XIX. liberorum.

Augustus. — *Philippus.* — *Franc. Julius.* — *Jul. Henricus.* — *Ern. Ludovicus.* — *Rud. Maximilianus.* — *Fr. Albertus.* — *Fr. Henricus.*
Joh. Adolphus. — *Franc. Fridericus.* — *Fr. Julius.* — *Franc. Erdmannus.* — *Jul. Henricus.*

XV. Qvia Anhaltini principes ex ducibus Saxoniæ exorti; Thuringiæ Landgraviatus ad electores Saxoniæ devolutus; duces Brunsvicenses & Lunæburgenses in præcipua Saxoniæ loca immisi sunt: antequam ex Saxonia discedimus, explica qvæso non saltem principum Anhaltinorum, sed & ducum Brunsvigæ & Lunæburgi, & antiqvorum Thuringiæ dominorum fata & historias.

De THURINGIA prius respondebo. Illa priscis temporibus suos reges habuit, latis prolata finibus, qvibus præter alias provincias complexa est omnem Hassiam. Postea Franciæ regibus tota cessit. Tandem Carolus Crassus imperator anno IↄcccLxxxvi. Thuringis ducem dedit Ludovicum: cujus nepos Burchardus sine prole obiit, ab Hungaris cæsus. Qvare Henricus Auceps Saxo, imperator, Thuringiam occupatam suæ familiæ adjecit, qvæ ab hoc tempore Saxoniæ principibus subjecta mansit. Et qvanqvam Wilhelmus, Ottonis I. imperatoris filius, archiepiscopus Moguntinus factus, jus qvoddam in urbem Erfordiam archiepiscopis successoribus peperit, totamq; illi Thuringiam sibi nonnunqvam vendicarunt, Ludovicus Barbatus tamen, Ludovici IV. imperatoris ex filia, Gvilielmo Aureliæ, sive, ut alii scribunt, Arelatensium comiti nupta, nepos, beneficio Conradi II. Salıqvi, vicecomes Thuringiæ anno cIↄxxxix. constitutus, titulum comitatus Thuringiæ ad posteros transmisit, cum interea marchiones Thuringiæ summam rerum administrarent, qvorum supra fecimus mentionem. Illius alter filius Berengarius stirps est comitum Hohensteiniorum: alter Ludovicus II. comes Thuringiæ, Saltator dicitur, qvod ex celsissima arce, in qva per biennium detinebatur, ob cædem Friderici III. palatini Saxoniæ, qvam anno cIↄLxv. svasu uxoris Adelheidæ patraverat, præcipiti in Salam saltu evasit incolumis. Ex hoc natus Ludovicus III. primus Thuringiæ & Hassiæ Landgravius seu comes provincialis, à socero Lothario II. imperatore, est creatus post obitum Ecberti IV. qvi fuit XI. marchio Thuringiæ. Magnam Thuringiæ partem hactenus possederat Hermannus à Winzenburg: sed qvia comitem Burchardum à Luchow, fidum imperatoris amicum, per insidias necaverat, omnis regio in beneficium Ludovico cum titulo Landgraviatus Thuringiæ & Hassiæ anno cIↄcxxx. concessa est. Filius ejus Ludovicus IV. gener Conradi III. ferreus vocatur, qvia ob irritatos nobilium animos non ausus prodire inermis, loricam semper ferream indutus fuit. Reliqvit hic duos filios, Ludovicum V. & Hermannum, qvorum utrumq; Henricus Leo, dux Saxoniæ & Bavariæ, in vinculis detinuit. Sed Friderico I. imperatore injurias principum adversus Henricum Leonem proseqvente

qvente, dimissi sunt. Ludovicus V. sine prole decedens, omnem Thuringiæ & Hassiæ Landgraviatum ad fratrem Hermannum transmisit, virum bellicosum, pluribus imperatoribus carissimum. Filii ejus, præter filiam Juditham vel Jutham lippientem, Dieterico marchioni nuptam, cujus filius Henricus illustris tandem Landgraviatum Hassiæ obtinuit, fuere Ludovicus VI sanctus, qvi in militia sacra, ad qvam profectus fuerat, cecidit, & Henricus Raspo, qvi instinctu Innocentii IV ab electoribus adversus Fridericum II. ejusq; filium Conradum IV. magno cum suo malo creatus est imperator. Cum enim Ulmam obsideret, graviter telo vulneratus, anno cIↄccxLvI. occubuit. Qvo facto, Henricus illustris, marchio Misniæ, jus matris in Thuringiam protendens, illam occupavit. Sed Henricus magnanimus, dux Brabantiæ, qvia in matrimonio habuit Sophiam, Ludovici IV. filiam, jus per uxorem peperit filio HENRICO INFANTI, ut Hassiam sibi non tantum ipso jure peteret, sed & armis Thuringiã ab Henrico illustri repeteret. Juri tamen suo tandem pacem post novennale bellum prætulit, relictaq; Misniæ marchionibus Thuringia, sola contentus Hassia, amplissimæ familiæ conditor est: qvam, si cupis, ultro damus. Prius tamen de Henrici infantis Hassiæ majoribus hoc notamus: illum qva matrem, qva patrem genus retulisse ad S. Arnulphum, ducem Brabantiæ, qvi inter majores Caroli M. supra à nobis est relatus, adeoq; ad Pharamundum, primum Galliæ è Germanis regem, ut constat ex libro II. sect. v. qvæst. I. Res clara erit schemate. [*]

LANDGRAVII HASSIAE EX DUCIBUS BRABANTIAE.

A.C. | | A. R.

1246. HENRICUS, infans seu puer Hassiæ dictus, filius Henrici VI. magnanimi, ducis Brabantiæ, & Sophiæ, ex Ludovico VI. Thuringiæ & Misniæ marchione natæ. 62

1308. OTTO F. conditor arcis Ottenstein: cujus duo filii, Henricus ferreus & Ludovicus I. provinciam inter se divisere. 21

1308. HENRICUS FERREUS: cujus duo filii, Hermannus & Otto sagittarius, ante patrem obiere. Sagittarius ideo dicitur Otto, qvia, cum à patre Romam esset missus, ut inter Ordines sacros reciperetur, inde profugus, in aulam Engelberti, comitis Clivensis, pervenit, inq; ea totum septennium incognitus, ut sagittarius & venatorum præfectus, meruit. Tandem Hermanno, ejus fratre,

qvem

LANDGRAVIORUM HASSIAE MAJORES. [*]

S. Arnulphus, sexta generatione à Pharamundo, rege Gall. primas Austrasiæ & dux Brabantiæ. cujus uxor Doda, filia VViberti, comitis B[illegible]oniæ.

A[illegible].
P[illegible] [illegible]sson.
[illegible]r[illegible]us Martellus.
P[illegible]s, rex Gall.
[illegible] M.
[illegible]s pius.

[illegible] Germa-[illegible].
[illegible]man-[illegible].
[illegible].

Carolus calvus, imp.
Ludovicus balbus, imp.
Carolus simplex, rex Gall.
Ludovicus transmarinus, rex Gall.
Carolus, dux I. Lothar.
Gerberga, uxor Lamberti, comitis Lovanii.

Clodolphus seu Ludolphus, dux Mosellæ.
Martinus, dux Mosellæ & comes Arduennæ.
Lambertus.
Losuerius.
Albon, ex uxore comes Hannoniæ.
Albon II.
Manasse.
Reginerus.
Lambertus, comes I. Lovaniæ, uxor Gerberga ob. 1015.

[illegible] IV. imp.
[illegible] VVilhel-[illegible] Arelat.
[illegible] VVilhelmi F.
[illegible] barbatus, primus [illegible] Thuring. [illegible]a.
[illegible] [illegible]a or.
[illegible] I. Landgrav. [illegible] & Hass.
[illegible] II.
[illegible].
[illegible] [illegible] cujus uxor [illegible]a.

Rapoldus, comes Andechsanus in Bavar.
Fridericus.
Acibo.
Fridericus.
Leopoldus.
Arnolphus.
Bertholdus I.
Bertholdus II. princeps Dalmatiæ & Histriæ.
Bertholdus III.
Bertholdus IV. dux Histr. Croat. Dalmat.
Gertrudis, ux. Andreæ II. regis Hung.
D. E[illegible]abetha, cujus maritus Ludov. VI.

Henricus I. comes Lovan. & marchio Rhia circa Antuerpiam.
Lambertus.
Henricus II.
Henricus III.
Gothofridus barbatus, dux I. Brabantiæ ab Henrico V. imp. post expulsum comitem Lim[illegible]urgi. frater Henrici IV.
Gothofridus II. dux Lothar. & Brabant.
Gothofredus III.
Henricus V. probus.
Henricus VI. magnanimus, cujus uxor Sophia, Landgr. Thur. & H[illegible]iæ.

[illegible]hia, uxor Henrici II. m[illegible]gnanimi, ducis Brabantiæ.

[illegible] [illegible]ans H[illegible]ssiæ, cujus frater Henricus dux [illegible] [illegible] [illegible] Caroli audacis, cujus filia Maria bra[illegible] [illegible] b[illegible] d[illegible] [illegible] a[illegible] maritum Maximilian[illegible]m I. [illegible].
[illegible] I[illegible] Hassiæ.
[illegible] [illegible].

qvem pater sibi successorem destinaverat, defuncto, ab Engelberto agnitus, dimissus, & gener, ducta illius filia Elisabeta, factus, ex ea genuit Hermannum, qvi, patre defuncto, successit avo. 47

1[illegible]29. HERMANNUS, Ottonis ex filio Ludovico I. nepos, cum Landgraviis Thuringiæ de successione, si mascula proles deficeret, transegit. 15

1414. LUDOVICUS II. pacificus, F. primus in familia comes Ziegenheimii & Niddæ, oblatum imperii axioma recusavit. A comitibus Waldecensibus, ut adversus hostes essent tutiores, pro domino feudi est agnitus: qvos tamen post exactum seculum imperator inter comites imperii recensuit. 40

1458. LUDOVICUS III. F. Cassellis patri successit: sicuti frater ejus Henricus, ratione uxoris heres comitatus Cattimelibocensis & Darmstadiensis, Marpurgum obtinuit, Landgravius ad Lanum factus, cujus filius Wilhelmus III. junior anno cIↃIↃ defunctus est sine prole. Alter Ludovici III. frater Hermannus fuit archiepiscopus Coloniensis & episcopus Paderbornensis. 45

1471. WILHELMUS I. senior, Cassellis, in inferiore Hassia, à fratre Wilhelmo II. medio, Spangebergi domino, Wilhelmi III. junioris herede, captus cessit ditionibus, & anno cIↃIↃxv defunctus est. Prædictus ejus frater Wilhelmus II. medius genuit PHILIPPUM triorchum, academiæ Marpurgensis fundatorem, qvi Ulricum Wurtenbergensem restituit: tumultus rusticorum & Anabaptistarum compescuit: comitatum Cattorum [illegible] aureis millibus & Diecensem [illegible] aureis ad controversias, qvæ L amplius annos duraverant, finiendas redemit: nomine Protestantium dux fœderis Smalcaldici bellum infeliciter gessit: a Carolo V. cui supplex spe impunitatis factus fuerat, captus, per generum Mauritium, Saxoniæ electorem, libertatem recuperavit: tandem in [illegible] ne Gothana decessit. Vitam ejus Thuanus concise depingit. Moriturus, anno cIↃIↃLxvii testamento divisit hereditatem inter iv filios, ut WILHELMUS Cassellis semissem; LUDOVICUS Marpurgi quadrantem; PHILIPPUS Rheinfeldii; atq; GEORGIUS Darmstadiæ reliqvum hereditatis qvadrantem obtinerent, &, si qvis eorum sine heredibus masculis decederet, reliqvi per substitutionem fideicommissariam succederent ex æqvo. Decessit Phi-

lippus

lippus fine herede. Hereditas fine litigio inter superstites tres fratres divisa est. Brevi post decessit qvoq; Georgius Darmstadiensis, relictis tribus filiis, Ludovico, Philippo, Friderico Illorum patruus, Ludovicus senior Marpurgensis, cum nullos genuisset liberos, anno seculi nostri iv. semissem bonorum Mauritio Cassellensi, Wilhelmi IV. filio; alterum tribus Georgii Darmstadiensis filiis addixit, hac lege, ne qvid in religione contra Augustanã confessionem mutaretur. Testamentum comprobabat Mauritius Ludovicus junior, qvia non in capita, sed in stirpes divisa esset hereditas, illi se opposuit. Totam itaq; ad se volebat trahere Cassellanus, vi verborum testamenti, qvibus hereditas illi abjudicabatur, qvi se ultimæ testatoris voluntati esset oppositurus, ritibusq; Helveticis religionem Marpurgi reformabat. Sed Darmstadiensis ad Cæsarem provocabat, Saxonis & Hispani amicitia fretus: sicuti Cassellanus in partes traxit Gallum, Anglum, Palatinum. Imperator sententiam anno seculi xxiii. secundum Ludovicum Darmstadiensem dixit. Ab hoc tempore academia Marpurgensis, in qva Zwingliani doctores hactenus tantum auditi fuerant, recepit invariatam Augustanæ confessionis religionem, doctoribus ex nova academia Giessensi illuc revocatis: & Ludovicus, consentiente imperatore, pactum primogenituræ seu senioratus inter liberos constituit, ut senior ex illis sit provinciæ gubernator. Cum cedere nollet Cassellanus, graves inde motus & bella: præsertim cum in qvæstione de comitatu Waldeccensi sententia adversus eum ferretur. Filius Mauritii, Wilhelmus, A. seculi xxxvii. moriturus, tutelam filioli Wilhelmi, & Landgraviatus administrationem, per testamentum uxori Ameliæ Elisabetæ, comitissæ Hanoviæ Müntzenbergensis, regibusq; Galliæ & Angliæ, commisit. Eandem jure agnationis sibi postulabat Georgius Darmstadiensis, filius Ludovici. Patrocinium qværebant Darmstadienses à Cæsare; Cassellani à Gallo & Sveco. Et qvanqvam Wilhelmus amnestia Pragensi exclusus, imo & proscriptus fuerat, armis tamen, dum vixit, se tutatus est, &, eo mortuo, vidua illius pro filio fortiter excubuit, & subinde robustos Cæsareanorum exercitus sustinuit, atq; anno seculi li. obiit. Lis omnis per transactionem Osnabrugensem finita est. Ex ramo genealogico res clarior erit.

LANDGRAVII HASSIAE.

Henricus Infans, Hassiæ, Henrici VI magnanimi, ducis Brabantiæ, Ludovici VI. marchionis Thuringiæ & Misniæ filius, ob. 1308.
Otto, Landgravius Hassiæ.

Henricus ferreus.
Otto sagittarius.

Ludovicus I.
Hermannus.
Ludovicus II. pacificus.

Ludovicus III. Cassellis.

Hermannus, arch. Colon.

Henricus, [illegible] comes [illegible] & [illegible]
VVilhelmus III. [illegible] ob. 15[illegible].

VVilhelmus I. senior, Cassellis ob. 1515.

VVilhelmus II. medius, Spangebergi, ob. 1509.
Philippus, dux fœderis Smalcaldici, ob. 1567.

VVilhelmus IV. Cassellis in inferiore Hassia, ob. 1592.
Mauritius ob. 1633.

VVilhelmus V. cujus uxor Amelia Elis. Hanov. ob. 1537.
VVilhelmus VI. gener Georg. VVilhelm. el. Brandeb.
Amelia, ux. principis de Tarante.
Charlotta, ux. Car. Lud. el. Pal. Heidelb.

Hirschfeldensis.
Otto, Abbas
Hermannus.
Fridericus.
Ernestus, pontificius factus.

Ludovicus senior Marpurgi ob. 1604.

Philippus in Reinfels.

Georgius [illegible] ob. 15[illegible].

Philippus Buzbacensis.
Fridericus Hornbergensis.

Ludovicus [illegible] Academiæ [illegible]sensis fundator. ob. 15[illegible]7.

Georgius, gener Johan. Georg. El. Sax.
Georgius.
Ludovicus.

[illegible]

LANDGRAVII THURINGIAE AB HASSIA DIVULSAE, EX MARCHIONIBUS MISNIAE.

A. C. *A. R.*

1245. I. HENRICUS ILLUSTRIS seu MALLEUS, Theodorici, marchionis Misniæ, filius, propter matrem Juditham, Hermanni, Landgravii Thuringiæ & Hassiæ, atq; Palatini Saxoniæ filiam, cum heredes masculi veterum Hassiæ Landgraviorum essent extincti, Thuringiam occupavit, sicuti Henricus infans, dux Brabantiæ, propter matrem Sophiam, Hermanni ejusdem neptem, sibi Hassiam vendicavit. Præter successorem in Thuringia Albertum degenerem, reliqvit Fridericum rigorosum & Theodoricum sapientem, marchionem Landsbergæ & Lusatiæ, palatinum Saxoniæ. 41

1287. II. ALBERTUS DEGENER F. fratres & filios bello persecutus, cum Thuringiam Alberto imperatori XII. millibus marcarum vendidisset, à filiis tandem captus & Erfordiæ in exilio anno CIↃCCCXIV. defunctus est. Ex pellice genuerat Ludovicum Apitium; ex filia Friderici II. imperatoris Fridericum admorsum seu fortem, & Dizmannum. Ludovicus initio invaserat principatum. Sed Fridericus frater eum inde ejecit. Dizmannus autem, marchio Landsbergæ, Lipsiæ in templo à sicario est peremtus. Quæ omnia leguntur in historia ducum Saxoniæ. 27

1314. III. FRIDERICUS ADMORSUS seu fortis, F. 11

1325. IV. FRIDERICUS SEVERUS seu macilentus, F. contra Carolum VI. imperator electus, dignitate se sponte abdicavit. Reliqvit ex uxore Mechtilde, Ludovici Bavari imperatoris filia, Balthasarem, Wilhelmum cœlitem & Fridericum strenuum. Balthasari cessit Landgraviatus Thuringiæ; Wilhelmo marchionatus Misniæ, & jure emtionis marchionatus Brandeburgi; Friderico marchionatus orientalis & Landsberga. Et hic fuit pater Friderici bellicosi, primi electoris Saxoniæ in hac familia, & Wilhelmi, qvi fœdus inter Saxones & Hassos renovavit. 24

1394. V. BALTHASAR F. socer Rudolphi imperatoris. 57

1406. VI. FRIDERICUS F. pacificus, ἄπαις. 33

1439. VII. FRIDERICUS PLACIDUS, Friderici bellicosi F. elector.

xoniæ & marchio Misniæ, diu cum fratre Wilhelmo de hereditate decertavit & reliqvit filios, Ernestum electorem & Albertum marchionem Misniæ. Albertus pater fuit Georgii, ducis Saxoniæ pontificiæ religionis tenacissimi; Friderici, magistri Ordinis Teutonici in Borussia, & Henrici, post fratrem ducis Saxoniæ. Ex hoc Henrico nati sunt Mauritius, post Johannem Fridericum elector, & Augustus, fratris in electoratu successor. 27

1464. VIII. ERNESTUS F. elector, pater Alberti, archiepiscopi Moguntini; Ernesti, archiepiscopi Magdeburgensis; Friderici & Johannis, electorum. 22

1486. IX. FRIDERICUS sapiens, F. elector, conditor academiæ Wittebergensis. 39

1525. X. JOHANNES constans, Fr. elector, qvi exhibuit Augustanam confessionem: pater Johannis Friderici, & Johannis Ernesti ducis Coburgensis. 7

1532. XI. JOHANNES FRIDERICUS F. de electoris dignitate dejectus: pater Johannis Friderici II. qvi est stirps ducum Coburgensium; & Friderici Wilhelmi, qvi est stirps ducum Altenburgensium & Vinariensium. Continuatam genealogiam vide in historia de Ducibus Saxoniæ.

XVI. Plura, qvam rogavi, obtinui. Et illustrissimos Hassiæ & Thuringiæ Landgraviorum familias ingens historiæ nostræ lumen addituras conspexi. Sed Anhaltini erant, de qvorum etiam origine qværebam.

Principes Anhaltini ex comitibus Ascaniæ, qvi dominia Hercyniæ, Ballenstedii & Ascherslebii obtinuere, oriundi, jam ante susceptam Christi fidem, contra Thuringos, Francos & alios populos, Saxonibus, qvorum pars erant, sese in variis probaverunt præliis. Seriem hanc nectimus.

STIRPS PRINCIPUM ANHALTINORUM

HADGVATTO.

BERTHOLDUS I. seu Bernthobaldus F. Dominus Hercyniæ, Ballenstadiæ & Ascaniæ, rex & ductor Saxonum A. C. Ioxxv. adversus Hermenfredum Thuringum.

BERTHOLDUS II. ductor Saxonum adversus Francos A. C. Iocv. in prælio occubuit.

BERTHOLDUS III. contra Francos & ipse pugnans A. C. Iocxxi. cecidit.

BER-

HERMANNUS I. cujus frater BERINGERUS I. ductor Saxonum contra Vandalos & Francos, pater HERMANNI II. & BERINGERI II. ut & Bathildis, quæ in bello à Clodoveo II. rege Francorum capta, ad fidem conversa, & in illius torum recepta, impetravit à marito, ut Saxonibus tributum Ↄc. boum, Francis qvotannis debitum, remitteretur.

BERINGERUS III. sub Heracleone imperatore princeps Ursini in Italia factus: qvo defuncto hereditas ad ejus agnatum Aribertum pervenit.

ARIBERTUS I. vel Aribo, Beringeri III. agnatus, vicarius generalis in Saxonia: qvi in juventute apud Constantem, Constantini IV. filium, in Italia stipendia meruit.

RADBODUS, cujus frater Aribertus II.

VITELLO, cujus frater ARIBERTUS III. stirps principum Ursinorum in Italia.

ARIBO BERINGERUS IV. dux in exercitu Wittekindi, cujus sororem duxerat. Victis à Carolo M. Saxonibus, sese victori dedit hac conditione, ut avitas terras retineret.

BERINGERUS V. è sacro fonte à Carolo M. levatus, CAROLI nomen & præterea titulum comitis in Ascania seu Ascherslebio, Hercynia & Ballenstedio accepit.

ALBERTUS I. obiit anno Iↄccccxx frater BERINGERI IV. & HERMANNI III. qvi fuit pater BERINGERI VII.

POPPE, obiit anno Iↄccccxxx. gener Ludovici pii, imperatoris.

ALBERTUS II. obiit anno I[illegible]ccclxii. frater Ottonis I. (cupe.

OTTO II. frater ESICI vel Erici, ducis adversus Hunnos sub Henrico Au-

ALBERTUS III. frater ESICI II. ducis contra Bohemos sub Ottone M.

SIGFRIDUS, obiit anno Iↄcccc xxxv cujus frater ESICUS III.

ALBERTUS IV. cujus fratres SIGISMUNDUS & SIGFRIDUS II.

WALDEMARUS, cujus frater ALBERTUS V. heres con stratus in Wolpe, pater ALBERTI VI. qvi ab Henrico II. imperatore accepit marchiam Solqvellensem.

SIGISMUNDUS, gener Alberti IV. marchio Soltqvellensis, comes Ascaniæ & Ballenstedii, dominus Bernburgii.

ERNESTUS, gener Henrici, marchio Stadensis.

ESICUS IV. cujus fratres, Otto, qvi obiit anno cIↄxlvi: Henricus: Ernestus: Richardus.

OTTO MAGNUS seu DIVES, gener Magni, ducis Saxoniæ, per ejus filiam Elicam. Alber-

Albertus Ursus, marchio Brandeburgensis.

Bernhardus, à Friderico Barbarossa, post expulsum Henricum Leonem, ducem Sax. & Bav. anno 1180. creatus dux Saxoniæ, Angriæ & VVestphaliæ. Sedem fixit VVittebergæ.

Otto, ... rum ... IV. ...

Henricus senior, princeps ab Anhalt à Friderico II. imp. creatus, adjectis illi aliqvot ex Sax. & Misn. ditionibus. Hinc medium sertum rutaceum & mediata aqvila rubra est insigniis Anhaltinis adjecta.

Albertus, ... ducum Saxon. inferiorum.

Sigfridus in Serbesta, Dessaw & Cothonia. ob. 1310.
Albertus I. senior. Ob. 1316.
Albertus II junior, præteritus in electoratu Brandeb. post Johannem IV. qvem Lu... V. concessit Ludovico seniori anno 1322.
Johannes, ob uxoris morositatem ultro exul: incertum, ubi defunctus.

Hermannus, præpos. Halberst.

Henricus, archiep. Magdeb.

Otto, comes Gerenrodæ, heredem habuit Bernhardum II.

Bernhardus II. Bernburg.

Albertus, ep. Halberstad. fratris Bernh. II. litem movet de hered. Ottonis, & illi Ascherslebii præripit. Inde lis inter Anhaltinos & Halberstadienses.

Bernhardus II. heres Ottonis patrui.
Bernhardus III. spoliatus ... tate Aschersleben ab ... po Halberstad.

Bernh. IV. ob. 1364.

Henricus ...

Otto ...

Bernhardus V ob. anno 1420.

Sigismundus ob 1405.
Georgius senior, heres Bernhardi VI. ob. 1474.

Albertus III. claudus.

VValdemarus. *Adolphus.* *Albertus IV.*
Adolphus ep. Magdeb. cui theses de indulgentiis Lutherus inscripsit.

Ernestus ob. 1516. *Rudolphus, dux in bello Ven.* *VValdemarus.* *VVolfgangus, qvi Aug. Conf. subscripsit.*

Johannes. ob. 1551. *Joachimus doctiss.* *Georgius, cujus sacra opera extant.*

Joachim. Ernestus, ... tandem ... Gymn. Serv... *bernhardus.* *Franc. Georg.* *Carolus.*

Johannes Georg. in Dessaw, reformata religionis. *Christianus in Bernburg.* *Augustus in Plezca.* *Rudolphus in Zerbst.* *Johannes ...*

Joh. Casimirus. *Georg. Albert.* *Joh. Georg.* *VVerrizii.* *Christianus.* *Fridericus.* *VVilhelmus.*

Car. Ursinus. *Vict. Amedeus.* *Erdm. Gideon.*

Emmanuel. *Lebrecht.* *Ern. Gottlieb.*

[illegible] Brunsvicenses & Lunæburgenses duces, antiqvæ Saxoniæ præcipuos incolas, jam, si libet, [illegible] flectamus.

Qvibus hodie Brunsviga & Lunæburgum paret, ex eadem Gvelphorum stirpe propagati sunt, qvos olim Bavariam simul & Saxoniam amplissimo dominatu tenuisse jam demonstravimus. Anteqvam tamen hæc familia Gvelphica seu Welphica rerum in Saxonia potiretur, Lunæburgum alios, alios tempore Saxonia duces venerabatur. Lunæburgensium originem altera abhinc qvæstione deduximus. Sunt enim illi, qvi HERMANNUM BULLINGUM, ex magistro juventutis aulicæ, beneficio Ottonis M. prætorem primum Magdeburgensem; deinde gubernatorem & ducem Saxoniæ inferioris atqve Lunæburgi dominum factum, habuere progenitorem. Ultimus ex his fuit MAGNUS, qvem Henricus IV. imperator, qvod pro Rudolpho Svevo arma expedierat, ad exilium & carceres damnavit. Eo facto, familia Gvelphica posthac non fuit contenta Bavaria, sed & plures Saxoniæ regiones, ipsumqve Lunæburgensem ducatum occupavit: idqve eo prætextu, qvia Henricus Niger, avus Henrici Leonis, ultimum ducem Lunæburgensem haberet socerum. Reliqvam Saxoniam Ottonis M. majores & posteros tenuisse, jam notum est ex illis, qvæ diximus lib. II. sect. V. qv. V. Et ejus [illegible] Bruno, Wittekindi M. nepos, prima Brunsvigæ urbis jecit fundamenta. Postqvam autem Lotharius Saxo, imperator, Henrico superbo, genero suo, duci Bavariæ, in beneficium concessit ducatum Lunæburgensem & Brunsvicensem, immane qvantum Gvelphica familia succrevit. Eaqve tamen brevi post, ut jam constat, tantum plurimarum provinciarum [illegible], ut nihil præter Brunsvicensem & Lunæburgensem ducatum [illegible].

XVIII. Permitte qvæso, ut interloqvar. Dixisti in Bavariæ historia, Welphum, cui [illegible] Henrici IV. concessa est Bavaria, & ex cujus posteris [illegible] moderni duces Brunsvicenses & Lunæburgenses descendunt, fuisse Azonis Estensis filium. Num Italiæ originem debet familia Gvelphica?

Non inepte qværis: sed brevissime me expediam. Etsi variæ sint de Welphorum seu Gvelphorum origine opiniones, eos tamen [illegible] seqvimur, qvi ex comitibus & principibus Altorfensibus eos deducunt. Ex illis [illegible] Henbertus Warinus vocatur princeps Altorfii. [illegible] ex Petro Albino stirpem primam ponit in Welphone, comite [illegible] Altorf, cujus uxor Swana nupserit Brunoni, comiti a Ringelheim. An ille Welpho fuerit Henberti filius, ignoratur. Cæterum posteritas Brunonis & Swanæ

hac continua serie numeratur: Ethico, aliis Etichio: Henricus I, cui Ludovicus, rex Germaniæ, in feudum concessit, quicquid aureo [illegible] prima luce ad meridiem circuiret; ille vero currum aureum, [illegible] ab aurifabro factum, sinu tenens, citis quadrigis [illegible] mum fundum circuivit: Henricus II: Rudolphus I: Welphus I: Rudolphus II. princeps Altorfii & in Bavaria: Welphus II. tempore [illegible] & Conradi II. contra quem arma sumsit: Kunegundis, [illegible] oni Estensi nupta, quam frater Welphus III. dux [illegible] ctus, cum nullis relictis filiis mortalitatem deponeret, [illegible] num heredem instituit: Welphus IV. cujus frater [illegible] chionum Ferrariæ, ut diximus in genealogiis principum Italiæ. [illegible] bula [illegible] rectius patebunt:

[illegible] WARINUS, princeps Altorfi, anno [illegible]

WELPHO, comes ab Altorf.

SVANA, uxor primum Welphonis, deinde Brunonis, [illegible]

ERICHO seu Ethico, Svanæ & Brunonis F.

HENRICUS I. ab aureo vehiculo notus.

HENRICUS II. frater Conradi, episcopi Constantiensis.

RUDOLPHUS I.

WELPHUS I.

RUDOLPHUS II. princeps Altorf. & Bavariæ. Welphi II. [illegible] cujus posteros vide in seqvente tabella.

STIRPS WELPHICA DUCUM BRUNSVICENSIUM ET LUNAEBURGENSIUM.

VVELPHUS II. temp. Henrici II. & Conradi II.

[illegible], marchion. [illegible] IV. marchion. [illegible] — *VVelphus III. dux [illegible]*

VVelphus IV. dux [illegible] & S[illegible], princeps [illegible], [illegible], Carinth. Veron[illegible]. — *Azo [illegible]*

[illegible] niger, gener Magni Sax. ducis. — *VVelphus V. dux Bavar.*

[illegible] Superbus, dux Bav. Sax. Spolets, [illegible] Lotharii imp. — *Judith[illegible], mater Friderici Barb. imp.* — *VVelphus VI. [illegible] VVeinbergensi a Conrado III [illegible].*

[illegible] Leo anno 1180. proscriptus.

VVelphus VII. ante patrem obiit anno [illegible].

[illegible] I. comes Brunsv. & Lunab. — *Otto IV. imp.* — *Lotharius.* — *Henricus comes Palat.*

[illegible], dux Brunsv. & Lunab.

Albertus [illegible] dux Brunsv. — *Johannes, dux Lunab.* — *Otto.*

[illegible] — *VVilhelmus.* — *Henricus mirabilis, stirps ducum [illegible] brubagensium.* — *VVilhelmus ob. 1369. cuius [illegible] Magnus Torquatus.*

Magnus [illegible] — *Fridericus [illegible]* — *Otto malus.* — *Otto Cocles ob. 1463.*

Magnus Torquatus, [illegible] Lunab.

Fridericus imp. — *Otto M. von der Heyde.* — *Bernhardus, ob. 1564.* — *Bernhardus Lunab. [illegible]* — *Fridericus religiosus ob. 1478.* — *Otto [illegible] magnanimus ob. 1471.* — *Henricus junior, ob. 1572.*

[illegible] ob. 1482. — *Henricus pacificus ob. 1473.*

Ernestus. — *Franciscus in Giffhorn.* — *Otto Harburg.* — *Otto.*

Ericus [illegible] in Calenberg. — *Ericus junior, ob. 1584.* — *VVilhelmus Lunab. Cellis [illegible].* — *Georgius [illegible] 1641.* — *Henricus in Danneberg, [illegible]*

[illegible] Julius [illegible] Philipp. Magnus.

[illegible]

Ern. [illegible] — *Joh. Fr. [illegible]* — *Georg. VVilhelmus [illegible]* — Iceberg *& Wolfenb. Hannover.* — *Christianus Ludovicus [illegible]* — *Jul. Aug.*

Rud. Augustus. — *Anton Ulricus.* — *Augustus [illegible]*

Ex

E[illegible] hac tabella pater, ex uno stipite Alberto Magno, tres [illegible] prodiisse, Welforum seu Wolfenbuttelensium, qu[illegible] vulgo [illegible] vicenses vocamus; Cellensium, qvos Lunæburgenses [illegible] & Grubenhagensium. Grubenhagensium series hæc est.

Albertus Magnus, dux B[illegible] Lunab. & Grubenh.
Henricus mirabilis in Grubenhagen/ *frater Alberti [illegible]*
Ernestus.
Albertus.
Henricus, alius Ericus.
Albertus.
Philippus ob. anno 1551. cujus qvinq; filii sine prole [illegible]

Albertus o[illegible] in bello Smalcald.	*Ernestus ob. 1596.*	*Wolfgangus.*	*Philippus ob 159[illegible] ex Grubenhagensium [illegible]*

DUCES BRUNSVICENSES jam domi habuere, qvod [illegible] remotiores etiam terras arma verterunt. ERICUS S[illegible] ano I. perpetuus fuit in bellis continuis comes, & qvidam qvasi [illegible] laudemq; egregiam ubiq; reportavit. Frater ejus, HENRICUS [illegible] una cum patre Wilhelmo, in bello Hildesiensi, militans [illegible] Hildesienses & inferioris Saxoniæ urbes, initio qvidam [illegible] bergensem, partes fæderatarum civitatum defendentem, [illegible] viter inde à confæderatis pressus est, donec Bogislai M. duc[illegible] interventu el[illegible]ctaretur. Idem deinde Brunsvigam obsi[illegible] [illegible]d difficili bello ab Hanseaticis civitatibus est [illegible] qvod [illegible] ctor Brandenburgensis & archiepiscopus Magdeburgensis [illegible] [illegible] xciv. [illegible] posuerunt. Tandem in bello ad[illegible] riotis seculi [illegible] periit. Ejus filius WILHELMUS, in novo bello Hildesiensi, cum à partibus Mindensis episcopi adversus Hildesiensem [illegible] HENRICO [illegible], à duce Lunæburgensi, HENRICO JUNIORE [illegible] Sclaviam captus, nec prius, qvam anno seculi [illegible] episcopus Hildesiensis esset proscriptus, ab imperatore dimissus est. In hoc bello duces [illegible] [illegible] pleraq; Hildesiensis episcopatus arces & oppida in potestatem [illegible] [illegible]runt. Wilhelmus autem è custodia liberatus, cum à fratre [illegible] [illegible] hereditatis peteret, integris [illegible]. annis ab eo captivus est [illegible] [illegible] juri renunciaret, & exul vitam in Meckelenburgia [illegible] Post, cum camera imperialis Goslariam & Mindam à [illegible]

[illegible]

quam jamdudum cœnobio illatam, anno XLI. proscripsisset, & Henricus adversus Goslarienses executorem proscriptionis ageret; illi vero, interventu Johannis Friderici electoris Saxoniæ & Philippi Hassi, cæterorumque religionis nomine confœderatorũ, aliud decretum ab imperatore impetrarent, neque tamen Henricus eos vexare cessaret, Saxo, Hassus & reliqui fœderati, & imprimis Brunsvicenses, arma ei intulere, illoque cum filiis, Philippo & Carolo, in Bavariam fugato, JULIO interea, tertio ejus filio, literis in diversis locis vacante, omnes ejus ditiones, ipsumque Wolfenbüttelium occuparent, & imperatori ratione seqvestri permiserunt, donec de causa cognosceretur. Henrico igitur autoritate Cæsaris denunciabatur, ut, possessionem, lege recuperaret suum. Maluit ille ancipitem belli aleam subire, quam incertum judicii eventum expectare, & satis valido exercitu, [illegible] ea auro Gallico coegerat, Wolfenbüttelium obsedit, deque incendiariis in varia loca emissis, teste Sleidano libro XIII. coram Cæsare accusatus est. Qvia autem non par erat fœderatorum copiis, qvæ statim advolabant, ad pagum Calefeld victus, potestati se Landgravii Hassiæ commisit, [illegible] captivitate solvi poterat, qvam, bello Germanico adversus fœderatos confecto, & capto Saxone atque Hasso, anno seculi XLVII. una cum filio [illegible] imperatoris dimitteretur. Vix domum redux, Brunsvicenses, [illegible] tanqvam dicto minus obedientes, auxiliis ERICI JUNIORIS [illegible] & Georgii Mechlenburgensis suffultus, oppugnare, Ocramque [illegible] objecto aggere ab alveo suo avertere cœpit, ut urbem aqvis opprimeret. [illegible] Cæsaris autoritate interposita, pactæ sunt induciæ, copiæque [illegible] pro Magdeburgensibus à Cæsare obsessis; hinc contra eosdem [illegible]. [illegible] post, cum Transactio Passaviensis jam esset facta, & [illegible] Brandeburgicus nihilominus affligeret in Franciis episcopos & [illegible], Henricus adversus eum copias cum Mauritio electore eduxit, [illegible] Philippum [illegible] Erici junioris, qvi à partibus Alberti [illegible] qvod ille non tantum strenue fecit, sed & in Westphalia [illegible] Monasterienses & Mindenses arma [illegible]. [illegible] in Brunsvicensem ducatum celerrime [illegible], & [illegible] incendiis in Henrici ditione miscuit. [illegible] Philippus & Carolus [illegible], conjunctis cum Mauritio electore & [illegible] prope Sivershausen, cum Alberto [illegible] & [illegible] Mauritius occubuere, Albertus tamen [illegible]. [illegible] Henricum [illegible] ideoque denuo ausus [illegible] contendere in

conspectu Brunsvigæ cum Alberto, qui [illegible] bellum Brunsvicensis recollegerat, [illegible] Brunsvigæ obsidionem moliebatur. Sed [illegible] ras vel amica compositionem rejecit, [illegible] stinavit, in qua Albertus per Thuringiam [illegible] conatus impediret [illegible] burgum in Galliam exulatum abiret. Quin [illegible] Mechelenburg [illegible] as expedivit, evocatus illuc ab [illegible] duce [illegible] bertum, quem solum ducatu præde indignabatur. [illegible] controversiæ amice componebantur. Henricus interim ab [illegible] Mansfeldensi, omnibus [illegible] civitatibus, quæ partes Alberti [illegible] aurum exterfit, & nunc tandem [illegible] altera uxore Sophia, Sigismundi regis Poloniæ filia [illegible] Philippus in prælio occubuissent, & Julius [illegible] stinatus, heredem quereret. Sed expectatione sua frustratus, [illegible] consensit, ut Julius contraheret matrimonium, a quo [illegible] sit Academia condita, nomen Juliæ accepit. [illegible] cubinam Evam Trottenam simulavet [illegible] mortuam, & deinde [illegible] ex ea, alam uxore, in remota arce sua alterius, notum est ex Sleidano [illegible]

Interea Ericus junior, senioris filius, abiit in Belgium, [illegible] arum regi militaturus, victoriæ memorabili interfuit, quam [illegible] Gallo ad S. Quintinum anno seculi LVII. extorsit. Postea Fridericum [illegible] niæ regi adversus Ericum regem Sveciæ, ei tulit exercitum. [illegible] res eius opera uti noluit, pecuniæ indigens, Monasteriensem [illegible] vit & episcopi aliquot aureorum millia extorsit. Inde [illegible] jecto Albi, per diœcesin Havelbergensem & Marchiam [illegible] tatiam contendit, & in [illegible] ingressus, cum [illegible] gio Alberto Prussiæ duce, qui [illegible] [illegible] per Pomeraniam regressus, ad [illegible] erculi dilapso exercitu est. Factum id est, anno [illegible] nouvit ad novam ab expeditione [illegible] conditio. Post [illegible] conjugem, Sidoniam Saxonicam, quæ [illegible] ad fratrem Augustum [illegible] [illegible] Dorotheam, Francisci Lotharingiæ filiam, [illegible] anno seculi [illegible] post [illegible] Papiæ in Italia [illegible] [illegible] illic [illegible] commoratus [illegible] ad [illegible]. Hinc illi [illegible] versus apud Chytræum leguntur, [illegible] inscripti:

[illegible] fuit, non patria, [illegible]
[illegible] procul a patria te [illegible]

[illegible] non reliqvit. Propterea Julius, Henrici patruelis ejus, [illegible], in omnibus ejus ditionibus, qvas vel hereditate vel bellis occupaverat, [illegible] super conitem Hojentium familia, successit. Hujus Julii [illegible], HENRICUS JULIUS, anno nostri seculi v. urbem Brunsvigam, ut [illegible] redigeretur, valida obsidione, aqvis aggere obstructis ad [illegible] tra conatus est trahere, etsi rege Daniæ subsidia mittente. Il[illegible] FRIDERICUS ULRICUS, post decennium eandem urbem ite[illegible] obsidione pressit, qvam tamen fortiter, suppetias ferentibus civitatibus [illegible], sustinuerunt. Christianus, Halberstadensis episcopus, [illegible], in tricennali bello Germanico frustra adversus imperatorem, pro Friderico Rheni palatino restituendo, multa conatus est, ut in historia [illegible] dictum. Cæterum GRUBENHAGENSIS DUCATUS, qvamqvam Philippi filiis sine mascula herede defunctis, ut & BRUNSVICENSIS, Friderico Ulrico improle anno seculi xxxiv. defuncto, nostra [illegible] devolutus ad DUCES LUNÆBURGENSES, in tres lineas [illegible] qvarum una est HARBURGENSIUM, altera CELLENSIUM, [illegible] DANNEBERGENSIUM. Ex illis successere Friderico Ulrico [illegible] & Otto fratres; ex istis Augustus, Fridericus, Georgius, [illegible] fratres: ex his Julius Ernestus, ejusq; frater Augustus, princeps inter [illegible] recensendus, qvi, ut antea sui hercscundæ familiæ sortul[illegible] erat inferior [illegible], dynastiam Hizgerensem, cum fratre [illegible] principatum, ita post obitum Friderici Ulrici, [illegible] ducis, Wolffenbuttelium, potiorem ditionum illius partem, [illegible] post mortem fratris Julii Ernesti, Dannenbergicum principatum ob[illegible]. [illegible] properantibus hæc jam, & qvæ alia sunt, transi[illegible] sunt. Iter enim meditamur per Marchiam: & inde in Austriaco[illegible] [illegible] potentissima familia ad [illegible] [illegible] videbimus. Inde [illegible] respicientes [illegible] Wirtenbergensem & marchionatum Badensem ad Elvetios & [illegible] progrediemur. Postea ad Mechlenburgenses reversi, in [illegible], ex longinqva peregrinatione fessum, [illegible]

[illegible] marchionum Brandeburgensium historiam primum exponi.

[illegible] loco, [illegible] Svevi incoluerunt. [illegible] in Ro[illegible] provincias [illegible] irrumpentibus, [illegible]

[illegible] nationes passim sedes sive vacuas occupavere [illegible] vere: Vistulamq; & Viadrum transgressi, omnes [illegible] littoris Germanici tractus complevere. [illegible] rum cultui profano essent deditæ, subinde imperatores [illegible] tationibus ad Christi fidem & in societatem cum [illegible] vitavere. Henricus Auceps imprimis, cum non cessarent [illegible] armis in provincias Germanorum irrumpere, diversos marchiones, [illegible] limitaneos duces, adversus illos constituit, inq; illis SIG[illegible] trem uxoris suæ Mechtildis, marchionem Brandenburgi ad [illegible] trajecto Albi antea expugnaverat. Hunc Sigfridum aliqvi ex [illegible] II. per Fridericum, Dietgremum, Fridericum & Brunonem [illegible] in Misnia Burggravios, deducunt. Sed rectius Petrus Alb[illegible] ortum ex Wittekindi II. fratre Wigeberto, per Walbertum [illegible] comites Merseburgenses & Ringelheimenses, prout videre est in [illegible] marchionum Misniæ, supra qvæstione xiv. exhibita. P[illegible] in prælio cæsum, GERO, Erwini filius, comes Mersburg[illegible] gensis, burggravius Magdeburgensis, ut antea ab [illegible] chionatu Lusatiæ donatus fuerat; sic jam ab Ottone M. [illegible] Brandenburgensem accepit, & monasteriū Gerenrodense condidit. [illegible] tatem illi invidit Tanqvardus, Ottonis M. frater, ex c[illegible] lum inde: cui Franci simul & Lotharingi, adversus imperatorem [illegible] gentes, implicabantur. Perstitit tamen Gero, & fines Marchiæ [illegible] velæ ostium propagavit. Illo sine prole defuncto, cum [illegible] vincia, qvæ à Saltwedel ad Stadam usq; excurrit, & [illegible] næburgiam, cederet Hermanno Bilungo, antea duci Saxoniæ [illegible] Lusatia autem in beneficium daretur Geronis genero C[illegible] burgravii [illegible] in Misnia filio, BRUNICO: Christiani [illegible] Brunonis filius, accepit marchionatum Brandenburgi, [illegible] burggraviatus [illegible] in Misnia: cumq; haberet qvatuor filios, [illegible] ne illi succedere in marchionatu Brandenburgi. Burggraviatus [illegible] cedo est Theodorico, Dithmari filio, nomine marchionatus Misniæ. [illegible] methodo nostræ insistentes, omnem marchionum Brandenburg[illegible] in seriem [illegible] dispescemus.

MARCHIONES BRANDENBURGENSES ANTIQVIORES

[illegible] 927. I. SIGFRIDUS, Wittekindi I. abnepos, [illegible]

[illegible] burgen-

Mersburgensis & Ringelheimensis filius, ab Henrico Aucupe imperatore, sororio suo, primus Marchio Brandenburgi constitutus, & ab Henetis cæsus. 19

946 II. GERO, Erwini filius, comes Mersburgensis & Altenburgensis, burggravius Magdeburgensis & marchio Lusatiæ, ab Ottone M. marchionatum Brandenburgensem accepit: cujus filius Sigfridus etiam a nonnullis vocatur marchio Brandenburgensis. 24

965. III. BRUNICO, Brunonis filius, trinepos Wittekindi I. ex Wittekindo II. oriundus, burggravius Soraborum in Misnia: Brandenburgi in monte Harlungorum sepultus.

IV. MEINFRIDUS, primus Bruniconis filius sub Ottone M.

V. HERMANNUS, alter ejus filius.

VI. SIGFRIDUS, tertius ejus filius, sub Ottone III.

996. VII. HUGO, qvartus Bruniconis filius, vicarius Ottonis III. imperatoris in Hetruria: qvem Romæ obsessum prudenti consilio explicuit, & Florentiæ sepultus est. 5

1001. VIII. THEODORICUS, Sighardi F. minus cautus & prudens, a Mistebojo Henetorum & Obotritorum principe, qvem, cum filiam ducis Saxoniæ ambiret, canem nominaverat, bello petitus, & Brandenburgo expulsus, Magdeburgi, qvamdiu vixit, Canonicorum eleemosynis vixit. 19

1030. IX. THEODORICUS II. nepos Theodorici I. ex filia Tethburga, Dedonis I. comitis Wethini filius, marchio Landsbergensis, burggravius Zorbecci. Sedem habuit Landsbergi prope Berolinum, qvia Heneti Brandenburgum recuperarant. Frater ejus FRIDERICUS, palatinus fuit Saxoniæ. 14

1034. X. DEDO II. marchio Landsbergæ: post mortem matris Mechtildis, uxoris Eckardi marchionis Misniæ, voluit etiam hereditatem adire Misniam. Varia inde bella: in qvibus cum haberet sibi imperatorem adversum, tandem in exilium est actus [illegible] ejus filius Dedo III adversus patrem stetit.

XI. CONRADUS F. circa annum CIↃLVI ab Henetis in prælio cæsus. Fratrem qvidem reliqvit Henricum, ultimum ex Wittekindis in hac familia. sed illum Henricus IV imperator, qvia adversus eum cum agnatis sentiebat, Marchia dejecit, eamq; [illegible] Sigfrido, marchioni Stadensi & Hirschfeldensi.

1056. XII. SIGFRIDUS, Sigfridi Stadensis & Hirschfeldensis [illegible] onis filius, Henrici boni nepos, Henrici crassi [illegible] ris pronepos, dominus Dithmarsiæ, ab Henrico IV. [illegible] tum Landsbergensem obtinuit, gener Rudolphi Sveviæ imperatoris.

XIII LOTHARIUS F. stetit à partibus soceri Rudolphi contra Henricum IV. & una cum eo in prælio anno cIↃ.x [illegible] occubuit.

1080. XIV. UDO I. Fr. recepit qvidem ab Henetis Brandenburgum, sed non diu detinuit, qvia illi auxiliis Danorum id denuo [illegible] extorserunt. Viduam ejus Praxedem, regis Russorum filiam, duxit Henricus IV. imperator.

1086. XV. UDO II. F. in dotem cum uxore accepit comitatum Plocensem & burggraviatum Magdeburgensem. Extorsit vicissim [illegible] Brandenburgum.

1106. XVI. RUDOLPHUS Fr. in bello, qvo Saxones fœderati, sub auspiciis Lotharii, ducis Saxoniæ, Henricum V. imperatorem oppugnabant, eumq; in fugam anno cIↃcxv. conjiciebant, [illegible] ab eorū partibus: sed paulo post à Dithmarsis rebellibus est peremtus.

1120. XVII. RUDOLPHUS II. F. cum Frisis & Bremensibus [illegible] ipsam Bremam expugnavit, tandemq; & ipse à Dithmarsis rebellibus in arce Berckelburg interfectus est anno cIↃcxxiv.

Qvo facto HARDWIG, frater Rudolphi, canonicus Bremensis, Dithmarsiam & marchionatum Stadensem sibi vendicabat, & à Capitulo archiepiscopus electus, illi utramq; provinciam testamento donabat. Sed [illegible] no cIↃcLxviii. obiisset, HENRICUS LEO, dux Saxoniæ, [illegible] & Dithmarsos in ordinem redegit. OTTO DIVES interim, comes Ascaniæ, marchionatum Soltwedelensem dotis nomine cum uxore [illegible] Magni, ducis Saxoniæ, filia acceptam, adiit. CONRADUS, comes [illegible] sis in Principatu Anhaltino, qvi frater erat Eritgardæ, [illegible] Landsbergam sibi cum Neomarchia vendicavit. PRIMISLAUS [illegible] bislaus, Obotritorum apud Henetos dux, Brandeburgum & [illegible] invasit, & Primislaviam condidit, atq; ad fidem Christianam [illegible] ALBERTO URSO, Ottonis divitis filio, marchioni, omne jus [illegible] in Marchia habuit. Hic ipse Albertus, cum Conradus, comes [illegible] expeditione, qvam cum Lothario imperatore in Italiam [illegible] cessit, eidem in Neomarchia successit. Cumq; eodem [illegible]

[illegible]

obitum Lotharii Henricus Leo, ejus gener, dux Saxoniæ & Bavariæ, esset proscriptus, qvia se Conrado imperatori opposuerat, provinciæ ejus Alberto Urso in beneficium sunt collatæ. Gravia inde bella, Saxonibus & Misnensibus pro Henrico & ejus heredibus ad arma descendentibus. Albertus Luneburgum, Bardewicum & Bredam expugnavit. Saxones econtra arcem Anhaltinam & plura oppida everterunt. Tandem in comitiis Francofurtensibus sub Conrado III. anno cIↃcxLv. & in aliis comitiis, post sexennium Martisburgi sub Friderico Barbarossa celebratis, res ita transacta est, ut, Henrico Leone imperatori reconciliato, Albertus, redditis illi locis, in Saxonia inferiore occupatis, retineret Marchiam & Saxoniam superiorem. Ille anno cIↃcLxix. cum Berolinum, Bernaviam & Bernwaldum condidisset, defuncto, duo ejus filii, OTTO & BERNHARDUS, opulentissimas patris provincias sic inter se diviserunt, ut Otto, tanqvam natu major, marchionatum Brandenburgensem; Bernhardus marchionatum Soltwedelensem cum Saxonia superiore & Anhaltinatu adiret.

ELECTORES BRANDENBURGENSES ANTIQVIORES.

A.C. A.R.

1152. ALBERTUS URSUS, marchio Soltwedelensis, comes Ascaniæ & Anhalti, Ottonis divitis filius, cujus genealogiam ducunt continua serie ab Ariberto, Hercyniæ & Ascaniæ ad Visurgim dynasta, qui anno IↃcxLI. à Constante juniore, imperatore, principatum Ursini in Italia meruit. 17

1169. I. OTTO I. F. primus elector in hac familia, bella cum archiepiscopo Magdeburgensi gravissima gessit. 29

1198. II. OTTO II. F. expeditioni sacræ interfuit: unde redux archiepiscopum Magdeburgensem & episcopum Halberstadiensem prælio victos in potestatem redegit. 8

1206. III. ALBERTUS II. Fr. Achates, Friderici II. imperatoris bella continuavit cum Magdeburgensibus: invasit etiam Pomeranos. 15

1221. IV. JOHANNES I. F. prudens, emporium Francofurti ad Oderam constituit. 45

1266. OTTO III. pius seu beneficus, Fr. divisis cum fratre provinciis, in bellis adversus Magdeburgenses strenuus fuit: expeditioni sacræ interfuit: vacante imperio, post Wilhelmum, comitem Hollandiæ, ad fasces à nonnullis vocatus, onus declinavit: fratri tandem in electoratu successit. Ejus filius OTTO LONGUS novam

Marchiam emit ab Ordine Teutonico anno [illegible]
V. illustris, qvem aliqvi referunt inter electores, [illegible]
anno clɔcccxii.

1267. VI. JOHANNES II. filius Johannis I. ducatum [illegible]
Henrico pio Vratislaviensi pignoris loco accepit.

1285. VIII. Otto IV. Fr. qvod in obsidione oppidi, sagitta [illegible]
lum integro anno capiti infixum retinuit, sagittarius seu [illegible]
mit dem Pfeile dictus.

1298. VIII. CONRADUS Fr. è [illegible] uxoribus plures liberos sustulit.

1304 IX. JOHANNES III. F. qvi obiit improles.

1305. X. WALDEMARUS I. Fr. à Rudolpho electore Saxoniæ [illegible]
tio fugatus & Briezæ receptus, civibus oppidi nomen [illegible]
hodienum die treuen Brieger vocentur. Bella etiam gessit cum
Mechlenburgensibus, & Friderico admorso marchioni Misniæ
Lusatiam inferiorem ademit.

1319. XI. WALDEMARUS II. Henrici sine terra filius, Johannis III.
nepos.

1322. XII. JOHANNES IV. Fr. ultimus ex familia Ascanidarum, post
fratrem Waldemarum xiv. die anno clɔcccxx. defunctus.

Hinc Marchia variis bellorum fluctibus, variisq; casibus jactata est. Nam cum Albertus princeps Anhaltinus, Waldemari ex sorore nepos, [illegible] tum in Marchia sibi vellet deberi, & insignia rutacei serti & [illegible] in eum sibi fine ab imperatore Friderico cum electoribus [illegible] concessa, Ludovicus V. imperator, dux Bavariæ, Marchiam [illegible] electorali attribuit filio LUDOVICO SENIORI. Hic bellis [illegible] & Megapolitanis implicitus, adversarium invenit molitorem [illegible] cobum Rebock: qvi, Waldemari defuncti nomen, personam, [illegible] bi[illegible], strenueq; à Saxonibus & Anhaltinis adjutus, [illegible] sibi [illegible] vendicavit. Sed cum tandem LUDOVICUS [illegible] ROMANUS dictus, cui frater senior Ludovicus [illegible] concesserat, electoratu sibi reservato, armis & [illegible] exilium expulit, & fatis concedens anno clɔccclxii. OTTONI [illegible] [illegible] reliqvit: qvi cum Carolo IV. socero suo [illegible] [illegible] Hungaricis, tantula pecunia [illegible] [illegible] patre Carolo IV. [illegible] elector Brandenburgicus [illegible] [illegible] Sed [illegible] fastigium defuncto patre evectus, [illegible]

[illegible] fratri eam concessit: à qvo, armis regnum Hungaricum recuperaturo, PROCOPIO & JODOCO patruelibus, marchionibus Moraviæ, viginti millibus aureorum oppignorata est. Fratribus illis non diu inter se convenit, & ad arma civilia statim deventum est. Jodocus prævaluit, præsertim cum esset post Rupertum imperator electus: utq; æs ad dignitatem illam tuendam necessarium contraheret, WILHELMO DIVITI, marchioni Misniæ oppignoravit Marchiam; Ordini in Borussia Teutonico Cruciferorum Neomarchiam. Sed illo intra annum defuncto, Sigismundus, jam post Jodocum imperator declaratus, redemit à Wilhelmo Marchiam, eamq; post sexennium pro stipulatu cccc. aureorum Hungaricorum suo cognato FRIDERICO, COMITI ZOLLERIO, burggravio Noribergensi, jure hereditario concessit, hac tamen conditione, si heres nasceretur Sigismundo, qvod tamen non factum, ut restitueretur Marchia. Fridericus ut summam promissam conficeret, arcem Norimbergensem una cum burggraviatu senatui Norimbergensi aureis cxxxx. millibus, & nemora duo LX millibus aureorum vendidit, tandemq; ætate gravis, anno clɔccccxl. vita excessit.

XL. *Dixisti, ex comitibus Zollerniis modernos Electores Brandenburgicos descendere; qvæ qvæso illustris hujus familiæ prima origo est?*

Fuere hactenus, qvi ex Italis eorum sangvinem deduxere: idq; ea imprimis [illegible], qvia inter majores eorum Columnii numerantur, qvos censent [illegible] prosapiæ. Böttcherus autem in genealogica deductione stemmatis Brandenburgici & Pistorius demonstrarunt, qvod THASSILO IV. [illegible] Guntheri, nepos Thassilonis III. ultimi regis Bojorum, à Carolo M. [illegible] bellis gestas non solum constitutus comes in Svevia Zollernianus seu Hohen Zollerianus, sed & vicarius & præfectus coloniarum in [illegible], [illegible] Italis CONTE COLOGNA, à nobili castello Cologna, sit [illegible] comitum in Svevia Habsburgensium, unde exortus est Rudolphus I. imperator, qvam modernorum electorum Brandenburgensium [illegible] inter qvos numerantur GOTBOLDUS: GRIFO: CONRADUS: OTTO: WULF: nomen Conte Cologna & Conte di Casalia [illegible] permansit. Et illi factionis semper fuere Gibellinorum, atq; à [illegible] Cæsarum adversus pontifices constanti fide steterre. Non igitur [illegible] [illegible] Columniorum, qvi ante [illegible] demum anno [illegible] [illegible] [illegible], progeniti ex Johanne, patricio [illegible], Honorii III. legato, qvi illam ex terra sancta columnam [illegible]

Ex hac tabella patet, ex uno ſtipite Alberto Magno, tres [illegible] prodiiſſe, Welforum ſeu Wolfenbuttelenſium, qvos vulgo duces Brunsvicenſes vocamus; Cellenſium, qvos Lunæburgenſes, & Grubenhagenſium. Grubenhagenſium ſeries hæc eſt.

Albertus Magnus, dux Brunsv. Lunæb. & Grubenh.
Henricus mirabilis in Grubenhagen/ *frater Alberti* [illegible]
Erneſtus.
Albertus.
Henricus, aliis Ericus.
Albertus.
Philippus ob. anno 1551 cujus qvinq; filii ſine prole deceſſerunt.

[illegible] occubuit in bello Smalcald. — *Erneſtus ob. 1596.* — *Wolfgangus.* — *Philippus* [illegible] *ex Grubenhagenſibus.*

DUCES BRUNSVICENSES jam domi habuere, qvod [illegible] in remotiores etiam terras arma verterunt. ERICUS SENIOR [illegible] ano I. perpetuus fuit in bellis continuis comes, & qvidem [illegible] laudemq; egregiam ubiq; reportavit. Frater ejus, HENRICUS [illegible] una cum patre Wilhelmo, in bello Hildeſienſi, militans [illegible] Hildeſienſes & inferioris Saxoniæ urbes, initio qvidem [illegible] bergenſem, partes fæderatarum civitatum defenden[illegible] viter inde à confæderatis preſſus eſt, donec Bogislai M[illegible] [illegible] eluctaretur. Idem deinde Brunsvig[illegible] [illegible] id diſſidii bello ab Hanſeaticis civitatibus [illegible] [illegible] ctor Brandenburgenſis & archiepiſcopus Magdeburgenſis [illegible] [illegible] compoſuerunt. Tandem in bello ad [illegible] [illegible] periit. Ejus filius WILHELMUS, in [illegible] bello Hildeſienſi, [illegible] Mindenſis epiſcopi adverſus Hildeſienſem [illegible] HENRICO [illegible], à duce Lunæburgenſi HENRICO JUNIORE [illegible] Soltaviam captus, nec prius, qvam anno ſeculi [illegible] epiſcopus [illegible] eſſet proſcriptus, ab Imperatore dimiſſus eſt. In hoc bello duces [illegible] cenſes pleraſq; Hildeſienſis epiſcopatus arces & oppida in [illegible] [illegible] Wilhelmus autem è cuſtodia liberatus, [illegible] parrem hereditariam peteret, integris [illegible] donec omni ſuo jure renunciaret, & exul vitam in [illegible] Poſt, cum camera imperialis Goſlariam & Mindam à [illegible]

[illegible]

[illegible] bic illatam, anno xli. proscripsisset, & Henricus adversus [illegible] executorem proscriptionis ageret; illi vero, interventu Johannis Friderici electoris Saxoniæ & Philippi Hassi, cæterorumque [illegible] nomine confœderatorũ, aliud decretum ab imperatore impetrarent, nec tamen Henricus eos vexare cessaret, Saxo, Hassus & reliqui fœderati, & [illegible] Brunsvicenses, arma ei intulere, illoque cum filiis, Philippo & Carolo, in Bavariam fugato, JULIO interea, tertio ejus filio, literis in [illegible] vacante, omnes ejus ditiones, ipsumque Wolfenbuttelium [illegible], & imperatori ratione seqvestri permiserunt, donec de causa [illegible]. Henrico igitur autoritate Cæsaris denunciabatur, ut, [illegible], lege recuperaret suum. Maluit ille ancipitem belli aleam subire, qvam incertum judicii eventum expectare, & satis valido exercitu, [illegible] ea auro Gallico coegerat, Wolfenbüttelium obsedit, deque incendiariis in varia loca emissis, teste Sleidano libro xiii. [illegible] Cæsare accusatus. Qvia autem non par erat fœderatorum copiis, qvæ statim advolabant, ad pagum Calefeld victus, [illegible] se Landgravii Hassiæ commisit, [illegible] captivitate [illegible] poterat, qvam, bello Germanico adversus [illegible] confecto, & capto Saxone atque Hasso, anno seculi xlvii. una cum [illegible] imperatoris dimitteretur. Vix domum redux, Brunsvicenses, [illegible] tanqvam dicto minus obedientes, auxiliis ERICI JUNIORIS [illegible] & Georgii Mechlenburgensis suffultus, oppugnare, [illegible] objecto aggere ab alveo suo avertere cœpit, ut urbem aqvis opprimeret. Sed Cæsaris autoritate interposita, pactæ sunt induciæ, copiæque [illegible] pro Magdeburgensibus à Cæsare obsessis, hinc contra eosdem [illegible]. Biennio post, cum Transactio Passaviensis [illegible] facta, & [illegible] Brandenburgicus nihilominus affligeret in Francia episcopos & [illegible], Henricus adversus eum copias cum Mauritio electore eduxit. [illegible] Philippum [illegible] agros Erici junioris, qvi à [illegible] Alberti [illegible] non tantum strenue fecit, sed & in Westphalia [illegible] & Mindenses [illegible] circum[illegible]. [illegible] ducatum celerrime [illegible], & [illegible] & incendiis in [illegible] ditione miscuit. Hic [illegible], Philippo & Carolo, [illegible], conjunctis cum Mauritio electore & [illegible] copiis, prope Sivershausen, cum Alberto confligere, & [illegible] cum Mauritio occubuere, Albertus tamen victus recessit. [illegible] ideoque denuo ausus [illegible] contendere [illegible]

 con-

cuspectu Brunsvigæ [illegible] Alberto, qvi [illegible] interea [illegible] bilitatis Brunsvicensis [illegible] [illegible] Brunsvigæ obsidionem moliebatur. Sed controversiam ad [illegible] ris vel amicam compositionem rejectis, [illegible] stinavit, in qva Albertus per Thuringiam [illegible] conatus impediret: cumq; tandiu [illegible] burgum in Galliam exulatum abiret. Qvin & in Mecklenburgicis [illegible] as expedivit, evocatus illuc ab Ulrico duce adversus fratrem [illegible] bertum, qvem solum ducatum præesse indignabatur. [illegible] controversiæ amice componebantur. Henricus interim [illegible] Mansfeldenses, omnibusq; civitatibus, qvæ partes Alberti [illegible] aurum extorsit, & nonnisi tandem milites dimisit, ducta; anno [illegible] altera uxore Sophia, Sigismundi regis Poloniæ sorore, ut, q[illegible] Philippus in prælio occubuissent, & Julius unicus superstes [illegible] stinatus, heredem qvereret. Sed expectatione sua frustratus [illegible] consensit, ut Julius contraheret matrimonium, à qvo postea [illegible] sis Academia condita, nomen Juliæ accepit. Cæterum [illegible] cubinam Evam Trottenam simulaverit [illegible], & deinde [illegible] ex ea, clam uxore, in remota arce sustulerit, notum est ex Sleidano [illegible]. Interea Ericus junior, senioris filius, abiit in Belgium, Philippo [illegible] arum regi militaturus, victoriæq; memorabili interfuit, qvam [illegible] Gallo ad S. Qvintinum anno seculi LVII. extorsit. Postea Friderico [illegible] niæ regi, adversus Ericum regem Sveciæ, obtulit exercitum. [illegible] rex ejus opera uti noluit, pecuniæ indigens, Monasteriensem [illegible] vit & episcopis aliqvot aureorum millia expressit. Inde [illegible] jecto Albi, per diœcesin Havelbergensem & Marchiam [illegible] [illegible] & in Borussiam Dantiscum usq; progressus, cum [illegible] Albertus Borussiæ duce, qvi eum Svecos [illegible] transitu prohiberetur, per Pomeraniam [illegible] [illegible] deserentibus. Factum id [illegible] anno [illegible] & [illegible] [illegible] ab expeditione [illegible] [illegible] Sidoniam Saxonicam, qvæ à [illegible] ad [illegible] [illegible] Dorotheam, Francisci Lotharingi [illegible] [illegible] anno seculi [illegible] duxit, & nono post anno Papiæ in [illegible] [illegible] commoratus, [illegible] [illegible]. [illegible] versus apud Chytræum leguntur, [illegible] Inscriptu;

Papia filii Papiæ fuit, non patria, cuius
Hunc procul a patria te tegit urbs Papia.

Legitimum filium non reliquit. Propterea Julius, Henrici patruelis ejus filius, in omnibus ejus ditionibus, quas vel hereditate vel bellis occupaverat, item extincta nuper comitum Hojensium familia, successit. Hujus Julii filius, HENRICUS JULIUS, anno nostri seculi v urbem Brunsvigam, ut in obedientiam redigeretur, valida obsidione, aquisque aggere obstructis ad obsequium frustra conatus est trahere, etsi rege Daniæ subsidia mittente. Illius filius, FRIDERICUS ULRICUS, post decennium eandem urbem iterum obsidione pressit, quam tamen fortiter, suppetias ferentibus civitatibus Hanseaticis, sustinuerunt. Christianus, Halberstadensis episcopus, hujus frater, in tricennali bello Germanico frustra adversus imperatorem, pro Friderico Rheni palatino restituendo, multa conatus est, ut in historia imperatorum dictum. Cæterum GRUBENHAGENSIS DUCATUS, [illegible] Philippi filiis sine mascula herede defunctis, ut & BRUNSVICENSIS, Friderico Ulrico improle anno seculi xxxiv defuncto, nostra memoria [illegible] devolutus ad DUCES LUNÆBURGENSES, in tres lineas divisos, quarum una est HARBURGENSIUM, altera CELLENSIUM, tertia DANNENBERGENSIUM. Ex illis successere Friderico Ulrico Wilhelmus & Otto fratres; ex istis Augustus, Fridericus, Georgius, [illegible] fratres; ex his Julius Ernestus, ejusque frater Augustus, princeps inter [illegible] merito recensendus, qui, ut antea in herciscundæ familiæ [illegible] contractus erat inferiorem dynastiam H[illegible]erensem, cum fratri [illegible] Dannenbergicum principatum, ita post obitum Friderici Ulrici, [illegible] ducis, Wolffenbüttelium, potiorem ditionis illius partem, & post mortem fratris Julii Ernesti, Dannenbergicum principatum obtinuit. Nobis vero hinc properantibus hæc jam, & quæ alia sunt, transeunda fuerunt. Iter enim meditamur per Marchiam, & inde in Austriacorum provinciam progressi, quibus initiis potentissima familia ad suam felicitatem [illegible], videbimus. Inde optatum respicientes portum, per [illegible] Wurtenbergensem & marchionatum Badensem ad [illegible] progrediemur. Postea ad Mechlenburgenses [illegible], ex longinqua peregrinatione fessi, recreabimus.

[illegible] Brandenburgensium historiam primum exponit.

[illegible] antiquitus Suevi incoluerant. Illis in Romanas provincias fatali quodam errore erumpentibus, [illegible]

[illegible] nationes passim sedes sive vacuas occupavere, [illegible] vere: Vistulamq; & Viadrum transgressæ, omnes [illegible] littoris Germanici tractus complevere. Has gentes [illegible] rum cultui profano essent deditæ, subinde imperatores [illegible] tationibus ad Christi fidem & in societatem cum [illegible] vitavere. Henricus Auceps imprimis, cum non cessarent [illegible] armis in provincias Germanorum irrumpere, diversos marchiones, [illegible] limitaneos duces, adversus illos constituit, inq; illis SIGFRIDUM, [illegible] trem uxoris suæ Mechtildis, marchionem Brandenburgi ad [illegible] trajecto Albi antea expugnaverat. Hunc Sigfridum aliqvi ex Wittekindo II. per Fridericum, Diegremum, Fridericum & Brunonem, [illegible] in Misnia Burggravios, deducunt. Sed rectius Petrus Albinus illum [illegible] ortum ex Wittekindi II. fratre Wigeberto, per Walbertum & [illegible] comites Mersburgenses & Ringelheimenses, prout videre est in [illegible] marchionum Misniæ, supra qvæstione xiv. exhibita. Post [illegible] in prælio cæsum, GERO, Erwini filius, comes Mersburg[illegible] gensis, burggravius Magdeburgensis, ut antea ab Henrico [illegible] chionatu Lusatiæ donatus fuerat; sic jam ab Ottone M. [illegible] Brandenburgensem accepit, & monasterii Gerenrodensis [illegible] tatem illi invidit Tanqvardus, Ottonis M. frater, ex concubina [illegible] lum inde: cum Franci simul & Lotharingi, adversus [illegible] gentes, implicabantur. Perstitit tamen Gero, & fines Mar[illegible] velæ ostium propagavit. Illo sine prole defuncto, cum illa [illegible] vincia, qvæ a Saltwedelio ad Stadam usq; excurrit, & qvam [illegible] næburgiam, cederet Hermanno Bilungo, antea duci [illegible] Lusatia autem in beneficium daretur Geronis genero [illegible] burgravii Soraborum in Misnia filio, BRUNICO: Christiani [illegible] Brunonis filius, accepit marchionatum Brandenburgi, [illegible] burggraviatus Soraborum in Misnia: cumq; haberet [illegible] ne illi succedere in marchionatu Brandenburgi. [illegible] cessus est Theodorico, Dithmari filio, nomine [illegible] methodo nostræ insistentes, omnem marchionum Brandenburg[illegible] in seriem seqventem dispescemus.

MARCHIONES BRANDENBURGENSES ANTIQVIORES

A. C.

941. I. SIGFRIDUS, Wittekindi I. abnepos, [illegible] burgen-

Mersburgensis & Ringelheimensis filius, ab Henrico Aucupe imperatore, sororio suo, primus Marchio Brandenburgi constitutus, & ab Henetis cæsus. 19

946. II. GERO, Erwini filius, comes Mersburgensis & Altenburgensis, burggravius Magdeburgensis & marchio Lusatiæ, ab Ottone M. marchionatum Brandenburgensem accepit: cujus filius Sigfridus etiam a nonnullis vocatur marchio Brandenburgensis. 24

965. III. BRUNICO, Brunonis filius, trinepos Wittekindi I. ex Wittekindo II. oriundus, burggravius Soraborum in Misnia: Brandenburgi in monte Harlungorum sepultus.

IV. MEINFRIDUS, primus Bruniconis filius sub Ottone M.

V. HERMANNUS, alter ejus filius.

VI. SIGFRIDUS, tertius ejus filius, sub Ottone III.

996. VII. HUGO, qvartus Bruniconis filius, vicarius Ottonis III. imperatoris in Hetruria: qvem Romæ obsessum prudenti consilio explicuit, & Florentiæ sepultus est. 5

1001. VIII. THEODORICUS, Sighardi F. minus cautus & prudens, a Mistebojo Henetorum & Obotritorum principe, qvem, cum filiam ducis Saxoniæ ambiret, canem nominaverat, bello petitus, & Brandenburgo expulsus, Magdeburgi, qvamdiu vixit, Canonicorum eleemosynis vixit. 19

1020. IX. THEODORICUS II. nepos Theodorici I. ex filia Tethburga, Dedonis I. comitis Wethini filius, marchio Landsbergensis, burggravius Zorbecci. Sedem habuit Landsbergi prope Berolinum, qvia Heneti Brandenburgum recuperarant. Frater ejus FRIDERICUS, palatinus fuit Saxoniæ. 14

[illegible] X. DEDO II. marchio Landsbergæ: post mortem matris Mechtildis, uxoris Eckardi marchionis Misniæ, voluit etiam hereditatem adire Misniam. Varia inde bella: in qvibus cum haberet sibi imperatorem adversum, tandem in exilium est actus: ipseq; ejus filius Dedo III. adversus patrem stetit.

XI. CONRADUS F. circa annum cIↃLVI ab Henetis in prælio cæsus. Fratrem qvidem reliqvit Henricum, ultimum ex Wittekindis in hac familia: sed illum Henricus IV imperator, qvi sibi adversum se cum agnatis senserat, Marchia dejecit, eamq; donavit Sigfrido, marchioni Stadensi & Hirschfeldensi.

1056. XII. SIGFRIDUS, Sigfridi Stadensis & Hirschfeldensis [illegible] onis filius, Henrici boni nepos, Henrici crassi [illegible] pronepos, dominus Dithmarsiæ, ab Henrico IV. [illegible] tum Landsbergensem obtinuit, gener Rudolphi [illegible] toris.

XIII LOTHARIUS F. stetit à partibus soceri Rudolphi [illegible] Henricum IV. & una cum eo in prælio anno CIↃLXXX. occubuit.

1080. XIV. UDO I. Fr. recepit qvidem ab Henetis Brandenburgum, sed non diu detinuit, qvia illi auxiliis Danorum id [illegible] extorserunt. Viduam ejus Praxedem, regis Russorum filiam, duxit Henricus IV imperator.

1086. XV. UDO II. F. in dotem cum uxore accepit comitatum [illegible] & burggraviatum Magdeburgensem. Extorsit vicissim [illegible] Brandenburgum.

1106. XVI. RUDOLPHUS Fr. in bello, qvo Saxones fæderati, sub auspiciis Lotharii, ducis Saxoniæ, Henricum V. imperatorem [illegible] gnabant, eumq; in fugam anno CIↃXV. conjiciebant, [illegible] rũ partibus: sed paulo post à Dithmarsis rebellibus est peremtus.

1120. VII. RUDOLPHUS II. F. cum Frisis & Bremensibus bello [illegible] ipsam Bremam expugnavit, tandemq; & ipse a Dithmarsis rebellibus in arce Berckelburg interfectus est anno CIↃCXX[illegible].

Qvo facto HARDWIG, frater Rudolphi, canonicus Bremensis, Dithmarsiam & marchionatum Stadensem sibi vendicabat, & a Ca[illegible] episcopus electus, illi utramq; provinciam testamento donabat, [illegible] no CIↃCLXVIII. obiisset, HENRICUS LEO, dux Saxoniæ, Stadam [illegible] & Dithmarsos in ordinem redegit. OTTO DIVES interim, comes [illegible] niæ, marchionatum Soltwedelensem dotis nomine cum uxore [illegible] gni, ducis Saxoniæ, filia acceptam, adiit. CONRADUS, comes [illegible] sis in Principatu Anhaltino, qvi frater erat Eritgardæ, [illegible] Landsbergam sibi cum Neomarchia vendicavit. PRIMISLAUS [illegible] bislaus, Obotritorum apud Henetos dux, Brandeburgum & U[illegible] invasit, & Primislaviam condidit, atq; ad fidem Christianam [illegible] ALBERTO URSO, Ottonis divitis filio, marchionatum, [illegible] in Marchia habuit. Hic ipse Albertus, cum Conradus, comes [illegible] expeditione, qvam cum Lothario imperatore in Italiam [illegible] ctus esset, eidem in Neomarchia successit. Cumq; eodem [illegible]

[illegible]

[illegible] Henricus Leo, ejus gener, dux Saxoniæ & Bavariæ, esset [illegible], qvia se Conrado imperatori opposuerat, provinciæ ejus Alberto Urso in beneficium sunt collatæ. Gravia inde bella, Saxonibus & [illegible] pro Henrico & ejus heredibus ad arma descendentibus. Albertus [illegible]burgum, Bardewicum & Bredam expugnavit. Saxones econtra [illegible]altinam & plura oppida everterunt. Tandem in comitiis Franco[illegible] sub Conrado III. anno ciↄcxlv. & in aliis comitiis, post sex[illegible] Martisburgi sub Friderico Barbarossa celebratis, res ita transacta est, ut, Henrico Leone imperatori reconciliato, Albertus, redditis illi locis, in Saxonia inferiore occupatis, retineret Marchiam & Saxoniam superiorem. Illo anno ciↄcclxix. cum Berolinum, Bernaviam & Bernwaldum condidisset, defuncto, duo ejus filii, OTTO & BERNHARDUS, opulentissimas patris [illegible] sic inter se diviserunt, ut Otto, tanqvam natu major, marchionatum brandenburgensem; Bernhardus marchionatum Soltwedelensem cum Saxonia superiore & Anhaltinatu adiret.

ELECTORES BRANDENBURGENSES ANTIQVIORES.

[illegible] | | R.

[illegible] ALBERTUS URSUS, marchio Soltwedelensis, comes Ascaniæ & Anhalti, Ottonis divitis filius, cujus genealogiam ducunt continua serie ab Ariberto, Hercyniæ & Ascaniæ ad Visurgim dynasta, qvi anno Iↄcxli. à Constante juniore, imperatore, principatum [illegible] in Italia meruit. 17

[illegible] I. OTTO I. F. primus elector in hac familia, bella cum archiepiscopo Magdeburgensi gravissima gessit. 29

[illegible] II. OTTO II. F. expeditioni sacræ interfuit; unde redux archiepiscopum Magdeburgensem & episcopum Halberstadiensem prælio victos in potestatem redegit. 8

1206. III. ALBERTUS II. Fr. Achates, Friderici II. imperatoris bella [illegible] cum Magdeburgensibus: invasit etiam Pomeranos. 15

[illegible] IV. JOHANNES I. F. prudens, emporium Francofurti ad Oderam [illegible] 45

[illegible] OTTO III. pius seu beneficus, Fr. divisis cum fratre provinciis, [illegible]s adversus Magdeburgenses strenuus fuit: expeditioni sacræ interfuit [illegible] ante imperio, post Wilhelmum, comitem Hollandiæ, ad fasces à nonnullis vocatus, onus declinavit. Fratri [illegible] electoratu successit. Ejus filius OTTO LONGUS novam

Marchiam emit ab Ordine Teutonico anno [illegible] Johannis V. illustris, qvem aliqvi referunt inter electores, [illegible] anno clɔcccxii.

1267. VI. JOHANNES II. filius Johannis I. ducatum Crosne [illegible] Henrico pio Vratislaviensi pignoris loco accepit.

1285. VIII. Otto IV. Fr. qvod in obsidione oppidi, sagitta ictus, telum integro anno capiti infixum retinuit, sagittarius seu [illegible] mit dem Pfeile dictus.

1298. VIII. CONRADUS Fr. e iv. uxoribus plures liberos sustulit.

1304 IX. JOHANNES III. F. qvi obiit improles.

1305. X. WALDEMARUS I. Fr. à Rudolpho electore Saxoniæ in prælio fugatus & Briezæ receptus, civibus oppidi nomen peperit, ut hodienum die treuen Brieter vocentur. Bella etiam gessit cum Mechlenburgensibus, & Friderico admorso marchioni Misniæ Lusatiam inferiorem ademit.

1319. XI. WALDEMARUS II. Henrici sine terra filius, Johannis III. nepos.

1322. XII. JOHANNES IV. Fr. ultimus ex familia Ascanidarum, [illegible] fratrem Waldemarum xiv. die anno clɔcccxx[illegible]. defunctus.

Hinc Marchia variis bellorum fluctibus, variisq; casibus jactata est. [illegible] cum Albertus princeps Anhaltinus, Waldemari ex sorore nepos, electoratum in Marchia sibi vellet deberi, & insignia rutacei serti & rubræ [illegible] in eum sibi fine ab imperatore Friderico cum electoribus [illegible] concessa, Ludovicus V. imperator, dux Bavariæ, Marchiam [illegible] electurali attribuit filio LUDOVICO SENIORI. Hic bellis [illegible] & Megapolitanis implicitus, adversarium invenit molitorem q[illegible] Jacobum Rebock: qvi, Waldemari defuncti nomen, personam, [illegible] birum mentitus, strenueq; à Saxonibus & Anhaltinis adjutus, Marchiam sibi miris artibus vendicavit. Sed eum tandem LUDOVICUS [illegible] ROMANUS dictus, cui frater senior Ludovicus Marchiam [illegible] concesserat, electoratu sibi reservato, armis & [illegible] exilium expulit, & fatis concedens anno [illegible]. OTTONI fratri [illegible] reliqvit: qvi eum Carolo IV. socero suo post [illegible] millibus aureis [illegible], tantula pecunia tantam regionem [illegible] WENCESLAUS [illegible] Carolo V. [illegible] elector Brandenburgicus [illegible] ad imperii fastigium defuncto patre evectus, SIGISMUNDO [illegible]

[illegible] fratri eam concessit: a qvo, armis regnum Hungaricum recuperaturo, PROCOPIO & JODOCO patruelibus, marchionibus Moraviæ, viginti millibus aureorum oppignorata est. Fratribus illis non diu inter se convenit, & ad arma civilia tandem deventum est. Jodocus prævaluit, præsertim cum esset post Rupertum imperator electus: utq; æs ad dignitatem illam secundum necessarium contraheret, WILHELMO DIVITI, marchioni Misniæ oppignoravit Marchiam, Ordini in Borussia Teutonico Crucigerorum Neomarchiam. Sed illo intra annum defuncto, Sigismundus, jam post Jodocum imperator declaratus, redemit à Wilhelmo Marchiam, eamq; post sexennium pro stipulatu cccc. aureorum Hungaricorum suo cognato FRIDERICO, COMITI ZOLLERIO, burggravio Noribergensi, jure hereditario concessit, hac tamen conditione, si heres nasceretur Sigismundo, qvod tamen non factum, ut restitueretur Marchia. Fridericus ut summam promissam conficeret, arcem Norimbergensem una cum burggraviatu [illegible] Norimbergensi aureis cxxxx. millibus, & nemora duo LX. millibus aureorum vendidit, tandemq; ætate gravis, anno clɔccccXL. vita excessit.

XX. *Dic, ex comitibus Zolleriis modernos Electores Brandenburgicos descendere; qvæ qvaso illustris hujus familiæ prima origo est?*

Fuere hactenus, qvi ex Italis eorum sangvinem deduxere: idq; ea imprimis ratione, qvia inter majores eorum Columnii numerantur, qvos censent esse Italicæ prosapiæ. Böttcherus autem in genealogica deductione stemmatis Brandenburgici & Pistorius demonstrarunt, qvod THASSILO IV. [illegible] Guntheri, nepos Thassilonis III. ultimi regis Bojorum, à Carolo M. [illegible] feliciter in bellis gestas non solum constitutus comes in Svevia Zollerensis [illegible] Zollerianus, sed & vicarius & præfectus coloniarum in Italia, dictusq; Italis CONTE COLOGNA, à nobili castello Cologna, sit [illegible] comitum in Svevia Habsburgensium, unde exortus est Rudolphus I. imperator, qvam modernorum electorum Brandenburgensium. [illegible] ejus inter qvos numerantur GOTBOLDUS: GRIFO: CONRADUS: OTTO: WULF) nomen Conte Cologna & Conte di Car Alta [illegible] permansit. Et illi factionis semper fuere Gibellinorum, atq; à [illegible] Cæsarum adversus pontifices constanti fide stetere. Non igitur [illegible] Columnensium, qvi ante [illegible] an [illegible] [illegible] progeniti ex Johanne, [illegible] [illegible], [illegible] VII. legato qvi [illegible] ex terra [illegible] columna, vel Sal-

 vator

vator creditur fuisse alligatus, cum à Pilato flagellabatur, meruit nomen Columnæ, arcemq; Columnam condidit. Ex posteris hujus fuit Stephanus Columna vel Columnius, qvi pro gentilitio insigni columnam in imperiali corona ornatam à Ludovico V. Imperatore anno [illegible] meruit. Carolus V. tandem hisce Columniis titulum principum indulsit. Zollerani autem comites diu ante hos Columnios per Germaniam & Italiam, tam Zollerianorum, qvam Cologniarum, aut, ut alii pronunciarunt, Columniorum nomine floruere. Cum autem eo tempore, qvo, defuncto Conrado imperatore, pontifex & proceres Italiæ Henricum III ejus filium admittere noluerunt, omnes, qvi è Germanico sangvine ori[illegible] imperatoris sustinebant in Italia, removerentur, PETRUS inter eos, comes Colognius, qvem etiam Columnam vel Columnium vocant, ex posteris [illegible] IV in Sveviam rediit: ipseq; & post eum FERFREDUS, [illegible], FRIDERICUS, JOHANNES, RUDOLPHUS, nomine comitum Hohenzollerianorum insigniti sunt. Post Rudolphum CONRADUS, ducta filia ultimi burgravii Noribergensis & marchionis V[illegible]di (qvi primogenitam Adelheidam elocaverat Friderico Barbarossæ) in dotem accepit burggraviatum Noribergensem. Qvia autem sine prole decessit, frater illi FRIDERICUS I in burggraviatu Norinbergensi successit. Filio Friderici I. ETHELFRIDERICO duo fuere filii, FRIDERICUS II & ETHELFRIDERICUS, qvi in hereditate adiit comitatum Hohenzollerianum: & ab eo descendunt moderni principes & comites de Hohenzollern, ex qvibus Carolus, XVII. liberorum pater, à Carolo V. donatus est comitatu Sigmariensi: filiusq; ejus Carolus est XX[illegible]. liberorum pater ex duabus conjugibus. Fridericus II. autem burggraviatum Norinbergensem adiit, confirmatus in eo à Rudolpho I. imperatore & est stirps [illegible]rum electorum Brandenburgensium, ut patet ex seqventi genealogia.

ELECTORES BRANDENBURGICI POSTREMI

A. C.

1417. I FRIDERICUS I. alias in ordine burggraviorum Noribergensium ejus nominis V. comes Zollerius & burggravius Norimbergensis, Friderici IV. burggravii filius, à Sigismundo imperatore, cui in bellis Bohemicis & Hungaricis fidam operam navaverat, Marchiam Brandenburgensem cum electorali dignitate Constantiæ accepit; Coloniæ arcem ad Svevum condidit; [illegible] tem[illegible]

[illegible]

qvi a omnis confiliis adornandam Marchiam consuluit: Cotbusium in Lusatia occupavit. 25
1470. II. FRIDERICUS II. F qvi impune cum nemo tetigit, marchio cum ferreis dentibus d ctus, gener Vladislai, regis Pol. spontanea Johannis alchymistæ, majoris natu fratris, cessione, electoratū adeptus, Polonos Francofurtum obsidentes prostravit: Pomeraniæ ducis titulum partim armis, partim Friderici III. imperatoris consensu acqvisivit: comitatum Vierradensem occupavit: Lusatiam inferiorem, qvam à Polonorum rege acceperat, præter Cotbusium, Bohemis titulo venditionis cessit: Neomarchiam ab Ordine Teutonico redemit, qvam illi ante LVII. annos Jodocus, marchio Moraviæ, oppignoraverat: Löcknizium Pomeranis eripuit: evocatus à proceribus Poloniæ ad regnum post socerum Vladislaum, ad Varnam à Turcis cæsum, Casimiro, uxoris fratri, cessit. Oblatum ei est etiam regnum Bohemiæ adversus Podiebrasium. Sed & hoc cessit alteri. 31
1471. III. ALBERTUS III. Fr. Achillis Germanici nomen à Pio II meruit, a cujus armis vix ullus in Germania angulus, attestante Ænea Silvio, sed nec Polonia, Borussia, Bohemia, manserunt intacta, qvi q; bello adversus Norinbergenses, plerarumq; civitatum suppetiis suffultos, exardescente, vel XVII. principes in auxilium evocaverat, & octo præliis victor, nono demum victus, pacem fieri permisit, atq; Saxonicam, Brandenburgicam & Hassiacam domum fœderibus arctioribus conjunxit. Hujus filius Fridericus, hujus nominis in numero burggraviorum V. stirps est marchionū Onolsbachiorum in Francia & Voitlandia, & XVI. ex se genuit liberos; ex qvibus Georgius nomen Pii accepit, qvod in confessione Augustana edenda mallere vitam profundere dixerat, qvam veritatem abjurare: & a Vladislao, rege Bohemiæ, tractum Silesiæ in ducatu Opoliensi Jegerndorfensem accepit. Casimirus pater est Alberti, Alcibiadis nomine Germanici, qvi totum imperium concussit: ... vexavit: Mauritium, electorem Saxoniæ, primam juvit, post hostis factus ad castrum Peinum in pugna ... in Cadmæa, ei qvidem victoriam, sed cruentam & lethalem ... reliqvit, tandem ab imperio proscriptus, in exilio ... Hujus regiones ab episcopis & Norimbergen-
gen-

gensibus occupatas, sententia Ferdinandi Imperatoris recupera-
vit Georgius Fridericus, proximus ejus agnatus, [illegible]
Alius ex filiis Friderici fuit Albertus senior, ex magistro Teutoni-
ci ordinis dux Borussiæ beneficio regis Poloniæ factus, academiam
Regiomontanam aperuit, pater Alberti Friderici, cujus [illegible]
scula prole defuncto, in Borussia successit Johannes Sigismundus, [illegible]

1486 IV. JOHANNES MAGNUS, F. Cicero Germanicus [illegible]
sa cognominatus, qvia præter alia prudentiæ specimina [illegible]
rum, Vladislaum & Mathiam, Poloniæ, Bohemiæ & Hungariæ re-
ges, Vratislaviam Silesiorum, qvam sibi deberi q[illegible]
bat, obsidentes, ipse & Ernestus, dux Saxoniæ, ad [illegible]
duxit: duci Saganensi de Crosna bellum movit, [illegible]
& moriturus filio hæc præcepta dedit, ut Deum coleret, [illegible]
& beneficentiæ studeret, subditos à potentioribus oppressos vin-
dicaret, licentiæ nobilitatis non indulgeret. Filius ejus natu mi-
nor fuit Albertus, archiepiscopus Moguntinus & Magdeburgensis.

1499 V. JOACHIMUS I. F. academiæ Francofurtanæ fundator, hu-
manitate mira summam autoritatem temperans, eloqventia [illegible]
& plurium lingvarum cognitione politissimus. Hujus tempore,
anno clɔlɔxxv. Albertus marchio adiit feudum Borussiæ primus. [illegible]

1535. VI. JOACHIMUS II. F. gener regis Dan. Johannis, orthodoxam
sordibus pontificiis rejectis introduxit: princeps pius, [illegible]
facundus, concordiæ & tranqvillitatis amans: Magdeburgum
cum Mauritio, Saxoniæ electore, obsedit. Cujus frater, Johan-
nes sapiens, cui Neomarchia cesserat, ut Cæsaris [illegible]
bello Germanico socius, ita in religione neqvicqvam [illegible]
[illegible] libellum, ceu vocant, [illegible]
conditor propugnaculorum in Cüstrin & Peitz. [illegible]

1571. VII JOHANNES GEORGIUS, F. in bello Smalcaldico partes
Cæsaris secutus, omnia ad pacis & tranqvillitatis studium contu-
lit, & admirandis virtutibus se omnibus carum reddidit. [illegible]

1598. VIII. JOACHIMUS FRIDERICUS, F. [illegible]
maniæ & archiepiscopus Magdeburgensis fuit, [illegible]
ecclesiam à papisticis abusibus repurgavit. [illegible]
factus, patrias virtutes sectatus, omnia ad religionis [illegible] &
subditorum salutem prudentissime direxit. [illegible]

1601.

1608. IX. JOHANNES SIGISMUNDUS, F. anno clↄlↄcxi. Borussiam, beneficio regis Poloniæ, reliqvis suis ditionibus adjunxit. 11

1619. X. GEORGIUS GVILIELMUS, F. in amplissimis provinciis adversus Cæsareos milites defendendis diu occupatus fuit. 15

1634. XI. FRIDERICUS WILHELMUS, F.

GENEALOGIA ELECTORUM BRANDENBURGICORUM.

A. C. A. R.

456. ADALGERIUS, Hunni Velephonis, alias Hauwoldi Schiri filius, (cujus stemma Aventinus refert ad Alemannum Herculem,) post obitum Azelii, regis Germanorum potentissimi, rex à Bavaris anno Christi 456. electus, in Norico consedit, inq; acie adversus Ludovicum M. Francorum regem occubuit. Post eum Ducis titulo contenti fuere, qvi Bavaris præerant. 37

493. THEODO I. alias Gibhuldus, Bavariam inferiorem eripuit Romanis. 18

511. THEODO II. magnus, tributis imperatori Anastasio, qvæ hactenus ex Norico petita fuerant, negatis, qvinqvies cum Romanis congressus, victor semper evasit. 26

UTILO I. marchio Antortensis, à qvo Aventinus ducit Carolum M.

537. THEOBALDUS, ob urbes in Italia cis Padum occupatas, nonnullis dictus rex Italiæ, fidem Christi suscepit. 30

OTTO in Vindelicia, unde nomen Ottingæ.

567. THASSILO I. in ea parte Bavariæ, qvæ ab Oeno ad Lycum in Bohemiam usq; porrigitur. 31

598. GARIBALDUS Henetos Norico exegit. 14

612. THEODO IV. sub qvo Heneti Carinthiam occuparunt. 18

630. THASSILO II. 20. Theodebertus II.

650. GRIMOLDUS. 40 THEODO V. THEODEBERTUS III.

690. THEODO VI. 18

THEODO III. in inferiore Bavaria.

THEODEBERTUS I. dux Norici Ripensis, in Italiam tandem progressus: qvem aliqvi faciunt fratrem Thassilonis I.

GARIBALDUS, cum regem se Bavariæ invitis Francis vocaret, ab illis & Thassilone I. pulsus.

GUNDIBALDUS ab Authario sororio, rege

703. HUGOBERTUS, dux totius Bavariæ, Carolo Martello Franco adversus Saracenos suppetias tulit. 27

735. UTILO II. regium nomen jure postliminii usurpare cœpit. 30

765. THASSILO III. à Carolo M. Bavaria ejectus, cum Desiderium, regem Longobardorum, socerum suum, adversus eum defenderet. 23

788. GUNTHERUS, vicarius seu regulus in episcopatu Laureacensi, Salisburgam tandem translato.

THASSILO IV. à Carolo M. comes Zollerianus & vicarius seu Coloncarius præfectus in Italia constitutus.

rege Longobardorũ III. Atensis dux constitutus.

ARIBERTUS, rex Longobardorũ nonus, catholicus, post Rodoaldum Arianum.

BERTHARIUS, rex Longob.

CUNIBERTUS, rex Longob.

LUITBERTUS, rex Longob.

GOTBOLDUS, stirps electorum Brandenburgicorum modernorum.

GRIFO,
CONRADUS,
OTTO,
WULF,
} Comites Colognii, seu Conte di Cas' Alta in Italia.

Dancko, ex qvo descendit Rudolphus I. comes Habspurgensis, imperator, stirps familiæ Austriacæ modernæ.

PETRUS, comes Colognius ex posteris Thassilonis IV. cum ex Italia omnes Germani, qvi cum Gibellinis pro Cæsare senserunt, tempore Henrici III. à Gvelfis, factione pontificia, removerentur, rediit in Sveviam, comes Hohenzollerianus.

FERFREDUS,
UCKARDUS,
FRIDERICUS,
JOHANNES,
RUDOLPHUS,
} comites Hohenzolleriani.

CONRADUS in dotem accepit burggraviatum Noribergensem: ἄπαις: cujus hereditatem adiit frater ejus Fridericus I.

FRIDERICUS I. comes Hohenz. & burggravius Norib. obiit anno 1120.

ETHELFRIDERICUS i. gener. Alberti, Landgr. Alsat.

ETHELFRIDERICUS

Alsat. ob. 1260. Burggrav. Norib.
FRIDERICUS II. gener Alberti I. El. Sax. 1297.
FRIDERICUS III. pro Ludovico Bavaro adversus Fridericum Austriacum imp. 1330.
JOHANNES, gener Popponis, principis Hennebergensis. 1357.
FRIDERICUS IV. gener Ludovici Romani, marchionis Brandeb. socer Ruberti & Sigismundi imp. 1371.

CUS II. stirps comitum Hohenzolleriana norum.

FRIDERICUS I. in ordine Electorum hujus familiæ; V. in ordine comitum Hohenzoll. & Burgrav. Noriberg. accepit à Sigismundo imperatore Marchiam cum electorali dignitate anno 1417.

Fridericus II. El. II. — *Albertus, El. III. Achilles Germanicus.* — *Johannes Alchymista, in* Voigtland. — *Fridericus pinguis, in* Tangermund.

Johannes Magnus, Cicero Germ. El. IV. — *Fridericus in* Onolsbach.

Joachimus I. Elector V. — *Albertus archiep. Magd. & Mog.* — *Albertus, dux I. Borussiæ.* — *Casimirus. Albertus, Alcibiades Germanicus.* — *Georg. in* Jegerndorff. *Georg. Fridericus.* — *Sigismundus in* Voigtland — *VVilhelmus, archiep. Rigensis.* — *Johan. sub. Valentia in Hisp.* — *Joh. Albertus, archiep. Magd.*

Joachimus I. Elector VI. — *Johannes sapiens in* Cüstrin.

Albertus Fridericus, gener Joh. VVilh. ducis Juliacensis. *Quatuor ejus filiæ.*

Johannes Georgius, elector VII. universæ Marchiæ dominus. — *Fridericus, archiep. Magd.* — *Sigismundus, archiep. Magd.*

Joachimus Fridericus, El. VIII. dux Juliac. — *Joh. Georgius.* — *Sigismundus.* — *Joach. Ernestus in* Onolsbach. — *Christianus in* Culmbach *& Bereut.* — *Georg. Albertus.* — *Fridericus, magister Ord. Teut.*

Joh. Sigismundus, elector IX. dux Borussiæ. — *adm. Magd.* — *Chr. VVilhelm.* — *Alb. Frideric.* — *Ernestus.* — *Johan. Georgius.* *Ernestus ob. 1642.* — *Christianus.* — *Albertus.* *Alberta Ludovica.* — *Fridericus ob. in pugna Nordling.* — *Erdm. Augustus.* *Christ. Ernestus.* — *G Albertus.* — *Fr. VVilhelmus.*

Joh. VVilhelmus, Elector X. — *Joach. Sigism. magister Ord. Teut.* — *Maria Eleonora, uxor Gustavi M. reg. Sveciæ.* *CHRISTINA, regina Svec.* — *Catharina, uxor 1. Bethleb. Transs. 2. Fr. Caroli, duc. Saxon.* — *Anna Sophia, ux. Frider. Ulrici, ducis Brunsv.*

FRID. VVILHELMUS, El. XI. — *Loysa Charlotta, u. Jacobi, ducis Curl.* — *Hedvigis Soph. uxor VVilh. Landg. Hass.*

XXI. Marchia egressum ad Austriacos te principes pedem promoturum pollicitus es.

Ex Arnulphi mali, ducis Bavariæ, filio Eberhardo Aventinus deducit priscorum Austriæ ducum familiam, ut qvæstione XI. hujus sectionis monuimus. Sed Otto Frisingensis ex comitibus Babenbergensibus, qvos ortu Svevos credunt, progenitos autumat. Ideoq; ut Aventinus Leopoldum illustrem, qvem Otto II. imperator præfectum orientalis limitis Bavariæ seu marchionem Austriæ contra Hungaros constituit, & affinitate sua dignatus est, facit filium Eberhardi, nepotem Arnulphi mali, & pronepotem Arnolphi imperatoris: ita Frisingensis eundem Leopoldum dicit fuisse Alberti II. filium, Alberti I. nepotem, Henrici, qvi Ottonis magni, ducis Saxoniæ ex filia Baba, cui Bamberga originem debet, gener fuit, pronepotem. Litem illam in medio nos relinqvimus, &, ne nihil dicamus, posteros Leopoldi illustris subjiciemus.

MARCHIONES ET DUCES AUSTRIAE PRISCI.

A. C. — *A. R.*

980. I. LEOPOLDUS illustris, ab Ottone II. Austriæ marchio creatus, & in venatione telo errante occisus. 14

994. II. ALBERTUS, Leopoldi ex fratre Bertholdo nepos. 2

996. III. HENRICUS rebellis, Fr. ab Henrico II. imperatore ducatum Bavariæ tanqvam heres legitimus armis petiit: cujus fratrem Ernestum Sveviæ ducatum obtinuisse dicit Aventinus. 18

1014. IV. LEOPOLDUS II. Alberti F. patruo Henrico ab Henrico II. imperatore pulso, marchionatum Austriæ adeptus. 26

1040. V. LEOPOLDUS III Henrici rebellis filius, fortis miles dictus. 4

1044. VI. ALBERTUS victoriosus, Fr. 12

1056. VII. ERNESTUS strenuus, F. ob virturem & strenuam adversus Hungaros operam ab Henrico IV. maximi habitus. 19

1075. IIX. LEOPOLDUS IV. pulcer, F. in bellum sacrum profectus, rebus humanis exemtus est. 21

1096. IX. LEOPOLDUS V. sanctus, Henrici IV. imperatoris ex filia Agnete, Friderici Sveviæ ducis vidua, gener, plurium liberorum pater, ex qvibus Henricus patri successit: Otto Frisingensis episcopus, cancellarius Friderici Barbarossæ, nobilissimæ historiæ conditor est: Leopoldus VI. proscripto Henrico superbo, ducatum Bavariæ à Conrado III. obtinuit. 40

1136.

1136. X. HENRICUS F. JACHSAMERGOTT, à trito, qvod in ore habuit, proverbio dictus, primus ducis Austriæ titulo à Friderico Barbarossa ornatus, D. Stephani templum Viennæ construxit: variis bellis præfuit, aut certe interfuit. 41

1177. XI. LEOPOLDUS VII. victoriosus, F. in Palæstinis bellis facinora heroe digna edidit: Styriam redux à genero Ottocaro improle coemit: Neoburgensem etiam & Linzensem comitatum, aliasq; provincias Austriæ adjecit: Viennam novis mœnibus cinxit. 17

1194. XII. FRIDERICUS catholicus, F. dux Austriæ III. in expeditione sacra defunctus. 4

1198. XIII. LEOPOLDUS VIII. honorabilis, Fr. ex expeditione sacra & ipse notus. 34

1232. XIV. FRIDERICUS bellicosus, F. ob merita titulum regium & crucem auream, qvalem in coronis reges gestant, à Friderico II. imperatore accepit: cui cum postea obseqvium detrectaret, suisq; gravis & molestus esset, hostis ab imperio judicatus est. Sed armis causam egit, & imperatori reconciliatus, pro regali diademate archiducalem tiaram consecutus est, &, qvamdiu vixit, cruenta bella adversus Hungaros, Carinthios & Bohemos gessit: tandemq; in prælio contra Belam, regem Hungariæ, victor anno cIɔccxLVI. occubuit, nullo relicto herede masculo. 16

Friderico bellicoso extincto, Austriam & Styriam hinc Hungari, illinc Bavari invaserunt: ejusdemq; heredes se ingerebant Badenses, Misnenses, Bohemi, imperator. Hermannus, marchio Badensis, qvia Friderici bellicosi ex fratre Henrico crudeli neptem Gertrudim in matrimonio habebat, sibi poscebat hereditatem. Sed mature fatis cessit: filiusq; ejus unicus Fridericus, pulcerrimum juventutis Germanicæ decus, in expeditione Neapolitana cum Conradino captus & miserando supplicio affectus est. Proceres antea, ut sibi rebusq; suis consulerent, ad Henricum illustrem, Misniæ marchionem, cujus tunc celebris erat fama, legatos miserant, ut Theodorico, filio ejus, Margareta, Friderici bellicosi soror, qvæ antea in matrimonio Henrici junioris, Friderici II. imperatoris filii, fuerat, elocaretur. Sed Wenceslaus, rex Bohemiæ, interceptos legatos eo adegit, ut filio suo Ottocaro sponsa, etsi jam vetula, cederet. Brevi qvidem illa veneno ab Ottocaro sublata est: ejus tamen jus ingratus maritus cœpit perseqvi, aditug; Misnensibus præcluso, omnes sibi Austriæ provincias vindicavit. Carin-

thiam qvoq; ab Udalrico jam sene & improle coemit. Qvia autem cum Hungaris in fraudem imperii fœdus pepigerat, & prætereaprovincias imperio reddere nolebat, qvas Ordines in comitiis negabant esse dotales, Rudolphus imperator signa in eum convertit, sæpiusq; rebellem in acie tandem peremit. Sublato ita Ottocaro, Rudolphus Austriam tam jure belli, qvam procerum consensu, Alberto filio anno clɔcclxxxii. tradidit: ex qvo potentissimi imperatores & reges universo orbi adhuc terrorem incutiunt.

XXII. *Rudolphum illum, à qvo Ottocarus, Bohemiæ rex, victus & cæsus est, ex historia imperatorum intellexi, ex familia comitum Habsburgensium prognatum esse: qvi cuinam debeant sangvinem, & unde oriundi sint, amabo explica.*

Series comitum Habsburgensium à Pharamundo usq;, Francorum in Gallia rege, derivatur. Dicunt enim, ex Clothario M. Pharamundi atnepore, natum Sigebertum, cum alii fratres, defuncto patre, alia acciperent regna, Austrasiæ & Mediomatricum regem esse salutatum. Hujus Sigeberti pronepos Sigebertus, Theodoberti, regis Austrasiæ filius, & Childeberti nepos, à patruo Theodorico, rege Aureliæ & Burgundiæ, ejectus, diu vixit in exilio, tandemq; à Clothario II. rege Francorum, totiusq; Galliæ monarcha, dux Alemanniæ sine titulo regio est constitutus: ejusq; filius Sigebertus titulum adsumsit Landgravii Neomagensis circa Brisgojam. Ab hac continuâ serie generationis numerantur Otbertus, qvi, conditis castellis Avendo seu Avensburgo seu Habspurgo & Altburgo, comes Habspurgicus & Alteburgicus dici cœpit: Babo, qvi Landgraviatus Alsatiæ titulum usurpavit, conditor Bebenheimii & Bebenweileri: Rubertus seu Rotherius anno Iɔccclxvi. defunctus: Otbertus: Rampertus: Guntramus I. cujus frater Otto fuit dux Burgundiæ seu Arelatis, postea in regnum versæ, ut alibi diximus: Luitharus: Luitfridus: Hunifridus: Guntramus II. dives: Bezo seu Bezelinus, aliis Landolus, cujus frater Berthilo est stirps ducum Zaringiæ & comitum Brisgojæ, qvorum ultimus obiit anno clɔccxviii. ut & ducum Tecciorum, qvorum ultimus obiit tempore Friderici III. imperatoris: Radbotus: Wernerus I. cujus frater Theodoricus conditor est Reinfeldæ: Otto sapiens, qvi in bello, militans Henrico IV. cecidit: Wernerus II. qvi obiit an. clɔcxliii. Wernerus III. qvi xx. post anno obiit: Albertus sapiens in Palæstina in sacro bello anno clɔccxxxviii. defunctus, cujus frater Rudolphus stirps fuit comitum Laufenbergensium & Kyburgensium, ex qvibus Rudolphus, ejus nominis V qvem alii Egonem vocant, cum esset anno clɔccccLvi. mortuus, Helvetii ejus ditionem occuparunt, qvam cum vel-

vellet Leopoldus archidux recuperare, cũ toto exercitu anno clↄccclxxxvi. ad Sempachum oppressus occubuit: Rudolphus I. imperator. Sunt tamen, ut Botcherus, qvi stemma hujus Rudolphi deducunt ex antiqvis Bojis, eorumq; rege Thassilone. Et secundum hos sic arbor genealogica excrevit: Thassilo IV. Bojus, primus comes Zolleriensis & præfectus coloniarum in Italia à Carolo M. constitutus: Dancko, cujus frater Getboldus est stirps electorum Brandenburgicorum modernorum: Geroldus seu Gerichius: Bertholdus: Guntherus seu Gunzel: Rudolphus: Huldericus: Rudolphus II: Albertus dives, comes Habsburgensis per uxorem: Rudolphus III: Albertus sapiens: Rudolphus I. imperator. Johannes Seifridus in arbore Anicia genealogica, septem libris explicata, principes Austriæ & comites Habsburgicos deducit ex familiis Romanis Aniciorum, Proborum, Olybriorum & Perleomorum. Fr. Gvillimannus eos derivat à comitibus Aldenburgi, Alsatiæ & Brisacæ Landgraviis, adeoq; ex antiqva Svevorum & Helvetiorum stirpe, qvam Gerardus de Roo in annalibus Austriæ derivat ex Vindenissa, urbe Helvetiæ post Constantiam prima. Volaterranus eos ad Romanam Leonum familiam alio calculo refert. Sed hæc diligentius scrutentur Genealogi. Rudolphus I. animum ad rem militarem in teneris adjecit: è sacro bello redux, ad qvod profectus fuerat, copias regis Bohemiæ Ottocari felicibus auspiciis diu afflixit: tumultuantes episcopos vicinosq; comites compescuit: tantam sua virtute laudem promeruit, ut, cum, post diutinum interregnum, imperator in Germania qværeretur, solus Rudolphus videretur illo fastigio dignus. Cæterum stupendis incrementis brevi succrevit domus Habspurgica, seu, ut nunc vocamus, Austriaca. Nam cum anno clↄccxviii. Henricus comes Edensheimensis in Alsatia sine prole decederet, Landgraviatum Alsatiæ tres simul certis de causis ad se trahebant, Albertus Habspurgensis, pater Rudolphi I. imperatoris; Ludovicus Ottingensis & Albertus Hohenbergicus ad Neccarum. Ottingensis suam partem vendidit episcopo Argentinensi cum titulo Landgraviatus Habspurgico: Hohenbergicus suam cessit, data filia Anna illius filio Rudolpho in uxorem. Sic maxima Alsatiæ pars pervenit ad Habspurgicos. Anno post xxviii. cum sine prole mascula Fridericus bellicosus, dux Austriæ ex familia Babenbergensi ultimus, in prælio adversus Belam Hungariæ regem occubuisset, cum diversi Austriam & Styriam sibi peterent, ut jam diximus, Rudolphus imperator eas provincias filio Alberto in feudum concessit, & alterum filium Rudolphum declaravit

ravit ducem Sveviæ & Landgravium Alsatiæ. Anno clɔcccxxxv cum Henricus Carinthius sine mascula prole obiisset, neglecto Johanne, rege Bohemiæ, Henrici ex filia Margareta genero, Carinthia & Carniola cessit Austriis in beneficium, & Johanni sola Tirolis est relicta: qvæ tamen & ipsa reliqvis Austriacorum provinciis postea accessit. Albertus II. in dotem cum uxore accepit Ferretarum comitatum cum tota Suntgovia. Ejusdem filius Rudolphus Tarvisanam marchiam, de qva patri cum Venetis lis fuerat, in beneficium à Carolo IV. socero suo accepit. Idem Tirolensem ducatum adiit ad se devolutum sive conjugio Margaretæ, qvam ob oris deformitatem vocant Maultaschen/ sive ex hereditate Elisabethæ, sororis Henrici Tirolensis, sive ex utraq; ratione. Anno clɔcccLXVI. Eggo, comes Friburgensis, Advocatiam Friburgi Austriacis vendidit XII. aureorum millibus. Decennio post Leopoldus II. comitatum Veldkirch à Rudolpho Montfortio XXXVI. aureorum millibus, & alia oppida ab Aldenburgico comite coemit. Ejus patruus Fridericus pulcer, imperator, comitatum Curiæ vacuum ex qvadam contentione suum esse contendens, Styriæ eum adjecit. Maximilianus I. ducta Maria, Caroli Audacis filia unica & herede, Burgundiam, Brabantiam, Flandriam, Hollandiam, Selandiam, Luzelburgum & reliqvas inferioris Germaniæ provincias familiæ suæ addidit. Hic ipse, expeditione contra Philippum postumum, electorem Palatinum, ejusq; filium Rupertum, ob præreptam agnatis hereditatem proscriptos, suscepta, cum res componerentur, acqvisivit jura Landgraviatus in urbes Alsatiæ imperiales. Filius ejus Philippus per nuptias Johannæ, Ferdinandi Catholici, regis Arragoniæ & Isabellæ reginæ Castellæ filiæ, Hispanias, Neapolin, Siciliam & Indiam occidentalem, simulq; jura regni Cypri & Hierosolymitani acqvisivit. Anno superioris seculi XXVII. cum Ludovicus II. Hungariæ & Bohemiæ rex, à Solimanno Turcorum rege esset cæsus, Ferdinandus I. frater Caroli V. cui Ludovici soror nupserat, Hungariam contra J. Zepusium; Bohemiam contra Sigismundum, Poloniæ regem, feliciter sibi asseruit. Idem, cum Ulricus, dux Wurtenbergensis, qvod Reutlingam vi occupasset, à fœderis Svevici sociis esset è patriis terris ejectus, ducatum Wurtenbergicum, qvi Carolo V. à confœderatis erat attributus, in divisione hereditatis paternæ à fratre accepit: &, qvanqvam Ulricus ope Landgravii Hassiæ ad sua redibat, transactione tamen anno clɔlɔxxxIV. facta, ducatum illum jure vasallagii ab Austriacis possidere cœpit. Cæterum sufficiat hic, in schemate genealogiam Austriacorum proposuisse.

GENE-

GENEALOGIA AUSTRIACORUM.

Rud hus I. perator, XIII. liberorum pater, ob. 1291.

[illegible] triumphator. Mechtildis, ux. Ludov. Bavari, mater Ludovici Imp. Rudolphus, dux Svev.

[illegible] sapiens, contractus. Fridericus pulcer, Imp. Rudolphus mitis, rex Boh. Johannes, parricidio patrui Alberti imperatoris infamis.

[illegible] II. probus, ab Helvetiis cæsus. Rudolphus magnanimus. Albertus III. cum trica. Leopoldus I. Landgr. Alsatiæ.

[illegible] [illegible]. VVilh. ambitiosus. Fridericus senior. Albertus IV. patiens. Leopoldus III. crassus.

[illegible] us III. imp. Albertus VI. fundator Acad. Friburg. Sigismundus simplex, cujus heres Maximil. I. Albertus V. imp. rex Hug. & Boh. Vladislaus postumus, rex Hung. & Boh. ob. 1457.

[illegible] I. imp. cujus ux. Maria, heres Burgund.

Philippus, rex Hisp. per ux. Johannam Arag. Margareta, gubern. Belg.

Ferdinandus I. Imp. rex Boh. & Hung. IV. filiæ, IV. regum uxores. Carolus V. imp. rex Hisp.

Carolus, [illegible] ux. Maria [illegible] ex [illegible]. Ferdinandus. Andreas Card. Carolus March. Burg. X. filiæ. Maximilianus II. imp.

Philippus II. Johanna, ux. Joh. IV. reg. Portug. mater Sebastiani regis, in Afri cæs. Maria, uxor Maximil. II. Joannes Austriacus.

Philippus III. Carolus. Isabella Clara Eugenia, uxor Alberti, principis Belgii.

Philippus IV. Carolus. Anna Maria, ux. Ferdin. III. Ferdinandus Cardinalis, gubernator Belgii. Maria Anna, ux. Ferdinandi III.

Philippus V.

Rudolphus II. imperator. Ernestus, gubernator in Belgio. Matthias imperator. Maximilianus, magister Teutonici Ordinis. Albertus ex Cardinali princeps Belgii, cujus heres Ferdin. II. Margareta, elocata Philippo III. H . IX. filiæ, ex quibus Anna & Constantia, Sigismundo III. Pol. nuptæ.

Ferdinandus II. imp. Leopoldus, in Hispania mortuus. Carolus postumus, episc. Vratisl.

Maria Leopoldina, ux. Ferdinandi III. imp. Clara Isabella. Sigismundus Franciscus. Carolus Ferdinandus, [illegible] Ferdinandi II. Hetrur.

Ferdinandus III. Cæcilia Renata, ux. Vlad. [illegible] Maria Anna, ux. [illegible] Bavari. Leopoldus [illegible] Arg. [illegible] Belg. Leopoldus Ignatius. Maria Anna, ux. P [illegible]

XXIII. Etsi erant, qvæ de amplissimæ familiæ Austri[illegible] illis tamen sum contentus, qvæ jam passim in imperat[illegible] Belgarumq; historiis consignata sunt, & ad VVurtenber[illegible]

Duces VVurtenbergenses am[illegible] tractum p[illegible]dent, qv[illegible] variis inter se imperiis diviserant. Oriundi sunt [illegible] VV[illegible] rege; secundum alios ex Adelberto, qvi præcipuus procerum fuit in a[illegible] regis. Hujus enim filius Eberthalius, aulæ Caroli M. magister, originem baron[illegible] bachiis dedit, ex qvibus C[illegible]uradus, Alberti filius, ab Henrico IV. imperatore a[illegible] mitatum VV[illegible]rtenbergensem primus in beneficium accepit. Hunc sese h[illegible] qvuntur, Ulricus: Johannes Ludovicus: Henricus: Eberhard[illegible] Ulricus [illegible] lice: Eberhardus illustris ex utero materno sectus, perpetuis co[illegible]tentio[illegible] Alberto I. Adolpho Nassovensi, Henrico VII. Friderico pulcro, imperat[illegible] omnibus pene possessionibus exutus, & à Ludovico Bavaro imperatore t[illegible] deus[illegible] ri[illegible]us, [illegible] Tubingam a Palat[illegible]is Tubingensibus coemit: Eberhardus con[illegible] u[illegible] cog[illegible]tus, qvi infelix cum imperialibus civitatibus sociatis bell[illegible] p[illegible] Reutlinga A. CIƆCCCLXXVII. & iterum prope VVilam A. ejusdẽ seculi [illegible] [illegible]tus, præter multos agnatos & nobiles unicum amisit filium Ulricum. Q[illegible] e[illegible] sustulerat nepotem Eberhardum, mitem & liberalem cognominatum, sp[illegible] damna levabat. Hic Eberhardus, qvamprimum avi regione hereditate ad[illegible] & misere lancinatas prudentia & pacis artibus pristino cultu [illegible]it. Ut q[illegible] mi Teccensis seu VVeccensis ducis filiam heredem d[illegible]x[illegible]t, filio[illegible] E[illegible] [illegible] Henrici, comitis Mompelgartensis seu montis P[illegible]icardi, H[illegible] trave[illegible]de factum, ut hic ejus [illegible]bus trium jam provinciarum d[illegible] n[illegible] [illegible]lii, Lud[illegible] & Ulricus, patriis terris inter se divisis, in [illegible] trans[illegible] L[illegible]dovi[illegible] consedit in Uraco, & pater est Eberhardi probi, [illegible] dux [illegible]bergen[illegible] [illegible]at[illegible]s, consilio J[illegible] N[illegible]cleri aca[illegible]m[illegible] T[illegible] vit. Ulricus, [illegible] c[illegible]m Carolo Badensi & Georgio Me[illegible] xilii a[illegible]duxerat [illegible] in prælio a Friderico victorioso palatino, [illegible] [illegible], anno [illegible] obiit: relictis duobus filiis, Eberhardo barbato [illegible] bard[illegible], qvia e[illegible] adulterio c[illegible]erat, ejusq; maritum in v[illegible] Mavin[illegible]s. Frater ejus Henricus in aula Caroli [illegible] c[illegible] Helvetiis adduxit operam, eo[illegible]ntu, ut ca[illegible] [illegible] ad N[illegible]cejum est cæ[illegible] [illegible] du[illegible]atu p[illegible] [illegible] Ulricus in aula Eberhardi barbati educatus [illegible] R[illegible] [illegible]rat anno sup[illegible]is seculi [illegible]x. vi p[illegible] [illegible] [illegible]a[illegible]r, est [illegible] & F[illegible]nando I. [illegible] [illegible]cepit. Æ[illegible] Philippu[illegible], Landgravi[illegible] [illegible] [illegible]a [illegible]em[illegible] eo de[illegible]t, ut Ulricus & [illegible] [illegible] [illegible]ne [illegible] tranqville [illegible]is fruerentur. Hic [illegible] [illegible] caldic[illegible] erat, denuo privatur [illegible] [illegible] recepit, & anno seculi L. defunctus, unicum [illegible]

[illegible] ec[illegible] [illegible] [illegible] inem ecclesiasti[illegible]m esse redigendum, in G[illegible]l[illegible]am [illegible] [illegible]telæ se permi[illegible], & VVolfga[illegible]gum, Ordinis Teuton[illegible] magistrum, qv[illegible] [illegible]m [illegible], a[illegible] ad æ[illegible] p[illegible] adegit. e[illegible]; [illegible]s Ludovi[illegible], [illegible] p[illegible]n-[illegible], sine prole defun[illegible], [illegible] ad Fridericum M[illegible]mpelgartensem [illegible].

GENEALOGIA DUCUM WURTENBERGENSIUM.

[illegible], A[illegible]erti baronis Beutel[illegible] filius, comes VVurtenb. in castro Eslingæ propin-qvo anno 1100. ab Henrico IV. constitutus.

[illegible].

Johannes.

Ludovicus, qvi tamen aliqvibus non est filius, sed frater Johannis.

H[illegible]us, qvem aliqvi faciunt Eberhardi non patrem, sed filium.

Eberhardus, qvem aliqvi faciunt Johannis, ut diximus, filium.

U[illegible]icus cum magno pollice, qvem aliqvi faciunt Eberhardi ex Johanne filio nepotem.

Eberhardus illustris, ex utero materno sectus, rixosus.

[illegible]us, qvi Tubingam emit à palatinis Tubingensibus. Ob. 1344.

Eberhardus contentiosus, der Greiner. *Ob. 1392.*

[illegible]us, ante patrem ad VVillam cæsus. Obiit 1388.

Eberhardus mitis, factus dux Teccensis per dotem uxoriam. Ob. 1417.

Eberhardus junior, comes Mompelgartensis per uxorem. Ob. 1419.

U[illegible] adamatus, Stutgardiæ, à Frid. Vi-[illegible] palatino captus. Ob. 1480.

[illegible], dux III. ob tyrannidem in car-[illegible] defunctus.

Eberhardus barbatus, ob adulterium pulsus à Maxim. I. dux II.

Ludovicus in Uraco, emit Balin[illegible]am, Dut[illegible]lingam & Blabyrium à comitibus Hel[illegible]en-steiniæ.

Eberhardus probus, dux I. VVurtenb. Acad. Tubing. fundator.

[illegible], dux IV. à [illegible]dera[illegible] Sve-[illegible] anno 1519 pul-[illegible] à L[illegible] [illegible] Philippo re-[illegible] contra [illegible] defen-[illegible] 15[illegible].

[illegible], dux V. Ob. 15[illegible]8.

[illegible], dux VI. [illegible] 1[illegible]3.

Georgius, comes Momp. ob 155[illegible].

Fridericus, dux VII. VVurtenb. Ob. 1608.

Joh. Frid. dux VIII. ob 1628.

Ludov. Frid. com Momp.

Julius Frider. [illegible] Breng Weilingë.

Philip. Fr[illegible] [illegible].

Achille[illegible] [illegible] b[illegible] 1[illegible]31.

Magnus [illegible] [illegible] an. 1622 c[illegible].

[illegible].

[illegible] Ana[illegible] ducis [illegible].

Frid. [illegible] [illegible].

Eberhardus dux IX.

VVilhel-m[illegible] Lud.

Henricus.

Georgius.

Job. Frider.

VIII. gener.

Leopold. Fridericus, Job. Friderici ducis [illegible]nulphus.

Sveo Martialis Edel-grinatius.

Jul. Pere[illegible] phor.

Manfredus Chrysto-[illegible].

Silv. [illegible] rod.

Silv. [illegible] rot[illegible].

R[illegible]ricus. Ferd. Ca-[illegible].

XXIV. Sufficit etiam mihi, si concise & breviter [illegible] *mihi exposueris.*

Illos alii deducunt ex comitibus Habspurgensibus; alii [illegible] Veronensi comite, qvem cum Friderico Barbarossa ex [illegible] venisse, ductaq; Juditha, ultimi comitis Badensis fili[illegible], titulum [illegible] Badensis & principis imperii accepisse, & præterea comitatum [illegible] cum, ducibus Zeringiæ ab imperatore ademtum, meruisse aju[illegible]. [illegible] ejus, Hermannus parvus, cum anno CIↃCLXX. decederet, alteri fi[illegible] chionatum Hochbergicum reliqvit, à qvo continua ge[illegible] gici marchiones descendunt, qvi per conjugia, imperii bene[illegible] tum etiam Retelensem & Neocomensem adepti sunt. Tandem [illegible] ex illis ultimo, anno superioris seculi III. defuncto, Badenses [illegible] tanqvam agnati proximi, omnes illas provincias adiere. Alter [illegible] parvi filius, Hermannus III. marchio Badensis, est pater H[illegible] IV. qvem supra diximus, Friderico bellicoso, Austriæ duce, cæso, Au[illegible] propter uxorem Gertrudin vendicasse: filiumq; ejus Frideri[illegible] Austriæ dictum, cum Conradino, duce Sveviæ ultimo, & h[illegible] apolitani, jussu pontificis à Carolo Andegavensi capite ple[illegible]um. [illegible] autem Hermanni III. filio Rudolpho haud interrupto ordi[illegible] Hermannus V: Rudolphus senior: Rudolphus Wecker: Fri[illegible] dolphus magnus: Bernhardus: Jacobus: Carolus: Christ[illegible] tantum paternum dominium Hochbergico marchionatu, [illegible] Philippi devoluto, sed & Larensi atq; Rotomagensi ditionibus au[illegible] mus, relicta veteri arce, Badenam migravit. Qvi ex eo p[illegible] patet ex Tabella subjecta.

GENEALOGIA MARCHIONUM BADENSIUM.

Hermannus, Veronensis comes, ex uxore Imutha, ultimi Badensis comitis filia, Marchio Badensis & comes Hochbergensis.

Hermannus II. [illegible] Ob. [illegible].

[illegible] marchio Hochberg. [illegible] Brisgoiæ.
[illegible]
[illegible] antiquus.
[illegible], dux Rudolphi imper. [illegible] Ottocarum.

[illegible] Rudolphus.
[illegible]. Henricus, dominus Retelensis.
[illegible], ob. [illegible] Rudolphus.
[illegible] Rudolphus.
[illegible] VVilhelmus.
[illegible] Ludolphus, Landgrav. Brisgoiæ & Sausenbergæ, dominus in Badenvveiler.
Philippus, gubernator Massiliæ. Ob. 1503.
Joanna, uxor Ludovici, Aureliani ducis.

Hermannus III. marchio Badensis, cujus uxor Irmengardis Brunsv.

Rudolphus.
Hermannus V. ob. 1281.
Rudolphus senior.
Rudolphus VVecker.
Fridericus.
Rudolphus Magnus, ob. 1372.

Hermannus IV. qui ob uxorem sibi Austriam venditavit, ob. 1248.
Fridericus, dux Austriæ, capite plexus cum Conradino anno 1268.

Bernhardus, comes Spanheimensis & Marchio Badens.
Jacobus, ob. 1435.
Carolus, sororius Friderici III. imp.
Christophorus, heres Philippi Hochbergici, ob 1515.

Bernhardus Badenæ.
Christophorus, Philibertus. gener Gustavi, Philippus. regis Suec.
Eduardus fortunatus ab Ernesto Frid. pulsus, in exilio Bruxellis ex uxore, domini ab Eick filia, progenuit [illegible], quibus Fridericus Durlacensis anno 1622. per sententiam Cæsaris restituit marchionat. Badensem.
Joh. Carolus.
Gustav. Christoph.
VVilhelmus Badensis.
Albertus. Ferd Maximil. Leopoldus VVilh. Philip. Sigism. VVilhelm. Christo[illegible] [illegible] Hermann. Bernhard.

Ernestus Phorzemii.
Bernhardus. Albertus
Carolus, conditor arcis Durlacensis.
Georg. Fridericus in pugna VVimphena cæsus.
Jacobus, [illegible] [illegible]atum.
Ernestus Fridericus.
Jacobus, præses colloqui Badensis, desiit ad [illegible] XXV
Fridericus Dur[la]censis.
Carol. ob. 1625. [illegible] [illegible]cus.
Christophorus, anno 1632 ad Ingolstadium globo [illegible] regis Suec[illegible].
Fridericus. Frid Ma[illegible]gnus.
Gustavus Adolphus.
Fridericus. [illegible]stavus.
Car. Ma. Carolus Gu[stavus].

XXV. Subsiste paulisper, & ad Landgravios L[illegible]chtenbergenses, qui [illegible] ab occidente accolunt, respice, eorumq; genealogiam [illegible].

Primus Landgraviorum à Leuchtenberg vocatur [illegible] dus, qvi anno cIɔccxx II. defunctus est. Eum seqvuntur, Gebhardus II. Fridericus senior: Fridericus II. Ulricus senior: Johannes, Caroli IV [illegible] sticus & consiliarius, à qvo in eum Bohemicæ fodinæ metallicæ [illegible] tæ. Hic Johannes comitatum qvoq; Hallensem, ultimo comite [illegible] sine liberis defuncto, à Wenceslao imperatore in feudum accepit, [illegible] à majoribus partim oppignorata, partim distracta, atq; d[illegible] recuperavit & auxit. Frater ejus Ulricus stemma propagavit. [illegible] bula erit manifestior.

GENEALOGIA LANDGRAVIORUM LEUCHTENBERGENSIUM

Gebhardus.
Gebhardus II.
Fridericus senior.
Fridericus II.
Ulricus senior.

Ulricus II. — *Johannes I.*
Albertus.
Leopoldus, Amberga vicedominus. — *Sigaftus.* — *Johannes [illegible]*
Fridericus. — *Johannes III.* — *Georgius I.* — *Georgius [illegible]*

Johannes, à Maxim. I. proscriptus. — *Ludovicus I.*

Georgius pa[illegible], ob. 1554. — *Christophorus, [illegible] calc[illegible]o c[illegible]*
Lud. Henricus, ob. 1[illegible].
Georgius Ludovicus

Wilhelmus. — *Georg. Fridericus.* — *Mechtildis, ux. Alberti Bavari.*
Maxim. Adamus.

XXVI. Qvinam sunt illi duces Clivenses, Juliacenses & Bergenses, [illegible] dixisti tandem in patriam remeaturum?

In confinio Galliæ & Germaniæ, ubi sedes Ambronum & M[illegible] rios comites & dynastas præprimis eminuere jam multis ab[illegible] de & Cliviæ. Circa annum Christi Iɔcc. Theodoricum comitem Cliviæ, [illegible] ad f[illegible] am Romanam retulisse dicitur, duxit Beatricem, [illegible] am [illegible]dem, d[illegible] N[illegible]. Illa, defuncto Theodorico & [illegible] seu [illegible] dum Caroli [illegible] m[illegible] transtulit jura & [illegible] Cliviæ [illegible] [illegible] est ducum Cliviæ, Mont[illegible]

pals

COMITES CLIVIAE.

7[illegible]. ÆLIUS GRACILIS & BEATRIX. 22

7[illegible]. THEODORICUS F. cujus uxor fuit Ida, Caroli Martelli neptis, comitissa Hannoniæ. 25

7[illegible]. REINBOLDUS F. cujus uxor fuit Isabella, comitis Arduennæ filia, tempore Pipini, regis Galliæ. 10

7[illegible]. LUDOLPHUS F. aliis dictus Cuno, tempore Caroli M. cujus uxor Adelheidis, ducis Aqvitaniæ filia. 18

77[illegible]. JOHANNES F. gener Michaelis Curopalatis, imperatoris Constantinopolitani, per Constantiam uxorem. 12

790. ROBERTUS F. cujus uxor Garina Lotharinga. Bella gessit cum Westphalis & Frisiorum duce Castardo. 8

798. BALDUINUS Fr. duxit Hildegardin, Ludovici Pii imp. neptem, & à socero illi concessa est Twente, dynastia in Transisalania. 32

COMITES CLIVIAE.

830. LUDOVICUS F. liberalis in condendis ædibus sacris. 4

[illegible]4. EBERHARD Fr. gener Ludovici, ducis Bavariæ, cessit comitatum Teysterband, sub novo nomine comitatus Altenæ, fratri juniori Roberto. 8

[illegible] LUDHARD F. gener Arnolphi imp. per uxorem Bertham.

BALDUINUS II. F.

ARNOLDUS F.

SIGMAN F. ob. anno 10[illegible]4.

CONRADUS F. cujus tempore comitatus Cliviæ in comitibus [illegible] est [illegible] tempe [illegible].

THEODORICUS II. F.

THEODORICUS III. F. cum Godefrido Bullionen tempore Henrici IV. imp. in bello sacro [illegible] in Palæstinam.

AR-

COMITES ALTENAE, MONTIUM ET MARCAE.

ROBERTUS, tertius Balduini filius, frater Ludovici & Eberhardi, comes Altenæ.

THEODORICUS F.

ADOLPHUS & EBERHARDUS monachus F. conditores arcis in monte Wolfeshagen & arcis Aldenburgensis juxta Coloniam: & ab hoc tempore dicti sunt COMITES BERGÆ seu MONTIUM IN DUSSELDORF.

COMITES MONTIUM ET MARCAE.

ARNULPHUS, Adolphi filius.

CONRADUS F.

ADOLPHUS F. cujus frater Bruno fuit archiep. Colon.

COM. MONTIUM.

ENGELBERTUS F.

ADOLPHUS F.

ENGELBERT F.

ADOL-

COM ALTENAE ET MARCAE

EBERHARD F.

cujus unus frater

ARNOLDUS II. Fr.

THEODORICUS IV. F. probus, cum Friderico Barbarossa in Palæstinam profect⁹.

ARNOLDUS III. à partibus Ottonis contra Philip. imp.

ARNOLDUS IV. F. defunctus in Syria.

THEODORICUS V. F.

THEODORICUS VI. F.

THEODORICUS VII. F.

THEODORICUS VIII. F.

THEODORICUS IX. F. gener Alberti imp.

OTTO F.

THEODORICUS X. Fr. pius.

JOHANNES Fr. ἄπαις.

MARIA EDELINA, alias Margareta, Theodorici X. filia, nupta Adolpho seniori, comiti Marcæ.

ADOLPHUS fil. qvi cum anno 1174. sine prole decederet, soror ejus nupsit Wilhelmo Juliacensi: qvi se pro herede gessit, & titulum comitis Juliac. & Montium in posteros propagavit.

COM. JULIAC. ET MONT.

N. SOROR ADOLPHI, uxor Wilhelmi, comitis Juliacens.

GERHARD F.

WILHELMUS F.

[illegible] Arnoldi [illegible] chiep. Colon. [illegible] gelbertus [illegible] Montium.

EBERHARD F. [illegible] re [illegible]

FRIDERICUS F. [illegible] post [illegible] ju[illegible] fratre [illegible] no & Adolpho [illegible] archiep. Colon.

ADOLPHUS F. [illegible] primus [illegible] mes à Marca [illegible] gledo alterum [illegible] postquam [illegible] Marcæ [illegible]

ENGELBERT F. [illegible] prius [illegible] no 1?7[illegible] in [illegible] ri [illegible] ce captivus [illegible] troitem [illegible]

127? EBERHARD [illegible] defunct.

1?7? ENGELBERT F. [illegible] F. cujus [illegible] [illegible]

COM. JULIAC.

GERHARD F.

WILHELMUS F. primus dux Juliac. creatus anno 135?. & per uxorem Reinholdi, ducis Geldriæ, dux Geldriæ: qvem proprii filii captum detinuerunt, donec ab amicis liberaretur.

WILHELMUS & REINHOLDUS [illegible] sine prole [illegible] Horum [illegible] cerum

COM. MONT.

ADOPHUS F. ab archiep. Colon. qvem captum dimiserat, per insidias captus & caveæ usq; ad mortem inclusus, ob 12??.

WILHELMUS F.

GERHARD F.

WILHELMUS F. primus dux Montium anno 1?? 9 creatus.

DUCES MONTIUM ET JULIAC.

ADOLPHUS F. qvi se here-

[illegible] Ger- [illegible] [illegible], JOHANNA, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

hereditate gessit Geldriae, [illegible] a Johanne [illegible], [illegible] tamen Juliaci [illegible] post Wilhelmi & Juliaci fata.

GERHARDUS, Adolphi sive frater, sive ex fratre nepos, diu bella gessit cum Johanne Eg[illegible] [illegible] jus cessit in Geldriam duci Burgundiae Carolo.

WILHELMUS F. Alberti elect. Brand. gener.

MARIA F. nupta Johanni III. duci Cliviae, unde natus Wilhelmus, pater ultimi ducis Juliac. Cliv. & Mont. qui decessit anno 1609.

1360. ADOLPHUS senior F. archiepisc. primum Colon. deinde post Theodorici X. ejusque fratris Johannis, comitum Cliviae obitum, ducta Maria Theodorici X. filia, comes Cliviae, princeps imperii a Carolo IV. factus.

1394. ADOLPHUS F. dux Cliviae primus a Sigismundo imp. factus, Wilhelmum ducem Montium in bello captum [illegible] & Lewenburg cessit, pater X. liberorum.

1449. JOHANNES I. Susatum, urbem Westphaliae, archiepiscopo Colon. extorsit; & quia comitis Nivernii in Gallia Johannis filiam Elisabetam duxerat, socero [illegible] herede masculo defuncto, alterum ex suis filiis Engelbertum [illegible] XII. ducem Nivernii creavit.

DUCES CLIV. JUL. ET MONT.

1481. JOHANNES II. F. [illegible], a patribus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cujus [illegible] [illegible] Friderico III. imperatori anno [illegible] Alberto duci Saxoniae [illegible] [illegible] trium ducatuum in casum [illegible] [illegible].

1521. JOHANNES III. F. [illegible], ducta Maria filia

DUCES NIVERNII

ENGELBERTUS F.

CAROLUS F.

FRANCISCUS F.

HENRICUS F. [illegible] [illegible].

HENRICA, [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] herede Wilhelmi, ducis Juliacensis & Montensium [illegible], trium ducatuum titulum sibi usurpavit. Unam ejus filiam Sibyllam duxit Johannes Fridericus, elector Saxon. alteram [illegible] Henricus VIII. rex Angliæ ductam repudiavit. In pactis dotalitiis Sibyllæ hoc cautum fuit, ut deficiente prole mascula domus [illegible] succederet.

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

1339 WILHELMUS F. [illegible] Carolo, ultimo duce Geldriæ, [illegible] tanquam proximus agnatus, [illegible] Caroli V. [illegible] & hereditate [illegible] Burgundi [illegible] [illegible]. Juvenis adhuc nuptias cum Johanna [illegible] Galliæ regis Francisci è sorore Margareta, Navarræ regina [illegible], puella undecim annorum, celebraverat: [illegible] post aliquot annos ducenda, negata est: & [illegible] Vendumensi, familiæ regiæ principi, [illegible]. Wilhelmus [illegible] postea duxit Mariam, Ferdinandi, regis Hungariæ & Bohemiæ, postea Cæsaris filiam: & [illegible] Carolo V. [illegible] anno [illegible] obtinuit, ut, si filius non [illegible] filiæ superessent, omnes ipsius ducatus & feuda illis [illegible] redibus concederentur. Genuit autem [illegible] filias, [illegible] duos filios, Carolum, qui Romæ anno [illegible] [illegible] est [illegible] Albertum [illegible] Herculis [illegible] & Johannem Wilhelmum, qui successit.

1592. JOHANNES WILHELMUS F. [illegible] [illegible] pene [illegible] [illegible]. Deinde duxit primo [illegible] marchionis Badensis [illegible] liberis [illegible] & illa defuncta, Antoniam Lotharingam [illegible] [illegible] prole extinctus, [illegible] [illegible] [illegible] Genealogicarum [illegible]

Adolphus, primus dux Cliviæ.
Johannes I. pater Johannis, comitis Nivernensis in Gallia.

Johannes II. [illegible], dux Cliviæ. | *Engelbertus, dux Nivernensis.*
Johannes III. cum [illegible] ulti- | *Carolus, dux Nivernensis.*
[illegible] Iuliæ, & Montium.

Franciscus. | *Henricus.* | *Henrietta, ux. Ludovici Gonzagæ.*
Carolus, dux Mant. & Nivernensis.

Wilhelmus, dux Cliv. Iul. Montium, gener Ferdinandi I. Imp.
Sibylla, ux Joh. Frid. elect. Sax.
Anna ux Henrici VIII Gall.

Johannes Wilhelmus [illegible] ultimus.
[illegible]

Maria Eleonora, primogenita, uxor Alberti Friderici duc. Prussi. [illegible]
Anna, uxor Phil. Ludovici Palatini Neoburgici, [illegible] fratri su- perstes.
Magdalena, ux Johannis I. Palatini Bipontini [illegible] superstes.
Sibylla, ux. Caroli Austriaci marchionis [illegible] filii Ferdinandi archiducis, [illegible] potius Ferdinandi.
Carolus
Carolus.
Franciscus.

Anna, uxor Joh. Sigismundi El. Brand.
[illegible] Joachimi Friderici El. Brandenb.
[illegible] Christiani [illegible]
Magdalena ux. Christiani [illegible]
Sibylla, ux [illegible], ducis [illegible]
Leonora ux Joh. [illegible]
Magdalena Sibylla, ux Joh. Georg. [illegible]
Wolfgang Wilhelmus in Neuburg.
Phil. Wilhelmus, gener Sigismundi regis Pol.
Otto Henricus.
Augustus in Sulzbach.
Joh. Fridericus in [illegible].
Joh. II. Administrator, Elect. Palat.
Frider. Casimirus.
Joh. Casimirus, gener Caroli IX. regis Suec.
Carolus Gustavus [illegible]
Adolphus Johannes.

Elector Saxoniæ, Johannes Georgius, [illegible] feudum imperii vacuum [illegible] ad sese devolutum, a Rudolpho II. [illegible] cum Sibylla, Wilhelmi duci Cliviæ, Juliaci & Montium [illegible] derico electori Saxoniæ nubebat, pacta [illegible] cta, ut per masculæ prolis defectum feuda [illegible] xonum transirent. Quia autem [illegible] duci, sorores, ex Wilhelmo & Maria [illegible] tu, Maria Eleonora, Alberto Friderico, duci Borussiæ, [illegible] pacta dotalia essent [illegible] ta fuerat [illegible] [illegible] burgico, Johanni Sigismundo nupta, [illegible] Ludovico, comiti Palatino Neoburgico, mater [illegible] Ottonis Henrici, Augusti & Johannis [illegible] tertia Magdalena ex Johanne, comite Palatino [illegible] aliis, Johannem Casimirum, genitorem Caroli [illegible] Caroli Gustavi, heredis regni Sueciæ, & [illegible] Carolo Austriaco, Ferdinandi II. imperatoris nepoti, [illegible] nupsit: ideoque [illegible] [illegible] Imperator Rudolphus [illegible] [illegible], donec causa [illegible] [illegible]

[illegible] Bataviorum & Gallorum est obsessum & deditione receptum. [illegible] alia loca [illegible] occupa[illegible] & [illegible] Germaniæ Protestantes [illegible] quod [illegible] Catholic[illegible]. [illegible] inter ceteras [illegible] Juliacum & alia oppida, [illegible] inde [illegible] & illa conjunctim possidenda & [illegible] tradidit Brandenburgico & Neoburgico. Cumque Mulhemium illi, Coloniensibus [illegible] & [illegible] ejusdem [illegible] Spinolæ [illegible] [illegible] subsidium quæreret, [illegible] ad partes Romanæ religionis [illegible] [illegible] elector ad [illegible] [illegible] Brandenburgicus [illegible] & Neoburgicus [illegible], Juliacum [illegible] & [illegible] quæreret, & præterea [illegible] [illegible] opposuerunt. Interim, ad quos pertine[illegible] [illegible] fructum, multum damni perpe[illegible] [illegible] Brandenburg. elector, Georgius Wilhelmus, & [illegible] Wilhelmus, Neoburgicus, [illegible] [illegible] comitatum Clivensis ducatus [illegible] [illegible] Clivensibus & [illegible] [illegible] Juliacum [illegible] [illegible]

 electus

[illegible] anno seculi [illegible] [illegible] in [illegible] & [illegible] [illegible], ut sua sibi jura [illegible], & [illegible] [illegible] evangelicis non [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Interposuit se imperator, & arma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] permansit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt, in quo causa [illegible].

[illegible] *[illegible] Meklenburgensis [illegible] [illegible]* [illegible]

Heruli primum, pars Vandalorum, & [illegible] [illegible] [illegible] Mechlenburgiam primum [illegible]. Postea Obotritæ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ea [illegible] tempora [illegible], quibus multæ [illegible] [illegible] Romanum [illegible] sese ex patriis oris [illegible], & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Sui illis reges præfuerunt [illegible] [illegible] tempore Ottonis II. [illegible] [illegible] [illegible] qui deducunt continua serie, parum certa fide, ab [illegible] [illegible] [illegible] paternam traxerit ab Herulis in [illegible] [illegible] [illegible] & Alexandro M. in Asiam militaverit, indeque domum reversus [illegible] [illegible], quod nullo fundamento fabulantur [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ab hoc continuo ordine derivant [illegible] [illegible] [illegible]: Hotherium, anno post natum Christum [illegible] [illegible] annos tantum quinque reges imperitaverint) [illegible] [illegible] [illegible]; Dietericum: Tenerium: Albericum: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] novem regnaverint. Corsicontem: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible]: A[illegible] [illegible] pore Caroli M. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], post [illegible], cujus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Carolo M. [illegible] [illegible] tempore Ludovici I. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in regno [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] imperante, Ludovici [illegible] tempore [illegible] [illegible] qui primus [illegible] [illegible] adversus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] inter [illegible] & Pomeranos [illegible] in [illegible] quod peculiare nomen [illegible] nobili- [illegible], [illegible] tempore [illegible] [illegible] Mistaus, [illegible] Mistevoi, & [illegible] cum [illegible], [illegible] [illegible] filium [illegible] [illegible], à [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] cujus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] stirpem principum [illegible], & [illegible] [illegible] ducum Pomeraniæ simul & Mechlenburgiæ. Nam unus ejus [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], in annalibus Pomeraniæ notus: alter [illegible], qui propagavit per Godeschalcum familiam ducum Mechlen- [illegible]. Cæterum etsi Bilungus per episcopum Altenburgensem Wa- [illegible] ad Christum deductus est, cujus sororem [illegible] depellerat, atque [illegible] [illegible] ad antiquos [illegible] [illegible] uxorem [illegible]. Filii ejus, inter quos Mistlaus seu Micislaus, superstitionem [illegible] [illegible] Christianæ [illegible], [illegible] sororem, ab avunculo [illegible] [illegible] [illegible] Megalburgæ, nunc exulæ, eductam, aliasque [illegible] [illegible] [illegible]. Hedica deinde nupsit Boleslao [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt traditæ. [illegible] [illegible] [illegible] qui [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible], [illegible] Rodrigum fuisse [illegible]. [illegible] [illegible] excidium [illegible] & locus exulei erit. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], Saxoniæ & Luneburgi duce, [illegible] [illegible] & [illegible] imperatore in Itali- [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], nuptias [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] dixit, ut puellam [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] spacio, per [illegible] principes & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] ejectum in [illegible]
jam [illegible] sumus. [illegible]
[illegible] ductus, fidem Christi, quam [illegible]
[illegible] ob id a Vandalis reliquis in exilium ejecerunt, [illegible]
[illegible] profugium, apud [illegible]
[illegible], Gneum & Utonem seu [illegible], qui [illegible]
[illegible]
Godescalcum, [illegible]
[illegible]. Tandem tamen ad religionem [illegible]
apud Vandalos [illegible]
[illegible] cœperunt [illegible]
[illegible] Rostochienses [illegible]
[illegible]. Ipse Godescalcus (nam ex [illegible]
[illegible] Megapolitanorum ducum paulo altius repetenus [illegible]
[illegible] adversus Julinenses Pomeranos, paganismi [illegible]
& piraticam adversus Christo deditos exercentes, [illegible]
[illegible] ei fuit, & filiam ejus [illegible] promeruit. Sed [illegible]
[illegible] perstitere decreverant per [illegible]
runt, & episcopum Sverinensem Johannem, [illegible]
suo Radegasto immolarent. Filii quidem Godescalci [illegible]
religionis tenaces erant, Saxonum auxiliis [illegible] sed [illegible]
[illegible] Pomeranorum ducis, gener, [illegible]
[illegible] per proditionem perdidit; [illegible]
[illegible], Godescalci viduam, & [illegible]
[illegible] exercuit. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] a Rugianis [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] divisa sunt. [illegible]

[illegible], Mechlenburgia, Hollatia, Ditmarsia, parsq; Saxoniæ cessit. Ra- [illegible] sive agnatus, Rugiam & Wolgastum obtinuit, condi- [illegible] se nomen imposuit. Inter hos tamen paulo post bella [illegible], quod Rugiani sibi Lubecam, tanquam a Critone exstru- [illegible]. Henricus vero in tam remotis finibus eorum [illegible] colebat. Fit pugna prope Lubecam. Fugatur Razo. Henri- [illegible] etiam Marchiam in prædam petiit, [illegible] in illa & [illegible], Havelbergam diu obsedit. Rugiam quoq; tempore hy- [illegible] ingressus, ad [illegible] millia marcarum argenti pendenda Ra- [illegible], jamq; morti vicinus Canutum, Daniæ regem, filiorum su- [illegible] & Caguti, provisorem & regni Vandalici administra- [illegible]. Hi vero ejus filii parricidali bello inter se digladianti- [illegible], Pernicio etiam seu Svineke, Svantipolci filio, perem- [illegible] regnum regis Daniæ filius, Canutus, [illegible] dum, ab [illegible] Lothario emtione, ut ait Helmoldus, obtinuit, [illegible] Van- [illegible] posteritati peperit, exclusis Pribislao & Niclot[illegible], [illegible] fi- [illegible] tamen, cum Canutus, donũ ab imperatore reversus, ab [illegible] interfectus, fuga servari, iterum rerum potiti sunt. Sed quia [illegible] erant Christiani nominis hostes, Henricus Leo, Saxonum dux, & [illegible], marchio Brandenburgensis, in fœdus adversus eos [illegible] Vandalorum continuis bellis ferme omnes ex[illegible], [illegible] reliquias quacunq; furti occasione patibulis affixerunt; [illegible] & honestis contractibus exclusos ad Poloniæ confinia repule- [illegible] in Mechlenburgiã & Pomeraniam, [illegible] in ea [illegible] & Saxonibus, condiderunt [illegible], nobilem urbem, [illegible] episcopatum Oldenburgensem in urbem Lubecen- [illegible]. Nicolot[illegible] tamen filii, Primislaus & Wartislaus, cum fi- [illegible] [illegible] Pomeranorum occidentalium & [illegible] [illegible] restituti sunt. Et quanquam Henricus [illegible] expeditione in Pomeraniam [illegible] Demminum, Gützkoam & W[illegible]- [illegible] expugnaret & diriperet, ducemq; Pomeranorum ad [illegible] & Wartislaum, Niclot[illegible] filium juniorem, in vincula ageret, [illegible], ejus frater, [illegible] Pomeranorum societate adjutus, [illegible] [illegible], [illegible] comitatu [illegible], quem [illegible] quidem, Henrici [illegible] præfectus, hereditario jure obtinuit. [illegible] dictu [illegible] schemate.

Billungus, Obotritorum & Herulorum rex, [illegible]
ex Medea pregnans.

Micislaus.

Mistivojus

Ure seu Otto.
Gotteschalcus.

Buthue

Niclotus.

Pribislaus.

Stoislaus, conditor Rostochii, stirps ducum Megapolensium.

Wartislaus, suspendio ab Henrico Leone necatus, quod fratrem ad bellum instigasset. Niclotus.

Antipoleus - Swincke.

Henricus. Mistue. Waldemarus. Canutus.

Grimes seu Grimus. Pribislaus. Ranzo, stirps principum Rugiae. Critto, conditor Lubecae.

XXVIII *Si Mecklenburgensium [illegible] quemadmodum [illegible] pia tam [illegible] oriundi sunt, qui [illegible]*

Pribislao, qui Doberanense cœnobium fundavit, defuncto, [illegible] Burovinus, ejus filius, successit. Sed ab Henrico Leone [illegible] de in angustias redactus est, ut se, [illegible] tereetur. [illegible] Burovino [illegible] reliquit. [illegible] filii ejus [illegible] Vandalicum [illegible] [illegible] Johannes, theologus dictus, quod [illegible] princeps Megalburgi factus est. [illegible] Vandaliae, quod [illegible] [illegible]

[illegible]

DUCES MECHLENBURGENSES

PRIBISLAUS, [illegible] filius.
HENRICUS BUROVINUS, SENIOR, F.
HENRICUS BUROVINUS, JUNIOR, F. obiit anno [illegible]

[illegible] JOHANNES THEOLOGUS, princeps Megalpurgi, cujus tempore [illegible] [illegible] comes, [illegible] [illegible]. 32

[illegible]50. HENRICUS HIEROSOLYMITANUS, F. a Saracenis captus, & per [illegible] annos [illegible] servitute detentus, postea in patriam remissus. 42

13[illegible]2. HENRICUS LEO, F. patre in Palæstina captivo, feliciter & tanta cum virtutis laude patriam contra marchiones Brandenburgenses tutatus est, ut Leonis cognomine vulgo [illegible] [illegible] ducta in uxorem Beatrice, Waldemari marchionis Brandenburgensis filia, dotis nomine Stargardiam accepit, & a Danis [illegible], quod sese regibus Daniæ, stirpe Burovini in ejus [illegible] [illegible] puero deficiente, submiserat, perpetuo jure possessionem recepit. 27

[illegible]. ALBERTUS F. gener Magni, regis Sveciæ, princeps imperii a Carolo IV. imperatore renunciatus est. Idem concessit Johanni ejus fratri, cujus posteri, duces Stargardiæ vocati, [illegible] [illegible] ad Ulricum, Johannis pronepotem: quo anno [illegible] defuncto, ducatus Stargardiæ ad Alberti pronepotem, [illegible] [illegible], devolutus est. [illegible]

[illegible]. MAGNUS F. [illegible] frater Albertus, post Magni, regis Sveciæ, [illegible] [illegible], contra Haquinum ejus filium, regem Norvegiæ a Svecis in regem electus, cum possessionem regni adiret, a Margareta, Haquini uxore, regina Daniæ, cum Erico filio [illegible] [illegible] captus, post septennium tandem liber [illegible], [illegible]

PRIBISLAUS, dominus Richtenbergæ & Parcheimi.

BUROVINUS, dominus Rostochii, cæcus.

NICOLOTUS, dominus Werlorum & Vandaliæ. 1277.
JOHANNES PACIFICUS filius.
NICOLOTUS F.
JOHANNES SENIOR, F.
JOHANNES.
BERNHARDUS.
JOHANNES.
WILHELMUS, ultimus dominus Vandaliæ anno [illegible] moritur.

lytro[illegible] primariæ & nobiles matronæ [illegible]. [illegible] sam apud Mechleburgenses feuda [illegible]

1384 JOHANNES ADOLESCENS, F. cum Alberto [illegible] regis Sveciæ filio, & cum senatu [illegible] Rostochianam anno [illegible]cxix fundavit.

1423 HENRICUS PINGVIS, F post [illegible] principis [illegible] Werlicorum decessum, ditionem ejus jure hereditario [illegible] jus tempore Rostochiana civitate ob tumultum [illegible] tum excitatum ab imperatore Sigismundo [illegible] sitas Gryphiswaldum migravit, & per [illegible] [illegible]

1477. MAGNUS II. F. fundator ecclesiæ cathedralis [illegible] mortem Ulrici, ducis Stargardiæ ultimi, [illegible] patris possessionibus adjecit: ingenio, magn[illegible] dentia & aliis virtutibus magno principe dignis, [illegible] excellens.

1503. ALBERTUS, F. & frater ejus Henricus, [illegible] belli adversus Lubecenses gerendi per tres [illegible] pere: qvod tamen in cineribus [illegible] sopitum est, [illegible] Saxonia Chytræi. Cæterum Albertus, Christianum [illegible] Daniæ è captivitate redempturus, cum Christophoro, [illegible] [illegible], [illegible] anno [illegible] occupavit, [illegible] Christianum III. defendit. [illegible] sex filios [illegible] [illegible] fuit episcopus Sverinensis; Christophorus [illegible] [illegible], Carolus episcopus Razenburgensis, [illegible] [illegible] Francofurti ad [illegible] Ludovicus [illegible] [illegible]: Johannes Albertus patri successit. [illegible] [illegible] [illegible] prudentia & literarum studio [illegible] [illegible] Magnus & Philippus; sed qvi sine prole [illegible] Magnus quidem [illegible] Sverinensis ante patrem [illegible] [illegible] propter [illegible] imbecillem [illegible] [illegible] Johanni Alberto.

[illegible] JOHANNES ALBERTUS, F. princeps [illegible] [illegible] amplissimis [illegible]

[illegible] purgavit a fermento pontificio. Qui tumultus ejus tempore [illegible], describit Thuanus libro [illegible]. 29

[illegible] JOHANNES, F. pupillis duobus relictis tutorem dedit patruum [illegible] Carolum, [illegible] Razenburgensem. 16

[illegible] ADOLPHUS FRIDERICUS & JOHANNES ALBERTUS, F. [illegible] possessionibus divisis divisa habuere imperia. Ille Suerinum, hic Gustroviæ sedem fixit. Lutheranam ille religionem, quam a majoribus accepit, constanter profitetur; hic ad Calvinianorum [illegible] transiit: uterque ab imperatore proscriptus, aliquamdiu patria, quam Wallensteinius invasit, extorris vitam sustinuit. Postea armis Sveciæ & confæderatorum laribus suis restituti, sese adversus Wallensteinii machinationes omnibus viribus tutabantur. Deinde Pragensi transactioni subscripsere: quæ tamen cum nullo effectu [illegible], denuo impetum armorum utrinque sensere. Johannes Albertus obiit anno [illegible], [illegible] relicto filio Gustavo Adolpho, a patruo in religione Augustanæ confessionis [illegible]. Adolpho Friderico ex Sophia, Adolphi ducis Holsatiæ filia, sunt filii, Christianus, Carolus, Joh. Georgius & Gustavus Rudolphus; ex Maria Catharina, filia Julii Ernesti, ducis Brunsv. & Luneburgensis, Fridericus.

[illegible] Rugiorum [illegible] historia imperatorum constat, Romam esse [illegible] Longe in Pomeraniam nostram [illegible] reducendus, Rugiam [illegible] [illegible] dubito.

[illegible] falsi [illegible] parant. In historiis primus [illegible] Romanorum in occidente imperium ad se rapuit, & [illegible] Romæ imperatoris Augustuli patri, in exercitu etiam [illegible] progres- [illegible] de causa Attilæ conjunctos, Romanum [illegible] multos annos [illegible] Post [illegible] tempora [illegible] enim Ra[illegible], Ge[illegible], Grun[illegible] [illegible] in chronicis nostris [illegible] Mecklenburgicæ [illegible] primus [illegible] Vandalicis temporibus [illegible] principum catalogum [illegible] Rugiæ quondam etiam fuisse dictam [illegible] & [illegible]

nos, tam feroces, ut ultimi ex maris hujus [illegible] fidem Christi [illegible] rint. Helmoldus testatur, jam antea eos [illegible] forsse conversos, sed defecisse iterum, [illegible] [illegible] domino, sub nomine corrupto Svantovitum coluisse.

PRINCIPES RUGIANI.

A. C.

1066. I. CRITO seu CRUCO, Grini filius, Mulai nepos, [illegible] pos, Svanteboti, ducis Pomeranorum, ex [illegible] titiarum princeps, persecutor Christianorum per [illegible] rimus, Lubecæ fundator, ab Henrico, Obotritorum [illegible] quem in exilium ejecerat, dolo uxoris interfectus. [illegible]

1105. II. RAZO, sive [illegible] sive certe agnatus Critonis, [illegible] bella [illegible] Henrico, Gudescalci filio, Obotritorum duce, cum [illegible] ve ge Daniæ, & cum Henrico Leone, duce Saxonum, gessit. Lubecam, a Critone exstructam, hostibus [illegible] expulsis, in suam potestatem redegit, conditoq; ad illam Ratzeburgo, [illegible] illo urbem loco, qvo nunc floret, transponere. [illegible]

1141. III. JAROMARUS F. diu cum Ratiboro, Pomeranorum duce & Danorum regibus bella gessit, qvarum injuria [illegible] neta prorsus destructa est. Ex cujus tamen ruinis [illegible] cum Pomeranis facta, eorumq; principi Casimiro [illegible] Stralesundam condidit, & cu duobus fratribus, [illegible] lavo, ad qvem Pudbuschii barones sangvinem [illegible] Christi obseqvium sese contulit, idolumq; Svantovitum [illegible] tum abrogavit, & [illegible] coenobium [illegible] [illegible]

1212. IV. WIZLAUS F. cum Danis expeditionem adversus [illegible] & [illegible] religionem in illis locis [illegible] [illegible] Campense [illegible] [illegible]

1241. V. JAROMARUS F. [illegible] [illegible] qvod suo beneficio voluit Rugiam [illegible] [illegible] bellorum eventu restitit. [illegible]

1282. VI. WIZLAUS, F. Danorum obseqvio [illegible] Imperio Romano [illegible], Crucesignatis adversus paganos [illegible] nilis. [illegible]

1303. VII. WIZLAUS, F. Mechovini [illegible] duces Pomeraniorum, [illegible] qvo [illegible] [illegible], Regi [illegible]

[illegible] ditione, multum reluctantibus Mechlenburgensibus & [illegible], ad Wartislaum IV. ducem Pomeraniæ Wolgastanum, devoluta est.

XXX. *[illegible] tandem intremat, [illegible] quibus vera [illegible] vix animam agit, & [illegible] permittur, aut (pulchrè [illegible]) simulatur, [illegible].*

[illegible] Germaniæ loco, quem nos Pomerani jam cū vicinis Mechlenburgensibus [illegible] Codarū incolimus, Tacitus suo tempore dicit Svevos habitasse, gentem amplissimam, qvi majorem tunc temporis Germaniæ partem [illegible], sed variis nationibus, nominibusq; discreti. Cæsar eos vocat Germanorum omnium bellicosissimos, dicitq; ,qvotannis multa millia armatorum bellandi causa suis ex finibus eduxisse: reliqvos domi mansisse: [illegible] illis coluisse. hos rursus invicem anno post in armis fuisse; illos domi remansisse sic neq; agriculturam, neq; rationem, neq; usum belli intermissum: privati atq; separati agri apud eos nihil fuisse, neq; longius anno uno in loco incolendi causa remansisse. Plura sunt, quæ divus ille autor de Svevis initio qvarti libri Commentariorum scriptis digna, quæ [illegible]. Vinum, inqvit, ad se importari non sinunt, quod ea re ad laborem ferendum remollescere homines atq; effeminari arbitrantur. Publice maximam putant esse laudem, qvam latissime a suis finibus vacare agros. Hac re significari, magnum numerum civitatum suam vim sustinere [illegible]. Addit, Usipetes & Tencteros, agris a Svevis expulsos, [illegible], ut dixerint, ne deos quidem immortales iis pares [illegible]. [illegible] Svevorum in [illegible] Germaniæ Tacitus [illegible] quorum pagis [illegible] habitarint: [illegible] etiam [illegible]. [illegible] bellicosissimos [illegible] Reudignos, Aviones, Anglios, Varinos, [illegible], [illegible]. [illegible], cum [illegible], Vandalos, [illegible] Qvadis [illegible] in eadem Svevia [illegible], Ubios, [illegible]. Ad Oceanum [illegible] Svevicum [illegible] & [illegible] [illegible], [illegible] Svevorum [illegible] qvi [illegible], [illegible] Varnovia [illegible] Pomerania [illegible], conjungit Langobardos, Teutones, [illegible]

[illegible]

diacs, Ruticlios, Gy[illegible] [illegible] chiæ, Pomeraniæ & Mecolenburgiæ ve[illegible] populorum, qvi toti terrarum orbi [illegible] puta, Gothorum, Rugiorum, Teutonum. Agno[illegible] vimus, majorum nostrorum virtutem, & [illegible] cum libertati nostræ undiq; insidiæ struuntur, ad [illegible] mur, à qvibus prognatos nos esse novimus. Illos [illegible] rum robur fregit; nunqvam [illegible] sedibus expulit: q[illegible] tis diu Germaniam Cæsareis militibus [illegible] credere[illegible], [illegible] liqvis coeuntes, robustissimis qvibusq; viris collectis, [illegible] Galliam, Hispaniam, Italiam, non invaserunt tantum, [illegible] rio, ut ex superioribus manifestum est, subjecerunt. [illegible] Rugii, ut Valentinus Eichstadius, nobilis annalium [illegible] tor, memoriæ prodidit, peculiari sibi rege in his Ger[illegible] peregrinationibus creato, in Hungaria intra Danubium & [illegible] runt. Primus eorum rex Flactiretos vocatur; alter F[illegible] num Christi CCCCXL. Attilæ, Hunnorum regi, [illegible] ma hostibus intulit. Hujus Feltei filius fuit Zu[illegible] tor ille Romæ notissimus. Verum cum littora [illegible] sidio nudati, absentibus inde Svevis, Heneti & S[illegible] num DL. progressi, trajecta Vistula & Odera, [illegible] Reges illi duo erant, Lechus & Zechus, qvos ex [illegible] heroica nomina sibi adhuc esse credo. Lechus, [illegible] emissis, Pomeraniam, Marchiam & Mechlenburgiam [illegible] qvos incolas admodum afflixerunt. Ideoq; illi partim [illegible] populos, partim in Vindelicia & Rhætiam profugere [illegible] ille maritimus tractus ad mare Balthicum seu [illegible] completus est, linguaq; Teutonum abolita, Hene[illegible] invaluit. Nec minores expeditionis suæ successus Ze[illegible] Bohemia & Silesia occupata, in meditullium fere G[illegible] gentes induxit. Nondum tunc temporis imperium Fra[illegible] quam, qvantum potuit, defendebat. Potentiori [illegible] [illegible] inveniebatur, qvi Henetos sedibus [illegible] [illegible] subditos habere, validius sibi [illegible] Apud Pomeranos [illegible] Gryphiorum, [illegible] [illegible], & Gryph[illegible]

aliis urbibus excitatis, nova genti pressæ fulcra qværebantur. Hos Gryphios dominos qvanqvam pleriq; ab antiqvissima stirpe Polonorum deducunt, ex reliqviis tamen Svevorum eos ortos esse, verisimile est. Tandem imperio Romano ad Germanos devoluto, Henrici & Ottones lacerata Germaniæ viscera miserati, remedium illis adversus Sarmatas qværebant: qvi tamen tam pertinaciter locis semel occupatis inhæserunt, ut ad nostra usq; tempora illorum moribus & lingvæ Cassubia, Lusatia, Bohemia & alia loca serviant. Qvam autem hæc nostra patria antiqvitus sub ipsis etiam Henetis floruerit, superba in illa emporia, olim celeberrima, nunc penitus eversa testantur. Vineta, mercibus & negotiationibus in insula Usedomia locuples, nihil non jucundi & rari habuit, Gothis eam simul & Vandalis & Saxonibus incolentibus. Sed tempore Conradi II. imperatoris, inundatione à continente avulsa, corruit. Hujus vestigia adhuc in mari tranqvillo cernuntur, qvæ qvondam Philippus I. dux Pomeraniæ navigio adiit, vidit, & demissis perticis longis notavit, invenitq; formam ejus in specie dimidiatæ lunæ obliqvatam, in longitudine dimidii milliaris Germanici, latitudinem paulo minorem. Vineta submersa, Julinum in insula Wollinensi, translato eo emporio, ita opibus & amplitudine succrevit, ut nulli Europæarum civitatum cedere crederetur. Vim regum Daniæ aliqvoties sustinuit: ipsum Svenonem regem bis cepit. Christo, ad qvem conversus fuerat, nuncium misit: tandem pœnas impietatis & fastus luit, in cineres à Waldemaro anno cIↃCLXXIII. redacta. Ancona etiam & Carentia, idolis Svantovito, Rugevito & Porovito, apud Saxonem Grammaticum libro XIV. copiose descriptis, notatæ, in Rugia admodum floruerunt. Sed & illas Danica bella everterunt. Non pauci qvidem in Pomeranis ad Christum convertendis multum operæ impenderunt: sed radices superstitionis animis alte insederant. Ideoq; omnis piorum conatus pertinaci errorum amore eludebatur. Conversari tamen cum Christianis placuit, in qvibus morum erat elegantia & sapientiæ studium. Sic cum Henricus Auceps imperator ludis eqvestribus, qvos torneamenta vocant, Germanicam nobilitatem exercere constituisset, primo ludo, Magdeburgi habito, Barnimus ex antiqvo Gryphiorum genere, cum filio Wartislao & Rugianorum principe Wizla interfuit. Militaverat antea imperatori adversus Hungaros, & suam ei fidem probaverat: eamq; ob causam, etsi paganus, Germanus prorsus erat. Verisimile crediderim, familiari cum Christianis principibus conversatione eum didicisse ritus Christianos, præser-

tum, qvia Christianorum ceremoniis interfuit: sed later suos ab [illegible] superstitione discedere ausum non fuisse. Reliqvos in Germania Henetos Otto I. imperator non uno prælio ad Christi obseqvium [illegible]. Sed cum novellæ ecclesiæ exactionibus & tributis Saxonum [illegible] bantur, ut Helmoldus testatur, in paganismum omnis Henetorum [illegible] lapsa, LXXX. amplius annos jugo Christi collum subtraxit, nec [illegible] salutis reduci potuit, qvam Henricus Leo & Albertus U[illegible] ditionibus sapere illos docerent. His igitur turbis & Pomerania [illegible] ta fuit, & apud Julinenses atq; Vineta[illegible] lege cautum fuit, ne qvis adve[illegible] rum Christianismi mentionem faceret. Nec Principibus erat [illegible] res Salvatori aperire. Barnimus, qvem antea nominavi, filiam [illegible] Bennoni, Saxoniæ duci pientissimo, elocavit: & ex ea avus B[illegible] factus est. Uxorem credo aut Christianam Benno accepit, aut ipse Christianus ductam ad fidem pertraxit. Nec hoc pietatis [illegible] est Barnimus. Sed qvia omnis Henetorum gens in apostasiam [illegible] tur, factum est, ut ejus nepotes Christum ignorarent. [illegible] est, qvem historiarum monumenta nominant, Svantiborus. [illegible] in monasterio Olivensi prope Dantiscum, à ducibus P[illegible], Mestibojus fuisse legitur: ex cujus filio Bogislao Svantiborus [illegible] Mestibojus igitur sive ad Barnimum sive Wartislaum, qvi ludis [illegible] bus Magdeburgi interfuerunt, referre potuit originem. [illegible] profundis tenebris immersa latent, qvæ tamen cum aliis Po[illegible] qvitatibus & ornamentis in annalibus nostris P[illegible] sumus. Annales Polonorum, & præprimis, qvos Stanislaus [illegible] psit, testantur, circa hæc tempora, anno videlicet à parta [illegible] tes Vandalicas tributa, qvæ hactenus dederant, Mi[illegible]lao regi [illegible] [illegible]avisse, & jugum Polonicum excussisse, interq; eos, qvi de[illegible] [illegible] Pomeranos, Lubecenses & Camenc[illegible] seu C[illegible]. [illegible] [illegible] est, & Micislaus, Hungarorum auctus copiis, qvas Bela, Stephani regis frater, rex postea factus, secum adduxerat, Pomeraniam invasit. Illi non segniter signa contulerunt. Sed [illegible] eorumq; dux (forsan Bogislaus, Svantibori pater) in prælio [illegible] [illegible] Bela aliqvandiu Pomeraniæ orientali præfuit, & [illegible] [illegible] docuit, ipsumq; Svantiborum sacris Christianæ religionis [illegible]. Sed [illegible] primum ad regnum Hungariæ revocabatur, [illegible] [illegible] penitus [illegible] dominio excusso, ipso etiam Christo, [illegible]

cum

ERANIAE.

Caroli M.

seu Ratibor, tempore Ludov. I.

nirus à Saxonibus captus.

islaf, inter Slavos.
uxor Bennonis, stirps ducum
XON. LAVVENBURG.

Hodica, ux. Boleslai ducis.

Grimm, stirps principum RUGIÆ.

tto, in Mechlenb. & Marcb.
us, stirps ducum MECHLENBURGIÆ.

Svantipolcus I. ob. 1120. Bogislaus in Pomerellia. Subislaus I.

Samborus. Subulaus II. Mestovinus I ob. 1150.

Svantipolcus III. Ratibor. Sambor. VVartislaff. HELENA, ux. Vladislai III. ducis Polon.

VVartislaf. Mestovinus II.

Stetini.
m. III.

cruciferi. PRIMISLAUS.

VII. Svantibor III.

olpa. Bogul. VIII. Otto II. Casim. VI. PRIMISLAUS, rex Pol. qui Pomeren... accepit post Mestovinum II.
Sec. Bogisl. IX. ob. 1448. Joachim. I.
.1459. Otto III. ob. 1464. cujus hereditatem adiere Eric. II. & VVartislaus X.

rtislaus X. ob. 1478.

bor V. Erdmannus.

Barnim. XI.
Bogislaus XII.

o. Ernest. Ludovicus VVolgasti, ob. 1592.
Philip. Julius, ob. 1625.

1622. Anna, ux. Ern. duc. Crojani.
Bogisl. Ernestus, dux Croji

cum hostibus Deum coleret, ejurato, res magnas adversus Polonos & Danos gessit, potentissimus Slavorum, Vandalorum, Cassubiorum & Luticiorum princeps, Critonis, Oborritorum jam & Vandalorum regis, socer. Ejus tempore Otto, episcopus Bambergensis, lingvæ Vandalicæ non ignarus, qvam in aula Polonica didicerat, Pomeranorum conversationem meditari cœpit. Sed temporis opportunitatem captans, rem paulisper prorogavit. Interea Svantiborus sive à suis ipsius subditis, qvos paulo durius habuerat, captus, sive à Polonorum duce Boleslao Crivousto prælio victus & abductus est. Certis conditionibus dimissus, paulo post anno cIɔcvii. vitam cum morte commutavit. Filios qvatuor reliqvit, qvi, Pomerania inter se divisa, pacto, qvod pater cum Polonis inierat, sese indignos rati, urbes, qvas passim Poloni in Pomerania ulteriori occupaverant, & Uledomiam, qvam Dani, in auxilium à Polonis vocati, sibi vendicaverant, recuperarunt, factaq; tandem pace cum hostibus, in id unice incubuerunt, ut subditis Christus innotesceret. Ipsi enim jam religionis Christianæ veritatem didicerant, & baptismo suscepto à paganis secesserant. Sed metu populi publice in religione nihil innovare audebant, donec per Ottonem, episcopum Bambergensem, qvi anno cIɔcxxiv. in Pomeraniam venit, idolorum cultus penitus aboleretur, rem Boleslao Poloniæ duce, ipsis etiam Pomeranorum principibus strenue procurantibus, ut Cramerus in ecclesiasticis Pomeraniæ Chronicis copiose docet. Nos antequam, qvæ post hæc in Pomerania gesta sunt, explicemus, seriem prius omnium ducum Pomeraniæ subjiciemus.

GENEALOGIA DUCUM POMERANIAE. (‡)

Svantiboro defuncto, qvatuor ejus filii patrias terras in duas diviserunt partes. Wartislaus & Ratiborus citeriorem Pomeraniam, à Cuslino loco & Chollenbergæ seu montis Chollen radicibus ad Marchiam usq; & Megapolin excurrentem, occupaverunt: Bogislaus & Svantipolcus ulteriorem, qvæ ad Vistulam protenditur, sortiti sunt: illi, lingva & moribus Saxonum assvetis, pedetentim imperii Germanici legibus adsvescebant, filiiq;, Wartislaus, Bogislaus & Casimirus, ab imperatore Friderico in castris ad Lubecam anno cIɔcLxxxi. in senatum imperii adsciti sunt: hi vero in vernaculæ lingvæ Slavonicæ usu & moribus Henetorum pertinaciter perstiterunt, & cum Polonis, Danis & Cruciferis subinde bella gesserunt.

Inter illos Svantipolcus I. à Boleslao Crivousto, Poloniæ duce, captus, ac vinculis ad mortem usq; detentus est: Svantipolcus III. [illegible] ulturus, Boleslai nepotem, Lescum album, è balneo extractum [illegible] Subislaus Olivæ monasterium anno cIↄcLXXX. & qvinqvennio post [illegible] scum, arce Dantiscana, qvam Dani illic locorum prius exstruxerant, expugnata, condidit: Tres Mestovini I. filii, fratres Svantepolci III. Warcislaus, Samborus, Ratiborus, ordini Cruciferorum, cui sese junxerant, partem Pomeraniæ, qvæ sibi debebatur, dederunt. Nata inde diuturna bella, Cruciferis donatas terras tuentibus, Wartislao III. & Mestovino jure hereditates eas repetentibus. Tandem Mestovino post Wartislaum anno cIↄccxcv. sine heredibus mortuo, utut principes occidentalis & ulterioris Pomeraniæ tanqvam proximos agnatos constituerat successores, subditi ejus (tantum potest simultas ex dissimilitudine lingvarum, morum & legũ) spretis legitimis dominis, sub qvibus noverant per [illegible] Vandalicas gentes à commerciis exclusas fuisse, Primislao, Poloniæ duci, se submisere. Nata & inde cruenta bella. Pomeraniæ duces jus suum armis persequebantur. Polonus, qvi suo se patrocinio submiserant, acriter tutabatur. Marchiones etiam Brandenburgici in auxilium vocati, [illegible] terrarum sibi vendicabant. Tandem Cruciferi nobilissimum Pomeraniæ orientalis tractum circa annum cIↄcccxIII. Borussiæ adjunxerunt, [illegible] regione Pomeraniæ ducibus relicta, qvæ à Stolpa sese versus occidentem porrigit. Qvi plura de his patriæ meæ rebus scire desiderat, Chronicon meum de Pomerania qvondam conscriptum consulat: in qvo, tanqvam in primo meo conatu, antiqva Pomeranorum ornamenta eruendi, ne qvid dissimulem, inter tumultus bellicos, qvi tunc omnia turbabant, nec bene potuere omnia indagari, nec satis accuratę describi. Hac de causa in illo inveniuntur, qvæ non omnibus satisfaciant, præsertim in familiis nobilium consignandis. Sic in gente Guntersbergiorũ pro uno duos Matthias posuere unum seniorem, consiliarium & Capitaneum Pyrizensem; alterum juniorem, præsidem archidicasterii & Decanum. Sic qvum in Pomerania eqvites varie distingvantur, facile fieri potuit, ut una atq; altera familia [illegible] eo non recte locaretur. Sunt in illis aliqvi, qvi jura castri habent, [illegible] tribunal in archidicasteriis principum agnoscunt, qvorumq; nomine feuda nobilia aliis nobilibus subinfeudatis seu subvasallis conferunt. Sunt alii, qvi coram judicibus & præfectis provincialibus in prima instantia causas agunt. Alii sunt prædicti subvasalli; alii in ulteriore Pomerania in [illegible] Borus-

Borussiæ, vocantur Liberi homines, vulgo Freij, qvi qvidem inferiore inter eqvites loco sunt, sed eorundem privilegiis & juribus fruuntur, & illis in delectibus associantur. Hos in historiis Borussiacis observavi in exercitibus, qvos Ordo Cruciferorum è Germania Borussis opposuit, advenisse, & pro virtute sub certa conditione in Borussia & vicina Pomerellia, cujus pars Ordini cessit, certos agros accepisse, qvos beneficio, sive regis Poloniæ sive ducum Pomeraniæ, hodienum eorum posteri sub nomine Liberorum hominum seu Frejorum possident. Illorum prædia qvandoq; cessere alii ex eqvestri ordine, qvorum agnati sunt inter præcipuos nobilitatis. Et inter Subvasallos inveni, qvorum agnati amplissima feuda immediate à principe obtinent. Prechelii exemplo sint, qvorum aliqvi propter Maltinium & Hoickendorfium sunt Subvasalli Borckiorum & Dewitziorum; aliqvi, principis beneficio, hereditario jure possident Buslariam, GrossenCussoviam & Slötenizium. Cum igitur Chronicon prædictum publici juris faciebam, ultro promisi, si qvando altera editio esset procuranda, fore, ut monita illorum, qvi hactenus nondum rectius informato accuratiora essent subministraturi, limam mihi pariant dictorum. Hinc qvia in Chronicis virum nobilissimum, Georgium Palbizky, consiliarium ducis provincialem, hereditarium in Nemiz & Warbelow, in illo nobilium ordine collocavi, qvem loco habent inferiore; postea autem eundem cognovi ex illis in Borussia Palbizkiis sangvinem ducere, qvi qvondam in Palbiz, Pransen, Bresen, Thurow, aliisq; locis inter præcipuas nobilium Borussorum familias fuere, in injuriam nobilis gentis ex illa relatione nec trahere qvicqvam potest, nec debet. Hæc eo libentius hac tabella qvasi publica profiteor, qvia non nisi honorificam patris mentionem merentur qvatuor ejus filii, Georgius, Fridericus, Dionysius, Matthias, fratres Palbizkii: qvorum tertius ante paucos annos, cum locum in aula Svecica inter præcipuos apud reginam meruisset, immatura morte obiit; qvartus inter reginæ Camerarios amplissima dignitate relatus, pluribus jam annis magna cum laude diversis ad Hispanum, Gallum, Venetos & alios, legationibus defunctus est; duo natu majores rara eruditione & prudentia singulari sese patriæ commendarunt. Sed ne methodum nostram sub calce libri deseramus, eorum ducum Pomeraniæ, qvi stemma propagarunt, seriem uno catalogo subjungemus.

PROPAGATORES STEMMATIS POMERANICI

A.C. A.R.

I. SVANTIBORUS, Bogislai filius, Mestiboi nepos.

1107. II. WARTISLAUS I. F. episcopatum Julini fundavit: varia cum vicinis bella gessit: novam Marchiam & Ucariam cum Lusatia & Primislavia usq; ad Gustroviá ubi submisit: tandem à ministro suo per Vandalos odio Christianæ religionis subornato, prope Stolpam ad Panum fluvium confossus, tracto secum in eandem necem sicario, evulsa ei mandibula, occubuit. Ratisborus in fratris memoriam eo loco, qvo peremtus fuerat, monasterium Stolpense fundavit, & Rugianis Bardum, Tribusesium, Grimmiam eripuit: cujus filii, Wartislaus II. & Svantipolcus II. cum patruelibus, Bogislao II. & Casimiro I. facta ditionum partitione, Pomerania occidua cum Stetinensi ducatu & parte novæ Marchiæ potiti sunt, orientali Pomerania cum Cassubia patruelibus relicta. Et Wartislaus, fratri superstes, continuos XVI. annos cum Danis & Henrico Leone, Saxonú duce, pro Mechlenburgicis, suorumq; libertate bella gessit, sæpius victor, qvam victus: Pribislaum, Mechlenburgensium principem, qvem Henricus Leo ejecerat, restituit: qvatuor comites, Adolphum Holsatiæ, Christianum Oldenburgi, Reinoldum Dithmarsorum, Gunzelinum Sverini, qvi Deminum obsidione premebant, fugavit, Adolphum occidit. Deinde paulisper se recepit, cum Henricus Leo, expeditione nova maximis copiis facta, Deminum, Guzkoam & Wolgastum diriperet. Sed eo regresso, amissa omnia recuperavit: urbes fœdatas restituit. Tandem pax, cum rex Waldemarus Stetinum obsideret, coaluit.

1136. III. BOGISLAUS I. F. cum fratre Casimiro I princeps [illegible] factus, bellis, qvæ patruelis ejus Wartislaus II. cum Danis & Saxonibus gessit, se neqvicqvam immiscuit. Julino, qvod Dani non semel diripuerant, tandemq; penitus destruxerant, sedem episcopalem transtulit in arcem Camminensem: multaq; episcopo prædia assignavit, hac conditione, ut diœcesis & pacis & belli tempore Pomeraniæ esset semper conjuncta, nec episcopus, nisi de principum consensu, legeretur. Qva qvidem ratione principibus nihil juris in episcopatum ab initio fuit. Belbogi etiam, Stolpæ, Colbazii & Granzoviæ cœnobia condiderunt hi duo fratres, & Casi-

[illegible] D Jacobi Stetinensem, tunc temporis extra oppidum situm, accito ex Bamberga architecto Berengario, regalibus sumtibus in usum Teutonicorum exstruxerunt. Casimirus septem ante Bogislaum annis mortalitatem explevit: filiusq; ejus Svantiborus II. sexaginta amplius annos, & nepos Casimirus III. annos triginta summa tranqvillitate suis ditionibus præfuerunt, easq; defuncti sine prole ad agnatos transmiserunt. 52

1188. IV BOGISLAUS II F cum fratre Casimiro II. Saxones & Brunsvicenses evocarunt, qvi Golnoa, & in confinio Grofwinæ, nuper à Danis dirutæ, Anclamo, ut & Ukermunda, Freienwaldo, Damio conditis, & urbibus, qvæ vastatæ erant, restauratis, in novas sese colonias infuderunt, exclusisq; passim Henetis & Slavis secundum jus Lubecense vivere cœperunt. Casimirus II. interim, cœnobio Stargardiensi fundato, Hierosolyma invisurus, extra patriam occubuit, unico filio Wartislao III. relicto, qvi eam Pomeraniæ partem, qvæ citerior est, tenuit: cœnobium virginum Mariæflieffianũ adornavit: à Danis nonnullas urbes in confinio Mechlenburgensi recuperavit: atq; anno cIↃCCLXIV. sine herede decessit 34

1212. V. BARNIMUS I. bonus dictus, Garzium, Greiffenhagium & Baniam condidit, aut certe munivit: ædem D Mariæ Stetinensis fundavit: Colbergam diœcesi Caminensi donavit: Stargardiam & Greiffenbergam mœnibus & fossis cinxit: pro monialibus monasteria Stetini, Primi Javiæ & Pyrizis condidit: cum Johanne I. electore Brandenburgensi, diuturna propter Neomarchiam bella gessit; ad qvæ sopienda, cum filia Hedviga, ei [illegible], Ukermarchiam, inq; ea Primislaviam & partem Neomarchiæ, dotis nomine una concessit. Recrudure tamen bella, vivo adhuc Barnimo, cum dissidentibus inter se fratribus in ulteriore Pomerania, ipse cum Polonis Mestovino II; elector Johannes II. Wartislao III. auxilia mitteret. & hæc bella, defuncto Barnimo, filii continuavere per biennium. Eorum tres fuere, Bogislaus IV. Otto I. & Barnimus II. Hic Barnimus anno [illegible]CCXCV. à [illegible] vir[illegible]o est necatus, cujus uxore abusus fuerat. Reliqui igitur duo fratres eam Pomeraniam, qvæ Polonis aut Cruciferis non cesserat, in provinciam Stetinensem & Wolgastanam diviserunt. In Stetinensi successere ibi continua serie Barnimi I. filius, Otto I.

Barnimus III. Svantiborus III. Casimirus VI. Joachimus I. Otto III. qui sine liberis anno clↄcccclxiv decessit. In Wolgastana linea ordine numerantur duces: Barnimi I. filius, Bogislaus IV. Wartislaus IV. Barnimus IV. Wartislaus VI. Barnimus VI. Wartislaus [illegible] Ericus II. Bogislaus V. Ottonem I. brevi post marchiones anno clↄccci. bello impetiverunt. Sed pax facile coaluit. Post [illegible] annos extincta est stirps priorum marchionum Brandenburgicorum in Waldemaro XIV. Tunc alii alias sibi Marchiæ partes vendicabant. Otto I. occupavit Ukermarchiam, tanqvam qvondam suam. Imperator autem Ludovicus V. Bavarus totam Marchiam, tanqvam vacuam, concessit filio Ludovico cum electoratu. Hic repetebat ab Ottone Ukermarchiam. Cum nihil impetraret, accusabat eum, qvod ab imperatore post mortem Henrici VII. feudum non recognovisset. Et intermiserat, qvia, dissentientibus in electione novi imperatoris principibus, ab aliis Ludovicus X. Bavarus, ab aliis Fridericus Austriacus electus fuerat. Schisma illud duorum imperatorum integros traxit xvi. annos, usqve ad annum clↄcccxxx. Prævaluit autem Ludovicus, &, cum anno clↄcccxxiv. in [illegible] electoratum filio indulsisset, addidit hanc ei gratiam, ut Stetinensis ducatus esset in beneficio ejus & heredum. Contra adnitentibus non saltem ducibus Pomeraniæ, sed & plerisqve imperii Ordinibus, ægre tandem imperator à filio obtinuit, ut remitteret gratiam sibi factam. Inter bella & inducias usqve ad annum seculi ejusdem [illegible] protractum erat negotium. Tunc demum transactio facta est inter Ludovicum Bavarum electorem, & Ottonem I. ejusqve filium Barnimum III. ut relinqveretur Pomerania Stetinensis in beneficio imperatoris immediato; si autem decederet familia Stetinensis, ut non succederent agnati Wolgastani, sed Ludovicus elector & ejus heredes. Paulo tamen post, instinctu pontificis Romani, adversus Ludovicum V. imperatorem à Carolo, rege Bohemiæ, cujus sponsam ejus filius abduxerat, cum plurimis principibus, & inter eos cum Rudolpho, Saxoniæ electore, & cum principe Anhaltino fœdus est initum. Hinc scena illa Pseudo-Waldemari, & deprædatio marchionatus. Noster Barnimus III. etiam adhæsit Bohemo contra Bavarum eidemqve eripuit UkerMarchiam & NeoMarchiam. Carolus, rex Bohemiæ, interea imperator factus, [illegible]

investituræ quidem utriq; Pomeranorum duci [illegible]. sed Saxoni & Anhaltino, tanquam proximis agnatis, omnes Waldemari marchionis dignitates, defuncto jam Pseudo Waldemaro, concessit. Occuparunt igitur illi, præter alia, etiam Ukermarchiam, eamq; Stetinensi duci eripuerunt. Ille cum Ludovico Romano, cui frater Ludovicus senior, elector, post patris imperatoris fata Marchiam tradiderat, paciscitur, & illi auxilia mittit ad recuperandam à Saxone & Anhaltino Marchiam. Rebus satis prospere gestis, Ukermarchia certis pactis inter Pomeranum & Ludovicum Romanum dividitur. Totam tamen brevi post anno cIↃCCCLIX. Ludovicus bello repetit. Transactio mediatore Megapolitano facta, ut Pasewalcum & Torgelovia ducis essent. Decennio post, defunctis jam marchione Ludovico Romano & Barnimo III. cum in electoratu successisset frater Ludovici Otto, & in ducatu Stetinensi Svantiborus III cum fratribus bellum de Ukermarchia recruduit. Sed pax sequenti anno cIↃCCCLXXI. inita [illegible] in qua Pomerano oppida Ukermarchiæ adjudicabantur, quæ hactenus habuerat. Otto vero tota Marchia anno seculi LXXIII. cessit, quia liberis carebat, acceptis à Carolo IV imperatore, socero, cccIↃ. aureis Hungaricis, qui eam filio Wenceslao in beneficiū contulit. Hic Wenceslaus, cum patri, post quinquennium defuncto, in imperio surrogaretur, Marchiam cessit fratri Sigismundo. Sigismundus, cum, ducta regis Hungariæ Ludovici filia, regnum illud anno seculi LXXXVI adiisset, & difficultatibus ibi belli implicaretur, ut sumtibus par esset, Procopio & Jodoco, Moravis, patruelibus suis, oppignoravit Marchiam. Procopius eam vicissim pignoris loco tradidit Wilhelmo, Misniæ marchioni. Ab eo [illegible] Sigismundus imperator Friderico, Zollerio comiti, concessit, ut supra diximus in historia Marchiæ Brandenburgensis. Interea Svantiboro III in ducatu Stetinensi defuncto successere filii, Otto II & Casimirus [illegible]. [illegible] electore & marchione Friderico bellum [illegible], ut Ukermarchia omni & illis oppidis, quæ in [illegible] habebant, cederent. Res inter bellum & inducias tracta est usq; ad annum [illegible] ubi nuptiæ inter neptem electoris Margaretham, & Joachimum, Casimiri VI. filium, hac conditione conciliatæ sunt, ut electoris esset Angermundia & Primislavia; Pomerani Pasewal-

[illegible] & Greifenbergia. Longa hinc pax. Moriuntur [illegible] anno seculi xxxiv. & Joachimus, ejus filius, anno [illegible]. [illegible] filius [illegible] ejus, Otto III. cum & ipse anno [illegible] decederet, [illegible] defecit stirps ducum Pomeraniæ [illegible], & novis bellis [illegible] sunt occasiones, ut deinde dicemus. [illegible] historia ducum [illegible] um conjungere voluimus, ne confunderetur cum [illegible]

1278 VI. BOGISLAUS IV. F. CORPUS & ANIMA [illegible] [illegible]atus, in divisione Pomeraniæ adiit provinciam [illegible] nam, deq; Pomerellia, seu Pomerania Cassubica orientali, seu [illegible] riori, gravia bella cum Polonorum rege gessit. Quia enim [illegible] hæc tempora Mestovinus II. sine liberis decessit, & [illegible] late, rogantibus id subditis, ad Primislaum II. regem [illegible] [illegible] ulteriorem Pomeraniam transmiserat, jus [illegible] cum fratre Ottone I. armis asseruit, & fugatis [illegible] [illegible] Belgardum sibi & Rugenwaldiam asseruit. [illegible] Mestovini duo generi, Wizlaus IV. princeps Rugiæ & [illegible] comes Holsatiæ, collectis copiis, soceri defuncti [illegible] runt & quia Primislaus rex a marchionibus Brandenburgicis [illegible] quibuscum de finibus controversiæ ipsi erant, [illegible] latus, & Vladislaum Lochicum, qui ei successerat, [illegible] Primislai gener, exilio damnatus erat, res aliquamdiu [illegible] & Slavia atq; Rugenwaldia cum aliis oppidis ab illis [illegible] Quamprimum autem Vladislaus Lochicus, defuncto [illegible] regni habenas consentientibus ordinibus denuo [illegible] raniæ ulterioris civitates in ejus potestatem rediere. Sed [illegible] nus Petrus Swenzius, [illegible] nolebat [illegible] [illegible] expenderet, [illegible] & W[illegible] [illegible] vit ad omnem Pomeraniam ultra montem Cholmium, [illegible] pam, Slaviam, Rugenwaldiam, ipsumq; [illegible] Cruciferis in [illegible] impedierunt, ne [illegible] [illegible] [illegible] opera [illegible] ipsi [illegible] [illegible] [illegible] capere, [illegible] [illegible] vendicarunt, [illegible] inde [illegible] [illegible] marchionibus [illegible] Pomerelliæ [illegible] [illegible] [illegible] nempe [illegible] [illegible] [illegible], Conitium, [illegible], [illegible]

[illegible] Stolpam autem, Rugenwaldium, Slavam, Polnovium, tandem [illegible] Tauchelsio marchioni sibi vendicavit. 31

[illegible] VII. WARTISLAUS, F. fundator Neostettini, [illegible] Mechlenburgensibus, in Rugiæ principatu successit, & exercitu collecto, anno [illegible], marchioni [illegible] oppida ademit, quæ [illegible] Chossenicum sibi vendicabat. Cruciferis autem [illegible] oppida, quæ semel invaserant, frustra reluctantibus Polonis, donec anno [illegible] ingenti clade à Vladislao IV. Jagellone [illegible] leges à potentiori acciperent. 17

[illegible] VIII. BARNIMUS IV. F. arcis Wolgastanæ fundator, dignitatem [illegible] imperii cum Barnimo III. à Carolo IV. adeptus, cum bello à Mechleuburgensibus ob principatum Rugiæ peteretur, ejusdem Barnimi III. auxiliis res prospere egit, & Johanne, [illegible] comite, sine heredibus defuncto, comitatum ejus reliquis suis terris adjunxit. [illegible] Bogislaum V. & Wartislaum V. quorum hic, ob plurima in monachos beneficia, PATER NOSTER dictus est; ille, aliquot locis à marchionibus bello receptis, quatuor filios reliquit, Casimirum V. Barnimum V. Bogislaum VIII & Wartislaum VII. quorum [illegible] Ericum I. trium regnorum amplissimorum potentissimum regem, reliqui tres in Polonicis bellis adversus Cruciferos non exigua [illegible] meruerunt. 19

[illegible] IX. WARTISLAUS VI. F. facta cum Bogislao V. ejusq; liberis [illegible], principatum Rugiæ & [illegible] cum Wolgastano tractu adeptus, [illegible] Pomeraniam à [illegible] usq; ad Poloniæ terminos [illegible]. Hujus tempore [illegible] ob presbyterum [illegible] & Secretarium, [illegible], & ad [illegible] publicum [illegible], [illegible] excommunicationi à pontifice [illegible]. 29

[illegible] X. BARNIMUS VI. F. temperantissimus, peste [illegible]. 11

[illegible] XI. WARTISLAUS IX. F. fundator academiæ Gryphiswaldensis, [illegible]: cujus tempore [illegible], [illegible] obulos [illegible] excommunicati sunt. 12

[illegible] XII. [illegible] II. F. [illegible]

dicos, Rugiclios, Gythones: ut [illegible] Pomeraniæ & Mecklenburgiæ vestigia [illegible] pulsorum, qvi toti terrarum orbi [illegible], Scandinaviæ [illegible] puta, Gothorum, Rugiorum, Teutonum. Agnoscamus, [illegible] vimus, majorum nostrorum virtutem, & [illegible] cum libertati nostræ undiq; insidiæ struuntur, ad [illegible] mur, à qvibus prognatos nos esse novimus. Illos [illegible] rum robur fregit; nunqvam suis sedibus expulit: [illegible] tis diu Germaniam Cæsareos [illegible] credere[illegible], [illegible] liqvis coeuntes, robustissimis qvibusq; viris collectis, è [illegible] Galliam, Hispaniam, Italiam, non invaserunt tantum, [illegible] rio, ut ex superioribus manifestum est, subjecerunt. [illegible] Rugii, ut Valentinus Eichstadius, nobilis annalium [illegible] tor, memoriæ prodidit, peculiari sibi rege in his Germaniæ [illegible] peregrinationibus creato, in Hungaria [illegible] Danubium & [illegible] runt. Primus eorum rex Flactitetus vocatur; alter [illegible] num Christi CCCCXL. Attilæ, Hunnorum regi, conjunxit, [illegible] ma hostibus intulit. Hujus Felici filius fuit Zuba [illegible] tor ille Romæ notissimus. Verum cum littora [illegible] sidio nudati, absentibus inde Svevis, Heneti & Slavi [illegible] num DL. progressi, trajecta Vistula & Odera, [illegible] Reges illi duo erant, Lechus & Zechus, qvos ex historiis [illegible] hemicis notos tibi adhuc esse credo. Lechus, ejusq [illegible] emissis, Pomeraniam, Marchiam & Mechlenburgicæ [illegible] qvos incolas admodum afflixerunt. Ideoqve illi partim in Sveviam [illegible] populos, partim in Vindelicia & Rhætiam profugere [illegible] maritimus tractus ad mare Balthicum seu Svevicum [illegible] completus est, lingvaq; Teutonum abolita, Henetorum lingva [illegible] juvatur. Nec minores expeditionis suæ successus [illegible] Bohemia & Silesia occupata, in meditullium fere Germaniæ [illegible] gentes induxit. Nondum tunc temporis imperium [illegible] qvisq; qvantum potuit, defendebat. Potentiori [illegible] cos [illegible], qvi Sarmatas sedibus novis [illegible] [illegible] illi [illegible] habere, validius sibi stabilimentum [illegible] Apud [illegible] enim Gryphiorum [illegible] sub imperio [illegible] tibi, possessas [illegible], & Gryphiswaldo, Gryphenhagio, Gryphenberga

aliisque urbibus excitatis, nova genti pressæ fulcra qværebantur. Hos Gryphicæ dominos qvanqvam plerique ab antiqvissima stirpe Polonorum deducunt, ex reliqviis tamen Svevorum eos ortos esse, verisimile est. Tandem imperio Romano ad Germanos devoluto, Henrici & Ottones lacerata Germaniæ viscera miserati, remedium illis adversus Sarmatas qværebant: qui tamen tam pertinaciter locis semel occupatis inhæserunt, ut ad nostra usque tempora illorum moribus & lingvæ Cassubia, Lusatia, Bohemia & alia loca serviant. Qvam autem hæc nostra patria antiqvitus sub ipsis etiam Heneris floruerit, superba in illa emporia, olim celeberrima, nunc parietes eversa testantur. Vineta, mercibus & negotiationibus in insula Usedomia locuples, nihil non jucundi & rari habuit, Gothis eam simul & Vandalis & Saxonibus incolentibus. Sed tempore Conradi II. imperatoris, inundatione à continente avulsa, corruit. Hujus vestigia adhuc in mari tranqvillo cernuntur, qvæ qvondam Philippus I. dux Pomeraniæ navigiis adiit, vidit, & demissis perticis longis notavit, invenitque formam ejus in specie dimidiatæ lunæ obliqvatam, in longitudine dimidii milliaris Germanici; latitudinem paulo minorem. Vineta submersa, Julinum in insula Wollinensi, translato eo emporio, ita opibus & amplitudine succrevit, ut nulli Europæarum civitatum cedere crederetur. Vim regum Daniæ aliqvoties sustinuit: ipsum Svenonem regem bis cepit. Christo, ad qvem conversa fuerat, nuncium misit: tandem pœnas impietatis & fastus luit, in cineres à Waldemaro anno cIↃcLXXIII. redacta. Ancona etiam & Carentia, a diis, Svantovito, Rugevito & Porovito, apud Saxonem Grammaticum libro XIV. copiose descriptis, notatæ, in Rugia admodum floruerunt. Sed & illas Danica bella everterunt. Non pauci qvidem in Pomeranis ad Christum convertendis multum operæ impenderunt: sed radices superstitionis nimis alte insederant. Ideoque omnis piorum conatus pertinaci errorum more eludebatur. Conversari tamen cum Christianis placuit, in qvibus morum erat elegantia & sapientiæ studium. Sic cum Henricus Auceps imperator ludis eqvestribus, qvos torneamenta vocant, Germanicam nobilitatem exercere constituisset, primo ludo, Magdeburgi habito, Barnimus ex antiqvo Gryphiorum genere, cum filio Wartislao & Rugianorum principe Wizlao interfuit. Militaverat antea imperatori adversus Hungaros, & suam ei fidem probaverat: eamque ob causam, etsi paganus, Germanis gratus erat. Verisimile crediderim, familiari cum Christianis principibus conversatione eum didicisse ritus Christianos, præser-

tim, qvia Christianorum ceremoniis interfuit: sed inter [illegible] inveterata superstitione discedere ausum non fuisse. Reliqvos in [illegible] Henetos Otto I. imperator non uno prælio ad Christi obseqvium [illegible]. Sed cum novellæ ecclesiæ exactionibus & tributis Saxonum [illegible] turbabantur, ut Helmoldus testatur, in paganismum omnis Henetorum [illegible] lapsa, LXXX. amplius annos jugo Christi collum subtraxit, nec [illegible] salutis reduci potuit, qvam Henricus Leo & Albertus Ursus [illegible] expeditionibus sapere illos docerent. His igitur turbis & Pomerania [illegible] ta fuit, & apud Julinenses atq; Vinetanos lege cautum fuit, ne qvis [illegible] rum Christianismi mentionem faceret. Nec Principibus erat [illegible] fores Salvatori aperire. Barnimus, qvem antea nominavi, fi[illegible] Bennoni, Saxoniæ duci pientissimo, elocavit: & ex ea avus Bernhardi ducis factus est. Uxorem credo aut Christianam Benno accepit, aut ipse Christianus ductam ad fidem pertraxit. Nec hoc pietatis [illegible] est Barnimus. Sed qvia omnis Henetorum gens in apostasiam [illegible] tur, factum est, ut ejus nepotes Christum ignorarent. [illegible] est, qvem historiarum monumenta nominant, Svantiborus. [illegible] in monasterio Olivensi prope Dantiscum, à ducibus P[illegible] Mestibojus fuisse legitur: ex cujus filio Bogislao Svantiborus [illegible]. Mestibojus igitur sive ad Barnimum sive Wartislaum, qvi [illegible] bus Magdeburgi interfuerunt, referre potuit originem. [illegible] profundis tenebris immersa latent, qvæ tamen cum aliis [illegible] qvitatibus & ornamentis in annalibus nostris Pomeraniæ [illegible] mus. Annales Polonorum, & præprimis, qvos Stanislaus [illegible] psit, testantur, circa hæc tempora, anno videlicet a partu [illegible] tes Vandalica tributa, qvæ hactenus dederant, Micislao regi Polonorum [illegible] visse, & jugum Polonicum excussisse, inter [illegible], qvi [illegible] minant Pomeranos, Lubecenses & Camencenses seu [illegible]. Bellum inde conflatum est, & Micislaus, Hungarorum [illegible], qvas Bela, Stephani regis frater, rex postea factus, secum adduxerat, Pomeraniam invasit. Illi non segniter signa contulerunt. Sed [illegible] eorumq; dux ([illegible] Bogislaus, Svantibori pater) in prælio [illegible] [illegible] Bela aliqvandiu Pomeraniæ orientali [illegible], & incolas [illegible] credere docuit, ipsumq; Svantiborum sacris Christianis [illegible] buit. Sed qvamprimum ad regnum Hungariæ revocatus [illegible] [illegible] dominio excusso, ipsi etiam Christo [illegible]

cum

ERANIAE.

Caroli M.

seu Ratibor, tempore Ludov. I.

nirus à Saxonibus captus.

islaf, inter Slavos.
uxor Bennonis, stirps ducum
XON. LAVVENBURG.

Hodica, ux. Boleslai ducis.

Grimm, stirps principum RUGIÆ.

tto, in Mechlenb. & March.
us, stirps ducum MECHLENBURGIÆ.

Svantipolcus I. ob. 1120. Bogislaus in Pomerellia. Subislaus I.

Samborus. Subislaus II. Mestovinus I ob. 1120.

Svantipolcus III. Ratibor. Sambor. VVartislaff. cruciferi. HELENA, ux. Vladislai III. ducis Polon.

VVartislaf. Mestovinus II.

Stetini.
m. III.

VII. Svantibor III. PRIMISLAUS.

olpe. Bogisl. VIII. Otto II. Casim. VI. PRIMISLAUS, rex Pol.
Sec. Bogisl. IX. ob. Joachim. I. qui Pomeren...
1459. 1448. Otto III. ob. 1464. cujus hereditatem adire Eric. II. & VVartisl. X. ... post Mestovinum II

rtislaus X. ob. 1478.

bor V. Erdmannus.

Barnim. XI.
Bogislaus XII.

uo. Ernest. Ludovicus VVolgasti, ob. 1592.
Philip. Julius, ob. 1615.

1622. Anna, ux. Ern. duc. Crojani.
Bogisl. Ernestus, dux Croj.

cum hostibus Deum coleret, ejurato, res magnas adversus Polonos & Danos gessit, potentissimus Slavorum, Vandalorum, Cassubiorum & Luticiorum princeps, Critonis, Obotritorum jam & Vandalorum regis, socer. Ejus tempore Otto, episcopus Bambergensis, lingvæ Vandalicæ non ignarus, qvam in aula Polonica didicerat, Pomeranorum conversationem meditari cœpit. Sed temporis opportunitatem captans, rem paulisper prorogavit. Interea Svantiborus sive à suis ipsius subditis, qvos paulo durius habuerat, captus, sive à Polonorum duce Boleslao Crivousto prælio victus & abductus est. Certis conditionibus dimissus, paulo post anno clɔcvi. vitam cum morte commutavit. Filios qvatuor reliqvit, qvi, Pomerania inter se divisa, pacto, qvod pater cum Polonis inierat, sese indignos rati, urbes, qvas passim Poloni in Pomerania ulteriori occupaverant, & Uledomiam, qvam Dani, in auxilium à Polonis vocati, sibi vendicaverant, recuperarunt, factaq; tandem pace cum hostibus, in id unice incubuerunt, ut subditis Christus innotesceret. Ipsi enim jam religionis Christianæ veritatem didicerant, & baptismo suscepto à paganis secesserant. Sed metu populi publice in religione nihil innovare audebant, donec per Ottonem, episcopum Bambergensem, qvi anno clɔcxxiv in Pomeraniam venit, idolorum cultus penitus aboleretur, rem Boleslao Poloniæ duce, ipsis etiam Pomeranorum principibus strenue procurantibus, ut Cramerus in ecclesiasticis Pomeraniæ Chronicis copiose docet. Nos anteqvam, qvæ post hæc in Pomerania gesta sunt, explicemus, seriem prius omnium ducum Pomeraniæ subjiciemus.

GENEALOGIA DUCUM POMERANIAE. (‡)

Svantiboro defuncto, qvatuor ejus filii patrias terras in duas diviserunt partes: Wartislaus & Ratiborus citeriorem Pomeraniam, à Cuslino [illegible]eo & Chollenbergæ seu montis Chollen radicibus ad Marchiam usq; & Megapolin excurrentem, occupaverunt: Bogislaus & Svantipulcus ulteriorem, qvæ ad Vistulam protenditur, sortiti sunt: illi, lingva & moribus Saxonum adsveti, pedetentim imperii Germanici legibus adsvescebant, filiiq;, Wartislaus, Bogislaus & Casimirus, ab imperatore Friderico in castris ad Lubecam anno clɔcLxxxi. in senatum imperii adsciti sunt: hi vero in vernacula lingvæ Slavonicæ usu & moribus Henetorum pertinaciter persisterunt, & cum Polonis, Danis & Cruciferis subinde bella gesserunt.

Bbbbbbb 2 Inter

Inter illos Svantipolcus I à Boleslao Crivousto, Poloniæ duce, [illegible] vinculis ad mortem usq; detentus est: Svantipolcus III. [illegible] ulturus, Boleslai nepotem, Lescum album, è balneo extra[illegible] Subislaus Olivæ monasterium anno CIƆCLXXX. & qvinqvennio post Dantiscum, arce Dantiscana, qvam Dani illic locorum prius extruxerant, oppugnata, condidit: Tres Mestovini I. filii, fratres Svantepolci III. Wartislaus, Samborus, Ratiborus, ordini Cruciferorum, cui sese junxerant, partem Pomeraniæ, qvæ sibi debebatur, dederunt. Nata inde diuturna bella, Cruciferis donatas terras tuentibus, Wartislao III. & Mestovino jure hereditates eas repetentibus. Tandem Mestovino post Wartislaum anno CIƆCCXCV. sine heredibus mortuo, utut principes occidentalis & ulterioris Pomeraniæ tanqvam proximos agnatos constituerat [illegible], subditi ejus (tantum potest simultas ex dissimilitudine lingvarum, morum & legũ) spretis legitimis dominis, sub qvibus noverant per novos colonos Vandalicas gentes à commerciis exclusas fuisse, Primislao, Poloniæ duci, se submisere. Nata & inde cruenta bella. Pomeraniæ duces jus suum armis perseqvebantur. Polonus, qvi suo se patrocinio submiserant, acriter tutabatur. Marchiones etiam Brandenburgici in auxilium vocati, partem terrarum sibi vendicabant. Tandem Cruciferi nobilissimum Pomeraniæ orientalis tractum circa annum CIƆCCCXIII. Borussiæ adjunxerunt, [illegible] regione Pomeraniæ ducibus relicta, qvæ à Stolpa sese versus occidentem porrigit. Qvi plura de his patriæ meæ rebus scire desideras, Chronicon meum de Pomerania qvondam conscriptum consulat: in qvo, tanqvam in primo meo conatu, antiqva Pomeranorum ornamenta eruendi, ne qvid dissimulem, inter tumultus bellicos, qvi tunc omnia turbabant, [illegible] potuere omnia indagari, nec satis accurate describi. Hac de causa in illis inveniuntur, qvæ non omnibus satisfaciant, præsertim in familiis nobilium consignandis. Sic in gente Guntersbergiorũ pro uno duos Mat[illegible] unum seniorem, consiliarium & Capitaneum Pyrizensem; alterum juniorem, præsidem archidicasterii & Decanum. Sic qvum in Pomerania equites varie distingvantur, facile fieri potuit, ut una atq; altera familia [illegible]co non recte locaretur. Sunt in illis aliqvi, qvi jura castri habent, nec [illegible] tribunal in archidicasteriis principum agnoscunt, qvorumq; nonnulli feuda nobilia aliis nobilibus subinfeudatis seu subvasallis conferunt. [illegible], qvi coram judicibus & præfectis provincialibus in prima instantia causas agunt. Alii sunt prædicti subvasalli; alii in ulteriore Pomerania, in [illegible]

Burgo-

Borussiæ, vocantur Liberi homines, vulgo Freij, qvi qvidem inferiore inter eqvites incolunt, sed eorundem privilegiis & juribus fruuntur, & illis in delectibus associantur. Hos in historiis Borussiacis observavi in exercitibus, qvos Ordo Cruciferorum è Germania Borussis opposuit, advenisse, & pro virtute sub certa conditione in Borussia & vicina Pomerellia, cujus pars Ordini cessit, certos agros accepisse, qvos beneficio, sive regis Poloniæ sive ducum Pomeraniæ, hodienum eorum posteri sub nomine Liberorum hominum seu Frejorum possident. Illorum prædia qvandoq; cessere aliis ex eqvestri ordine, qvorum agnati sunt inter præcipuos nobilitatis. Et inter Subvasallos inveni, qvorum agnati amplissima feuda immediate à principe obtinent. Prechelii exemplo sint, qvorum aliqvi propter Maltinium & Hoickendorfium sunt Subvasalli Borckiorum & Dewiziorum; aliqvi, principis beneficio, hereditario jure possident Buslariam, GrossenCussoviam & Slötenizium. Cum igitur Chronicon prædictum publici juris faciebam, ultro promisi, si qvando altera editio esset procuranda, fore, ut monita illorum, qvi hactenus nondum rectius informato accuratiora essent subministraturi, limam mihi pariant dictorum. Hinc qvia in Chronicis virum nobilissimum, Georgium Palbizky, consiliarium ducis provincialem, hereditarium in Nemiz & Warbelow, in illo nobilium ordine collocavi, qvem loco habent inferiore; postea autem eundem cognovi ex illis in Borussia Palbizkiis sangvinem ducere, qvi qvondam in Palbiz, Pransen, Bresen, Thurow, aliisq; locis inter præcipuas nobilium Borussorum familias fuere, in injuriam nobilis gentis ex illa relatione nec trahi qvicqvam potest, nec debet. Hæc eo libentius hac tabella qvasi publica profiteor, qvia non nisi honorificam patris mentionem merentur qvatuor ejus filii, Georgius, Fridericus, Dionysius, Matthias, fratres Palbizkii: qvorum tertius ante paucos annos, cum locum in aula Svecica inter præcipuos apud reginam meruisset, immatura morte obiit; qvartus inter reginæ Camerarios amplissima dignitate relatus, pluribus jam annis magna cum laude diversis ad Hispanum, Gallum, Venetos & alios, legationibus defunctus; duo natu majores rara eruditione & prudentia singulari sese patriæ commendarunt. Sed ne methodum nostram sub calce libri deseramus, eorum ducum Pomeraniæ, qvi stemma propagarunt, seriem uno catalogo subjungemus.

PROPAGATORES STEMMATIS POMERANICI

A.C. [illegible]

I. SVANTIBORUS, Bogislai filius, Mestiboi nepos.

1107. II. WARTISLAUS I. F. episcopatum Julini fundavit: varia cum vicinis bella gessit: novam Marchiam & Ucariam cum Lusatia & Primislavia usq; ad Gustroviã ubi submisit: tandem à ministro suo, per Vandalos odio Christianæ religionis subornato, prope Stolpam ad Panum fluvium confossus, tracto secum in eandem necem sicario, evulsa ei mandibula, occubuit. Ratisborus in fratris memoriam eo loco, qvo peremtus fuerat, monasterium Stolpense fundavit, & Rugianis Bardum, Tribusesium, Grimmiam eripuit: cujus filii, Wartislaus II. & Svantipolcus II. cum patruelibus, Bogislao II. & Casimiro I. facta ditionum partitione, Pomerania occidua cum Stetinensi ducatu & parte novæ Marchiæ potiti sunt, orientali Pomerania cum Cassubia patruelibus relicta. Et Wartislaus, fratri superstes, continuos xvi. annos cum Danis & Henrico Leone, Saxonũ duce, pro Mechlenburgicis, suorumq; libertate bella gessit, sæpius victor, qvam victus: Pribislaum, Mechlenburgensium principem, qvem Henricus Leo ejecerat, restituit: qvatuor comites, Adolphum Holsatiæ, Christianum Oldenburgi, Reginaldum Dithmarsorum, Gunzelinum Sverini, qvi Deminum obsidione premebant, fugavit, Adolphum occidit. Deinde paullisper se recepit, cum Henricus Leo, expeditione nova maximis copiis facta, Deminum, Guzkoam & Wolgastum diriperet. Sed eo regresso, amissa omnia recuperavit: urbes fœdatas restituit. Tandem pax, cum rex Waldemarus Stetinum obsideret, coaluit. 49

1136. III. BOGISLAUS I. F. cum fratre Casimiro I. princeps imperii factus, bellis, qvæ patruelis ejus Wartislaus II. cum Danis & Saxonibus gessit, se neqvicqvam immiscuit. Julino, qvod Dani non semel diripuerant, tandemq; penitus destruxerant, sedem episcopalem transtulit in arcem Camminensem, multa episcopis prædia assignavit, hac conditione, ut diœcesis & pacis & belli tempore Pomeraniæ esset semper conjuncta, nec episcopus, nisi ex principum consensu, legeretur. Qva qvidem ratione principibus nihil juris in episcopatum ab initio fuit. Belbogi etiam, Stolpæ, Colbazii & Granzoviæ cœnobia condiderunt hi duo fratres, &

[illegible]

basilicam D. Jacobi Stetinensem, tunc temporis extra oppidum sitam, accito ex Bamberga architecto Berengario, regalibus sumtibus in usum Teutonicorum exstruxerunt. Casimirus septem ante Bogislaum annis mortalitatem explevit: filiusq; ejus Svantiborus II sexaginta amplius annos, & nepos Casimirus III. annos triginta summa tranqvillitate suis ditionibus præfuerunt, easq; defuncti sine prole ad agnatos transmiserunt. 52

1188 IV BOGISLAUS II. F. cum fratre Casimiro II. Saxones & Brunsvicenses evocarunt, qvi Golnoa, & in confinio Grofswinæ, nuper à Danis dirutæ, Anclamo, ut & Ukermunda, Freienwaldo, Damio conditis, & urbibus, qvæ vastatæ erant, restauratis, in novas sese colonias infuderunt, exclusisq; passim Henetis & Slavis secundum jus Lubecense vivere cœperunt. Casimirus II. interim, cœnobio Stargardiensi fundato, Hierosolyma invisurus, extra patriam occubuit, unico filio Wartislao III. relicto, qvi eam Pomeraniæ partem, qvæ citerior est, tenuit: cœnobium virginum Mariæ Tressianū adornavit: à Danis nonnullas urbes in confinio Mechlenburgensi recuperavit: atq; anno ciↄccLXIV. sine herede decessit 54

1224 V. BARNIMUS I. bonus dictus, Garzium, Greiffenhagum & Baniam condidit, aut certe munivit: ædem D. Mariæ Stetinensis fundavit: Colbergam diœcesi Caminensi donavit: Stargardiam & Greiffenbergam mœnibus & fossis cinxit: pro monialibus monasteria Stetini, Primislaviæ & Pyrizii condidit: cum Johanne I. electore Brandenburgensi, diuturna propter Neomarchiam bella gessit: ad qvæ sopienda, cum filia Hedviga, ei elocata, Ukermarchiam, inq; ea Primislaviam & partem Neomarchiæ, dotis nomine una concessit. Recrudescere tamen bella, vivo adhuc Barnimo, cum dissidentibus inter se fratribus in ulteriore Pomerania, ipse cum Polonis Mestovino II; elector Johannes II. Wartislao III. auxilia mitteret: & hæc bella, defuncto Barnimo, filii continuavere per biennium. Eorum tres fuere, Bogislaus IV. Otto I. & Barnimus II. Hic Barnimus anno ciↄccxcv. à Vidantio Meckarvitio est necatus, cujus uxore abusus fuerat. Reliqui igitur duo fratres eam Pomeraniam, qvæ Polonis aut Cruciferis non cesserat, in principatum Stetinensem & Wolgastanam diviserunt. In Stetinensi successere ibi continua serie Barnimi I. filius, Otto I.

Bar-

Barnimus III. Svantiborus III. Casimirus VI. Joachimus I. Otto III.
qui sine liberis anno clↄcccc lxiv decessit. In Wolgastana, hoc or-
dine numerantur duces: Barnimi I. filius, Bugislaus IV. Wartis-
laus IV. Barnimus IV. Wartislaus VI. Barnimus VI. Wartislaus IX.
Ericus II. Bogislaus V. Ottonem I. brevi post marchiones anno
clↄccci. bello impetiverunt. Sed pax facile coaluit. Post xx. annos
extincta est stirps priorum marchionum Brandenburgensium in
Waldemaro XIV. Tunc alii alias sibi Marchiæ partes vendicabant.
Otto I. occupavit Ukermarchiam, tanqvam qvondam suam. Im-
perator autem Ludovicus V. Bavarus totam Marchiam, tanqvam
vacuam, concessit filio Ludovico cum electoratu. Hic repetebat
ab Ottone Ukermarchiam. Cum nihil impetraret; detulit eum,
qvod ab imperatore post mortem Henrici VII. feudum non recog-
novisset. Et intermiserat, qvia, dissentientibus in electione novi
imperatoris principibus, ab aliis Ludovicus X. Bavarus; ab aliis
Fridericus Austriacus electus fuerat. Schisma illud duorum im-
peratorum integros traxit xvi. annos, usq; ad annum clↄcccxxx.
Prævaluit autem Ludovicus, &, cum anno clↄcccxxiv. in Marchia
electoratum filio indulsisset, addidit hanc ei gratiam, ut Stetinen-
sis ducatus esset in beneficio ejus & heredum. Contra adnitentibus
non saltem ducibus Pomeraniæ, sed & plerisq; imperii Ordinibus,
ægre tandem imperator à filio obtinuit, ut remitteret gratiam illi
factam. Inter bella & inducias usq; ad annum seculi [illegible]
protractum erat negotium. Tunc demum transactio facta est in-
ter Ludovicum Bavarum electorem, & Ottonem I. ejusq; filium
Barnimum III. ut relinqveretur Pomerania Stetinensis in benefi-
cio imperatoris immediato; si autem decederet familia Stetinen-
sis, ut non succederent agnati Wolgastani, sed Ludovicus elector
& ejus heredes. Paulo tamen post, instinctu pontificis Romani ad-
versus Ludovicum V. imperatorem à Carolo, rege Bohemiæ, cu-
jus sponsam ejus filius abduxerat, cum pluribus principibus, & in-
ter eos cum Rudolpho, Saxoniæ electore, & cum principe Anhal-
tino fœdus est initum. Hinc scena illa Pseudo-Waldemari, & di-
stractio marchionatus. Noster Barnimus III. [illegible]
[illegible] contra Bavarû, eidemq; eripuit Ukermarchiam & Novam Mar-
chiam. Carolus, rex Bohemiæ, interea imperator factus, gratiam
[illegible]

[illegible] qvidem utriq; Pomeranorum duci fecit: sed Saxoni & Anhaltino, tanqvam proximis agnatis, omnes Waldemari marchionis ditiones, defuncto jam Pseudo-Waldemaro, concessit. Occupavere igitur illi, præter alia, etiam Ukermarchiam, eamq; Stetinensi duci eripuerunt. Ille cum Ludovico Romano, cui frater Ludovicus senior, elector, post patris imperatoris fata Marchiam tradiderat, paciscitur, & illi auxilia mittit ad recuperandam à Saxone & Anhaltino Marchiam. Rebus satis prospere gestis, Ukermarchia certis pactis inter Pomeranum & Ludovicum Romanum dividitur. Totam tamen brevi post anno cIɔccclix Ludovicus bellorepetit. Transactio mediatore Megapolitano facta, ut Pasewalcum & Torgelovia ducis essent. Decennio post, defunctis jam marchione Ludovico Romano & Barnimo III, cum in electoratu successisset frater Ludovici Otto, & in ducatu Stetinensi Svantiborus III cum fratribus bellum de Ukermarchia recrudescit. Sed pax seqventi anno [illegible] inita Rorici: in qva Pomerano oppida Ukermarchiæ adjudicabantur, qvæ hactenus habuerat. Otto vero tota Marchia anno seculi lxxiii. cessit, qvia liberis carebat, acceptis à Carolo IV. imperatore, socero, ccclɔ. aureis Hungaricis, qvi eam filio Wenceslao in beneficiũ contulit. Hic Wenceslaus, cum patre post qvinqvenniũ defuncto, in imperio surrogaretur, Marchiam cessit fratri Sigismundo. Sigismundus, cum, ducta regis Hungariæ Ludovici I filia, regnum illud anno seculi lxxxvi adiisset, & difficillimis ibi bellis implicaretur, et sumtibus par esset, Procopio & Jodoco, Moravis, patruelibus suis, oppignoravit Marchiam. [illegible] eam [illegible] loco tradidit Wilhelmo, Misniæ marchioni. Ab [illegible] Sigismundus imperator Friderico, Zollerio comiti, concessit, ut supra diximus in historia Marchiæ Brandenburgensis. Interea Svantiboro III in ducatu Stetinensi defuncto successere filii, Otto II & Casimirus XIII. [illegible] à novo electore & marchione Friderico bello impetiti sunt, ut Ukermarchia omni & illis oppidis, qvæ in [illegible] tenebant, cederent. Res inter bellum & inducias [illegible] usq; ad annum [illegible] ubi nuptiæ inter neptem electoris Margaretam, & [illegible] Casimiri VI filium, hac conditione [illegible] sunt, ut [illegible] esset Angermunda & [illegible] Pomerani [illegible]

 cum

[illegible] & Greifenbergiæ. Longa hinc pax. Moriuntur [illegible] no seculi [illegible] & [illegible], ejus filius anno [illegible]
[illegible], Otto III. [illegible] & ipse anno [illegible] decederet [illegible] defecit stirps ducum Pomeraniæ Stetinensis, & [illegible] sunt occasiones, ut deinde dicemus. [illegible] um conjungere voluimus, ne confunderetur cum [illegible]. [illegible]

1278 VI. BOGISLAUS IV. F. CORPUS & ANIMA [illegible] gnominatus, in divisione Pomeraniæ adiit provinciam [illegible] nam, deque Pomerellia, seu Pomerania Cassubica [illegible] [illegible], gravia bella cum Polonorum rege gessit. Qui [illegible] hæc tempora Mestwinus II. sine liberis decessit, & [illegible] tate, rogantibus id subditis, ad Primislaum II. regem Poloniæ [illegible] [illegible] ulteriorem Pomeraniam transmiserat, [illegible] cum fratre Ottone I. armis asseruit, & fugatis [illegible] Po[illegible], Belgardum sibi & Rugenwaldiam asseruit. [illegible] Mestwini duo generi, Wizlaus V. princeps [illegible] comes Holsatiæ, collectis copiis, soceri defuncti [illegible] runt: & quia Primislaus rex a marchionibus [illegible] quibuscum de finibus controversiam ipsi erant, [illegible] [illegible], & Vladislaum Lo[illegible]cum, qui [illegible] Primislai gener, exilio damnatus erat, res aliquamdiu [illegible] & Slaviam atque Rugenwaldiam cum aliis oppidis [illegible] [illegible] autem Vladislaus Lo[illegible] defuncto [illegible] regni habenas [illegible] [illegible] raniæ ulterioris civitates in ejus potestatem [illegible] nus Petrus [illegible], [illegible] [illegible] expenderat, [illegible], & Waldemarum [illegible] [illegible] ad [illegible] Pomeraniæ ultra [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible], Tuchelium, [illegible]

[illegible] Stolpam totam, Rugenwaldam, Slawam, Polnovium, tandem quoque Tuchelianam marchiam sibi vendicavit. 31

[illegible] VII. WARTISLAUS, F. fundator Neostetini, cognatione jure, [illegible] Mecklenburgensibus, in Rugiæ principatu successit, & exercitu collecto, [illegible] marchiam omnia oppida adeptus, quæ ultra [illegible] Cholleniensis sibi vendicabat. Cruciferi autem [illegible] oppida, quæ semel invaserant, frustra reluctantibus Polonis, donec anno [illegible] ingenti clade à Vladislao IV. Jagellone affecti, leges à potentiori acciperent. 17

[illegible] VIII. BARNIMUS IV. F. arcis Wolgastanæ fundator, dignitatem [illegible] imperii cum Barnimo III. à Carolo IV. adeptus, cum bello à Mechlenburgensibus ob principatum Rugiæ peteretur, ejusdem Barnimi III. auxiliis [illegible] prospere egit, & Johanne, ultimo [illegible] comite, sine heredibus defuncto, comitatum ejus reliquis suis terris adjunxit. Duos habuit fratres, Bogislaum V. & Wartislaum V. quorum hic, ob plurima in monachos [illegible], PATER NOSTER dictus est; ille, aliquot [illegible] à marchionibus bello receptis, quatuor filios reliquit, Casimirum V. Barnimum V. Bogislaum VIII. & Wartislaum VII. quorum [illegible] progenuit Ericum I. trium regnorum amplissimorum potentissimum regem, [illegible] Polonicis bellis adversus Cruciferos non exiguam [illegible] meruerunt. 39

[illegible] IX. WARTISLAUS VI. F. facta cum Bogislao V. ejusque liberis divisione, principatum Rugiæ & [illegible] Wolgastano tractu adeptus, [illegible] Pomeraniam [illegible] usque ad Polonicæ terminos attribuit. Hujus tempore [illegible] ob [illegible] [illegible] & [illegible], criminis [illegible] convictus, & ad [illegible] publicum [illegible], [illegible] excommunicationi à pontifice [illegible]. 29

[illegible] BARNIMUS VI. F. temperantissimus, peste [illegible]. [illegible]

[illegible] XI. WARTISLAUS IX. F. fundator academiæ Gryphiswaldensis, [illegible] patriæ amantissimus: cujus tempore [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sunt. 12

[illegible] [illegible] II. F. [illegible] & [illegible] Polonicam à Cruciferis [illegible] Wartislaum [illegible] ab [illegible]

[illegible] primum exclusis, deinde admittit [illegible] pro ducatu Stetinensi, quem [illegible] Ottone III. [illegible] liberis defuncto, tanquam vacuum, [illegible] gravia bella [illegible] illum ducatum vindicabat sibi jure [illegible]. Sed [illegible] elector, allegato tractatu inter Ludovicum [illegible] arguebat, ad Wolgastanos nihil pertinere [illegible] alia familia natos: [illegible] imperatoris [illegible] III. de adeundo Stetinensi ducatu vacuo. [illegible] transegit, ut à se feudum ducatus Stetinensis olim [illegible] consueto imperio [illegible]. Sed consensus [illegible] postea [illegible] impetrari nequiit, [illegible] Nec placebat provincialibus [illegible] Idemque id penitus est rescissum, & fides [illegible] legitimo Ottonis heredi, est jurata. Elector [illegible] principum arma in Pomeranos movere [illegible] Garzium, Lökenitzium. Imperator quidem [illegible] causam dicendam avocat, & [illegible] agitur de [illegible] Sed frustra. Anno seculi Lx, defuncto Friderico II. [illegible] ejus Albertus, Achilles Germanicus, curavit ducem [illegible] lam imperatoris ad causam hanc [illegible] evocari. Cumque nec ipse compareret, & legatus [illegible] [illegible] Alberto electori de novo ducatu Stetinensi [illegible] pere insignia Pomeranorum usurpata sunt [illegible] strabat quidem Ericus, [illegible] vacuum, & [illegible] electori [illegible] Res committebatur arbitrio [illegible] hoc actum. [illegible] quidem [illegible] palatum. Quia autem non consenserat [illegible] dux Bardensis, id quoque frustra erat.

147[illegible] XIII. BOGISLAUS X. MAGNUS, [illegible] cum [illegible] Casimiro VII. [illegible] & [illegible] Albertus elector [illegible] ducatus Stetinensis à se peteret [illegible]

[illegible], cui patruus Wartislaus contradixisset, [illegible] [illegible] [illegible] Elector [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Brandenburgici, Bogislaus [illegible], et quo [illegible] [illegible], investituram de [illegible] ducatu accepisset: quod [illegible] [illegible] prorsus est [illegible], aut aliter factum [illegible]. Wartislaus [illegible], Bogislai patruus, arma statim contra electorem [illegible] & nonnulla loca occupavit: quæ tamen [illegible] [illegible] elector. Tandem, mortuo Wartislao, pax certis conditionibus [illegible]: disceptata tamen semper est quæstio, Cæsarne esset Pomeraniæ proprietarius, an elector: fueritne Pomerania post [illegible] [illegible] denuo imperio [illegible] [illegible], quod Ba[illegible] [illegible] Pomeraniæ habuit, [illegible] [illegible]: re[illegible] [illegible] elector jus possessionis, & retinuerit [illegible] [illegible] [illegible], an potius [illegible] investituræ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] editura dicenda. [illegible] certum est, Bogislaum X. cum filio Georgio investituram a Carolo V. Cæsare Wormatiæ anno [illegible] accepisse: & frustra post biennium [illegible] [illegible] [illegible] disceptata, post obitum Bogislai [illegible] tandem [illegible] [illegible] [illegible] Grimnodi, anno superioris seculi [illegible] [illegible] [illegible] tota Pomerania [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Monarchiam, [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] heredibus [illegible], [illegible] [illegible] tempore demum [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. De Bogislao X. [illegible] memorabile est, quod [illegible] in Palæstinam, ad [illegible] Christi sepulcrum, [illegible] [illegible] [illegible] labor[illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], quod ex ipso Luthero [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]. 47

[illegible] [illegible] [illegible] Polonorum rege [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hereditarium [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ut paulo ante [illegible]. [illegible], Barnimus X. [illegible] dictus, [illegible] Philippo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. fundavit.

15[illegible]1. XV. PHILIPPUS I. F. [illegible]
[illegible], ubi Wolgastanum [illegible]
Johannis electoris filia, celebravit, [illegible]
Lutherus [illegible] nuptias prolixe [illegible]
magnis animi [illegible], Johannes Fridericus, [illegible]
XIII. Ernestus Ludovicus, Barnim[illegible] IX. & Casimirus IX. [illegible]
noti sunt, ut inter nostros de illis pauca dicturum [illegible]
mereret. Alii igitur [illegible] Johannem [illegible]
oratorem & sapientem in [illegible] Danica [illegible]
[illegible] anno [illegible] Commissarium. Celebrent [illegible]
[illegible] Ludovicum, ejusque unicum filium Philippum [illegible]
[illegible], vel [illegible]; à nobis autem [illegible]
[illegible]. Nec taceant Barnimum & Casimirum, [illegible]
ille autoritatem inter principes imperii [illegible]
fratri Bogislao XIII. gubernacula patriæ cedend[illegible]
mi moderationem omnibus probavit.

1560. XVI. BOGISLAUS XIII. F. prudentia, pietate [illegible]
nemini cedens, quinque filiis magna[illegible]
Philippum II. Franciscum, Bogislaum XIV. [illegible]
daricum. Ex omnibus solos Bogislaus [illegible]
Philippus II. dux sapientissimus & literatissimus [illegible]
successit, cumque Christo & reipublicæ [illegible]
impendisset, præmatura morte abreptus [illegible]
[illegible] Georgius III. de quo omnes boni, in spem [illegible]
di, patriæ gratulabantur, summo cum luctu [illegible]
sceat. Franciscus, princeps [illegible] & magnanimus, [illegible]
mira comitas temperabat, auctoritate conspicuus, episcopatu [illegible]
[illegible], cui [illegible] annos præfuerat, fratri Ulderic[illegible]
integro triennio ducatum Stetinensem & Pomeraniæ [illegible]
gubernavit, eoque tractu, extremam [illegible]
[illegible], clausit. Biennio fere post ejus [illegible]
frater, episcopus Caminensis, morbo lethali [illegible]
[illegible], & ex tam [illegible]
[illegible] desidens, Philippum Julium [illegible]
[illegible] & Bogislaum XIV. fratrem, ex [illegible]
[illegible]

[illegible] Philippus Julius, anno [illegible]. [illegible] publicæ [illegible] partam attingere, sed & [illegible], vitam cum morte commutavit. Ubi [illegible] patriam [illegible] dudum [illegible] [illegible]. [illegible] XIV. [illegible], beneficentia & æquitate [illegible] commendandus, unica columna ruinæ patriæ, salute publica [illegible], [illegible], in Pomerania, à Bellone [illegible] seculum [illegible], militem [illegible] per [illegible], qvi nullis conventibus, nullis confœderationibus, nullis denique [illegible] periculum [illegible] averat, pro obseqvio onus commune [illegible] [illegible]. Qvod cum deprecabatur Stralsundia, & [illegible] quidem [illegible] hospitium intra mœnia [illegible], [illegible], qvamqvam frustra, est fatigata. [illegible] tandem, ut [illegible], ita nono [illegible] ad [illegible], [illegible] in [illegible], [illegible] in [illegible], [illegible] & [illegible], qvæ resistebant, victricia arma ad extremas [illegible] transtulit. Post illius [illegible] ad [illegible], [illegible] anno dux [illegible] morbo apoplectico correptus, [illegible]. Qvod eo gravius [illegible] Pomeraniam, qvo major ibi periculum post cladem Nordlingensem & [illegible] Pragensem [illegible] imminere, [illegible] & [illegible]. [illegible] qvidem est qvodammodo per [illegible], cum hostiles exercitus [illegible]: sed [illegible] anni [illegible] [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] Cæsareis [illegible], [illegible] & [illegible], [illegible] magno numero [illegible]. Sed & hæc procella [illegible], cum [illegible], ad Albim, & inde in [illegible] [illegible]. [illegible] in [illegible] Brandenburgici [illegible], donec inter [illegible] & [illegible] [illegible]

jam in eventum mortis Pomerania erat [illegible] seu [illegible] dilatio tolleret perennitere, indubia [illegible] aliqvamdiu, [illegible], tristis anarchia, [illegible] [illegible]tur. Hoc ipso tempore dominia Lawenburg [illegible] Pomeraniæ feudo franco seu libero à rege Poloniæ [illegible] motissimis obtinuerant, occupabantur [illegible] byteris Augustanæ confessionis templis cedendum erat [illegible] Cujaviensis reposcebat [illegible] positus novus à Cæsareanis ex Silesia in Pomeraniam [illegible] vi & ipse repressus. Ab illo tempore ab hostili [illegible] tacta, regiaq; autoritate omnia in ecclesiasticis, politicis & [illegible] sunt constituta. Hinc in pacificatione Osnabrugensi [illegible] regno Sveciæ, pro arcium & oppidorum in Germania & [illegible] ulterior Pomerania cum Stetino & [illegible] Bremensis & Verdensis episcopatus atq; [illegible] juri seu in dictis Pomeraniæ partibus cesserat, præter [illegible] ris reliqua, episcopatus Halberstadensis, Mindensis & Camminensis, [illegible] archiepiscopatus Magdeburgensis, [illegible] cederet, traderetur. De limitibus etiam inter [illegible] rem sic transactum est, ut nulla [illegible] cificationis Osnabrugensis, [illegible] minente post hac regine & eledione in jure [illegible] regiis locis [illegible] communionis [illegible] præter dimidiam Capituli Camminensis partem, [illegible] masculæ domus Brandeburgicæ, [illegible] ulteriorem Pomeraniam & Camminensem [illegible] eventuale homagium, regnoq; regibus Sveciæ [illegible] etiam & simultanea investitura in [illegible] gensem ultra Oderam, [illegible] & illa [illegible] perceptionem, pro parte dimidia [illegible] ulterioris Pomeraniæ portubus [illegible] lis antiquis vectigalibus, quæ [illegible].

SOLI DEO GLORIA.

VAstisſimo hiſtoriarum oceano enavigato, in portu læti conſiſtimus: & merito tabulam votivam illi ſuſpendimus, cujus gratia nondum inter mortales defuere, qvi in excelſa conſtituti ſpecula, poſteris exemplo profuerunt, digni, ut ipſorum nomen in annales & hiſtorias referatur. Interim qvemadmodum, longinqvo itinere confecto, ſolemus brevi compendio amicis enarrare reduces, qvæ diuturno tempore nobis alibi evenerunt: ita, qvum per plura ſecula ſint illæ res diffuſæ, qvas nobis in hac hiſtorica peregrinatione licuit internosſe, omnia omnium regnorum & rerumpubl. fata in compendioſas tabellas redacta proponemus, & omnium rerum in orbe geſtarum tempora in millenaria & ſecularia diſpeſcemus, illa non neglecturi, qvæ aut ex involucris poetarum, aut ex reliqviis, qvæ Beroſo, aliisq; autoribus adſcribuntur, erui posſunt. Qvumq; in multiplici chronologorum divortio ſit certo temporum calculo inſiſtendum, ne lubricis & incertis inhæreamus veſtigiis, Scaligerum potius & Calviſium nobis eligemus ſeqvendum, qvam qvemcunq; alium. Nihil igitur ſolliciti, qvid de qvovis temporum articulo, cui hiſtorica noſtra alligavimus, ab aliis opponi posſit, (novimus autem, ab hoc hominum genere, qvod numeros in hiſtoriis ſupputat, disſidio irreconciliabili innumera ſemper opponi posſe) ea, qvæ qvoad temporum momenta ſunt veriſimiliora, faciemus noſtra. Sed nec ſubtilitatibus Chronologorũ hic inſiſtemus, memores, Syntagma hiſtoricum nos, non chronologiam adornasſe. Qvæ prodesſe cenſuimus ad prudentiam ex hiſtoriis acuendam, antea collegimus. Nunc, ut conſulatur memoriæ, qvæ ſæpe ſolet infida mandatorum cuſtos esſe, hæc qvaſi mnemonicarum imaginum ſigna in illius gratiam erigimus, ad qvorum ſeriem converſa, redeat in recordationem omnium eorum, qvorum minima pars in has tabulas conjici potuit. Id tantum monemus, ſi qvis in illis velit nosſe ex annis Mundi conditi, qvot anni ante epocham ſeu æram Chriſtianam elapſi ſint, ut datum annum mundi conditi ſubtrahat à 3943. Eo facto ſtatim inveniet qvæſitum. Sic ſi velit ex annis epochæ Chriſtianæ datis nosſe, qvot anni à condito mundo elapſi ſint, addat datis annis 3949.

TABELLÆ HISTORICÆ

AD MILLENARIA ET SECULARIA

OMNIUM REGNORUM ET RERUMP.
TEMPORA RECTE DIJUDICANDA
IN SUBSIDIUM MEMORIÆ
SIC CONDITÆ,
UT RES MAXIME MEMORABILES,
QVÆ EODEM TEMPORE SUNT GESTÆ,
EIDEM TABELLÆ SUBJICIANTUR.

PRIMUS MUNDI MILLENARIUS ADAMI, QVO EXEUNTE HENOCH TRANSFERTUR.

Ann. Mundi.

1 Creatio omnium rerum facta anno ante Æram Christianam 3949. anno periodi Julianæ 765.

Introductio protoplastorum in paradisum: Seculum Hesiodi aureum.

Proles argentea successit, cum Ate Homerica esset de cœlo deturbata, & Saturnus, protoplastis è paradiso ejectis, natos cœpit devorare, atq; Prometheus ad Caucasum est alligatus.

Ponunt hic Ægyptii, secundum Africanum, regem secundum Suphin dynastiæ IV. Memphitarum.

139 Abele occiso & Caino à facie Domini ejecto, nascitur Seth.

Ahenea secula incipiunt & durant usq; ad diluvium: & Lycaon ridet omne Numen, inq; lupum transformatur. Suntq; exorti illi gigantes, qvi robore immani & pedibus angvineis saxa & arbores in cœlum jaculabantur, ut & infernalis Typhon, non nisi magno Jovis labore domitus.

189 Periodus Judaica incipit, cui Judæi falso alligant initium conditi mundi.

235 Enos nascitur.

325 Kenan nascitur.

395 Mahaleel nascitur.

460 Jared nascitur.

472 Cessat tempus ἀβασίλευτον Panodoro dictum, qvo nulli reges erant: & juxta Abidenum, Berosum & Alexandrum Polyhistora, ipsumq; Eusebium incipit χρόνος βασιλέων seu tempus regum, anno ante diluvium 1184.

622 Henoch nascitur.

687 Methusalem nascitur.

725 Initium regni Assyriaci Africanus secundum Scaligerum hic ponit: qvasi prima ejus Dynastia fuerit Chaldæorum in Babylonia sub VII. regibus, altera Arabum in Babylonia sub VI. regibus, qvorum ultimum Belus Assyrius in tertia dynastia Assyriorum, in qva fuerint XLI. reges, debellaverit, & regnum Assyriorum cum Babylonico conjunxerit. A.M. 1593.

874 Lamech nascitur.

930 Adam moritur.

987 Henoch transfertur.

Ægyptii ſecundum Africanium ex Manethone multo pluribus, qvam mille annis ante conditum mundum, falſo calculo alligaverunt tres priores dynaſtias regum Ægyptiorum. Qvorum xxvi Suphis, alter rex in iv dynaſtia, cum fingitur regnasſe, mundus conditus eſt. Et ab hoc tempore per mille annos Ægyptii numerant regum ſuorum xi alias dynaſtias, ut ita in xiii Ægyptiorum dynaſtia primus mundi millenarius ſit finitus.

Qvin & ante has ipſas regum ſuorum dynaſtias Ægyptii ſecundum Manethonem ponunt primum Deos, nempe Vulcanum, Vulcani filium Solem, Agathodæmona ſeu bonum Deum, Saturnum, Oſirin, Iſiden, Typhonem; dein Semideos, ut Horum, Martem, Anubin, Herculem, Apollinem, Hammonem, Tithoa, Soſum, Jovē; tandem illas, qvas diximus, dynaſtias.

In ipſo creationis opere ſtatim contigit conjunctio planetarum maxima, qvæ intra 795 annos denuo in Trigoni ignei circuitu recurrit cum perpetua felicitatis & afflictionis alternatione. Cum autem recurreret anno mundi conditi 795. felix videbatur eccleſiæ propter Henochi conciones & translationem: ſicuti prima planetarum conjunctio maxima erat eccleſiæ admodum triſtis propter generis humani lapſum.

Anno mundi 472 in tempore βασιλέων recenſentur ab autoribus reges hoc ordine: Alorus: Alasporus: Amelon: (cujus tempore Oannes ſceleratus humani generis ſeductor, media parte homo & reliqva piſcis, ex Erithreo mari aſcendit & mendaciis orbem replevit) Amenon: Metalarus: Daorus paſtor (cujus tempore denuo adfuit Oannes tribus aliis ſociis adſcitis) Aeorodachus: Amphis: Otiartes: Siſuthrus, i.e. Noachus arcam ingresſus & in diluvio ſervatus.

SECUNDUS

SECUNDUS MILLENARIUS NOACHI ET DILUVII:
QVO EXEUNTE INSTITUITUR CIRCUMCISIO.

A.M.

1042 Seth moritur.
1056 Noa naſcitur.
1140 Enos moritur.
1235 Kenan moritur.
1290 Mehalael moritur.
1536 Noa denunciat diluvium, ſi verſionem Germanicam attendamus Gen. VI, 3.
1590 Tertia revolutio maxima planetarum, triſtis eccleſiæ propter diluvium & ſuperſtitionem.
1556 Japhet naſcitur.
1558 Sem naſcitur.
1651 Lamech moritur.
1656 Methuſalem moritur.
1657 DILUVIUM.
1658 Arphachſad naſcitur.
1693 Salah naſcitur.
1718 - - - - ASSYRIACI REGNI INITIUM ſecundum Juſtinum.

A.M.	ASSYRIACI	ITALICI	German.	Celtici	Hiſpanici	Goth.	Peloponneſ.
1723 Eber naſcitur.	Nimrod	ITALICI regni initium ſecundum Beroſum.					
1757 Peleg naſcitur, & terra dividitur. Gen. x, 25.		Janus I.	German. regni init. ſec. Avent. ex Beroſo. Tuiſco.	Celtici regni initium ſec. Beroſum. Samotes.	Hiſpanici regni initium ſec. Beroſ.		
1787 Regu naſcitur.							
1819 Serug naſcitur.	Belus	Comerus			Jubal	Goth. reg. init. ſec. J. Mag.	
1849 Nahor naſcitur	1850.					Magog	Peloponneſ. reg. init. in Sicyonia, 1861.
1878 Thara naſcitur.							
	Ninus					Svenno Svec.	
1948 Abrah. naſcitur	1905.	Ochus Vejus.					Ægialeus.
	Semiramis 1957					Gethar	
1958 Sara naſcitur.		Chameſenus.		Magus.	Iberus	Goth.	Europs.
1996 Peleg moritur			Mannus.		Jubalda	Ubbo	
	Zameis, ſ. Ninyas	Sabatius Saga.		Sarron.		Svec.	Telchinus.
	1999					Siggo Svec.	Apis.
						Ericus Goth.	

 ASSY-

Assyriacum Regnum secundum Scaligerum Africanus alligat ad A.M. 725. ut ita excurrat ante diluvium: primamq; dynastian dicit fuisse Chaldæorum in Babylonia sub VII regibus; alteram Arabum in Babylonia sub VI regibus: qvorum ultimum Belus Assyrius in tertia dynastia Assyriorum, qvæ XLI regum dicitur fuisse, debellaverit, & A. M. 1593 Assyriacum regnum cum Babylonico conjunxerit.

Babylon conditur à Nimrode circa tempora confusionis lingvarum. Gen. x. 10.

Terra inter filios Noæ dividitur, & fundantur varia regna A. M. 1757. Gen. x. 25.

Ninive conditur ab Assure, filio Semi, qvod tamen alii dant Nino. Gen. x. 11.

Janus, qvi est ipse Noachus, A. M. 1765. post solitudinem Italiæ annorum 108. venit in Italiam.

Chamesenus seu Saturnus, qvi est ipse Cham, corruptor generis humani, diu turbat orbem: venit in Italiam: proturbatur inde à Noacho: sedem figit in Libya: pellit inde Ammonem, Dionysii seu Bacchi patrem, & Titanas: gignit ex Rhea sorore Isiden seu Cererem & Osirin, Herculis Libyci parentes: ex Lybia per Dionysium vicissim pellitur: tandem à Ninya rege Assyriorum occiditur.

Belus Sabatium Sagam Pontificem, i. e. Jupiter Saturnum, Chami ex Cuscho nepotem, fugat ex Armenia: & Saturnus ille venit in Italiam ad Janum.

Atlas, qvi est ipse Japhet, poetis dicitur Cepheus, rex Æthiopum, qvi ex Cassiopeia genuit Andromeden.

Zoroaster claret, rex Bactrianorum.

In Creta regnat Cres, unus Curetum, qvi Jovem nutriverunt.

In Persia rex Kajumaras, pronepos Noachi.

Ad Rhenum Mannus, Tuisconis filius, regnat: cujus tempore condita Treveris.

XVI Dynastia Ægyptiorum, qvæ vocatur Thebæorum, aut secundum Africanum Pastorum, tempore Abrahami incepit, & duravit 190 annis.

In Dania post Noachidas cœperunt ab A. M. 1961 usq; ad A. M. 2910 per annos 949 Judices, Suffetes seu Duces præesse: qvorum primum vocant Segudum; sextum Gothum; ultimum Boghium.

SECULUM

SECULUM ABRAHAMI I. IN III. MILLENARIO.

A. M.	*Patriarch.*	*Assyr.*	*Ital.*	*Germ.*	*Celt.*	*Hisp.*	*Pelopon.*	*Argiv.*
2005	Noa morit.							
2023	Abrah. migrat.		Cranus	Ingævo	Dryus	Brygus	Thelxiõ	
2034	Ismael nasc.		f. Janus					
2047	Circũcisio.	Arius,	II.					
2048	Isaac nasc.	2037.						
2063	Is. immol.	Aralius	Auruns	Istævo	Bardus	Tagus.	Ægyptꝰ	
2083	Thara mor.	2067.						
2085	Sara mor.							Argivi
2088	Isaac ducit Rebeccã						Thurimachꝰ	Regni initiũ A.M. 2093.
2096	Arphachsad mor.		Malottages.					Inachus

Osiris in Libya seu Jupiter Libycus adhuc floret, & cum eo Mercurius seu Hermes Trismegistus in Ægypto, librorum 25000 conditor; Busiris in locis maritimis; Antæus in Æthiopia; Apollo, Triptolemus & Anubis, comites Osiridis in peregrinationibus.

In Creta Cres, & post eum continua serie regnant Talus, Vulcanus seu Hephestion: Rhadamanthus: Melinus: Melissæus pater Amaltheæ & Melissæ, nutricum Jovis Cretensis: Cydon: Apteras.

Codorlahomoris bellum adversus reges Sodomæ & Gomorrhæ.

Sodomæ & Gomorrhæ excidium per ignes cœlestes 2047.

Midianitarum, Arabum & Saracenorum origo ex Ismaële.

Moabitarum & Ammonitarum origo ex Moab & Ammon.

Ausonii veniunt in Italiam.

Tigurum & Solodurum conditum xxx. annis post Treverim.

Inachus pater Jus, qvam inter mortales primam, postea in vaccam juxta fabulam mutatam, Jupiter dicitur compressisse.

Hic notandum, qvod post VI. reges Gothorum & Svecorum, in primo millenario positos, J. Magnus per cccc. annos numerat judices innominatos apud Svecos; apud Gothos autem dicat solo nomine notos continua serie præfuisse septem alios reges, Uddonem, Alonem, Othenum, Carolum, Biornonem, Getharum II. Gertum, qvem alii vocant Siggonem II: post qvem electus sit Berico seu Ericus, qvi mari trajecto illam expeditionem susceperit, qvæ legitur apud Jornandem. Hanc expeditionem etsi alligat J. Magnus ad tempora Josuæ, rectius tamen ad propiora secula referri censemus.

SECULUM ISAACI ET OGYGIS, II.
IN TERTIO MILLENARIO.

A.M.	*Patriarch.*	*Aſſyr.*	*Ital.*	*Germ.*	*Celt.*	*Hiſp.*	*Pelopon.*	[illegible]
2108	Eſau & Ja-	Baleus		Hermi-				
	cob naſc.	ſ. Xer-	Sicanus	on ſeu				
2123	Abraham	xes		Hermã-	Lomni-	Betus.		
	mor.	2107.		nus.	go.		Leucip-	
2126	Salah mor.						pus	[illegible]
2148	Eſau ducit	Arma-						
	uxores.	mithes	Enakii					
2158	Sem mor.	2137.						
2171	Iſmael mo-		Lukii			Deabus		
	ritur.	Belo-				Hiarbæ		
2185	Jacob ad	chus I.		Marſus		Fil.		
	Labanum.	2165.	Gigan-	ſeu	Lucus.			
2187	Eber mor.		tes.	Mars.				
2193	Rubē naſc.					Gery-	Meſap[illegible]	
2199	Joſeph na-					ones.		
	ſcitur.							

Ex Esau & Jacob prodeunt Amalekitæ & Idumæi.

In Ægypto xxii. dynaſtia cœpit, Paſtorum ſeu Bucolorum dicta, qvi à reliqvis [illegible] ptiis ſeparati, eo potentiæ asſurgebant, ut ex ſe per annos aliqvot [illegible] rent. Duravit 103. annis.

Ogyges, conditor Actæ ſeu Athenarum regnat. Ab ejus filio Eleuſine, A[illegible] eſt dicta Eleuſina. Filia ejus enutrivit Minervam virginem, ad fluvium [illegible] niden in Bœotia inventam. Tempore ejusdem circa A.M. 21[illegible]9. v[illegible] contigit diluvium Ogygium in Actica.

Cadmus regnat Thebis. Phaethon ex Æthiopia venit in Italiam, qvæ hoc [illegible] grande incendium pasſa eſt.

Asclepius, diſcipulus Hermetis, floret in Ægypto.

Messana ſeu Mamertina in Sicilia ad Drepanum ſeu Zanclam, & Gena[illegible] lia, ubi jam eſt Aurelia, à Druydibus conditur.

SECULUM JOSEPHI ET OSIRIDIS,

HOC EST QUARTO MILLENARIO.

A. M.	Patriarch.	Assyr.	Ital.	Celtæ Gomeritæ [illegible]	Celt.	Hisp.	Belg.	Græc.	Ægypt.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]					[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]		[illegible]		Celtæ.				[illegible]
[illegible]	[illegible]		[illegible]			Hispalus Hercules			[illegible]
[illegible]	[illegible]				Galathes	Lybicus, Hesperus		Argos, [illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]		[illegible]		Galatea.	[illegible]		[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]			[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]			[illegible]

[illegible] Ægyptum [illegible] Eusebium [illegible] Typhone.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Hispalo.

A.M.	Patriarchæ.	Assyr.	Ital.	German.	Gall.	Hisp.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
2305	Amram pater Mosis nascitur.	Mancaleus 2307.	Hispanus & Atlas, Italus, Kittim.	Vandalus.	Lugdus	Sicanus	[illegible] polis	[illegible]	[illegible]
2329	Joseph mori.			Teutonis, Teuto.				[illegible]	[illegible]
2334	Levi mor.	Sphærus 2345			[illegible]	Sicanus	[illegible]	[illegible]	[illegible]
		Mamelus	Morges.						
2369	Aaron nasc.	2367		Allemannus					
2374	Moses nascitur.	Spartheus 2387.	Comus.	Hercules [illegible]					[illegible]

Atlas & Prometheus fratres, viri [illegible], circa hæc tempora [illegible] [illegible].

[illegible] hac ætate [illegible] videtur.

Hæmon, Thessalorum primus rex, [illegible] Thessalus [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible].

Æ[illegible] in Africa, [illegible].

[illegible] Pyramides in Ægypto [illegible].

[illegible] primus rex Spartanorum.

2387 Quinta [illegible] Planetarum in [illegible] [illegible]
propter [illegible] Ægypto.

2394 Cecrops primus Atheniensium dynastiam [illegible], & Athenas [illegible]
[illegible] Minervæ, quia [illegible] oliva [illegible].

SECULUM MOSIS ET DEUCALIONIS,

V. IN TERTIO MILLENARIO.

A.M.	Tempora	Asia	Ind.	Græc.	Gal.	Hisp.	Phry.	Assyr.	Ægypt.	Athen.	Lacæd.
[illegible]	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]			Cecrops	[illegible]
[illegible]	[illegible]								Amache [illegible]		
	[illegible]		[illegible]					[illegible]	[illegible]		Le[illegible]
[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]					[illegible]	Cranaus	[illegible]
[illegible]	[illegible]			[illegible]					[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]				[illegible]	[illegible]		
	[illegible]			[illegible]					[illegible]	Amphi-	
[illegible]	[illegible]			[illegible]					[illegible]	ctyon.	
	[illegible]			Helle[illegible]				[illegible]	[illegible]		[illegible]
[illegible]	[illegible]			[illegible]				[illegible]	[illegible]		[illegible]
	[illegible]			[illegible]				[illegible]	Danaus		
[illegible]	[illegible] & [illegible]		[illegible]						[illegible]	Erich-	
	[illegible]		[illegible]							thonius	
[illegible]	[illegible]							[illegible]	[illegible]		
	[illegible]							[illegible]	[illegible]		

[illegible] Phœbi [illegible] Apollinis Delium [illegible] Amphictyonis.

EX LIBYA post Agenorem [illegible] Europam [illegible] Minos, Rhadamanthus & Sarpedon.

DEUCALIONIS [illegible] diluvium in Græcia circa Parnassum & in Italia; [illegible] Deucalionis filius est Hellen [illegible]

[illegible] Cadmi [illegible] Danaus [illegible] Ægypto pulsus [illegible] A.M. [illegible] Ægypto [illegible]

[illegible] A.M. [illegible]

[illegible] Lycaonis filius [illegible] in Italiam ad mare [illegible]

[illegible]

SECULUM JOSUÆ ET CADMI,

VI. IN TERTIO MILLENARIO.

	Ebræi.	Assyr.	Ital.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
2598	Josue moritur ... [illegible]	Belochus [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Tella Ulysses Tenus [illegible]	[illegible]	[illegible]	Lynus [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			Vulcanus.									
2[illegible]	[illegible]	Lampides [illegible]				[illegible]				[illegible]		
			Mar[illegible]						Alex[illegible]			
27[illegible]	Ehud.	Sohar[illegible] 2590	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible] Johann [illegible]	[illegible]		

[illegible]

[illegible] Jano [illegible]

[illegible]

[illegible] in Mauritania. [illegible]

[illegible] Athenienses & [illegible]

[illegible]

[illegible] Ulysses [illegible]

[illegible]

SÆCULUM GIDEONIS ET PERSEI,
VII. IN TERTIO MILLENARIO.

Anni [illegible]	[illegible]	Ægyp.	Assy.	[illegible]	[illegible]	Cart. Oth.	[illegible]	Argiv.	[illegible]	[illegible]	Lacæd.	Mycen.
[illegible]	Tom- pus	Lam paro chia Tony ar chus Sofa rem ages	Belon hus ju nior. Pana parum [illegible] parum	[illegible] & La- ertes Olyn- [illegible] Minerg	Gling Gale rus Riam- res [illegible]	Cavo- lus. Sian- na.	Polybus [illegible]	Acrisi. pater Perse & Prœ- tus & Mega- penthes Arga- us.	[illegible]	Pandion II [illegible]	Pop- pund on Cyn- æus. Castor & Pollux	Sthene- lus post Perseum Eury- stheus. Atreus & Thye- stes fi- lii Pe- lopis.

[illegible] Ilus & Laomedon. [illegible]
[illegible] Amphion, qui Cadmeam [illegible] Thebas [illegible] Zetus [illegible] Œdipus, qui [illegible] ænigmata [illegible].
[illegible] Pelops [illegible] appellat [illegible] Hippodamiam Œnomai [illegible] filiam [illegible] OLYMPICA CERTAMINA A. M. 2[illegible] [illegible].
[illegible] Danaë filium Acrisii [illegible] Mycenas [illegible] Lacedæmoniorum [illegible] Castor & Pollux [illegible].
[illegible] Cadmus [illegible] Thebanum [illegible] Thebis [illegible] Atrium & [illegible].
[illegible] Achillem [illegible] & [illegible].
[illegible] Cretam. [illegible] in Italiam.
[illegible]
[illegible] Thebis [illegible] Agamemnonem & Menelaum.
[illegible] & [illegible] Ovid.
[illegible] Homerus [illegible].

SECULUM JEPHTÆ ET TROJANI BELLI.

VIII. IN TERTIO MILLENARIO.

A. M.	Israel.	Assyr.	Ital.	Germ.	Gall.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
		[illegible]		[illegible]			[illegible]		
2718	Sham-[illegible]	2707	Latinus		[illegible]	Phœbus	[illegible]	[illegible]	[illegible]
2721	Thola.						[illegible]		
		Teuta-[illegible]		[illegible]		Adrastus	in bello		
2744	Iair.		Æneas	[illegible]			Tro-	[illegible]	
				[illegible]		Polypho-des	[illegible] post		
2775	Iephte.	[illegible]		[illegible]	[illegible]	Pelasgus	qui Ore-stem	[illegible]	
				[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	
2786	Ibzan-			Kelo,		pus	[illegible]		
2792	elon.	Arabel. 2795.		Galli, Helgo		7 [illegible] dotus.	[illegible] Mycenas		

Bellum Lapitharum & Centaurorum in Thessalia.

[illegible]

Argonautarum Expeditio A. M. 2717. [illegible]

[illegible]

[illegible]

Helena rapitur [illegible]. Troja capitur [illegible].

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Amazones e Scythia, occupant Asiæ [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

A.M.	Israel.	Assyr.	Ital.	Gallo	Ægypt.	Athen.	Asyr. & Lace.
2802	Abdon			Hamul-			
2848	Simson		Latinus	phus		Oxynthes	Procles.
		Chalaa-				Aphidas	
		2847.	Aen. Sil-		XXI	Thymoe-	Tisamenus
2877	Samuel	Amintas	vius	Hunnibus	Dynastia	tes.	Hae
		2850.		pater	Tanit.	Melanthus	HERACLI-
		Belochus		Dani,	Secundus,	CODRUS	DÆ
2872	Saul.	2870.	[illegible]	Auguste	Musenoes	[illegible]	Eurysthenes
				& Non	L. Ou-	Archon-	&
2890	David.				...?	tes, qui	Procles alii
		Thyneus			[illegible]	dum	Anthedeni
		2899.			[illegible]	[illegible]	&c.
						[illegible]	

[illegible] VII. [illegible] Abias, Abimelech, Abiathar, [illegible].
[illegible] & H[illegible] reges Ammonitarum.
[illegible] ex Lydia A. M. 2[illegible] in Italiam venit.
[illegible] A. M. 2847. [illegible] Peloponnesum [illegible] & Lacedaemone [illegible] ab [illegible] Herculis [illegible] quorum [illegible] Eurysthenes [illegible] Agidæ [illegible] Eurypontidæ [illegible] Eurypontem.
[illegible] per VII. generationes [illegible] Athenæ [illegible] in Achaia [illegible] per Tisamenum.
[illegible] in Asiam [illegible] migratio Æolica in [illegible]
[illegible] & Spartanis [illegible] Heraclidarum [illegible]
[illegible] Judæorum [illegible]
[illegible]
[illegible] Britanniæ [illegible]
[illegible] Daniæ [illegible] & Irlandiæ.

A. M.	Jud.	Israel.	Assyr.	Ital.	Græc.	[illegible]	[illegible]
2901	David tabernaculū transfert.					[illegible]	
2920	Absolom rex proclamatur.		Dercylus 2951.	Alba.	[illegible]		[illegible]
2925	Adonias Rex proclamatur.					[illegible]	[illegible]
2930	David moritur. Salomon succedit.		Eupalmes 2945.	Capetus.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
2669	Rehabeā	Ieroboam					[illegible]
2985	Abia.		Laosthenes 2991.		[illegible]		[illegible]
2988	Asa.						[illegible]
2989		Nadab.		Capys.			[illegible]
2990		Baasa.	Pyritiades 2991				[illegible]

Anno [illegible] Sadoc, Achimaaz, [illegible] Nathan, Gad, [illegible] don, Semaia, Iddon, Prophetæ. Templum [illegible] Salomonis redeunt ex Ophir [illegible]. Regina [illegible] Hierusalem, venit Hierosolymam [illegible]. [illegible] ab Asa rege Iuda [illegible].

Anno [illegible] rex [illegible]. Anno [illegible] Asa.

In Græcia [illegible] pulsis [illegible] possessores. [illegible] ex [illegible] Heraclidarum, [illegible] ipsi ex Heraclidarum familia [illegible].

Hoc seculum [illegible].

SECULUM JOSAPHATI ET SARDANAPALLI,

I. IN QVARTO MILLENARIO.

A. M.	Jud.	Israel.	Assyr.	Ital.	Goth.	Dan.	Aegypt.
[illegible]		Ela.	Ophratæ	Capetus.		Gramus.	
[illegible]		Simri.	3007.				Zaram.
		Amri.					
[illegible]		Achab.					
[illegible]	Josaphat		Epachere-	Tiberinus.			Takelo-
[illegible]		Ahasia.	3028.		Svibdagerus, rex		ta.
[illegible]		Joram.			Norv. Svec. & Dan.		
		Jesabel.	Acracar-	Agrippa.			XXIII.
[illegible]	Joram.		nes 3050.	Alladius.			Dynast.
[illegible]	Ahazias.						Tanitar.
[illegible]	Athalia.	Jehu.	Sardana-				Petuba-
[illegible]	Joas.		palus 3057.		[illegible]		stes.
[illegible]		Joahas.	ARBUS	Aventinus.			
[illegible]		Joas.	[illegible]				
			[illegible]				
			3077.				

[illegible] [illegible], Azarias, Jojada, Zacharias, PROPHETÆ: Micha, Elias, Elisæus, Jonas [illegible]. Samaria ab Amri condita 3003 [illegible] [illegible] 3040. Jericho reædificata, 1. Reg. xvi. 3028. Elias translatus 3035 [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] promulgat 3024. Corinthi ex Bacchidibus regnant [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] in Libyam pro-[illegible] [illegible]

A.M.	Jud.	Israel.	Medor.	Chaldæor.	Rom.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
3207	Achas.	Israel. Ephtica. X. tribus abducta		NABONASSAR.	Numa Pompil.	[illegible]		[illegible]
3210				2201.				[illegible]
				Nadius.				[illegible]
3222	Ezechias. seu Hiskias.			Chinzerus. Porus [illegible]				[illegible]
3227			Arbianes 3[illegible]. Arbace[illegible]	[illegible] [illegible] [illegible]				[illegible]
3251	[illegible]		Dejoces 3257. Phraortes s. Artynes 33[illegible]7.	Apronadius. Rigebalus. Mesesimardacus Asfaradinus. [illegible]	Tullus Hostilius		[illegible]	[illegible]

APUD ISRAELITAS [illegible] & Helki, PONTIFICES; [illegible] PROPHETÆ. 3227. Decem tribus Israelis abductæ.

In REGNO ASSYRIORUM post Tiglathpilasserem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Assarhaddon. [illegible]

3207 initium epochæ Nabonassareæ [illegible]

3209. Damascus à Salmanassare expugnata.

APUD GRÆCOS BELLUM MESSENIACUM I [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui Tarentum postea [illegible] [illegible] & [illegible] Messeniacum II [illegible] in quo Aristomenes & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] post [illegible] annos, in quo [illegible] [illegible]

In SICILIA [illegible] ab Archia Corinthio condita: [illegible]

In [illegible] condita [illegible]; in Asia, [illegible], [illegible] [illegible].

[illegible] à Græcis condita [illegible]; condita etiam [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] Euboensi.

In LYDIA: Candaules, Gyges, Ardys.

ROMÆ rapta Sabinarum [illegible]; Alba diruta [illegible].

[illegible] Sibylla [illegible], [illegible], Archilochus, Arctinus, Alcman, [illegible] [illegible]. Draco [illegible] [illegible].

SECULUM ESAIAE ET INITIUM OLYMPIADUM,

II. IN QUARTO MILLENARIO.

A.M.	Jud.	Israel.	Medor.	Ital.	Goth.	Dan.	Aegypt	Maced.
[illegible]	Amasias.							
31[illegible]		Jerobeam.	Mandaucus		Ubbo.			
31[illegible]	Azar. seu Ozias.		3095	Procas.		Gothormus &	Osorchon seu Hercules.	Caranus ab Heraclidis 3107.
31[illegible]		Zacharias	Sosarmus 3175		Haldingus amicus Haddingi ad mortem.	Haddingus amicus Hundingi.	Psammus Ze XXIV. Dynast.	Edessa
3177		Sallum.						
3178		Menahem.		Amulius.				
			Artias	Numitor.		Frotho I		
318[illegible]		Pecaia.	3185	Romulus	Regnerus.	peremtus a Regnero.	Socchoris Saites à successoribus [illegible]	Coenus. Thurimas.
31[illegible]		Pecah.		condit Romam				
31[illegible]	Jotham			3198				

Anno [illegible] Amasias, Urias Pontifex. Hoseas, Joel, Amos, Zacharias, Michaea, Esaias, Prophetae.

In Novo Regno Assyriorum A.M. regnant Phul & Tiglathpileser.

In Graecia Athenis Archontes perpetuales desinunt 3173. Constituti [illegible] Prytaneon seu archonten [illegible], qui CXXVI. annis praefuerunt. [illegible]

In [illegible] & [illegible] reges; In Sicilia Catana seu Catina condita.

3175. Olympia [illegible] restitutae, [illegible] destructionem [illegible] Jude.

3179. Romulus & Remus nati.

3[illegible]. [illegible] per Iphitum [illegible].

3198. ROMA CONDITA.

SECU-

SECULUM CAPTIV. BABYL. ET VI. SAPIENT[illegible]

IV. IN QVARTO MILLENARI[illegible]

A.M.	Judæor.	Medor.	Chaldæor.	Rom.	Goth.	Dan[illegible]	Ægy[illegible]	[illegible]
3305	Ammon.		Nimilada			[illegible]		
3307	Iosias.	Cyaxares	nus.	Ancus				
		[Arti-	Nabopol				[illegible]	[illegible]
		barnus.	lassar	Martius			[illegible]	
		3[illegible]9.						
3338	Iosias f.		Nebucad			[illegible]	[illegible]	
	Sallum	Astyages	nezar.		[illegible]	[illegible]		
	Eliakim	f. Aphdo	Evilme-		dus, q.	[illegible]		[illegible]
	Jojakim	3[illegible]9	rodach.		[illegible]	[illegible]	[illegible]	
3349	Jechonias		[illegible]	Tarqui-	ci Roen	[illegible]	[illegible]	
	[illegible]			nius	[illegible]	[illegible]		
	Sedekias	PERSA-	Darius	Priscus.		[illegible]		
336[illegible]	Hierosolyma	RUM	Medus.					
		Cyrus	Nabone-	Servius			[illegible]	
	capta.	3[illegible].	dus.	Tullius	[illegible]	[illegible]		

Apud Judæos Seraja, [illegible] & [illegible], [illegible] Habacuc, Jeremias, [illegible], [illegible], [illegible], Daniel, [illegible] dith obtruncat Holophernem. [illegible] gratio Hierosolymorum per [illegible].

In Græcia [illegible] Sicilia Panætius, & post eum [illegible] Corinthus 3[illegible]4. [illegible] ditur a Corcyreis, [illegible]

In Lydia Sardiani, [illegible], [illegible].

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

SECULUM SOLUTÆ CAPT. BABYL. & REGIFUGII

V. IN QVARTO MILLENARIO.

A. M.	Persar.	Roman.	Goth.	Roman.	Ægypt.	Macedon.
		[illegible]		[illegible]	[illegible]	
[illegible]	Cambyses	[illegible]		[illegible]	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	Cambyse	Alexander
[illegible]	Darius [illegible]	A. M.	[illegible] Svecia		[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	& Daniæ.		[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]				Perdiccas
[illegible]	[illegible]	[illegible]	Rodericus, rex Svec. [illegible] Moscum [illegible] bello fatigavit.			

[illegible] Pisistratú, [illegible] Themistocles La- [illegible] fugit ad Per [illegible] filia [illegible]

[illegible] Hiero, ejusq; frater Thrasybulus.

[illegible] Asdrubal & Amilcar [illegible]

[illegible] regna [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

A. M.	Pers.	Goth.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
			Vigletus.	Archelaus	Marcomi-
3525	Xerxes.			Orestes.	rus, [illegible]
3526	Sogdian9.			Æropus.	Antenor
3527	Darius nothus.			Pausanias.	[illegible]
				Amyntas II.	Antenor II.
3546	Artaxerx. Mnemō	Attalus II.		Alexander Ptolemæus Perdiccas.	Priamus.
3598	Ochus.	[illegible]	[illegible] cus, cuj9 filius Uf-	Philippus, pater Al. M.	

so mutus creditur [illegible]

Apud Judæos Esdra, Nehemias, [illegible] jakim, Eliasab, Jojada, Jo[illegible] Pontifices [illegible] Danielis 3528.

In Græcia apud A[illegible] Alcibiades, Nicias, Pericles, [illegible] Charondas LL[illegible] apud Lac[illegible] Pausanias, [illegible] mus, Lysa[illegible] 6. [illegible] Thessal[illegible] das [illegible] oras & [illegible] apud [illegible] apud [illegible] Mausolus & Artemisia II.

Apud [illegible] Q. Cincinnatus, Fabius, Fur. Camillus, [illegible] Manl. Torquatus. Leges XII tabularum [illegible] an. [illegible]09 [illegible] Romæ per Gallos [illegible]

Bellum [illegible] : [illegible] [illegible] adversus fratrem Artax[illegible]

Galli Senones Italiæ partem [illegible] pina : dux [illegible]

Florent Ar[illegible], Socrates, [illegible] Plato, [illegible] Isocrates, Theopompus, [illegible] dides, Xenophon, [illegible]

A. M.	Pers.	Syr.	Aegypt.	Galli.	Dan.	Francor.	Brit.
3629	Darius Codomanus					Helenus I.	Fergusius, Ferquardi regis Hiberniae filius, qui peremit
	Macedo.						
3630	Alexander Magnus.						
3642	Aridaeus Philippus			Carolus II.			Corlogus regnabat
			Ptolemaeus Lagi 3627			Diocles.	tan. 3814.
3643	Cassander F. Antipatri	Seleucus Nicanor 3659					Feritharis.
3653	Philippus					Helenus II.	
3654	[illegible] & Antipater				Olo seu Olaus.		Mainus.
3657	Demetrius, Antigoni						
3663	Pyrrhus & Lysimachus	Antiochus Soter 3680.	Ptol. Philadelphus 3665.			Bataus Magnus.	
3664	[illegible]						
	[illegible]			Grimmerus.			
3670	[illegible]						Dornadilla.
3671	[illegible] & [illegible]	Antiochus Theus 3683.			Dan II.		

a [illegible] Simon [illegible] Alexandro [illegible] Templum [illegible] [illegible] LXX Interpretes [illegible]

b [illegible] Alexandrum [illegible] Alexandria [illegible] Pyrrhus [illegible] Theocritus [illegible]

PUGNA AD CHÆRONEAM 3612. Pugna Alexandri M. ad GRANICUM 3616: ad Issum Ciliciæ 3617. ad ARBELA [illegible] 3619.

ÆRÆ PERIODI CALIPPI seu Monarch. hic [illegible] initium 3622. Sed ÆRÆ PHILIPPI à morte Alexandri initium 3628: qvo anno etiam [illegible] est [illegible]. ÆRÆ SELEUCIDARUM initium 3639.

APUD ROMANOS [illegible] Decius [illegible] Regulus [illegible] Fabricius [illegible] [illegible] Tarentinum cum Pyrrho 3669: [illegible] 3678.

GALLORUM IRRUPTIO in Thraciam & Græciam sub Ceuthrio, Brenno, [illegible] & Belgio ducibus. Lomnerius item & Lutarius duces Gallorum, Byzantio occupato & Hellesponto trajecto, dant originem GALATIÆ in Asia.

THALESTRIS Amazonum regina. TAXILES apud Indos, ut & PORUS: item SANDROCOTTUS, qvi in India jugum Græcorum excussit. LYSIMACHUS in Thracia. ANTIGONUS in Asia. ABDOLONYMUS in Sidone.

FLORENT Aristoteles, Speusippus & Xenocrates, successores Platonis: Polemo: Theophrastus & Epicurus, Theophrasti auditor: Demetrius Phalereus: [illegible] Gymnosophistæ: [illegible] Crates Thebanus: Heraclides Ponticus: [illegible] Abderites, Zeno Citticus, Pyrrho, unde Pyrrhonii: Chrysippus, Arcesilaus, PHILOSOPHI: Berosus, Megasthenes, Manethon, [illegible], Theocritus, Callimachus, Aratus, Lycophron, POETÆ: Aristarchus [illegible], GRAMMATICUS: Diocles [illegible]: Sempronius JCtus: Charta inventa apud Ægyptios.

Ann. M.	Monarc.	Syri	Ægypti	Galli.	Dan.	Franc.	Parthor.	Scot.
[illegible]	Demetri[illegible]	Seleucus Callinic[illegible]	Ptol. Evergetes.	Turdo I.		Clodomi rex Nicanor.	Arsaces 3700.	
[illegible]	Antigo- nus Dos[illegible]	Seleucus Ceraun[illegible]						
[illegible]	Philippus	Antio- chus M. Seleucus Philopa- tor. Antiochus Epipha- nes.	Ptol. Phi- lopator.	Gallu- cus II.	He- gle- [illegible]	Marcomi- rus II.	Arsaces II. Phraa- tes. Pharna- ces.	[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]	Perseus, captiu [illegible]	Antioch[illegible] Eupator Demetri[illegible] Soter. Alexan- der Epi- phanes.	Ptol. Epi- phanes. Ptol. Phi- lometor.		Fro- do II.	[illegible] Antenor III.	Mithrida- tes.	[illegible]

[illegible] [illegible] Onias II. Simon II. Onias III. Jason: Onias IV: Alcimus: Judas Maccabæus: Jonathas, PONTIFICES [illegible]. Æra Maccabæorum [illegible] [illegible] 3[illegible]7.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Annibal [illegible]. In [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Annibalem; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Hieronymus.

[illegible] [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] Tigranopolis celebris.

[illegible] [illegible] [illegible] Annibal [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] Cato Censorius, Q. Fabius Cunctator [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3799.

[illegible] Viriathus, [illegible] Marcellus [illegible].

[illegible] Chrysippus & [illegible], [illegible] [illegible], Lyco & Critolaus, PERIPATETICI: Carneades [illegible], [illegible] Cyrenæus, [illegible] [illegible] [illegible] Ar- chimedes, [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] MATHEMATICI. Ennius, Pacuvius, Accius, [illegible], [illegible] An- dronicus, qui primus Romæ fabulam docuit: Nævius, Plautus, Cæcilius Co- micus, Terentius, POETÆ. Polybius historicus: THEAGENES & CHARICLIA noti ex Heliodoro.

SECULUM HYRCANI ET MITHRIDATIS.

IX. IN QUARTO MILLENARIO.

A. M.	Syr.	Aegypt.	Germ.		Franc.	Parthor.	[illegible]
3804	Demetrius Ni-canor.	Ptol. Physcon.	Adolph.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
3809	Tryphon.	Ptol. Lathyr. & Alexander.			[illegible]		
3812	Antiochus Se-dum.				[illegible]	[illegible]	
3819	Demetrius [illegible]	Ptol. Auletes.	[illegible]			[illegible]	
3824	Alex. Zebina.	Ptol. Dionys. &					[illegible]
3826	Antioch. Gri-phus.	Cleopatra [illegible]	[illegible]				[illegible]
3857	Seleucus & An-tiochus Cyzic.	[illegible] Aegypt.				[illegible]	
3863	Tigranes rex Armeniae.			[illegible]	[illegible] a Gallis [illegible]	[illegible]	[illegible]
3885	Pompeius M. [illegible] in provinc. a		[illegible]	[illegible]			[illegible]

Apud Iudaeos, Ioh. Hyrcanus, Aristobulus rex primus et [illegible], Alexander Iannaeus, Alexandra Salome, Hyrcanus, Aristobulus, [illegible] [illegible] Antigonus & [illegible].

Attalus [illegible] Romanos [illegible]: Nicomedes [illegible] Aretas [illegible] & [illegible] in Cappadocia: Mithridates in Ponto: Tigranes in Armenia: Deiotarus in Gallia.

Apud Romanos Sulla. Marius, qui primus aquilas [illegible] Lucullus Pompeius M. Crassus a Parthis caesus. Caesar, Cicero, Cato. Bellum [illegible] [illegible] Servilium [illegible] Numantinum. [illegible] [illegible] Mithridaticum & Tigranicum, [illegible] [illegible] civile: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sedibus [illegible] per Asiam [illegible] anno circa 3810.

Cimbri, Teutobochus & [illegible] reges Cimbr. in bello Cimbrico, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sillanis [illegible] [illegible]

Carthago, Guerribus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Gallia provincia facta [illegible]

Eruditi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Terentius Varro, [illegible] [illegible] Grammaticus, [illegible] Dioscorides, Medicus.

A. M.	Imperat.	Goth.	Suev.	Francor.	Parth.	Scot.
[illegible]	I. Cæsar.	[illegible] & [illegible]				
				Francus, [illegible]		
			Frothio III. qui	de Sicam-		
[illegible]	Augustus.		Suevonicum	bri postea		
		[illegible] V.	Vandalo-	dicti sunt	Orodes.	
		[illegible]	rum regem	Franci.	Phraates III.	Evenus
		Hic videtur	bello pere-			III.
		ponendus	mit, & ho-		Orodes II.	
[illegible]	Christus	[illegible]	stem etiam			
	natus.	[illegible]	habuit Fra-	Clodio vel	Vonones.	Metella-
[illegible]	Ann. Chr.	[illegible]	[illegible]	[illegible]		nus.
	[illegible]	[illegible]	[illegible]			

[illegible] Antipater, Herodis pater, fit procurator Judææ [illegible]. Antigono, ul- [illegible] Maccabæis occiso Herodes fit rex Judæorum [illegible]. [illegible] babylo- nicum [illegible] à R. Jonathan.

[illegible] Julianum 3902. ÆRA HISPANICA [illegible] ÆRA [illegible]

[illegible] Romanus pugna Pharsalica: Cæsar interficitur [illegible]: Bellum [illegible] Philippense. Perusinum: Siculum: Actiacum. Ægyptus in provinciam re- dacta [illegible]: Jani templum clausum [illegible].

[illegible] Thracum [illegible] Rhoemetalces [illegible]. Apud [illegible] Cassivellaunus à Cæsare devictus. Apud [illegible] Arminius Cheruscus, Catualda, [illegible], [illegible] Suevica, Boios ex Germania expellunt per Maroboduum. [illegible] sub [illegible] transeunt, ex Scandia in Germaniam, quæ expeditio de- [illegible] Jornandem 2. 4.

[illegible] Pomponius Mela & Strabo. [illegible] Trogus Pompejus, Dionysius [illegible], Messala Corvinus, Athenodorus, Livius Patavinus, Hora- tius, Catullus, Corn. Nepos, Virgilius, Horatius, Propertius, Tibullus, Ovi- dius, Manilius, Corn. Gallus, POETÆ, eorumq; fautor Mecœnas, Vitruvius ARCHITECTUS.

SECULUM APOSTOLORUM ET TIBERII,

I. POST CHRISTUM.

A. C.	Imperat.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
14	Tiberius.		Brummius				
			à Frotone	Hymlus		Strabo-	[illegible]
			[illegible]	Scaldin		[illegible]	
37	Caligula	Haldanus	Carwald	Frotho	[illegible]	[illegible]	
41	Claudius	I. Suec.	[illegible]	II.	[illegible]	[illegible]	
54	Nero.	&	[illegible]	Frotho	Marco-	[illegible]	
67	Galba.	Gothicus	[illegible]	IV. [illegible]	mirus III	[illegible]	[illegible]
68	Otho.	Goth.	regnum	[illegible]	Clodomirus	[illegible]	
	Vitellius.	Wermundus	Ostroga	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
69	Vespasianus	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Antenor	[illegible]	[illegible]
		[illegible]	Filimer	regno	IV.		[illegible]
72	Titus.	Nordianus	quintus a	Ingellus.	Ratherius		[illegible]
81	Domitianus.	a Ruso-	Berichilo				[illegible]
		rũ rege	Gandari		Richimer	[illegible]	[illegible]
96	Nerva.	Hervitu	chi fil. fac		[illegible]	[illegible]	[illegible]
98	Trajanus.	pulsus.	Jornand.				[illegible]

APUD J[illegible] Agrippa [illegible], Philo Judæus, Josephus historicus [illegible] Pauli PROCONSUL [illegible] Jul. [illegible], Ambro[illegible], [illegible] Pilatus &c. TAR[illegible] O[illegible] 50.

CHRISTI [illegible] A. C. [illegible]. CONCILIUM APOSTOLORUM 46. [illegible] 70. Dionysius Areopagita; Ignatius; Clemens [illegible] S. Marcus; Hermas; S. Polycarpus; Quadratus [illegible] Simon Magus, Ebion, Cerinthus, [illegible] I. II. II. [illegible] [illegible].

SECTA [illegible]

GOTHI [illegible] 20. [illegible] Velunus [illegible].

FLORUIT Seneca, Plinius [illegible], Quintilianus [illegible] Pomponius Mela & Solinus GEOGRAPHI: Julius Hyginus, ASTRONOMI. VELLEDA, Bructera nationis fatidica.

[illegible]CULUM VIRORUM APOSTOLICORUM
ET ANTONINORUM, II. POST CHRISTUM.

[illegible]	Imper.	[illegible]	Ostrogoth.	[illegible]	Franc.	Parth.	[illegible]	Pontif.
			Dorpe-	Olaus I.	Odoma-		[illegible]	[illegible].
			[illegible]	[illegible] V.	rus.		[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	Thracis.			Partha-	Mu-	
	[illegible]	I. [illegible]	[illegible],	[illegible]	Marco-	masparet.	galdi	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible] An-	II. stirpe	[illegible] IV.			
	[illegible]	III. [illegible]	tom	regū Nor-	Clodo-	Vologe-		
		[illegible] V.	[illegible].	vegiæ.	mirus IV.	so II.	Co-	
[illegible]	[illegible]			Haraldus			narus	
	[illegible]	[illegible]		II.	Faraber-	Augis.		Telespho-
	[illegible]	II.		[illegible]	tus.		Echo	rus.
	[illegible]	[illegible]		[illegible]			dius.	Hyginus.
	[illegible]	rex Dan.	[illegible]					Pius.
[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]				Anicetus.
	[illegible]		[illegible]	[illegible]				
		Regnal-	[illegible]	do cæsus				
		dus & Si-	[illegible]	[illegible]				Soter.
		vardus.	[illegible].	ab Ha-		Vologe-		
[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	Sunno.	ses II.		
	[illegible]	dus I.		cæsus.			Satra-	
		[illegible]					[illegible]	[illegible]
		[illegible].		[illegible]			Do-	[illegible]
			Amala.	[illegible]			nal-	[illegible].
				[illegible]			dus.	
				[illegible]				

[illegible] Philosopho & Senato, [illegible] & [illegible] de Christianorum. Justinus martyr. Theophilus [illegible] Polycarpus martyr. [illegible] Dionysius [illegible] Tertullianus [illegible] & [illegible] martyres, Pa- [illegible]

[illegible] quæ vulgo tribuitur Marco. [illegible] [illegible]

d 3 [illegible]

[illegible] Fundamenta per R. [illegible]

Basilides, Carpocrates, Saturninus, Valentinus, Marcion, Cerdo, [illegible] Tatianus, Montanistæ, Secundiniani, Cataphryges, Praxeas, [illegible]

Schisma De Paschatis Initium. [illegible]

Florent Plinius Junior, Sextus Empiricus Scepticus, Agellius, [illegible] Epictetus, Apuleius, Aphthonius, Hermogenes, Julius Pollux, [illegible] Philosophi & [illegible] Appianus, [illegible] Justinus Trogi epitomator, Arrianus, [illegible] Marcellus Poeta, [illegible] medicus. Servius, Virgilii explanator.

[illegible] Romæ absumitur 110. Decebalus rex in Dacia [illegible] 113. Legio Fulminatrix obtinet victoriam [illegible] Gepidarum à mari Baltico per Burgundiam in Daciam [illegible] gothis rejectus. Lucius rex Anglorum Christianus [illegible].

Controversia De Iterando Baptismo, [illegible] 252. Æra Diocletiana 284. IV. versiones Bibliorum [illegible] Origenes, & adornat VI. nempe, Tetrapla, Hexapla, Octapla. [illegible] per R. Judam.

Cniva [illegible] rex Mysiam, Thraciam, Asiam vastat. Vandali & Gothi [illegible] Pannoniam XL. annis incoluere: [illegible] contenderunt Gothi.

Florent Jul. Africanus, Herodianus, Dion [illegible], Gellia-nus, J. Capitolinus, Lampridius, Vopiscus, Spartianus, [illegible] [illegible] Ammonius, [illegible] Porphyrius. [illegible] Q. Serenus & Oppianus, Poetæ. [illegible] Pomponius JCti.

SECULUM DIOCLETIANI ET ORIGENIS,

III. POST CHRISTUM.

A. C.	Imper.	[illegible]	[illegible]	Dan.	Fran.	Parth.	Scot.	Pontif.
[illegible]	Caracalla &							Zepheri-
	Geta.	[illegible]		QVINQ.				nus.
[illegible]	Macrinus.			REGNI	[illegible]	Artaba-	[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	GUBER-	[illegible]	nus IV.	II.	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	Ostrogo-	NATO-	cus	PERSÆ		Calixtus.
[illegible]	[illegible]		tha, qui	RES.	[illegible]	Artaxer-		Urbanus.
[illegible]	[illegible]		[illegible]	Halda-	tho-	xes.	[illegible]	Pontian9
[illegible]	Gordian. III.		Gepida	[illegible] III.	rus.	Sapores I		Anterus.
[illegible]	[illegible]		[illegible]		Clo-			Fabianus
	[illegible]	[illegible]	[illegible]		diu-		Nathalo-	
	[illegible]	[illegible]	[illegible]		II.		cus.	
[illegible]	Decius.	III. [illegible]	[illegible] &					
[illegible]	[illegible]		[illegible]					Corneli9.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]				[illegible]	Lucius.
	Valerianus.	[illegible]	[illegible]					Stephan9
[illegible]	Gallienus	[illegible]		Haraldus		Hormis-		[illegible]
	[illegible] Tyranni	[illegible]	[illegible] &	III. [illegible]		da.		Dionysi9.
[illegible]	[illegible] Claudius	Goth.	[illegible]	} Ringo-		Vardanes	[illegible]	Felix.
[illegible]	Quintillus	[illegible]		nerege		I.		Eutychi-
	Aurelianus.	[illegible]		Svec.		Vardanes	[illegible]	anus.
[illegible]	Tacitus.	[illegible]				II.	[illegible]	Cajus.
[illegible]	Probus.	[illegible]			Gual-	Vardanes		Marcelli-
[illegible]	Carus.	Goth.			the-	III.	[illegible]	nus.
[illegible]	Diocletianus	[illegible]			rus		[illegible]	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]			Narses.		
	[illegible]	[illegible]	[illegible]					

[illegible] Maximino, Decio, Valeriano, Diocletiano [illegible] martyrum [illegible].

[illegible] Origenes [illegible] Alexandriæ [illegible] Cyprianus Carthagine [illegible] S. Laurentius [illegible] martyr, [illegible] Paulus [illegible] Eremita.

[illegible]

[illegible] Cen-

A. C.	Imperat.	Got. Svec.	Ostrogoth	Vesi-goth.	Dan.	Franc.	Pict.	[illegible]	[illegible]
30.	Severus	Ingema-				Dagober-	[illegible]		[illegible]
	& Maxi-	rus I. se-				tus	[illegible]		[illegible]
	minus.	Ingo II.							
306	Constan-	Ingell I.							
	tinus &	Germon-							
	Maxen-	dus.							
	tius.								
309	Licinius.	Ringo al	Geberich		Ringo al.	Clodio III		[illegible]	
337	Constan-	Haqvi	&		Haqvin	[illegible]		[illegible]	[illegible]
	tinus,	[illegible]	[illegible]		res Svec.	mir V.			[illegible]
	Constan-	Dan.			Helhare-	Richim-	Sap-		[illegible]
	tius.				gina.	rus	[illegible]		[illegible]
	Constans.		Wul-		Olo [illegible] O	Theodo-			[illegible]
361	Julianus.		dulph &		lans II	[illegible]			[illegible]
36[illegible]	Jovianus.		Ermen-		[illegible]	Clogio			[illegible]
364	Valenti-		rich, al-		[illegible]	IV.			[illegible]
	nianus.	Egilus,	ter Al-		Jarmeri-	Marco-			[illegible]
	Valens.		xand M.	Frib-	cus.	[illegible] V.		[illegible]	[illegible]
378	Gratian9.			gern9	Frodinus	[illegible]		[illegible]	[illegible]
	Valenti-	[illegible]	Valera-	& A-	Swar-	MERO-		[illegible]	[illegible]
	nianus II.	[illegible] V. al	vaus &	lavi9	dus III.	VINGI		[illegible]	
37[illegible]	Theodo-	Hothe-	Hunni-	Atha-	Stee.,	REGES	[illegible]	[illegible]	
	sius M.	rus II.	mund.	nari-	postqvē	IN GAL-	[illegible]	[illegible]	
395	Arcadius	Fa[illegible]ho.	Winither	cus	reg[illegible]	LIA.	[illegible]		[illegible]
	&		&	Ala-	Dan. per		Sapu-	[illegible]	[illegible]
	Honori9		Thoris-	ric &	[illegible]		[illegible]		[illegible]
		Gudmu-	mund.	Rada-	[illegible]		III.	SCOTI	
		[illegible]		gais.	[illegible]		Va-	EXTRA	
		Addus.					[illegible]	[illegible]	
							IV.	[illegible]	

[illegible]
[illegible] Concilium Oecumenicum I. [illegible]
[illegible] Constantinopolitanum contra Macedonium [illegible].

VII. Versiones Bibliorum Lucianus martyr, & VIII Hesychius [illegible]
[illegible] Gothorum Episcopus Biblia in linguam Gothicam vertit. [illegible]
[illegible] in Latinum, altera ex Hebræo, altera ex LXX. interpretibus.
[illegible] & [illegible]orum contra Christianos & Orthodoxos persecutio.
[illegible] novum [illegible] Burgundicum Arelate per Gundiochum constit. In Moravia & Hungaria Longobardi sub Agelmundo 393. regna coaluere, [illegible] Saxonia [illegible] Vandali sub Visimaro ab Oceano [illegible] ad paludem [illegible] Pannoniam. [illegible] princeps Borussiæ, xii [illegible] partes, [illegible] numerum Borussia [illegible] provincias divisa.
[illegible] Athanasius, [illegible], Athanasius, Eustathius Antiochiæ, [illegible] Alexandriæ, Hilarius Pictaviensis, Cyrillus Hierosolymitanus, [illegible] alter, [illegible], Basilius M. Cæsareæ, Gregorius Nazianzenus, Gregorius Nyssenus, Epiphanius, Ambrosius Mediolani, Chrysostomus Constantinopoli, Ephræm in Syria, [illegible], Theophilus Alexandriæ, S. Martinus in Gallia, Hieronymus, Patres Eccles[illegible]: Hilario monachus, Paulus [illegible] [illegible], Eremitæ [illegible], Ammianus Marcellinus, [illegible] S. Aur. [illegible], [illegible] Claudianus, Ausonius, [illegible], [illegible], [illegible], Jamblichus, Libanius [illegible], [illegible], [illegible] Victorinus [illegible], Vegetius, Themistius, [illegible], [illegible] Julius Maternus Firmicus, [illegible], [illegible] Johannes [illegible].
[illegible], Donatistæ, Macedoniani, Photiniani, Apollinaristæ, Anthropomorphitæ.

Secu-

A.	Imp. Or.	Imp. Oc.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Franc.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
400	Arcadi.	[illegible]		[illegible] Theodoricus VERONENSIS. A[illegible]	[illegible]	PHARA	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
408	Theo-	[illegible]			[illegible]	MUND	[illegible]	[illegible]		[illegible]
	dosius II.	Valenti-			phus.	I. rex [illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]
		nianus.				lie ex	[illegible]	[illegible]		[illegible]
			Oftanus		Segerich.	Germ.	[illegible]	[illegible]		[illegible]
			II.			Clodius	[illegible]	[illegible]		[illegible]
450	Marti-	Anicius	Ingema-		Wallia	crinitus.		[illegible]		[illegible]
	anus.	Maxi-	rus II. al.			Merovin-		[illegible]		[illegible]
		mus	[illegible]			gus.		[illegible]		[illegible]
		Avitus	[illegible]		Theodo-			[illegible]		[illegible]
457	Leo	Majora-	nus I. G.		rich.	Childeri-	Peru[illegible]	[illegible]		[illegible]
	Thrax.	nus.	&			cus I.		[illegible]		
		Severus.	Horno		Thoris-			[illegible]		
			II. S. qui		mund	CLO-		[illegible]		[illegible]
473	Leo II.	Anthe-	Danian		Theodo-	DOVE	[illegible]			[illegible]
474	Zenon	mius.	victo		rich.	US seu		[illegible]		[illegible]
	Isauri-	Olybrius	Suio		Enrich.	Ludovi-		[illegible]		
	cus.	Glycerius	subegit			[illegible]	[illegible]	[illegible]		
		Julius	Ravaldus			[illegible]	[illegible]	[illegible]		
		Nepos	I		Alaricus	[illegible]		[illegible]		
		Augustu-	Svartuá-		II.	[illegible]		[illegible]		
4[illegible]	Anasta-	lus.	nus			[illegible]	[illegible]			[illegible]
	sius II.	ODOA-	Tordo II.					[illegible]		
		CER Ru-						[illegible]		
		gianus.								

Concilium Oecumenicum III. Ephesinum contra Nestorium 43[illegible] IV. C[illegible] contra Eutychen 45[illegible].

Attila [illegible] in provincias Romanas. Inde Venetiae conditae.

Vandalorum Reges [illegible], Godegisilus, Gunderich, Genserich, [illegible] Gall. [illegible] in Hispaniam & Africam: Hunerich, Gundamund.

R[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Attila amicus. [illegible] [illegible] [illegible] Frater [illegible] Felici & nepos [illegible] [illegible] dolphus [illegible].

[illegible] 4,6 una cum Vandalis abiit in Hispaniam [illegible] ibi [illegible], Recitar, Mardra, Frumarius, Remismund.

[illegible] in [illegible] provinciam præfectis Romanorum ereptam [illegible] [illegible], terram Gothorum.

[illegible] dux Saxonum transit cum Anglosaxonibus in Britanniam, fortiter re[illegible] Arthuro, & fundamenta jacit novi regni. Et Britannorum [illegible] [illegible] in BRITANNIA GALLIÆ MINORE.

[illegible] Laudone, desertis Romanorum partibus, transeunt ad reges Galliæ.

[illegible] regibus [illegible] petemus cœpit sub ducibus de[illegible] [illegible] Adalgerius & Theudis.

[illegible] Augustinus Hipponensis: Rufinus Aquilejensis: [illegible]: Gen[illegible] [illegible]: Severinus [illegible]: Theodore[illegible]: [illegible]: Isidorus Pelusiota: Vigilius: Salvianus: [illegible]: [illegible]: Simeon Stylita. Hilarius Arelatensis: Vincentius Lirinensis: Cyrillus Alexandrinus: Arnobius junior. Palladius Scotorum Episcopus. Pa[illegible] ECCLESIASTICI: Orosius, Sev. Sulpitius, Socrates, Sozomenus, [illegible], [illegible] HISTORICI: Hesychius LEXICOGRAPHUS: Proclus MATHEMATICUS: Prudentius, Fortunatus, [illegible], Sidonius Apollinaris, [illegible] POETÆ.

[illegible], LUPICINI, HÆRETICI.

[illegible], in quo constitutiones [illegible] Christianorum [illegible] [illegible] & HERMOGENIANUS, [illegible] [illegible] Quæ post codicem Theodosianum [illegible] collectæ sunt, dicuntur NOVELLÆ.

A.C.	Imp.	Got. Occ.	Ital. et Goth.	Hisp. et Goth.	Franc.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]
518	Justi- nus.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]
527	Justi- nianus.	[illegible] II. Acilius.	Theodo- hatus. Vitiges. Ildebald. Araricus.	[illegible] Theudis. Theudisclus.	Clotari- us I. [illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	Justi- nus.	Iordo III.	Totilas. Tejas.	Agila. Athana- gildus.	Childe- bertus I.		Conqual [illegible]	[illegible]	[illegible]
577	Tib. Con- stan- tinus.	Algoth' I Lator.	EXAR- CHI Ra- vennates ab anno [illegible] post [illegible] an- num.	Liuba & Leovi- gildus. Richare- dus, pri- mus or- thodo- xus, qui primus extitit Ariani.			[illegible]	[illegible]	[illegible]
583	Mau- ritius.				Clotari- us II.			[illegible]	[illegible]

[Vertical text in the narrow column:] [illegible] Cosrhoes Magnus. Hormisdas. Cosrhoes II.

Concilium Oecumenicum Constantinopolitanum II. [illegible] & reliquias Nestorianas & Eutychianas. Anno [illegible] [illegible] abbas Romanus condit Æram [illegible] à Christo nato [illegible].

Belisarii & Narsetis victoriae. [illegible] in Hungaria, Zechus in Bohemia & Lechus in Polonia.

Vandalorum regnum in Africa. [illegible] Vandali, [illegible] in Africa, [illegible] à Belisario [illegible] 534.

[illegible]

[illegible] Theodemir, Miro, Eboricus, Andecas à Leovigildo Gothorum rege [illegible] pulsus.

[illegible] provincias Romanas late populatur.

[illegible] ad se ex Oriente Avaribus, armis Chagani Turcis fugientibus. [illegible] occupant, cum inde Gepidarum rex Cunimundus in Italiam [illegible] Alboino Longobardo.

[illegible] Cassiodorus, Symmachus, Boëthius, Fulgentius, Ennodius, Gregorius M. Johannes [illegible], Isidorus [illegible], Venantius [illegible], Arator, Draconius, Petrus de Ponte, [illegible] Diaconus, Procopius, Jornandes, Agathias, Marcellinus [illegible], Gregorius Turonensis, Evagrius, [illegible], Themistius, Simplicius, Damascius, Priscianus: Tribonianus, Theophilus, Dorotheus, [illegible].

[illegible] Codex Justinianaeus imperatoriarum constitutionum; Pandectae seu Digesta ex veterum JCtorum libris; quatuor libri Institutionum juris, & libri Authenticarum seu Novellarum constitutionum.

A. C.	Imper.	Svec.	Hisp.	Franc.	Pers.	Scot.	Longob.	Pont.
610	Phocas		Luiva.			Kenneth		[illegible]
611	Heraclius	[illegible]	[illegible]	Dagober-	Siroes.	Eugenius	Adel-	[illegible]
		[illegible]	Gunde-	tus M.	Adheser.	IV.	wald.	[illegible]
		[illegible]	mar.		Narbatas			[illegible]
641	Constan-	[illegible]us	Sisebutus	Clodo-	[illegible]	Ferchar-	Arnold,	[illegible]
	tinus IV		Richare-	veus II.	Hormisda.	dus		[illegible]
642	Heracle-	Ha-	dus II.	Clotha-	SARACE-		[illegible]	[illegible]
	onas.	qvi-	Svintila	rius III.	NI.	Donal-		[illegible]
		nus III.	&		Bubacus suc-	dus IV.	[illegible]	[illegible]
649	Constans		Sisenan-		cer Macho-			[illegible]
		[illegible]	dus.	Childeri-	metis			[illegible]
668	Constan-	rolus	Tulga.	cus II. &	Omarus.	Ferchar-	[illegible]	[illegible]
	tinus V.	IV.	Chindas-	Theodo-	[illegible]	dus II.	[illegible]	[illegible]
	pagona-		wind.	ricus.	Haly.	Maldui-		II.
	tus.	Ca-	Reckes-		[illegible]	nus.	[illegible]	[illegible]
685	Justinia-	rolus	wind.	Clodo-	[illegible]	Eugenius	Grimo-	[illegible]
	nus II.	V.	Bamba.	veus III.	[illegible]	V.	ald.	[illegible]
686	Leontius	[illegible]	Ervigius.	Childe-	[illegible]	Eugenius	[illegible]	[illegible]
687	Apsima-	gerus	Egica.	bertus II.	[illegible]	VI.	[illegible]	[illegible]
	rus				[illegible]	Amber-		[illegible]
					[illegible]	[illegible]		[illegible]

Concilium [illegible] VI. Constantinopolitanum III. [illegible]

F[illegible] per Willibrodu Anglum & Ulfrannum [illegible] [illegible] per [illegible] [illegible] orum Saxonum per [illegible] ab Honorio Papa [illegible] [illegible]

C[illegible]

Ma[illegible] anno 6[illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] & Philosophiae [illegible]

SECULUM CONTROVERSIÆ ICONOMACHICÆ, VIII. POST CHRISTUM.

P. C. Imperat.	Suec.	Dan.	Hisp.	Franc.	Saxon.	Ital.	Longob.	Pontif.
		[illegible]	Vitiza.	Ingen-	Ulid I.	Euge-	Luitpert	Joh. VI.
[illegible] Philip-	[illegible]	[illegible]	Costa &	bertus II	[illegible]	nius	Regim-	Joh. VII.
picus.	VI	[illegible]	Roderic.	[illegible]	[illegible]	VII.	bert.	Sisinn I.
[illegible] Anasta-	[illegible]	[illegible]	In Legion.	[illegible]	II.		Aribert.	Constan-
sius II.	[illegible]	IV.	& Astu-	Chilpe-	[illegible] III.	Mar-	Alprand	tinus I.
[illegible] Theodo-	[illegible]	Gor-	riibus	ris II.		[illegible]	Luit-	Greg. II.
sius III.	Ha-	mo I.	Pelagius	Theo-	Othon		prand	Zacha-
[illegible] Leo	raldi	...ge	pin-	doricus		Ethl-	Hilde-	rias.
Isaur.	IV.	[illegible]	[illegible]	II.	Ulid II.	nus.	brand	Stepha-
[illegible]	Dan	[illegible]	Alphon-	Childe	[illegible] III.		Rachi-	nus II.
	[illegible]	[illegible]	sus I.	ricus III.	[illegible]	Euge-	lius.	Paulus I.
[illegible] Constan-	[illegible]	[illegible]	Froila	CARO-	[illegible]	nius	Aist-	Constan-
tinus VI.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	LINGI.	[illegible] II	VIII.	phus.	tinus II.
	[illegible]	Go-	[illegible]	Pipinus	[illegible]	Ire-	Desde-	
	[illegible]	[illegible]	Alphon-	brevis	[illegible]	gul-	rius.	Stepha-
[illegible] Leo IV.	[illegible]	[illegible]	Catt.	CARO-	CALI-	us III.		nus III.
[illegible] Irene &	[illegible]	Ca-	Mauregat	LUS M.	PELE.	Fol-	CARO-	
Constan-	[illegible]	rolus	tus.		in Hib.	vatt	LUS M.	Adrianus
tinus	[illegible]	M. &	Veremu-		Lando-	&		Leo III.
VI.	[illegible]	[illegible]	dus.		gapi.	chaic		
		[illegible] IV. Svec. R.						

[illegible] Nicænum II. in quæstione de Imaginibus: cui oppositum [illegible] Concilium Francofurtanum. Australis Germania [illegible] per [illegible] [illegible] dictum Bonifacium [illegible], Patavina, [illegible]. [illegible] [illegible].

In Polonia [illegible] Lechus II. Vanda, [illegible] Lescon I. In [illegible] Cracus, [illegible] Island, a [illegible] per [illegible] [illegible] Norvegia.

[illegible] in Galliam multis [illegible] a [illegible] Carolo M.

[illegible] in Saxonia, [illegible] adversus Carolum M. [illegible] [illegible] [illegible].

Saraceni in Hispaniam [illegible] [illegible] & duo [illegible] regna condunt, Cordubense & [illegible]. [illegible] sub Calyphis duobus, uno Babylonico & altero [illegible]. Arpad ex posteris Attilæ recepit at Hungariam.

[illegible] Bonifacius, primus Moguntiæ archiepiscopus; [illegible] venerabilis [illegible] [illegible] monachus, Poeta Græcus.

SE-

SECULUM FUNDATI IMPERII GERMANICI,
IX. POST CHRISTUM.

Anni	Imp. Germ.	Imp. Græc.	Svec.	Dan.	Leg. Ovet.		Gall.	Sarac.	Scot.	Angl.	Pol.	[illegible]
800	Caro		Ber			[illegible]	Caro	Ara-	Con-	Eg-	Lasco	
	lusM	Nice	nold				lus	[illegible]	[illegible]	ber-	II.	[illegible]
		pho-	pri-					[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]
		rus.	mus				Lu-	[illegible]	Don-		[illegible]	[illegible]
		Stau	Chri	Olaus			dovi	Maha-	galus.		[illegible]	[illegible]
		ratius	[illegible]	III.			cus	mus		[illegible]	[illegible]	[illegible]
		Mi-	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
		chael	[illegible]	[illegible]			Ca-	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
814	Lu-	[illegible]	[illegible]	[illegible]			rolus	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]
	dovi-	Leo	Sivardus,		Alphõ		calv.	Almo-	[illegible]		I.	[illegible]
	cus I.	V.	Gotrici		fus III.	Sanctus	Lu-	to.				[illegible]
	pius.	Mich	nepos		M.		dovi-		Don-	Adel-		[illegible]
		II.	He-	Rin-	Raymi-		cus II.	Monta-	nal-	[illegible]		[illegible]
		The-	rothi	go.	rus		balb.	zar.	dus		[illegible]	[illegible]
840	Lo-	ophi-	Ca-	Ha-	Ordo-		Lu-	Abal-	IV.		III.	[illegible]
	thar-	lus.	rolus	raldr	nius I.		dovi-	Mosta-				[illegible]
	ius I.	Mich	vi.c[illegible]	V.	Alphõ-		cus &	hir.	Con-	Ethel-	[illegible]	[illegible]
847	Lu-	III.	[illegible]	Be-	fus III.		Ca-	Mma	stan-	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	dovi-	The-	Re-	[illegible]	M.		rolu	[illegible]	tin.		[illegible]	[illegible]
	cus II.	ode-	gne-	Lud			[illegible]	Mata-	II.		[illegible]	[illegible]
8[illegible]	Caro-	ra.	ro	brog.			Ca-	dos		[illegible]	II.	[illegible]
	[illegible]	Ba-	Dan.	Si-			rolo-	870.	[illegible]	[illegible]		[illegible]
	[illegible]	lius	[illegible]	[illegible]			[illegible]	J[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]
87[illegible]	Lod-	Ma-	[illegible]	[illegible]			[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]	[illegible]
	III.	[illegible]	Dan	[illegible]			Lu-	[illegible]	[illegible]	Al-	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	Leo	[illegible]	I.	Garsia.		dovi-	[illegible]	Do-	[illegible]	[illegible]	[illegible]
879	Car.	VI.	[illegible]	Erics	Ordo-		[illegible]	[illegible]	nal-	dus	[illegible]	[illegible]
	[illegible]		Olai	II.	nius II.		[illegible]	[illegible]	dus		[illegible]	[illegible]
88[illegible]	Ar-		I.	Ca-	Froila		Odo	[illegible]	V.		[illegible]	[illegible]
	nul-		[illegible]	[illegible]	[illegible]		et	[illegible]			[illegible]	[illegible]
	phus.		[illegible]	[illegible]	Alphõ-		[illegible]	[illegible]			IV.	[illegible]
89[illegible]	Lud.		[illegible]	[illegible]	fus IV.		[illegible]	[illegible]				[illegible]
	IV.		[illegible]	Vi-			te-					[illegible]
			gner	Gor-			kind.					
			Dan.	mo.								
				Haraldus V.								

Car-

[illegible] Moguntinum contra Godeschalcum de libero arbitrio, Methodius, [illegible] & Cyrillus [illegible] in Slavonia & lingua vernacula [illegible].
[illegible] Anno [illegible] 869 [illegible] propter [illegible].
[illegible] regnum [illegible]: Richardus primus dux [illegible] [illegible] primus dux LOTHARINGIÆ [illegible], primus comes [illegible] HOLLANDIÆ. Berengarii [illegible] in Italia: [illegible] in feudum concessa Henrico comiti [illegible] a Ludovico Germanico.

[illegible] Cremonenses, [illegible].

[illegible].

[illegible] VANDALI [illegible] Slavonia [illegible].

[illegible] in Anglia [illegible], & plerique [illegible] rex [illegible].

[illegible] in Moravia regnum condit.

[illegible] regulis obiacet [illegible] republica.

[illegible].

[illegible] Rabanus Maurus, Strabus [illegible], Otfridus, [illegible].

SECULUM OTTONUM.

A. C.	Imp. Ger.	Imp. Græc.	Suec.	Dan.	Castil.	Arrag.	Gall.
			Ericus VII.			Sancius I.	
911	Conradus I.	Alexander.			Raymirus II.		Carolus III. [illegible]
919	Henricus I. Saxo auceps.	Constantinus VII. Zoe	Ericus VIII.	Gormo	Ordonius III.		[illegible]
936	Otto I. M. Saxo.	Romanus I. Constantinus IX. Stephanus. Christophorus.	Ericus IX. al. Biorn [illegible], qui etiam rex Daniæ, ejecto Svenone	Haraldus VI. Christianus.	Ordonius IV. Sancius I.	[illegible]	[illegible]
973	Otto II.	Romanus II. Nicephorus II. Joh. Zimisca		Sveno seu Svenotto.	Raymirus III. Veremundus II.	Sancius II.	[illegible]
983	Otto III.	Basilius & Constant. X.	Olaus II.		Alphonsus V.	Garsias III.	[illegible]

Leupoldus illustris primus Austriæ marchio [illegible] Brandenburgicus marchio: [illegible] marchionum Saxoniæ & Thuringiæ. [illegible] dux Saxoniæ creatus, & Nordalbingia [illegible] Henricus I. imp. [illegible] primus dux Bavariæ; Arnulpho imp. [illegible] Rollo, [illegible] Robertus I. [illegible] Normanniæ.

In [illegible]

Otto [illegible] qui in singulis primus [illegible] episcopi [illegible].

[illegible] Gens cœpit à [illegible].

X. POST CHRISTUM.

[illegible]	[illegible]	Angl.	Hung.	Polon.	Bohem.	Moscov.	Pontif.
	Constan-	Adelstan			Spitignes		Leo V.
	[illegible]			Zemo-	post Bo-		Christoph. I.
				mislaus.	rivoium		Sergius III.
[illegible]					primum		Anastas. III.
[illegible]		Edmun-	Toxus.		Christi-	Olga,	Lando I.
[illegible]		dus I.			anum.	Christi-	Joh. XI.
[illegible]		Edredus.		Micislaus	Vratislaus.	ana fa-	Leo VI.
[illegible]			Geiza I.	Christi-		cta, He-	Stephan. VII.
[illegible]	[illegible]	Edvinus I.	Chri-	anus.		lena di-	Joh. XII.
[illegible]	[illegible]		stians.		S. Wen-	cta.	Leo VII.
[illegible]	[illegible]	Edgarus.			ceslaus.		Steph. VIII.
[illegible]	[illegible]	Eduardus			Boleslaus		Martinus.
[illegible]	[illegible]	II.			I.	Swentos-	Agapetus.
[illegible]						laus.	Joh. XIII.
[illegible]					Boleslaus	Wolode-	Leo VIII.
[illegible]	[illegible]	Ecelre-			II.	mirus in	[illegible]
	[illegible]	dus				baptismo	Joh. XIV.
	[illegible] IV	[illegible]	S. Ste-	Boleslaus	Boleslaus	dictus Ba-	Donus II.
	[illegible]	ro.	phanus	I. Christi-	III.	silius.	Bened. VI.
							[illegible] VII.
							Bened. VII.
							Joh. XV.
							Joh. XVI.
							Joh. XVII.
							Greg. V.
							Joh. XVIII.
							Silvester II.

[illegible] in baptismo dictus Basilius.

[illegible] Regino abbas, Luitprandus, Witichindus, [illegible] Hermannus [illegible] [illegible], [illegible]

 Secu-

SECULUM HENRICORUM.

A. C.	Imp. Ger.	Impir. Græc.	Suec.	Dan.	Hisp.	[illegible]	[illegible]
1002	Henricus II.	Romanus IV. [illegible]	Am[illegible] II.	Canutus II.	Veremundus III.	[illegible]	
1024	Conradus II. [illegible]	Michael IV. Michael V. Constantinus XI.	[illegible] III. [illegible] IV.	Canutus III.	GARSIAS [illegible] REGES [illegible]	[illegible]	[illegible]
1039	Henricus III. niger	Theodora. Michael VI. Isaacius Comnenus. Constantinus XII.	[illegible] I. [illegible] III.	[illegible] III. [illegible] VII.	[illegible]	[illegible] IV.	[illegible]
1056	Henricus IV. senior	Eudocia. Romanus V. Mich. VII. Niceph. III. Alexius Comnenus.	[illegible] II. Philippus	Canutus IV. Olaus [illegible] Ericus IV.	Sanctius II. Alphonsus VI.	[illegible]	

[illegible] Sacrum in quo tandem Hierosolyma Saracenis [illegible].

[illegible] per regem Olaum [illegible].

In [illegible] ducem Guilielmus Conquestor, qui Angliam [illegible] in quibus [illegible] Apulia.

[illegible] item Conradum [illegible] per [illegible] item [illegible] per [illegible] per Albul [illegible].

[illegible] & Burgundiæ [illegible] & [illegible].

[illegible] Sangualiensis, [illegible], [illegible], [illegible] [illegible]

XI. POST CHRISUM.

Imp.	Dan.	Angl.	[illegible]	[illegible]	Bohem.	[illegible]	Pontif.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible] XIX.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Spitigne-us II.	[illegible]	Clemens II.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Damasus II.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Leo IX.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Victor II.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Stephanus IX.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible] X.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Nic. II.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Alex. II.
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	Gregor. VII.
	[illegible]	[illegible]	[illegible]			II.	Clemens (III)
							Victor III.
							Urbanus II.
							Paschalis II.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

SECULUM FRIDERICI BARBAROSSÆ.

A. C.	Imp. Ger.	Imp. Graec.	Svec.	Dan.	Castil.	Arag.	[illegible]	Gall.
				[illegible]icolaus.				Ludovi-
1110	Henricus		Inge IV.					cus VI
	V. junior.			Ericus V.	Urraca.			[illegible]
		Joh. Com-	Ragvaldus			Alphon-		Ludovi-
1125	Lothari-	nenus.	II. Sv. &	Ericus VI.	Alphon-	sus I.		cus VII.
	us II. Saxo.		Magnus		sus (VII)			
		Manuel	I. G.	Sveno IV.	VIII.	Ramiri-		
1137	Conradus	Comne-	Sverche-	Canutus V.		rus II.		
	III. Sve-	nus.	rus II.			Raymun-		
	vus.				Sanctius	dus.		
					III. &			
1152	Fridericus		Ericus S.		Ferdinan-			
	I. Barba-	Alexius II.	Carolus	Walde-	dus II.	Alphon-		Philippus
	rossa.	Androni-	Sverchero	marus I.	Alphon-	sus II. [illegible]		II. [illegible]
		cus.			sus VII.	[illegible]		[illegible]
		Angelus.	Canutus	Canutus	& IX.			
1190	Henricus	Alexius III.		VI.		Petrus [illegible]		
	VI. Asper.	Alexius	Sverche-			[illegible]		
1197	Philippus	IV.	rus III.					

H[illegible] Godofredus, Balduinus I. & II. [illegible] Almaricus, Balduinus IV. & V. Guido, [illegible]

Reges Siciliæ, Rogerius dux Apuliæ, Guilielmus [illegible] Guilielmus [illegible] Rogerius II. & III. Henricus VI. imp. Fridericus II. imp.

Henricus Leo, [illegible] principe in Germania, [illegible] ut Bavaria Othoni V. [illegible] comiti [illegible] & [illegible]

Go[illegible], dux I. [illegible] Lotharii [illegible], comiti [illegible] Henricus V. Saxoniæ & [illegible] Arnoldum comitem [illegible] Lotharius [illegible] [illegible] marchio [illegible] & [illegible] per [illegible] [illegible] Ordinis [illegible]

XII. POST CHRISTUM.

Imper.	Scot.	Angl.	Hungar.	Polon.	Bohem.	Moscov.	Pontif.
	Alexan-	Henric' I.	Stepha-				Silvester IV.
	der.		nus II.	Boleslaus			Gelasius II.
	David.	Stephanus	Bela II.	III. os		Wsevo-	Greg. VIII.
			caecus.	tortus [illegible]	Vladis-	woldus	Calixtus II.
				Craco-	laus II.	II.	Honorius II.
				stus.	rex [illegible]	Wsevo-	Innocent. II.
[illegible]		Henricus	Geisa II.	Vladisla	[illegible]	woldus	Coelest. II.
II.		II. [illegible]		us II.	per Fri-	III.	Lucius II.
		[illegible]			derico		Eugen. III.
		[illegible]			Barba-	Georgius	Anastas. IV.
[illegible]	Malco-		Stepha-	Boleslaus	rossa.		Eugen. IV.
[illegible]	lumbus.		nus III.	IV. [illegible]			Alexand. III.
	Guliel-		Ladislaus	Miecislaus			Lucius III.
[illegible]	mus be-	Richar-	II.	III. senex		[illegible]	Urbanus III.
[illegible]	[illegible]	dus I.	Stepha-		Primis-		Greg. VIII.
	um. [illegible]		nus IV.	Casimir	laus [illegible]		Clemens III.
[illegible]	Angliae		Bela III.	II.	Otto-		Coelest. III.
[illegible]	regis pri-			Lescus	carus.		[illegible] III.
	[illegible]		Emericus	Albus.			

[illegible] & [illegible]. [illegible] Opolienses & Teschenses. [illegible] Pannonia, dux [illegible].

[illegible] Christianos [illegible] Tyra- [illegible].

[illegible] Alexandro [illegible], pater Sangvini, qui [illegible] Christianorum hostis. [illegible] in Africa [illegible].

[illegible] Gratianus, Hu- [illegible], Petrus Comestor, [illegible] Salisburiensis, [illegible], Helmoldus, Otto Frisingensis, Gothofredus Viterbiensis, [illegible], Guntherus [illegible], S. Hildegardis, S. Elisabetha, Averroes [illegible] Arabs, [illegible] Johannes de tempore Caroli M. [illegible] in Gallia moritur.

[illegible] Frater [illegible] II. [illegible] Romanus. SECU-

[illegible]	Otto IV.	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]		
1218	Fridericus II.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	I.	I.	[illegible]	
1250	[illegible] IV.	[illegible]	[illegible]	[illegible] VII.	[illegible] III.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	Wilhelmus.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		[illegible]
	Richardus.	[illegible] III.		[illegible]	[illegible]	[illegible]		
	Alphonsus.	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
1272	Rudolphus	[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	
	[illegible]	[illegible]	Magnus	VIII.	IV.	[illegible]		[illegible]
1291	Adolphus	[illegible]	[illegible]	[illegible] IX.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	Nassov.	[illegible] 12.						
1298	Albertus I.	[illegible]	[illegible]				[illegible]	[illegible]
	[illegible]							

Imperium, [illegible] ad Constantinopolitanum, [illegible]

In Seculo [illegible] Conradus Imperator [illegible]

N[illegible] Carolo I. [illegible] Carolo II. [illegible]

[illegible]

M[illegible]

Imper.	Scot.	Angl.	Hungar.	Polon.	Bohem.	[illegible]	Pontif.
				Vladisl.	[illegible]		Honorius III.
	Alexand.	Iohan-	Ladislaus	III. f. La-	Ottoca-		Gregor. IX.
[illegible]	II.	nes &	III. (II	[illegible]	rus, tunc	[illegible]	Coelest. IV.
[illegible]		[illegible]		[illegible]	[illegible]	[illegible]	Innocent. V
[illegible]		ra		[illegible]		[illegible]	Alex. IV.
[illegible]	Alex. III.	Henri-	Andreas	cus	Premisl.		Urbanus IV.
[illegible]	[illegible]	cus III.	II.		Ottoca-		Clemens IV.
[illegible]	[illegible]		Bela IV.		rus.	[illegible]	Gregor. X.
[illegible]	Colu-	Eduar-	Stepha-	Lescus			Innocent. V.
TARTA-	[illegible]	dus I.	nus V.	ger.			Adrian. V.
[illegible]				Premislau			Ioh. XXII.
[illegible]			Ladisl. IV.	postea	S. Wen-		Nicolaus III.
[illegible]	Ioanne			rex I.	ceslaus	Alexan-	Martinus IV.
[illegible]	[illegible]		Andreas	Vladisla-		der.	Honorius IV.
[illegible]	[illegible]		III.	us IV. Lo-			Nicol. IV.
	Iohan.			kiek.			Coelest. V.
							Bonif. VIII.

[illegible] Alexander Alensis Anglus, Albertus M., Bonaventura, Thomas Aquinas, [illegible], Ægidius Romanus, Lyra & Hugo commentatores Bibliorum, [illegible] Guilielmus Parisiensis, P. Hispanus [illegible], [illegible] Sorbona, Raymundus Lullius [illegible], Arnoldus de Villa Nova, Iacobus de Voragine, [illegible] Speculum [illegible], [illegible] Gregorius IX. [illegible] Petrus Vinea [illegible] [illegible].

A. C.	Imp. Ger.	Imp. Graec.	Suec.	Dan.	Castil.	Arrag.	Port.	Gall.
1308	Henricus VII. Lu-zelb.	Andronicus junior	Magnus Smeck.	Christophorus II Waldemarus III	Alphonsus XI.			[illegible]
1314	Ludovicus F. Bavarus & Fridericus Austriacus [illegible]	Calo Joann. Pa-leolog. Joh. Cantacuzenus	Albertus Mekelburg.		Petrus I.	Alphonsus IV. [illegible]		[illegible]
						Petrus IV [illegible]	Al- [illegible]	[illegible]
					Henricus II			[illegible]
1346	Carolus IV.					[illegible]	[illegible]	[illegible]
			Margareta Danica.		Ioannes		[illegible]	[illegible]
1378	Wenceslaus.	Andronicus & Manuel	Unio Regnorum.			Martinus	[illegible]	[illegible]
					Henricus III.			[illegible]

[illegible] Ordo [illegible] Ordo Jesuatorum [illegible] Ordo [illegible] Antonianorum [illegible]
[illegible] Ludovicus [illegible] Templariorum [illegible]
post [illegible] Synagogae [illegible]

Magni fuit reges Bohemiae: Joannes I, Andreas Hung. Ludovicus [illegible]
Ludovicus Hung. Carolus [illegible] Ladislaus.

[illegible] Galeatius [illegible]
[illegible] Florentiae [illegible] Mirandula [illegible]
[illegible] Margareta [illegible]
[illegible] Templariorum [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] Sabinae [illegible] Ordo [illegible]
[illegible] Magdeburg [illegible] Gregorius [illegible]

XIV POST CHRISTUM

[illegible]	Scot.	Angl.	Hung.	Polon.	Suec.	Magistri	Pontif.
	Robertus						Bened. XI.
[illegible]	Brudius		Wenceslaus rex Hung. Bo-				Clemens V.
[illegible]		Eduardus II.	hem. & Pol.				Joh. XXII.
[illegible]		II. igno-	[illegible]		Henricus		[illegible]
[illegible]	David	[illegible]	[illegible]		[illegible]		[illegible]
[illegible]	[illegible]	Eduardus	[illegible]		Rudolph.		
[illegible]	Ballio-	III. [illegible]	Carolus		Aust.		Clemens VI.
[illegible]	lus.	Richar-	pater.				Innoc. VI.
[illegible]		dus II.	Ludovicus rex Hun-		Johannes		Urbanus V.
[illegible]			gar. & Polon.		Carol.	Johannes	
[illegible]					Carolus		Gregor. XI.
[illegible]			Maria.		IV. imp.		Urbanus VI.
[illegible]							Romæ &
[illegible]							Clemens VII
[illegible]	[illegible]		Carolus				Avenion.
[illegible]	STUAR-		Durachinus.	Hedwigis			
[illegible]	TI [illegible]			&	Wences-		
[illegible]	Robertus			Vladisl.	laus imp.		Bonif. IX.
[illegible]	III. [illegible]		Sigismundus imp.	V. seu Ja-			
[illegible]	tus.			gello Li-			Innoc. VII.
[illegible]				thuanus.			
[illegible]	Johannes						

[illegible]

SECULUM CAPTÆ CONSTANTINOPOLIS.

A.C.	Imp. Ger.	Imp. Græc.	Suec.	Dan.	Castil.	Arrag.	Portug.	Gall.
1400	Fridericus					Ferdi-		
1400	Rupertus				Johannes	nandus	Eduardus	Carolus
1410	Jodocus	Joh. An-			II.	Justus		VII.
1411	Sigismundus	dronicus				Alphonsus	Alphonsus	
	[illegible]	Joh. Ma-	Christ. Suec.		Henr. IV.	[illegible]	Africa-	
		nuelis	[illegible]			[illegible]	nus.	[illegible]
		Constan-	[illegible]			Johannes		[illegible]
1438	Albertus	tinus	Carolus			II.		
	[illegible]	1453.	VIII. Ca-		Ferdinandus Catho-			
1440	Fridericus	[illegible]	[illegible]		licus, [illegible] Castil-			[illegible]
	III.	[illegible]	Christianus I.		læ & Arragoniæ,			VI. [illegible]
		TURCI	Recte-		[illegible] & [illegible]		Johannes	[illegible]
		Macho-	prium		[illegible] V. [illegible]		II.	
		metII.	[illegible]		[illegible]			[illegible]
1493	Maximil.		[illegible]		[illegible]			[illegible]
	I.	Bajazeth	[illegible]				Emanuel	[illegible]
		II.	[illegible]					
			[illegible]					
			Johannes.					

[illegible] Domo Solonorum. Machometh. [illegible] II. [illegible] Bajazeth II. Tamerlanes [illegible]. Constantinopolis Capta 1453. [illegible] [illegible] Petrus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Turci [illegible].

[illegible] Johannes II. Alphonsus I. Arrag. Ferdinandus I. [illegible] Ferdinandus II. [illegible] Ferdinandus [illegible].

[illegible] 1444 [illegible] Amedeus VIII. & [illegible] [illegible] Carolus [illegible] [illegible] Milites [illegible] Wirtembergiæ [illegible] [illegible] [illegible] Magnus [illegible] [illegible].

Typographia inventa per Joh. Guttenberg 1440. [illegible] Columbus & Americus Vespucius. Regnum Congo [illegible].

Imp. Turc.	Reg. Fr.	[illegible]	Angl.	Hung.	Polon.	Bohem.	Mosco.	Pontif.
[illegible]	Carolus							Innoc. VII
[illegible]	VI. [illegible]		Henr. IV.	Albertus			[illegible]	Greg. XII.
[illegible]	[illegible]			Imp. &		Sigismun-		Alex. V.
[illegible]	[illegible]		Henr. V.	rex Bob.		dus Imp.		Johannes
	[illegible]					Albertus	Demetrius	XXIII.
[illegible]	[illegible]		Henr. VI.		Vladis-	Imp. &		Martin. V.
[illegible]	[illegible]		Eduard.	Vladisl.	laus III.	rex Hung.		Eugenius
	[illegible]		IV.	IV. rex				VIII.
	[illegible]			Pol.			[illegible]	Eugen. IV.
	[illegible]		Eduard.	Vladisl. V.	Casim.	Vladisla-		Felix V.
[illegible]	[illegible]		V.	[illegible]	IV.	[illegible]		Nicol. VI.
[illegible]	[illegible]			[illegible]		[illegible]	Georgius.	Calixtus
[illegible]	[illegible]		Richard.	Corvinus		Hung.		III.
[illegible]	[illegible]		III.			Georg.		Pius II.
[illegible]	[illegible]			Vladisl.		Podie-	[illegible]	Paulus II.
[illegible]	[illegible]		Henricus	VI. rex	Johan.	bracius.	[illegible]	Sixtus IV.
[illegible]	[illegible]		VII.	Boh.	Alber-	Vladisla-		Innocent.
[illegible]	[illegible]				tus.	us rex		VIII.
[illegible]	[illegible]					Hung.		Alex. VI.

[illegible] Paulus [illegible] Petrus [illegible] : Joh. [illegible] : Joh. de Turrecremata : Gabriel Biel : Dionysius [illegible] [illegible] Jacobus [illegible] [illegible] Thomas de Kempis : Alexander [illegible] : Joannes de [illegible] : [illegible] : Joannes de [illegible] : Laur. Valla : [illegible] Chrysoloras : Theodorus Gaza : [illegible] : [illegible] : [illegible] Volaterranus [illegible] : [illegible] : Joh. Picus Mirandula [illegible] : [illegible] : Hermolaus Barbarus : [illegible] : [illegible] : Joh. Reuchlinus Capnio : [illegible] : Joh. Regiomontanus : [illegible] : Joh. [illegible] : Joh. de Capistrano : [illegible] : Joh. Aventinus : [illegible] : Barth. Capella : Joh. [illegible] : [illegible] 1467.

SECULUM CAROLI V. & LUTHERI,

A. C.	Imp. Germ.	Imp. Turc.	Svec.	Dan.	Hispan.	Portug.	Gall.
		Selimus I.	Senatus &				
			Svecia gu-			Joann. III.	Franciscus
1519	Carolus V.	Solimannus II.	bernatores.		Carolus V.		I. [illegible]
			Christiernus II. rex Dan. & Svec.				
			Gustavus I.				Henricus
			Ericus Gu-				II. Val.
			stavi.	Frideri-			
			Johannes	cus I.		Sebastianus	[illegible]
			Gustavi.	Christia-	Philippus	[illegible]	[illegible]
1556	Ferdinan-		Sigismun-	nus III	II.	[illegible]	[illegible]
	dus I.		dus Johan			Cardin.	[illegible]
1564	Maximil.		nis ex Pol.	Frider. II		Philipp. II.	[illegible]
	II.	Selimus II.	Carolus IX.			[illegible]	[illegible]
1576	Rudolph	Amura-	Gustavi.	Christia-	Philippus	II. [illegible]	[illegible]
	II.	thes III.		nus IV.	Hisp. & Port.		[illegible]

[illegible] in Mauritania 1516. Ægyptus acceptus a Selimo Turcarum imperatore 1517. Tartari Moscoviam urbem [illegible]

[illegible] Borussia Albertus ex Magistro Ordinis [illegible] Frideric. [illegible] Primus dux [illegible] Primus dux Parmæ & Placentiæ Petrus Aloysius Farnesius 1545. [illegible] Genuensis.

[illegible] Reformationis per Lutherum 1517. Bulla [illegible] 1520. Augustana confessio 1530. [illegible] Smalcaldicum [illegible] 1531. Bellum Smalcaldicum 1546. [illegible] 1552. Colloquium Wormatiense 1557. Concilium Tridentinum [illegible] [illegible] 1563. [illegible] Formula [illegible] 1579. Calendarium [illegible] 1582. Colloquium [illegible] [illegible] per [illegible]

[illegible] Margareta [illegible] Ferdinandus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]	Scot.	Angl.	Hung. & Boh.	Polon.	Moscov.	Pontif.
[illegible]		Henricus	Boh.	Alexander.	Johannes	Pius III.
[illegible]	Jacobus	VIII.	Ludovi-		Bas.	Julius II.
	V.		cus II.	Sigismun-	Basilius	Leo X.
[illegible]			puer.	dus I.	Joh. Ba-	Adrianus VI.
[illegible]			Ferdinan	Sigismundus	silo-jo-	Clemens VII.
		Eduardus	dus cog-	Augustus	hannes	Paulus III.
		VI.	natus ap			Julius III.
[illegible]	Maria re-	ina Scot.	pulso in	Henricus Va-		Marcellus II.
[illegible]	& Angl.		Hung.	lesius, post-		Paulus IV.
[illegible]			Joh. Z-	ea rex Gall.		Pius V.
[illegible]			pulus.	Stephanus	Theodo-	Gregor. XIII.
[illegible]		Elisabe-	Maximil.	Bathoreus	rus Jo-	Sixtus V.
[illegible]		tha.	II.	[illegible]	hann.	Urbanus VII.
[illegible]	Jacobus VI. post Eli-		Rudol-	Sigismun-	Boris Go-	Gregor. XIV.
[illegible]	sabetham etiam		phus II.	dus III.	dunow	Innocent. IX.
[illegible]	rex Angliæ.					Clemens VIII.

[illegible] Zabarella: [illegible] Piccolhominæus: Jac. [illegible] Car- danus: Jul. Scaliger: Thomas Morus: [illegible] Jo. [illegible] Mi- randula: [illegible] Vives: [illegible] Agrippa: [illegible] P. Galatinus: [illegible] Carpus: [illegible] Polydorus Virgilius: [illegible] Copernicus: [illegible] Melanchthon: [illegible] Calvinus: [illegible] Faber: Cochlæus: [illegible]

A. C.	Imp. Ger. & Reg. Hun. & Boh.	Imp. Turc.	[illegible]	Dan.	Hisp. & Port.	Gall.	[illegible]	[illegible] Angl.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1612	Matthias	[illegible] Mu-	[illegible]	Chri- stianus		L[illegible]	S[illegible]	[illegible] Carolus VI [illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
1619	Ferdinan- dus II.	sta pha. [illegible] Amu- ra- thes [illegible]	[illegible] Adolphus [illegible]	V. an- te pa- trem defun- ctus	Philippus IV. cui eripuit [illegible] Johannes V anno 1640	[illegible]	[illegible]	[illegible] Carolus [illegible]	[illegible]	[illegible] Michael [illegible]	[illegible]
1637	Ferdinan- dus III.	[illegible] A[illegible] me[illegible]	Christina.	Frede- ricus III.		Ludovicus XIV.	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

16[illegible]4 OCTAVA REVOLUTIO [illegible] clesiæ propter [illegible] felicitati & [illegible]

Ratisbonense colloquium [illegible] exercitum [illegible] rum Halæ Svevorum & [illegible] Dordracena [illegible] Pleomonium [illegible] latinus [illegible] ex [illegible] electus [illegible] bellum [illegible] ftrieulli & Ofnabrugensi tandem [illegible] terminatum. [illegible] Polonorum [illegible] Anglorum adversus [illegible] refolutiondum & [illegible] remp. conditionem [illegible] tam [illegible] civilia [illegible]

Floruere & [illegible] quorum nomina in recenti sunt memoria.

SOLI DEO GLORIA.

CATALOGUS HISTORICORUM, UNDE CONSTAT, QVINAM DE QVO SCRIPSERINT.

NOn ignoro, à multis meum carpi institutum, qvod, in recensendis Historiis, autorum, unde excerptæ sunt, nomina, aut nunqvam aut raro adscripsi: ipseq; ego, cum novam & auctiorem hujus Syntagmatis editionem meditabar, cœpi initio, ex qvibusnam singula collegissem, annotare. Verum progressurus, eosdem autores, eosdemq; illorum libros sæpius esse ad fastidium usq; allegandos, magnamq; chartæ partem iteratis eorundem nominum descriptionibus compleri intelligebam. Mutato igitur consilio, omissis tœdiosis allegationibus, in ipso statim libri limine, apud qvemnam historicum, qvæ inveniantur, qviq; de qvo scripserint, peculiari indice significare constitui. Illud & gratius tibi, Lector benevole, & studiosis historiarum utilius fore credidi. Sunt ergo, qvi de historia sive recte scribenda sive utiliter legenda præcepta tradiderunt. Sunt, qvi ipsam historiam literis consignarunt. Et hi aut compendia historiarum universalium ediderunt, aut completam historiam sive in rebus ecclesiasticis sive in politicis conscripserunt. Sic in universum qvatuor eorum erunt genera, à qvibus omnis historica cognitio petenda est.

I. Qvi de historiis sive scribendis sive legendis præcepta inculcarunt.

II. Qvi compendia historiarum universalium ediderunt.

III. Qvi res ecclesiæ pertractarunt.

IV. Qvi diversorũ regnorũ & rerump. historias consignarunt.

Qvos omnes qvi sibi ordine facit familiares & ad ultimos à primis progressus diurna nocturnaq; manu, qvod scripserunt, versat, næ absolutam omnium eorum, qvæ unqvam in regnis rebusq; publicis egesta sunt, cognitionem sibi comparabit. Interim si qvis, qvorum historicorum libri perierint, scire discupit, illi consulendus est Gerh. Jo. Vossius in libris IV. de historicis Græcis, & in libris III. de historicis Latinis.

I.
Qvi de historiis sive scribendis sive legendis præcepta tradiderunt.

Lucianus primas hic ducit, vixit sub Trajano, qvi & peculiari ad Philonẽ

tractatu, qvæ fugienda sint scripturo historiam, & qvæ sectanda, stylo mordaci edisserit, docetq; octo potissimum consideranda, principium: ordinem: finem: res silentio prætereundas vel enarrandas: obiter dicendas: copiosius recensendas: modum deniq;, qvo res gestæ sint narrandæ. Post eum *Hermolaus Barbarus* librum de conscribenda historia reliqvit. *Franc. Patricius* x. dialogis historiæ definitionem, diversitatem, finem, veritatem, utilitatem & dignitatem operose indagavit *Jo. Bodinus* luculentam methodū ad facilem historiarum cognitionem edidit, decemq; capitibus inqvisivit, qvid sit historia & qvotuplex; qvo ordine & qvo delectu legenda; qvi loci communes rerum memorabilium componendi; qva ratione tempus, populorum origines, variæ rerump. gubernationes ex illis judicentur. Hanc Bodini methodum *Frid. Tilemannus* accurata lima dignatus est. *David Chytræus* peculiari discursu de lectione historiarum instituenda commentatus est, & accuratum de singulis historiis tulit judicium. *Jo. Jov. Pontanus* luculento dialogo, qvem Actium inscribit, demonstrat, historiam esse poesin solutam, multisq; coacervatis, in qvibus poeta & historicus conveniunt, tandem fine, numeris & ordine differre concludit. *Fr. Balduinus* ad Antonium Borbonium, regem Navarræ, duobus libris institutionem historiæ universæ & ejus cum jurisprudentia conjunctionem eleganter complexus est. *Seb. Foxus* omnes historiæ proprietatis causas, partes, omnemq; ejus apparatum peculiari libro in forma dialogi feliciter comprehendit. *Jo. Ant. Viperanus* idem argumentum xvii. capitibus libri singularis de scribenda historia perseqvitur. Idem conatur *Fr. Robertellus* brevi libello ad Læl. Taurellum. Eodem argumento *Ubertus Folietta* utitur, & monstrat similitudinem normæ Polybianæ in duobus libellis. Scripsit etiam *Ant. Riccobonus* de historia, qvid sit, & qvæ ejus leges. Idem fecit *Bilibaldus Pirckheimerus*, & commentarium de ratione scribendæ historiæ consecravit Maximiliano I. Imperatori. Sic & *Andr. Franckenbergerus* in institutionibus antiqvitatis & historiarū de judicio & delectu autorum copiose disseruit, & usum Chronici Carionis Philippici monstravit. *Jo. Bernartus* de utilitate legendæ historiæ duos libros consignavit. *Rein. Reineccius* methodum accuratam legendi & cognoscendi historiam edidit. Extant etiam *Pauli Benii* libri iv. de historia: *Keckermanni* commentarius de natura & proprietatibus historiæ: *Ger. Jo. Vossii* ars historica & libri iv. de historiis Græcis; III. de Latinis: *Jo. Jac. Beureri* synopsis & methodus nova historiarum libris duobus: *Sim. Starowolsci* penu historiarum de dextera & fructuosa

quosa ratione legendi historias: *Ant. Possevini* apparatus ad omnium gentium historiam: *Joh. Henr. Alstedii* integer liber XXXII. in Encyclopædia de natura Historicæ: *Tob. Wagneri* libri VII. institutionum historicarum.

II.

Qui compendia historiarum universalium ediderunt.

I. *Berosus Chaldæus*, qvi anno ante Christum CCCXXX. Athenis docuit disciplinas Chaldaicas, & cui Athenienses, teste Plinio, statuam aurea lingva in publico Gymnasio posuerunt, libros V. de antiqvitatibus ab orbe condito ad conditam usqve Trojam edidit: qvos à Georgio Armeno, socio Matthiæ, Provincialis Armeniæ ordinis sui, dono acceptos, Annius Viterbiensis, professor Theologiæ Antverpiæ, prolixo commentario illustravit. Hos tamen subodorantur suppositios esse Scaliger, Volaterranus, Vives, Glareanus, Tilemannus, Calvisius, Vossius, & censent ab illo Beroso haud conscriptos, qvem Josephus lib. X. cap. XI. L. A. & lib. I. contra App. allegat. Qvid hic sentiamus, explicuimus lib. I. sect. II. qv. I.

II. *Manetho* Ægyptius Beroso supplementa addidit: de qvibus idem, qvod de Berosi antiqvitatibus, ferunt judicium.

III. *Philo Judæus*, qvi anno post natum Christum XXXVIII. claruit, Breviarium de temporibus edidit, prout in antiqvitatibus Gothofredi videre est: cui tamen libello itidem parum fidei tribuunt. Alioqvin Philo non immerito Philosophistoricus nominatur, qvia variis libris & eruditis opusculis historias ab O. C. illustravit.

IV. *Phlegon Trallianus*, Adriani imperatoris libertus, de mirabilibus, olympiadibus, & longævis, libros condidit ad sua usq; tempora, nuper editus opera Joh. Meursii.

V. *Eusebius Pamphili* ab O. C. ad annum Christi CCC. Chronicon deduxit: cui *Hieronymus* annos L.; *Prosper Aqvitanicus* LX; *Palmerius Florentinus* CIↃXL; *Palmerius Pisanus* XXX. adjecerunt: Alii tandem ad nostra illud tempora perduxerunt.

VI. *Julius Africanus*, primus inter Christianos chronologus, ab O. C. ad annum Christi, qvo ipse floruit, CCCXX. chronicon consignavit.

VII. *Paul. Orosius*, Hispanus, hortatu Augustini ab O. C. ad Honorium libros VII. historiarum confecit, illisq; nomen, Hormestæ, incertum qva causa, indidit.

 VIII. *He-*

VIII. *Hesychius* Milesius sub Justiniano universalem historiam à Belo Assyriorum rege usq; ad Anastasium Dicorum condidit.

IX. *M. Aurel. Cassiodorus Senator* Chronicon ab O. C. usq; ad Theodoricum Veronensem Gothonum regem in seculo v. condidit.

X. *Prosper Rheginensis* ab anno Christi CCCLXXXI. per CVI. annos Chronicon edidit.

XI. *Jornandes Gothus*, ab U. C. usq; ad Justiniani tempora historiam vel potius Chronicon scripsit.

XII. *Freculphus*, alias Treculphus, episcopus Lexoviensis, epitomen ab O. C. usq; ad annum Christi IↃL. reliqvit.

XIII. *Isidorus Hispalensis* tempore Heraclii ab O. C. ad annum IↃCXXVI. Chronicon delineavit.

XIV. *Beda Anglus* ab O. C. ad annum IↃCC. annales seu Chronicon scripsit.

XV. *Ado Viennensis* in Gallia archiepiscopus de VI. mundi ætatibus ad annum Christi IↃCCCLXXIX. commentatus est.

XVI. *Regino*, Abbas Prumiensis, Chronicon à nato Christo ad annum IↃCCCCVIII. edidit: cui appendix per annos LIX. adjuncta est.

XVII. *Hermannus Contractus*, comes Veringensis, tempore Henrici III. chronicon de VI. mundi ætatibus ad annum CIↃL. consignavit: qvod Bertholdus Constantiensis continuavit, & simul Henrici IV. historiam contexuit. Refert Bodinus, Helmandum historias ad idem cum Hermanno tempus scripsisse.

XVIII. *G. Cedrenus* monachus ab O. C. annales usq; ad Isacium Comnenum pertexuit, & vocavit synopsin historiarum.

XIX. *Constantinus Manasses* synopsin contexuit historiæ ab O. C. usq; ad annum CIↃLXXXI. diligens Byzantinarum rerum scriptor.

XX. *Marianus Scotus*, monachus Fuldensis, tres libros Chronicorum à Christo nato ad sua tempora & ad annum CIↃLXXXIII. deduxit, qvibus conjungitur appendix Dodechini abbatis per CXIV. annos.

XXI. *Jo. Zonaræ* annales universæ historiæ ab O. C. tribus libris: qvorum primo tractat historias sacras usq; ad excidium Hierosolymorum; altero Romanas ab U. C. usq; ad Constantinum; tertio res imperatorum Christianorum usq; ad Alexii Comneni obitum ad annum CIↃCXVII.

XXII. *Honorii Augustodunensis* Chronicon ab O. C ad annum CIↃCXX.

XXIII. *Sigeberti Gemblacensis* chronographia ab anno Christi CCCLXXXI.

ad

ad annum cIↄcXIII. noncupla distinctione res Romanorum, Persarum, Francorum, Anglorum, Vandalorum. Longobardorum, Vestrogothorum, Ostrogothorum, Hunnorum explicat.

XXIV. *Chronicon Casinense* Leonis Ostiensis & Petri Diaconi Casinensis ab A. C. IↄXLII. ad A. C. cIↄCXXXVIII.

XXV. *Ottonis Frisingensis* episcopi, fratris Henrici ducis Austriæ, Chronicon lectu dignissimum ab O. C. ad annum cIↄCL. libris VIII. cum continuatione Radevici & Ottonis de S. Blasio. Idem prolixam historiam de Friderico Barbarossa, suo ex fratre nepote, conscripsit, qvi extat.

XXVI. *Goth. Viterbiensis* presbyter tempore Friderici I. universale Chronicon ab O. C. usq; ad sua tempora protraxit.

XXVII. *Helinandus*, monachus Gallus, ab O.C. usq; ad A.C. cIↄCCXII.

XXVIII. Conradi à Lichtenow, *Abbatis Urspergensis*, Chronicon famigerabile, ab O. C. ad A. C. cIↄCCXXX: cui addita sunt paralipomena.

XXIX. *Vincentii Bellovacensis* historiale speculum ab O. C. ad A. C. cIↄCCXLIV.

XXX. *Albert. Abbatis* Stadensis Chronicon ab O. C. ad. A. C. cIↄCCLVI.

XXXI. *Lucæ Tudensis* Chronicon mundi ad A. C. cIↄCCLXXIV. qvod invenitur in Hispania illustrata: in qva etiam legitur Chronicon *Victoris Tunnunensis* à Theodosio juniore ad A. C. IↄLXIII; *Jo. Biclanensis* à Justino ad Mauritium; *Idacii* à Nino ad imperii occidentalis eversionem.

XXXII. *Guil. de Nangiaco*, monachi, Chronicon ab O. C. ad A. C. cIↄCCCCI.

XXXIII. *Mart. Poloni*, archiepiscopi Consentini, Chronicon ab O.C. ad A. C. cIↄCCCXII. A qvo allegantur alia qvoq; Chronica *Damasi Papæ*; *Pauli Romani diaconi*; *Gilberti*; *Richardi*; *Gervasii*; *Methodii*.

XXXIV. *Henrici de Erphordia* monachi facta illustria ab O. C. ad A. C. cIↄCCCLIV.

XXXV. *Siffridi*, presbyteri Misnensis, epitome libris duobus ab A.C. CCCCXIIX. ad A. C. cIↄCCCXVII.

XXXVI. *Gobel. Personæ* Cosmodromium seu Chronicon universale ab O. C. ad A. C. cIↄCCCCXVIII.

XXXVII. *Mich. Glycæ* Siculi annales qvadripartiti, ab O.C. ad captam Constantinopolin A. C. cIↄCCCCLIII.

XXXVIII. *Antonini Florentini* archiepiscopi historia luculenta ab O. C. ad A. C. cIↄCCCCLIX. in tripartito Chronico.

XXXIX. *Donati Bosfii* Mediolanenſis Chronicon ab O. C. ad A. C. cIↄccccLxxxix.

XL. *Werneri Weſtphali Carthuſiani* Faſciculus temporis operoſo opere ab O. C. ad A. C. cIↄccccLxxxiv.

XLI. *Hartmanni Schedelii* chronicon, qvod vocatur *Noribergenſe*, & res omnium regnorum ab O. C. ad A. C. cIↄ ccccxcII. continet.

XLII. *Jac. Phil. Bergomatis* Chronicon, lectu utile & jucundum, ab O. C. ad A. C. cIↄIↄIII. libris xvi. conſtans.

XLIII. *Jo. Cuſpiniani*, qvi Maximiliano I fuit à conſiliis, catalogus conſulum Romanorum & imperatorum usq; ad A. C. cIↄccccxciv. Huic acceſſit continuatio per annos Lxxvii. à Rudolpho Habspurgenſi ad Carolum iv. opera *M. Alberti Argentinenſis*.

XLIV. *Jo. Naucleri*, Præpoſiti & primi Rectoris Tubingenſis, Chronographia variis rebus ſcitu & lectu dignisſimus referta, duobus libris ab O. C. ad A. C. cIↄIↄ cum appendice Laur. Surii, annorum Lxiv.

XLV *M. Ant. Cocc. Sabellici* Enneades xi. ab O. C. ad A. C. cIↄ Iↄ iv. qvas *Caſp. Hedio* per annos xxxiv. continuavit.

XLVI. *Martini Lutheri* ſeries annorum mundi, ad ſuam usq; ætatem.

XLVII. *Henrici Thaborita* ingens hiſtoria à nato Chriſto ad A. C. cIↄIↄviii.

XLVIII. *Paul. Conſt. Phrygionis* Chronicon ab O. C. ad A.C. cIↄIↄxxii.

XLIX. *Achillis Priminii Gaslari* Epitome Chronicorum mundi ad A. C. cIↄIↄxxx.

L. *Amandi Zierizenſis* Chronicon ab O.C. ad A. C. cIↄIↄxxxiv.

LI. *Henr. Bullingeri* Chronicon univerſale ad A.C. cIↄIↄxLv.

LII. *Flinsbachii* Chronicon ab O.C. ad A.C. cIↄIↄLii.

LIII. *Pontani* Chronicon ab O. C. ad A. C. cIↄIↄLxvi.

LIV. *Fr. Huſmanni* Chronicon ab O.C. ad A.C. cIↄIↄLxxxi.

LV. *Temporarii* Chronicon usq; ad illud ipſum tempus.

LVI. *Gilb. Genebrardi* chronographiæ univerſi mundi libri iv. usq; ad idem tempus, cum continuatione annorum xxviii.

LVII. *Mich. Beutkeri* Argentinenſis libri xxvi. ab O. C. ad A. C. cIↄ IↄLxxxv.

Sed qvid operoſus ſum in omnibus chronicis libris colligendis, qvi vel ab O. C. vel à Chriſto nato, vel ab alia epocha, res in orbe geſtas, tanqvam in compendio, propronunt, qvum innumerus eorum numerus vix iniri

iniri qveat? Inveniuntur enim, pæter ea, qvæ jam allegata sunt, varia historiarum compendia, epitomæ, synopses, syntagmata & chronica universalia, superiori & nostro seculo concinnata, à qvorum aliqvo historicum studium auspicandum est: ceu sunt compendia *Achillis Gasfari: Rod. Agricolæ* (qvi in gratiam Philippi electoris Palatini epitomen de IV. monarchiis contexuit) *Bellarmini: Christoph. Besoldi: Brachelii* (qvi historiam nostrorum temporum scripsit) *Bucelini: Cariolani: Carionis mathematici* (cujus Chronicon Germanico idiomate contextum *Hermannus Bonnus*, pastor Lübecensis, Latinitate donavit, & *Philippus Melanchthon* ad se, ut emendaret, missum, una litura abolitum retexuit, inq; eam formam, in qva hodie legitur, redegit, eoq; defuncto *Caspar Peucerus* ad sua usq; tempora continuavit) *Jac. Capelli* in historia ab Adamo usq; ad Augustum: *Cluverii*, professoris Soræ regii: *Johan. Cochlei* in historia historiarum: *Dresseri* (qvi in Isagoge historia per VI. mundi millenarios acta in ecclesia & politiis recensuit) *Frejeri: Glaseri* (qvi in synopsi historica res totius mundi in politiis & ecclesiis complexus est) *Gordonii: Gothofriedi* (qvi ad elegantes Matth. Meriani figuras ære impressas historicam omnium temporum & rerum descriptionem edidit.) *Joh. Gvaltherii* (qvi Chronica Chronicorum & ecclesiastico-Poilticum IV. tomis conscripsit, eoq; omnia scitu digna qvasi uno fasciculo collegit) *Havillai: Junii: Krenzenhemii: Laur. Ludenii:* (qvi in libro de Informatione prudentiæ ad usum universi mundi historicam seriem ad nostra tempora continuavit.) *Chr. Matthiæ* (qvi nuper Theatrum theoretico-practicum de IV. monarchiis edidit) *Matenesii: Miræi: Mich. Neandri: G. Nigrini: Opmerii: Dav. Paræi* (qvi universalis historiæ medullam usq; ad annum hujus seculi XLI. continuatam exhibuit) *Pezelii* (qvi in Mellificio historico, qvod *Lampadius* continuavit, luculentum in tres Sleidani de summis imperiis libros commentarium edidit) *Rolevincii: Joh. Sleidani* (cujus tres libelli de IV. summis imperiis juventuti sunt commendatissimi) *Horat. Tursellini* (cujus epitome historiarum X. libris ad nostra usq; tempora deducta laudem meruit egregiam) *Wolfii.*

III.

Qvi res ecclesiasticas pertractarunt.

I. *Codex Bibliorum sacer* ab O. C ad Neronis tempora, qvæcunq; in ecclesia gesta sunt, divina eloqventia describit.

II. *Jo-*

II. *Josephus*, Livius ille Judæorum Græcus, ex stirpe Maccabæorum seu Hasmanæorum natus, dux Galilæorum, postea à Romanis captus, & in delitiis à Vespasiano & Tito habitus, Romæq; ob ingenii gloriam, teste Hieronymo, statuam meritus, vestigia scripturæ legens, omnem Judaicam historiam XX. libris antiqvitatum & VII. libris de bello Judaico ad Vespasiani imperium persequitur. Alius est ab eo *Josippus*, Gorionis filius, & qvidem longe remotior à Josephi temporibus, minus probatæ fidei.

III. *Hegesippus* historiam Judæorum à Maccabæis ad A. C. LXXII. libris qvinq; descripsit: autor secundum Photium elegans & gravis, ex Judæis ad fidem Christi conversus. Scaliger & alii libros hujus Hegesippi, qvem jam legimus, putant esse alterius, & qvidem recentioris, qvam qvem Eusebius & Hieronymus testantur qvinq; actuum ecclesiasticorum libros scripsisse.

IV. *Annalium V. T. Scriptores* hisce suffragantur *Jac. Salianus: Henr. Samerius: Aug. Torniellus.*

V. *Eusebius Pamphili*, Cesareæ Palestinæ episcopus, historiam ecclesiasticam à Christo nato ad Synodum Nicænam anni CCCXXV. libris IX. descripsit. In ejus qvoq; Panegyrico res à Diocletiano, Maxentio & Constantino gestæ accurate exponuntur.

VI. *Sulpitius Severus*, Gallus, qvi floruit A. C. CCCLXXVII. ab O. C. ad Valentinianum historiam ecclesiæ libris duobus persecutus est. Scripsit qvoq; vitam B. Martini & B. Paulini, tanta facundia, ut Christianus Sallustius vocetur.

VII. *Ruffinus* Aqvilejensis duobus libris Eusebiũ cõtinuat ad A. C. CCCC.

VIII. *Tripartita* historia ex tribus Græcis historicis, *Sozomeno, Socrate* & *Theodoreto*, qvorum libri adhuc extant, per Cassiodorum Senatorem collecta, eundem Eusebium usq ad annum CCCCXLIV. continuat XII. libris.

IX. *Evagrius* Scholasticus, tempore Mauritii Imperatoris, ubi Tripartitam historiam definit, orditur, & ad A. C. IↃXCV. res ecclesiæ libris VI. persequitur.

X. *Nicephorus* monachus itidem Tripartitam historiam per qvatuor Imperatorum tempora continuat.

XI. *Victor* episcopus persecutionem Africanam, tempore Genserici & Hunerici, Vandalorum regum, tribus libris consignavit.

XII. *Mar-*

XII. *Marcellinus* comes, vir confularis, annales rerum ecclefiafticarum in oriente, ab obitu Valentis usq; ad annum Juftiniani xx. contexuit.

XIII. *Haymo*, epifcopus Halberftadienfis, qvi fub Ludovico Pio floruit, hiftoriam ecclefiafticam edidit, cui adjunctæ funt P. Galefini annotationes.

XIV. *Nicephorus* Calliftus initio feculi XIV. univerfam hiftoriam ecclefiafticam ab A. C. usq; ad Heraclii tempora complexus eft ad A. C. IↃCXXV.

Noftro imprimis & fuperiori feculo hiftoriam ecclefiafticam qvamplures illuftrarunt: inter qvos merito I. primas tenent CENTURIATORES MAGDEBURGENSES, *Flacius Illyricus*: *J. Wigandus*: *Matth. Judex*: *Baf. Faber*: *Andr. Corvinus*: *Th. Holthuter*: qvi omnium veterum Scriptorum monumenta mira diligentia & ordine pulcerrimo comportarunt. Et qvanqvam eos *Brunus*: *Canifius*: *Turrianus* impugnaverunt, fua tamen adhuc nitent & conftant veritate, & in epitomen redacti funt à *Luca Ofiandro*. Præ aliis oppofuit illis *Cæf. Baronius* XII. annalium Tomos, qvos *Abr. Bzovius* continuavit; *Henr. Spondanus* & *Bifciola* in epitomen redegerunt; *Goldaftus* in Rationali, & *Ifaacius Cafaubonus* in XVII. exercitationibus, aliiq; qva parte debebant, ad examen revocarunt.

II. EPITOMATORES ecclefiafticæ hiftoriæ *Eufeb. Bohemus*: *Buchingerus*: *Chriftopherfonus*: *Gvalth. Eifiengerus*: *G. Fabricius*: *Flinspachius*: *Joh. Foxus*: *Cafp. Hedio*: *Hottingerus*: *Onuphrius*: *Pantaleon*: *Pappus*: *Pareus*: *Riogba* *Sultetus*: *Ant. Severinus*.

III. CONCILIORUM concinnatores, *Severinus Binius*: *Margarinus*: *Surius*: ex qvibus *Angelocrator*, *Caranza*, *Gefnerus*, *Prateolus*, epitomas Conciliorum concinnaverunt. Qvo pertinent, qvæ *Mich. Pfellus* jam feculo XI. de VII. Synodis fcripfit: & qvæ acta Conciliorum *Robertus feu Remigii monachus* feculo XII. collegit. Item libri *Æneæ Silvii* de concilio Bafilienfi: libri octo hiftoriæ Concilii Tridentini, *Petri Svavis* Polani i. e. Italicè Pietro Soave Polano, per anagramma Paulo Sarpio Veneto *Bullarium* diverfarum conftitutionum pontificum & fanctionum eorundem, qvarum illas in unum corpus redegit *Laert. Cherubinus*; has *Fr. Joverius*.

IV. ACTA COLLOQVIORUM & Difputationum, ut Marpurgi, Wormatiæ, Ratisbonæ, Maulbronnæ, Altenburgi, Mompelgarti, Posfiaci & alibi habitarum.

V. MARTYROLOGIA, ut funt, præter *Romanum*, *Adonis* Vien-

nensis, *Baduelli*: *Bedæ*: *Canisii*: *Crocii*: *Paul. Diaconi*: *Foxi*: *Gallesinii*: *Origenis*: *Rolovingii*: *Usuardi*, monachi Fuldensis. Qvo pertinent hymni *Prudentii* de martyribus.

VI. HÆRESIOLOGIÆ *Augustini*: *Bernardi Luzenburgi*: *Dan. Crameri*: *Damasceni*: *Danæi*: *Epiphanii*: *Florimundi*: *Irenæi*: *Mülleri*: *Gab. Prateoli*: *Philastrii*: *Schlusselburgii*: *Theodoreti*: *Wolfii*. Qvo pertinet historia anabaptistica *Ant. Corvini*: *Lamb. Hortensii*: *Arn. Mesfovii*.

VII. CATALOGUS TESTIUM VERITATIS *Flacii Illyrici*, auctus postea & in libros xx. tributus, atq; ita renovatus, ut plane novus videri posSit. Qvo pertinet mysterium iniqvitatis *Phil. Mornæi Plessæi*.

VIII. VITÆ sanctorũ. Ubi *Abdias*: *G. Cassander*: *Fortunatus*: *Fulgosius*: *Grasius*: *Haræus*: *Aloys. Lipomannus*: *Perionius*: *Petrus de Natalibus*: *Petrus Scharga*: *Nic. Simonis*: *Surius*: *Vicelius*: *Jac. de Voragine in historia Lombardica, seu Legenda aurea*: cui simile est *Speculum exemplorum magnum*, à Casp. Finckio, IV. centuriis salsè irrisum. Qvo pertinent *Epiphanius* de vitis prophetarum: *G. Fabricius* de vitis illustrium virorum ex sacris Bibliis: *Sophronius* de vitis evangelistarum: *Joh. Scopfius* de vita Apostolorum, patrum & doctorum ecclesiæ in Academia Christi: *Laur. de la Barre*: *G. Major, & Rosweida* de vitis patrum. *Alvarez*: *Anastasius*, Romanus bibliothecatius: *Dan. Angelocrator*: *Augerius*: *Balæus*: *Rob. Barus*: *Ciaconius*: *Ant. Cicarella*: *Garimbertus*: *Haræus*: *Jaczenus*: *Ge. Lilius*: *Luitbrandus Ticinensis*: *Massonus*: *Onuphrius*: *Platina*: *Ricobaldus*: *Jo. Stella*: *St. Stzegedinus*: *Casp. Ursinus*: *Wintermonat*, de vitis Pontificum: *Gennadius Massiliensis*, *Bellarminus & Trithemius* de scriptoribus ecclesiasticis: *Severus Sulpitius de* vita B. Martini: *Eugippius* seculo sexto de vita S. Severini: *Evodius*, alias *Ennodius*, de vita Epiphanii & Antonii Cyri: *Hieronymus* de vita Pauli eremitæ, Hilarionis, Malchi, & trium viduarum Romanarum: item de illustribus ecclesiæ viris. *Henr. Oræi* nomenclator doctorum, scriptorum, episcoporum, testium veritatis, hæreticorum: *Benno* seculo XI. de Hildebrando seu Gregorio VII. *Philippus Melanchthon*, *Matthesius*, *Dresserus* de vita Lutheri: *Camerarius & Peucerus* de vita Philippi Melanchthonis: *Melchior Adamus*, *Bismarcus*, *Menzius* de vitis theologorum hujus temporis.

IX. EPISCOPORUM successiones, & particularium ecclesiarum historiæ: inter qvas *Italiã sacram, ejusq; episcopos*, consignavit Ferd. Ughellus: *Anglicæ ecclesiæ* historias à Wiclefo ad A. C cIↃIↃLIX. descripsit J. Foxius: *Britannicarum ecclesiarum* antiqvitatem Jo. Dajus: *Saxoniæ inferioris & Westphaliæ*

phaliæ episcopos in XII. ecclesiis cathedralibus à temporibus Caroli, M. Alb. Cranzius in Metropoli: *Omnes archiepiscopos & episcopos* Opmersenus: *Bremensem* diœcesin & septentrionem à temporibus Caroli M. usq; ad Henricum IV. M. Adamus Bremensis: *Leodienses, Trajectenses, & Tungrenses pontifices* Æg. Bucherus tribus tomis: *Bavariam sanctam* Roderus: *Constantienses* Joh. Manlius: *Argentinenses* Gvillimannus: *Eichstadienses* Gresterus: *Trajectenses* Heda: *Augustanos* Sig. Religiosus: *Mindenses* Jul. Schradius: *Naumburgicos* & *Citizenses* Langius: *Remenses* Flodoardus, alias Frodoardus sub Ottone I. qvatuor libris: Pertinent huc Episcopatus Germaniæ *Bruschii:* Politia ecclesiastica *Miræi:* Status ecclesiæ per Græciam, Asiam & Africam *Chytræi.*

X. MONACHORUM origo, instituta, res gestæ. Ubi *Hospinianus* de origine monachatus, templorum, festorum: *Joh. Cassianus* de institutis monachorum seculo V. *Henr. Petræus* & *Bruschius* de monasteriis: *Capetius, Molanus, Signius* de origine & officio Canonicorum: *Jac. Bosius: Chr. ab Osterhausen: Gvil. Cadurcensis* de ordine militari S. Johannis: *Pantaleo* in XII. libris de ordine militari: *Mennenii* deliciæ eqvestrium ordinum: *Zittardi* chronicon generalium magistrorũ ordinis Dominicani: *Gretseri: Hasenmülleri: Lascovii: Leporini: Nic: Orlandini: Tyardæi* historiæ Jesuiticæ: *Ant. Arnoldi,* Advocati Parisiensis, actio contra Jesuitas: *Acostæ* commentarius rerum à societate Jesu in oriente gestarum: *Fuldenses Traditiones: Trithemii* Chronicon Hirschaviense & Spanheimense: *Servitæ, Consalvii, Ursini, Paramozii* artes inqvisitionis Hispanicæ: *Adriani* Dordrechtani de fratre Gornelio.

XI. HEBRÆORUM respublica, descripta ab *Altino: Corn. Bertramo: Cunæo: Hornbergio: Menochio: Sigonio.* Qvo pertinent *Ariæmontanus* de antiqvitatibus Judaicis: *P. Galatinus* de arcanis catholicæ veritatis: *Buxdorfius* de Synagoga Judaica: *Adrichomii* theatrum terræ sanctæ: *Eizingeri & Angelii* Hierosolyma: *Büntingii* Itinerarium.

XII. FASTORUM & Calendariorum Scriptores, *Val. Beierus: Beutherus: Mart. Bohemus Bonicontrius: Aug. Brunnius P. Eberus: Gauricus. Goldwurmius: Haræus Hospinianus de Festis: El. Reusnerus: Scultetus.*

XIII. ACADEMIÆ *Angeli oratoris: Burckhardi: Cholini: Conringii: Cratepolei Herlizii: Matamori: Middendorpii.*

XIV. BIBLIOTHECÆ *Angeli Bocchæ,* qvi Vaticanam Bibliothecam commentario illustravit: *Besodneri: Bolduani: Draudii. Gesneri: Sauberti:* qvi bibliothecam Norinbergensium descripsit.

 XV. PA-

XV. PAGANÆ SUPERSTITIONIS historici, *Irenæus: Lactantius: Arnobius* in libris adversus gentes: *Clemens Alexandrinus* in libris VIII. Stromaton: *Augustinus* in libris de Civitate Dei: *Gyraldus* de Diis omnium gentium: *Natalis Comes* de mythologia Deorum: Albericus philosophus de pictis Deorum imaginibus: *Boceatius* de genealogia Deorum: *Seldenus* de Diis Syris: *Schlederus* de Diis fatidicis Refer huc *Dæmoniam* Bodini, Wieri, Remigii: *Theatrum diabolorum* Bosavii & Feyrabendii: *Goëtiam* Hiltebrandi: *Malleum maleficiorum* Sprengeri: *de Divinationibus* Peuceri & Artemidori. Apollonium Thyaneum *Philostrati*.

XVI. ECCLESIASTICÆ HISTORIÆ PARTICULARES. Sic veterum principum Germanorum erga religionem zelum *Lupoldus*, episcopus Bambergensis, circa annum CIↃCCCXL. depinxit: *Cuesemius* Saxoniam catholicam edidit: in qva refutanda *Henr. Hopfnerus* & *Mullerus* desudarunt. *Baazus* inventarium ecclesiarum Svecicarum consignavit: *Fr. Godwinus* commentarium de præsidibus Angliæ edidit: *J. Foxus* à Wiclefo ad annum CIↃIↃLII. historias ecclesiæ Anglicæ scripsit: *Jo. Dajus* de antiqvitate Britannicarum ecclesiarum commentatus est: *Sanderus* schisma Anglicum exposuit: *G. Barth. Pontanus* Bohemiam piam; *Roderus* Bavariam sanctam descripsit: *Dan. Crumerus* Pomeranicas ecclesias peculiari historia solerter complexus est: *Chytræus, Cœlestinus, Jac. Godofredus, Saubertus* acta comitiorum, in qvibus confessio Augustana exhibita est, promulgarunt.

IV.

Qvi diversorum regnorum & rerumpubl. historias consignarunt.

Historici de qvatuor summis imperiis.

I. *Herodotus*, Halicarnasseus, qvadriennio ante Xerxis expeditionem natus, qvem Cicero patrem vocat historiæ, & sine ullis salebris qvasi sedatum amnem ferri censet, primo loco ponitur suo merito. A Gyge Lydorum rege initio facto, libris novem, qvibus novem Musarum nomina indita sunt, Lydorum, Medorum, Persarum, Ægyptiorum, Græcorum, aliorumq; populorum historiam per annos CCXXX. ad Xerxis usq; fugam perseqvitur. Plutarchus adversus eum scripsit in libro de malignitate Herodoti. Defensus est à Possevino & H. Stephano. Introductionem ad ejus lectionem scripsit Dav. Chytræus.

II. *Thu-*

II. *Thucydides*, ad ſcribendum excitatus, cum Herodotum libros ſuos recitantē audiisſet, à fuga Xerxis, ubi deſinit Herodotus, annos LXX. ad XXI. annū belli Peloponneſiaci, libris octo tā artificioſa eloqventia complectitur, ut Cicero in ſecundo de oratore eum dicat omnes dicendi artificio facile viciſſe. Antiqvitas eum vocavit γνωμολογικὸν pulcerrimum.

III. *Xenophon*, apis illa Attica, philoſophus, hiſtoricus & dux belli ergregius, res à XXI. anno Peloponneſiaci per XLIV. annos geſtas, usqve ad pugnam Epaminondæ juxta Mantinæam libris VII. deſcribit. Hiſtoriam ejus ex Plutarcho & Diodoro continua ſerie usq; ad Cheronæam cladem *Georg. Gemiſtius*, alias *Plethon Byzantinus*, continuavit. Ipſe autem Xenophon præterea ſcripſit, ad effigiem juſti imperii, vitam Cyri: item Cyri junioris adverſus Artaxerxen expeditionem, cui ipſe interfuit, & X. millia Græcorum, jam de vita deſperantium, in patriam è Perſia reduxit.

IV. *Diodorus Siculus*, tempore J. Cæſaris, imprimis lucem hiſtoriis in bibliotheca hiſtorica attulit, in qvam, teſte Juſtino Martyre, XXX. annos totos inſumſit, & bonam Europæ & Aſiæ partem peragravit: Eum primum inter Græcos Plinius dicit deſiisſe nugari. Sed dolendum eſt, ex XL. ejus libris, XV. ſaltem ſupereſſe, qvorum priores qvinq; Ægypti, Aſiæ, Africæ, Græciæ, inſularum & Europæ antiqvitates continentur. Inde V. libri deſiderantur. Undecimus autem, & qvi ad librum XX. ſeqvuntur, ab expeditione Xerxis usq; ad Alexandri M. in Phrygia prælium & Antigoni cædem res Perſarum, Græcorum, Macedonum & cæterorum orbis populorum exponunt. Additæ ſunt ab Henrico Stephano aliqvot eclogæ ſeu excerpta ex libris bibliothecæ amiſſa.

V. *Juſtinus*, epitomator Trogi Pompeji, circa annum Chriſti CL. hiſtorias omnium gentium à Nino Aſſyriorum rege ad Auguſtum usq; contraxit ex XLIV. Trogi libris deperditis, qvi totius mundi origines, terraq; ſitus & hiſtorias Philippicas Romana lingva ſcripſerat.

VI. *Creſias* Cnidius res Aſſyriorum & Perſarum libris XXII. complexus eſt, à variis autoribus tanqvam verus & probus autor allegatus. Superſunt ex omnibus ejus ſcriptis Indica, & aliæ hiſtoriæ, à *Photio* excerptæ.

VII. *Dictys* Cretenſis creditur vulgo ille eſſe, qvi tempore Trojani belli Idomenea ſecutus eſt, bellumq; Græcorum & Trojanorum idiomate Punico conſignasſe dicitur, unde Homerus ſuum poëma congesſerit. Hiſtoriam ſuam, ſex libris Troicorum digeſtam, ferunt illum, cum in Cretam ab Ilio esſet reverſus, in plumbea arcula repoſitam ſecum ſepeliri jusſiſſe:

eamq; deinde tempore Neronis inventam Septimium Romanum latinitate donavisse. Sed qvi rem accuratius perpendunt, è *Poetarum*, & imprimis Homeri lectione, hos libros, tanqvam centones, esse consarcinatos intelligunt.

VIII. *Dares* Phrygius itidem Troica scripsit: sed ab illo Darete procul dubio diversus, cujus Homerus meminit, qvanqvam Ælianus testatur, ejus Phrygiam Iliadem sua adhuc ætate extitisse. Cornelius Nepos eum dicitur latino sermone expressisse: sed tam eleganti autori vix tam inficeta versio assignari debet. *Joh. Iscanius*, Britannus eum anno cIↄccxxIII. eleganti poëmate reddidit, qvod falso adscripsere Cornelio Nepoti.

IX. *Q. Curtius* libris decem Alexandri M. bella scripsit: historicus probus, legitimus, adstrictus, profluens, subtilis, clarus, & sine cura ulla accuratus, ut Lipsius testatur.

X. *Arrianus* Nicomediensis, discipulus Epicteti, vir consularis, φιλαληθὴς Rhodigino, & alter Xenophon aliis dictus, libris VIII. eadem bella Alexandri M. tempore Adriani imperatoris consignavit. Scripsit idem plures libros de rebus Parthicis, Alanicis, Bithynicis. Sed illi perierunt. Supersunt IV. libri de dissertationibus Epicteti.

XI. *Plutarchus* Chæronensis, Trajani amicus, amplissimus historiæ thesaurus, præcipuos Græcorum & Romanorum duces tam accuratè in parallelis suis Græce descripsit, ut Theodorus Gaza interrogatus, qvemnam esset ex omnium Scriptorum numero delecturus, si cæterorum omnium amittendorum incumberet necessitas, Plutarchum responderit.

XII. *Cornelius Nepos* tempore J. Cæsaris in eodem genere scribendi cum Plutarcho versatus, de vita XXII. excellentium imperatorum apud exteras gentes Latine scripsit, addita vita Catonis, & Pomponii Attici. Vulgo tribuuntur hæ imperatorum vitæ *Æmilio Probo* librario, qvi eas, patris & sua manu scriptas, obtulit Theodosio.

XIII. *Dionysius Halicarnassæus* sub Augusto antiqvitatum sive originum Romanarum historiam à Troja capta usq; ad CCCXI. annum U. C. seu usq; ad primum bellum Punicum libris XI. contexuit, scriptor accuratus, & Atticæ puritatis studiosus.

XIV. *T. Livius*, Latinæ historiæ princeps, continuam IↄCCXLVI. annorum historiam ab U. C. usq; ad XXXVI annum Augusti lactea ubertate, ceu Qvintilianus censet, conscripsit. Ex luculento opere, tres tantum

tantum decades, nempe prima, tertia, qvarta cum dimidia qvintæ parte ſuperſunt. Supplementa Livii nuper eleganti & congruo ſtylo edidit Frensheimius.

XV. *L. Annæus Florus*, Qvintiliani familiaris, præter hiſtoriam Romanam brevem & elegantem, epitomen etiam omnium librorum Livii concinnavit.

XVI. *Sextus Rufus* breviarium rerum à populo Romano geſtarum ad Valentinianum edidit.

XVII. *Fl. Eutropius*, diſcipulus Auguſtini, decem libris Romanæ hiſtoriæ epitomen ſcripſit usqve ad mortem Juliani. Ejus breviarium Græco-Latinum invenitur in Tomo III. Græcorum ſcriptorum minorum Romanæ hiſtoriæ.

XVIII. *Paulus Diaconus* Forojulienſis, Deſiderii cancellarius, libros ſeptem Eutropio addidit, qvibus ab obitu Juliani usq; ad Leonem iconomachum res imperii & imprimis Longobardorum explicuit.

XIX. *Sextus Aurelius Victor* de origine Romanæ gentis, deq; viris illuſtribus, ut & de imperatoribus usq; ad Theodoſium, breviarium ex omni priſcorum hiſtoria digesſit, hiſtoricus fidei non ſuſpectæ.

XX. *Polybius* Megapolitanus, Romanorum Thucydides, ſcriptor vetuſtus & gravis, multiplici experientia politica refertus, familiaris Scipionis junioris, libris XL. à primo bello Punico, cujus deſcriptione Liviana deſtituimur, ad Macedonicum bellum Philippi contexuit hiſtoriam, qvam vocat, catholicam, intermixtis, qvæ pasſim locorum eo tempore geſta ſunt. Extant ſaltem V. libri priores, & epitome ſeqventium librorum usq; ad XVII. ex Wolffg. Muſculi interpretatione. Scripſit etiam alia, ut de bello Numantino: ſed qvæ periere.

XXI. *Appianus* Alexandrinus, diu Romæ apud Auguſtorum tribunalia in cauſis agendis verſatus, vixit tempore Adriani & Antonini, deq; bellis civilibus hiſtoriam imperatoriam libris qvinq; ſcripſit, & præterea ſeriem regum Syriæ & Aſiæ continuam à Seleuco usq; ad Antiochum à Pompejo captum explicuit, atq; copioſe Punica, Parthica, Iberica, Celtica, Syriaca, Mithridatica, Annibalia pertractavit.

XXII. *Dio Casſius*, cognomento Cocceius, patria *Nicæus*, vir conſularis & prætorius, autor gravis, poſtqvam conſumſit annos XXII. in colligendis omnibus rebus, qvas populus Romanus ab U. C. usq; ad Severum Alexandrum gesſit, hiſtoriam IↃCCCCLXXI. annorum digesſit in VIII. decades

cades seu LXXX. libros: ex qvibus XXV. tantum supersunt; priores XXXV. amissi sunt, præter aliqvas eclogas à Xiphilino collectas. Qvi extant, civilia bella & imperatorum vitas serie annorum CXXI. continua usq; ad mortem Neronis continent. Jornandes illum etiam Gothica scripsisse testatur, eaq; subinde in testimonium allegat. H. Stephani tantum illi dedit, ut scriberet:

Historias alias illi conferto Dioni:
Rivulus hæ; sed fons ista Dionis erunt.

XXIII. *Joh. Xiphilinus*, patriarchæ Constantinopolitani ex fratre nepos, temporibus Michaëlis imperatoris, epitomen in libros Dionis XLIV. posteriores edidit, continentem XXV. imperatorum historias, à Cn. Pompeio & J. Cæsare usq ad Severum Alexandrum. Extant alia excerpta ex Dione per Theodosium.

XXIV. *C. Salustius Crispus* summa facundia, putaq; & arguta brevitate multas historiæ Romanæ partes tempore Ciceronis contexuit: ex qvibus conjuratio Catilinæ & bellum Jugurthinum superest. Martialis eum appellat primum in Romana historia.

XXV. *J. Cæsar* de suis rebus in bello Gallico & civili gestis purissima oratione & absoluto artificio commentarios edidit, qvibus accessit appendix *A. Hirtii Pansæ.*

XXVI. *Vellejus Paterculus*, sub Tiberio præfectus eqvitum & qvæstor, duobus libris expitomen Romanæ historiæ usq; ad XVI. annum Tiberii eleganti sermonis genere perduxit.

XXVII. *C. Corn. Tacitus* sub Adriano, ab excessu Augusti, in qvo desierat Livius, ad mortem Neronis usq; annales, & inde historiam usq; ad Nervam, oratione pressa & arguta, crebrisq; sententiis ornata, complexus est. Desiderantur libri ejus nonnulli, qvibus res Caligulæ & Claudii exposuerat. Extat ejusdem de moribus Germanorum liber, qvos accuratius dignosse potuit, qvia aliqvamdiu procurator datus est Galliæ Belgicæ, dein qvæstor, prætor, consul. Extat & liber ejus de Julii Agricolæ vita. Andr. Alciatus omnibus aliis historiæ Romanæ scriptoribus eum præfert.

XXVIII. *Svetonius*, Tacito synchronus, magister epistolarum Adriani, eleganti verborum brevitate vitas XII. imperatorum priorum usq; ad Nervam descripsit, vehemens in eorum vitia.

XXIX. *Æl. Spartianus* de vita Adriani, Æl. Veri, Did. Juliani, Severi, Caracallæ & Getæ commentatus eſt.

XXX. *M. Aur. Antoninus*, philoſophus, imperator, libris XII. ideam vitæ ſuæ condidit. Illa autem Antonini vita, qvam Hiſpanice edidit Antonius Gvevarra, epiſcopus, in Horologio principum, eſt opus non hiſtoriæ, ſed eloqventiæ qvæſitæ.

XXXI. *Jul. Capitolinus* Antoninum pium, M. Aur. Antoninum philoſophum, Verum, Pertinacem, Albinum, Macrinum, Maximinos duos, Gordianos tres, Maximum & Balbinum deſcripſit: qvibus *Vulcatius Gallicanus* Avidium Caſſium addidit.

XXXII. *Æl. Lampridius* Commodum, Diadumenum, Heliogabalũ, Al. Severum ſibi deſcribendos ſumſit.

XXXIII. *Trebellius Pollio* duos Valerianos, duos Gallienos, xxx. tyrannos, & Claudium vivis coloribus depinxit.

XXXIV. *F. Vopiſcus* Aurelianum, Tacitum, Florianum, Probum, Firmum, Saturninum, Proculum, Bonoſum, Carum, Numerianum, Carinum deſcripſit.

XXXV. *Herodianus* Alexandrinus libris VIII. à morte M. Aur. Antonini usq; ad Gordianum juniorem, decem imperatorum vitas eleganti ſtilo enarravit.

XXXVI. *J. Pomp. Lætus* à Gordiano usq; ad Heraclium vitas imperatorum continuavit.

XXXVII. *Euſebius Pamphili* vitã Conſtantini M. copioſe recenſuit.

XXXVIII. *Ammianus Marcellinus* à libro XIV. usq; ad XXXI. (priores enim amiſſi ſunt,) res geſtas Conſtantini, Juliani, Joviani, Valentiniani & Valentis, prolixe, graviter & ſplendide usq; ad annum CCCXCII. explicuit.

XXXIX. *Julianus* imperator, apoſtata, per ſatyram qvandam, Cæſares omnes à J. Cæſare usq; ad Conſtantinum & filios, fingit à Diis in Saturnalibus ad prandium invitatos, atq; à Sileno ob vitia morum ludibrio expoſitos.

XL. *Zoſimus*, comes & advocatus fiſci, res Arcadii & Honorii, qvorum tempore vixit, VI. libris latius perſeqvitur: præmiſſa tamen ſerie illorum, qvæ à Dario usq; contigere. Paganus eſt, & ob id ab autoribus eccleſiaſticis ſæpe diſcrepat, tali tamen fide, ut egregiam apologiam meruerit à J. Leunclavio. Scopus ejus fuit, ipſo teſte, ut, qvemadmodum Polybius expoſuit, qvo pacto imperium orbis Romani exiguo tempore acqviſierint,

fierint, ita ipse explicet, qvo pacto suis sceleribus brevi tempore idem everterint. Breviter historiam Augustorum usq; ad Diocletianum percurrit. Inde omnia latius deducit.

XLI. *Prosper Aqvitanicus* historiam Romanam ab anno CCCLXXXII. per annos LXV. continuat usq; ad urbem à Genserico captam.

XLII. *Procopius*, Rhetor Caesariensis, Belisarii librarius & comes in omnibus bellis, exorsus historiam à morte Arcadii, bella Justiniani auspiciis Belisarii & aliorum ducum pertexuit, & duobus libris Persicum bellum; totidem Vandalicum; tribus Gothicum exposuit.

XLIII. *Agathias*, scholasticus Murinensis, alias Smyrnaeus, Procopii historiam qvinq; libris per XII. annos continuavit de rebus gestis Justiniani.

XLIV. *Marcellinus comes*, annales ab obitu Valentis usq; ad Justinianum pertexuit.

XLV. *Theophylactus Simocatta* res gestas Mauritii imperatoris VIII. libris complexus est, editis à Jac. Pontano.

XLVI. *Nicephorus*, patriarcha Constantinopolitanus, breviarium consignavit de rebus imperii à Mauritio usq; ad Leonem IV. ad annum IↃCCLXIX.

XLVII. *Nicetas* Acomiatus Chroniates annales Zonarae, qvorum supra meminimus, & in qvibus imperatorum, praesertim Byzantinorum, historia diligenter enarratur, libris XIX. ab anno CIↃCXVII. usq; ad annum CIↃCCII continuavit.

XLVIII. *Nicephorus Gregoras* libris XI. res à Graecis imperatoribus per annos CXLV. gestas ab eo tempore, qvo desiit Nicetas, deduxit.

XLIX. *G. Pachymerius* in iisdem temporibus est occupatus, in qvibus Gregoras.

L. *Jo. Curopalates* à morte Nicephori exorsus, ad Isacium Comnenum pervenit.

LI. *Annas Alexius* libris XX. res ab Alexio patre gestas edisseruit, allegatus à Bodino.

LII. *Georg. Phranza* chronicon edidit de ultimis orientalis imperii temporibus usq; ad Machometem II. libris tribus, editis à Pontano.

LIII. *Paul. Jovius*, episcopus Nucerinus, historiam universalem libris XLV. ab anno CIↃCCCCXCIII. per annos XLVI. stylo gravi, sed saepe fide fluxa scripsit.

LIV. *La-*

LIV. *Lagonotheta* chronicon Constantinopolitanum edidit.

LV. *Jac. Aug. Thuanus* historiam universalem à Carolo V. ad Matthiam deduxit. Ex qvibus omnibus licet abunde innotescat, qvod de regibus & imperatoribus qvatuor monarchiarum scire interest, suffragantur tamen illis in studio historico vitæ Cæsarum & imperatorum peculiariter descriptæ à *Did. Apolephta*, *Joh. Cuspiniano*, *Joh. Bapt. Egnatio*, *Hubert. Golzio*, *Lilio*, *Loticbio*, *Zach. Ortho*, *Petrarcha*, *Mich. Saxone*, *Octavio de Strada*, *Raph. Volaterrano*. Qvi ipsi ad imperatores nostros Germanicos simul progrediuntur. Nos distincte, à qvibus historicis regna post inclinatum in occidente Romanum imperium enata describantur, indicabimus,

HISTORICI GERMANIÆ.

Germania, ut factis se semper probavit stupendis, iisq; tandem ipsum imperii Romani axioma ad se traduxit, ita, qvanqvam ipsa initio nihil literis mandare voluit, tam multis tamen rerum suarum præcones invenit, ut apud nullam gentem plura dentur antiqvitatis monumenta. Ne enim illos, qvos supra vel chronicon universalia vel alios libros universali historiæ inservientes scripsisse dixi, denuo producam, nec omnes autores recenseam, qvi aut in *Germania illustrata Schardii*, aut in Tomis historicis Germanicis Marqvardi, Freheri: aut à *Christiano Urstisiensi*, numero XVI. aut à *Joh. Pistorio*, numero VI. conjunguntur, accipe ex multis paucos.

I. *Hunibaldus*, primus est Germanorum historicus, & libris XVIII. de Francis à bello Trojano ad Clodovici tempora commentatus est.

II. *Gregorius Turonensis* episcopus libros X. historiæ Francorum ab eorum origine usq; ad annum IϽC. edidit.

III. *Eginardus*, Berengarii II. Secretarius, ab anno IϽCCCXCI. per annos LXX I. res præcipuas in orbe gestas, & imprimis historiam imperatorum Germanicorum explicuit.

IV. *Witichindus*, monachus Corbejensis, Saxo, Henrici aucupis & Ottonis I. res gestas usq; ad annum IϽCCCCLXXIV. deduxit.

V. *Lamb. Schaffnaburgensis*, monachus, de rebus Germanicis à Carolo M. ad annum CIϽLXXVIII. scripsit: cui appendix CCC. annorum addita est.

VI. *Dithmarus*, episcopus Mersburgensis, historiam Saxonicorum

imperatorum libris VII. superioribus annis à Reinero Reineccio editis ab anno IƆCCCXCII. ad annum CIƆXX. descripsit.

VII. *Luithprandus* Ticinensis tempore Ottonis I. historiam de rebus suo tempore gestis scripsit.

VIII. *Roswida* virgo itidem res gestas Ottonis I. carmine celebravit.

IX. *Bruno*, monachus, historiam Henrici IV. scripsit.

X *Wippe*, presbyter, sub Henrico III. res Cônradi Saliqvi scripsit

XI. *Helmoldus*, Canonicus Buzoviensis, Henetorum in Germania ad littus maris Balthici conversorum historiam à Caroli M. temporibus ad Friderici Barbarossæ imperium seu annum CIƆCLXVIII. deduxit.

XII. *Glaber Rudulphus*, Cluniacensis monachus, tempore Conradi II. & Henrici III. ab anno CIƆ. per XLV. annos historias contexuit.

XIII. *Godefredus*, monachus Coloniæ, historiam ab anno CIƆCLXXII. per LXXV. annos conscripsit.

XIV. *Guntherus* poëma nobile de rebus Friderici I. composuit, Ligurinum vocatum.

XV. *Albertinus Mussatus* de Henrico VII. & Ludovico Bavaro commentatus est.

XVI. *M. Albertus* Argentinensis chronicon à Rudolpho I. ad excessum Caroli IV. per annos CVIII. consignavit.

XVII. *Beatus Rhenanus* libris tribus rerum Germanicarum de origine, migrationibus & regno Francorum diligentissime scripsit.

XVIII. *Joh. Aventinus* in annalibus Bojorum omnes res Germanorum magna solertia persecutus est.

XIX. *H. Mutius* libros XXXI. chronicos de Germanorum prima origine, moribus & rebus gestis ad annum Christi CIƆIƆXXXIX. edidit.

XX. *Jac. Wimphelingius* epitomen imperatorum & rerum Germanicarum circa annum CIƆIƆL. concinnavit.

XXI. *Fr. Irenicus* ante illum libros XII. Germaniæ exegeseos evulgavit.

XXII. *Ludovicus ab Avila* scripsit libros duos de bello Germanico Caroli V. Idem fecit libris qvinq; *Lamb. Hortensius Montfortius.* Addatur *Zenocarus* de Carolo V. & *Besselmejerus* de bello Magdeburgico.

XXIII. *Sim. Schardius* qvatuor Tomis omnem Germanorum historiam absolvit, qvorum primo varios autores congessit, qvi Germaniam antiqvam illustrarunt: altero eos conjunxit, qvi descripsere, qvæ sub Ca-

rolo V.

tolo V. contigerunt; tertio & qvarto, qvæ venerunt in Ferdinandi I. & Maximiliani II. gubernationem, complexus est.

XXIV. *Joh. Sleidanus* luculentos commentarios de statu religionis & reipublicæ libris xxv. ab anno cIↄIↄxvII. ad annum cIↄIↄLVI. edidit: qvibus continuatio *Osëæ Schadæi* ad nostra tempora accessit.

XXV. *Jul. Cæsar Bulengerus* scripsit historiam sui temporis ab anno cIↄIↄLX. ad annum hujus seculi xII.

XXVI. *Surius* historiam ab anno cIↄIↄLXIV. per annos xxII. continuavit.

XXVII. *Joh. Petrus Lotichius* libros cxIII. rerum Germanicarum sub Matthia Ferdinando II. & III. ab anno nostri seculi xvII. usq; ad annum XLIII. edidit.

Refer huc Germaniam *Althameri: Audeberti: Babenbergii: Barlandi: Bebelii: Pet. Bertii: Joh. Boëmi: Seb. Brandii: Gabr. Buselini: Cluverii* in commentario de moribus Germanorum Taciti: *Crinitii: G. Fabricii: Seb. Francki: Fr. Irenici: Seb. Murrhonis: Hugwald. Muthi: Henr. Petri: Bilib. Pirckheimeri: Nic. Reusneri: Jac. Schopperi: Æn. Silvii: Christoph. Sturzii: Mart. Zeileri:* qvi summo studio in exornanda Germania nostra fuerunt occupati. Qvum vero illa in plures ducatus, principatus & respublicas dividatur, plures inventi sunt, qvi peculiares provincias & urbes peculiaribus chronicis & libris descripserunt. Longo ordine hic recenseri possunt

Alsatia Seb. Brandii & Bernh. Herzogii.

Altenburgum Hamelmanni.

Alvenslebium Cyr. Edini.

Amstelodanum Joh. Isac. Pontani.

Anhaltia Ern. Brotuffii.

Anneberga Jennisii.

Antverpia Gorop. Becani & Car. Scribonii.

Aqvisgranum Joh. Noppii.

Argentina Fr. Closneri: Jac. Kongelshovii.

Augusta Trevirorum Lud. Villebois.

Augusta Vindelicorum Gasseri: Gossenbroti: Wolfg. Hartmanni: Kiriandri: J. Pistorii: Sigismundi in Chronico Augustano, edito à Joh. Pistoris: Marc. Welseri: Engelb. Werlichii, qvi ex vIII. libris Welseri Latine conscriptis, & ex Gassero, Chronicon Augustæ Germanicum concinnavit.

Austria Rich. Bartolini: Fr. Bergomatis: Jo. Cuspiniani: Gebwileri:

Wolfg. Lazii: Megiseri: Rasſæ: Gerh. de Roo: Joh. Seifridi: Car. Stengelii. Qvo pertinet Laurus Auſtriaca de proximis Auſtriacorum bellis & victoriis edita: item Annus Auſtriacus, & apologia pro gente Auſtriaca, & libri III. de virtutibus gentis Auſtriacæ Nic. Vernulæi.

Bardewicum Meibomii.

Baſilea Hulr. Frolichii: Urſtiſii: Groſſii.

Bavaria P. Apiani: Jo. Aventini: Andr. Brunneri, qvi annales Bojorum libris xv. condidit usq; ad annum cIↃcccxiv. Freherii: Matth. Raderi, qvi ſcripſit Bavariam ſanctam: Andr. Ratisbonenſis, qvi vixit anno cIↃccccxxxix. Trithemii: Marc. Velſeri. Nota, qvod Fretulphus & Schritovinus ſint antiqvisſimi Bojorum hiſtorici, ex qvibus Aventinus multa in ſuos annales retulit.

Belgium & inferior Germania Adamæi: Anonymi in magno chronico Belgico, per Joh. Piſtorium edito: Cominæi: Corn. Aurelii: Adr. Barlandi: Joh. de Beca: Marc. Zuerii Boxhornii: P. Candidi: Henr. Catarini Davilæ: P. Divæi, qvi ſcripſit librum de Gallicæ Belgicæ antiqvitatibus: Jani Douſæ, qvi ſcripſit annales Hollandiæ: Caſp. Ens de bello civili in Belgio: Florentii van der Haer: Gallæi: Joh. Geerbrandi à Leydis: Gerh. Geldenhaurii: Joh. Bapt. Gramaye: Hug. Grotii de antiqvitate reip. Batavorum: Lud. Gvicciardini: Jul. Haſarti: Heuteri: Hadr. Junii: Locrii: Em. Meterani: Joh. Meurſii: Aub. Miræi: Noviomagi: Pantaleonis: Æg. de Roya: Joh. à Sande in epitome hiſtoriæ Belgicæ: Mart. Schooklii in Belgio fæderato: Fr. Schweertii: Scriverii: Reneri Snoi: Firmiani Stradæ in bello Belgico: Hub. Thomæ Leodii de Tungris & Eburonibus: Zeileri. Refer huc laurum Naſſavicam.

Boruſſia Grunovii: Caſp Hennebergeri: Er. Stellæ: Caſp. Schuzii: Matth. Waiſſelii.

Brabantia Æg. Aurifabri: Adr. Barlandi: P. Dinæi: Joh. Bapt. Gramaye: Fr Haræi: Phil. Wielani.

Brandeburgici marchiones. Vid. Marchia.

Brema Wilh. Dillichii.

Brunsviga & Lünaburgum Büntingii: Lesſii: Meibaumii.

Bruxella Puteani.

Cameracum Phil. Wielani.

Carinthia Megiſeri: Salivani.

Clivia Tesſchenmacheri.

Colonia

Colonia Æg. Gelenii. Adde Colonienses Archiepiscopos Bruschii: item Petri Mersæi electores ecclesiasticos.

Constantia Jac. Manlii.

Culmbachia Schleupneri.

Curlandia Sal. Henningii.

Embecca Joh. Lezneri.

Flandria Æmundi: Beisselli: Kærii: Marchantii: Jac. Mejeri libris xvii. Wielani.

Franckenberga in Hassia Gerstenbergeri.

Franconia F. Vallesii: Trithemii. Orgines Francorum præter Trithemium edidit Pontanus & J. Schenckius. Vid. Historicos Gallorum & belli sacri Hierosolymitani.

Friberga Misniæ Boceri.

Frisia Ubbon. Emmii: Furmerii: Hamconii: Corn. Kempii: Werner. Rolevingii: Suffridi Petri.

Fulda Christoph. Broweri: Val. Münzeri: J. Pistorii, qvi edidit Fuldenses annales, & traditiones historici anonymi.

Hamburgenses origines Pet. Lambecii, Ad. Thracigeri.

Hannonia Jac. Lessabæi.

Hansatica respupl. Joh. Angelii Werdenhagii.

Hassia Wilh. Dillichii: Willi Schefferi.

Helvetia & Rhætia Glareani: Fr. Gvillimanni: Gulleri: Hemmerlinii: Molitoris: Nigri: Pirckheimeri de bello Helvetiorum adversus Carolum Burgundum & Maximilianum I. Beat Rhenani: Lamb. Schaffnaburgensis: Josiæ Simleri: Sprecheri: Stumpfii: Svizerii: Æg. Tschudii.

Henneberga Cyriac. Spangenbergii.

Hildesia Mœckeri.

Hollandia, Vid. Belgium.

Holsatia Andr. Angeli: Elverfeldii: J. Petri f. Petersen: Spangenbergii.

Juliacum Adelarii: Erichii: Teschenmacheri.

Limburga in Limburgensibus fastis.

Lippia Joh. Pideritii.

Lipsia Tob Heidenreichii.

Livonia Bredenbachii: Salom. Henningii: Rusſovii in lingva Saxonica.

Lovanium Lipsii.

Lubeca Herm. Bonni: Sibrandi. H. Bangerti chronicon Lubecense, qvod consignavit, nondum est editum.

Lucem-

Lucemburga Joh. Bertelii abbatis: Nic. Viegnieri.

Lüneburga Vid. Brunsviga.

Magdeburgum Besselmejeri in bello Magdeburgico: Pomarii: Andr. Werneri.

Mansfeldia Cyriac. Spangenbergii.

Marchia Andr. Angelii: Joh. Cernitii: Enzelii: Leutingeri: Mencii: Rein. Reineccii. Confer genealogicam deductionem stemmatis electorũ Brandenburgensium Ottonis Böttecheri, ut & electores Brunnii. Leopoldus à Northoff Marcanas origines composuit.

Martisburgum Ern. Brotuffii: G. Habnii.

Mechlenburgia Boceri: Simonii.

Mifreda in Chronico Mindensi per J. Pistorium edito.

Misnia P. Albini: G. Fabricii: Laur. Fausti: Joh. Garzonis: Rein. Reinecci: Schulteti.

Moguntia Casp. Bruschii: Conradi episcopi: Gvilielmi archiepiscopi: Nic. Serarii: G. Helvici.

Nassavia Jo. Orles: Jo. Textoris: Tob. Weberi.

Noriberga Jo. Camerarii: Conradi Celtis: Er. Mich. Læti: Eobani Hessi in carmine heroico.

Oldenburgum Herm. Hamelmanni.

Palatinatus Jac. Lud. Beutheri: Aug. Brunnii de electoribus Palatinis: Marq. Freheri in originibus Palatinis: Dav. Parei: P. Pithoei.

Pomerania Crameri in chronico ecclesiastico: Fridebornii in chronico Stetinensi: Micrælii in annalibus & historia Pomeranica.

Quernfurdia Cyr. Spangenbergii.

Rhætia Joh. Guleri: Joh. Heroldi in I. Tomo Germaniæ illustratæ: Joh. Georg. Schlee: Sprecheri. Vid. Helvetia.

Rostochium Petri Lindenbergii.

Salisburgum Hundii.

Saxonia Aug. Brunnii: Alb. Cranzii: Chytræi: Dresseri: Georg. Fabricii: Bas. Fabri: Mencii: Laur. Peccensteinii: Philib. Pingonii: Joh. Pomarii: Spangenbergii: Wittichindi.

Schawenburgia Spangenbergii.

Silesia Joach. Curæi: Henelii: Peccenstenii: Henr. Ratelii: Schikfusii.

Solmenses comites Alb. Otton. Billgen.

Spira Eisengreinii: Christoph Lehmanni: Ph. Simonis.

Svevia

Stetinum Paul. Fridebornii: Hiobi Trederi.

Svevia Joh. Boemi: Mart. Crusii: Th. Lyreri.

Thuringia Joh. Bangen: Joh Bechereri: Joh. Binhardi: Zach. Rivandri: Frid. Schnudlini.

Treveris Bruschii: Kyriandri: Mersæi: Joh. Scheckmanni.

Ultrajectinæ secessiones Lamb. Hortensii; ecclesiæ Joh. de Beka.

Uratislavia Helii.

Wandalia Alb. Cranzii: Isidori Hispalensis in historia de regno Vandalorum & Svevorum.

Wurtenbergia Joh. Tethingeri in II. Tom. Germ. illustratæ Schardii.

Wittenberga Balth. Menzii.

Zwiccana Laur. Wilhelmi.

Pertinet ad historiam Germanorum expeditio sacri belli, descripti per Joh. *Gvilielmum, Tyrium archiepiscopum; Angelium, & autorem anonymon*, cujus XII. libros R. Reineccius edidit reges Hierosolymitani *Brandii:* enarrationes electorum *Brunnii: Mersæi: Nic. Reusners:* res antiqvæ Germanicarum gentium *Phil. Nicolai* sex libris: virtutes Germanorum principum *Castritii:* & opera innumera alia.

HISTORICI ITALIÆ

Et horum omnino multi sunt. Inter illos sunt, *Joh. Bapt. Adrianus*, Florentinus, in libris XXII. de historia suorum temporum in Italia usq; ad Caroli V. mortem: *Fl. Blondus* in libris XXX. ab inclinatione imperii ad sua tempora & in libris X. de Roma triumphante, deq; Italia illustrata: *Th. Bozius* de statu Italiæ antiqvo & novo adversus Machiavellum libris qvatuor: *Brixianus* de urbibus Italiæ: *Galeatius Capella* de bellis in Italia inter Carolum V. & Franciscum regem Galliarum gestis, cum continuatione *Pandini: Mich. Coccinius* de bellis Italicis: *Ubertus Folietta* de rebus per Italiam suo tempore gestis: *Fr. Gvicciardinus* libris XX. historiam sui temporis usq; ad annum CIↃIↃXXXVI. *Leander* de Italia: *Megiserus* in paradiso deliciarum: *Lud. Rodulfinus* de ducibus Italiæ: *Joh. Henr. a Phlaumern* in Mercurio Italico seu duce per Italiam: *Reusnerus: Schraderus: Car. Sigonius* in XXX. libris historiarum de regno Italiæ ad annum CIↃCCLXXXVI. *Æn. Silvius* libris XX. de rebus in Italia suo tempore gestis. *Alex. Ugonius* de maximis Italiæ & Græciæ calamitatibus. Præter hos extat

Aqvileia Joh. Candidi.

Apulia. Vid. Neapolis.

Calabria Gabr. Barrii. Vid. Neapolis.

Campania Ant. Sanfelicii.

Corsica Aug. Justiniani.

Ferraria Bapt. Panætii: Joh. Bapt. Pignæ.

Florentia Aretini: Joh. Boccatii: Brandolini: Briati: Burgini: Marsil. Ficini: Jovii: Kellneri; Nic. Machiavelli in historia Florentina ab anno clɔcc. ad clɔcccccxciv. Mich. Sanuti: Villani.

Genua Joh. Bohemi: Jac. Bracelli: Barthol. Facii: Foliettæ: Aug. Justiniani: Pii II: Pizari: Sabellici: Jacobi de Voragine.

Malta Breithauptii.

Hetruria Postelli.

Mantua Posſevini: Pet. Paul. Vergerii.

Montisferratum Posſevini.

Mediolanum & Insubria Gal. Capellæ: Bernardini Corii: Fr. Gvillimanni: Georg Merulæ: Puteani. Confer res Longobardorum P. Diaconi: item Johannem Simonetem de rebus gestis Fr. Sfortiæ.

Neapolis Henr. Bacci: Capatii: Barthol. Facii in libris x de Alphonso I. Rege Neapolis: Pandulphi Collenutii in historia ab Augusto ad Carolum V. cui appendix per Th. Costam accessit: Contareni: Joh. Jov. Pontani de bellis Ferdinandi Neapolitani contra Andegavensem: Mich. Ritii in libris iv. de regibus Neapolis & Siciliæ Joh. Villani in Chronico Neapolitano. Vid. Sicilia.

Normannia Vid. Sicilia.

Patavia Laur. Pignorii: Bernh. Scardæonii: Sertorii Ursati.

Placentia Humb. Locati.

Ravenna Jo. Petri Ferreti tribus decadibus: Hier. Rubbi.

ROMA: cujus antiqvitates eruerunt Ant. Augustinus: Boissardus: Bozius: Dempsterus: G. Fabricius: Bern. Gamuccius: Golzius: Paul. Manutius: Rosinus: Servilius; *mirabilia* consignarunt Faunus: Flaminius Primus; *topographiam* expresserunt Boissardus: Barthol Marlianus; *historiam & annales* conscripserunt Joh. Boccatius: Pighius: Frid. Sylburgus tribus tomis; *imperatores & consules* recensuerunt Cuspinianus, Golzius & alii, qvos supra in numero Historicorum de iv. summis imperiis allegavimus; *rempublicam* commentariis illustrarunt Wolfg. Lazius, qvi xii. libris prolixus

prolixus eſt in republica Romana in exteris provinciis per Romanos bello aeqviſitis: Onuphrius Patavinus, qvi edidit libros III commentariorum reipubl. Romanæ: civitatem Romanam: imperium Romanum: libros IV. principum: Romanorum ludos Circenſes & triumphos; *poteſtates & magiſtratus* expoſuerunt Alciatus: And. Dominic. Floccus libris qvatuor, qvi falſo L. Feneſtellæ adſcribuntur: Golzius: Jan. Gvilielmus: Pomp. Lætus: Lipſius: Prevotius: Sigonius: Volaterranus; *familias Romanas* deduxerunt Admiratus: Ant. Auguſtinus: Reuſnerus: Streinius: Fulv. Urſinus; *rem militarem* explicuerunt Lipſius: Vultrinus; *ſeptem colles* depinxit Serranus; *aditum & ambitum* delineavit Hiob. Trederus. Adde Joh. Meurſium *de luxuriante Roma*: Glandorpii *onomaſticon* hiſtoriæ Romanæ.

Senæ Cæſaris Orlandii.

Sicilia Aretii: Pandulph. Collenutii: Hug. Falcati: Fazelli: Gvicciardini: Mich. Ritii: Valgvarneræ. Adde Johannis de Taylon hiſtoriam Normannorum: Gaufredi monachi ſub Henrico IV. libros IV. de acqviſitione Siciliæ, Calabriæ & Apuliæ per Rob. Gviſcardum & fratres de Normannia: Gvilielmi Gemeticenſis Normanni ſex libros de rebus Normannorum: Hugonis Falcandi tempore Friderici I. res Siciliæ. Vid. Neapolis.

Tarentum Joh. Juvenis libris VIII.

Venetiæ P. Bembi: Caſp. Contareni: Donati Giannotti: Silveſtri Gyrelli: P. Juſtiniani: Nic. Kellneri: Petr. Marcelli: Mauroceni: Natalis comitis: Paul. Parutæ. Sabellici: Jo. Bapt. Veri.

Verona Torelli Saraynæ.

Omnium hiſtoricorum Italiæ vicem præſtabunt varii Italiæ illuſtratæ autores.

HISTORICI GALLIÆ.

Et illi varii & multi ſunt, qvos ſecundum alphabetum Posſevinus collegit. *P. Pithoëus* ex bibliotheca ſua XI. Scriptores veteres prodidit, qvi ab anno cIↄccLXXXV. Francorum hiſtoriam deſignarunt. Refer huc, qvos ſupra diximus Francorum origines & res geſtas deſcripſiſſe. Præter illos *P. Æmilius* Veronenſis, qvem Livianæ facundiæ æmulum vocant, hiſtoriam à Pharamundo usq; ad Carolum VIII. libris X. comprehendit, cui addidit continuationem usq; ad Franciſcum *Jo. Ferronius*. *Aimonius* monachus libris IV. reges Francorum usq; ad Ludovicum pium ad annum IↄcccxxvI. deſcripſit: qvos deinde alii usq; ad natalem Philippi Auguſti ad annum cIↄcLVI.

continuarunt: *Fr. Belcarius* commentaria rerum Galliarum edidit. Celebres deinde sunt Mart. Bellajus, qvem vocant Xenophontem Gallicum, in x. commentariis de rebus gestis Francisci I. *Rod. Botoreus* libris xvi. ab anno clↄlↄxciv. per xv. annos. *Henr. Caterinus* Davila libris xxv. de bellis civilibus à Francisco II. usq; ad Henricum II. *Ph. Cominaeus*, Flander, solo rerum usu historicus incomparabilis, in commentariis librorum x. de Ludovico XI. & librorum v. de Carolo V. in bello Neapolitano: *Rob. Canalis* in historia Gallica: *Dinothus* de bellis in Gallia propter religionem: *Duchesnius* in historia Gallica. *Cl. Fochetius* de antiqvitatibus Galliæ: *Frossardus* de bellis Francorum & Anglorum ab anno Iↄcccxxxv. per annos LXV. cum continuatione Engverrani: *Nic. Gillius*: *Bernh. de Girard* de statu & successu rerum Francicarum: *Gab. Barth. Gramondus* xviii. libris de gestis Ludovici xiii. Gregorius Turonensis seculo qvinto libris decem de Francorum regibus à Fredegario usq; ad sua tempora: *Rob. Gvagninus*: *Hermanus* comes de rebus Francorum usq; ad annum clↄlↄxxv. *Ivo* Carnotensis seculo xii. de regibus Francorum: *Lanarius Campana* de bello civili Gallico religionis causa: *Vincent. Lupanus* libris tribus de magistratibus Francorum: *Petr. Matthiæ* ab anno clↄlↄxcviii. in prolixis commentariis: *Merula* de antiqvitatibus Galliæ *Gvil. de Nangico* in Chronico regum Galliæ: *Steph. Paschasius* seu Pasqvier de antiqvitatibus & rebus memoralibus Galliæ: *Petavius* & *Pet. Pithoëus* in tribus tomis variorum autorum de gestis Francorum in expeditione Hierosolymitana: *Scipio Pleixius* in iv. Tomis historiarum Francicarum: *Pontanus* in libris vi. originum Franciæ: *Ramus* de moribus veterum Gallorum: *Mich. Ritius* libris v. de regibus Francorum: *Franc. de Rues* in descriptione regni Galliæ. *Rupertus* libris x. de Gallorum gestis adversus Saracenos: *Adr. Schrieckius* libris xxiii. de Celticarum & Belgicarum rerum originibus: *Joh. Serreus* in inventario generali historiæ Francicæ â Pharamundo usq; ad Ludovicum xii. *Joh. Serranus* in commentariis de statu religionis & reipub. in Gallia: *Seselius* libris duobus de Gallorum republica: *Joh. Texera* in genealogia regum Galliæ. *Joh. Tilius* Parisiensis in epitome historiarum â Pharamundo usq; ad Henricum II. *Jac. Aug. Thuanus* libris cxx. in absolutissima historia superioris seculi.

Refer huc *Aqvitaniam* Elmundi de Boully: *..relatensem urbem Gaulartii Burdigaliam* El. Veneti; *Burgundiam* Alphonsi del Bene: Cominæi: Divæi; Lud. Gollusi: Ponti Heuteri; Miræi: Gvil. Paradini; Petri Sancto-Juliani: Nic. Vignierii Borrensis; *Lotharingiam* Edmundi de Boullay & Franc.

Franc. de Rosieres; *Sabaudiam* Lamberti Burchii. *Vesontionem* Joh. Jac. Chifletii.

HISTORICI HISPANIÆ.

Hos in IV. Tomis Hispaniæ illustratæ conjunctos legere licet. Sunt autem *Margarinus: Rod. Sanctius Alph. à Carthagena: Marineus: Tarapha: Vasæus Laur. Valla: Æl. Antonius: Alvarus: Bernh. Gomecius* de rebus Arragoniæ: *Damianus a Goes: Mich. Ritius* libris III. de regibus Hispaniæ: *Ximenius: Pantinus Toletanus: Mariana: Resendius: Menatius: Hier. Pauli: Conestaggius: Gaufred. Malaterra: Alexander Abbas: Bernardinus Gomesius: Hier. Blanca: Lud. Nonius.* Præter hos Bodinus allegat *Rodericum Palentinum, Medimnam* & alios. Plures adhuc allegantur in apparatu Ant. Possevini ad omnium gentium historiam. Præ reliqvis noti sunt *Isidorus Hispalensis: Hier. Osorius* in XII libris de rebus Emanuelis regis Lusitaniæ: *Stephanus de Garibay* in XL. libris de regnis Hispaniæ ab O. C. usq; ad Carolum V. *J. de Laet*, itidem de regnis Hispaniæ: *Ambr. Salazarius* in inventario generali de rebus maxime notabilibus Hispaniæ: *Ambr. Morales* in annalibus & antiqvitatibus Hispaniæ: *Ant. Beuterus* in chronico generali Hispaniæ & regni Valentiæ: *Fr. Didacus* in annalibus regni Valentini: *Palladius* de Lusitania. Qvo pertinent *Molina* de nobilitate Hispaniæ: *Consalvius* de inqvisitione Hispanica: *Car. Verardus* de expugnatione Granatæ & de historia Bætica: *Viperanus* de obtentu Portugalliæ per Philippum II. Portugallia *Oliveira: Resendii* delitiæ Lusitano-Hispanicæ. *Sousæ* Lusitania liberata.

HISTORICI ANGLIÆ & SCOTIÆ.

Ordine alphabetico illos ponemus, qvorum notitia ad nos pervenit: & sunt, *Anonymus* de vita Gvil. Conqvestoris: *Asser Menevensis: Baslintochius: Beda* in libris qvinq; historiæ ecclesiasticæ usq; ad annum DCCXXXI. *Jo. Bernardus: Hector Boethius* libris XVII. & *Georg. Buchananus* libris XX de rebus Scoticis, & in dialogo de jure regni apud Scotos: *Gvil. Camdenus* in chorographia: *Andr. de Chesne* in historia generali Angliæ: *Lamb. Elvius* in Floro Anglico: *Ethalwerdus Joh. Fordonius* de rebus Scoticis: *Joh. Foxius* in ecclesiastica historia à Wiclefo usq; ad annum CIƆIƆLII. *Petrus Garzius* in speculo Puritanæ fidei: *Gaufridus* sive *Galfridus Arturius* libris VIII *Gvil. Gemiticensis: Gilda Sapiens* seculo sexto de excidio Britanniæ: *Silv. Giraldus* Cambrensis in Hibernia: *Godwinus* de præsulibus Angliæ: *Heuteri* res Scoticæ: *Rog. Hovedemus: Henr. Hungtingtonensis* libris X historiæ rerum Anglicarum

jam seculo XII. conscriptis: *Ingulphus: Joh. Jonstonus & Joh. Lesfius* in Scoticis: *Georg. Lilius* in chronico ab anno Iↄc ad cIↄIↄLX. *Joh. Marius: Guil. Malmesberiensis* monachus, tempore Conradi III. libris v. historiæ Anglicanæ & IV. episcoporum: *Matth. Parisiensis* in historia majore à Gvilh. Conqvestore ad Henricum III. jam seculo XIII. conscripta: *Miltonius* in defensione pro populo Anglicano contra Salmasium: *Thomas Morus* in historia Richardi III. *Guil. Neubrigensis* sub Richardo rege duobus libris de regibus Anglorum & qvinqve de rebus eorundem. *Joh. Pitseus* tomis tribus relationum historicarum: *Polydorus Virgilius* libris XXVII. *Salmasius* in defensione regia. *Joh. Seldeni* Metamorphosis & Janus Anglorum; *Smithus* libris tribus; *Spedus* in theatro magnæ Britanniæ: *Nic. Trivetus* vel Threveth seculo XIV. in annalibus Anglicis ab anno cIↄcXXXVI. ad cIↄcccVII. *Ponticus Virungius* libris VI. *Rich. Vitus* libris IX. *Henr. Utidonensis: Th. Walsingham: Matth. Westmonasteriensis.*

HISTORICI BOHEMIÆ.

Æneas Silvius, nempe Pius II. in Bohemica historia. *Joh. Boemus: Martin. Boregk: Pantal. Candidus* in Caroli IV. vita ab ipso descripta: *Cosmas Pragensis* in Chronico Bohemorum tribus libris ad annum cIↄcXXVI *Mart. Cutsemius: Joh. Dubravius,* alias *Joh. Scala,* legum doctor & copiarum ductor sub Ferdinando I. tandem episcopus Olmuzensis; *Goldastus* de regni Bohemiæ juribus: *Wenc. Hagecus* in Bohemica lingva, versus per Sandelium Germanice. *Jac. Piccolomineus* in bello Husfitico; *Pontanus* in pia Bohemia: *Pulcava: Zach. Theobaldi* bellum Husfiticum.

HISTORICI HUNGARIÆ.

Hic legendi rerum Hungaricarum scriptores varii, Francofurti impressi. Noti sunt præcipue *Goth. Arthusius: Ant. Bonfinius* in v. decadibus usq; ad annum cIↄccccXCV. continuatus, cum appendice *Sambuci: Alb. Bosteten: Phil. Callimachus: Wilh. Dillichius & Casp. Heltai* in chronico Hungariæ; *Casp. Ens: Frisius: Lev. Hulsius. Nic. Isthuansius* libris XXXIV. ab anno cIↄccccXC. *Hier. Ortelius* in bellis Hungaricis; *Privatus: P. Ranzanus: Reusnerus: Mich. Ritius* libris duobus de regibus Hungariæ: *Jac. Sadoleus: Melch. Soiterus,* qvi de bellis Hungaricis ante Ortelium scripsit. *Lud. Tubero* de rebus in Pannonia gestis. *M. Joh. de Twrócz.* Pertinet huc Transilvania *Hulsii:* Chorographia Transilvaniæ & Moldaviæ *Georg. à Reychersdorff:* Croatia *Fritschii.*

HISTO-

HISTORICI POLONIÆ ET SLAVORUM.

Vincent. Cadlubcus, qvi feculo XIII. primus rerum Polonarum hiftoriam adornavit: *Mart. Cromerus* epifcopus Warmienfis libris XXX. *Joh. Lud. Decius* de vetuftate Polonorum: *Al. Gvagninus* in tribus rerum Polonicarum tomis & de Sarmatia Europæa. *Laur. Gorecius* in Walachia: *Heidenfteinius* fex libris de bello inter Stephanum Bathoræum & Johannem Bafiliden. *Helmoldus* presbyter Buzoenfis in chronico Slavorum à Carolo M. usq; ad annum CIƆCLXVIII. cui fupplementum tempore Ottonis IV. addidit *Arnoldus Hildefemenfis*: *Jo. Herburtus* in Chronico Poloniæ: *Stanisl. Krziftanowic* J. C. de ftatu regni Poloniæ: *Matth. à Michow* tempore Maximiliani I. libris duobus de Sarmatia Afiatica & Europæa: *Stan. Lubienski* de rebus geftis Sigismundi III. in opere poftumo: *Laur. Müllerus* de rebus Stephani Bathoræi: *Salom. Neugebawerus* libris decem hiftoriæ rerum Polonicarum: *Joach. Paftorius* de bello Scythico-Cofaico: *Paul. Pjafecius* in Chronicis geftorum in Europa fingularium ad annum CIƆIƆCXLVI. *Stanisl. Sarnicius* libris octo annalium de rebus Polonorum & Lithuanorum: *Sim Starovolfci* de Polonia. *Jo. Demetr. Sulikovius* de rebus Polonicis à morte Sigismundi Augufti regis Poloniæ. Huc refer *Alberti Wiiuk Kojalowiz* hiftoriam Lithuanam de rebus Lithuanorum ante fufceptam Chriftianam religionem libris IX. nuper editis defcriptam: ante qvem, ut ipfe teftatur, de rebus Lithuanis fcripfere *Matthias Stryikowski Osfoftevitius* & *Michalo Luthuanus*.

HISTORICI GOTHIÆ ET SVECIÆ.

Jornandes feu Jordanus, epifcopus Gothorum circa annum DXL. libro de origine & rebus geftis Getarum, facem plurimis hiftoriis prælucet, præfertim fi conjungantur *Procopius* & *Agathias*, qvorum fupra meminimus, & præterea *Caffiodorus*, qvi libros XII. de rebus Gothorum fcripfit: *Ifidorus Hifpalenfis* de origine Gothorum: *Gvido Ravennas* de bello Gothorum: *Leonardus Aretinus* libris IV. de bello Italico adverfus Gothos usq; ad Teiæ cædem. Superiori feculo duo *Magni*, fratres, archiepifcopi Upfalienfes, feptentrionalium populorum hiftorias admirandas egregia opera dilucidarunt, & *Johannes* qvidem reges & res geftas; *Olaus* mores, ritus & ftudia gentis hujus expofuerunt. *Ericus Georgii Tegelius* duos libros de vita Guftavi I. Svecice edidit. Egregiam imprimis operam in hiftoria Svecana dilucidanda noftro feculo præftitere *Loccenius* in antiqvitatibus Sveo-Gothicis: *Paulinus* archiepifcopus Upfalienfis; *Baazius*: *Henr. Soterus*: *Petrus Petreius*

treius Upsaliensis: *Jonas Magni* in Synopsi historiæ universalis: *duo Messenii*, pater & filius. Gustavi M. bellum Germanicum descripsit *P. Larsbergius*. Idem fecit *Bog. Phil. Chemnizius*, qvi Svecorum bella in Germania sub directione Ax. Oxenstiernii post Gustavum M. continuata usq; ad annū seculi xxxvi. libris qvatuor fuse depinxit. *Lud. Gotfridus* inventarium veciæ edidit, in qvo tam statum, instituta, res gestas Svecorum, qvam felices ejusdem regis expeditiones luculenter exponit. His conjungantur, qvi Septentrionalium populorum historiam condidere, ut *Albertus Cranzius*, qvi historiam eorum usq; ad annum cIↃIↃIV. continuavit: *Laur. Mullerus*, qvi ad annum cIↃIↃXCV. eandem perduxit: *Andreas Bureus*, qvi orbis Arctoi descriptionem edidit.

HISTORICI DANIÆ.

Præter eos, qvi omnes simul populos Septentrionales descripsere, & inter qvos præcipuus est *Albertus Cranzius*, de qvo jam diximus, *Saxo Grammaticus*, præpositus Rœschildensis seculo duodecimo, libris xvi. res Danicas stylo fœcundo descripsit, qvos notis illustravit *Stephanus Johannis Stephanius*. *M. Adamus Bremensis* libellum de situ Daniæ edidit: *Idacius* Danica à Theodosio M. usq; ad annum cccc. scripsit: *Ericus*, rex Daniæ & dux Pomeraniæ, seriem regum Daniæ edidit: *Joh. Isaacius Pontanus* libris x. res Danicas complexus est: *Joh. Janus Svaningius* chronologiam Danicam edidit à prima regni origine usq; ad annum cIↃIↃL. Daniam etiam scripsit *Eitzenbergerus*. Confer huc monumenta Runica *Olai Wormii*: opus genealogicum regum Daniæ & antiqvitates Danicas *Lyschandri*: item *Casparum Ens Jo. Bocerum* & *Lindenbruchium*. Peculiariter S. Canuti regis Daniæ vitam & passionem descripsit *Ælnothus*; res gestas regum Danicorum usq; ad Christianum II. *Jo. Meursius*; tyrannidem Christiani II. *Jac. Zieglerus*. Pertinent huc Norwegia *Joh. Martini*, Islandia & insulæ septentrionales *Bleskemii* & *Jonæ Angrimi*: Frislandia *Idsardi Gravii* ab anno IↃCCLXIII. ad cIↃIↃXIV.

HISTORICI MOSCOVIÆ.

Eam illustrarunt *Ant. Possevinus Sigismundus* L. B. in Herberstein: *Petrus Petrejus* in chronico Moscovitico: *Paulus Jovius*: *Joh. Lewenclavius*. Peculiariter vitam Johannis Basilidis ediderunt *Oderbornius*. *Reinh. Heidensteinius* bellum inter Stephanum Bathoræum & Johannem Basiliden vi. libris complexus est. Confer Itinerarium Persicum *Olearii* & imprimis Sarmatiam Asianam atq; Europæam *Matth. Mechovii*.

HISTO-

HISTORICI TARTARIÆ

Tartariæ ſtatum *Haithon Armenus* circa annum cIↃccxc. & paulo ante eum *Marcus Paulus Venetus*, oculati teſtes, diligenter deſcripſerunt. Qvibus addatur Tartaria *Mart. Broniovii*: *Jac. Navarchi* epiſtola Aſiatica de Tartarorum potentia & ortu: item hiſtoria Tamerlanis *à Johanne de Bec* abbate Mortemerenſi ex Arabico collecta, eaqve Germanice edita Cothoniæ.

HISTORICI GRÆCORUM.

Claſſici Græcorum hiſtorici jam ſupra recitati ſunt. Proximiora ſecula attingunt *Zonaras*, *Cedrenus*, *Niceph. Gregoras*, *G. Pachymerius*, *G. Codinus*, vulgo *Curopalata*, de originibus & officialibus Conſtantinopolitanis, *Joh. Cantacuzenus*, qvi ex imperatore monachus factus, ſub nomine Chriſtoduli, condidit libris IV. hiſtoriam de rebus Andronici junioris & ſuis *G. Logothetes*, tempore Michaelis Palæologi, chronicon edidit Conſtantinopolitanum ab anno cIↃcclII. per annos LVIII. *Georg. Phranza* chronicon de rebus Byzantinis ſeculo XIV. condidit. *Gvil. Caurſinus*, *Pontanus*, *Verronius* de bello & obſidione Rhodi; *Hier. Alexandrinus* de obſidione Melitenſi ſcripſere. *Martinus Barletius* Dalmata XIII. libris Georgii Caſtrioti ſeu Scanderbegii, principis Epirotarum, res geſtas deſcripſit. Adde his commentarium rerum Græcarum à *Leonh. Aretino* circa annum cIↃcccccL. editum; topographiam Conſtantinopoleos *P. Gyllii*; annales *Conſtantini Manaſſes*; *Vidi Pancirollæ* antiqvitates orientalis imperii: item *Gerbelium*, *Golzium*, *Lazium*, *Jo. Meurſium*, qvi in Græcia & vicinis regionibus deſcribendis occupati ſunt: item rempublicam Lacedæmoniorum *Cragii*, remp. Athenienſem *Sigonii*, reſpublicas Græcorum *Ubbonis Emmii*, maximas calamitates Italiæ & Græciæ *Alex. Ugonii*.

HISTORICI SARACENORUM ET TURCORUM.

Hic præter eos, qvos inter hiſtoricos Græcorum recenſuimus, operam locarunt *Joh. Baptiſta Montalbanus* in commentario rerum Turcicarum: *Mich. Bapſtius* & *Mart. Barletius* in tribus tomis Chronicorum Turcicorum: *Chriſtoph. Beſoldus* in hiſtoria Conſtantinopolitana Turcica poſt avulſum à Carolo M. occidentem: *P. Pizarus* tribus de bello Cyprio, & uno de bello Pannonico: *Boiſſardus* in vitis & imaginibus regum Turciæ: *Bubeqvius*

 in IV.

In iv. epistolis Turcicis: *Joh. Nic. Buboicus* de origine & rebus gestis Turcorum: *Laonic. Chalcondyla* Atheniensis in x. libris de origine & rebus gestis Turcorum ab anno cIↄccxciv. ad annum xiii. Machometis i. qvi est Christi cIↄccccLxii. *Crusius* in Turco-Græcia: *Cœl. Aug. Curio* in Saracenicorum libris tribus: *J. Cuspinianus* in libro de Turcorum origine: *Herm. Dalmata* in Chronicis Saracenorum: *Casp. Dornavius* de incrementis regni Turcici: *Dreschlerus* in Chronico Saracenorum & Turcorum origine: *Bapt. Egnatius* & *Th. Gaza* de rebus Turcicis *G. Elmacinus* in Chronico Saracenico: *Barth. Georgiviz* de moribus Turcorum: *Ant. Geufræus* in descriptione aulæ Turcicæ & Ottomannici imperii: *J. Bapt. Gramayes* in Asia seu historia universali Asiaticarum gentium: *Niceph. Gregoras* in libris xi. Bizantinæ historiæ: *Nic. Hemmingius* de rebus Turcicis: *J. Henr. Hottingerus* in historia orientali de Machometismo: *P. Jovius* in commentario rerum Turcicarum *Jo. Lewenslavius* seu *Leonclavius* in pandectis historicis Turcicis & in annalibus Sultanorum usq; ad annum cIↄIↄLxxxviii. *Lonicerus* in tomis tribus Chronicorum Turcicorum: *Henr. Müllerus* in tribus libris Germanicis, qvorum primo explicat Turcorum historias ex Vasco dia Stanco Hispano; altero eorundem mores ex Joh. Menavino Genuensi; tertio de causis calamitatum per Turcos ex Joh. Aventino: *Zach. Orthus* in historia Turcicorum Cæsarum: *Gv. Postellus* de moribus, religione & rep. Turcorum: *Reusnerus* in narrationibus historicis rerum Turcicarum à capta Constantinopoli usq; ad annum. cIↄIↄc. *Christoph. Richerius* libris v. de rebus Turcorum: *Nic. Segundinus* in genealogia Turcorum: *Laz. Soranza* de imperio Turcorum: *Rod. Ximenez* in historia Arabum: *Abr. Zacuthus* in Chronico Arabico apud Scaligerum in Canon. Isagog. Eusebii.

HISTORICI PERSARUM.

Palmam hic obtinet *P. Pizarus* xii. libris: qvibus appendix *Geuderi* cohæret, in qva *Josephi Barbari Veneti* & *Contareni* Itineraria. Confer *Porsium*: *Minadoum* de historia belli Turco-Persici inter Amurathem III. & Persas: Chronicon regum Persicorum ex variis autoribus, & imprimis ex *Petro Texeira* & *Tarich Mirkondo* in archontologia cosmica Gothofredi & ex editione Wilh. Schigkardi; Itinerarium Persicum *Olearii*; *Brissonii* tres libros de regio Persarum principatu; vitas & imagines regum Persicorum *Boissardi*. Imprimis Rein. Reineccii commentarium de regibus Persicis.

HISTO-

HISTORICI AFRICANORUM.

Africam *Jo. Bapt. Grammaru* libris x. & *Marmollius* libris III. expoſuit. Ægyptum *Jo. Pierius, Pignorius* & *Majerus* illuſtravit, Æthiopica *Alvareſius, Godignus, Damianus à Goes* pertractarunt. Qvibus adde alios autores in II Tomo Hiſpaniæ illuſtratæ. Adde etiam bellum Africanum Sebaſtiani à *Freigio* deſcriptum. Cæterum unus *Leo Afer*, converſus Sarecenus, qvi vixit anno clↃlↃx. omnibus hiſtoricis Africanis facem prælucet.

HISTORICI INDORUM ET AMERICANORUM.

Hic commendantur *Urb. Calvetonis* novæ hiſtoriæ novi orbis. *Gonzales de Oviedo* hiſtoria Indica generalis. *Damianus à Goes* de rebus Luſitanorum in India geſtis. *Marcus Paulus Venetus*, qvi ſuas & patris Nicolai atq; patrui in oriente peregrinationes, resq; illic memorabiles, tempore Rudolphi I. expoſuit. *P. Martyr* de rebus oceanicis & novo orbe, deq; Babylonica legatione. *Moriſotus* de hiſtoria orbis maritimi. Orientalem imprimis Indiam deſcripſere *Linſchotanus, Bilibaldus, Maffæus, Megiſerus*. In illa regnum Japoniæ ex variis Japonicis epiſtolis & relationibus à *Gvelreiro, Gemerio* & aliis editis, atq; imprimis ex libris v. *Trigautii*, & relatione hiſtorica *Æg. Albertini*; China ex eodem *Trigautio, Marco Henningo, Joh. Barrio, Matth. Dreſſero, Mendoza* & *Valignano* patefiunt. Indiam occidentalem notam fecerunt *Hier. Benzo, Mediolanenſis, Antonius de Herrera, Hier. Oſorius, Goth. Arthuſius, Gaſp. Ens, Joſephus de Acoſta, Ziglerus*, qvi res oceanicas & novum orbem tribus decadibus deſcripſit, *Schmidelius, Ferdinandus de Qvir.* Qvibus adde *Aloyſ. Codamuſti* navigationes ad terras novas: Peruanum regnum *Apollonii*: *Joh. Lerii* navigationes in Braſiliam: navigationes item varias *Columbi, Patritii, Gambaræ, Veſputii, Barrii, Vartomanni, Lopezii, Aurigarii, Forbisſeri, Hulſii, Candiſchii, Barthemæ, Arthuſii, Wagneri.* Videantur Indica in II. Tomo Hiſpaniæ illuſtratæ: ut & novus orbis regionum incognitarum variis libellis deſcriptus & Baſileæ impresſus: imprimis *Hier. Oſorius* in rebus Emanuelis regis Luſitaniæ.

Rem hiſtoricam porro juverunt I. CHRONOLOGI illi, qvi temporũ articulos accurate conſtituerunt, & cum aliis characteribus, tum ex eclipſibus & rationibus Aſtronomicis demonſtrarunt, ceu ſunt, *Joh. Henr. Alſtedius, Dan. Angelocrator, Matth. Beroaldus, Laur. Beyerlingius, Theod. Bibliander,*

 Joh.

Joh. Bohemus, *Abr. Bucholzerus*, *Sethus Calvisius*, *Pantaleon Candidus*, *Canus*, *Contius*, *Leonh. Cranzhemius*, *Ubbo Emmius*, *Fasti consulares* (Graeci, Siculi, Capitulini, Latini) *Culm. Flinsbachius*, *Joh. Funccius*, *J. Gaulterus*, *Christoph. Helvicus*, *Andr. Helvigius*, *Frid. Husmannus*, *Gerb. Mercator*, *G. Nigrinus*, *Onuphrius*, *Opmeerus*, *Bened. Pererius*, *Dion. Petavius*, *Bened. Phrygio*, *El. Reusnerus*, *Joh. Scaliger*, *Clem. Schubertus*.

II. COSMOGRAPHI, *Belleforestus*, *Contarenus*, *Gallucius*, *Merula*, *Münsterus*, *Plinius*, *Postellus*, *Jo. Raw*, *Ritterus*.

III. GEOGRAPHI, *Dion. Afer*, *Annius*, *P. Bertius*, *Bochius*, *Joh. Boterus* in amphitheatro de cuncti orbis monarcharum censu & potentia, *Buntingius* in Itinerario, *Cellarius*, *Cestius*, *Cluverius*, *Fabronius*, *Facius de Ubertinis*, *Glareanus*, *Jo. Lud. Gothofredus* in Archontologia Cosmica imperiorum per totum terrarum orbem Gallice conscripta, & in Latinum sermonem ab ipso versa, *Chr. Heumann*, *Marcian. Heracleota*, *Hæschelius*, *Hondius*, *Hulsius*, *Maginus*, *Pompon. Mela*, *Mercator*, *Ortelius*, *Pausanias*, *Ptolemæus*, *Sansovinus* de gubernatione diversorum regnorum & rerump. *Vibius Sequester*, *Solinus*, *Strabo*, *Andr. Thevetus*, *Vadianus*, *Volaterranus*, *Wagnerus*, *Welperus*.

IV. GENEALOGI, qvi certarum familiarum majores & posteros deduxerunt, *Ant. Albizius* in Principum Christianorum stemmatibus, *P. Albinus*, *Aventinus*, *Gabr. Bucelius*, *Chytræus*, *Cuspinianus*, *Rud. Diepholdus*, *Enustinus* in genealogia Machometana, *Flinsbachius*, *Gans* in arboreto Genealogico omnium principum totius Europæ, *Jac. Gerschovius*, *Hier. Henninges* in theatro genealogico in IV. tomos distincto, *Jessenius*, *Lazius*, *Jac. Manlius*, *H. Ranzovius*, *Reinerus Reineccius* in historia Julia, opere locuplete, *El. Reusnerus* in opere genealogico, qvod Andreas Hiltebrandus Pomeranus continuavit, sed nondum editum, *Texeira*, *Zecillius*. In Romanis familiis occupati imprimis fuere *Ant. Augustinus*, *Glandorpius*, *Onuphrius*, *Streinnius*, *Volaterranus*, *Fulv. Ursinus*, *Tob. Wagnerus*.

V. URBIUM & civitatum theatra qvi ediderunt, *G. Braun*, *Fr. Hogenergius*, *Adr. Romanus*, *Abr. Saurius*.

VI. EXEMPLORUM & rerum memorabilium theatra, promtuaria, specula qvi ediderunt de virtutibus & vitiis, *Alex. ab Alexandro* in Genialibus diebus: *Didac. Apolephtes*, *Beurerus*, *Birckius*, *Gvido Bituricensis*, *Bredenbachius*, *Gilb. Cognatus Nozerenus*, *Cuperus*, *Jo. Dongois*, *Egnatius*, *Frontinus*, *Hanapus* patriarcha Hierosolymitanus, *Hondorfius*, *Lonicerus*, *Raph. Lycosthenes*, *Manlius*, *Marulus*, *P. Matthai*, *Petrarcha*, *Richterus*, *Sabellicus*,

Svidas,

Svidas, Valerius Maximus, Zieglerus, Theod. Zwingerus in theatro vitæ humanæ copiosissimo, novem voluminibus.

VII. QVO pertinent FACTA & DICTA MEMORABILIA *Æg. Carrozeti, Dinothi, Joh. Bapt. Fulgosi*, ducis Genuensis, *Ant. Panormitani* in IV. libris de dictis & factis Matthiæ Corvini. APOPHTHEGMATA *Plutarchi, Roterodami, Zinggrafii*. STRATEGEMATA *Sext. Jul. Frontini*, qvi vixit tempore Trajani, *Polyæni Macedonis*. MIRANDA ANTIQVORUM OPERA *Servilii*. RES DEPERDITÆ ET INVENTÆ *Panzirolli*. MIRACULA ET PRODIGIA *Brunnii, Cæsarii, Engelmanni, Jobi Fincelii, Heisterbacensis*, qvi floruit sub Friderico II. *Lycosthenis, Jul. Obseqventis*. MONSTRA *Mart. Weinrichii*. VITÆ VIRORUM ILLUSTRIUM *Melch. Adami, Boccatii, Diogenis Laërtii, Eunapii, Jovii, Isidori Hispalensis, Loniceri, Malchi, Henr. Pantaleonis, Petrarchæ, Philostrati* de vita Apollonii, *Nic. Reusneri, G. Sabini, Plutarchi, Reineccii, Theveti, Tomasini, Volaterrani*. VITÆ PHILOSOPHORUM *Diogenis Laertii* & *Morelli Tutiani*. IMPERATORES & REGES *Aug. Brunnii*. ROMANI DUCES, *C. Plinii Cæcilii Secundi junioris*. SYMBOLA pontificum, imperatorum, regum J. *Stowæi*. ORATORES *Ciceronis*. GRAMMATICI Svetonii. POETÆ *Criniti, Gyraldi*. JURIS CIVILIS historia *Aymari Rivalii* v. libris. CLARI MEDICI *Campegii*. SOPHISTÆ *Philostrati* & *Eunapii* qvi vixit tempore Valentiniani. SCRIPTORES HISTORICI *Bellarmini, Massæi, Possevini* in apparatu sacro, *Vossii, Zeilleri*. CLARÆ MULIERES *Corn. Agrippæ, Jac. Bergomensis, Joh. a Pino, Plutarchi*. IMAGINES illustrium virorum & mulierum *Andr. Fulvii, Gesneri, Huttichii, Jovii, Meriani, Rovillii, Sadoleti, Schenckii, Jac. de Strada, Theveti*. VARII SEPELIENDI RITUS *Gyraldi* & *Kirchmanni*. RITUS NUPTIARUM *Hotomanni* & *Gyraldi*. HISTORIÆ TRAGICÆ *Fr. Roscheti* & *Zeilleri*. OBSERVATIONES HISTORICO-POLITICÆ *Piccarti*. CONVIVIA & sermones Convivales *Athenæi* in XV. libris Dipnosophistarum, *Gasfii, Philelfi, Stuckii*. DE INVENTIONE RERUM *Polydorus Virgilius*. PANDECTÆ TRIUMPHALES *Modii*. MIGRATIONES GENTIUM *Phil. Nicolai* & *Peutingeri*. TORNEAMENTA EQVESTRIA *G. Rexneri*. DE LUDIS *Redlerus*. INSCRIPTIONES ANTIQVÆ *Gruteri, Scaligeri, Schraderi, Velseri, Jo. Veronensis, Zamosii* in analectis lapidum vetustorum & antiqvitatum in Dacia. HIEROGLYPHICA *Hori Apollinis, Goropii Becani, Hervardi, Pierii*. ICONES & IMAGINES *Sadoleti, Huttichii, Stradæ, Rovillii, A. Gesneri, Theveti*.

IIX. VARIARUM RERUM ET HISTORIARUM SCRIPTORES,

Ælianus, Angelocrator, Joh. à Chokier in face historiarum de moribus diversarum gentium & ritibus sacris, *Lud. Dominicus, Casp. Ens, Guido de Fontenay, Leonicus, Plinius, Al. Sardis, Solinus, Car. Stephani, Tzezes.* QVO pertinent HORÆ SUCCISIVÆ seu meditationes historicæ *Camerarii, Lal. Bisciolæ.* LECTIONES MEMORABILES *Petr. Messiæ Hispani, Cal. Rhodingini, Joh. Wolfii.* DIES CANICULARES *Sim. Majoli.* DELICIÆ REGNORUM *Erchovii, Megiseri, Fr. Schweertii.* RES MIRABILES *Leonici Goldioni.* HISTORIÆ MIRABILES *Antigoni Calystii.* Μυριόβιβλον *Photii*, patriarchæ Constantinopolitani, qvod vocat Bibliothecam. MISCELLANEA *Piccardi.* ACERRA philologica *Laurenbergii.*

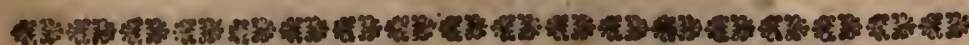
IX. ACTA PUBLICA ET RELATIONES modernorum temporum, *Arthusii* in Mercurio Gallobelgico, cum continuatione *Jansonii* & *Hersbachii, Boteri, Eizingeri, Franci, Meureri, Henr. Petri.*

X. HODÆPORICA ET ITINERARIA, qvorum aliqva Francofurti ad Mœnum duobus tomis anno clↄlↄIX. sunt impressa, *Alberti*, Comitis Lewensteniensis, *Alexandri*, Palatini Rheni, *Antonini* seu *Æthici, Josaph. Barbari* Veneti, *Mart. Baumgartenii, Petr. Bellonii, Benjamini* Judæi, *Bogislai X.* Pomerani, *Bredenbachii, Breuningii, Fratris Brocardi, Th. Carvenii, Joh. Cotovici, Joh. à Düsseldorf, Joh. Ebrenbergii, Petri Eisenbergii, Dan. Eklingii, Fabri, Felicis* de peregrinatione, *Joh. Werlii* & sociorum, *Friderici* ducis Würtenbergensis per Schickardum, *Fureri, Fürstenbachii, Gilberti, Golmizii, Grasseri, Heberers, Joh. Helfrichii, Henzneri, Joh. de Hese, Johannis* Comitis Solmensis, *Hug. à Linschotten, Lopii, Joh. de Monte Villa, Neumeyeri, Olearii, H. Porsii, Nic. Christoph. Radzevilii, Rauchwolfii, Rudolphi Suchensis, Sabini, Schweiggeri, Franc. & Andr. Schotti, Melch. Seidlizii, Jod. Sinceri, Sturicæ, Phil. à S. Trinitate, Joh. Tücheri, Jac. Wormseri, Zeilleri.*

XI. HISTORIÆ NATURALIS scriptores, *Aristoteles, Plinius*, Pliniiq; qvidam epitomator *Solinus, Marcellus Donatus.* Imprimis de animalibus opere sumtuoso *Aldrovandinus*; de Cœlo & Stellis *Aratus, Hyginus, Manilius*; de plantis & herbis *Theophrastus, Dioscorides, Matthiolus, Ariæmontanus* & alii Botanici; de mineralibus & re metallica *Georgius Agricola.*

XII. Nec prorsus omittenda sunt, qvæ historiam æmulantur, ut Amatoria & Erotica Parthenii Nicensis: Eustathii philosophi de Ismenes & Ismenias amoribus libri XI: Heliodori episcopi Tricensis Æthiopica de castis Theagenis & Charicliæ amoribus: Homeri, Virgilii, Ovidii & aliorum poëtarum historiæ pigmentis poëticis figuratæ: Nonni Panopolitani Dionysiaca

ayfiaca: Barclaii Argenis & Euphormio: Honorati Arsæi Astræa: Amandi pastoralia: Ariosti furiosus Rolandus: Philippi Sidnei Arcadia: Boccatii centum Novellæ seu Decameron: Gyraldi Novellæ: Traj. Boccalini relationes ex Parnasso: Petronii Arbitri Satyra: Apuleji asinus aureus: Æsopi fabulæ: Rollenhagii vera Mendacia, & ex Homero Batryomyomachia: Gusmanni proscenium vitæ humanæ: Speculum aulicæ vitæ per vulpeculam repræsentatæ: Athenæi Dipnosophistæ: Jocoseria Joh. Pauli monachi Colmariensis, & Melandri. Variæ facetiæ Barlandi, Bebelii, Brusonii, Eulenspiegelii, Frischlini, Hieroclis, Ottomari, Luscinii, Mich. Scoti, Peutingeri, Poggii. Procacioribus solet imprimis in his lusibus historicis placere Amadisus Domini des Esfars &, ut testatur Bodinus in methodo capite IV. Gorræi Parisiensis. Sed contra ejus impietatem audiatur Possevinus in apparatu, & Lansius contra Galliam.

INDEX PRÆCIPUARUM PERSONARUM, FACTORUM ET LOCORUM, QUÆ IN HOC HISTORICO SYNTAGMATE DESCRIBUNTUR.

Achilles

Ægy-

Alphius

Andoi-

Apis

Ariaspes

o Bœoti-

Bethle-

Chari-

Cophi[illegible]

D.

Ferrebr a-

Gallasius

Gigantes

Heliodorus

Jonica

Jupiter

r Littalanus

Mechle-

Messena

Neſto-

Medicus

Philadel-

Radbo-

Samo-

Simma

Theodo-

[illegible] V[illegible]

wenthez

INDEX

INDEX NONNULLORUM EXEMPLORUM, AD MORES PERTINENTIUM.

[illegible]

[illegible]

x 2 [illegible]hi

[illegible]

Div

[illegible]

Cum-

Childericus

Ptole-

[illegible] Antro[illegible]

Pau-

P[illegible]

Romani